

ΕΠΟΙΛΑΞ
2

Ανδρόμακην καὶ Εὐβαρίδιην Πάριον

Ε.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΒΕΡΟΙΑ

1800
1808

Αριθ. εις 1422

Εξ αγοράς *Σωφεία*
Παναγιωταρίδου Σουλ.



GRVER-00295

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΛΥΣΙΟΥ
ΛΟΓΟΣ ΚΑΤΑ ΑΓΟΡΑΤΟΥ

ΜΕΤΕΝΕΧΘΕΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΑΘΩΜΙΑΗΜΕΝΗΝ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΗ

ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ



ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΒΑΡΒΑΡΡΗΓΟΥ
3 — ὁδὸς ὀφθαλμιατρείου — 3

1879

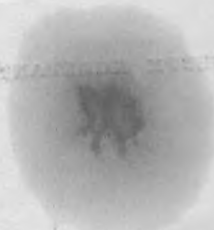
ΥΠΟΧΡΩΤΗ

ΥΠΟΧΡΩΤΗ

ΥΠΟΧΡΩΤΗ

ΥΠΟΧΡΩΤΗ

ΥΠΟΧΡΩΤΗ



ΥΠΟΧΡΩΤΗ

ΥΠΟΧΡΩΤΗ

ΥΠΟΧΡΩΤΗ

ΛΥΣΙΟΥ ΛΟΓΟΣ ΚΑΤΑ ΑΓΟΡΑΤΟΥ

Ἀρμόζει μὲν, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰς πάντας ὑμᾶς
να λάβητε ἐκδίκησιν διὰ τοὺς ἄνδρας οἱ ὅποιοι ἀπέ-
θκνον· εὐμενεῖς ὄντες εἰς τὸ ὑμέτερον πλῆθος, πρὸ
πάντων ὁμῶς ἀρμόζει εἰς ἐμὲ διότι γαμβρὸς καὶ ἀνε-
ψιὸς μου ἦτο ὁ Διονυσόδωρος. Ὅντως ἔτυχε τὴν ἰδίαν
ἔχθραν κατὰ τοῦ Ἀγοράτου ταύτου να ἔχω καὶ ἐγὼ
καὶ τὸ ὑμέτερον πλῆθος, ὡς πράξαντος τοιαῦτα, ἔνεκα
τῶν ὁποίων ὑπ' ἐμοῦ μὲν καὶ τῶν τῶρα μισεῖται, καὶ
ὑπ' ὑμῶν, ἂν ὁ θεὸς θελήῃ, δικαίως θὰ τιμωρηθῇ. Διότι 2
τὴν ἐμὴν γαμβρὸν Διονυσόδωρον καὶ ἄλλους πολλοὺς,
τῶν ὁποίων δὲ τὰ ὀνόματα θὰ ἀκούσητε, ὄντας ἄν-
δρας εὐμενεῖς πρὸς τὸ ὑμέτερον πλῆθος, τοὺς ἐφόνευσεν
ἐπὶ τῆς ἐξουσίας τῶν τριάκοντα, γενόμενος μυνητὴς
ἐναντίον ἐκείνων. Αὐτὰ δὲ πράξας, ἰδιαιτέρως μὲν εἰς
ἐμὲ καὶ εἰς ἕκαστον τῶν συγγενῶν μεγάλην ἐπρο-
ξένησε ζημίαν, κοινῶς δὲ ἄπασκν τὴν πόλιν οὐκ ὀλί-
γον, ὡς ἐγὼ νομίζω, ἔβλαψεν, ἀποστερήσας αὐτὴν ἀν-
δρῶν τοιούτων. Ἐγὼ ὅθεν, ὦ ἄνδρες δικασταί, νομί- 3
ζω ὅτι δίκαιον καὶ θεμιτὸν εἶναι καὶ ἐγὼ καὶ ὑμεῖς ἄ-
πικντες καθ' ὅσον ἕκαστος δύναται, να λάβωμεν ἐκδί-
κησιν· πράττοντες δ' ἡμεῖς ταῦτα θέλομεν εὐκρεστή-
σει καὶ εἰς τοὺς θεοὺς καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Πρέ- 4

πει δὲ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ν᾿ ἀκούσητε ἐξ ἀρχῆς τὴν ὑπόθεσιν ἄπασαν, διὰ νὰ μάθητε, πρῶτον μὲν τίνι τρόπῳ σᾶς κατελύθη ἡ δημοκρατία καὶ ὑπὸ τίνος, ἔπειτα δὲ τίνι τρόπῳ ἐφανεύθησαν οἱ ἄνδρες ὑπὸ τοῦ Ἀγοράτου, καὶ μάλιστα τί περήγγειλκεν μέλλοντες νὰ ἀποθάνωσι· διότι ἂν καταλιπτόως ἤθελατε μάθει ταῦτα μετὰ περισσοτέρως εὐχρησθήσεως καὶ πεποιθήσεως ὅλᾳ κατεδικάζετε τοῦτον δὲ τὸν Ἀγόρατον. Θέλω λοιπὸν ἀρχίσει τῆς διηγήσεώς μου ἐκείθεν ἀφ' ὅπου εὐκολώτερον καὶ ἐγὼ θὰ σᾶς διαφωτίσω καὶ ὑμεῖς θέλετε ἐννοήσει.

- 5 Ἀφοῦ δηλαδὴ ὁ στόλος ἡμῶν κατεστράφη, καὶ εἵχεν ἐξασθενήσει ἡ κυβερνήτης ἐν τῇ πόλει, δὲν περήλαθε πολὺς χρόνος καὶ ἔρρεον εἰς τὸν Πειραιᾶ ὁ στόλος τῶν Λακεδαιμονίων, συγχρόνως δὲ διαπραγματεύσεις περὶ εἰρήνης ἐγένοντο πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους.
- 6 Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ὅσοι ἐπεθύμουν ν' ἀνκτραπῇ τὸ πολίτευμα τῆς πόλεως, συνεσκέπτοντο κρυφίως, νομίζοντες ὅτι εὗρηκον καλλίστην εὐκαιρίαν καὶ μάλιστα εἰς τὴν τότε περίστασιν, διὰ νὰ μεταβάλωσι
- 7 τὰ τῆς πολιτείας, ὅπως αὐτοὶ ἤθελον. Ἐνόμιζον δὲ ὅτι οὐδὲν ἄλλο ἦτο ἐμπόδιον ἐκτὸς τῶν προϊσταμένων τοῦ δήμου ¹⁾ τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν ταξιάρχων. ²⁾ Τούτους λοιπὸν ἐσκέπτοντο νὰ ἐκβάλω-

1) Οἱ δημαγωγοί, οἱ ἄνευ ἀρχῆς τίνος ἐπιστήμου. 2) Ἀρχηγοὶ τῶν 40 τάξεων εἰς ἃς κατὰ φυλάς διηρεῖτο ὁ τῶν Ἀθηναίων δῆμος.

σιν ἀπὸ τὸ μέσον ὅπωςδήποτε, διὰ νὰ δυνηθῶσιν ἐυ-
 κόλως νὰ ἐκτελέσωσιν ὅσα ἐπεθύμουν. Καὶ λοιπὴν
 πρῶτον ἐπετέθησαν κατὰ τοῦ Κλεοφῶντος μὲ τρό-
 πον τοιοῦτον. Ὅταν δηλαδὴ ἐγένετο ἡ πρώτη περὶ 8
 τῆς εἰρήνης ἐκκλησίαι, καὶ οἱ ἐλθόντες ἐκ μέρους τῶν
 Λακεδαιμονίων ἔλεγον μὲ ποίους ὕρους ἦσαν ἑτοιμοὶ
 νὰ κλείσωσι τὴν εἰρήνην οἱ Λακεδαιμόνιοι, ἐὰν δηλα-
 δὴ ᾔθελον κατασκευῇ δέκα στάδια ἐξ ἑκατέρου τῶν
 μακρῶν τειχῶν, τότε καὶ ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
 δὲν ἠνέχθητε ἀκούσαντες περὶ τῆς κατακρημνίσεως
 τῶν τειχῶν, καὶ ὁ Κλεοφῶν ὑπὲρ ὧν ὑμῶν ἐγερ-
 θεῖς ἀντέκρουσεν αὐτοὺς λέγων ὅτι κατ' οὐδέναν τρό-
 πον ἦτο δυνατόν νὰ τελεσθῇ ταῦτα. Μετὰ δὲ ταῦτα 9
 ὁ Θηρακμῆνης, ἐπιβουλόμενος τὸ ὑμέτερον πλῆθος,
 ἀνέστη καὶ εἶπεν ὅτι, ἐὰν ἐκλέξητε αὐτὸν πληρεξού-
 σιον πρεσβευτὴν περὶ τῆς εἰρήνης, θὰ χάμῃ ὥστε μῆ-
 τε τὰ τείχη ν' ἀνοιχθῶσι μήτε εἰς ἄλλο τίποτε νὰ
 βλαφθῇ ἡ πόλις· ἐπιστεύετο δὲ ὅτι καὶ ἄλλο τι κα-
 λὸν θὰ ἐπιτύχῃ ἐκ μέρους τῶν Λακεδαιμονίων διὰ
 τὴν πόλιν. Πεισθέντες δὲ ὑμεῖς ἐξελέξατε πληρεξού- 10
 σιον πρεσβευτὴν αὐτόν, τὸν ὁποῖον τὸ προλαβὼν ἔτος,
 στρατηγὸν χειροτονηθέντα ἀπεδοκιμάσατε, μὴ νο-
 μίζοντες αὐτὸν εὐμενῆ πρὸς τὸ ὑμέτερον πλῆθος. Λοι- 11
 πὸν ἐκεῖνος μὲν ἐλθὼν εἰς τὴν Λακεδαιμόνα, ἔμεινεν
 ἐκεῖ παλὺν καιρὸν, ἀφήσας ὑμᾶς πολιορκουμένους, ἂν
 καὶ ἐγνώριζεν ὅτι ὑμεῖς εὐρίσκεσθε εἰς ἀπορίαν καὶ
 ὅτι οἱ περισσώτεροι ἐσπερεύετε τῶν πρὸς τροφήν, ἐνε-
 κα τοῦ πολέμου καὶ τῶν δεινῶν αὐτοῦ, νομίζων, ὅτι ἂν

- ἤθελε σᾶς φέρει εἰς τοιαύτην ἄπορον θέσιν, ὅπως σᾶς
 ἔφερεν, εὐχαρίστως θὰ ἠθέλατε συνομολογήσει οἱ κν-
 12 δὴ ποτε εἰρήνην. Ἐκεῖνοι δὲ οἵτινες ἔμειναν ἐδῶ καὶ
 δολῶς ἐσκέπτοντο νὰ καταλύσωσι τὴν δημοκρατίαν
 εἰσήγαγον εἰς δίκην τὸν Κλεοφῶντα ἐπὶ τῇ προφάσει
 μὲν ὅτι διὰ νὰ ἀναγκυθῇ δὲν ἦλθεν ἵνα ὑποβληθῇ εἰς
 τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ὀπλίτου, πράγματι ὅμως διότι χά-
 ριν ὑμῶν ἠγκντιώθη ἵνα μὴ κρημνισθῶσι τὰ τεῖχη.
 Καὶ λοιπὸν παρσχευάσαντες δι' ἐκεῖνον δικαστήριον,
 καὶ εἰσελθόντες ὡς δικασταὶ οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ κα-
 13 ταστήσωσιν ὀλιγαρχίαν, κατεδίκασαν αὐτὸν εἰς θά-
 νατον ἐπὶ τῇ προφάσει ταύτῃ. Ὑστερον φθάνει καὶ ὁ
 Θηρακμῆνης ἐκ τῆς Λακεδαιμονίας. Προσερχόμενοι
 δ' εἰς αὐτὸν τινὲς ἐκ τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν ταξιάρχ-
 χων, ἐξ ὧν ὁ Στρομβιχίδης καὶ ὁ Διονυσόδωρος καὶ
 ἄλλοι τινὲς ἐκ τῶν πολιτῶν, εὐνοοῦντες ὑμᾶς, καθὼς
 ὕστερον ἐφκνέρωσιν, ἡγανάκτουν τὰ μέγιστα. Διότι
 αὐτὸς ἦλθε φέρων εἰρήνην τοιαύτην, τὴν ὁποίαν ἡ-
 μεῖς ἐνόησαμεν, ἐμπράκτως αὐτὴν μαθόντες· διότι
 πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς συμπολίτας ἀπωλέσαμεν, καὶ
 14 ἡμεῖς αὐτοὶ ὑπὸ τῶν τριάντων ἐξεδιώχθημεν. Εἰς
 τὴν εἰρήνην αὐτὴν ὑπῆρχεν ἀντὶ νὰ κόψωμεν ἐπὶ δέ-
 κα στάδια τὰ μακρὰ τεῖχη νὰ κατασκάψωμεν αὐτὰ
 ἐξ ὀλοκλήρου, καὶ ἀντὶ νὰ εὕρωμεν ἄλλο τι κκλὸν διὰ
 τὴν πόλιν νὰ παραδώσωμεν καὶ πᾶς ναῦς εἰς τοὺς
 Λακεδαιμονίους καὶ τὸ περὶ τὸν Πειραιᾶ τεῖχος νὰ
 15 κρημνίσωμεν. Βλέποντες δ' οἱ ἄνδρες οὗτοι ὅτι κκτ'
 ὄνομα μὲν ἔγεινεν εἰρήνην, πράγματι δὲ ἡ δημοκρα-
 τία κκτελύετο, εἶπον ὅτι δὲν θέλουσιν ἐπιτρέψει νὰ

γείνωσι ταῦτα, ὅχι διότι ἔλυποῦντο, ὡς ἄνδρες Ἀθη-
 ναῖοι, τὰ τείχη, ἂν κρημνισθῶσιν, οὐδὲ διότι ἐφρόντι-
 ζον περὶ τῶν πλοίων, ἂν θὰ παρδοθῶσιν εἰς τοὺς
 Λακεδαιμονίους· ἐπειδὴ (ταῦτα σὺδὸλως ἤρμοζον
 εἰς αὐτοὺς μάλλον ἢ εἰς ἕκαστον ἐξ ὑμῶν), ἀλλὰ 16
 διότι ἠσθάνθησαν ὅτι διὰ τοῦ τρόπου τούτου θέλει
 καταλυθῆ ἡ δημοκρατία, καὶ ὅχι (καθὼς τινες λέ-
 γουσι) διότι δὲν ἐπεθύμουν νὰ γείνη εἰρήνη, ἀλλὰ
 διότι ἤθελον νὰ κλείσωσιν εἰρήνην καλλιτέραν διὰ
 τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων. Ἐνόμιζον δὲ ὅτι θὰ δυνη-
 θῶσι, καὶ ἤθελον καταρθώσιν ταῦτα, ἂν δὲν ἐφανεύον-
 το ὑπὸ τούτου δὲ τοῦ Ἀγοράτου. Μολὼν δὲ ταῦτα, 17
 ὁ Θηραμένης καὶ οἱ ἄλλοι ἐπιβουλευόμενοι ὑμᾶς,
 ὅτι δηλαδὴ ὑπάρχουσιν οἱ ἄπολοι θὰ ἐμποδίσω-
 σιν νὰ καταλυθῇ ἡ δημοκρατία, καὶ θὰ ἐναντιωθῶσιν
 ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας, προὔτιμησαν, πρὶν ἢ συγκροτηθῇ
 ἡ περὶ τῆς εἰρήνης ἐκκλησία, νὰ ἐμπλέξωσι πρῶτον
 αὐτοὺς εἰς διαβολὰς καὶ κινδύνους, διὰ νὰ μὴ ἤθε-
 λαν ἐναντιωθῇ κανεὶς ἐκεῖ, ὑπερκασιζόμενος τὸ ὑμέ-
 τερον πλῆθος. Ἐσκευώρησαν λοιπὸν τοιαύτην τινὰ
 διαβολήν. Πείθουσι τὸν Ἀγόρατον τοῦτον νὰ γείνη 18
 μυνητῆς κατὰ τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν ταξιάρχων,
 ὅχι, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, διότι κοινῶς μετ' ἐκείνων
 ἐγνώριζέ τι, (διότι δὲν ἦσαν βεβήκιως ἐκεῖνοι τόσον ἀ-
 νόητοι καὶ ἐστερημένοι φήλων, ὥστε περὶ τόσῳ με-
 γάλων πραγμάτων ἐνεργοῦντες, νὰ προσκαλέσωσιν
 ὡς πιστὸν καὶ εὖνουν τὸν Ἀγόρατον ἄντα δούλον καὶ
 καταγόμενον ἐκ δούλων), ἀλλὰ ἐνόμισαν ὅτι οὗτος

- ἤθελε σᾶς φέρει εἰς τοιαύτην ἄπορον θέσιν, ὅπως σᾶς ἔφερεν, εὐχαρίστως θὰ ἠθέλατε συνομολογήσει οἱ κν-
 12 δῆποτε εἰρήνην. Ἐκεῖνοι δὲ οὔτινες ἔμεινεν ἐδῶ καὶ
 δολίως ἐσκέπτοντο νὰ κατὰλύσωσι τὴν δημοκρατίαν
 εἰσήγαγον εἰς δίκην τὸν Κλεοφῶντα ἐπὶ τῇ προφάσει
 μὲν ὅτι διὰ νὰ ἀναπυθῇ δὲν ἤλθεν ἵνα ὑποβληθῇ εἰς
 τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ὀπλίτου, πράγματι ὅμως διότι γάρ-
 ριν ὑμῶν ἠναντιώθη ἵνα μὴ κρημνισθῶσι τὰ τεῖχη.
 Καὶ λοιπὸν παρὰσκευάσαντες δι' ἐκεῖνον δικαστήριον,
 καὶ εἰσελθόντες ὡς δικασταὶ οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ κα-
 13 ταστήσωσιν ὀλιγαρχίαν, κατεδίκασαν αὐτὸν εἰς θά-
 νατον ἐπὶ τῇ προφάσει ταύτῃ. Ὑστερον φθάνει καὶ ὁ
 Θηρακμῆνης ἐκ τῆς Λακωνικῆς. Προσερχόμενοι
 δ' εἰς αὐτὸν τινὲς ἐκ τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν ταξιάρ-
 χων, ἐξ ὧν ὁ Στρομβιχίδης καὶ ὁ Διονυσόδωρος καὶ
 ἄλλοι τινὲς ἐκ τῶν πολιτῶν, εὐνοοῦντες ὑμᾶς, καθὼς
 ὕστερον ἐφανερώσων, ἡγανᾶκτον τὰ μέγιστα. Διότι
 αὐτὸς ἦλθε φέρων εἰρήνην τοιαύτην, τὴν ὁποίαν ἡ-
 14 μεῖς ἐνόησκαμεν, ἐμπράκτως αὐτὴν μαθόντες· διότι
 πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς συμπολίτας ἀπωλέσαμεν, καὶ
 15 ἡμεῖς αὐτοὶ ὑπὸ τῶν πειράκων ἐξεδιώχθημεν. Εἰς
 τὴν εἰρήνην αὐτὴν ὑπῆρχεν ἀντὶ νὰ κόψωμεν ἐπὶ δέ-
 κα στάδια τὰ μακρὰ τεῖχη νὰ κατασκήψωμεν αὐτὰ
 ἐξ ὀλοκλήρου, καὶ ἀντὶ νὰ εὗρωμεν ἄλλο τι καλὸν διὰ
 τὴν πόλιν νὰ παραδώσωμεν καὶ τὰς ναῦς εἰς τοὺς
 Λακεδαιμονίους καὶ τὸ περὶ τὸν Πειραιεὺς τεῖχος νὰ
 15 κρημνίσωμεν. Βλέποντες δ' οἱ ἄνδρες οὗτοι ὅτι κατ'
 ὄνομα μὲν ἔγεινεν εἰρήνην, πράγματι δὲ ἡ δημοκρα-
 τία κατελύετο, εἶπον ὅτι δὲν θέλουσιν ἐπιτρέψει νὰ

γείνωσι ταῦτα, ὅχι· διότι ἐλυποῦντο, ὧ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, τὰ τεῖχῃ, ἂν κρημνισθῶσιν, οὐδὲ διότι ἐφρόντι-
ζον περὶ τῶν πλοίων, ἂν θὰ παρκαθῶσιν εἰς τοὺς
Λακεδαιμονίους· ἐπειδὴ (ταῦτα οὐδόλως ἤρμοζον
εἰς αὐτοὺς μᾶλλον ἢ εἰς ἕκαστον ἐξ ὑμῶν), ἀλλὰ 16
διότι ἡσθάνθησαν ὅτι διὰ τοῦ τρόπου τούτου θέλει
καταλυθῇ ἡ δημοκρατία, καὶ ὅχι (καθὼς τινες λέ-
γουσι) διότι δὲν ἐπεθύμουν νὰ γένη εἰρήνη, ἀλλὰ
διότι ἤθελον νὰ κλείσωσιν εἰρήνην καλλιτέραν διὰ
τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων. Ἐνόμιζον δὲ ὅτι θὰ δυνη-
θῶσι, καὶ ἤθελον κκοτορθῶσαι ταῦτα, ἂν δὲν ἐφανεύον-
το ὑπὸ τούτου δὲ τοῦ Ἀγοράτου. Μελὼν δὲ ταῦτα, 17
ὁ Θηραμένης καὶ οἱ ἄλλοι οἱ ἐπιβουλευόμενοι ὑμᾶς,
ὅτι δηλαδὴ ὑπάρχουσι, καὶ οἱ ὅποιοι θὰ ἐμποδίσω-
σι νὰ καταλυθῇ ἡ δημοκρατία, καὶ θὰ ἐναντιωθῶσιν
ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας, προὔτιμησαν, πρὶν ἢ συγκροτηθῇ
ἡ περὶ τῆς εἰρήνης ἐκκλησία, νὰ ἐμπλέξωσι πρῶτον
αὐτοὺς εἰς διαβολὰς καὶ κινδύνους, διὰ νὰ μὴ ἤθε-
λεν ἐναντιωθῇ κανεὶς ἐκεῖ, ὑπερασπιζόμενος τὸ ὑμέ-
τερον πλῆθος. Ἐσκευώρησαν λοιπὸν τοιαύτην τινὰ
δικβολήν. Πείθουσι τὸν Ἀγόρατον τοῦτον νὰ γείνη 18
μυνητῆς κατὰ τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν ταξιάρχων,
ὅχι, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, διότι κοινῶς μετ' ἐκείνων
ἐγνώριζέ τι, (διότι δὲν ἦσκν βεβήκιως ἐκεῖνοι τόσον ἀ-
νόητοι καὶ ἐστερημένοι φίλων, ὥστε περὶ τόσῳ με-
γάλων περὶ γμῶτων ἐνεργοῦντες, νὰ προσκλέσωνται
ὡς πιστὸν καὶ εὖνουν τὸν Ἀγόρατον ὄντα δούλον καὶ
καταγόμενον ἐκ δούλων), ἀλλὰ ἐνόμισαν ὅτι οὗτος

- 19 εἶναι ἐπιτήδειος μνηστής. Ἦθελον λοιπὸν νῦν φανῇ ὅτι αὐτὸς παρὰ τὴν θέλησίν του ἔκαμνε τὴν κατηγορίαν καὶ οὐχὶ ἐκουσίως, διὰ νῦν φανῶσιν εἰς ὑμᾶς ἀξιοπιστότεραι αἱ κατηγορίαι του. Ὅτι δὲ ἐκουσίως ἔκαμνε τὴν κατηγορίαν, νομίζω καὶ σεῖς θέλετε τὸ ἐννοῆσαι ἐκ τῶν ἔργων του. Στέλλουσι δηλαδὴ εἰς τὴν βουλὴν (τὴν πρὸ τῶν τριάκοντα ὑπάρχουσαν) Θεόκριτον τὸν τοῦ Ἐλαφαστίκτου καλούμενον· ὁ δὲ Θεόκριτος οὗτος
- 20 ἦτο σύντροφός καὶ φίλος τοῦ Ἀγοράτου. Ἡ δὲ βουλὴ ἢ πρὸ τῶν τριάκοντα ὑπάρχουσα εἶχε διαφθορῇ καὶ ἐπεθύμει τὰ μέγιστα τὴν ὀλιγαρχίαν, καθὼς ἤξευρετε. Ἀποδείξεις δὲ εἶναι τὸ ἐξῆς· ὅτι οἱ περισσότεροι τῶν ἐξ ἐκείνης τῆς βουλῆς ἦσαν βουλευταὶ καὶ εἰς τὴν ἀκόλουθον βουλὴν τὴν πρὸ τῶν τριάκοντα. Τίνος δ' ἕνεκα λέγω ταῦτα πρὸς ὑμᾶς, διὰ νῦν ἐννοήσητε ὅτι καὶ ἐξ ἐκείνης τῆς βουλῆς ψηφίσματα, ἀπηγγέλλοντο ὅλα οὐχὶ διὰ τὴν ὑμετέραν εὐνοίαν, ἀλλὰ διὰ τὴν κατάλυσιν τῆς ὑμετέρας δημοκρατίας, νῦν ἔχῃτε τὴν προσοχὴν σας εἰς αὐτοὺς, διότι εἶναι τοιοῦτοι.
- 21 Εἰσελθὼν δὲ μυστικῶς εἰς τὴν βουλὴν αὐτὴν ὁ Θεόκριτος, μνησθεὶς ὅτι συλλέγονταί τινες διὰ νῦν ἐναντιωθῶσιν εἰς τὰς τότε ἐνεργουμένας ὑποθέσεις καὶ τὰ μὲν ὀνόματ' αὐτῶν καθ' ἕκαστον ἡρώηθη νῦν ὁμολογήσῃ διότι δῆθεν εἶχεν ὁμοσεῖ τοὺς αὐτοὺς μὲ ἐκείνους ὄρκους, ὑπάρχουσιν ὅμως ἄλλοι οἱ ὅποιοι θὰ εἴπωσι τὰ ὀνόματά των, ἀλλ' αὐτὸς δὲν θὰ ἡδύνετο ποτὲ νῦν πράξῃ τοῦτο.
- 22 Ἄν λοιπὸν δὲν ἐμνησέτο ἐκ προμελέτης, πῶς δὲν θὰ ἡδύνετο καὶ ἡ βουλὴ νῦν ἀναγκάσῃ τὸν

Θεόκριτον νὰ εἴπῃ τὰ δνόματα, ἢ νὰ μὴ κἀμὴ ἀνώ-
 νυμον τὴν μήνυσιν; Ἀλλὰ τώρᾳ ἐψήφισε τὸ ἐξῆς
 ψήφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Ἀφοῦ λοιπὸν ἐψηφίσθη τὸ ψήφισμα τοῦτο, κατα- 23
 κρίνουσιν οἱ ἐκλεχθέντες ἐκ τῶν βουλευτῶν εἰς τὸν
 Πειρικῆ πρὸς τὸν Ἀγόρατον, καὶ ἀπκντήσαντες αὐ-
 τὸν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐζήτουν νὰ τὸν συλλάβωσι. Φθά-
 σαντες δὲ ὁ Νικήας, ὁ Νικομένης καὶ ἄλλοι τινές, καὶ
 βλέποντες τὰ πράγματα ὅχι πολὺ συμφέροντα εἰς τὴν
 πόλιν, εἶπον ὅτι, νὰ συλλάβωσι μὲν τὸν Ἀγόρατον
 δὲν θέλουσιν ἐπιτρέψαι. Ἀλλὰ τὸν ἐπῆραν καὶ ἡγ-
 γυῶντο, ὁμολογοῦντες ὅτι θέλουσι παρουσιάσει αὐτὸν
 εἰς τὴν βουλήν. Καταγράφαντες δὲ οἱ βουλευταὶ τὰ 24
 δνόματα τῶν ἐγγυωμένων καὶ ἐμποδιζόντων αὐτοὺς,
 ἀνεχώρησαν εἰς τὴν πόλιν. Ὁ δὲ Ἀγόρατος καὶ οἱ
 ἐγγυηταὶ καθίζουσι παρὰ τὰ βωμὸν ἐν τῇ Μουνο-
 χίᾳ· ἐκεῖ δὲ εὐρισκόμενοι, συνεσχέπαντο τί πρέπει νὰ
 πράξωσιν. Ἀπεφάσισαν λοιπὸν οἱ ἐγγυηταὶ καὶ οἱ ἄλ- 25
 λοι ὅλοι νὰ φυγαδεύωσιν ὅσον τὸ δυνατόν τάχιστα
 τὸν Ἀγόρατον, καὶ προσορμίσκοντες δύο πλοῖα εἰς τὴν
 Μουνοχίαν παρεκάλουν αὐτὸν με κἀθε τρόπον ν' ἀπέλ-
 θῃ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν, εἶπον δὲ ὅτι καὶ αὐτοὶ θέλουσιν
 ἀναχωρήσει ὁμοῦ, ἕως ὅτου διορθωθῶσι τὰ πράγματα,
 λέγοντες ὅτι, ἂν ἄχθῃ εἰς τὴν βουλήν, βρασνιζόμε-
 νος, ἔσως θ' ἀναγκασθῇ νὰ εἴπῃ τὰ δνόματα τῶν Ἀ-
 θηναίων, τοὺς ὁποίους ἤθελον ὑποδείξει οἱ θέλοντες

- 26 νὰ πράξῃσι κακὸν τι εἰς τὴν πόλιν. Ἐνῷ λοιπὸν ταῦτα ἐκείνοι τὸν περὶ αὐτὸν καὶ προητοιμάσαντες πλοῖα, καὶ οἱ ἴδιοι ἦσαν ἑτοιμοὶ νὰ συνεκπλεύσωσι, δὲν ἠθέλησε νὰ τοὺς ἀκούσῃ ὁ Ἀγόρατος οὗτος. Ἐνῷ, ὦ Ἀγόρατε, ἂν δὲν εἶχες τι προητοιμασμένον, καὶ ἂν δὲν ἦσο πεπεισμένος ὅτι δὲν θὰ πάθῃς οὐδὲν κακόν, πῶς δὲν ἠθέλεις ἀναχωρήσει, ἀφοῦ καὶ πλοῖα ἦσαν παρασκευασμένα, καὶ οἱ ἐγγυηταὶ ἑτοιμοὶ ἦσαν μετὰ σοῦ νὰ συνεκπλεύσωσι; σοὶ ἦτο δυνατόν ἀκόμη τοῦτο,
- 27 καὶ ἡ βουλὴ ἀκόμη δὲν σέ κατεκράτει. Ἀλλὰ βεβαίως ἡ θέσις σου δὲν ἦτο ἡ αὐτὴ μετὰ τὴν θέσιν ἐκείνων. Διότι ἐκείνοι πρῶτον μὲν ἦσαν Ἀθηναῖοι, ὥστε δὲν ἐφοβοῦντο νὰ βασκανισθῶν· ἔπειτα τὴν ἰδίαν αὐτῶν πατρίδα κατελιπόντες, ἦσαν ἑτοιμοὶ νὰ συνεκπλεύσωσι μετὰ σοῦ, καὶ τοῦτο διότι ἐνόμισαν ταῦτα ὠφελιμώτερα ἀπὸ τὸ νὰ φονευθῶσιν ἀδίκως ὑπὸ σοῦ πολλοὶ καὶ ἀγαθοὶ πολῖται. Ἐνῷ σὺ, πρῶτον μὲν ὑπῆρχε κίνδυνος νὰ βασκανισθῇς, ἐὰν ἔμενες, ἔπειτα
- 28 δὲν εἶχες ν' ἀφήσῃς τὴν πατρίδα σου· ὥστε μάλλον εἰς σέ συνέφερε διὰ παντὸς τρόπου ν' ἀναχωρήσῃς περὶ εἰς ἐκείνους, ἂν δὲν ὑπῆρχέ τι εἰς τὸ ὁποῖον νὰ ἔχῃς τὸ θάρρος σου. Τώρα δὲ ἄκων μὲν προσποιεῖσαι ὅτι ἐρόνευσες πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς ἐκ τῶν Ἀθηναίων, πρᾶγματι ὅμως ἐκουσίως τοὺς ἐρόνευσας. Ὅτι δὲ ὅλη ὅσα ἐγὼ λέγω, προετοιμασθήσαν, καὶ μάρτυρες ὑπάρχουσι καὶ αὐτὸ τὸ τῆς βουλῆς ψήφισμα θέλει κατὰ σοῦ μαρτυρήσει.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Ἄφοῦ λοιπὸν ἐψηφίσθη τὸ ψήφισμα τοῦτο καὶ ἤλ- 29
 θον εἰς τὴν Μουνοχίαν οἱ ἀπεσταλμένοι τῆς βουλῆς,
 ἐκὼν ἐστηκώθη ὁ Ἀγόρατος ἀπὸ τὸν βωμόν· ἔν καὶ
 τῶρα λέγει ὅτι διὰ τῆς βίαις ἀφηρηπάσθη. Ὅταν δὲ 30
 ἐκομίσθησαν εἰς τὴν βουλήν, ὁ Ἀγόρατος ἀπογράφει¹⁾
 πρῶτον μὲν τῶν ἐκυτοῦ ἐγγυητῶν τὰ ὀνόματα, ἔ-
 πειτα τῶν στρατηγῶν καὶ ταξιάρχων, ἔπειτα δὲ καὶ
 ἄλλων τινῶν πολιτῶν· τοῦτο δὲ ὑπῆρξεν ἡ ἀρχὴ παν-
 τὸς τοῦ κακοῦ. Ὅτι δὲ ἀπέγραψε τὰ ὀνόματα, νο-
 μίζω ὅτι καὶ μόνος τοῦ θά τὸ ὁμολογήσῃ· εἰ δὲ μὴ,
 φανερώτατα ἐγὼ θά τὸν ἐλέγξω. Ἀποκρίνου λοιπόν.

ΕΡΩΤΗΣΙΣ.

Ἐπεθύμουν λοιπὸν οἱ ἐν τῇ βουλῇ, ὧ ἄνδρες δι- 31
 κατὰ, ν' ἀπογράψῃ αὐτὸς τὰ ὀνόματα ἔτι περισσο-
 τέρων· τόσον πολὺ ἐπροθυμαποιεῖτο ἡ βουλὴ νὰ δια-
 πράξῃ κακὸν τι, καὶ αὐτὸς τοῖς ἐφαίνετο ὅτι δὲν εἶ-
 χεν ἀκόμη κατὰγγεῖλει ὅλα τὰ ἄληθῆ. Καὶ τούτους
 μὲν ἄπκντας ἐκουσίως τοὺς ἀπογράφει, ἐνῶ δὲν ὑπῆρ-
 χε καμμίς ἀνέγκη. [Μετὰ τοῦτο ἀπογράφει ἀκόμη
 καὶ ἄλλους ἐκ τῶν πολιτῶν]. Ὅταν δὲ συνεκροτήθη 32
 ἡ ἐκκλησίαι τοῦ δήμου εἰς τὸ ἐν Μουνοχίᾳ θεάτρον,
 τόσον πολὺ ἐπεμελοῦντο τινὲς ὅπως καὶ ἐνώπιον τοῦ

1) Δίδει εἰς τὸν γραμματεῖα τὰ ὀνόματα τῶν οὗς μηνύει.

δήμου γείνη μήνυσις κατὰ τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν ταξιάρχων, (διὰ δὲ τὰ ἄλλα ἤρκει ἡ εἰς τὴν βουλὴν γενομένη μήνυσις), ὥστε καὶ ἐκεῖ ὁδηγοῦσιν αὐτὸν ἐνώπιον τοῦ δήμου. Καὶ ἀπόκρινί μοι, ὦ Ἀγόρατε· ἀλλὰ δὲν θὰ ἀρνηθῇς πιστεῦω ὅσα ἐναντίον ἀπάντων τῶν Ἀθηναίων ἔπραξες.

ΕΡΩΤΗΣΙΣ.

- 33 Ὁμολογεῖ μὲν καὶ αὐτός, ἀλλ' ὅμως θὰ σᾶς ἀναγνώσῃ ὁ γραμματεὺς καὶ τὰ ψήφισματ' αὐτοῦ δήμου.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ.

- Ὅτι μὲν ἀπέγραψεν ὁ Ἀγόρατος οὗτος τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τὰ ὀνόματα, καὶ εἰς τὴν βουλὴν καὶ τὰ εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ δήμου καὶ ὅτι εἶναι φρονεῖς ἐκείνων, νομίζω ὅτι σχεδὸν τὸ ἤξεύρετε καὶ πῶς ὅτι δὲ καὶ ἀπάντων τῶν εἰς τὴν πόλιν γενομένων κακῶν ὑπῆρξεν ὁ αἴτιος καὶ δὲν πρέπει οὐδὲ ὑφ' ἐνὸς νὰ τύχῃ ἑλέους, ἐγὼ πιστεῦω ἐν ὀλίγοις νὰ σᾶς τὸ ἀποδείξω.
- 34 Ἐξω. Ἀφοῦ δηλαδὴ ἐκεῖνοι συλληφθέντες ἐδέθησαν τότε καὶ ὁ Λύσανδρος εἰσέπλευσεν εἰς τοὺς ὑμετέρους λιμένας, καὶ τὰ πλοῖα τὰ ὑμέτερα παρεδόθησαν εἰς τοὺς Λακεδαιμονίους, καὶ τὰ τεῖχη κατεσκήρηναν, καὶ οἱ τριᾶκοντα διωρίσθησαν, καὶ τί κακὸν δὲν ἔγεινεν εἰς τὴν πόλιν; Καὶ ἀφοῦ πλέον κατεστάθησαν οἱ τριᾶκοντα, ἐν τῷ ἅμα ἔκρινον τοὺς ἀνδρας τούτους ἐν τῇ βουλῇ, ὁ δὲ δῆμος ἐν δικαστηρίῳ ἐκ δύο χιλιάδων εἶχεν ἤδη ἀποφασίσει. Καὶ περὶ κελῶ, ἀνέγνωσαν, ὦ γραμματεῦ, τὸ ψήφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Ἐὰν λοιπὸν ἐκρίνοντο ἐν τῷ δικαστηρίῳ, εὐκόλως 36
 θὰ ἐσώζοντο· διότι ἅπαντες πλέον εἶχετε ἐννοήσαι εἰς
 ποῖον κακὸν εὐρίσκετο ἡ πόλις, ὅταν πλέον οὐδὲν ἡ-
 δύνασθε νὰ ὠφελήσητε· τῶρα ὁμως εἰσῆλθον αὐτοὺς
 εἰς τὴν ἐπὶ τῶν τριάκοντα βουλὴν. Ἡ δὲ κρίσις ἔγεινε
 τοιαύτη, ὁποῖον καὶ ὑμεῖς αὐτοὶ γνωρίζετε. Διότι οἱ 37
 μὲν τριάκοντα ἐκλήθηντο ἐπὶ τῶν θρανίων, ὅπου τῶ-
 ρα οἱ πρυτάνεις κέθηνται· δύο δὲ τράπεζαι ἐνώπιον
 τῶν τριάκοντα ἔκειντο· ἡ δὲ ψῆφος οὐχὶ εἰς καδί-
 σκους, ἀλλὰ φανερά ἐπὶ τῶν τραπέζων ἐκείνων ἔπρε-
 πε νὰ τίθηται, ἡ μὲν καταδικαστικὴ ἐπὶ τῆς ὑστέ-
 ρης τραπέζης, ἡ δὲ λευκὴ ἐπὶ τῆς πρώτης. Ὡστε 38
 τίνι τρόπῳ ἔμελλε νὰ κερδηθῇ τις ἐξ αὐτῶν; Ἐν ἐνὶ δὲ
 λόγῳ, ὅσοι ἐπὶ τῶν τριάκοντα εἰσῆλθον ἵνα κριθῶσιν
 εἰς τὸ βουλευτήριον, ἅπαντες εἰς θάνατον καταδικά-
 ζοντο, καὶ κανένα δὲν ἠθώωσαν, ἐκτὸς τοῦ Ἀγοράτου
 τούτου· τὸν ὁποῖον ἀφῆκον ὡς ὄντα εὐεργέτην. Διὰ
 νὰ μάθητε δὲ ὅτι πολλοὶ ὑπὸ τούτου ἐφρονεύθησαν,
 ἐπιθυμῶ νὰ σὺς ἀνγγνώσω τὰ ὀνόματα αὐτῶν.

ΟΝΟΜΑΤΑ.

Ἀφοῦ λοιπὸν, ὧ ἄνδρες δικασταί, καταδικάσθησαν 39
 εἰς θάνατον καὶ ἔπρεπε νὰ ἀποθάνωσι, προσκλαοῦσιν
 εἰς τὸ δεσμωτήριον ὁ μὲν ἀδελφὴν, ὁ δὲ μητέρα, ἄλ-
 λος γυναικᾶ, καὶ ἄλλος ὁποῖον εἶχεν ἕκαστος συγγε-
 νῆ του, ἵνα τὸ τελευταῖον ἀσπασθέντες τοὺς οἰκείους
 των, οὕτω τελειώσωσι τὴν ζωὴν των. Λοιπὸν καὶ ὁ 40

- Διονυσόδωρος προσκχλεῖ εἰς τὸ δεσμωτήριον τὴν ἰδι-
κὴν μου ἀδελφὴν, οὕσαν ἐκυτοῦ σύζυγον. Μαθοῦσα δὲ
ἐκείνη τοῦτο, φθάνει εἰς τὸ δεσμωτήριον φοροῦσα, ὡς
ἦτο ἐπόμενον, μαῦρον φόρεμα, διὰ τὸν ἄνδρα αὐτῆς
41 εἰς ταικτύτην περιπεσόντα συμφοράν. Ἐνώπιον δὲ τῆς
ἀδελφῆς μου ὁ Διονυσόδωρος διέθεσε τὰ τοῦ οἴκου
του, ὅπως αὐτὸς ἤθελε, καὶ περὶ τοῦ Ἀγοράτου τού-
του ἔλεγεν ὅτι ἦτο ὁ αἷτιος τοῦ θανάτου του, καὶ
πρὴγγελλεν εἰς ἐμέ καὶ εἰς τὸν Διονύτιον τοῦτον,
τὸν ἐκυτοῦ ἀδελφὸν καὶ εἰς πάντας τοὺς φίλους του,
42 νὰ τιμωρήσωμεν ὑπὲρ αὐτοῦ τὸν Ἀγόρατον· καὶ εἰς
τὴν ἐκυτοῦ δὲ γυναῖκα πρὴγγελλε, νομίζων αὐτὴν
ἐγκυον εἶναι αὐτοῦ, ἐὰν γὰρ ἦτο παιδίον, νὰ εἴπῃ εἰς
τὸ γεννηθὲν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῦ ὁ Ἀγόρατος ἐφόν-
ευσε, καὶ νὰ τῷ πρὸςγγείλῃ νὰ τὸν τιμωρήσῃ ὑπὲρ
αὐτοῦ, ὡς ὄντα ἐκυτοῦ φονέα. Ὅτι δὲ λέγω ἀληθῆ,
θέλω προουσιάζει μάρτυρας τούτων.

MARTYRES.

- 43 Καὶ οὗτοι μὲν, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὑπὸ τοῦ Ἀγο-
ράτου τούτου μηνυθέντες ἀπέθικον· ἀφοῦ δὲ ἐξέβηλον
αὐτοὺς ἀπὸ τὸ μέσον οἱ τριάκοντα, ἡξέυρετε σχεδὸν,
νομίζω ὅτι πολλὰ καὶ δεινὰ μετὰ ταῦτα συνέβησαν
εἰς τὴν πόλιν, ὧν δὲ τούτων οὗτος εἶναι αἷτιος,
διότι ἐφόνευσεν ἐκείνους. Λυποῦμαι μὲν ὑπενθυμίζων
44 ὑμῖν τὰς γενομένας εἰς τὴν πόλιν συμφοράς, εἶναι
ὅμως ἀνάγκη, ὧς ἄνδρες δικασταί, εἰς τὴν παροῦσαν
περίστασιν, διὰ νὰ γνωρίσητε πόσον πρέπει νὰ λυπη-

θῆτε τὸν Ἀγόρατον. Ἡξεύρετε βεβαίως ὅποιοι καὶ
 πόσοι ἦσαν οἱ ἐκ τῆς Σαλαμῖνος κομισθέντες πολῖται,
 καὶ μὲ ποῖον ὄλεθρον ὑπὸ τῶν τριάκοντα ἐφονεύθησαν·
 ἡξεύρετε δὲ καὶ τοὺς ἐξ Ἑλευσίνος, ὅτι πολλοὶ ἔπα-
 θον τὴν συμφορὰν αὐτὴν· ἐνθυμεῖσθε δὲ καὶ τοὺς ἐν-
 ταῦθα ἕνεκα ἰδικιτέρων ἐχθροτήτων ἀπαγομένους εἰς
 τὸ δεσποτήριον· ἀνθρώπους οἵτινες χωρὶς οὐδὲν κακὸν 45
 νὰ πράξωσιν εἰς τὴν πόλιν, ἠνγκάζοντο μὲ αἰσχί-
 στον καὶ ἀδοξόεσθαι θάνατον νὰ φονεύωνται, οἱ μὲν
 κατεκλείποντες τοὺς γέροντας αὐτῶν γονεῖς, οἵτινες
 ἡλπιζον γηροκομηθέντες ὑπὸ τῶν ἰδίων παίδων, νὰ
 ταφῶσιν ὑπ' αὐτῶν ὅταν ἀποθάνωσιν, ἄλλοι δὲ ἀδελ-
 φὰς ἀνυπάνδρους, ἄλλοι δὲ παῖδας μικροὺς πολλῆς
 ἀκόμῃ περιποιήσεως ἀγαθὴν ἔχοντας· οὗτοι, ὡς ἄν- 46
 δρες δικάσται, ποῖαν τινὰ γνώμην νομίζετε ὅτι περὶ
 τούτου ἔχουσι, ἢ ποῖαν τινὰ θὰ ἔδιδον ψῆφον, ἂν ἦτο
 εἰς τὴν ἐξουσίαν των, ἀφοῦ, ἕνεκα τούτου, τῶν προσ-
 φιλεστέων ἀπεστερήθησαν; προσέτι δὲ διότι τὰ
 τεῖχη κατεσκάφησαν, καὶ τὰ πλοῖα εἰς τοὺς ἐχθροὺς
 παρεδόθησαν, καὶ οἱ ναύσταθμοὶ κατεστράφησαν, καὶ
 οἱ ἀκκεδαιμόνιοι κατεῖχαν τὴν ἀκρόπολιν ὑμῶν, καὶ
 ὅλη ἡ δύναμις τῆς πόλεως παρελύθη, ὥστε καὶ τῆς
 ἐλαχίστης πόλεως κατ' οὐδὲν διέφερεν ἡ ὑμετέρα πό-
 λις. Πρὸς τούτοις δὲ ἀπωλέσατε τὰς ἰδίους ὑμῶν πε- 47
 ριουσίας, καὶ τὸ τελευταῖον ἅπαντες ἐν γένει ὑπὸ
 τῶν τριάκοντα ἐκ τῆς πατρίδος ἐξεδιώχθητε. Αὐτὰ
 αἰσθανθέντες οἱ ἀγαθοὶ ἐκεῖνοι ἄνδρες, εἶπον, ὡς ἄν-
 δρες δικάσται, ὅτι δὲν θέλουσιν ἐπιτρέψει νὰ κάμω-

- 48 σιν εἰρήνην· τοὺτους σὺ, Ἀγόρατε, ἐπιθυμοῦντας νὰ πρᾶξωσι καλόν τι διὰ τὴν πόλιν τοὺς ἐφόνευσας, μὴ νόσας αὐτοὺς, ὅτι δῆθεν ἐπιβουλεύοντι τὴν πόλιν (τὸ ὑμέτερον πλῆθος), καὶ εἶσαι αἷτιος ἀπάντων τῶν κακῶν τῶν συμβάντων εἰς τὴν πόλιν. Τώρα λοιπὸν ἐνθυμηθέντες ἕκαστος καὶ τὰ ἰδιαίτερα αὐτοῦ δυστυχήματα καὶ τὰ κοινὰ τῆς πόλεως, τιμωρήσατε τὸν αἷτιον τούτων.
- 49 Ἀπορῶ δέ, ὦ ἄνδρες, δικασταί, τί ἄρά γε θέλει τολμήσει νὰ ἀπολογηθῇ πρὸς ὑμᾶς· διότι ὀφείλει νὰ ἀποδείξῃ ὅτι δὲν κατεμήνυσε τοὺς ἄνδρας τοὺτους, οὐδ' εἶναι αὐτὸς ὁ αἷτιος τοῦ θανάτου τῶν, πρᾶγμα τὸ
- 50 ὅποιον οὐδέποτε θὰ δύνηται ν' ἀποδείξῃ. Διότι πρῶτον μὲν τὰ ἐκ τῆς βουλῆς καὶ τοῦ δήμου ψήφισματα μαρτυροῦσι κατ' αὐτοῦ, δικροηδὴν ὑπερασπιζόμενα ἐκείνους καθ' ὧν ὁ Ἀγόρατος κατηγόρησεν· ἔπειτα ἡ δίκη, ἣν ὑπέστη ἐπὶ τῶν τριάντων καὶ ἀπελύθη, ρητῶς λέγει «διότι, λέγει τὸ ψήφισμα, ἐφάνη ὅτι τὰληθῆ κατηγόρησε,» καὶ παρὰ κἀκῶ, ἀνάγνωσον, ὦ γραμματεῦ.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ. ΑΠΟΦΑΣΙΣ. ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΙ.

- 51 Λοιπὸν ὅτι μὲν δὲν κατεμήνυσε, κατ' οὐδένα τρόπον δὲν δύναται νὰ τὸ ἀποδείξῃ· ὀφείλει ἐπομένως ν' ἀποδείξῃ ὅτι δικαίως ἐμήνυσε ταῦτα, διότι ἐβλαπεν αὐτοὺς πράττοντας ἔργα πονηρὰ καὶ ἐπιβλαβῆ εἰς τὸν ὑμέτερον δῆμον. Νομίζω ὅμως ὅτι οὐδ' αὐτὸ δὲν θὰ ἐπιχειρήσῃ νὰ ἀποδείξῃ. Διότι βεβαίως, ἂν

ἔπραξαν κακόν τι εἰς τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων, δὲν θὰ τοὺς ἐφόνευον οἱ τριάκοντα, φοβούμενοι μὴ καταλυθῇ ἡ δημοκρατία καὶ ἐκδικούμενοι αὐτοὺς διὰ τὸν δῆμον, ἀλλὰ, πιστεύω, πολὺ τούναντίον τούτου θὰ ἔπραττον.

Ἄλλ' ἴσως θὰ εἴπῃ ὅτι ἄκων προὔξενησε τοσαῦτα 52
κακά. Ἐγὼ ὅμως νομίζω, ὡς ἄνδρες δικασταί, ὅτι καὶ ἔάν τις ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον ἄκων, προξενήσῃ εἰς ὑμᾶς κακὰ μεγάλα, τῶν ὁποίων ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ ὑπερβολή, δὲν πρέπει ἕνεκα τούτου, νὰ μὴ τιμωρήσῃτε αὐτόν. Ἐπειτα ἐνθυμήθητε καὶ τὰ ἐξῆς, ὅτι δηλαδὴ ἦτο δυνατὸν εἰς τὸν Ἀγόρατον τούτον, πρὶν ἢ ἀχθῇ εἰς τὴν βουλήν, ὅταν ἐκάρητο ἐπὶ τοῦ βωμοῦ ἐν τῇ Μουνοχίᾳ, νὰ σωθῇ ἑπειδὴ καὶ πλοῖα ἦσαν παρεσκευασμένα, καὶ οἱ ἐγγυηταὶ ἑτοιμοὶ ἦσαν μετ' αὐτοῦ ν' ἀναχωρήσωσιν. Ἐπομένως ἔάν ἤκουες 53
ἐκείνους, καὶ συγκατετίθεσο ν' ἀναχωρήσῃς μετ' ἐκείνων, οὔτε ἐκὼν οὔτε ἄκων δὲν θὰ ἐφόνευες τοσούτους Ἀθηναίους. Ἀλλὰ σὺ ἀκούσας ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἤκουσας, ἐνόμιζες ὅτι ἂν τῶν στρατηγῶν μόνον καὶ τῶν ταξιάρχων τὰ ὀνόματα ἤθελες εἰπεῖ, θὰ ἐκέρδιζες ἀπ' αὐτοὺς μεγάλην τινὰ ἀμοιβήν. Δὲν πρέπει λοιπὸν ἕνεκα τούτου οὐδεμίαν ἐκ μέρους ἡμῶν νὰ λάβῃς συγγνώμην, ἐπειδὴ καὶ ἐκεῖνοι τοῖς ὁποίοις σὺ ἐφόνευσας οὐδεμίαν παρὰ σοῦ εὐσπλαγγχίας ἔτυχον. Καὶ ὁ μὲν Ἰππίας ὁ Θάσιος καὶ Ξενοφῶν ὁ Κα- 54
ριδεύς, 1) οὔτινας διὰ τὴν αὐτὴν μὲ τοῦτον αἰτίαν

1) Ἐκ Καρίδος πόλεως τῆς Φρυγίας.

ὑπὸ τῆς βουλῆς προσεκληθήσων, αὐτοὶ μὲν ἐφρονεύθησαν, ὁ μὲν Ξενοφῶν στρεβλώθει, ὁ δὲ Ἰππίκις ἀνευ στρεβλώσεως, διότι δὲν ἐθεωρήθησαν ὑπὸ τῶν τριάκοντα ἄξιοι νὰ σωθῶσιν, (ἐπειδὴ δὲν κατέστρεφον καγένην Ἀθηναίων)· ὁ δὲ Ἀγόρατος ἀπελύθη, διότι ἐφάνη ὅτι ἔπραξε τὰ μᾶλλον εἰς ἐκείνους εὐχάριστα.

- 55 Θ' ἀκούσω ἴσως αὐτὸν καὶ νὰ ἐπιρρίψῃ τι ἐκ τῶν κατηγοριῶν τούτων εἰς τὸν Μενέστρατον. Ἡ δὲ ὑπόθεσις τοῦ Μενεστράτου ὑπῆρξε τοιαύτη. Ὁ Μενέστρατος οὗτος κατεμυνήθη ὑπὸ τοῦ Ἀγοράτου καὶ συλληφθεὶς εἶχε δεσμευθῆ· ὑπῆρχε δὲ τις Ἀγνόδωρος ὁ Ἀμφιτροπκιεύς, συνδημότης τοῦ Μενεστράτου καὶ γαμβρὸς τοῦ Κριτίου, ἐνὸς ἐκ τῶν τριάκοντα. Αὐτὸς λοιπὸν ὅταν ἐγίνετο ἡ ἐκκλησία τοῦ δήμου εἰς τὴν Μουνυχίαν ἐν τῷ θεάτρῳ, ἐπιθυμῶν συγχρόνως καὶ ὁ Μενέστρατος νὰ σωθῇ, καὶ ὅσον τὸ δυνατόν περισσώτεροι καταμνησθέντες ν' ἀποθάνωσι, παρουσιάζει αὐτὸν εἰς τὸν δῆμον, καὶ ἐπιτυχάνουσι δι' αὐτὸν ἄφεςιν, κατὰ τὸ ἐξῆς ψήφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

- 56 Ἀφοῦ δὲ ἔγεινε τὸ ψήφισμα τοῦτο, ὁ Μενέστρατος μνηύει καὶ ἀπογράφει καὶ ἄλλους ἀκόμη ἐκ τῶν πολιτῶν. Τοῦτον ὅμως οἱ μὲν τριάκοντα τὸν ἀπέλυσαν, καθὼς καὶ τοῦτον δὲ τὸν Ἀγόρατον, διότι ἐθεωρήθη ὅτι τᾶλῃθῃ κατηγορήσεν, ἀλλ' ὑμεῖς ὕστερον ἀπὸ πολὺν χρόνον συλλαβόντες αὐτὸν, καὶ καταδικάσαντες δικαίως ἐν δικαστηρίῳ εἰς θάνατον, ὡς ἀνθρωποκτό-

νεν, τὸν παρεδῶκατε εἰς τὸν δῆμιον καὶ ἐφονεύθη διὰ
 ροπᾶλου. Ἀφοῦ λοιπὸν ἐκεῖνος κατεδικάσθη εἰς θά- 57
 νκτον, βεβχίως πολλῶ μᾶλλον ὁ Ἀγόρατος δικαίως
 θέλει φονευθῆ, ὅστις καὶ τὸν Μενέστρατον καταμυ-
 νήσας, ὑπῆρξεν αἷτιος τοῦ θανάτου αὐτοῦ καὶ διὰ
 τοὺς καταμνηνθέντας ὑπὸ τοῦ Μενεστράτου τίς ἄλ-
 λος πταίει μᾶλλον ἢ ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος τὸν ἔφερεν εἰς
 τὴν τοιαύτην ἀνάγκην τοῦ νᾶ τοὺς καταμνήσῃ;

Μοὶ φαίνεται δὲ ὅτι δὲν ὑπῆρξεν ὁμοιος οὗτος μὲ 58
 τὸν Χολλείδην Ἀριστοφάνη, ὁ ὁποῖος τότε ἔγεινεν ἐγ-
 γυητῆς τούτου, καὶ παρασκευάσας τὰ πλοῖα ἐν τῇ
 Μουνυχίᾳ, ἦτο ἕτοιμος μετ' αὐτοῦ νᾶ συναπέλθῃ. Καὶ
 καθ' ὅσον ἐξῆρτάτο ἀπ' ἐκεῖνον, θᾶ ἐσώζεσσο, καὶ οὔτε
 ἐκ τῶν Ἀθηναίων οὐδένα θᾶ ἐφόνευες, οὔτε σὺ ὁ ἴδιος
 θᾶ περιήρχεσο εἰς τοιοῦτους κινδύνους· τῶρα ὁμως 59
 καὶ τὸν σωτήρᾶ σου ἐτόλμησας νᾶ καταμνήσῃς καὶ
 καταμνήσας ἐφόνευσας καὶ ἐκεῖνον καὶ τοὺς ἄλλους
 ἐγγυητὰς σου. Τοῦτον ὁμως τὸν Ἀριστοφάνη, ὡς μὴ
 ὄντα καθαρῶς Ἀθηναῖον, ἤθελον τινὲς νᾶ βλαπτοῦν,
 καὶ κατέπεισαν τὸν δῆμον νᾶ ψηφίσῃ τὸ ἐξῆς ψή-
 φισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Μετὰ τοῦτο λοιπὸν προσερχόμενοι εἰς τὸν Ἀριστο- 60
 φάνη οἱ τότε ἐν τοῖς πράγμασιν ὀλιγαρχικοί, τὸν πα-
 ρεκάλουν νᾶ κατηγορήσῃ τοὺς ἄλλους, καὶ νᾶ σωθῇ,
 καὶ νᾶ μὴ κινδυνεύσῃ, δικασθεὶς ἐπὶ σφετερισμῶ τῶν
 δικαιοματίων τοῦ πολίτου, νᾶ πάθῃ τὰ χεῖριστα. Ἐ-
 κεῖνος ὁμως εἶπεν ὅτι οὐδέποτε θᾶ πράξῃ τὸ τοιοῦ-

- τον· καὶ τόσον χρηστὸς ἐφάνη καὶ πρὸς τοὺς συνδε-
σμῶτάς του καὶ πρὸς τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων, ὥστε
προετίμησε μᾶλλον ν' ἀποθάνῃ παρὰ νὰ κατηγορήσῃ
61 καὶ ἀδίκως τινὰς νὰ καταστρέψῃ. Ἐκεῖνος μὲν λοι-
πὸν καὶ ὑπὸ σοῦ φονευόμενος, τοιοῦτος ὑπῆρξεν [ὥς
καὶ Ξενοφῶν ὁ στρεβλωθεὶς καὶ Ἰππίας ὁ Θάσιος]
σύ δὲ οὐδὲν κοινῶς μετὰ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων γινώ-
σκων, ἀλλὰ πεισθεὶς ὅτι σύ, ἂν φονευθῶσιν ἐκεῖνοι,
θὰ λάβῃς μέρος εἰς τὴν τότε καθισταμένην κυβέρνη-
σιν, κατεμήνυες καὶ ἐφόνευσας πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς
ἐκ τῶν Ἀθηναίων.
- 62 Θέλω δὲ, ὦ ἄνδρες δικασταί, νὰ ἐπιδείξω πρὸς
ὑμᾶς, ὁποίων ἀνδρῶν ἀποστερήθητε ὑπὸ τοῦ Ἀγορά-
του τούτου. Ἐάν μὲν δὲν ἦσαν πολλοὶ, θὰ ἤκούετε
ιδιαιτέρως περὶ ἐκάστου αὐτῶν, ἀλλὰ τῶρα θ' ἀκού-
σητε ἐν γένει περὶ πάντων. Καὶ οἱ μὲν στρατηγοί,
πολλάκις στρατηγήσαντες, παρῆδιδον ἐκάστοτε τὴν
πόλιν ἰσχυροτέραν εἰς τοὺς διαδεχομένους αὐτοὺς στρα-
τηγοὺς· οἱ δ' ἄλλοι εἰς ἄλλας μεγάλας ἀρχὰς ὑπη-
ρετήσαντες, καὶ τριηραρχίας πολλὰς τριηραρχήσαντες,
ποτὲ μέχρι τοῦδε δὲν κατηγορήθησαν ὑφ' ὑμῶν ἐπὶ
63 κατὰχρήσει. Καὶ ὅσοι ἐξ αὐτῶν ἐσώθησαν, διὰ τοὺς
ὁποίους οὗτος μὲν σκληρῶς συνήργησε νὰ κατεδικα-
σθῶσιν εἰς θάνατον, ἀλλ' ἡ τύχη καὶ ὁ θεὸς τοὺς ἔσω-
σε· διότι ἔφυγον ἀπ' ἐδῶ χωρὶς νὰ συλληφθῶσι καὶ νὰ
ὑποστῶσι τὴν δίκην, ἐπανελθόντες ἐκ τῆς Φυλῆς, τι-
μῶνται ὑφ' ὑμῶν ὡς ἄνδρες χρησταί.
- 64 Τούτους λοιπὸν τοιοῦτους ὄντας, ὁ Ἀγόρατος, ἄλ-

λους μὲν ἐφόνευσεν, ἄλλους δὲ ἔκαμε νὰ φύγωσιν ἀπ' ἐδῶ, ἐνῶ αὐτὸς τίς εἶναι; ἐπειδὴ πρέπει νὰ ἡξεύρητε ὅτι δοῦλος εἶναι καὶ ἐκ δούλων κατὰγεται, διὰ νὰ γνωρίσητε ὁποῖος ὦν αὐτός, ὑμεῖς ἔβλαπτε. Διότι τούτου μὲν πατήρ ἦτο ὁ Εὐμάρης, ὁ δ' Εὐμάρης οὗτος ὑπῆρξε δοῦλος τοῦ Νικοκλέους καὶ Ἀντικλέους. Καὶ, παρὰ κλῶ, ἀναβῆτε, μάρτυρες.

MARTYRES.

Πολὺ δύσκολον θὰ ἦτο, ὦ ἄνδρες δικασταί, ν' ἀπαριθμήσω ὅσα κακὰ καὶ αἰσχρὰ ὑπὸ τούτου καὶ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ διεπράχθησαν. "Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν συκοφαντίαν, δὲν χρειάζεται νὰ εἰπω μίαν πρὸς μίαν ὅσας οὗτος ψευδῶς εἰσέγαγεν ἰδιωτικᾶς καὶ δημοσίους δίκας ἢ ὅσας ψευδεῖς καταμηνύσεις ἔκαμε, διότι ἅπαντες ὑμεῖς ἐν γένει καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ δήμου καὶ ἐν τῷ δικαστηρίῳ καταδικάζσατε αὐτὸν ἐπὶ συκοφαντίᾳ, καὶ ἐχρεώσται εἰς τὸ δημόσιον δεκακισχιλίας δραχμὰς, ὥστε τοῦτο μὲν ἱκανῶς παρ' ὅλων ὑμῶν ἐμαρτυρήθη. "Ἐτι δὲ, τοιοῦτος ὢν, ἐτόλμησε, νὰ μοιχεύσῃ καὶ διαφθείρῃ γυναῖκας τῶν πολιτῶν ἐλευθέρων, καὶ ἐφωράθῃ μοιχεύων, καὶ τούτου ἡ τιμωρία εἶναι θάνατος. "Ὅτι δὲ λέγω ἀληθῆ, προσκάλεσον τοὺς μάρτυρας.

MARTYRES.

Ἦσαν δὲ οὗτοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, τέσσαρες ἀδελφοί. Ἐκ τούτων ὁ εἰς μὲν, ὁ μεγαλείτερος, πικροθεύς

- ὑπὸ τοῦ Αλαμάχου ἐνῶ προέδιδε τὰ συνθήματα εἰς τοὺς ἐχθροὺς, διὰ ραβδισμῶν ἐφονεύθη· ὁ δὲ ἕτερος ἀπ' ἐδῶ μὲν ἀπήγαγεν ἀνδράποδον εἰς Κόρινθον, ἐνῶ δὲ ἐκεῖθεν ἀπῆγε δι' ἐδῶ μίαν παιδίσκην, συλλαμ-
- 68 βάνεται, καὶ ἀπέθανε δεδεμένος ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ· τὸν δὲ τρίτον ὡς λωποδύτην ἀπήγαγεν ἐδῶ ὁ Φαινεππίδης, καὶ ὑμεῖς, κρίναντες αὐτὸν ἐν τῷ δικαστηρίῳ, καὶ εἰς θάνατον αὐτὸν καταδικάσαντες, τὸν πικροδωκάτε ἵνα διὰ ραβδισμῶν φονευθῇ. Ὅτι δὲ λέγω ἀληθῆ, νομίζω ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος θὰ τὸ ὁμολογήσῃ, καὶ μάρτυρας θὰ πικρουσίσσω.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

- 69 Πῶς λοιπὸν δὲν πρέπει ἅπαντες ὑμεῖς νὰ καταδικάσητε τοῦτον; Διότι ἂν ἕκαστος τούτων δι' ἐν ἀμαρτημα ἐκρίθη ἄξιος θανάτου, πολλῷ μᾶλλον βεβαίως τοῦτον ἐξαμαρτήσαντα καὶ εἰς τὴν πόλιν δημοσίως καὶ εἰς ἕκαστον ἐξ ὑμῶν ἰδιαίτέρως, ἀμαρτήματα ὧν ἕκαστον κατὰ τοὺς νόμους τιμωρεῖται μὲ θάνατον, πρέπει τὰ μάλιστα νὰ καταδικάσητε αὐτὸν εἰς θάνατον.
- 70 Θὰ εἶπῃ δὲ, ὦ ἄνδρες δικασταί, προσπαθῶν ὑμᾶς ν' ἀπατήσῃ, ὅτι ἐπὶ τῶν τετρακοσίων συνήργησεν εἰς τὸν θάνατον τοῦ Φруνίχου, καὶ πρὸς ἀμοιβὴν του, θὰ εἶπῃ, ὁ δῆμος ἔκαμεν αὐτὸν πολίτην Ἀθηναῖον, ψευδόμενος ὅμως, ὦ ἄνδρες δικασταί· ἐπειδὴ οὔτε εἰς τὸν θάνατον τοῦ Φруνίχου συνετέλεσεν, οὔτε ὁ δῆμος ἔκαμεν αὐτὸν Ἀθηναῖον πολίτην. Διότι τὸν Φруνίχον,
- 71 ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπεβουλεύθησαν κοινῶς Θρασύ-

βουλος ὁ Καλυδώνιος καὶ Ἀπολλόδωρος ὁ Μεγαρεύς· ὅταν δ' ἐπέτυχον αὐτὸν περιπατοῦντα, ὁ μὲν Θρασύ- 71
βουλος προσβῆλλει τὸν Φρύνιχον καὶ κτυπήσας αὐτὸν, τὸν ἐφόνευσεν, ὁ δ' Ἀπολλόδωρος οὔτε τὸν ἤγγισεν· ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ ἔγεινε κραυγὴ, καὶ σπεύσαντες ἀνεχώρησαν. Ὁ δὲ Ἀγόρατος οὗτος οὔτε προσεκλήθη, οὔτε παρευρέθη, οὔτε εἶχεν οὐδόλως γινῶσιν τοῦ πράγματος. Ὅτι δὲ ἀληθὴ λέγω, αὐτὸ τὸ ψήφισμα θέλει σᾶς τὸ καταδείξει.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Ὅτι μὲν δὲν συνετέλεσεν εἰς τὸν φόνον τοῦ Φρυνί- 72
χου, ἐξ αὐτοῦ τοῦ ψηφίσματος εἶναι φανερόν· διότι οὐδαμοῦ ὑπάρχει «ὅτι ὁ Ἀγόρατος εἶναι Ἀθηναῖος» [καθὼς ὑπάρχει διὰ τὸν Θρασύβουλον καὶ Ἀπολλόδωρον]· ἐνῷ, ἂν συνετέλει εἰς τὸν φόνον τοῦ Φρυνίχου, ἔπρεπεν εἰς τὴν ἰδίαν στήλην μὲ τὸν Θρασύβουλον καὶ Ἀπολλόδωρον νὰ ᾔηται γεγραμμένος ὅτι ἔχει γείνει Ἀθηναῖος, καὶ ὅχι νὰ συμφωνῶσι ¹⁾ μὲ ρήτορα, δόσαντες εἰς αὐτὸν χρήματα, διὰ νὰ γραφῶσι καὶ αὐτῶν τὰ ὀνόματα, ὥς νὰ ᾔσαν εὐεργεταί. Καὶ ὅτι λέγω ἀληθὴ, αὐτὸ τὸ ψήφισμα θέλει τὸ ἀποδείξει.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Τόσον πολὺ δὲ καταρρονεῖ ὁμας οὗτος, ὥστε ἐνῷ 73
δὲν εἶναι Ἀθηναῖος, καὶ εἰς τὰς δίκας καὶ εἰς τὰς ἐκ-

1) Ὁ Ἀγόρατος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ἄλλοι ἔξ, Κώμων, Σίμος, Φιλῖνος κλπ.

- κλησίαις τοῦ δήμου ἐλάμβανε μέρος, καὶ ὅσας εἰμπο-
 ρει κατηγορίας ἔκαμνεν, ὑπογράφόμενος ὡς ἐκ τοῦ δή-
 μου Ἀναγυροῦντος· ἔπειτα ἰδοὺ καὶ ἄλλη μεγάλη
 ἀπόδειξις ὅτι αὐτὸς δὲν συνήργησεν εἰς τὸν φόνον τοῦ
 Φρυνίχου, διὰ τὸ ὅποιον λέγει ὅτι ἔλαβε τὰ δικαιώ-
 ματα τοῦ Ἀθηναίου πολίτου. Ὁ Φρύνιχος δηλαδὴ οὗ-
 74 τος διώρισε τοὺς τετρακκοσίους· καὶ ὅταν ἐκεῖνος ἐφο-
 νεύθη οἱ περισσότεροί ἐκ τῶν τετρακκοσίων ἔφυγον. Τί
 λοιπὸν νομίζετε, οἱ τριάκοντα καὶ ἡ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς
 αὐτῶν βουλή, ἣτις συνέκειτο καὶ ὅλοκληρίαν ἐκ τῶν
 φυγόντων τετρακκοσίων, συλλαβόντες τοῦτον, τὸν φο-
 νεύσαντα τὸν Φρύνιχον, θὰ τὸν ἀπέλυον ἢ θὰ τὸν ἐξε-
 δικοῦντο διὰ τε τὸν Φρύνιχον καὶ διὰ ἰδίαν αὐτῶν
 75 φυγὴν; ἐγὼ νομίζω ὅτι θὰ τὸν ἐξεδικοῦντο. Καὶ ἐάν
 μὲν, χωρὶς καὶ φονεύσῃ τὸν Φρύνιχον, προσποιεῖται τοῦ-
 το, παρκανομεῖ, ὡς ἐγὼ δυσχυρίζομαι· ἐάν δὲ διαφιλο-
 νεικῆς τοῦτο καὶ ὁμολογεῖς ὅτι ἐφόνευσας τὸν Φρύνι-
 χον, φανερόν, ὅτι μεγακλείτερον κακὰ δικπραξίας πρὸς
 τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων, ἀπέπλυνας ἀπὸ τὸν ἐκυ-
 τόν σου, ἐνώπιον τῶν τριάκοντα τὴν διὰ τὸν φόνον
 τοῦ Φρυνίχου κατηγορίαν. Διότι οὐδέποτε οὐδένα ἀν-
 θρωπον θὰ πείσης ὅτι ἐφόνευσας τὸν Φρύνιχον,
 θ' ἀπελύεσσι ὑπὸ τῶν τριάκοντα, ἐάν δὲ ἐπροξένεις με-
 γάλα καὶ ἀθεράπευτα κακὰ εἰς τὸν δῆμον τῶν Ἀθη-
 76 ναίων. Ἐάν μὲν λοιπὸν ὁμολογῇ ὅτι ἐφόνευσεν τὸν Φρύ-
 νιχον, ἀνκλογισθῇτε ὅσα προηγουμένως εἶπον, καὶ τι-
 μωρήσατε αὐτὸν δι' ὅσα ἔπραξεν· ἐάν δὲ τὸ ἀρνήται,
 ἐρωτήσατέ τον διὰ ποίαν αἰτίαν λέγει ὅτι ἔγεινε πο-

λίτης Ἀθηναῖος. Καὶ ἐὰν δὲν δύναται ν' ἀποδείξῃ τὴν αἰτίαν ταύτην, τιμωρήσατε αὐτὸν, διότι καὶ ἐδίκαζε καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐλάμβανε μέρος, καὶ ἐσυκοφάντει πολλοὺς, ὑπογράφων τὸ ὄνομά του ὡς Ἀθηναῖος.

Ἐννοῶ ὅτι ἐτοιμάζεται ν' ἀπολογηθῇ ὅτι ἐπῆγεν 77
εἰς τὴν Φυλὴν καὶ συνεπέστρεψε μετὰ τῶν ἄλλων ἐκ τῆς Φυλῆς, καὶ ὅτι τοῦτο εἶναι μέγιστον κατόρθωμα. Τοῦτο συνέβη ὡς ἐξῆς. Ἐπῆγεν οὗτος εἰς τὴν Φυλὴν καὶ εἰμπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ ἄνθρωπος μικρότερος τούτου, ὅστις ἐνῶ ἐγίνωσκεν ὅτι ὑπάρχουσιν ἐν τῇ Φυλῇ τινὲς τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐξορισθέντων, ἐτόλμησε νὰ ὑπάγῃ πρὸς αὐτούς; Ἀμὰ δὲ εἶδον αὐτὸν, συλλαβόντες αὐτὸν τά- 78
χιστα, τὸν φέρουσι φανερά διὰ νὰ τὸν φονεύσωσιν, ἐκεῖ ὅπου ἀπέσφαζον καὶ τοὺς ἄλλους, ἂν ᾔθελον συλλάβει ληστήν τινα ἢ κκοῦργον. Στρατηγὸς δ' ὢν ὁ Ἀ-
νυτος [εἰς τὴν Φυλὴν], δὲν ἐπέστρεψε νὰ πρῶξωσι τοῦ-
το, λέγων ὅτι δὲν ἦσαν ἀκόμη εἰς κατάστασι νὰ τι-
μωρήσωσι τινὰς τῶν ἐχθρῶν, ἀλλ' ὅτι ἔπρεπε τότε μὲν
νὰ ἡσυχάζωσιν· ἂν δὲ ποτε ἐπκνέλωσιν εἰς τὴν πα-
τρίδα, τότε δύνανται καὶ νὰ τιμωρήσωσι τοὺς πρῶ-
τοντας ἀδικίας. Τοιαῦτα λέγων ἔγεινεν αἷτιος νὰ δια- 79
φύγῃ οὗτος [εἰς τὴν Φυλὴν]· διότι ἀνέγκη ἦτο ν' ἀ-
κούωσι τὰς προτροπὰς ἀνδρὸς στρατηγοῦ, ἂν ᾔθελον
νὰ ἐπκνέλωσιν εὐτυχῶς εἰς τὴν πατρίδα των. Ἀλλ' ἀκόμη ἐν·
κανεῖς δηλαδὴ δὲν θὰ φανῇ οὔτε ὅτι συν-
έφρχε μετὰ τούτου, οὔτε ὅτι συνεσκήνωσεν, οὔτε ὅτι
ὁ ταξίρχος κατέταξεν αὐτὸν εἰς τὴν φυλὴν του, ἀλλ'

ὡς πρὸς ἀλιτῆριον οὐδεὶς τῶν ἀνθρώπων διελέγετο μετ' αὐτοῦ. Καὶ παρκακλῶ προσκάλεσον τὸν ταξι-
αρχον.

ΜΑΡΤΥΣ.

- 80 Ὅταν δὲ ἔγειναν αἱ μεταξὺ τῶν διαμαχομένων διαπραγματεύσεις, καὶ ἔστειλαν οἱ πολῖται ἐκ τοῦ Πειραιῶς εἰς τὴν πόλιν τὴν πομπήν, ¹⁾ ἦτο ἡγεμὼν μὲν τῶν πολιτῶν ὁ Αἷσιμος, οὗτος δὲ ὁ Ἀγόρατος, τόσον τολμηρὸς καὶ ἐκεῖ ἔγεινεν, ὥστε λαβὼν τὰ ὅπλα, συνηκολούθει καὶ αὐτὸς καὶ συνώδευε τὴν πομ-
81 πὴν ὁμοῦ μὲ τοὺς πολίτας πρὸς τὸ ἄστυ. Ὅταν δὲ ἔφθασαν πλησίον εἰς τὰς πύλας καὶ κατέθεσαν τὰ ὅπλα, πρὶν νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν, τὸν ἐνόησεν ὁ Αἷσιμος καὶ πλησιάζας καὶ λαβὼν τὴν ἀσπίδα του, τὴν ἔρριψε, καὶ τὸν διέταξε νὰ κρημνισθῇ ἀπὸ τὸ μέσον τῶν πολιτῶν, λέγων ὅτι δὲν ἔπρεπεν αὐτὸς, ἀνθρωποκτόνος ὢν νὰ συνοδεύῃ τὴν εἰς τὴν Ἀθηναίων πομπήν. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀπεδιώχθη ἀπὸ τὸν Αἷσιμον. Ὅτι δὲ λέγω ἀληθῆ, προσκάλεσόν μου τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

- 82 Κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον, ὧ ἄνδρες δικασταί, καὶ εἰς τὴν Φυλὴν καὶ εἰς τὸν Πειραιᾶ διέκειτο πρὸς τοὺς πολίτας· διότι οὐδεὶς διελέγετο μετ' αὐτοῦ, ὡς ὄντος ἀνθρωποκτόνου, καὶ ἂν δὲν ἐφονεύθη, αἰτία εἶναι ὁ Ἄνυτος. Ἐὰν λοιπὸν μεταχειρισθῇ ὡς ἀπολογίαν του

1) Εἰς τιμὴν τῆς Ἀθηναίων τὴν 42 Βοηδρομιῶνος.

τὴν εἰς Φυλὴν ἀναχώρησίν του, πρέπει νὰ τὸν ἐρωτήσωμεν, ἂν πράγματι ὁ Ἄνυτος ἔγεινεν αἰτία νὰ μὴ φανευθῇ αὐτός, ἐνῷ ἦσαν ἔτοιμοι νὰ τὸν τιμωρήσωσι, καὶ ἂν ἔρριψεν ὁ Αἰσίμος τὴν ἀσπίδα αὐτοῦ, καὶ δὲν τὸν ἀφῆκε νὰ συνοδεύσῃ τὴν πομπὴν μετὰ τῶν πολιτῶν, καὶ ἂν κενεὶς ταξίχρος κατέταξεν αὐτὸν εἰς τινὰ τάξιν.

Μήτε λοιπὸν τούτους αὐτοῦ τοὺς λόγους ν' ἀποδεχ- 83
θῇτε, μήτε ἂν λέγῃ ὅτι ὕστερον ἀπὸ πολὺν καιρὸν τὸν τιμωροῦμεν. Διότι νομίζω ὅτι δὲν ὑπάρχει οὐδεμία προθεσμία διὰ τὰ τοιαῦτα ἐγκλήματα, ἀλλ' ἐγὼ τοῦλάχιστον νομίζω ὅτι εἴτε εὐθὺς εἴτε μετὰ τινος χρόνον θέλη τις νὰ τιμωρήσῃ τινά, πρέπει αὗτος νὰ ἀποδείξῃ ὅτι δὲν ἔπραξεν ἐκεῖνα διὰ τὰ ὁποῖα κατηγορεῖται. Καὶ οὗτος λοιπὸν τοῦτο ἂν ἀποδείξῃ ἢ ὅτι δὲν ἐφόνευ- 84
σεν ἐκείνους, ἢ ὅτι δικαίως τὸ ἔπραξε, διότι ἔβλαπτον τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων. Ἄν δέ, ἐνῷ πρὸ πολλοῦ ἔπρεπε νὰ τὸν τιμωρήσωμεν, τὸν τιμωροῦμεν ἀργότερα, κερδίζει τὸν χρόνον καὶ ὅν ἔζη, ἐνῷ δὲν τοῦ ἔπρεπεν, ἀφοῦ οὐδὲν ἦσαν οἱ ἄνδρες ὑπ' αὐτοῦ ἐθνατωθήσαν.

Καθὼς δ' ἀκούω, αὐτὸς στηρίζεται καὶ εἰς τοῦτο, 85
ὅτι δηλαδὴ εἰς τὴν κατὰ τὴν ἀπαγωγὴν δοθεῖσαν κατηγορίαν εἶναι ὑπογεγραμμένον «ἐπ' αὐτοφώρῳ» τοῦθ' ὅπερ ἐγὼ νομίζω εὐνηθέστακτον· καὶ ὅτι ἂν μὲν δὲν ἦτο προσγεγραμμένον τὸ «ἐπ' αὐτοφώρῳ» θὰ ἦτο ἔνοχος, ἐπειδὴ ὅμως ὑπάρχει τοῦτο προσγεγραμμένον, νομίζει ὅτι εἶναι δι' αὐτὸν ἀπκλαγὴ τις. Τοῦτο ὅμως οὐδὲν ἄλλο δεικνύει ἢ ὅτι ὁμολογεῖ μὲν ὅτι ἐφόνευσεν, ἀλλ' οὐχὶ ἐπ' αὐτοφώρῳ, καὶ περὶ τούτου ἔχει τὴν βεβαιώ-

τητα ὅτι ἂν δὲν ἐφόνευσεν ἐπ' αὐτοφώρῳ, ἐφόνευσεν
 86 ὅμως, τούτου ἕνεκα πρέπει νὰ ἀθωωθῇ. Μοι φαίνεται
 δὲ ὅτι οἱ ἑνδεκα οἱ παρὰδεχθέντες τὴν ἀπαγωγὴν αὐ-
 τήν, χωρὶς νὰ νομίζωσιν ὅτι βοηθοῦσι τὸν Ἀγόραστον,
 ἀλλὰ στηριζόμενοι εἰς τὸ δίκαιον, ἔκαμν πολὺ κα-
 λὰ, ἀναγκάζοντες τὸν Διονύσιον, ὅταν ἐπῆγε τὴν
 περὶ ἀπαγωγῆς κατηγορίαν, νὰ προσγράψῃ τὸ «ἐπ'
 αὐτοφώρῳ». Ἡ πῶς δὲν ἤθελεν εἶναι ἐπ' αὐτοφώρῳ
 οὗτος, ὅστις πρῶτον μὲν ἐνώπιον τῶν πεντακοσίων,
 ἔπειτα δὲ πάλιν ἐνώπιον ἀπάντων τῶν Ἀθηναίων
 ἀπογράψας τινὰς, τοὺς ἐφόνευσε καὶ ἔγεινεν αἵτιος τοῦ
 87 θανάτου τῶν; Διότι βεδκίως τὸ «ἐπ' αὐτοφώρῳ» δὲν
 ἐννοεῖ τοῦτο μόνον, τὸ νὰ φονεύσῃ τις δηλαδὴ κτυ-
 πήσας μὲ ξύλον ἢ μὲ μάχαιρον, ἐπειδὴ, κατὰ τὸν
 ἰδικόν σου τοῦλάχιστον λόγον, δὲν θὰ φανῇ κανεὶς ὅτι
 ἐφόνευσε τοὺς ἄνδρας, τοὺς ὁποίους σὺ ἀπέγραψας·
 διότι οὔτε ἐκτύπησεν αὐτοὺς κανεὶς, οὔτε τοὺς ἀπέ-
 σφαξεν, ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης ἕνεκα τῆς ἰδικῆς σου κατη-
 γορίας ἐθελήσθησαν. Δὲν εἶναι λοιπὸν οὗτος ὁ ἐπ'
 αὐτοφώρῳ αἵτιος τοῦ θανάτου; Τίς λοιπὸν ἄλλος εἶναι
 αἵτιος ἢ σὺ ὁ καταγγέλων; Ὡστε πῶς δὲν εἶσαι σὺ
 ὁ ἐπ' αὐτοφώρῳ φονεύσας;

88 Πληροφοροῦμαι δὲ ὅτι καὶ τοῦτο μέλλει νὰ εἴπῃ
 οὗτος, ὅτι δηλαδὴ εἰσάγεται εἰς δίκην παρὰ τοὺς ἑρ-
 κους καὶ τὰς συνθήκας τὰς ὁποίας ἐκάμμεν οἱ ἐν
 Πειρικεῖ πρὸς τοὺς ἐν τῇ πόλει. Ἐὰν λοιπὸν βεβαιῶ-
 νται ἐπὶ τούτων, σχεδὸν ὁμολογεῖται εἶναι ἀνδροφό-
 νος· καὶ φέρει εἰς τὸ μέσον ἑρκους ἢ συνθήκας ἢ χρό-

νον ἢ κανέν ἐπ' αὐτοφώρῳ, εἰς δὲ τὸ πρᾶγμα αὐτὸ
 δὲν πιστεύει βέβαια νὰ ἀγωνισθῇ ἐπιτυχῶς. Εἰς ὑμᾶς 89
 ὅμως, ὧ ἄνδρες δικασταί, δὲν ἀρμόζει ν' ἀποδεχθῇτε
 ταῦτα· ἀλλ' ὅτι δὲν κατήγγειλε τοὺς ἄνδρας, καὶ
 δὲν ἐθανατώθησαν οὗτοι, δι' αὐτὰ διατάξατέ τον νὰ
 ἀπολογηθῇ. Ἐπειτα, νομίζω, οὐδεμία σχέσις ὑπάρχει
 μεταξὺ ὑμῶν καὶ τούτου ὡς πρὸς τοὺς ὅρκους καὶ τὰς
 συνθήκας. Διότι οἱ ὅρκοι ἐγένοντο μεταξὺ τῶν ἐν τῇ
 πόλει καὶ τῶν ἐν Πειραιεῖ. Ἐὰν λοιπὸν οὗτος μὲν ἐν
 τῇ πόλει ἦτο, ἡμεῖς δὲ ἐν Πειραιεῖ, θὰ εἶχον λόγον
 τινὰ δι' αὐτὸν αἰ συνθῆκαι· ἀλλ' ὅμως καὶ οὗτος ἐν
 Πειραιεῖ ἦτο, καὶ ἐγὼ καὶ ὁ Διονύσιος καὶ ὅλοι οὗτοι
 οἱ ἐκδικούμενοι τοῦτον, ὥστε αἰ συνθῆκαι οὐδὲν πρὸς-
 καμμία φέρουσι· διότι οὐδένα ὅρκον ὤμωσαν οἱ ἐν Πει-
 ραιεῖ πρὸς τοὺς ἐν Πειραιεῖ.

Ἐν γένει δὲ μοι φαίνεται οὐχὶ ἐνὸς μόνου θανάτου 91
 ἄξιος εἶναι οὗτος, ὅστις ὁμολογεῖ μὲν ὅτι ὑπὸ τοῦ δή-
 μου ἔγεινε πολίτης, τὸν δὲ δῆμον, τὸν ὅποιον αὐτὸς
 λέγει ὅτι εἶναι πατὴρ αὐτοῦ, ἀποδεικνύεται ὅτι ἐκα-
 κοποίησε καὶ ἄρῃκε καὶ ἐπρόδωκεν ἐκεῖν, ἐξ ὧν ἐκεῖ-
 νος μείζων καὶ ἰσχυρότερος ἐγίνετο¹⁾. Ἄνθρωπος λοιπὸν
 ὁ ὅποιος καὶ τὸν φυσικὸν αὐτοῦ πατέρα ἐκτύπη, καὶ
 οὐδὲν τῶν πρὸς τὸ ζῆν τῷ ἔδιδε, καὶ τὸν θετὸν πα-
 τέρα²⁾ ἐγύμνωσε τῶν ἀγαθῶν τὰ ὅποια εἶχε, δὲν

1) Προδοὺς τὴν ἐλευθερίαν τῆς πολιτείας, δι' ἧς ὁ δῆμος
 μείζων καὶ ἰσχυρότερος ἐγίνετο.

2) Τὴν πολιτείαν, τὴν θέσιν γονέως πρὸς τοὺς πολίτας ἔ-
 χουσαν.

εἶναι ἄξιος καὶ διὰ τοῦτο, κατὰ τὸν περὶ κακώσεως
τῶν γονέων νόμον, νὰ κατὰδικασθῇ εἰς θάνατον;

- 92 Πρέπει δὲ ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες δικασταί, νὰ βοηθήσητε
ἅπαντας τοὺς ἐκδικουμένους τοῦτον χάριν τῶν ἀνδρῶν
ἐκείνων, ὁμοίως, ὡς χάριν ἑνὸς ἐκάστου ἡμῶν. Διότι
ἀποθνήσκοντες παρήγγειλαν καὶ εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς
τοὺς φίλους τῶν ἅπαντας νὰ τιμωρήσωμεν χάριν αὐ-
τῶν τὸν Ἀγόρκτον τοῦτον, ὡς ὄντα φονέα αὐτῶν, καὶ
νὰ τὸν κακοποιήσωμεν καθ' ὅσον ἕκαστος, ἔστω καὶ
κατ' ὀλίγον, δύναται. Ἄν λοιπὸν εἶναι φανερὸν ὅτι
ἐκεῖνοι ἔπραξαν ἀγαθόν τι εἰς τὴν πόλιν ἢ εἰς τὸ
πλῆθος τὸ ὑμέτερον, πράγματα τὰ ὅποια καὶ σεῖς ἴ-
διοι ὁμολογεῖτε, ἀνάγκη τότε πάντες ὑμεῖς νὰ ἦθε
φίλοι καὶ συγγενεῖς ἐκείνων, ὥστε καθὼς εἰς ἡμᾶς,
οὐδὲν ἤττον καὶ εἰς ἕνα ἕκαστον ἐξ ὑμῶν παρήγγει-
93 λαν. Οὔτε δίκαιον λοιπὸν οὔτε νόμιμον εἶναι ν' ἀπο-
λύσητε τὸν Ἀγόρκτον τοῦτον. Σεῖς ὅθεν, ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, τῶρα τοῦλάχιστον, ἀφοῦ εἰς τὴν τότε ἐπο-
χὴν, καθ' ἣν ἐκεῖνοι ἀπέθνησκον, δὲν ἠδυνήθητε νὰ
τοὺς σώσητε, τῶρα ἐνῷ δύνασθε, τιμωρήσατε τὸν φο-
νέα ἐκείνων. Σκεφθῆτε δὲ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, διὰ
νὰ μὴ πράξητε ἔργον πάντων σκληρότατον. Διότι ἂν
ἀθωώσητε τὸν Ἀγόρκτον τοῦτον, δὲν θὰ πράξητε
μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ἐκείνους τοὺς ἄνδρας, τοὺς
ὁποίους ὁμολογεῖτε ὅτι ἦσαν πρὸς ὑμᾶς εὔνοι, διὰ
94 τῆς ἰδίης ταύτης ψήφου θανάτου ἀξίους κρίνετε· διότι
ἀπολύσαντες τὸν ὄντα αἷτιον τοῦ θανάτου ἐκείνων,
οὐδὲν ἄλλο ἀποφασίζετε, ἢ ὅτι ἐκεῖνοι δικαίως ὑπὸ

τούτου ἐφρονεύθησιν. Καὶ οὕτω ἤθελον πᾶθει τὰ δει-
 νότατα πάντων, ἐὰν ἐκεῖνοι εἰς τοὺς ὁποίους ὡς εἰς
 φίλους περὶγγελλον νὰ ἐκδικήσωσιν αὐτοὺς, οὗτοι γεί-
 νωσι σύμῳνοι μετὰ τῶν τριάκοντα κατὰ τῶν ἀνδρῶν
 ἐκείνων. Μὴ λοιπὸν, ὦ ἄνδρες δικασταί, δι' ὄνομα 95
 τῶν Ὀλυμπίων θεῶν κατ' οὐδένα τρόπον καὶ ἐν οὐ-
 δεμιᾷ περιπτώσει κρίνητε ἀξίους θανάτου τοὺς ἄνδρας
 ἐκείνους οἱ ὅποιοι πολλὰ καὶ ἀγαθὰ πρὸς ὑμᾶς πρά-
 ξαντες, δι' αὐτὰ ὑπὸ τῶν τριάκοντα καὶ τοῦ Ἀγορά-
 του τούτου ἐθνατώθησιν. Ἐνθυμηθέντες λοιπὸν ὅλα
 τὰ δεινὰ ὅσα καὶ κοινῶς εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἰδιαιτέ-
 ρως εἰς ἕκαστον συνέβησιν, ἀφοῦ ἐκεῖνοι οἱ ἄνδρες
 ἀπέθκον, τιμωρήσατε τὸν αἵτιον τούτων. Ἐχει δὲ
 ἀποδειχθῆ κατὰ πάντα καὶ ἐκ τῶν ψηφισμάτων καὶ
 ἐκ τῶν ἀπογραφῶν καὶ ἐξ ὅλων τῶν ἄλλων ὅτι ὁ Ἀ-
 γόρατος ὑπῆρξεν ὁ αἵτιος τοῦ θανάτου αὐτῶν. Προσέ- 96
 τι δὲ πρέπει ὑμεῖς ν' ἀποφασίσσητε τὰ ἐναντία ἀπὸ
 τοὺς τριάκοντα. Ἐκείνους μὲν τοὺς ὁποίους ἐκεῖνοι
 κατεδίκασαν εἰς θάνατον, ὑμεῖς ἀθώωσατέ τους· ἐκεί-
 νους δὲ τοὺς ὁποίους ἐκεῖνοι δὲν κατεδίκασαν εἰς θά-
 νατον, ὑμεῖς καταδικάσατέ τους. Οἱ τριάκοντα δὲ τοὺς
 μὲν ἄνδρας ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἦσαν ἰδικοὶ σας φίλοι,
 τοὺς κατεδίκασαν εἰς θάνατον, καὶ τούτους πρέπει
 ὑμεῖς ν' ἀθώωσητε· τὸν δὲ Ἀγόρατον ἠθώωσαν, διότι
 ἐφάνη ὅτι προθύμως κατέστρεφεν ἐκείνους τοὺς ἄν-
 δρας, καὶ τοῦτον πρέπει νὰ καταδικάσητε. Ἐὰν λοι- 97
 πὸν τὰ ἐναντία μὲ τοὺς τριάκοντα ἀποφασίσσητε, πρῶ·

τῶν post ναυτῶν secl. St. de coni. Pp. — μακρὰν καὶ ὑδρεῖαν et infra αὐτοῦ ἔμπορ. rel. — αὐτομολίας codd. Recepi cum St. (quem vide) quod nuper coni. plures. — 14, 3 ὁ πόλεμος secl. cum Kr. et St., quod ter praeter h. l. διαπολεμεῖν nudum apud Th. legitur. — ὑμῶς εἰδότες et 15, 1 αὐτοῖς βουλευέσθε et 16, 1 καὶ ναυτικὴν καὶ πεζικὴν rel. — 16, 2 καὶ ἑκατὸν unus add. H et legit Valla. — 17, 3 οἳ τε πρόβεις αὐτοῖς et ἐν τῇ Σικελίᾳ pro ἐς τὴν Σικελίαν rel. — 18, 2 ὅτι ἐς rel. — ἐγένετο St. cum paucis codd. ἐγγένοιτο V. — 3 ἐξ Ἄργους om. rel. — Ἐπιδάυρον τι et ἰληστεύοντο codd. praeter V (Ἐπιδάυρον τε H). — 19, 1 οἱ Ἀακ. et 2 δὲ οὐ πολλῶ rel. — 3 ἐς ante ἔξακ. om. codd. praeter V. — 4 ἐν τοῖς πρώτοις codd. Emend. Reiz. — 5 αὐτοῖς οὗτοι unus V. Reliqui aut unum aut alterum om. — τὸ πρότερον rel. — 20, 1 ἅμα Ἀεκ. et περὶ Πελ. rel. — Ἀργείων τε codd. Emend. Rsk. — 3 ὑπελέλειπτο St. de coni. — 21, 2 κατεργάσασθαι codd. Vid. praef. — 3 ἥμισυ αὐτοῦς ταῖς St. de coni. De genet. cf. 4, 10, 1. — ἐπιχειρήσειν seclusi nunc cum St. — Ante ἡπειρώτας codd. praeter V ἄλλ', quod delevi nunc auctoribus Herw. et St. — ἂν αὐτοῖς Bh. ut volg. St. et ἂν abiecit et secl. αὐτοῖς, hoc quidem de coni. Badham. — 4 πλεον διὰ et περιεσόμενους et 5 τοῦ Ἑρμ. rel. — 22, 1 ante περιέπλεον codd. praeter H male inserunt καὶ. — 24, 2 ὥστε codd. praeter H. — τῶν ante τριτηρ. om. plerique rel. — 3 μέγιστον δὲ et τὸ τῶν Ἀθ. rel. (hoc etiam Bh.). — 25, 1 οἵπερ τὰ σφέτερα rel. (unus ὥσπερ). — 9 αὐ, omissum in VH et al., secl. St. Non facile potuit addi. — διαπολεμησόμενον rel. cf. 14, 3. — 26, 2 ἅμα om. rel. — 3 παρέπλει unus H, ἐπιπαρέπλει V, ἐπέπλει rel. — ὥς pro ἕως rel. — 27, 1 τῶν Θρ. et ἐν τῷ αὐτῷ θέρει τούτῳ rel. (hoc etiam St.). — 2 ἐλάμβανον St. cum uno V. — 3 ὑπὸ pro ἀπὸ rel. — ἐν τοῖς πρώτον St. de Bk. coni. — 5 τὸ om. codd. praeter V. — πάντα ἀπολώλει καὶ ὑποξόγια rel. et St. — 28, 1 κατὰ γῆς vitiose codd. praeter unum. — 2 ποιούμενοι pro που

rel. — 3 ἀκούσας, τὸ παρ' αὐτοῖς St. coni. non impro-
 abili, quanquam παρ' αὐτοῖς non omnino placet, et γὰρ
 fortasse defendi potest. — ἐλάσσονα αὐτὴν τε codd. praeter
 H. — τῶν Ἀθ. rel. — ὅσοι probabiliter coni. Badham.
 et Mdv.; etsi enim ὅσον significare potest „quatenus“,
 tamen hic aliquanto durius est ob praegressum τοσοῦτον.
 — 4 ὑπὸ τῆς rel. — 4 ἐποίησαν codd. Emend. Badham.
 et Herw. — 29, 1 δύνωνται et 2 ἐς τὴν T. et διέπλευσε
 (hoc St. quoque) et 3 ὑψίλιξετο et οὕση μεγάλῃ rel. — τινα
 codd. praeter V et paucos al. — 4 τὸ τῶν Θρακῶν secl. St.
 praeter necessitatem. — 5 ἦσσαν scr. et μᾶλλον ἑτέρας
 secl. St. de coni. Dobr. — 30, 1 τὴν θάλασσαν del. Herw.
 — 2 τοξέματος H et unus e rel. Volg. τοῦ ξεύματος.
 — τε post προεκθ. om. rel. — ἐγκαταλειφθὲν St. cum duobus
 codd. — 4 χρῆσάμενην St. de coni. Rsk. dubia. — 31, 1
 ἐκ pro ἐπὶ codd. quasi omn. praeter V. — εὐρών om. rel.
 et Bh. — 2 Ἀλυζίαν codd. et Bh. Emend. St. ex He-
 rodiano. — 4 τὸν πόλεμον secl. St. auctore Mdv. Cor-
 ruptelam agnosco, sed καταλύουσι nudum num sic poni
 potuerit dubito. Nec probabiliores sunt al. coni. — 32, 1
 σφίσι om. rel. — διαφῆσουσι aut ἀφῆσουσι codd., unus
 διαφρήσωσι. Emend. Dobr. — 2 τινὰ om. V, τριχῇ om.
 plerique boni, utrumque Thomas M. Seclusi cum St. —
 33, 3 ἐκ τῆς K. rel. — 34, 1 καὶ οἱ περὶ et 2 προσβεβο-
 ηθηκότες et 6 καὶ pro ὁμόλως codd. praeter V. — 7 pro
 δι' αὐτὸ St. αὐτοὶ de coni., quia V διὰ om. et δι' αὐτὸ
 ... δι' ὅπερ dici nequeat, quod quidem erunt qui non
 credant propter 3, 13, 4. 4, 98. 126, 4 al. — εἰ μὴ πολὺ
 rel. — ὅτι οὐ unus V, rel. εἰ μὴ. — 36, 3 ἀντιπρώροις
 γὰρ St. de coni. Rsk. — παρέχοντες pro παίωντες rel. —
 4 διεκπελεῖν et ὥστε μὴ περιπελεῖν secl. St. de coni. Cob.,
 cupidius, opinor. — 5 ἀντιπρόρω ξυγκρούσει St. de coni.,
 nimio laevigandi studio, quod a Th. ipso plane fuisse
 alienum sexcenti loci demonstrant. An credibile est et hic
 et 67, 1 idem vitium casu inductum esse? — Pro σχήσειν
 St. de coni. περισχῆσειν. At σχῆσειν ob ipsum οὐκ ἔλασσον

σχῆσιν § 3, quo respicit, tenendum; nec Vallam περισχῆσιν legisse certum est. — 37, 2 γυμνηία St. cum parte codd. — ἐξέπλεον codd. praeter V. — 38, 1 οἱ et 2 τὰ om. codd. paene omnes. Illud conservavit V, hoc VH. — διαλυπούσας codd. Praesens schol. et Steph. — 39, 1 πρό-τερον rel. — 2 τῶν παλουμένων cum Kr. secl. St. — παρὰ τὴν θ. μεταστῆσαι κομίσαντας codd. praeter V, cuius scripturam volgata potiore novit schol. μεταστήσαντας Kr. et St. — ἀριστοποιήσονται St. cum parte codd. Alterum V et al. — 40, 4 ἀναλίσκεσθαι St. de coni. Mdv. mihi parum probabili ob ὑπὸ σφῶν αὐτῶν, cui, si quid video, aliquanto melius certe convenit ἀλλάσσεσθαι. — 41, 4 πολλοὺς post τοὺς μὲν vitiose add. codd. praeter V. — 42, 1 μάλιστα omisi cum V et duobus al., quia computatio navium 20, 2. 31, 3. 5. 33, 5 memoratarum hunc ipsum numerum conficit. — 4 ἀπλοῦν τε ὃν codd. praeter V. — εἰ μὴ ἐπικρατήσῃ mendose V, εἰ ἐπικρατήσῃ pauci et Bh. — τε ante Ἐπιπ. et οἱ om. codd. praeter V, qui hoc habet cum γρ. — post ξυντομοτάτην itemque 86, 1 post ἀσφαλειστάτην St. add. ταύτην de coni. Mdv. speciosiore quam veriore; nam neque necessarium est pronomen (aut 56, 4 quoque cum Kr. scribendum est ταῦτα pro ταύτην) et omnem fidem excedit, in duobus l. geminis scribas in idem plane vitium casu incidisse. — 5 τολβεσθαι codd. paene omn. praeter V. — 43, 1 ὡς ante ἐπενόει om. codd. praeter unum deter., eidem ante τὴν add. καί, quod St. cum volg. om. — 2 τοξευμάτων corruptum videtur, probabilis emendatio adhuc desideratur. — ὑπελέλειπτο codd. praeter V. — 4 ἐν προτείχισμασι om. codd. praeter V. — 5 ἀπὸ τῆς πρώτης secl. St., parum probabiliter opinatus ad τῇ παρούσῃ ὁρμῇ adscriptum esse. — 6 ἐν νυκτὶ σφίλιν codd. praeter V. — προσέβαλλον codd. praeter paucos. — 44, 1 ἐν τῷδε codd. paene omn. praeter V. — 4 τὰ ἐναντίον codd. praeter V. τὸ ἐξεναντίον H. — 7 κατέστησαν codd. praeter V, qui habet καθίστησαν. Emend. St. adhibito schol. Ut volg. Bh. — 8 οἱ delendum censent

recentiores. — καταβαίνουσιν pro καταβαῖεν οἱ μὲν codd. praeter V, qui οἱ μὲν cum γρ. — 45, 2 ἄνευ τῶν ἀσπίδων secl. St. de coni. Pluygers. — ἀπώλοντο St. de coni. Cob. satis vili, quasi vero non possit in ἀπώλλυντο descriptio quaedam pereuntium, in ἐσώθησαν effectus fugae designari. — 46 ἐπαγάγοιτο St. de coni. Pluygers. — ἄλλην om. codd. praeter V et duo deter. — 47, 2 post ἄλλα codd. male add. οἱ praeter duo meliores, quorum alter ἄλλα quoque om. — 3 διεκινδύνευσεν V et unus e melioribus. Rel. et Bh. διακινδυνεύσαι. — ἐξίεναι codd. praeter V. — 48, 3 αὐτῶν post σφῶν secl. St. auctore Bk. Sed vid. Kr. ad Dionys. p. 340. — ἀκούοντες St. cum VH et quibusdam aliis; quae correctio scribae videtur. — 5 καὶ χρήμασι γὰρ et διασχλία γὰρ rel. — 6 χρήμασιν, ὥς rel. ὧν sic positum videtur, quasi sequatur ἀπὸ τούτων ἀπιέναι. St. χρήμασιν ἕως coni. et satis facili et ad sensum apta. Alii voluerunt ὧ vel οἷς, quibus vel volgatam praeferam interpunctam χρήμασιν ὥς. — 49, 1 πον τὸ VH et al. codd., multi et Bh. solum τὸ. Recepi nunc cum St. coni. Linwood. — μηδ' pro μὴ rel. — ναυσὶν ἢ πρότερον θαρσύνει κρατηθεῖς rel. sensu nullo. Quod dedi, est in VH excepto μᾶλλον, quod add. v. Velsen., sed post ἅμα posuit. St. ναυσὶν, ἢ πρότερον, ἐθάρσυνε κρατηθεῖς coni. haud plausibili. — 2 τρέφονται rel. — 3 ἀπανίστασθαι post ἤδη transposuit St. cum Haas. non lenissime. — 4 ἐγένετο codd. plerique optt. et Bh. St. Volg. tamen praestat; cf. 1, 113, 1. 8, 9, 2. (Hic desinit cod. H.). — 50, 1 ἐς φίλια (ἐς φίλλα V) codd. ἐς φίλιαν volg. Scripsi φίλια de Baueri coni. firmata a Mdv. — 2 ὅθεν πρὸς Σικελίαν — πλοῦς codd., nisi quod V πλοῦν. Emendavi ipso. — δυοῖν V et volg. (per errorem servatum in ed. mea schol.; cf. ad 5, 84, 1). — 3 codd. fere om. ἄλλο εἰ μὴ — μὴ ψηφ., quod e volg. corruptum videtur. — 51, 1 ἐγηγεμένοι et μήτε ναυαῖ rel. paene om. — 2 ἀνεπαύοντο pro ἀνεπειῶντο codd. praeter unum. — προτέρω et paulo post ἐφόδου codd. plerique rel., illud etiam

St. — ἀπολλάσαι St. — 52, 2 ναῦς ἤδη rel. — 53, 2 ταύτῃ om. rel. — δυοῖν δεύσας (vel δὲ οὐσας vel δὲ οὐσας) εἰκοσιν ἄς of vitiose rel. — 54 of Συρ. rel. — 55, 1 στρατιᾶς codd. Emend. A. Portus. — κρείσσονος St. cum schol. et Valla. κρείσσονος non agere addito ὄντες (quam additur in V hic tamen suspecto), ostendunt 3, 69, 1. 82, 1. — 56, 2 τοῦ αὐτοῦ rel. — ἂν post τοὺς μὲν add. St. Non agnosco necessitatem, si quidem recta oratione bene dici poterat φανεῖται — ἐλευθεροῦνται — ἀπολύονται — ἔσται. — 3 μόνων et paulo post μόνου St. Cf. ad 6, 55, 1. — μέγος secl. St. auctore Kr. praeter necessitatem. — 4 λόγου codd. et Bh. Emend. Kr. — 57, 1 ἐπὶ Συρακούσας codd. et Bh. Emend. Bauer. — ἐκάστοις — ἀνάγκης vel ἀνάγκη — ἔσχευ codd. paene omn. Dedi nunc quod in ed. schol. commendaveram et probavit St. — 4 αὐτόνομοι St. de coni. mutavit in αὐτοὶ μόνου, Mdv. delevit, uterque immemor loci 6, 85, 2, qui de Chiorum αὐτάνομοις dubitare non sinit. Ergo excusat se ipse Th., quod Chios neque tributo obnoxios neque obedientes, sed naves pro tributo praebentes et suo iure utentes hoc loco nominavit, id quod fecit, quia erant ἐξ Ἰωνίας. — Ἰωνέες rel. — 5 τοῖς post Βοιωτοῖς om. codd. praeter unum. — καταντικρύ codd. Emendavi in ed. schol. — 6 ἔφραγον rel. et St. — 8 ἐν Ναυπάκτῳ rel. — 9 γὰρ V solus et ὀφειλάς cum paucis habet. — εἶναι εἰσθότες et infra ἄκοντας rel. — 11 κατεκλημμένων codd. Emend. Rsk. — 58, 3 of del. Bk. Ipse conieci of αὐτοὶ αὐτόνομοι. — δύναται — εἶναι, quae iam A. Portus pro spuris habuerat, seclusi nunc cum St. auctoribus L. Dindorf. et Herw. — 4 ὁ et τε om. rel. — 59, 2 καὶ of ξύμ. om. rel. — ἀγῶνα et καθ' ἑκάτερον rel. — 60, 2 ἀσθενέει et πάσας et 5 ὁρῶν καὶ τοὺς rel. — 61, 1 ἐκάστοις — πολέμοις „rerum conditioni prorsus repugnare“ non immerito dixit seclisitque St. — 62, 3 μὴ pro χρη rel. — ἀντινευπηγίσθαι plerique rel. — 3 ἡμῶν St. cum sequ. coniungens. Sed cf. 64, 1. — ἐς τὸ ἀδικεῖσθαι rel. — 4

codd. plerique optt. *δικαίως ἂν αὐτὴν νῦν μὴ καταπροδίδετε*, pauci om. *ἂν*, duo *μὴ*, aliquot dant *καταπροδίδετε* vel — *διδόητε*, unus — *δίδωτε*. Recepi nunc coni. meam in ed. schol. commendatam. St. de sua coni. dedit *δικαιοῦσαν*, cetera cum volg. — 64, 1 *ἡμῶν* codd. praeter V, quae habet *ἡ ὑμῶν*. — *πλευσούμενους* Bh. cum parte codd. et volg. — 2 *καὶ ἡ ὑπόλοιπος πόλις* volg. contra optt. codd. — 65, 3 *πάντα ἑτοῖμα* rel. — 66, 2 *τε* post *Πελ.* et *ἤδη* post *νευικήκατε* om. rel., illud St. quoque. — 67, 1 *τὸ* ante *κρατίστους* secl. St. auctore Rsk. Sed vid. ad 36, 5. — *τὰ δέ* — *ἐλπὶς* om. rel. oculorum errore. — 2 *τὴν ἑκάστην* plerique rel., duo *ἑκάστην*, unus *τὴν ἑκαστον*. — 4 *ἀποκινδυνεύσει* codd. Emend. Duker. — *πράξοντες* codd. praeter duo bonos. — 68, 1 *ἐγγενησόμενον* rel. — ante *τὸ λεγόμεν.* codd. praeter unum deter. inserunt *καὶ*, quod St. secl. — 3 *ὠφελῶσι* rel. — 69, 2 *ἤδη ἦν* rel. — *αὐτοῖς* secl. St. de coni. L. Dindorf. ut commoda, ita non necessaria, cum pronomen ad milites referri liceat. — 4 *καταληφθέντα* duo codd. mediocres; rel. plerique *παρὰληφθέντα* (et sic St.) vel *παρὰληφθίντα*, V *καταλειφθέντα* cum *γρ.* *παρὰλ.* Vid. Bh. — 70, 1 *αὐτοῖς ἕνα* rel. — 2 *δ' οἱ ἄλλοι Ἀθ.* fere rel., unus *δὲ καὶ οἱ ἄλλοι Ἀθ.*, quod St. recepit. Ego V sequor, cum Th. quidem nusquam *ἄλλοι* addat, ubi belligerantes inter se opponit. *δ' οἱ Ἀθ.* Bh. cum volg. — 3 *ὅτε προσπέσοι* rel. — 4 codd. paene om., etiam V, vitiose *ἐκβολαί*. — 7 *ἡ* post *δὴ* et *τε* post *κατὰ* om. rel. — 8 *πόνον* om. rel. Cum V consentiant Dionys., schol., Valla. — *ἀποχωροῦσι* rel. — *Ἀθηναίους*, iam Dukero suspectum, nunc seclusi; in oratione cum ira exclamantium talis appositio prope ridicula est. — 71, 1 *ξύστασιν* codd. et Bh. St. Emend. Duker. e schol. — 2 *λα- cuna* videtur esse, quam Arnold. sic explet: *τῶν ξυμβαίνοντων περὶ τὴν μάχην ἀνώμαλον*. — 4 *αὐτῶ* secl. St. secutus aliquot codd. et Dionys. — *ἴσα ἂν* St. de coni. Herw. Thuc. si *ἂν* non posuit, verba voluit de praesentis casu intellegi, non pro loco communi accipi. — 7 *παρά-*

λογον codd. Recte Dionys. — 72, 2 ἐβουλεύοντο rel. — 71, 1 ταῦτα καὶ ἃ St. cum aliquot codd., V ut volg., rel. ταῦτα καὶ ἃ καὶ. Quorum nihil verum videtur. — προφθάσαντας φυλ. rel. et St. — 2 ἀναπεπαυμένους rel. et St., quod debebat esse ἀναπανομένους. — 3 μηχανᾶται, — χωρίων interpungunt recent. edd. exemplo Bk. Mihi vetus interp. magis probatur coll. 2, 75, 6. 6, 64, 1. — 47, 2 καὶ τῶν ποταμῶν rel. — 75, 2 αἰσθεσθαι aliquot codd. (inter quos V) et Bh. cf. ad 5, 26, 5. — 4 ὅσον pro ἴς ὅσον et προλείποι rel. — ὀλλύων secl. St. Alii alia coni. Vid. Bh. — ἀπολειπόμενοι et μή τι πάθωσι et 5 πάντες ἔφερον et κατὰ τὸ (pro ἕκαστος) et αὐτοὶ τε τὰ rel. — ἐπὶ pro ὑπὸ non male coni. Pluygers. idque recepit St. coll. 86, 2. — 6 καὶ ἰσομοιρία, interpunctione mutata, St. coni. inutili. — ἀφῆκτο codd. et Bh. Recepi nunc cum St. commodam Badhami coni. — 7 ante Ἑλληνικῶ articulum add. codd., teste schol. iam a veteribus criticis damnatum. — πεζοὺς δὲ et προσχόντας rel. — 77, 1 καταμέμψασθαι et 2 κατὰ τὸν rel. — 4 θεοῦ codd. et Bh. Emend. Kr. — οἱ pro οἶοι rel. — 6 τοῦ pro του codd. Emend. A. Portus. — ὀχυρῶ et προπέμπετε (aut προπέμπεται) rel. — ἅμα pro ἄλλα St. de coni. Rsk. — 7 τὸ δὲ rel. — 78, 2 ἐν διπλασίῳ plerique rel., qui fere eidem om. πρῶτον μὲν ἡγούμενον. — 3 ἐπειδὴ τε codd. Emend. ipse. — 6 ἑκάτεροι rel. — 79, 1 ἐλθεῖν, suspectum compluribus, secl. St. Vallae quidem interpr. nihil probat. — 2 ἀνεχώρουν rel. et St. Alterum aptius fuerit de abscedentibus a τειχομαχίᾳ. — 4 αὖ om. rel. — 5 μετὰ ταῦτα rel. — 80, 1 καύσαντες St. cum parte codd., non V. — 3 ἀπὸ secl. St. auctoribus Rsk. et Dobr. — 4 καὶ τὸ πλέον rel. — Ἐλωρινήν Bh. Vid. ad 6, 70, 3. — 5 παρὰ pro ἐπὶ et μετέμψαν (hoc Bh. quoque) et 6 ἀποτελιχίζουσαν καὶ ἀπ. rel. — 81, 2 καὶ ὥσπερ plerique rel. — 3 ἐκατὸν, quod ante καὶ πεντ. inserit V, mihi nihil nisi infelix coni. librarii esse videtur non intellegentis opitaticum καὶ. St. corruptum suspicatur e τρεῖς (ρ' e γ'),

sed numerus exactus rerum conditioni minus convenit. — *θαῦσόν τε γὰρ* codd. Delevi *τε*, etiam 6, 17, 6 ante *γὰρ* intrusum. — 4 *τε* post *πόνω* add. et *ἐν* ante *πολλῶ* om. rel. — *Ἀθηναῖοι* secl. St. de coni. Kr. — *ἐβάλλοντό τε* et 5 *ἐγένετο* rel. — 82, 1 *γούν* codd. et Bh. Probavi nunc cum St. coni. Dobr. — 3 *ἀφικνοῦνται αὐτῇ τῇ ἡμ.* rel. — 85, 1 *ξυγκομίσας* plerique rel. — *Σικελικῶ* secl. St. auctore Dobr. Defendit Pp. — *προσβολαῖς* om. rel., unus dat *ἐσβολαῖς*. — 86, 1 *ταύτην* post *ἄσφ.* add. St. cum Mdv. Vid. ad 42, 4. — *τοῦ* ante *Γυλ.* om. rel. — 4 *διὰ τοῦτο* et infra *δὴ* om. et *τε* post *πέλσαντες* add. rel. — 87, 1 *καὶ ὀλίγῳ* om. rel. — *ὀλίγῃ* St. — *ἐν τοιούτῳ* rel. et Bh. — 5 *Ἑλληνικῶ* secl. St. de coni. Kr. et Pluygers.

8, 1, 1 *ἂν* pro *ἄγαν* rel. — 2, 1 post *ἅμα* rel. add. *ἡγούμενοι*. — 2 *αὐτοὶ* post *θέρος* om. rel. et St. Pronomen neque glossematis speciem habet et aptam sententiam praebet hanc: Confidunt subditi fore ut Ath. ipsi salvi evadere non possint, nedum ut de sociis coercendis cogitent. — 3, 1 *τῶν* post *ἀκόντων* om. rel. — 4 *αὐτῶ* om. rel. — 5, 1 *τῶν Ἀθ.*, non expressum a Valla, secl. St. cum Kr. — 3 *αὐτὸς* pro *εὐθύς* rel. — 5 *ἀποκτείνει* V, *ἀποκτείνειν* rel. Vid. praef. — 6, 3 *κατὰ τὴν ξενίαν* secl. St. de Herw. sententia. — 5 *Μελαγχροίδου* St. auctore Mnk. — 7 *ἅμα δὲ τῷ ἡρι* om. rel. — *τοῦ δ'* V quoque cum rel. — *ἄνδρας Σπ. ἐς Κορ.* rel. — 8, 1 *ἐκοινωνοῦντο* codd. paene omn. — 2 *παρεσκεύασεν* et 3 *ἡμίστες* et *διαφερομένους* rel. (unus *ἐπιφ.*). — 9, 2 *ἥσθοντο* rel. et St. — *καὶ* post *ὀλίγοι* om. rel. — 10, 2 *ἐπὶ ἦγον* rel. — 3 *καὶ τριάκοντα* seclusi cum Kr., quem vid. St. inseruit *ἐς* ante *ἐπὶ* de coni. Westermanni. — 12, 1 *φθῆσονται πλεῦς*, et *ὅταν* (pro *ὅτι*, *ἤν*) et *πέσειν* et *τὴν τε Ἀθ.* et *λέγων ἄσθ.* et *πιστότερον* rel. — 13 *αἶ* post *καὶ* om. codd. optt. et Bh. — *συμπολημήσασαι* rel. — 14, 2 *τε* bis male inlatum seclusi cum Kr. — *λεγομ.* pro *γενομ.* et 3 *διαβάντες δὲ οἱ Κλαζ.* *εὐθύς* et *πάντες ἐν τειχ.* rel. — 15, 1

λύσαντες, delete proximo καὶ, St. de coni. Cob. Mihi verba ἔλυσαν — καὶ videntur διὰ μέσου posita esse; cf. 2, 62, 1. 3, 68, 1. 6, 101, 3. — μὴ ὀλίγας rel. — 2 ἦν προθ. rel. — 16, 1 ἅμα καὶ ὁ et 2 προανήγειτο et 3 πολλοί (pro πεζοί) et αὐτοὶ τὸ et πόλιος πρὸς rel. — Στάγης solus V (cum ὁ Γάγης γρ. teste St.). Cf. Xen. Hell. 1, 2, 5. — 17, 2 τὰς τε ἀπὸ rel. — 19, 1 μετὰ ταῦτα rel. — 21 ὑπὸ τοῦ δ. plerique codd. Eieci nunc praepositionem seclusam in ed. schol. et a St. — οὕτως ἀγαγ. libri quasi omn. Emend. Bk. — 22, 1 πλήθει παρόντες, acriter attemptata a Mdv., bene defendit St. — 2 καὶ καταλ. — ἀφιστάσιν om. rel., legit Valla. — 23, 4 περὶ παρέπλει rel. — post Χλαῖς παρέπλει rel. add. ἐπὶ τὴν Ἀντισσαν καὶ Μήθυμναν. — 5 πεζὸν om. rel. et St. De collocatione cf. 8, 5, 5. — ἀπὸ τῶν νεῶν secl. St. de Pp. sententia. Cf. Bh. — 24, 2 ἐκ Λέσβου rel. et Bh. St. — 3 Βολίσσω rel. et Bh. Alteram formam tuetur Herodian. — 4 εὐδαιμονήσαντες ἅμα rel. — 6 γαῦν V, οὖν rel. Emend. Bk. — οὗ pro οὗς St. de coni. Sed videtur e proximis participium intellegi, ut intellegitur, lenius quidem, 7, 69, 1. — 25, 2 ξενικὸν secl. St. de coni. Schaeferi. Cf. 3, 109, 2. — καὶ ξυμ. rel. — 3 προεξέξαντες (supra. α) solus V; volg. προεξάξαντες. — 5 ἀμφοτέρων rel. — προσχωρήσειν codd. praeter unum. Vid. praef. — 26, 1 ἀπὸ Πελ. καὶ Σικ. rel., καὶ ante τῆς om. eidem. — Θηραμένει codd. Infra idem rectius Θηριμ. scribitur in compluribus codd. (V quoque). — Ἐλεὼν (Ἐλεον) rel. — 27, 1 Λέρον plerique rel. — οὗτ' ἄλλω codd. Emend. Bk. — 2 παρασκευασμένοις ἔσται plerique codd., παρεσκευασμένοις V et duo al., ἔξεσται solus V. „Malim παρασκευασμένοις (vel παρεσκευασμ.) ἀγωνίσασθαι sine ἔσται, nisi potuis delendum ἔξεσται.“ Dobr. Hoc secl. St., dativum servans. — 3 ἡ ante που (sic V pro ποῦ) add. St. de coni. Linday. et Herw. — 4 καιρὸς εἴη rel. — οὐκ ἐς codd. et Bh. St. Emend. Kr. — 28, 2 Ἀττικὰς ναῦς rel. — 3 νόθον — βασιλῆως secl. St. auctore Herw. —

5 αὐτοὶ St. de coni. Cf. 97, 1. — 29, 1 ἐς ante φυλακὴν secl. St. cum Herw. — ἔφη δώσειν rel. — 2 nudum τάλαντα V, τρία τάλαντα rel. Emend. Mdv. — 30, 1 πάσας καὶ τὰς ἄλλας rel. — 2 ἀγαγόντες (V ἀπολιπόντες) et infra ἐπὶ πλοῦν codd. Emend. Kr. — 31, 3 προσβολὴν St. de coni. Cob. Sed cf. 4, 25, 8. — 32, 1 πρέσβεις ἀφικν. dant et αὐθις om. et 2 ὡς post Χαλκ. add. et 3 ὁ ante Ἀστ. et τὸν om. rel. — 33, 1 ἦλθεν ἔχων rel. — 2 διέρχονται καὶ codd. Emend. Kr. — 3 ὑπὸ νύκτα om. rel. — 4 παρ' αὐτὸν vel παρ' αὐτῶν fere rel. — ἐκομίσθη, non expressum a Valla, del. Kr. — 34 ὥσπερ ἰδόντες ἐπέδωκον rel. ὥσπερ εἶχον ἰδόντες ἐδίωκον St. de sua coni. acuta sane, sed non necessaria, cum toties sequamur solum V, ubi reliquorum corruptelae causa non apertior est quam hic. — 35, 2 ὑπὸ Τισσ. codd. Emend. Palmer. — 3 ἐπὶ Τριοπίῳ et 4 ἐπελθόντες rel. — 36, 1 ὡς pro ἐς et 2 ἐπὶ pro ἐν rel. — 37, 1 παῖδας τοῦ β. et 2 μῆτε φόρους codd. Emend. Bk. — ὁ βασις. plerique rel. — 38, 2 ἐς ante τὴν et καὶ ante γῆς om. rel. — ἐκ γῆς rel. et Bh. St. Cf. 4, 31, 2. — 3 ἐς ὀλίγον codd. et Bh. Recepi nunc cum St. coni. Dobr. — 4 ὁ Πεδ. rel. — 39, 1 prius ὑπὸ secl. St. suadente Pp. — ἐπλεῖ pro ἐπέπλεῖ rel. — 3 νήσω pro Σάμω rel. — 42, 4 Τεύλουσαν vel Τεύγλουσαν codd. Τεύτλουσαν Wass. et rel. add. e Steph. Byz. Τευτλοῦσαν St. Dedi formam diserte Th. adscriptam ab Herodiano I p. 269. — 43, 2 ἄμα om. rel. et Bh. — 3 ἐνῆν codd. Emend. Bk. — 44, 2 πρὸς τὴν pro πρῶτον plerique rel. Volg. πρώτῃ. — Post Ἀνδρῶν rel. add. τε. — 45, 1 γὰρ τῷ rel. — 2 post alterum τριώβολον St. excidisse dicit καὶ τοῦτ' οὐ ξυνεχῶς vel eiusdem sententiae verba. Non adsentior. — ἀπολείπωσιν οὐχ ὑπολιπόντες unus V. Rel. varie aberrant. — 3 prius ὥστε Rsk. auctore secl. St.; idem post ἑαυτοῦ excidisse dicit ξυνεχώρησαν δὲ vel similia. Quorum neutrum probo; nam cum ἐδίωσκεν ὥστε interpretari liceat „docendo eum adduxit ut“, nihil aut abundat aut deest. — στρατηγὸς ὢν pro τε unus V, qui

statim *μόνος* om. — *ξύπαντος* rel. — 5 *ἢ* om. rel. — 46, 1 *τὸν πόλεμον διαλύσαι* rel. — *αἰεὶ* om. rel. — *αὐτῷ* St. de coni. Dukeri. Sed vid. Bh. — 2 *τὰ δεῖνα* codd. Emend. plures. Vid. Bh. — 3 *τῶν Ἑλλ.* et *τῶν βαρβ.* secl. St. Damnaverat iam Valcken. praeter necessitatem. *τῶν βαρβ.* om. V. — 5 *ναῦς φάσκων* rel. — *ἐννεπολέμει* om. eidem. — 47, 1 *τῷ βασ.* codd. Emend. Bk. — 2 *οὐδὲ δημοκρατία* secl. St. de coni. Herw. inutili. Vid. ad. 6, 72, 4. — 48, 1 *τούτῳ* et sine *ἤλθε* et *καὶ Τισσ.* et *τε αὐτοῖς* (aut *τε αὐτοῖς*) rel. — 2 *ἐς* ante *τούς* et 3 *παρὰ* om. eidem. — *ἐκοινώνησαν* codd. plerique. — *καὶ σφίσι* codd. Emend. Dobr. — 4 *καὶ οὐδὲν μᾶλλον* et *ἢ ἄλλο* rel. — *τῷ τε βασ.* V, *τῷ βασ.* vel *τῷ βασ.* δὲ rel. Emend. Dobr. — *οὐκ ἔλαχ.* rel. — *πῶ* om. eidem. — 5 *ὑπεσχῆσθαι* codd. Emendavi ipse, nam nihildum sociis promissum est. — 49 *ξύμμαχία* codd. Emend. Haack. — 50, 1 *λεχθέντων ὑφ' αὐτοῦ* et 2 *τῶν Λακ.* rel. — 3 *αὐτοῖς μην.* codd. praeter unum. — *κοινοῦσθαι* om. rel. — *περὶ τῆς μισθ.* rel. et Bh. — 51, 3 *ταῦτα* codd. Emend. Heilmann. — *ἀπαγγεῖλας* aut *ἐξαγγ.* rel. — 52 *ἀπάσας τὰς* St. cum codd. satis multis, non V. — 53, 1 *τῶν Ἀθ.* secl. St. auctore Dobr. — *καὶ ἀφικ.* codd. plerique omn. — 2 *ἕκαστον αὐτῶν* rel. — 3 *ὅποτε δὴ* codd. plerique. — *ἔστιν ὑμῶν* codd. Emend. Bk. — Proximas futuri formas varie deformant codd. — 55, 1 *ἢ* unus tantum cod., coni. iam Palmer. — 56, 3 *ἐνυμβασιλόντα* codd. et Bh. Emend. Pierson. — 4 *τὸ* om. rel. — *ἠέξινον* codd. Singularem posuit Valla. — 57, 1 *ποιησόμενος* codd. plerique omn. — *ἐκπεπολεμησθαι* rel. Vid. ad 6, 91, 5. — 58, 4 *χοῦραν, τοὺς Λακ.* rel. — 6 ante *τελευτῶντος* codd. optt. ridiculo errore intrudunt *κωλύειν*, quod animo infixum haerebat a § 4. — 59, 1 *οὖν* rel. — 60, 3 *τὸ Τριόπιον* rel. — *εἶναι* seclusi cum St. auctore Kr. — 61, 1 *ἐς Ἑλλήσποντον* (volg. *ἔφ' Ἑλλήσποντον*) rel. — 62, 3 *προσβαλὼν* et *τότε* rel. (huc Bh.). — 63, 1 *τὴν ναυμαχίαν* plerique rel. — 3 *αὐτῶν* del. St. cum uno cod. Cur propter praegressum *αὐτῷ*

stare nequeat, non video. — 64, 5 δοκεῖ rel. — τῆς ἀπὸ V, τὴν ὑπὸ rel. — 65, 3 προείργαστο unus cod. pr. m., προσειργαστο rel. et Bh. — 66, 1 μεθιστάναι (— ἀναί) rel. — προυκάζετο codd. Emend. Bauer. — 3 ὃ ἦν pro ὅν codd. Emend. A. Portus. — 5 καὶ τὸ — ἐποίησαν secl. St., non solum propter ταῦτολογίαν, sed etiam propter falsam sententiam Th. abiudicans. Mihi cum verba non videantur glossematis naturam referre, hunc locum in eis numeraverim libri VIII, qui non sint extremam manum experti. — 67, 2 ἡ ante ἡμέρα om. plerique omn. — Ἀθηναίῳ ἀνδρὶ εἰπεῖν St. de sua coni. non improbabili — nisi tamen vera est aliquot codd. scriptura ἀνατρέπειν hoc sensu: licere Atheniensium decretum quod quis vellet evertere s. abrogare; id quod antea extremis poenis interdictum erat. — 68, 1 οὐδενὸς ὕστερος rel. — ἃ ἂν γνοίῃ aut ἂν ἃ γνοίῃ male codd. praeter aliquot deter. — ἐκουσίως rel. — 2 αὐτὸς τε codd. Emend. Haack. — ἐπειδὴ κτέ. Intactam reliqui volg., quam Valla expressit. Quae codd. plerique habent: ἐπειδὴ μετέστη ἡ δημοκρατία καὶ εἰς ἀγῶνας κατέστη μετὰ τῶν τετρ. κτέ., nisi licentius purgata, ut fecit St. de coni., stare non possunt. — 3 ὃ om. rel. — 69, 1 τρόπον τοιῷδε ὕστερον ἤδη rel. — δ' Ἀθηναῖοι codd. Emend. plures. — 3 οἱ Ἀθ. rel. — ταῦτα pro τὰ αὐτὰ rel. et St. — 4 εἴ τι πού rel. et Bh. St. — 70, 1 δὲ seclusi nunc cum al., cum ceteri loci, ubi in apodosi ponitur, diversi sint. — 2 αὐτοῖς σφίσι plerique rel. — 71, 1 seclusa del. Dobr. et οὐτ' scr. pro οὐδὲ. — ἡσυχάσειν plerique codd. Vid. praef. — τῶν γὰρ pro τῆς τῶν codd. praeter paucos. — 2 τε post ἀνδρας om. rel. — 72, 2 καὶ τὰλλα et τὴν αὐτῶν (vel αὐτῶν) rel. — 73, 4 μόνην St. de coni. Vid. ad 6, 55, 1. — 5 ἐν τῇ νηὶ πλείοντας cum Velseno del. St. praeter necessitatem. — 74, 3 ὁπόσοι τε ἐν rel. — 75, 2 δημοκρατηθήσεσθαι optt. omn. — ἐπικηρυκείσθαι codd. Emend. Rak. — 76, 3 αὐτῶν ἀφ. codd. Emend. Bk. — 4 τάς τε πολ. V, τάς τε ἄλλας πολ. rel. — δὴ om. plerique rel. — τὸ τῶν Ἀθ. et

ἀμύνεσθαι rel. — 5 δι' ἑαυτούς τε codd. Emend. Haack.
 — post καὶ νῦν auctore Haas. signum lacunae posui cum
 St., qui haec fere supplet: ἔτι μᾶλλον, ἐπεὶ. Ipse olim
 conieci solum ὅτι addendum (ut καὶ νῦν ὅτι est 5, 65, 5.
 8, 50, 5) aut καταστήσειν legendum esse. — 6 ἔτι εἶχον
 et πατρώους et αὐτοὺς δὲ rel. — οὐπερ plerique. — 77
 πρεσβεύει cum non credibile sit hic et 86, 1 pro Attica
 forma πρέσβεις a. Th. usurpatum esse, recte videtur se-
 clusa delere Herw. — 78 ὑπὸ Ἀστ. rel. — διανευμαχεῖν
 rel. et St. — 79, 2 δοῦν codd. Vid. ad 7, 50, 2. —
 ante ὥς plerique codd. add. καὶ (V cum γε.). — 3 πρού-
 πεμπτο codd. Emend. Bauer. — 4 ἐπὶ Μινυάλης rel. —
 6 διανευμαχεῖν rel. et St. — 80, 2 τε ante γὰρ om.
 rel. — 3 καὶ αἱ μὲν κτέ. Volg. corrupta est, cor-
 ruptior etiam codd. scr., qui paene omn. αἱ δὲ πλείους
 habent. Non male St. prius καὶ del. et post Μίλητον
 statuit excidisse ἐνταῦθα ἔμειναν vel similia. — 81, 1 αἰ
 γε St. de conl. Mnk. — τῆς αὐτοῦ vel τῆς αὐτοῦ et 2
 τῆς φυγῆς ἐπηγ. (sic Bh. St.) et ἐς ἐλπίδας γε αὐτοὺς οὐ
 μικρὰς τῶν μελλ. et 3 πιστεύη rel. — 3 εἰ ὥς αὐτὸς
 scripsi nunc cum St. e complur. codd. et schol., al. codd.
 εἰ ὥς αὐτὸς, V εἰ ὥς αὐτοὺς (Bh. εἰ αὐτὸς). — αὐτοῖς
 pro αὐτῶν plerique optt. — 82, 1 πλεῖν τε pro καὶ πλεῖν
 rel. — 3 alterum ἤδη contra codd. plerosque omn. secl.
 St. exemplo Bk. Mihi videtur non sine vigore quodam
 iterari. — 83, 1 τὴν Ἀλκ. rel. et Bh. St. — 2 καὶ τὸν
 ἐπὶ codd. (unus τὸν ἐπὶ). Emend. Duker. — 3 πρὸς ἀλλή-
 λους rel. — 84, 2 pro γὰρ V δὲ, sex al. om., hoc fort.
 recte ut in epexegesi. — 5 καὶ δι' ἄλλα rel. — 86, 1
 πρεσβεύει del. Herw. Cf. ad 77. — 4 πρῶτος St. cum
 codd. plerisque praeter V. — σαφέστατα codd. et Bh.
 Emend. Dobr. — 6 κωλύει St. cum plerisque praeter V.
 — ἐκέλευεν ἀπαλλ. rel. — 7 κείνοι V, ἐκείνοι vel ἐκείνο
 rel. — 9 πέμπουσι codd. plerique omn. — οἱ ἐπειδὴ codd.
 Emend. Rsk. — 87, 1 καὶ τὴν Ἀλκ. et 2 ἦγε et 3 ἐς
 Ἀλκ. rel. (hoc Bh. St.), — τοῦ λέγεσθαι St. de conl. Pp.

Aliquot codd., inter quos V, τῷ λεγ. De τὸ λέγ. vid. ad 7, 36, 5. — 4 ἂν additum de coni. Dobr. — ἐπιφανὲς (sic Bh.) aut περὶ (πέρι) ἐπιφανὲς aut περιφανὲς codd. Emend. Rsk. Intellegendum est δοκεῖ. — 5 καταφωρᾷ unus e melioribus pr. m. Ceteri varie corrumpunt. — 88 εἰς τὴν αὐτοῦ rel. — 89, 2 ἐν πρώτοις rel. ἐν τοῖς πρώτοις St. de coni. Bk. Sed cf. 4, 105, 1. 7, 27, 3. — post πρεσβενομένους codd. praeter paucos deter. add. ἔπεμπον. — οὔτοι ἀπαλλάξεῖν. Codd. οὐ τῶι, οὐ τὸ, οὔτω, οὔτω γάρ, omn. ἀπαλλάξῃν. Dedi coniunctas Pp. et Abresch. coni., quanquam ne sic quidem locus sanatus est, cum ἀπαλλ. non possit ab interiecto ὡς ἔφασαν pendere. Mdv. coni. οὔπω ἀπαλλάξεῖν ἡξίουν (at dicendi notio requiritur, non postulandi), St. post ἀπαλλ. putans ἔλεγον vel simile quid excidisse lacunam notavit. — 3 τὸ σχῆμα fere rel. — 4 ἐπῆρε St. cum uno cod. — 90, 1 post Σάμφ cum aliquot codd. eieci importunum ποτὲ, a St. seclusum. — ὀλιγαρχίαν pro ὁμολογίαν rel. — Ἡσιωνίᾳ hic et infra plerique codd., sed V cum al. Ἡσιωνεῖς et sic Herodian. I p. 278. — 4 εἰς αὐτὸν codd. praeter duo. — τοῦ τε ἱσπλου codd., unus τοῦ γε ῥ. Delevi particulam, a St. seclusam. — τὸ καινὸν τὸ ἐντὸς τοῦ τ. fere rel. — 5 ἐν τῷ Πειρ. secl. St. de Herw. coni. Sed additur idem 92, 4, ubi non magis erat necessarium. — 91, 1 χρόνου pro τε et 2 καὶ ἐκ Λοκρῶν rel. — 2 ἐπὶ Ἀᾷ unus V, aliquot εἰπῆλαι, volg. deerat Ἀᾷ. — 3 διαβόλιμον ὃν corrupte codd. quasi omn. — δῆμον γε e schol. restituerunt recent. Codd. δῆμον τε vel δῆμον. Antea quoque pro τὰς τε ναῦς cum Rsk. legendum esse τὰς γε ναῦς ex eodem schol. colligas. — 92, 2 ἀπελθὼν (unus cod. προσελθὼν) del. Herw. (Kr. καὶ οὐ — ἀπελθὼν pro glossemate habuerat), in ἐπελθόντος mutat St. Mihi locus sanus videtur. — 4 καὶ Ἀριστ. et 5 τῶν περιπ. τις rel. — 5 ταῦτά St. de coni. Steph. — 6 ὅστις pro ὅς rel. — 9 τῷ πλήθει codd. Quod cum a sententia alienum sit, scripsi quod secundura schol. et Vallam alii proba-

verunt. Credo autem simulatae Theramenis irae veram
 opponi Aristarchi ideoque non verto cum St. „rei veri-
 tatem aegre ferebant“, sed cum Valla „re vera indigna-
 bantur“. — 11 *ἀν* seclusi cum Kr. et St. — nisi forte
εἶναι excidit. — 93, 1 *ἐξεκκλησιασαν* codd. *ἐξεκκλησιασαν*
 St. De *ἡκκλησ.* vid. Bh. — 94, 1 seclusa idoneis causis
 damnat St. — *πολλῶν* V, *ὀπλιτῶν* volg., *πολλῶν ὀπλιτῶν*
 rel. codd. optt. Una cum *τῶν* secl. St. — 3 *οἱ δ' οὖν*
 St. de Bk. coni. Mihi videtur δ' *αὐ* Atheniensium festi-
 nationem cunctationi Agesandridae bene opponere. — *ἢ*
 (V *ἦ*) nunc seclusi cum al. flagitante sententia. Sic *τοῦ*
ἰδίου est pro *ἢ ὁ ἴδιος*. In eandem sententiam servato
ἢ coni., quos Pp. nominat: Duker *οὐ μείζονος*, Dorvill.
μείονος, Koen. *μείζονος ἢ τοῦ ἰδίου π.*, Dobr. denique in
ἢ latere suspicatur *ἢδη*. — 95, 2 *βουλόμενοι ἰν τάχει* rel.
 — 3 *ἐς Εὐβοίαν* optt. — *ἀνήγαγε* et 5 *ἀναγόμενοι* rel.
 — 6 *οἱ δὲ* codd. Emend. Steph. — *ἐπιτελιχισμα* rel. —
Ἐρετριαία legitur inde a Bk., qui id ex uno cod. mediocri
 intulit; nam eius in ed. min. silentium videtur esse ne-
 glegentiae. *ἰν τῇ Ἐρετρίᾳ* etiam de agro Eretriensi recte
 ponitur; vid. ad 3, 91, 5. — 7 *οὐ πολλῶ ὕστερον* rel.
 — *τε*, om. in uno cod., recte seclusisse videtur St. —
 96, 4 *ἢ εἰ* emendatio est Bk., codd. *ἦ*. — *τὰ μέγροι Εὐ-*
βοίας rel. Secl. haec St., suspecto in difficilioribus remedio,
 praesertim ubi temere nescio cuius obscuritatis inter-
 pretatio fingitur. Ego nihil inepti video in Atheniensium
 imperio Boeotiae finibus terminato. — 5 *καὶ ναυτικῇ ἀρχῇ*
 rel. — 97, 1 *οἵπερ* St. de obvia sane coni. Herw. —
μηδεμιᾷ ἀρχῇ codd. et Bh. Emend. Pp. — 99 *ἐπέπλευσαν*
 vel *ἀπέπλ.* codd. paene omn., red recte volg. — *αὖ* ante
καὶ om. rel. — 100, 3 *πρώτῃ* rel. Cf. 44, 2. 22, 2. —
 4 *ὅτε* pro *ὥς* rel. — 5 *αἱ* ante *Μηθ.* om. rel. — post
Μηθ. St. add. *πάντε* de coni. Dobr. — 101, 1 *αἱ* om.
 rel., pauci ante *ἐκ* ponunt. — *δυσὶν ἡμέραις* codd. Emend.
 plures. — *οὐ* additum de coni. Haack. — 2 *Ἀργενούσας*
 V, *Ἀργεννούσας* rel. boni et Bh., *Ἀργινούσας* St. In

re dubia (cf. Herodian. I, 270. II, 477) posui nunc volg.
 — τῆς ἡπείρου secl. St. auctore Kr. — 3 post παρα-
 πλεύσαντες plerique codd. add. τὴν Κύμειαν, e superiori
 male repetitum. Secl. St. — Λέκτον multi codd., Λάρισσαν
 omn., Ποίτιον paene omn. — 102, 1 τὰς τῶν π. ναυῶ
 secl. St. auctore Dobr. — 2 ποιούμενοι codd. Emend.
 Kr. et Dobr. — πάσαις St. de coni. Rsk. πάσας V et
 unus e rel. — ἡπείρου pro Ἰμβρου plerique rel. — 104, 2
 ὁκτὼ καὶ ἐξήκοντα codd. Emend. Acacius, falsus tamen de
 altero numero. — 105, 2 τὸ Κυνὸς σῆμα secl. St. de
 coni. Herw., qui plerumque appositionibus vel explicatio-
 nibus Thucydidem uti non patitur. — διώκειν St. contra
 optt. codd. Vid. ad 4, 63, 1. — 3 St. cum al. non ante
 τὰς, sed post ἐπεχούσας interp., ut hoc significet „aliquan-
 tum subsistere“. — ἡμύνοντο fere rel. — 106, 3 Πελ-
 ληναίων plerique rel. — 108, 1 τοῖς ante Πελ. om. rel.
 — 2 ἄρχοντας rel., καὶ om. plerique. — 4 στρατεῖαν St.
 de coni. A. Porti valde dubia ob 7, 17, 1, ubi ea locu-
 tione aliud dici non credo. — 5 καὶ ἄμα St. de sua coni.
 Sed videntur iniuriis Antandriorum (ἄδικούμενοι) aliae
 opponi vexationes, velut imposita tributa. — 109, 1 τὰς
 διαβολὰς καὶ secl. St., una cum ἀπώσεται, quod quidam
 codd. addunt, interpretis esse indicans. Quae ad tuendam
 codd. scripturam dici possunt attulit Pp. — Extrema
 verba spuria esse primus indicavit Dodwell.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΕΥΓΓΡΑΦΗΣ Ε.

Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους αἱ μὲν ἐνιαύσιοι σπονδαὶ διελέλυντο μέχρι Πυθίων· καὶ ἐν τῇ ἐκχειρίᾳ Ἀθηναῖοι Δηλίους ἀνέστησαν ἐκ Δήλου, ἡγησάμενοι κατὰ παλαιάν τινα αἰτίαν οὐ καθαροὺς ὄντας ἱερᾶσθαι, καὶ ἅμα ἔλλι-
πες σφίσιν εἶναι τοῦτο τῆς καθάρσεως, ἣ πρότερόν μοι δεδῆλωται ὥς ἀνελόντες τὰς θήκας τῶν τεθνεώτων ὀρ-
θῶς ἐνόμισαν ποιῆσαι. καὶ οἱ μὲν Δῆλιοι Ἀτραμύτιον Φαρνάκου δόντος αὐτοῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ ὤκησαν, οὕτως ὥς
ἐκαστος ὥρμητο.

2. Κλέων δὲ Ἀθηναίους πείσας ἐς τὰ ἐπὶ Θράκης χωρία ἐξέπλευσε μετὰ τὴν ἐκχειρίαν, Ἀθηναίων μὲν ὀπλίτας ἔχων διακοσίους καὶ χιλίους καὶ ἱππέας τριακο-
σίους, τῶν δὲ ξυμμάχων πλείους, ναῦς δὲ τριάκοντα. σχῶν δὲ ἐς Σκιώνην πρῶτον ἐτι πολιορκουμένην καὶ²
προσλαβὼν αὐτόθεν ὀπλίτας τῶν φρουρῶν, κατέπλευ-
σεν ἐς τὸν Κωφὸν λιμένα, τῶν Τρωαίων ἀπέχοντα οὐ πολὺ τῆς πόλεως. ἐκ δ' αὐτοῦ, αἰσθόμενος ὑπ' ἀν-³
τομόλων ὅτι οὔτε Βρασίδας ἐν τῇ Τρωῶνῃ οὔτε οἱ ἐνό-
ντες ἀξιόμαχοι εἶεν, τῇ μὲν στρατιᾷ τῇ πεζῇ ἐχώρει ἐς τὴν
πόλιν, ναῦς δὲ περιέπεμψε δέκα ἐς τὸν λιμένα περιπλεῖν.
καὶ πρὸς τὸ περιτείχισμα πρῶτον ἀφικνεῖται, ὃ προσ-⁴
περιέβαλε τῇ πόλει ὁ Βρασίδας, ἐντὸς βουλόμενος ποιῆ-
σαι τὸ προάστειον καὶ διελὼν τοῦ παλαιοῦ τείχους μίαν
αὐτὴν ἐποίησε πόλιν.

3. Βοηθήσαντες δὲ ἐς αὐτὸ Πασιτελίδας τε ὁ Λακ-
THUCYDIDES. II.
1

δαιμόνιος ἄρχων καὶ ἡ παροῦσα φυλακὴ προσβαλόντων
 τῶν Ἀθηναίων ἡμύνοντο. καὶ ὥς ἐβιάζοντο καὶ αἱ νῆες
 ἅμα περιέπλεον αἰ ἐς τὸν λιμένα περιπεμφθεῖσαι, δείσας ὁ
 Πασιτελίδας μὴ αἰ τε νῆες φθάσωσι λαβοῦσαι ἐρῆμον τὴν
 πόλιν καὶ τοῦ τειχίσματος ἀλισκομένον ἐγκαταληφθῇ,
 2 ἀπολιπὼν αὐτὸ δρόμῳ ἐχώρει ἐς τὴν πόλιν. οἱ δὲ Ἀθη-
 ναῖοι φθάνουσιν οἱ τε ἀπὸ τῶν νεῶν ἐλόντες τὴν Τορῶ-
 νην καὶ ὁ πεζὸς ἐπισπόμενος αὐτοβοί, κατὰ τὸ διηρη-
 μένον τοῦ παλαιοῦ τείχους ξυνεσπεσών. καὶ τοὺς μὲν
 ἀπέκτειναν τῶν Πελοποννησίων καὶ Τορωναίων εὐθύς
 ἐν χειρσί, τοὺς δὲ ζῶντας ἔλαβον καὶ Πασιτελίδαν τὸν ἄρ-
 χοντα. Βρασιδάς δὲ ἐβοήθει μὲν τῇ Τορῶνῃ, αἰσθόμενος
 δὲ καθ' ὁδὸν ἐαλωκυῖαν ἀνεχώρησεν, ἀποσχὼν τεσσαρά-
 4 κοντα μάλιστα σταδίους μὴ φθάσαι ἐλθῶν. ὁ δὲ Κλέων
 καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τροπαῖά τε ἔστησαν δύο, τὸ μὲν κατὰ
 τὸν λιμένα, τὸ δὲ πρὸς τῷ τειχίσματι, καὶ τῶν Τορω-
 ναίων γυναῖκας μὲν καὶ παῖδας ἡνδραπόδισαν, αὐτοὺς δὲ
 καὶ Πελοποννησίους καὶ εἴ τις ἄλλος Χαλκιδέων ἦν, ξύμ-
 παντας ἐς ἑπτακοσίους, ἀπέπεμψαν ἐς τὰς Ἀθήνας· καὶ
 αὐτοῖς τὸ μὲν Πελοποννήσιον ὕστερον ἐν ταῖς γενομέναις
 σπονδαῖς ἀπῆλθε, τὸ δὲ ἄλλο ἐκομίσθη ὑπ' Ὀλυνθίων.
 5 ἀνὴρ αὐτ' ἀνδρὸς λυθείς. εἶλον δὲ καὶ Πάνακτον Ἀθη-
 ναίων ἐν μεθορίοις τείχος Βοιωτοὶ ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρό-
 6 νον προδοσίᾳ. καὶ ὁ μὲν Κλέων φυλακὴν καταστησάμε-
 νος τῆς Τορῶνης ἄρας περιέπλει τὸν Ἄθων ὥς ἐπὶ τὴν
 Ἀμφίπολιν.

4. Φαίλαξ δὲ ὁ Ἐρασιστράτου τρίτος αὐτὸς Ἀθη-
 ναίων πεμπόντων ναυαὶ δύο ἐς Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν
 2 πρεσβευτῆς ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐξέπλευσε. Λεοντῖνοι
 γὰρ ἀπελθόντων Ἀθηναίων ἐκ Σικελίας μετὰ τὴν ξύμ-
 βασιν πολίτας τε ἐπεγράψαντο πολλοὺς καὶ ὁ δῆμος τὴν
 3 γῆν ἐπενόει ἀναδάσασθαι. οἱ δὲ δυνατοὶ αἰσθόμενοι Συ-

ρακοσίους τε ἐπάγονται καὶ ἐκβάλλουσι τὸν δῆμον. καὶ οἱ μὲν ἐπλανήθησαν ὥς ἕκαστοι· οἱ δὲ δυνατοὶ ὁμολογήσαντες Συρακοσίοις καὶ τὴν πόλιν ἐκλιπόντες καὶ ἐρημώσαντες, Συρακούσας ἐπὶ πολιτείᾳ ᾤκησαν. καὶ ὕστερον 4 πάλιν αὐτῶν τινες διὰ τὸ μὴ ἀρέσκεσθαι ἀπολιπόντες ἐκ τῶν Συρακουσῶν Φωκαίας τε, τῆς πόλεως τι τῆς Λεοντίνων χωρίον καλούμενον, καταλαμβάνουσι καὶ Βρικιννίας, ὃν ἔρυμα ἐν τῇ Λεοντίνῃ. καὶ τῶν τοῦ δήμου τότε ἐκπεσόντων οἱ πολλοὶ ἤλθον ὥς αὐτούς, καὶ καταστάντες ἐκ τῶν τειχῶν ἐπολέμουν. ἃ πυνθανόμενοι οἱ Ἀθη- 5 ναῖοι τὸν Φαίακα πέμπουσιν, εἰ πως πείσαντες τοὺς σφίσιν ὄντας αὐτόθι ξυμμάχους καὶ τοὺς ἄλλους, ἣν δύνωνται, Σικελιώτας κοινῇ, ὥς Συρακοσίων δύναμιν περιποιουμένων, ἐπιστρατεῦσαι, διασώσειαν τὸν δῆμον τῶν Λεοντίνων. ὁ δὲ Φαίαξ ἀφικόμενος τοὺς μὲν Καμαρι- 6 νάιους πείθει καὶ Ἀκραγαντίνους, ἐν δὲ Γέλα ἀντιστάντος αὐτῷ τοῦ πράγματος οὐκ ἐτι ἐπὶ τοὺς ἄλλους ἔρχεται, αἰσθόμενος οὐκ ἂν πείθειν αὐτούς, ἀλλ' ἀναχωρήσας διὰ τῶν Σικελῶν εἰς Κατάνην, καὶ ἅμα ἐν τῇ παρόδῳ καὶ εἰς τὰς Βρικιννίας ἔλθων καὶ παραθαρσύνας, ἀπέπλει.

5. Ἐν δὲ τῇ παρακομιδῇ τῇ εἰς τὴν Σικελίαν καὶ πάλιν ἀναχωρήσει καὶ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ τισὶ πόλεσιν ἐχρημάτισε περὶ φιλίας τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ Λοκρῶν ἐντυγχάνει τοῖς ἐκ Μεσσηνίας ἐποίκοις ἐκπεπτακόσιν, οἱ μετὰ τὴν Σικελιωτῶν ὁμολογίαν στασιασάντων Μεσσηνίων καὶ ἐπαγαγομένων τῶν ἐτέρων Λοκροῦς ἐποικοὶ ἐξεπέμφθησαν καὶ ἐγένετο Μεσσηνῇ Λοκρῶν τινα χρόνον. τοῖς 2 οὖν ὁ Φαίαξ ἐντυχὼν τότε κομιζομένοις οὐκ ἠδίκησεν· ἐγεγένητο γὰρ τοῖς Λοκροῖς πρὸς αὐτὸν ὁμολογία ξυμβάσεως περὶ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. μόνοι γὰρ τῶν ξυμμά- 3 χων, ὅτε Σικελιωταὶ ξυνηλλάσσοντο, οὐκ ἐσπείσαντο Ἀθηναίοις, οὐδ' ἂν τότε, εἰ μὴ αὐτοὺς κατεῖχεν ὁ πρὸς

Ἰωνέας καὶ Μελαίους πόλεμος, ὁμόρους τε ὄντας καὶ ἀποίκους. καὶ ὁ μὲν Φαίλαξ ἐς τὰς Ἀθήνας χρόνῳ ὕστερον ἀφίκετο.

6. Ὁ δὲ Κλέων ὥς ἀπὸ τῆς Τορώνης τότε περιέπλευσεν ἐπὶ τὴν Ἀμφίπολιν, ὁρμώμενος ἐκ τῆς Ἱόνος Σταγείρῳ μὲν προσβάλλει Ἀνδρίων ἀποικίαν καὶ οὐχ εἴλε, Γαληφὸν δὲ τὴν Θασίων ἀποικίαν λαμβάνει κατὰ κράτος. καὶ πέμψας ὥς Περδίκκαν πρέσβεις, ὅπως παραγένοιτο στρατιᾷ κατὰ τὸ ξυμμαχικόν, καὶ ἐς τὴν Θράκην ἄλλους παρὰ Πολλῇν τὸν Ὀδομάντων βασιλέα, ἄξοντα μισθοῦ Θράκας ὥς πλείστους, αὐτὸς ἡσύχαζε περιμένων ἐν τῇ Ἱόνι. Βρασίδης δὲ πυνθανόμενος ταῦτα ἀντεκάθητο καὶ αὐτὸς ἐπὶ τῷ Κερδυλίῳ· ἔστι δὲ τὸ χωρίον τοῦτο Ἀργιλίων ἐπὶ μετεώρου πέραν τοῦ ποταμοῦ, οὐ πολὺ ἄπ' ἔχον τῆς Ἀμφιπόλεως, καὶ κατεφαίνετο πάντα αὐτόθεν, ὥστε οὐκ ἂν ἔλαθεν [αὐτόθεν] ὁρμώμενος ὁ Κλέων τῷ στρατῷ· ὅπερ προσεδέχετο ποιήσῃν αὐτόν, ἐπὶ τὴν Ἀμφίπολιν, ὑπεριδύοντα σφῶν τὸ πλῆθος, τῇ παρουσίᾳ στρατιᾷ ἀναβήσεσθαι. ἅμα δὲ καὶ παρεσκευάζετο Θράκας τε μισθωτοὺς πεντακοσίους καὶ χιλίους, καὶ τοὺς Ἡδῶνας πάντας παρακαλῶν, πελταστὰς καὶ ἱππέας· καὶ Μυρκινίων καὶ Χαλκιδέων χιλίους πελταστὰς εἶχε πρὸς τοῖς ἐν Ἀμφιπόλει. τὸ δ' ὀπλιτικὸν ξύμπαν ἡθροίσθη δις χίλιοι μάλιστα, καὶ ἱππῆς Ἑλληγες τριακόσιοι. τούτων Βρασίδης μὲν ἔχων ἐπὶ Κερδυλίῳ ἐκάθητο ἐς πεντακοσίους καὶ χιλίους, οἱ δ' ἄλλοι ἐν Ἀμφιπόλει μετὰ Κλεαρίδου ἐτετάχατο.

7. Ὁ δὲ Κλέων τέως μὲν ἡσύχαζεν, ἔπειτα ἠναγκάσθη ποιῆσαι ὅπερ ὁ Βρασίδης προσεδέχετο. τῶν γὰρ στρατιωτῶν ἀχθομένων μὲν τῇ ἔδρᾳ, ἀναλογιζομένων δὲ τὴν ἐκείνου ἡγεμονίαν πρὸς οἵαν ἐμπειρίαν καὶ τόλμαν μετὰ οἷας ἀνεπισημοσύνης καὶ μαλακίας γενήσοιτο καὶ

οἰκοθεν ὥς ἄκοντες αὐτῷ ξυνεξῆλθον, αἰσθόμενος τὸν
 θροῦν καὶ οὐ βουλόμενος αὐτοὺς διὰ τὸ ἐν τῷ αὐτῷ καθ-
 ημένους βαρύνεσθαι, ἀναλαβὼν ἦγε. καὶ ἐχρήσατο τῷ³
 τρόπῳ ὧπερ καὶ ἐς τὴν Πύλον εὐτυχήσας ἐπίστευσέ τι
 φρονεῖν· ἐς μάχην μὲν γὰρ οὐδὲ ἤλπισέν οἱ ἐπεξιέναι
 οὐδένα, κατὰ θέαν δὲ μᾶλλον ἔφη ἀναβαίνειν τοῦ χω-
 ρίου, καὶ τὴν μεῖζω παρασκευὴν περιέμενεν, οὐχ ὥς τῷ
 ἀσφαλεῖ, ἣν ἀναγκάζεται, περισχῆσων, ἀλλ' ὥς κύκλῳ
 περιστάς βία αἰρήσων τὴν πόλιν. ἐλθὼν τε καὶ καθίσας⁴
 ἐπὶ λόφου καρτεροῦ πρὸ τῆς Ἀμφιπόλεως τὸν στρατόν,
 αὐτὸς ἐθεάτο τὸ λιμνωδες τοῦ Στρυμόνος καὶ τὴν θέσιν
 τῆς πόλεως ἐπὶ τῇ Θράκῃ ὥς ἔχοι. ἀπιέναι τε ἐνόμιζεν,
 ὁπόταν βούληται, ἀμαχεῖ· καὶ γὰρ οὐδὲ ἐφαίνετο οὐτ'
 ἐπὶ τοῦ τείχους οὐδεὶς οὔτε κατὰ πύλας ἐξῆι, κεκλημέ-
 ναι τε ἦσαν πᾶσαι. ὥστε καὶ μηχανὰς ὅτι οὐκ ἀνῆλθεν
 ἔχων, ἀμαρτεῖν ἐδόκει· ἐλεῖν γὰρ ἂν τὴν πόλιν διὰ τὸ
 ἐρῆμον.

8. Ὁ δὲ Βρασίδης εὐθύς ὥς εἶδε κινουμένους τοὺς
 Ἀθηναίους, καταβὰς καὶ αὐτὸς ἀπὸ τοῦ Κερδυλίου ἐσέρ-
 χεται ἐς τὴν Ἀμφίπολιν. καὶ ἐπέξοδον μὲν καὶ ἀντίταξιν²
 οὐκ ἐποιήσατο πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, θεδιῶς τὴν αὐτοῦ
 παρασκευὴν καὶ νομίζων ὑποδεεστέρους εἶναι, οὐ τῷ
 πλήθει (ἀντίπαλα γὰρ πως ἦν), ἀλλὰ τῷ ἄξιῳματι (τῶν
 γὰρ Ἀθηναίων ὕπερ ἰστράτευε καθαρὸν ἐξῆλθε, καὶ Αἰ-
 μνίων καὶ Ἰμβρίων τὸ κράτιστον), τέχνη δὲ παρασκευά-
 ζετο ἐπιθησόμενος. εἰ γὰρ διίξεις τοῖς ἐναντίοις τὸ τε³
 πλῆθος καὶ τὴν ὀπλισιν ἀναγκαίαν οὖσαν τῶν μεθ' ἐαν-
 τοῦ, οὐκ ἂν ἦγεῖτο μᾶλλον περιγενέσθαι ἢ ἄνευ προό-
 ψεως τε αὐτῶν καὶ μὴ ἀπὸ τοῦ ὄντος καταφρονήσεως.
 ἀπολεξάμενος οὖν αὐτὸς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ὀπλίτας,⁴
 καὶ τοὺς ἄλλους Κλεαρίδα προστάξας, ἐβουλεύετο ἐπιχει-
 ρεῖν αἰφνιδίως, πρὶν ἀπελθεῖν τοὺς Ἀθηναίους, οὐκ ἂν

νομίζων αὐτοὺς ὁμοίως ἀπολαβεῖν αὐτῆς μεμονωμένους, 5 εἰ τύχοι ἔλθοῦσα αὐτοῖς ἢ βοήθεια. ξυγκαλέσας δὲ τοὺς πάντας στρατιώτας καὶ βουλόμενος παραθαρσύναι τε καὶ τὴν ἐπίνοιαν φράσαι ἔλεγε τοιαύδε.

9. „Ἄνδρες Πελοποννήσιοι, ἀπὸ μὲν οἷας χώρας ἤκο-
μεν, ὅτι ἀεὶ διὰ τὸ εὐψυχον ἐλευθέρως, καὶ ὅτι Δωριῆς
μέλλετε ἴωσι μάχεσθαι, ὧν εἰσώθατε κρείσσους εἶναι, ἀρ-
2 καίτω βραχέως δεδηλωμένον· τὴν δὲ ἐπιχείρησιν ᾧ τῷ-
πῶ διανοοῦμαι ποιεῖσθαι διδάξω, ἵνα μὴ τῷ τε κατ' ὀλί-
γον καὶ μὴ ἅπαντας κινδυνεύειν ἐνδεδὲς φαινόμενον ἀτολ-
3 μίαν παράσχη. τοὺς γὰρ ἐναντίους εἰκάξω καταφρονήσει
τε ἡμῶν καὶ οὐκ ἂν ἐλπίσαντας ὥς ἂν ἐπεξέλθοι τις αὐ-
τοῖς ἐς μάχην, ἀναβῆναι τε πρὸς τὸ χωρίον καὶ νῦν ἐτά-
4 κτως κατὰ θέαν τετραμμένους ὀλιγωρεῖν. ὅστις δὲ τὰς
τοιαύτας ἀμαρτίας τῶν ἐναντίων κάλλιστα ἰδὼν καὶ ἅμα
πρὸς τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν τὴν ἐπιχείρησιν ποιεῖται μὴ
ἀπὸ τοῦ προφανοῦς μᾶλλον καὶ ἀντιπαράταχθέντος ἢ ἐκ
5 τοῦ πρὸς τὸ παρὸν συμφέροντος, πλείστ' ἂν ὀρθοῖτο· καὶ
τὰ κλέμματα ταῦτα καλλίστην δόξαν ἔχει ἂ τὸν πολέμιον
μάλιστα' ἂν τις ἀπατήσας τοὺς φίλους μέγιστ' ἂν ὠφελή-
6 σειεν. Ἔως οὖν ἔτι ἀπαράσκειται θαρσοῦσι καὶ τοῦ ὑπα-
πιέναι πλέον ἢ τοῦ μένοντος, ἐξ ὧν ἐμοὶ φαίνονται, τὴν
διάνοιαν ἔχουσιν, ἐν τῷ ἀνειμένῳ αὐτῶν τῆς γνώμης καὶ
πρὶν ξυνταθῆναι μᾶλλον τὴν δόξαν, ἐγὼ μὲν ἔχων τοὺς
μετ' ἑμαυτοῦ καὶ φθιάσας, ἣν δύνωμαι, προσπεσοῦμαι
7 ἰδρόμῳ κατὰ μέσον τὸ στράτευμα· σὺ δὲ, Κλεαρίδα, ὕστε-
ρον, ὅταν ἐμὲ ὀρθῶς ἤδη προσκείμενον καὶ κατὰ τὸ εἰκὸς
φοβοῦντα αὐτούς, τοὺς μετὰ σεαυτοῦ τοὺς τ' Ἀμφιπο-
λίτας καὶ τοὺς ἄλλους ξυμμάχους ἄγων αἰφνιδίως τὰς
πύλας ἀνοίξας ἐπεκθεῖν καὶ ἐπείγεσθαι ὥς τάχιστα ξυμ-
8 μίξαι. ἐλπίς γὰρ μάλιστα αὐτοὺς οὕτω φοβηθῆναι· τὸ
γὰρ ἐπιὸν ὕστερον δεινότερον τοῖς πολεμίοις τοῦ παρόν-

τος καὶ μαχομένον. καὶ αὐτός τε ἀνὴρ ἀγαθὸς γίγνου, ὡς περ σε εἰκὸς ὄντα Σπαρτιάτην, καὶ ὑμεῖς, ὧ ἄνδρες ξύμμαχοι, ἀκοκουθήσαστε ἀνδρείως, καὶ νομίσαστε εἶναι τοῦ καλῶς πολεμεῖν τὸ ἐθέλειν καὶ τὸ αἰσχύνεσθαι καὶ τοῖς ἄρχουσι πεθεῖσθαι, καὶ τῇδε ὑμῖν τῇ ἡμέρᾳ ἢ ἀγαθοῖς γενομένοις ἐλευθερίαν τε ὑπάρχειν καὶ Λακεδαιμονίων ξυμμάχοις κεκληῖσθαι, ἢ Ἀθηναίων τε δούλοις, ἢ τὰ ἄριστα ἄνευ ἀνδραποδισμοῦ ἢ θανατώσεως πράξετε, καὶ δουλείαν χαλεπωτέραν ἢ πρὶν εἴχετε, τοῖς δὲ λοιποῖς Ἕλλησι κωλυταῖς γενέσθαι ἐλευθερώσεως. ἀλλὰ μήτε ὑμεῖς μαλακισθῆτε, ὁρῶντες περὶ ὅσων ὁ ἀγὼν ἐστίν, ἐγὼ τε δείξω οὐ παραινέσαι οἷός τε ὦν μᾶλλον τοῖς πέλας ἢ καὶ αὐτὸς ἔργῳ ἐπεξελεῖν.

10. Ὁ μὲν Βρασιίδας τοσαῦτα εἰπὼν τὴν τε ἔξοδον παρσκευάζετο αὐτὸς καὶ τοὺς ἄλλους μετὰ τοῦ Κλεαρίδα καθίστη ἐπὶ τὰς Θρακίας καλουμένας τῶν πνλῶν, ὡς περ εἰρητὸ ἐπέξιοιεν. τῷ δὲ Κλέωνι, φανεροῦ γενομέ-
νου αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ Κερδυλίου καταβάντος καὶ ἐν τῇ πόλει ἐπιφανεῖ οὔσῃ ἔξωθεν περὶ τὸ ἱερὸν τῆς Ἀθηνᾶς θινόμενον καὶ ταῦτα πράσσοντος, ἀγγέλλεται (προυκεχωρήκει γὰρ τότε κατὰ τὴν θείαν) ὅτι ἢ τε στρατιὰ ἅπασα φανερά τῶν πολεμίων ἐν τῇ πόλει καὶ ὑπὸ τὰς πύλας ἵππων τε πόδες πολλοὶ καὶ ἀνθρώπων ὡς ἐξιόντων ὑποφαίνονται. ὁ δὲ ἀκούσας ἐπῆλθε· καὶ ὡς εἶδεν, οὐ βουλόμενος μάχῃ διαγωνίσασθαι πρὶν οἱ καὶ τοὺς βοηθοὺς ἦμεν καὶ οἷόμενος φθῆσεσθαι ἀπελθὼν, σημαίνειν τε ἅμα ἐκέλευεν ἀναχώρησιν καὶ παρήγγειλε [τοῖς] ἀπιοῦσιν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον κέρας, ὡς περ μόνον οἷον τ' ἦν, ὑπάγειν ἐπὶ τῆς Ἡϊόνος. ὡς δ' αὐτῷ ἐδόκει σχολῇ γίγνεσθαι, αὐτὸς ἐπιστρέψας τὸ δεξιὸν καὶ τὰ γυμνὰ πρὸς τοὺς πολεμίους τοὺς ἀπῆγε τὴν στρατιάν. κὰν τούτῳ Βρασιίδας ὡς ὁρᾷ τὸν καιρὸν καὶ τὸ στράτευμα τῶν Ἀθηναίων κινούμενον,

λέγει τοῖς μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τοῖς ἄλλοις ὅτι „Οἱ ἄνδρες
 ἡμᾶς οὐ μένουσι· δῆλοι δὲ τῶν τε δοράτων τῇ κινήσει
 καὶ τῶν κεφαλῶν· οἷς γὰρ ἂν τοῦτο γένηται, οὐκ εἰώ-
 θασι μένειν τοὺς ἐπιόντας. ἀλλὰ τὰς τε πύλας τις ἀνοι-
 γέτω ἐμοὶ ἃς εἰρηται, καὶ ἐπεξέλωμεν ὥς τάχιστα θαρ-
 6 σοῦντες.“ καὶ ὁ μὲν κατὰ τὰς ἐπὶ τὸ σταύρωμα πύλας καὶ
 τὰς πρώτας τοῦ μακροῦ τείχους τότε ὄντος ἐξελθὼν ἔδει
 δρόμῳ τὴν ὁδὸν ταύτην εὐθείαν ἥπερ νῦν κατὰ τὸ καρ-
 τερώτατον τοῦ χωρίου ἰόντι τροπαῖον ἔσθηκε, καὶ προσ-
 βαλὼν τοῖς Ἀθηναίοις, πεφοβημένοις τε ἅμα τῇ σφετέρᾳ
 ἀταξίᾳ καὶ τὴν τόλμαν αὐτοῦ ἐκπεπληγμένοις, κατὰ μέ-
 7 σον τὸ στράτευμα, τρέπει. καὶ ὁ Κλεαρίδας, ὥσπερ εἰ-
 ρητο, ἅμα κατὰ τὰς Θωρακίας πύλας ἐπεξελθὼν τῷ στρα-
 τῷ ἐπιφέρετο. ξυνέβη τε τῷ ἀδοκῆτῳ καὶ ἐξαπίνης ἀμ-
 8 φοτέρωθεν τοὺς Ἀθηναίους θορυβηθῆναι· καὶ τὸ μὲν
 εὐώνυμον κίρας αὐτῶν, τὸ πρὸς τὴν Ἡϊόνα, ὅπερ δὴ καὶ
 προυκχωρήκει, εὐθὺς ἀπορραγὲν ἔφυγε. καὶ ὁ Βρουσίδας
 ὑποχωροῦντος ἤδη αὐτοῦ ἐπιπαριῶν τῷ δεξιῷ τιτρώσκε-
 9 ται, καὶ πεσόντα αὐτὸν οἱ μὲν Ἀθηναῖοι οὐκ αἰσθάνον-
 ται, οἱ δὲ πλησίον ἄραντες ἀπήνεγκαν. τὸ δὲ δεξιὸν τῶν
 Ἀθηναίων ἔμεινε μᾶλλον. καὶ ὁ μὲν Κλέων, ὥς τὸ πρῶ-
 τον οὐ διενοεῖτο μένειν, εὐθὺς φεύγων καὶ καταληφθεὶς
 ὑπὸ Μυρκινίου πελταστοῦ ἀποθνήσκει, οἱ δὲ αὐτοῦ ξυ-
 στραφέντες ὀπλῖται ἐπὶ τὸν λόφον τὸν τε Κλεαρίδαν ἡμύ-
 νοντο καὶ δις ἢ τρις προσβαλόντα, καὶ οὐ πρότερον ἐνέ-
 10 δοσαν πρὶν ἢ τε Μυρκινία καὶ ἡ Χαλκιδικὴ ἵππος καὶ οἱ
 πελτασταὶ περιστάντες καὶ ἔσακοντίζοντες αὐτοὺς ἔτρι-
 11 σαν ἐς τὴν Ἡϊόνα. οἱ δὲ τὸν Βρουσίδα ἄραντες ἐκ τῆς

μάχης καὶ διασώσαντες ἐς τὴν πόλιν ἐτι ἔμπνουν ἐσεκόμισαν· καὶ ἦσθετο μὲν ὅτι νικῶσιν οἱ μεθ' αὐτοῦ, οὐ πολὺ δὲ διαλιπὼν ἐτελεύτησε. καὶ ἡ ἄλλη στρατιὰ ἀνα-
χωρήσασα μετὰ τοῦ Κλεαρίδου ἐκ τῆς διώξεως νεκροὺς
τε ἐσκόλευσε καὶ τροπαῖον ἔστησε.

11. Μετὰ δὲ ταῦτα τὸν Βρασίδαν οἱ ξύμμαχοι πάν-
τες ξὺν ὅπλοις ἐπισπόμενοι δημοσίᾳ ἔθαψαν ἐν τῇ πόλει
πρὸ τῆς νῦν ἀγορᾶς οὔσης· καὶ τὸ λοιπὸν οἱ Ἀμφίπολι-
ται, περιέρξαντες αὐτοῦ τὸ μνημεῖον, ὥς ἥρωϊ τε ἐντέ-
μνουσι καὶ τιμὰς δεδῶκασιν ἀγῶνας καὶ ἐτησίους θυσίας
καὶ τὴν ἀποικίαν ὥς οἰκιστῇ προσέθεσαν, καταβαλόντες
τὰ Ἀγνῶνεια οἰκοδομήματα καὶ ἀφανίσαντες εἴ τι μνη-
μόσυνόν που ἔμελλεν αὐτοῦ τῆς οἰκίσεως περιέσεσθαι,
νομίσαντες τὸν μὲν Βρασίδαν σωτήρᾳ τε σφῶν γεγενῆ-
σθαι καὶ ἐν τῷ παρόντι ἅμα τὴν τῶν Λακεδαιμονίων
ξυμμαχίαν φόβῳ τῶν Ἀθηναίων θεραπεύοντες, τὸν δὲ
Ἀγνώνα κατὰ τὸ πολέμιον τῶν Ἀθηναίων οὐκ ἂν ὁμοίως
σφίσι ξυμφόρως οὐδ' ἂν ἡδέως τὰς τιμὰς ἔχαιν. καὶ τοὺς
νεκροὺς τοῖς Ἀθηναίοις ἀπέδωκαν. ἀπέθανον δὲ Ἀθη-
ναίων μὲν περὶ ἑξακοσίους, τῶν δ' ἐναντίων ἑπτά, διὰ
τὸ μὴ ἐκ παρατάξεως, ἀπὸ δὲ τοιαύτης ξυντυχίας καὶ
προεκφοβήσεως τὴν μάχην μᾶλλον γενέσθαι· μετὰ δὲ τὴν
ἀναίρεσιν οἱ μὲν ἐκ' οἴκου ἀπέπλευσαν, οἱ δὲ μετὰ τοῦ
Κλεαρίδου τὰ περὶ τὴν Ἀμφίπολιν καθίσταντο.

12. Καὶ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ θύρους τελευ-
τῶντος Ῥαμφίας καὶ Αὐτοχαρίδας καὶ Ἐπικυδίδας Λακε-
δαιμόνιοι ἐς τὰ ἐπὶ Θωράκης χωρία βοήθειαν ἦγον ἑνα-
κοσίων ὀπλιτῶν, καὶ ἀφικόμενοι ἐς Ἡράκλειαν τὴν ἐν
Τραχύνι καθίσταντο ὅτι αὐτοῖς ἐδόκει μὴ καλῶς ἔχειν.
ἐνδιατριβούντων δὲ αὐτῶν ἔτυχεν ἡ μάχη αὕτη γενομένη,
καὶ τὸ θύρος ἐτελεύτα.

13. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος εὐθὺς μέχρι μὲν

Περίου τῆς Θεσσαλίας διῆλθον οἱ περὶ τὸν Ῥαμφίαν, καλυόντων δὲ τῶν Θεσσαλῶν καὶ ἅμα Βρασίδου τεθνεώ-
τος, ὥπερ ἦγον τὴν στρατιάν, ἀπειράποντο ἐπ' οἶκον,
νομίσαντες οὐδένα καιρὸν εἶναι ἐτι τῶν τε Ἀθηναίων
ἥσση ἀπεληλυθόντων καὶ οὐκ ἀξιώχρεων αὐτῶν ὄντων.
2 δρᾶν τι ὧν κἀκεῖνος ἐπενόει. μάλιστα δὲ ἀπῆλθον εἰδό-
τες τοὺς Λακεδαιμονίους, ὅτε ἐξήσαν, πρὸς τὴν εἰρήνην
μᾶλλον τὴν γνώμην ἔχοντας.

14. Ξυνέβη τε εὐθύς μετὰ τὴν ἐν Ἀμφιπόλει μάχην
καὶ τὴν Ῥαμφίου ἀναχώρησιν ἐκ Θεσσαλίας ὥστε πολέ-
μου μὲν μηδὲν ἐτι ἄψασθαι μηδετέρους, πρὸς δὲ τὴν εἰ-
ρήνην μᾶλλον τὴν γνώμην εἶχον, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι πλη-
γέντες ἐπὶ τῷ Ἀηλίῳ καὶ δι' ὀλίγον αὐτίς ἐν Ἀμφιπόλει
καὶ οὐκ ἔχοντες τὴν ἐλπίδα τῆς φώμης πιστὴν ἐτι, ἥπερ
οὐ προσεδέχοντο πρότερον τὰς σπονδὰς, δοκοῦντες τῇ
παρούσῃ εὐτυχίᾳ καθυπέρτεροι γενήσεσθαι· καὶ τοὺς
2 ξυμμάχους ἅμα ἐδέδισαν σφῶν μὴ διὰ τὰ σφάλματα
ἐπαιρόμενοι ἐπὶ πλέον ἀποστιῶσι, μετεμέλονται τε ὅτι μετὰ
3 τὰ ἐν Πύλῳ καλῶς παρασχόν οὐ ξυνέβησαν· οἱ δ' αὖ
Λακεδαιμόνιοι παρὰ γνώμην μὲν ἀποβαίνοντος σφίσι
τοῦ πολέμου, ἐν ᾧ ὄντο ὀλίγων ἐτῶν καθαιρήσειν τὴν
τῶν Ἀθηναίων δύναμιν εἰ τὴν γῆν τέμνοιν, περιπιδόν-
τες δὲ τῇ ἐν τῇ νήσῳ ξυμφορᾷ, οἷα οὐπω ἐγγεγένητο τῇ
Σπάρτῃ, καὶ ληστευομένης τῆς χώρας ἐκ τῆς Πύλου καὶ
Κυθήρων, αὐτομολούντων τε τῶν Εἰλώτων καὶ ἀεὶ προσ-
δοκίας οὔσης μή τι καὶ οἱ ὑπομένοντες τοῖς ἔξω πόνον
πρὸς τὰ παρόντα σφίσιν, ὥπερ καὶ πρότερον, νεωτερί-
4 σωσι. Ξυνέβαινε δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ἀργεῖους αὐτοῖς τὰ
τριακονταεῖτες σπονδὰς ἐπ' ἐξόδῳ εἶναι, καὶ ἄλλας οὐ
ἠθέλου σπένδεσθαι οἱ Ἀργεῖοι, εἰ μὴ τις αὐτοῖς τὴν Κυ-
νοσουρίαν γῆν ἀποδώσει· ὥστ' ἀδύνατα εἶναι εἶφαινε
Ἀργείοις καὶ Ἀθηναίοις ἅμα πολεμεῖν. τῶν τε ἐν Πύλῳ

πουνήσω πόλεων ὑπώπτευνόν τινας ἀποστήσεσθαι πρὸς τοὺς Ἀργεῖους· ὅπερ καὶ ἐγένετο.

15. Ταῦτ' οὖν ἀμφοτέροις αὐτοῖς λογιζομένοις ἐδόκει ποιητέα εἶναι ἢ ξύμβασις, καὶ οὐχ ἥσσαν τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἐπιθυμία τῶν ἀνδρῶν τῶν ἐκ τῆς νήσου κομισασθαι· ἥσαν γὰρ οἱ Σπαρτιᾶται αὐτῶν πρῶτοί τε καὶ ὁμοίως σφίσι ξυγγενεῖς. ἤρξαντο μὲν οὖν καὶ εὐθὺς μετὰ τὴν ἄλωσιν αὐτῶν πράσσειν, ἀλλ' οἱ Ἀθηναῖοι οὐπὼς ἤθελον, εὐ φερόμενοι, ἐπὶ τῇ ἴσῃ καταλύεσθαι. σφαλέντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ τῷ Ἀηλίῳ παραχορήμα οἱ Λακεδαιμόνιοι γινόντες νῦν μᾶλλον ἢ ἐνδεξαμένους ποιοῦνται τὴν ἐνιαύσιον ἐκχειρίαν, ἐν ᾗ ἔδει ξυνιόντας καὶ περὶ τοῦ πλείονος χρόνου βουλευέσθαι.

16. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡ ἐν Ἀμφιπόλει ἥσσα τοῖς Ἀθηναίοις ἐργένητο καὶ ἐτεθνήκει Κλέων τε καὶ Βρασίδης, οἵπερ ἀμφοτέρωθεν μάλιστα ἠναντιοῦντο τῇ εἰρήνῃ, ὁ μὲν διὰ τὸ εὐτυχεῖν τε καὶ τιμᾶσθαι ἐκ τοῦ πολεμεῖν, ὁ δὲ γενομένης ἡσυχίας καταφανέστερος νομίζων ἂν εἶναι κακουργῶν καὶ ἀπιστότερος διαβάλλων, τότε δὴ ἕκαστέρα τῇ πόλει σπεύδοντες τὰ μάλιστα τὴν ὁμολογίαν Πλειστοάναξ τε ὁ Πανσανίου, βασιλεὺς Λακεδαιμονίων, καὶ Νικίας ὁ Νικηράτου, πλείστα τῶν τότε εὐ φερόμενος ἐν στρατηγίαις, πολλῶ δὴ μᾶλλον προεθυμοῦντο, Νικίας μὲν βουλόμενος, ἐν ᾧ ἀπαθῆς ἦν καὶ ἡξιούτο, διασώσασθαι τὴν εὐτυχίαν, καὶ ἐς τε τὸ αὐτίκα πόνων παῦσθαι καὶ αὐτὸς καὶ τοὺς πολίτας παῦσαι, καὶ τῷ μέλλοντι χρόνῳ καταλιπεῖν ὄνομα ὥς οὐδὲν σφήλας τὴν πόλιν διεγένετο, νομίζων ἐκ τοῦ ἀκινδύνου τοῦτο ξυμβαίνειν καὶ ὅστις ἐλάχιστα τύχῃ αὐτὸν παραδίδωσι, τὸ δὲ ἀκίνδυνον τὴν εἰρήνην παρέχειν· Πλειστοάναξ δὲ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν διαβαλλόμενος περὶ τῆς καθόδου καὶ ἐς ἐνθυμίαν τοῖς Λακεδαιμονίοις ἀεὶ προβαλλόμενος ὑπ'

αὐτῶν, ὁπότε τι παύσειαν, ὥς διὰ τὴν ἐκείνου κάθοδον
 2 παρανομηθεῖσαν ταῦτα ξυμβαίνειν. τὴν γὰρ πρόμαντι
 τὴν ἐν Δελφοῖς ἐπητιῶντο αὐτὸν πείσαι μετ' Ἀριστο-
 κλέους τοῦ ἀδελφοῦ ὥστε χρῆσαι Λακεδαιμονίοις ἐπὶ
 πολὺ τάδε θεωροῖς ἀφικνουμένοις, Διὸς υἱὸς ἡμιθέου τὸ
 σπέρμα ἐκ τῆς ἀλλοτρίας εἰς τὴν ἑαυτῶν ἀναφέρειν· εἰ
 3 δὲ μὴ, ἄργυρῆα εὐλάκα εὐλαξεῖν· χρόνῳ δὲ προ-
 τρέψαι τοὺς Λακεδαιμονίους φεύγοντα αὐτὸν ἐς Ἀνίκαιον
 διὰ τὴν ἐκ τῆς Ἀττικῆς ποτε μετὰ δώρων δοκήσεως ἀνα-
 χώρησιν, καὶ ἡμῖσι τῆς οἰκίας τοῦ ἱεροῦ τότε τοῦ Διὸς
 οἰκοῦντα φόβῳ τῷ Λακεδαιμονίων, ἔτι ἐνὸς θέοντι εἰ-
 κοστῷ τοῖς ὁμοίοις χοροῖς καὶ θυσίαις καταγαγεῖν ὥσπερ
 ὅτε τὸ πρῶτον Λακεδαίμονα κτίζοντες τοὺς βασιλέας καθ-
 ἴσταντο.

17. Ἀχθόμενος οὖν τῇ διαβολῇ ταύτῃ καὶ νομίζων
 ἐν εἰρήνῃ μὲν οὐδενὸς σφέλματος γιγνομένου καὶ ἅμα
 τῶν Λακεδαιμονίων τοὺς ἄνδρας κομιζομένων καὶ αὐ-
 τὸς τοῖς ἐχθροῖς ἀνεπὶλήπτως εἶναι, πολέμου δὲ καθεστῶ-
 τος αἰετὶ ἀνάγκην εἶναι τοὺς προύχοντας ἀπὸ τῶν ξυμφο-
 2 ρῶν διαβάλλεσθαι, προθυμηθεὶς τὴν ξύμβασιν, καὶ τὸν
 τε χειμῶνα τοῦτον ἦσαν ἐς λόγους καὶ πρὸς τὸ ἔαρ ἦδη
 παρασκευὴ τε προεπανεσείσθη ἀπὸ τῶν Λακεδαιμονίων,
 περιαγγελλομένη κατὰ πόλεις ὥς ἐπὶ τειχισμὸν, ὅπως οἱ
 Ἀθηναῖοι μᾶλλον ἐσακούοιεν· καὶ ἐπειδὴ ἐκ τῶν ξυνό-
 δων ἅμα πολλὰς δικαιοῦσαις προενεγκόντων ἀλλήλοις ξυν-
 εχωρεῖτο ὥστε ἂ ἐκάτεροι πολέμῳ ἔσχον ἀποδόντας τὴν
 εἰρήνην ποιείσθαι, Νίσαιαν δ' ἔχειν Ἀθηναίους (ἀνταπ-
 αιτούντων γὰρ Πλάταιαν οἱ Θηβαῖοι ἔφασαν οὐ βίβη,
 ἀλλ' ὁμολογίᾳ αὐτῶν προσχωρησάντων καὶ οὐ προδόν-
 των ἔχειν τὸ χωρίον, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τῷ αὐτῷ τρόπῳ
 τὴν Νίσαιαν)· τότε δὴ παρακαλέσαντες τοὺς ἑαυτῶν ξυμ-
 μάχους οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ ψηφισαμένων πλὴν Βοιω-

τῶν καὶ Κορινθίων καὶ Ἡλείων καὶ Μεγαρέων τῶν ἄλλων ὥστε καταλύεσθαι (τούτοις δὲ οὐκ ἤρεσκε τὰ πρᾶσσόμενα), ποιοῦνται τὴν ξύμβασιν καὶ ἐσπείσαντο πρὸς τοὺς Ἀθηναίους καὶ ὤμοσαν, ἐκεῖνοί τε πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, τάδε.

18. „Σπονδὰς ἐποιήσαντο Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι κατὰ τάδε, καὶ ὤμοσαν κατὰ πόλεις. περὶ μὲν τῶν ἱερῶν τῶν κοινῶν, θύειν [καὶ ἰέναι]² καὶ μαντεύεσθαι καὶ θεωρεῖν κατὰ τὰ πάτρια τὸν βουλόμενον καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν ἀδεῶς. τὸ δ' ἱερὸν καὶ τὸν νεῶν τὸν ἐν Δελφοῖς τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ Δελφούς αὐτονόμους εἶναι καὶ αὐτοτελεῖς καὶ αὐτοδίκους καὶ αὐτῶν καὶ τῆς γῆς τῆς ἑαυτῶν κατὰ τὰ πάτρια. ἔτη δὲ εἶναι τὰς σπονδὰς πεντήκοντα Ἀθηναίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις τοῖς Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις τοῖς Λακεδαιμονίων ἀδόλους καὶ ἀβλαβεῖς καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. ὅπλα δὲ μὴ ἐξέστω ἐπιφέρειν ἐπὶ πημονῇ μῆτε Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐπὶ Ἀθηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχους μῆτε Ἀθηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐπὶ Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους, μῆτε τέχνη μῆτε μηχανὴ μηδεμιᾶ. ἣν δὲ τι διάφορον ἢ πρὸς ἀλλήλους, δικαίῳ χρήσθων καὶ ὅρκοις, καθ' ὃ τι ἂν ξυνθῶνται. ἀποδόντων δὲ Ἀθηναίοις Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι Ἀμφίπολιν. ὅσας δὲ πόλεις παρέδωκαν Λακεδαιμόνιοι Ἀθηναίοις, ἐξέστω ἀπέναι ὅποι ἂν βούλωνται αὐτοὺς καὶ τὰ ἑαυτῶν ἔχοντας· τὰς δὲ πόλεις φερούσας τὸν φόρον τὸν ἐπ' Ἀριστείδου αὐτονόμους εἶναι. ὅπλα δὲ μὴ ἐξέστω ἐπιφέρειν Ἀθηναίους μηδὲ τοὺς ξυμμάχους ἐπὶ κακῷ, ἀποδιδόντων τὸν φόρον, ἐπειδὴ αἱ σπονδαὶ ἐγένοντο. εἰσὶ δὲ Ἀργίλος, Στάγειρος, Ἀκανθος, Σκῶλος, Ὀλυνθος, Σπάρτωλος. ξυμμάχους δ' εἶναι μηδετέρων, μῆτε Λακεδαιμονίων μῆτε Ἀθηναίων· ἣν δὲ Ἀθηναῖοι

πείθωσι τὰς πόλεις, βουλομένας ταύτας ἐξέστω ξυμμά-
 6 χους ποιεῖσθαι αὐτοὺς Ἀθηναίους. Μηκυβερναίους δὲ
 καὶ Σαναίους καὶ Σιγγαίους οἰκεῖν τὰς πόλεις τὰς ἑαν-
 7 τῶν, καθάπερ Ὀλύνθιοι καὶ Ἀκάνθιοι. ἀποδόντων δὲ
 Ἀθηναίοις Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι Πάνακτον
 ἀποδόντων δὲ καὶ Ἀθηναῖοι Λακεδαιμονίοις Κορυφάσιον
 καὶ Κύνθηρα καὶ Μεθώνην καὶ Πτελεὸν καὶ Ἀταλάντην,
 καὶ τοὺς ἄνδρας ὅσοι εἰσὶ Λακεδαιμονίων ἐν τῷ δημοσίῳ
 τῷ Ἀθηναίων ἢ ἄλλοθι πον ὅσης Ἀθηναῖοι ἄρχουσιν ἐν
 δημοσίῳ· καὶ τοὺς ἐν Σκιώνῃ πολιορκουμένους Πελο-
 ποννησίῳν ἀφεῖναι καὶ τοὺς ἄλλους ὅσοι Λακεδαιμονίων
 ξύμμαχοι ἐν Σκιώνῃ εἰσὶ καὶ ὅσους Βρασιῖδας ἐσέπειψε
 καὶ εἴ τις τῶν ξυμμάχων τῶν Λακεδαιμονίων ἐν Ἀθή-
 ναις ἐστὶν ἐν τῷ δημοσίῳ ἢ ἄλλοθι πον ἧς Ἀθηναῖοι ἄρ-
 χουσιν ἐν δημοσίῳ. ἀποδόντων δὲ καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ
 οἱ ξύμμαχοι οὕστινας ἔχουσιν Ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμ-
 8 μάχων κατὰ ταῦτά. Σκιωναίων δὲ καὶ Τορωναίων καὶ
 Σερφυλλίων καὶ εἴ τινα ἄλλην πόλιν ἔχουσιν Ἀθηναῖοι,
 Ἀθηναίους βουλευέσθαι περὶ αὐτῶν καὶ τῶν ἄλλων πό-
 9 λεων ὃ τι ἂν δοκῇ αὐτοῖς. ὅρκους δὲ ποιήσασθαι Ἀθη-
 ναίους πρὸς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους κατὰ
 πόλεις. ὁμνύντων δὲ τὸν ἐπιχώριον ὅρκον ἑκάτεροι τὸν
 μέγιστον, ἑπτακαίδεκα ἐκάστης πόλεως. ὃ δ' ὅρκος ἐστὶ
 ὅδε· „Ἐμμενῶ ταῖς ξυνθήκαις καὶ ταῖς σπονδαῖς ταῖςδε
 δικαίως καὶ ἀδόλως.“ ἐστὶ δὲ Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς
 ξυμμάχοις κατὰ ταῦτά ὅρκος πρὸς Ἀθηναίους, τὸν δὲ
 10 ὅρκον ἀνανεοῦσθαι κατ' ἐνιαυτὸν ἀμφοτέρους. στήλας
 δὲ στήσαι Ὀλυμπίᾳ καὶ Πυθοῖ καὶ Ἰσθμοῖ καὶ Ἀθή-
 11 νησι ἐν πόλει καὶ ἐν Λακεδαιμόνι ἐν Ἀμνκλαίῳ. εἰ δέ τι
 ἀμνημονοῦσιν ὀποτεροιοῦν καὶ ὅτου πέρι, λόγοις δικαί-
 οις χρωμένοις εὖ ὅρκον εἶναι ἀμφοτέροις ταύτῃ μεταθεῖναι
 ὅπῃ ἂν δοκῇ ἀμφοτέροις, Ἀθηναίοις καὶ Λακεδαιμονίοις.“

19. Ἀρχεὶ δὲ τῶν σπονδῶν ἑφορος Πλειστόλας, Ἀρ-
τεμισίου μηνὸς τετάρτη φθίνοντος, ἐν δὲ Ἀθήναις ἄρ-
χων Ἀλκαῖος, Ἐλαφηβολιώνος μηνὸς ἕκτη φθίνοντος.
ὧμνουν δὲ οἷδε καὶ ἐσπένδοντο· Λακεδαιμονίων μὲν
Πλειστοάναξ, Ἄγις, Πλειστόλας, Λαμάργητος, Χίονις,
Μεταγένης, Ἀκανθός, Δαίδος, Ἰσχαγόρας, Φιλοχαρίδας,
Ζευξίδας, Ἀντιππος, Τέλλις, Ἀλκινίδας, Ἐμπεδίας, Μη-
νᾶς, Λάφιλος· Ἀθηναίων δὲ οἷδε· Λάμπων, Ἰσθμιό-
κος, Νικίας, Λάχης, Εὐθύδημος, Προκλῆς, Πυθόδωρος,
Ἄγων, Μυρτίλος, Θρασυκλῆς, Θιαγένης, Ἀριστοκρά-
της, Ἰώλκιος, Τιμοκράτης, Αἴων, Λάμαχος, Δημοσθένης.

20. Αὗται αἱ σπονδαὶ ἐγένοντο τελευτῶντος τοῦ χει-
μῶνος ἅμα ἤρι, ἐκ Διονυσίων εὐθύς τῶν ἀστικῶν αὐ-
τόδεκα ἑτῶν διελθόντων καὶ ἡμερῶν ὀλίγων παρενεγκου-
σῶν ἢ ὡς τὸ πρῶτον ἢ ἐσβολῇ ἢ ἐς τὴν Ἀττικὴν καὶ ἢ
ἀρχὴ τοῦ πολέμου τοῦδε ἐγένετο. σκοπεῖται δὲ τις κατὰ
τούς χρόνους καὶ μὴ τῶν ἑκασταχοῦ ἢ ἀρχόντων ἢ ἀπὸ
τιμῆς τινος τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν ὀνομάτων ἐς τὰ προ-
γεγενημένα σημαινόντων πιστεύσας μᾶλλον. οὐ γὰρ
ἀκριβές ἐστιν, οἷς καὶ ἀρχομένοις καὶ μεσοῦσι καὶ ὅπως
ἐτυχέ τῳ ἐπεγένετό τι. κατὰ θέρη δὲ καὶ χειμῶνας ἀρι-
θμῶν, ὥσπερ γέγραπται, εὐρήσει, ἐξ ἡμισείας ἑκατέρου
τοῦ ἐνιαυτοῦ τὴν δύναμιν ἔχοντας, δέκα μὲν θέρη, ἴσους
δὲ χειμῶνας τῷ πρώτῳ πολέμῳ τῷδε γεγενημένους.

21. Λακεδαιμόνιοι δὲ (ἔλαχον γὰρ πρότεροι ἀποδι-
δόναι ἃ εἶχον) τοὺς τε ἄνδρας εὐθύς τοὺς παρὰ σφίσιν
αἰχμαλώτους ἀφίεσαν καὶ πέμψαντες ἐς τὰ ἐπὶ Θράκης
πρέσβεις Ἰσχαγόραν καὶ Μηναῖν καὶ Φιλοχαρίδαν ἐκέλευον
τὸν Κλεαρίδαν τὴν Ἀμφίπολιν παραδιδόναι τοῖς Ἀθη-
ναίοις καὶ τοὺς ἄλλους τὰς σπονδάς, ὡς εἰρητὸ ἐκάστοις,
δέχεσθαι. οἱ δ' οὐκ ἤθελον, νομίζοντες οὐκ ἐπιτηδεύειν
εἶναι· οὐδὲ ὁ Κλεαρίδας παρέδωκε τὴν πόλιν, χαρίζομε-

νος τοῖς Χαλκιδεῦσι, λέγων ὥς οὐ δυνατός εἴη βία ἐκεῖ-
 3 νων παραδιδόναι. ἔλθων δὲ αὐτὸς κατὰ τάχος μετὰ πρέ-
 σβειων αὐτόθεν ἀπολογησόμενός τε ἐς τὴν Λακεδαιμόνα,
 ἣν κατηγορῶσιν οἱ περὶ τὸν Ἰσχαγόραν ὅτι οὐκ ἐπέιθετο,
 καὶ ἅμα βουλούμενος εἰδέναι εἰ ἐτι μετακινήτῃ εἴη ἡ ὁμο-
 λογία, ἐπειδὴ ἡῦρε κατειλημμένους, αὐτὸς μὲν πάλιν πεμ-
 πόντων τῶν Λακεδαιμονίων καὶ κελευόντων μάλιστα μὲν
 καὶ τὸ χωρίον παραδοῦναι, εἰ δὲ μὴ, ὑπόσοι Πελοποννη-
 σίων ἐνείσιν ἐξαγαγεῖν, κατὰ τάχος ἐπορεύετο.

22. Οἱ δὲ ξύμμαχοι ἐν τῇ Λακεδαίμονι αὐτοὶ ἔτυχον
 ὄντες, καὶ αὐτῶν τοὺς μὴ δεξαμένους τὰς σπονδὰς ἐκέ-
 λευον οἱ Λακεδαιμόνιοι ποιεῖσθαι. οἱ δὲ τῇ αὐτῇ προφά-
 σει, ἥπερ καὶ τὸ πρῶτον ἀπεώσαντο, οὐκ ἔφασαν δεξέ-
 2 σθαι, ἣν μὴ τινες δικαιότερας τούτων ποιῶνται. ὥς δ'
 αὐτῶν οὐκ ἐσήκουον, ἐκείνους μὲν ἀπέπεμψαν, αὐτοὶ δὲ
 πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ξυμμαχίαν ἐποιοῦντο, νομίζοντας
 ἥκιστα ἂν σφίσι τοὺς τε Ἀργεῖους, ἐπειδὴ οὐκ ἤθελον
 Ἀμπελίδου καὶ Λίχου ἐλθόντων ἐπισπένδεσθαι, νομί-
 σαντες αὐτοὺς ἄνευ Ἀθηναίων οὐ δεινοὺς εἶναι, καὶ τὴν
 ἄλλην Πελοπόννησον μάλιστ' ἂν ἡσυχάζειν· πρὸς γὰρ
 3 ἂν τοὺς Ἀθηναίους, εἰ ἐξῆν, χωρεῖν. παρόντων οὖν πρέ-
 σβειων ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων καὶ γενομένων λόγων ξυνέ-
 βησαν, καὶ ἐγένοντο ὄρκοι καὶ ξυμμαχία ἡδε.

23. „Κατὰ τὰδε ξύμμαχοι ἐσονται Λακεδαιμόνιοι
 πεντήκοντα ἔτη· ἣν τινες ἴωσιν ἐς τὴν γῆν πολέμιοι τὴν
 Λακεδαιμονίων καὶ κακῶς ποιῶσι Λακεδαιμονίους, ὠφε-
 λεῖν Ἀθηναίους Λακεδαιμονίους τρόπῳ ὁποῖω ἂν δύ-
 νωνται ἰσχυροτάτῃ κατὰ τὸ δυνατόν· ἣν δὲ θηρώσαντες
 οἰχονται, πολεμίαν εἶναι ταύτην τὴν πόλιν Λακεδαιμο-
 νίοις καὶ Ἀθηναίοις καὶ κακῶς πάσχειν ὑπὸ ἀμφοτέρων,
 καταλύειν δὲ ἅμα ἄμφω τῷ πόλει. ταῦτα δ' εἶναι δικαίως
 2 καὶ προθύμως καὶ ἀδόλως. καὶ ἣν τινες ἐς τὴν Ἀθηναίων

γῆν ἴωσι πολέμιοι καὶ κακῶς ποιῶσιν, Ἀθηναίους ὠφελεῖν Λακεδαιμονίους τρόπῳ ὅτῳ ἂν δύνωνται ἰσχυροτάτῳ κατὰ τὸ δυνατόν. ἦν δὲ δηώσαντες οἰχονται, πολέμιαν εἶναι ταύτην τὴν πόλιν Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις καὶ κακῶς πάσχειν ὑπ' ἀμφοτέρων, καταλύειν δὲ ἅμα ἅμφω τὰ πόλεις. ταῦτα δ' εἶναι δικαίως καὶ προθύμως καὶ ἀδόλως. ἦν δὲ ἡ δουλεία ἐπανιστήται, ἐπικουρεῖν Ἀθηναίους Λακεδαιμονίοις παντὶ σθένει κατὰ τὸ δυνατόν. ὁμοῦνται δὲ ταῦτα οἵπερ καὶ τὰς ἄλλας σπονδὰς ὤμνουν ἐκατέρων. ἀνανεοῦσθαι δὲ κατ' ἐνιαυτὸν Λακεδαιμονίους μὲν ἰόντας εἰς Ἀθήνας πρὸς τὰ Διονύσια, Ἀθηναίους δὲ ἰόντας εἰς Λακεδαίμονα πρὸς τὰ Ῥακύνθια. στήλην δὲ ἐκατέρους στήσαι, τὴν μὲν ἐν Λακεδαίμονι παρ' Ἀπόλλωνι ἐν Ἀμυκλαίῳ, τὴν δὲ ἐν Ἀθήναις ἐν πόλει παρ' Ἀθηνᾶ. ἦν δέ τι δοκῇ Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις προσθεῖναι καὶ ἀφελεῖν περὶ τῆς ξυμμαχίας, ὃ τι ἂν δοκῇ, εὖορκον ἀμφοτέροις εἶναι.

24. Τὸν δὲ ὅρκον ὤμνουν Λακεδαιμονίων μὲν οὗδε Πλειστοάναξ, Ἄγρις, Πλειστόλας, Δαμάργητος, Χίονις, Μεταγένης, Ἀκανθος, Δαίδος, Ἰσχαγόρας, Φιλοχαρίδας, Ζευξίδας, Ἀντιππος, Ἀλκινάδας, Τέλλις, Ἐμπεδίας, Μηνᾶς, Λάφιλος Ἀθηναίων δὲ Λάμπων, Ἰσθμιοῦνικος, Λάχης, Νικίας, Εὐθύδημος, Προκλῆς, Πυθαῖος, Ἄγνων, Μυρτίλος, Θρασυκλῆς, Θεαγένης, Ἀριστοκράτης, Ἰώλκιος, Τιμοκράτης, Λέων, Λάμαχος, Δημοσθένης.

Αὕτη ἡ ξυμμαχία ἐγένετο μετὰ τὰς σπονδὰς οὐ πολὺ ὕστερον, καὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς ἐκ τῆς νήσου ἀπέδωσαν οἱ Ἀθηναῖοι τοῖς Λακεδαιμονίοις, καὶ τὸ θέρος ἦρχε τοῦ ἐνδεκάτου ἔτους. ταῦτα δὲ τὰ δέκα ἔτη ὃ πρῶτος πόλεμος ξυνεχῶς γενόμενος γέγραπται.

25. Μετὰ δὲ τὰς σπονδὰς καὶ τὴν ξυμμαχίαν τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τῶν Ἀθηναίων, αἱ ἐγένοντο μετὰ τὸν
 THUCYDIDES. II. 2

δεκάετη πόλεμον ἐπὶ Πλειστόλα μὲν ἐν Λακεδαιμόνι ἐφόρου, Ἀλκαίου δ' ἄρχοντος Ἀθήνησι, τοῖς μὲν δεξαμένοι αὐτὰς εἰρήνη ἦν, οἱ δὲ Κορίνθιοι καὶ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ πόλεων τινες διεκίνουν τὰ πεπραγμένα, καὶ εὐθὺς ἄλλη ταραχὴ καθίστατο τῶν ξυμμάχων πρὸς τὴν Λακεδαιμόνα. καὶ ἅμα καὶ τοῖς Ἀθηναίοις οἱ Λακεδαιμόνιοι προϋόντος τοῦ χρόνου ὑποπτοὶ ἐγένοντο, ἔστιν ἐν οἷς οὐκ οὐκ ποιοῦντες ἐκ τῶν ξυγκειμένων αὐτοῖς εἰρητο. καὶ ἐπὶ δὲ ἐπὶ μὲν καὶ δέκα μῆνας ἀπέσχοντο μὴ ἐπὶ τὴν ἑκατέρωθεν γῆν στρατεῦσαι, ἔξωθεν δὲ μετ' ἀνακωχῆς οὐ βεβαίον ἐβλαπτον ἀλλήλους τὰ μάλιστα· ἔπειτα μέντοι καὶ ἀναγκασθέντες λῦσαι τὰς μετὰ τὰ δέκα ἔτη σπονδὰς αὐτοῖς ἐπὶ πόλεμον φανερόν κατέστησαν.

26. Γέγραπται δὲ καὶ ταῦτα ὁ αὐτὸς Θουκυδίδης Ἀθηναῖος ἐξῆς, ὡς ἕκαστα ἐγένετο, κατὰ θέρη καὶ χειμῶνας, μέχρι οὐ τὴν τε ἀρχὴν κατέπαυσαν τῶν Ἀθηναίων Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, καὶ τὰ μακρὰ τεῖχη καὶ τὸν Πειραιᾶ κατέλαβον. ἔτη δὲ ἐς τοῦτο τὰ ξύμπαντα ἐγένετο τῷ πολέμῳ ἑπτὰ καὶ εἴκοσι. καὶ τὴν διὰ μέσου ξύμβασιν εἴ τις μὴ ἀξιῶσει πόλεμον νομίζειν, οὐκ ὀρθῶς διακρίσει. τοῖς τε γὰρ ἔργοις ὡς διήρηται ἀκριβῶς καὶ εὐρησέη οὐκ εἰκὸς ὅν εἰρήνην αὐτὴν κριθῆναι, ἐν ἣ οὐτὶ ἀπέδοσαν πάντα οὐτ' ἀπέδέξαντο αὐτὴν ξυνέθεντο, ἔξω τε τούτων πρὸς τὸν Μαντινικὸν καὶ Ἐπιδαύριον πόλεμον καὶ ἐς ἄλλα ἀμφοτέροις ἀμαρτήματα ἐγένοντο, καὶ οἱ ἐπὶ Θωρέκης ξύμμαχοι οὐδὲν ἥσσον πολέμοις ἦσαν, Βοιωτοὶ τε ἐκ χειρὶ αὐτῶν δεχόμενον ἦγον. ὥστε ξὺν τῷ πρώτῳ πολέμῳ τῷ δεκάετι καὶ τῇ μετ' αὐτὸν ὑπόπτῳ ἀνακωχῇ καὶ τῷ ὑστερον ἐξ αὐτῆς πολέμῳ εὐρήσει τις τοιαῦτα ἐτηλογιζόμενος κατὰ τοὺς χρόνους, καὶ ἡμέρας οὐ πολλὰς παρενεγκούσας, καὶ τοῖς ἀπὸ χρησμῶν τι ἰσχυρισαμένοις μόνον διὰ τοῦτο ἐχρῶς ξυμβάν. αἰεὶ γὰρ ἐγώ γε μέμνηται.

αι, καὶ ἀρχομένου τοῦ πολέμου καὶ μέχρι οὗ ἐτελεύτησε, τροφερόμενον ὑπὸ πολλῶν ὅτι τρεῖς ἔννεα ἔτη δέοι γενέσθαι αὐτόν. ἐπεβίωον δὲ διὰ παντὸς αὐτοῦ, αἰσθανόμενοι ὅς τε τῇ ἡλικίᾳ καὶ προσέχων τὴν γνώμην, ὅπως ἀκριβέστερον εἴσομαι· καὶ ξυνέβη μοι φεύγειν τὴν ἑμαντοῦ ἔτη εἴσομαι μετὰ τὴν ἐς Ἀμφίπολιν στρατηγίαν, καὶ γενομένων καρ' ἀμφοτέροις τοῖς πράγμασι, καὶ οὐχ ἦσσον τοῖς Πελοποννησίων διὰ τὴν φυγὴν, καθ' ἡσυχίαν τι αὐτῶν μάλλον αἰσθῆσθαι. τὴν οὖν μετὰ τὰ δέκα ἔτη διαφορὰν ἔτι καὶ ξύγχυσιν τῶν σπονδῶν καὶ τὰ ἔπειτα ὡς ἐπολεμήθη ἐξηγήσομαι.

27. Ἐπειδὴ γὰρ αἱ πεντηκοντούταις σπονδαὶ ἐγένοντο καὶ ὕστερον αἱ ξυμμαχίαι, καὶ αἱ ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου πρὸςβείται, αἵπερ παρεκλήθησαν ἐς αὐτά, ἀνεχώρουν ἐκ τῆς Λακεδαιμόνος. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι ἐπ' οἴκου ἔκπληθον, Κορίνθιοι δὲ ἐς Ἄργος τραπόμενοι πρῶτον λόγους ποιοῦνται πρὸς τινὰς τῶν ἐν τέλει ὄντων Ἀργείων ὡς χρή, ἐπειδὴ Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἐπ' ἀγαθῷ ἄλλ' ἐπὶ καταδουλώσει τῆς Πελοποννήσου σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν πρὸς Ἀθηναίους τοὺς πρὶν ἐχθίστους πεποιήνται, ὁρᾶν τοὺς Ἀργείους ὅπως σωθήσεται ἡ Πελοπόννησος, καὶ ψηφίσασθαι τὴν βουλομένην πόλιν τῶν Ἑλλήνων, ἣτις αὐτόνομός τε ἐστί καὶ δίκας ἴσας καὶ ὁμοίας δίδωσι, πρὸς Ἀργείους ξυμμαχίαν ποιεῖσθαι ὥστε τῇ ἀλλήλων ἐπιμαχεῖν, ἀποδεῖξαι δὲ ἄνδρας ὀλίγους ἀρχὴν αὐτοκράτορας καὶ μὴ πρὸς τὸν δῆμον τοὺς λόγους εἶναι, τοῦ μὴ καταφανεῖς γίνεσθαι τοὺς μὴ πείσαντας τὸ πλῆθος. ἔφασαν δὲ πολλοὺς προσχωρήσεσθαι μίσει τῶν Λακεδαιμονίων. καὶ οἱ μὲν Κορίνθιοι διδάξαντες ταῦτα ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου.

28. Οἱ δὲ τῶν Ἀργείων ἄνδρες ἀκούσαντες ἐπειδὴ ἀνῆνεγκαν τοὺς λόγους ἐς τε τὰς ἀρχὰς καὶ τὸν δῆμον,

ἐψηφίσαντο Ἀργεῖοι, καὶ ἄνδρας εἵλουτο δώδεκα πρὸς
 οὓς τὸν βουλόμενον τῶν Ἑλλήνων ξυμμαχίαν ποιεῖσθαι
 πλὴν Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων· τούτων δὲ, μηδετέ-
 ροις ἐξεῖναι ἄνευ τοῦ δήμου τοῦ Ἀργεῖου σπείσασθαι.
 2 ἐδέξαντό τε ταῦτα οἱ Ἀργεῖοι μᾶλλον, ὄρωντες τὸν τε τῶν
 Λακεδαιμονίων σφίσι πόλεμον ἐσόμενον (ἐπ' ἐξόδῳ γὰρ
 πρὸς αὐτοὺς αἱ σπονδαὶ ἦσαν) καὶ ἅμα ἐλπίσαντες τῇ
 Πελοποννήσῳ ἡγήσεσθαι. κατὰ γὰρ τὸν χρόνον τοῦτον
 ἦ τε Λακεδαιμόνων μάλιστα δὴ κακῶς ἤκουσε καὶ ὑπερῶ-
 φθη διὰ τὰς ξυμφοράς, οἱ τε Ἀργεῖοι ἄριστα ἐσχον τοῖς
 πᾶσιν, οὐ ξυναράμενοι τοῦ Ἀττικοῦ πολέμου, ἀμφοτέ-
 ροις δὲ μᾶλλον ἐνσπονδοὶ ὄντες ἐκκαρπώσασθαι. οἱ μὲν
 οὖν Ἀργεῖοι οὕτως ἐς τὴν ξυμμαχίαν προσεδέχοντο τοὺς
 ἐθέλοντας τῶν Ἑλλήνων.

29. Μαντινῆς δ' αὐτοῖς καὶ οἱ ξύμμαχοι αὐτῶν πρὸς
 τοὺς προσεχώρησαν, δεδιότες τοὺς Λακεδαιμονίους. τοῖς
 γὰρ Μαντινεῦσι μέρος τι τῆς Ἀρκαδίας κατέστραπτο ὑπὸ
 ἡκούσιν, ἔτι τοῦ πρὸς Ἀθηναίους πολέμου ὄντος, καὶ ἐνό-
 μιζον οὐ περιόψεσθαι σφᾶς τοὺς Λακεδαιμονίους ἄρχεσθαι
 ἐπειδὴ καὶ σχολὴν ἦγον· ὥστε ἄσμενοι πρὸς τοὺς Ἀρ-
 γεῖους ἐτράποντο, πόλιν τε μεγάλην νομίζοντες καὶ Λα-
 κεδαιμονίοις ἀεὶ διάφορον, δημοκρατουμένην τε ὥσπερ
 2 καὶ αὐτοί. ἀποστάντων δὲ τῶν Μαντινέων καὶ ἡ ἄλλη
 Πελοπόννησος ἐς θροῦν καθίστατο ὥς καὶ σφίσι ποιητέον
 τοῦτο, νομίσαντες πλέον τῆς τι εἰδότας μεταστῆναι αὐ-
 τοὺς καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἅμα δι' ὀργῆς ἔχοντας, ἢ
 ἄλλοις τε καὶ ὅτι ἐν ταῖς σπονδαῖς ταῖς Ἀττικαῖς ἐγγράφ-
 πτο εὖορκον εἶναι προσθεῖναι καὶ ἀφελεῖν ὅ τι ἂν ἀφ' ἑ-
 φθῶν τοῖς πολέοις δοκῇ, Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις.
 3 τοῦτο γὰρ τὸ γράμμα μάλιστα τὴν Πελοπόννησον διεθνή-
 ρυβει καὶ ἐς ὑποψίαν καθίστη μὴ μετὰ Ἀθηναίων σφαι-
 βούλωνται Λακεδαιμόνιοι δουλώσασθαι· δίκαιον γὰρ ἔστι

ναι πᾶσι τοῖς ξυμμάχοις γεγράφθαι τὴν μετάθεσιν. ὥστε φοβούμενοι οἱ πολλοὶ ὤρμητο πρὸς τοὺς Ἀργεῖους καὶ αὐτοὶ ἕκαστοι ξυμμαχίαν ποιεῖσθαι.

30. Λακεδαιμόνιοι δὲ αἰσθόμενοι τὸν θροῦν τὸν ἐν τῇ Πελοποννήσῳ καθιστώτα καὶ τοὺς Κορινθίους διδασκάλους τε γενομένους καὶ αὐτοὺς μέλλοντας σπείσασθαι πρὸς τὸ Ἄργος, πέμπουσι πρέσβεις ἐς τὴν Κόρινθον, βουλόμενοι προκαταλαβεῖν τὸ μῖλλον, καὶ ἡτιῶντο τὴν τε ἐσθήτησιν τοῦ παντός καὶ εἰ Ἀργείοις σφῶν ἀπαστάντες ξύμμαχοι ἔσονται, παραβήσεσθαι τε ἔφασαν αὐτοὺς τοὺς ὅρκους, καὶ ἤδη ἀδικεῖν ὅτι οὐ δέχονται τὰς Ἀθηναίων σπονδὰς, εἰρημένον κύριον εἶναι ὃ τι ἂν τὸ πληθος τῶν ξυμμάχων ψηφίσῃται, ἢν μὴ τι θεῶν ἢ ἡρώων κώλυμα ἦ. Κορίνθιοι δὲ παρόντων σφίσι τῶν ξυμμάχων, ὅσοι οὐδ' αὐτοὶ ἐδέξαντο τὰς σπονδὰς (παρεκάλεσαν δὲ αὐτοὺς αὐτοὶ πρότερον), ἀπέτελερον τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἃ μὲν ἡδικοῦντο, οὐ δηλοῦντες ἄντικρυς, ὅτι οὔτε Σύλλιον σφίσι ἀπέλαβον παρ' Ἀθηναίων οὔτε Ἀνακτόριον, εἰ τέ τι ἄλλο ἐνόμιζον ἔλασσοῦσθαι, πρόσχημα δὲ ποιούμενοι τοὺς ἐπὶ Θωρήκης μὴ προδώσειν· ὑπόσαι γὰρ αὐτοῖς ὅρκους ἰδίᾳ τε, ὅτε μετὰ Ποτιδαιατῶν τὸ πρῶτον ἀφίσταντο, καὶ ἄλλους ὕστερον. οὐκ οὖν παραβαίνειν τοὺς τῶν ξυμμάχων ὅρκους ἔφασαν οὐκ ἐσιόντες ἐς τὰς τῶν Ἀθηναίων σπονδὰς· θεῶν γὰρ πίστει ὁμόσαντες ἐκείνοις οὐκ ἂν εὐορκεῖν προδιδόντες αὐτούς. εἰρησθαι δ' ὅτι „ἢν μὴ θεῶν ἢ ἡρώων κώλυμα ἦ“· φαίνεσθαι οὖν σφίσι κώλυμα θεῖον τοῦτο. καὶ περὶ μὲν τῶν παλαιῶν ὅρκων τοσαῦτα εἶπον, περὶ δὲ τῆς Ἀργείας ξυμμαχίας μετὰ τῶν φίλων βουλευσάμενοι ποιήσειν ὃ τι ἂν δίκαιον ἦ. καὶ οἱ μὲν Λακεδαιμονίων πρέσβεις ἀνεχώρησαν ἐπ' οἶκον. ἔτυχον δὲ παρόντες ἐν Κορίνθῳ καὶ Ἀργείων πρέσβεις, οἳ ἐκέλευον τοὺς Κορινθίους εἶναι ἐς τὴν ξυμμα-

χίαν καὶ μὴ μέλλειν· οἱ δὲ ἐς τὸν ὕστερον ξύλλογον ἀν-
τοῖς τὸν παρὰ σφίσι προεῖπον ἦκειν.

31. Ἦλθε δὲ καὶ Ἠλείων πρεσβεία εὐθύς καὶ ἐποίη-
σαντο πρὸς Κορινθίους ξυμμαχίαν πρῶτον, ἔπειτα ἐκέ-
θεν ἐς Ἀργεῖον ἐλθόντες, καθάπερ προεῖρητο, Ἀργεῖων
ξυμμαχοὶ ἐγένοντο. διαφερόμενοι γὰρ ἐτήγγανον τοῖς
2 Λακεδαιμονίοις περὶ Λεπρέου. πολέμου γὰρ γενομένου
ποτὲ πρὸς Ἀρκάδων τινὰς Λεπρεάταις καὶ Ἠλείων παρὰ
κληθέντων ὑπὸ Λεπρεατῶν ἐς ξυμμαχίαν ἐπὶ τῇ ἡμισείᾳ
τῆς γῆς καὶ καταλυσάντων τὸν πόλεμον, Ἠλείοι τὴν γῆν
νεομομένοις αὐτοῖς τοῖς Λεπρεάταις τάλαντον ἔταξαν τῇ
3 Αἰὶ τῷ Ὀλυμπίῳ ἀποφέρειν. καὶ μέχρι τοῦ Ἀττικοῦ πο-
λέμου ἀπέφερον, ἔπειτα παυσαμένων διὰ πρόφασιν τοῦ
πολέμου οἱ Ἠλείοι ἐπηνάγκαζον, οἱ δ' ἐτράποντο πρὸς
τοὺς Λακεδαιμονίους. καὶ δίκης Λακεδαιμονίοις ἐπιτρα-
πέισης, ὑποτοπήσαντες οἱ Ἠλείοι μὴ ἴσον ἔξιν, ἀνέντα-
4 τὴν ἐπιτροπὴν Λεπρεατῶν τὴν γῆν ἔτεμον. οἱ δὲ Λακε-
δαιμόνιοι οὐδὲν ἡῶσον ἐδίκασαν αὐτονόμους εἶναι Λε-
πρεάτας καὶ ἀδικεῖν Ἠλείους, καὶ ὥς οὐκ ἐμμεινάντων
5 τῇ ἐπιτροπῇ φρουρὰν ὀπλιτῶν ἐπέπεμψαν ἐς Λεπρεον.
οἱ δὲ Ἠλείοι νομίζοντες πόλιν σφῶν ἀφιστηκυῖαν δεξασθαι
τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ τὴν ξυνθήκην προφέροντες ἐ-
πὶ τῇ εἰρήτῃ, ἃ ἔχοντες ἐς τὸν Ἀττικὸν πόλεμον καθίσταν-
τινες, ταῦτα ἔχοντας καὶ ἐξελεθεῖν, ὥς οὐκ ἴσον ἔχοντες
ἀφίστανται πρὸς τοὺς Ἀργεῖους, καὶ τὴν ξυμμαχίαν, ὥς
6 περ προεῖρητο, καὶ οὗτοι ἐποίησαντο. ἐγένοντο δὲ καὶ οἱ
Κορινθιοὶ εὐθύς μετ' ἐκείνους καὶ οἱ ἐπὶ Θράκης Καλ-
κιδῆς Ἀργεῖων ξυμμαχοὶ. Βοιωτοὶ δὲ καὶ Μεγαρεῖς τὴν
αὐτὴν λέγοντες ἡσύχαζον, περιορώμενοι ὑπὸ τῶν Λακε-
δαιμονίων καὶ νομίζοντες σφίσι τὴν Ἀργεῖων δημοκρα-
τίαν αὐτοῖς ὀλιγαρχουμένοις ἡῶσον ξύμφορον εἶναι τῇ
Λακεδαιμονίων πολιτείᾳ.

32. Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ θέρους τούτου Σκιωναίους μὲν Ἀθηναῖοι ἐκπολιορκήσαντες ἀπέκτειναν τοὺς ἡβῶντας, παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας ἠνδραπόδισαν καὶ τὴν γῆν Πλαταιεῦσιν ἔδωσαν νέμεσθαι. Ἀηλίους δὲ κατήγαγον πάλιν εἰς Ἀῆλον, ἐνθυμούμενοι τὰς τε ἐν ταῖς μάχαις ξυμφορὰς καὶ τοῦ ἐν Δελφοῖς θεοῦ χρήσαντος. καὶ Φωκῆς καὶ Λοκροὶ ἤρξαντο πολεμεῖν. καὶ Κορίνθιοι² 3 καὶ Ἀργεῖοι ἤδη ξυμμαχοὶ ὄντες ἔρχονται εἰς Τεγῆαν, ἀποστήσαντες Λακεδαιμονίων, ὁρῶντες μέγα μέρος ὄν, καὶ εἰ σφίσι προσγένειτο, νομίζοντες ἅπασαν ἂν ἔχειν Πελοπόννησον. ὥς δὲ οὐδὲν ἂν ἔφασαν ἐναντιωθῆναι οἱ Τε- 4 γεᾶται Λακεδαιμονίοις, οἱ Κορίνθιοι μέχρι τούτου προθύμως πρέσσοντες ἀνείσαν τῆς φιλονεικίας καὶ ὠρῶδησαν μὴ οὐδεὶς σφίσιν εἶτι τῶν ἄλλων προσχωρῇ. ὅμως⁵ δὲ ἐλθόντες εἰς τοὺς Βοιωτοὺς ἰδόντες σφῶν τε καὶ Ἀργείων γίνεσθαι ξυμμάχους καὶ τὰλλα κοινῇ πρέσσειν· τὰς τε δεχημέρους ἐπισπονδὰς, αἳ ἦσαν Ἀθηναίοις καὶ Βοιωτοῖς πρὸς ἀλλήλους οὐ πολλῶ ὕστερον γεγόμεναι τούτων τῶν πεντηκονταετίδων σπονδῶν, ἐκέλευον οἱ Κορίνθιοι τοὺς Βοιωτοὺς ἀκολουθήσαντας Ἀθήναζε καὶ σφίσι ποιῆσαι, ὥσπερ Βοιωτοὶ εἶχον, μὴ δεχομένων δὲ Ἀθηναίων ἀπειπεῖν τὴν ἐκεχειρίαν καὶ τὸ λοιπὸν μὴ σπένδεσθαι ἄνευ αὐτῶν. Βοιωτοὶ δὲ δεομένων τῶν Κο- 6 ρινθίων περὶ μὲν τῆς Ἀργείων ξυμμαχίας ἐπισχεῖν αὐτοὺς ἐκέλευον, ἐλθόντες δὲ Ἀθήναζε μετὰ Κορινθίων οὐχ ᾗροντο τὰς δεχημέρους σπονδὰς, ἀλλ' ἀπεκρίναντο οἱ Ἀθηναῖοι Κορινθίοις εἶναι σπονδὰς, εἰπερ Λακεδαιμονίων εἰσὶ ξύμμαχοι. Βοιωτοὶ μὲν οὖν οὐδὲν μᾶλλον ἀπ- 7 εἶπον τὰς δεχημέρους, ἀξιούντων καὶ αἰτιωμένων Κορινθίων ξυνθέσθαι σφίσι. Κορινθίοις δὲ ἀνακωχὴ ἄσπονδος ἦν πρὸς Ἀθηναίους.

33. Λακεδαιμόνιοι δὲ τοῦ αὐτοῦ θέρους πανδημεῖ

ἰστράτευσαν, Πλειστοάνακτος τοῦ Πανσανίου Λακεδαι-
 μονίων βασιλέως ἡγουμένου, τῆς Ἀρκαδίας ἐς Παρρα-
 σίους, Μαντινέων ὑπηκόους ὄντας, κατὰ στάσιν ἐπικα-
 λεσαμένων σφᾶς, ἅμα δὲ καὶ τὸ ἐν Κυψέλοις τεῖχος ἀναι-
 ρήσουσιν, ἣν δύνανται, ὃ εἰσέχισαν Μαντινῆς καὶ αὐτοὶ
 ἐφρούρουσιν, ἐν τῇ Παρρασιακῇ κείμενον ἐπὶ τῇ Σκιριτίδι
 2 τῆς Λακωνικῆς. καὶ οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι τὴν γῆν τῶν
 Παρρασίων ἐδήκον, οἱ δὲ Μαντινῆς τὴν πόλιν Ἀργείοις
 φύλαξι παραδόντες αὐτοὶ τὴν ξυμμαχίαν ἐφρούρουσιν·
 ἀδύνατοι δ' ὄντες διασῶσαι τό τε ἐν Κυψέλοις τεῖχος καὶ
 3 τὰς ἐν Παρρασίοις πόλεις ἀπῆλθον. Λακεδαιμόνιοι δὲ
 τοὺς τε Παρρασίους αὐτονόμους ποιήσαντες καὶ τὸ τεῖ-
 χος καθελόντες ἀνεχώρησαν ἐπ' οἶκον.

34. Καὶ τοῦ αὐτοῦ θέρους, ἥδη ἡκόντων αὐτοῖς τῶν
 ἀπὸ Θράκης μετὰ Βρασίδου ἐξεληθόντων στρατιωτῶν, οὓς
 ὁ Κλεαρίδας μετὰ τὰς σπονδὰς ἐκόμισεν, οἱ Λακεδαιμό-
 νιοι ἐψηφίσαντο τοὺς μὲν μετὰ Βρασίδου Ἑλλήτας μαχι-
 σαμένους ἐλευθέρους εἶναι καὶ οἰκεῖν ὅπου ἂν βούλων-
 ται· καὶ ὕστερον οὐ πολλῶ αὐτοὺς μετὰ τῶν νεοδαμω-
 δῶν ἐς Λέπρεον κατέστησαν, κείμενον ἐπὶ τῆς Λακωνι-
 2 κῆς καὶ τῆς Ἠλείας, ὄντες ἤδη διάφοροι Ἠλείοις· τοὺς
 δ' ἐκ τῆς νήσου ληφθέντας σφῶν καὶ τὰ ὅπλα παραδόν-
 τας, δεισάντες μὴ τι διὰ τὴν ξυμφορὰν νομίσαντες ἐλασ-
 σωθήσεσθαι καὶ ὄντες ἐπίτιμοι νεωτερίσωσιν, ἥδη καὶ
 ἀρχὰς τινας ἔχοντας ἀτίμους ἐποίησαν, ἀτίμιαν δὲ τοι-
 3 ἀνδε ὥστε μήτε ἀρχεῖν μήτε πριαμένους τι ἢ πωλοῦντας
 κυρίους εἶναι. ὕστερον δὲ αὐθις χρόνῳ ἐπίτιμοι ἐγένοντο.

35. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους καὶ Θυσσὸν τὴν ἐν τῇ Ἀθῶ
 2 Ἀκτῇ Διῆς εἰλον, Ἀθηναίων οὖσαν ξύμμαχον. καὶ τὸ θέ-
 ρος τοῦτο πᾶν ἐπιμιξῆαι μὲν ἦσαν τοῖς Ἀθηναίοις καὶ
 Πελοποννησίοις, ὑπώπτενον δὲ ἀλλήλους εὐθύς μετὰ
 τὰς σπονδὰς οἳ τε Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι κατὰ

ἦν τῶν χωρίων ἀλλήλοις οὐκ ἀπόδοσιν. τὴν γὰρ Ἀμφί-
 ολιν πρότεροι λαχόντες οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀποδιδόναι
 αἱ τὰ ἄλλα οὐκ ἀπεδιδώκεσαν, οὐδὲ τοὺς ἐπὶ Θωράκης
 ἀρεῖχον ξυμμάχους τὰς σπονδὰς δεχομένους οὐδὲ Βοιω-
 οὺς οὐδὲ Κορινθίους, λέγοντες αἰεὶ ὥς μετ' Ἀθηναίων
 οὐτοὺς, ἦν μὴ θέλωσι, κοινῇ ἀναγκάσουσι· χρόνους
 εἰ προύθεντο ἄνευ ξυγγραφῆς ἐν οἷς χρῆν τοὺς μὴ ἐσ-
 όντας ἀμφοτέροις πολεμίους εἶναι. τούτων οὖν ὁρῶντες
 οἱ Ἀθηναῖοι οὐδὲν ἔργον γιγνόμενον, ὑπετόπουν τοὺς
 Λακεδαιμονίους μηδὲν δίκαιον διανοεῖσθαι, ὥστε οὔτε
 Πύλον ἀπαιτοῦντων αὐτῶν ἀπεδίδωσαν, ἀλλὰ καὶ τοὺς
 ἐκ τῆς νήσου δεσμώτας μετεμέλοντο ἀποδεδωκότες, τὰ τε
 ἄλλα χωρία εἶχον, μένοντες ἕως σφίσι κάκεῖνοι ποιήσειαν
 τὰ ἐλεημένα. Λακεδαιμόνιοι δὲ τὰ μὲν δυνατὰ ἔφασαν
 πεποιηκέναι· τοὺς γὰρ παρὰ σφίσι δεσμώτας ὄντας Ἀθη-
 ναίων ἀποδοῦναι καὶ τοὺς ἐπὶ Θωράκης στρατιώτας ἀπα-
 γαγεῖν καὶ εἰ τοῦ ἄλλου ἐγκρατεῖς ἦσαν· Ἀμφιπόλεως δὲ
 οὐκ ἔφασαν κρατεῖν ὥστε παραδοῦναι, Βοιωτοὺς δὲ πει-
 ράσεσθαι καὶ Κορινθίους εἰς τὰς σπονδὰς ἐξαγαγεῖν καὶ
 Πάννακτον ἀπολαβεῖν καὶ Ἀθηναίων ὅσοι ἦσαν ἐν Βοιω-
 τοῖς αἰχμάλωτοι κομίσιν. Πύλον μέντοι ἤξιον σφίσιν
 ἀποδοῦναι· εἰ δὲ μὴ, Μεσσηνίους γε καὶ τοὺς Εἰλωτας
 ἐξαγαγεῖν, ὥσπερ καὶ αὐτοὶ τοὺς ἀπὸ Θωράκης, Ἀθηναίους
 δὲ φρουρεῖν τὸ χωρίον αὐτούς, εἰ βούλονται. πολλάκις
 δὲ καὶ πολλῶν λόγων γενομένων ἐν τῷ θέρει ταύτῳ ἐπει-
 σαν τοὺς Ἀθηναίους ὥστε ἐξαγαγεῖν ἐκ Πύλου Μεσση-
 νίους καὶ τοὺς ἄλλους Εἰλωτάς τε καὶ ὅσοι ἠὲταμολήκε-
 σαν ἐκ τῆς Λακωνικῆς· καὶ κατώκισαν αὐτοὺς ἐν Κρα-
 νίοις τῆς Κεφαλληνίας. τὸ μὲν οὖν θέρος τοῦτο ἡσυχία
 ἦν καὶ ἔφοδοι παρ' ἀλλήλους.

36. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος (ἔτυχον γὰρ ἔφο-
 ροι ἕτεροι καὶ οὐκ ἐφ' ᾧν αἱ σπονδαὶ ἐγένοντο ἄρχοντες

ἤδη καὶ τινες αὐτῶν καὶ ἐναντίοι σπονδαῖς) ἐλθόντες
 πρεσβειῶν ἀπὸ τῆς ξυμμαχίδος καὶ παρόντων Ἀθηναίων
 καὶ Βοιωτῶν καὶ Κορινθίων καὶ πολλὰ ἐν ἀλλήλοις
 πόντων καὶ οὐδὲν ξυμβάντων, ὥς ἀπῆσαν ἐπ' οἰκο-
 τοῖς Βοιωτοῖς καὶ Κορινθίοις Κλεόβουλος καὶ Ξενάργος
 οὗτοι οἵπερ τῶν ἐφόρων ἐβούλοντο μάλιστα διαλύσαι τὴν
 σπονδὰς, λόγους ποιοῦνται ἰδίους, παραινούντες ὅτι μ-
 λιστα ταῦτά τε γιγνώσκειν καὶ πειρᾶσθαι Βοιωτοὺς, Ἀ-
 γείων γενομένους πρῶτον αὐτοὺς ξυμμάχους, αὐτῶν με-
 Βοιωτῶν Ἀργείους Λακεδαιμονίοις ποιῆσαι ξυμμάχους
 οὕτω γὰρ ἥκιστ' ἂν ἀναγκασθῇναι Βοιωτοὺς ἐς τὰς Ἀ-
 τικὰς σπονδὰς ἐσελθεῖν· ἐλθεῖν γὰρ ἂν Λακεδαιμονί-
 ον πρὸ τῆς Ἀθηναίων ἐχθρας καὶ διαλύσεως τῶν σπονδῶν
 Ἀργείους σφίσι φίλους καὶ ξυμμάχους γενέσθαι. τὸ γὰρ
 Ἄργος αἰεὶ ἠπίσταντο ἐπιθυμοῦντας τοὺς Λακεδαιμονί-
 ον καλῶς σφίσι φίλιον γενέσθαι, ἡγούμενοι τὸν ἔξω Π-
 2λοποννήσου πόλεμον ῥᾶν ἂν εἶναι. τὸ μὲντοι Πάνακτος
 ἰδέοντο Βοιωτοὺς ὅπως παραδώσουσι Λακεδαιμονίῳ
 ἵνα αὐτ' αὐτοῦ Πύλον, ἣν δύνωνται, ἀπολαβόντες ῥᾶν
 καθιστῶνται Ἀθηναίοις ἐς πόλεμον.

37. Καὶ οἱ μὲν Βοιωτοὶ καὶ Κορίνθιοι ταῦτα ἐπεστά-
 μένοι ἀπὸ τε τοῦ Ξενάρχου καὶ Κλεοβούλου καὶ ὅσοι φ-
 λοι ἦσαν αὐτοῖς τῶν Λακεδαιμονίων ὥστε ἀπαγγεῖλαι ἐ-
 2τὰ κοινά, ἑκάτεροι ἀνεχώρουν. Ἀργείων δὲ δύο ἄνδρες
 τῆς ἀρχῆς τῆς μεγίστης ἐπετῆρουν ἀπλέοντας αὐτοὺς κατὰ
 ὁδὸν καὶ ξυγγενόμενοι ἐς λόγους ἦλθον, εἰ πως οἱ Βοι-
 ωτοὶ σφίσι ξύμμαχοι γένοιτο, ὥσπερ Κορίνθιοι καὶ
 Ἠλεῖοι καὶ Μαντινῆς· νομίζειν γὰρ ἂν τούτου προχρ-
 οῖσαντος ῥαδίως ἤδη καὶ πολεμεῖν καὶ σπένδεσθαι καὶ
 πρὸς Λακεδαιμονίους, εἰ βούλονται, κοινῶς λόγῳ χωρι-
 3σθους, καὶ εἰ τινα πρὸς ἄλλον δεοί. τοῖς δὲ τῶν Βοιωτῶν
 πρεσβεισιν ἀκούουσιν ἡρεσκε· κατὰ τύχην γὰρ ἰδόντες

τούτων ὧν περ καὶ οἱ ἐκ τῆς Λακεδαιμόνος αὐτοῖς φίλοι
 ἐπεστάλκεσαν. καὶ οἱ τῶν Ἀργείων ἄνδρες ὡς ἤσθοντο
 αὐτοὺς δεχομένους τὸν λόγον, εἰπόντες ὅτι πρέσβεις πεί-
 ψουσιν ἐς Βοιωτοὺς ἀπῆλθον. ἀφικόμενοι δὲ οἱ Βοιωτοὶ
 ἀπήγγειλαν τοῖς βοιωτάρχοις τὰ τε ἐκ τῆς Λακεδαιμόνος
 καὶ τὰ ἀπὸ τῶν ξυγγενομένων Ἀργείων· καὶ οἱ βοιωτάρ-
 χαι ἠρέσκοντό τε καὶ πολλῷ προθυμότεροι ἦσαν, ὅτι ἀμ-
 φοτέρωθεν ξυνεβεβήκει αὐτοῖς τοὺς τε φίλους τῶν Λα-
 κεδαιμονίων τῶν αὐτῶν δεῖσθαι καὶ τοὺς Ἀργείους ἐς τὰ
 ὅμοια σπεύδειν. καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον πρέσβεις παρή-
 σαν Ἀργείων τὰ εἰρημῆνα προκαλούμενοι· καὶ αὐτοὺς
 ἀπέπεμψαν ἐπαινέσαντες τοὺς λόγους οἱ βοιωτάρχει καὶ
 πρέσβεις ὑποσχόμενοι ἀποστελεῖν περὶ τῆς ξυμμαχίας ἐς
 Ἄργος.

38. Ἐν δὲ τούτῳ ἐδόκει πρῶτον τοῖς βοιωτάρχοις καὶ
 Κορινθίοις καὶ Μεγαρεῦσι καὶ τοῖς ἀπὸ Θωράκης πρέσβε-
 σιν ὁμοῖαι ὅρκους ἀλλήλοις ἢ μὴν ἐν τε τῷ παρατυχόντι
 ἀμυνεῖν τῷ θεομένῳ καὶ μὴ πολεμήσειν τῷ μηδὲ ξυμβή-
 σασθαι ἄνευ κοινῆς γνώμης, καὶ οὕτως ἤδη τοὺς Βοιω-
 τοὺς καὶ Μεγαρέας (τὸ γὰρ αὐτὸ ἐποιοῦν) πρὸς τοὺς Ἀρ-
 γείους σπένδεσθαι. πρὶν δὲ τοὺς ὅρκους γενέσθαι οἱ βοι-
 ωτάρχει ἐκοίνωσαν ταῖς τέσσαρσι βουλαῖς τῶν Βοιωτῶν
 ταῦτα, αἵ περ ἅπαν τὸ κῦρος ἔχουσι, καὶ παρήνουν γενέ-
 σθαι ὅρκους ταῖς πόλεσιν, ὅσαι βούλονται ἐπ' ὠφελίᾳ
 σφίσι ξυνομνύναι. οἱ δ' ἐν ταῖς βουλαῖς τῶν Βοιωτῶν
 ὄντες οὐ προσδέχονται τὸν λόγον, δεδιότες μὴ ἐναντία
 Λακεδαιμονίοις ποιήσωσι τοῖς ἐκείνων ἀφεστῶσι Κοριν-
 θίοις ξυνομνύντες· οὐ γὰρ εἶπον αὐτοῖς οἱ βοιωτάρχει τὰ
 ἐκ τῆς Λακεδαιμόνος, ὅτι τῶν τε ἐφόρων Κλεόβουλος καὶ
 Ξενάρης καὶ οἱ φίλοι παραινοῦσιν Ἀργείων πρῶτον καὶ
 Κορινθίων γενομένους ξυμμάχους ὕστερον μετ' αὐτῶν
 Λακεδαιμονίων γίνεσθαι, οἴομενοι τὴν βουλήν, κἂν μὴ

εἰπωσιν, οὐκ ἄλλα ψηφιεῖσθαι ἢ ἃ σφίσι προδιαγνόντες
 4 παραινούνσιν. ὥς δὲ ἀντέστη τὸ πρᾶγμα, οἱ μὲν Κορίν-
 θιοι καὶ οἱ ἀπὸ Θωράκης πρέσβεις ἀπρακτοὶ ἀπῆλθον, οἱ
 δὲ Βοιωτάρχαι, μέλλοντες πρότερον, εἰ ταῦτα ἐπεισαν,
 καὶ τὴν ξυμμαχίαν πειράσεσθαι πρὸς Ἀργεῖους ποιεῖν,
 οὐκέτι ἐσήμεγκαν περὶ Ἀργείων ἐς τὰς βουλὰς, οὐδὲ ἐς
 τὸ Ἄργος τοὺς πρέσβεις οὓς ὑπέσχοντο ἐπεμπον, ἀμέλεια
 δὲ τις ἐνῆν καὶ διατριβὴ τῶν πάντων.

39. Καὶ ἐν τῷ αὐτῷ χειμῶνι τούτῳ Μηκύβεργαν
 Ὀλύμπιοι Ἀθηναίων φρονούντων ἐπιδραμόντες εἶλον.
 2 Μετὰ δὲ ταῦτα (ἐρίγνοντο γὰρ αἱ λόγοι τοῖς τε
 Ἀθηναίοις καὶ Λακεδαιμονίοις περὶ ὧν εἶχον ἀλλήλων)
 ἐλπίζοντες οἱ Λακεδαιμόνιοι, εἰ Πάνακτον Ἀθηναῖοι πα-
 ρὰ Βοιωτῶν ἀπολάβοιεν, κομίσασθαι ἂν αὐτοὶ Πύλον,
 ἦλθον ἐς τοὺς Βοιωτοὺς πρεσβευόμενοι καὶ ἐδίδοντο σφίσι
 Πάνακτόν τε καὶ τοὺς Ἀθηναίων δεσμώτας παραδοῦναι,
 3 ἵνα ἀντ' αὐτῶν Πύλον κομίσωνται. οἱ δὲ Βοιωτοὶ οὐκ
 ἔφασαν ἀποδώσειν, ἣν μὴ σφίσι ξυμμαχίαν ἰδίαν ποιή-
 σονται ὥσπερ Ἀθηναίοις. Λακεδαιμόνιοι δὲ εἰδότες μὲν
 ὅτι ἀδικήσουσιν Ἀθηναίους, εἰρημένον ἄνευ ἀλλήλων
 μήτε σπένδεσθαι τῷ μήτε πολεμεῖν, βουλόμενοι δὲ τὸ
 Πάνακτον παραλαβεῖν ὥς τὴν Πύλον ἀντ' αὐτοῦ κομιού-
 μενοι, καὶ ἅμα τῶν ξυγγέαι σπενδόντων τὰς σπονδὰς
 προθυμουμένων τὰ ἐς Βοιωτούς, ἐποίησαντο τὴν ξυμ-
 μαχίαν, τοῦ χειμῶνος τελευτῶντος ἤδη καὶ πρὸς ἕα· καὶ
 τὸ Πάνακτον εὐθὺς καθηρεῖτο. καὶ ἐνδέκατον ἔτος τῷ
 πολέμῳ ἐτελεύτα.

40. Ἀμα δὲ τῷ ἦρι εὐθὺς τοῦ ἐπιγιννομένου θέρους
 οἱ Ἀργεῖοι, ὥς οἱ τε πρέσβεις τῶν Βοιωτῶν οὓς ἔφασαν
 πέμψειν οὐχ ἦκον, τό τε Πάνακτον ἦσθοντο καθαιρονύ-
 μενον καὶ ξυμμαχίαν ἰδίαν γεγεννημένην τοῖς Βοιωτοῖς
 πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, ἐδεδίσαν μὴ μονωθῶσι καὶ ἐς

Λακεδαιμονίους πᾶσα ἡ ξυμμαχία χωρήσῃ· τοὺς γὰρ Βοιω-
 τοὺς ᾤοντο πεπεισθαι ὑπὸ Λακεδαιμονίων τό τε Πάνα-
 κτον καθελεῖν καὶ ἐς τὰς Ἀθηναίων σπονδὰς ἐσιέναι,
 τοὺς τε Ἀθηναίους εἰδέναι ταῦτα, ὥστε οὐδὲ πρὸς Ἀθη-
 ναίους ἐτι σφίσιν εἶναι ξυμμαχίαν ποιήσασθαι, πρότερον
 ἐλπίζοντες ἐκ τῶν διαφορῶν, εἰ μὴ μείνειαν αὐτοῖς αἱ
 πρὸς Λακεδαιμονίους σπονδαί, τοῖς γοῦν Ἀθηναίοις ξύμ-
 μαχοι ἐσεσθαι, ἀποροῦντες οὖν ταῦτα οἱ Ἀργεῖοι καὶ φο-
 βούμενοι μὴ Λακεδαιμονίοις καὶ Τεγεαταῖς, Βοιωτοῖς
 καὶ Ἀθηναίοις ἅμα πολεμῶσι, πρότερον οὐ δεχόμενοι τὰς
 Λακεδαιμονίων σπονδὰς, ἀλλ' ἐν φρονήματι ὄντες τῆς
 Πελοποννήσου ἡγήσεσθαι, ἐπεμπον ὡς ἐδύναντο τάχι-
 στα ἐς τὴν Λακεδαίμονα πρέσβεις Εὐστροφον καὶ Αἰσω-
 να, οἳ ἐδόκουν προσφιλέστατοι αὐτοῖς εἶναι, ἡγούμενοι,
 ἐκ τῶν παρόντων κράτιστα πρὸς Λακεδαιμονίους σπον-
 δὰς ποιησάμενοι, ὅπη ἂν ξυγχωρῇ, ἡσυχίαν ἔχειν.

41. Καὶ οἱ πρέσβεις ἀφικόμενοι αὐτῶν λόγους ἐποι-
 οῦντο πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους ἐφ' ᾧ ἂν σφίσιν αἱ
 σπονδαί γίνονιντο. καὶ τὸ μὲν πρῶτον οἱ Ἀργεῖοι ἠέλουν
 δίκης ἐπιτροπὴν σφίσι γενέσθαι ἢ ἐς πόλιν τινὰ ἢ ἰδιώ-
 την περὶ τῆς Κυνοσουρίας γῆς, ἥς αἰεὶ περὶ διαφέρονται
 μεθορίας οὔσης (ἔχει δὲ ἐν αὐτῇ Θυρέαν καὶ Ἀνθήνην
 πόλιν, νύμονται δ' αὐτὴν Λακεδαιμόνιοι)· ἔπειτα δ' οὐκ
 ἐόντων Λακεδαιμονίων μεμνήσθαι περὶ αὐτῆς, ἀλλ' εἰ
 βούλονται σπένδεσθαι ὥσπερ πρότερον, ἐτοῖμοι εἶναι, οἱ
 Ἀργεῖοι πρέσβεις τάδε ὅμως ἐπηγάγοντο τοὺς Λακεδαι-
 μονίους ξυγχωρῆσαι, ἐν μὲν τῷ παρόντι σπονδὰς ποιή-
 σασθαι ἐτη πεντήκοντα, ἐξεῖναι δ' ὅποτεροισὺν προκα-
 λεσαμένοις, μήτε νόσου οὔσης μήτε πολέμου Λακεδαίμονι
 καὶ Ἀργεῖ, διαμάχεσθαι περὶ τῆς γῆς ταύτης, ὥσπερ καὶ
 πρότερόν ποτε, ὅτε αὐτοὶ ἑκάτεροι ἠέλωσαν νικᾶν, διῶ-
 κειν δὲ μὴ ἐξεῖναι περαιτέρω τῶν πρὸς Ἀργος καὶ Λακε-

3 δαίμονα ὄρων. τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις τὸ μὲν πρῶτον ἐδόκει μωρία εἶναι ταῦτα, ἔπειτα (ἐπεθύμουν γὰρ τὸ Ἄργος πάντως φίλιον ἔχειν) ξυνεχώρησαν ἑφ' οἷς ἡξίουσαν καὶ ξυνεγράψαντο. ἐκέλευον δ' οἱ Λακεδαιμόνιοι, πρὶν τέλος τι αὐτῶν ἔχειν, εἰς τὸ Ἄργος πρῶτον ἐπαναχωρήσαντας αὐτοὺς δεῖξαι τῷ πλήθει, καὶ ἦν ἀρίσκοντα ἦ, ἦκειν εἰς τὰ Τακίνθια τοὺς ὅρκους ποιησομένους.

42. Καὶ οἱ μὲν ἀνεχώρησαν. ἐν δὲ τῷ χρόνῳ τούτῳ ᾧ οἱ Ἄργεῖοι ταῦτα ἐπραῖον οἱ πρέσβεις τῶν Λακεδαιμονίων Ἀνδρομέδης καὶ Φαίδιμος καὶ Ἀντιμενίδας, οὓς ἔδει τὸ Πανάκτον καὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς παρὰ Βοιωτῶν παραλαβόντας Ἀθηναίοις ἀποδοῦναι, τὸ μὲν Πανάκτον ὑπὸ τῶν Βοιωτῶν αὐτῶν καθηρημένον ἦν, ἐπὶ προφάσει ὡς ἦσαν ποτε Ἀθηναίοις καὶ Βοιωτοῖς ἐκ διαφορᾶς περὶ αὐτοῦ ὅρκοι παλαιοὶ μηδετέρους οἰκεῖν τὸ χωρίον ἀλλὰ κοινῇ νέμειν, τοὺς δ' ἄνδρας οὓς εἶχον αἰχμαλώτους Βοιωτοὶ Ἀθηναίων, παραλαβόντες οἱ περὶ τὸν Ἀνδρομέδην ἐκόμισαν τοῖς Ἀθηναίοις καὶ ἀπέδωκαν, τοῦ τε Πανάκτου τὴν καθαιρέσιν ἔλεγον αὐτοῖς, νομίζοντες καὶ τοῦτο ἀποδιδόναι· πολέμιον γὰρ οὐκέτι ἐν αὐτῷ 2 Ἀθηναίοις οἰκῆσιν οὐδένα. λεγομένων δὲ τούτων οἱ Ἀθηναῖοι δεῖνὰ ἐποιοῦν, νομίζοντες ἀδικεῖσθαι ὑπὸ Λακεδαιμονίων τοῦ τε Πανάκτου τῇ καθαιρέσει, ὃ ἔδει ὀρθὸν παραδοῦναι, καὶ πυρθανόμενοι ὅτι καὶ Βοιωτοῖς ἰδίᾳ ξυμμαχίαν πεποιήνται, φάσκοντες πρότερον κοινῇ τοὺς μὴ δεχομένους τὰς σπονδὰς προσαναγκάσειν. τὰ τε ἄλλα ἐσκόπουν ὅσα ἐξελελοίπεσαν τῆς ξυνθήκης καὶ ἐνόμιζον ἐξηπατησθαι, ὥστε χαλεπῶς πρὸς τοὺς πρέσβεις ἀποκρινάμενοι ἀπέπεμψαν.

43. Κατὰ τοιαύτην δὴ διαφορὰν ὄντων τῶν Λακεδαιμονίων πρὸς τοὺς Ἀθηναίους οἱ ἐν ταῖς Ἀθήναις αὐ 2 βουλόμενοι λύσαι τὰς σπονδὰς εὐθύς ἐνέκειντο. ἦσαν δὲ

ἄλλοι τε καὶ Ἀλκιβιάδης ὁ Κλεινίου, ἀνὴρ ἡλικία μὲν ἔτι τότε ὦν νέος ὥς ἐν ἄλλῃ πόλει, ἀξιωματι δὲ προγόνων τιμώμενος· ὃς ἐδόκει μὲν καὶ ἄμεινον εἶναι πρὸς τοὺς Ἀργεῖους μᾶλλον χωρεῖν, οὐ μὲντοι ἀλλὰ καὶ φρονήματι φιλονεικῶν ἠναντιοῦτο, ὅτι Λακεδαιμόνιοι διὰ Νικίου καὶ Λάχης ἐπραξαν τὰς σπονδάς, ἑαυτὸν κατὰ τὴν νεότητά ὑπεριδόντες καὶ κατὰ τὴν παλαιὰν προξενίαν ποτὲ οὕσαν οὐ τιμήσαντες, ἦν τοῦ πάππου ἀπειπόντος αὐτὸς τοὺς ἐκ τῆς νήσου αὐτῶν αἰχμαλώτους θεραπεύων διανοεῖτο ἀνανεώσασθαι. πανταχόθεν τε νομίζων ἔλασ-
σοῦσθαι τό τε πρῶτον ἀντεῖπεν, οὐ βεβαίους φάσκων εἶναι Λακεδαιμονίους, ἀλλ' ἵνα Ἀργεῖους σφίσι σπεισά-
μενοι ἐξέλωσι καὶ αὐθις ἐπ' Ἀθηναίους μόνους ἴωσι, τούτου ἕνεκα σπένδεσθαι αὐτούς, καὶ τότε, ἐπειδὴ ἡ δια-
φορὰ ἐγεγένητο, πέμπει εὐθύς ἐς Ἀργὸς Ἰδία, κελεύων ὥς τάχιστα ἐπὶ τὴν ξυμμαχίαν προκαλουμένους ἥκειν με-
τὰ Μαντινέων καὶ Ἡλείων, ὥς καιροῦ ὄντος καὶ αὐτὸς ξυμπράξων τὰ μάλιστα.

44. Οἱ δὲ Ἀργεῖοι ἀκούσαντες τῆς τε ἀγγελίας καὶ ἐπειδὴ ἔγνωσαν οὐ μετ' Ἀθηναίων πραχθεῖσαν τὴν τῶν Βοιωτῶν ξυμμαχίαν, ἀλλ' ἐς διαφορὰν μεγάλην κατε-
στῶτας αὐτοὺς πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, τῶν μὲν ἐν Λακεδαίμονι πρέσβων, οἳ σφίσι περὶ τῶν σπονδῶν ἔτυ-
χον ἀπόντες, ἡμέλουν, πρὸς δὲ τοὺς Ἀθηναίους μᾶλλον τὴν γνώμην εἶχον, νομίζοντες πόλιν τε σφίσι φίλιαν ἀπὸ παλαιοῦ καὶ δημοκρατουμένην ὥσπερ καὶ αὐτοὶ καὶ δύ-
ναμιν μεγάλην ἔχουσιν τὴν κατὰ θάλασσαν ξυμπολεμη-
σιν σφίσιν, ἣν καθιστῶνται ἐς πόλεμον. ἐπεμπον οὖν εὐ-
θύς πρέσβεις ὥς τοὺς Ἀθηναίους περὶ τῆς ξυμμαχίας·
ἕνεπερσεβέοντο δὲ καὶ οἱ Ἡεῖοι καὶ Μαντινῆς. ἀφί-
κουτο δὲ καὶ Λακεδαιμονίων πρέσβεις κατὰ τάχος, δο-
κοῦντες ἐπιτήδειοι εἶναι τοῖς Ἀθηναίοις, Φιλοχαρίδας καὶ

Λέων καὶ Ἐνδιος, δειδαντες μὴ τὴν τε ξυμμαχίαν ὀργιζόμενοι πρὸς τοὺς Ἀργείους ποιήσονται, καὶ ἅμα Πύλον ἀπαιτήσονται ἀντὶ Πανάκτου, καὶ περὶ τῆς Βοιωτῶν ξυμμαχίας ἀπολογησόμενοι ὥς οὐκ ἐπὶ κακῷ τῶν Ἀθηναίων ἐποιήσαντο.

45. Καὶ λέγοντες ἐν τῇ βουλῇ περὶ τε τούτων καὶ αὐτοκράτορες ἤκουσι περὶ πάντων ξυμβῆναι τῶν διαφορῶν, τὸν Ἀλκιβιάδην ἐφόβουν μὴ καί, ἣν ἐς τὸν δῆμον ταῦτά λέγωσιν, ἐπαγάγῃ τὸ πλῆθος καὶ ἀπωσθῇ.
- 2 Ἀργείων ξυμμαχία. μηχανᾶται δὲ πρὸς αὐτοὺς τοιόνδε ὁ Ἀλκιβιάδης· τοὺς Λακεδαιμονίους πείθει, πείσιν αὐτοῖς δοῦς, ἣν μὴ ὁμολογήσωσιν ἐν τῷ δήμῳ αὐτοκράτορες ἦκειν, Πύλον τε αὐτοῖς ἀποδώσειν (πείσειν γὰρ αὐτὸς τὸς Ἀθηναίους, ὥσπερ καὶ νῦν ἀντιλέγειν) καὶ τὰλλα.
- 3 ξυναλλάξειν. βουλόμενος δὲ αὐτοὺς Νικίου τε ἀποστήσαι ταῦτα ἐπρασσε καὶ ὅπως ἐν τῷ δήμῳ διαβαλὼν αὐτοὺς ὥς οὐδὲν ἀληθὲς ἐν νῷ ἔχουσιν οὐδὲ λέγουσιν οὐδέποτε ταῦτά, τοὺς Ἀργείους καὶ Ἠλείους καὶ Μαντινέας.
- 4 ξυμμάχους ποιήσῃ. καὶ ἐγένετο οὕτως. ἐπειδὴ γὰρ ἐς τὸν δῆμον παρελθόντες καὶ ἐπερωτώμενοι οὐκ ἔφασαν ὡς περ ἐν τῇ βουλῇ αὐτοκράτορες ἦκειν, οἱ Ἀθηναῖοι οὐκ ἐνείχοντο, ἀλλὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου πολλῷ μᾶλλον ἢ πρῶτον καταβοῶντος τῶν Λακεδαιμονίων ἐσθήκονόν τε καὶ ἑτοῖμοι ἦσαν εὐθὺς παραγαγόντες τοὺς Ἀργείους καὶ τοὺς μετ' αὐτῶν ξυμμάχους ποιῆσθαι· σεισμὸν δὲ γένεσθαι μένον πρὶν τι ἐπικυρωθῆναι, ἢ ἐκκλησία αὕτη ἀνελθῆναι.

46. Τῇ δ' ὕστεραίᾳ ἐκκλησίᾳ ὁ Νικίας, καίπερ τῶν Λακεδαιμονίων αὐτῶν ἡπατημένων καὶ αὐτὸς ἐξηπατημένος περὶ τοῦ μὴ αὐτοκράτορας ὁμολογήσαι ἦκειν, ὅμως τοῖς Λακεδαιμονίοις ἔφη χρῆναι φίλους μᾶλλον γίνεσθαι, καὶ ἐπισχόντας τὰ πρὸς Ἀργείους πέμψαι ἐπὶ αὐτοὺς καὶ εἰδέναι ὅ τι διανοοῦνται, λέγων ἐν μὲν τῇ

σφετέρῳ καλῶ, ἐν δὲ τῷ ἐκείνων ἀπρεπεῖ τὸν πόλεμον ἀναβάλλεσθαι· σφίσι μὲν γὰρ εὖ ἰστώτων τῶν πραγμάτων ὡς ἐπὶ πλεῖστον ἄριστον εἶναι διασώσασθαι τὴν εὐπραγίαν, ἐκείνοις δὲ δυστυχοῦσιν ὅτι τάχιστα εὖρημα εἶναι διακινδυνεύσαι. ἔπεισέ τε πέμψαι πρέσβεις, ὧν καὶ 2 αὐτὸς ἦν, κελεύσοντας Λακεδαιμονίους, εἰ τι δίκαιον διανοοῦνται, Πάνακτιόν τε ὀρθὸν ἀποδιδόναι καὶ Ἀμφίπολιν, καὶ τὴν Βοιωτῶν ξυμμαχίαν ἀνεῖναι, ἣν μὴ ἐς τὰς σπονδὰς εἰσώσι, καθάπερ εἰρητὸ ἄνευ ἀλλήλων μηδενὶ 3 ξυμβαίνειν. εἰπεῖν τε ἐκέλευον ὅτι καὶ σφεῖς, εἰ ἐβούλουντο ἀδικεῖν, ἤδη ἂν Ἀργεῖους ξυμμάχους πεποιήσθαι, ὡς παρῆναι γ' αὐτοὺς αὐτοῦ τούτου ἔνεκα. εἰ τέ τι ἄλλο ἐνεκάλουν, πάντα ἐπιστείλαντες ἀπέπεμψαν τοὺς περὶ 4 τὸν Νικίαν πρέσβεις. καὶ ἀφικομένων αὐτῶν καὶ ἀπαργιλάντων τὰ τε ἄλλα καὶ τέλος εἰπόντων ὅτι, εἰ μὴ τὴν ξυμμαχίαν ἀνήσουσι Βοιωτοῖς μὴ εἰσιῶσιν ἐς τὰς σπονδὰς, ποιήσονται καὶ αὐτοὶ Ἀργεῖους καὶ τοὺς μετ' αὐτῶν 5 ξυμμάχους, τὴν μὲν ξυμμαχίαν οἱ Λακεδαιμόνιοι Βοιωτοῖς οὐκ ἔφασαν ἀνήσειν, ἐπικρατούντων τῶν περὶ τὸν Ξενάρη τὸν ἔφορον ταῦτα γίνεσθαι καὶ ὅσοι ἄλλοι τῆς αὐτῆς γνώμης ἦσαν, τοὺς δὲ ὄρκους διομένου Νικίου ἀνευρώσαντο· ἐφοβεῖτο γὰρ μὴ πάντα ἀτελῇ ἔχων ἀπέλθῃ καὶ διαβληθῇ, ὅπερ καὶ ἐγένετο, αἴτιος δοκῶν εἶναι 6 τῶν πρὸς Λακεδαιμονίους σπονδῶν. ἀναχωρήσαντός τε αὐτοῦ ὡς ἤκουσαν οἱ Ἀθηναῖοι οὐδὲν ἐκ τῆς Λακεδαιμόνος πεπραγμένον, εὐθύς δι' ὀργῆς εἶχον, καὶ νομίζοντες ἀδικεῖσθαι (ἔτυχον γὰρ παρόντες οἱ Ἀργεῖοι καὶ οἱ ξυμμάχοι, παραγαρόντος Ἀλκιβιάδου), ἐποιήσαντο σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν πρὸς αὐτοὺς τήνδε.

47. „Σπονδὰς ἐποιήσαντο ἑκατὸν Ἀθηναῖοι ἱτη καὶ Ἀργεῖοι καὶ Μαντινῆς καὶ Ἡλείοι, ὑπὲρ σφῶν αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων ὧν ἄρχουσιν ἑκάτεροι, ἀδόλους καὶ ἀβλα-

- 2 βεῖς καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. ὅπλα μὴ ἐξέστω
 ἐπιφέρειν ἐπὶ πημονῇ μῆτε Ἀργείους καὶ Ἡλείους καὶ
 Μαντινέας καὶ τοὺς συμμάχους ἐπὶ Ἀθηναίους καὶ τοὺς
 συμμάχους ὧν ἄρχουσιν Ἀθηναῖοι μῆτε Ἀθηναίους καὶ
 τοὺς συμμάχους ἐπὶ Ἀργείους καὶ Ἡλείους καὶ Μαντι-
 3 νέας καὶ τοὺς συμμάχους, τέχνη μὴδὲ μηχανῇ μηδεμιᾶ
 κατὰ τὰδε συμμάχους εἶναι Ἀθηναίους καὶ Ἀργείους καὶ
 Ἡλείους καὶ Μαντινέας ἑκατὸν ἔτη· ἣν πολέμιοι ἴωσιν
 εἰς τὴν γῆν τὴν Ἀθηναίων, βοηθεῖν Ἀργείους καὶ Ἡλεί-
 ους καὶ Μαντινέας Ἀθήναζε, καθ' ὃ τι ἂν ἐπαγγέλλωσιν
 Ἀθηναῖοι, τρόπῳ ὁποῖω ἂν δύνωνται ἰσχυροτάτῳ κατὰ τὸ
 δυνατόν· ἣν δὲ δηώσαντες οἰχονται, πολέμιαν εἶναι
 ταύτην τὴν πόλιν Ἀργείοις καὶ Μαντινεῦσι καὶ Ἡλείοις
 καὶ Ἀθηναίοις καὶ κακῶς πάσχειν ὑπὸ πασῶν τῶν πό-
 λεων τούτων· καταλύειν δὲ μὴ ἐξεῖναι τὸν πόλεμον πρὸς
 ταύτην τὴν πόλιν μηδεμιᾶ τῶν πόλεων, ἣν μὴ ἀπάσαις
 4 δοκῇ. βοηθεῖν δὲ καὶ Ἀθηναίους εἰς Ἄργος καὶ Μαντι-
 νειαν καὶ Ἥλιν, ἣν πολέμιοι ἴωσιν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν
 Ἡλείων ἢ τὴν Μαντινέων ἢ τὴν Ἀργείων, καθ' ὃ τι ἂν
 ἐπαγγέλλωσιν αἱ πόλεις αὗται, τρόπῳ ὁποῖω ἂν δύνων-
 ται ἰσχυροτάτῳ κατὰ τὸ δυνατόν· ἣν δὲ δηώσαντες οἰ-
 χονται, πολέμιαν εἶναι ταύτην τὴν πόλιν Ἀθηναίοις καὶ
 Ἀργείοις καὶ Μαντινεῦσι καὶ Ἡλείοις καὶ κακῶς πάσχειν
 ὑπὸ πασῶν τούτων τῶν πόλεων· καταλύειν δὲ μὴ ἐξεῖ-
 ναι τὸν πόλεμον πρὸς ταύτην τὴν πόλιν, ἣν μὴ ἀπάσαις
 5 δοκῇ ταῖς πόλεσιν. ὅπλα δὲ μὴ ἔαν ἔχοντας διεῖναι ἐπὶ
 πολέμῳ διὰ τῆς γῆς τῆς σφετέρως αὐτῶν καὶ τῶν συμ-
 μάχων ὧν ἂν ἄρχωσιν ἕκαστοι [μὴδὲ κατὰ θάλασσαν], ἣν
 μὴ ψηφισαμένων τῶν πόλεων ἀπασῶν τὴν δίοδον εἶναι,
 6 Ἀθηναίων καὶ Ἀργείων καὶ Μαντινέων καὶ Ἡλείων. τοῖς
 δὲ βοηθοῦσιν ἡ πόλις ἡ πέμπουσα παρεχέτω μέχρι μὲν
 τριάκοντα ἡμερῶν σῖτον, ἐπὶ ἡμέρῃ εἰς τὴν πόλιν τὴν

ἐπαγγείλασαν βοηθεῖν, καὶ ἀπιοῦσι κατὰ ταῦτα· ἦν δὲ πλεονα βούλωνται χρόνον τῇ στρατιᾷ χρῆσθαι, ἥ πόλις ἡ μεταπεμψαμένη διδότω σίτον, τῷ μὲν ὀπλίτῃ καὶ ψιλῷ καὶ τοξότη τρεῖς ὀβολοὺς Αἰγυναίους τῆς ἡμέρας ἐκάστης, τῷ δ' ἱππεὶ δραχμὴν Αἰγυναίαν. ἡ δὲ πόλις ἡ μεταπεμψα-
 μένη τὴν ἡγεμονίαν ἔχεται, ὅταν ἐν τῇ αὐτῆς ὁ πόλεμος ᾖ. ἦν δὲ ποι δόξῃ ταῖς πόλεσι κοινῇ στρατεύεσθαι, τὸ ἴσον τῆς ἡγεμονίας μετεῖναι πάσαις ταῖς πόλεσιν. ὁμοῖαι δὲ τὰς σπονδὰς Ἀθηναίους μὲν ὑπὲρ τε σφῶν αὐτῶν καὶ τῶν συμμάχων, Ἀργεῖοι δὲ καὶ Μαντινίης καὶ Ἡλείοι καὶ οἱ ξυμμαχοὶ τούτων κατὰ πόλεις ὁμνύντων. ὁμνύντων δὲ τὸν ἐπιχώριον ὄρκον ἕκαστοι τὸν μέγιστον κατὰ ἱερῶν τελείων. ὁ δὲ ὄρκος ἔστω ὅδε· „Ἐμμενὼ τῇ ξυμμαχίᾳ κατὰ τὰ ξυγκείμενα δικαίως καὶ ἀβλαβῶς καὶ ἀδόλως, καὶ οὐ παραβήσομαι τέχνη οὐδὲ μηχανῇ οὐδεμιᾷ.“ ὁμνύντων δὲ Ὁ Ἀθήνησι μὲν ἡ βουλὴ καὶ αἱ ἐνδημοὶ ἀρχαί, ἐξορκούντων δὲ οἱ πρυτάνεις· ἐν Ἀργεὶ δὲ ἡ βουλὴ καὶ οἱ ὀγδοήκοντα καὶ οἱ ἀρτῦναι, ἐξορκούντων δὲ οἱ ὀγδοήκοντα· ἐν δὲ Μαντινείᾳ οἱ δημιουργοὶ καὶ ἡ βουλὴ καὶ αἱ ἄλλαι ἀρχαί, ἐξορκούντων δὲ οἱ θεωροὶ καὶ οἱ πολέμαρχοι· ἐν δὲ Ἡλίδι οἱ δημιουργοὶ [καὶ οἱ τὰ τέλη ἔχοντες] καὶ οἱ ἐξακόσιοι, ἐξορκούντων δὲ οἱ δημιουργοὶ καὶ οἱ θεσμοφύλακες. ἀνανεοῦσθαι δὲ τοὺς ὄρκους Ἀθηναίους μὲν ἰών-
 τας εἰς Ἡλιν καὶ εἰς Μαντινείαν καὶ εἰς Ἀργος τριάκοντα ἡμέραις πρὸ Ὀλυμπίων, Ἀργεῖους δὲ καὶ Ἡλείους καὶ Μαντινέας ἰόντας Ἀθήναζε δέκα ἡμέραις πρὸ Παναθη-
 ναίων τῶν μεγάλων. τὰς δὲ ξυνθήκας τὰς περὶ τῶν σπονδῶν καὶ τῶν ὄρκων καὶ τῆς ξυμμαχίας ἀναγράψαι ἐν στήλῃ λιθίνῃ Ἀθηναίους μὲν ἐν πόλει, Ἀργεῖους δὲ ἐν ἀγορᾷ ἐν τοῦ Ἀπόλλωνος τῷ ἱερῷ, Μαντινέας δὲ ἐν τοῦ Διὸς τῷ ἱερῷ ἐν τῇ ἀγορᾷ· καταθέντων δὲ καὶ Ὀλυμπίᾳ στήλῃν χαλκὴν κοινῇ Ὀλυμπίοις τοῖς νυνί.

12 εἴαν δέ τι δοκῇ ἄμεινον εἶναι ταῖς πόλεσι ταύταις προσ-
θεῖναι πρὸς τοῖς ξυγκειμένοις, ὅ τι ἂν δόξῃ ταῖς πόλεσιν
ἀπάσαις κοινῇ βουλευομέναις, τοῦτο κύριον εἶναι.

48. Αἱ μὲν σπονδαὶ καὶ αἱ ξυμμαχίαι οὕτως ἐγένον-
το· καὶ αἱ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ Ἀθηναίων οὐκ ἀπεί-
2 ρηντο τούτου ἕνεκα οὐδ' ὑφ' ἐτέρων. Κορίνθιοι δὲ Ἀρ-
ργείων ὄντες ξύμμαχοι οὐκ ἐσῆλθον ἐς αὐτάς, ἀλλὰ καὶ
γενομένης πρὸ τούτου Ἡλείοις καὶ Ἀργείοις καὶ Μαντι-
νεῦσι ξυμμαχίας, τοῖς αὐτοῖς πολεμεῖν καὶ εἰρήνην ἄγειν,
οὐ ξυνώμοσαν, ἄρκεῖν δ' ἔφασαν σφίσι τὴν πρώτην γε-
νομένην ἐπιμαχίαν, ἀλλήλοισι βοηθεῖν, ξυνεπιστρατεύειν
3 δὲ μηδενί. οἱ μὲν Κορίνθιοι οὕτως ἀπέστησαν τῶν ξυμ-
μάχων καὶ πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους πάλιν τὴν γνώμην
εἶχον.

49. Ὀλύμπια δ' ἐγένετο τοῦ θέρους τούτου, οἷς Ἀν-
δροσθένης Ἀρκᾶς παγκράτιον τὸ πρῶτον ἐνίκα· καὶ Λα-
κεδαιμόνιοι τοῦ ἱεροῦ ὑπὸ Ἡλείων εἰρχθῆσαν ὥστε μὴ
θύειν μηδ' ἀγωνίζεσθαι, οὐκ ἐκτίνοντες τὴν δίκην αὐ-
τοῖς ἣν ἐν τῇ Ὀλυμπιακῇ νόμῳ Ἡεῖοι κατεδικάσαντο
αὐτῶν, φάσκοντες σφῶν ἐπὶ Φύρκον τε τεῖχος ὅπλα
ἐπενεγκεῖν καὶ ἐς Λέπρεον αὐτῶν ὀπλίτας ἐν ταῖς Ὀλυμ-
πιακαῖς σπονδαῖς ἐσπέμψαι. ἡ δὲ καταδίκη δισχίλιναι μναῖ
ἦσαν, κατὰ τὸν ὀπλίτην ἕκαστον δύο μναῖ, ὥσπερ ὁ νό-
2 μος ἔχει. Λακεδαιμόνιοι δὲ πρέσβεις πέμψαντες αὐτέλε-
γον μὴ δικαίως σφῶν καταδικασθαι, λέγοντες μὴ ἐπηγ-
γέλθαι πῶς ἐς Λακεδαίμονα τὰς σπονδάς, ὅτ' ἐσέπεμψαν
3 τοὺς ὀπλίτας. Ἡεῖοι δὲ τὴν παρ' αὐτοῖς ἐκεχειρίαν ἥδη
ἔφασαν εἶναι (πρώτοις γὰρ σφίσι αὐτοῖς ἐπαγγέλλουσι),
καὶ ἡσυχάζοντων σφῶν καὶ αὐτὸν προσδεχομένων ὥς ἐν
4 σπονδαῖς, αὐτοὺς λαθεῖν ἀδικήσαντας. οἱ δὲ Λακεδαιμό-
νιοι ὑπελάμβανον οὐ χρεῶν εἶναι αὐτοὺς ἐπαγγεῖλαι ἐτι

ἐς Λακεδαιμόνα, εἰ ἀδικεῖν γε ἤδη ἐνόμιζον αὐτούς, ἀλλ' οὐχ ὥς νομίζοντας τοῦτο δρᾶσαι, καὶ ὅπλα οὐδαμῶς ἐτι αὐτοῖς ἐπενεγκεῖν. Ἡλείοι δὲ τοῦ αὐτοῦ λόγου εἶχοντο, ὥς μὲν οὐκ ἀδικοῦσι μὴ ἂν πεισθῆναι, εἰ δὲ βούλονται σφίσι Λέπρεον ἀποδοῦναι, τό τε αὐτῶν μέρος ἀφίεσθαι τοῦ ἀργυρίου καὶ ὃ τῷ θεῷ γίνεται αὐτοῖς ὑπὲρ ἐκείνων ἐκτίσειν.

50. Ὡς δ' οὐκ ἐσήκουον, αὐτίς τάδε ἤξιον, Λέπρεον μὲν μὴ ἀποδοῦναι, εἰ μὴ βούλονται, ἀναβάντας δὲ ἐπὶ τὸν βωμὸν τοῦ Διὸς τοῦ Ὀλυμπίου, ἐπειδὴ προθυμοῦνται χρῆσθαι τῷ ἱερῷ, ἀπομόσαι ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων ἢ μὴν ἀποδώσειν ὕστερον τὴν καταδίκην. ὥς δὲ οὐδὲ ταῦτα ἤθελον, Λακεδαιμόνιοι μὲν εἰργοντο τοῦ ἱεροῦ θυσίας καὶ ἀγῶνων καὶ οἰκοὶ ἔθνον, οἱ δὲ ἄλλοι Ἕλληνες ἐθεώρουσαν πλὴν Λεπρεατῶν. ὅμως δὲ οἱ Ἥλαιοι δεδιότες μὴ βία θύσῃσι, ξὺν ὅπλοις τῶν νεωτέρων φυλακὴν εἶχον· ἦλθον δὲ αὐτοῖς καὶ Ἀργεῖοι καὶ Μαντινῆς, χίλιοι ἑκατέρων, καὶ Ἀθηναίων ἱππῆς, οἳ ἐν Ἀργεὶ ὑπέμενον τὴν ἑορτήν. θεὸς δ' ἐγένετο τῇ πανηγύρει μέγα μὴ ξὺν ὅπλοις ἔλθωσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι, ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ καὶ Αἰχας ὁ Ἀρκεσιλάου, Λακεδαιμόνιος, ἐν τῷ ἀγῶνι ὑπὸ τῶν ῥαβδούχων πληγὰς ἔλαβεν, ὅτι νικῶντος τοῦ ἑαυτοῦ ξεύγουσ καὶ ἀνακηρυχθέντος Βοιωτῶν δημοσίου κατὰ τὴν οὐκ ἐξουσίαν τῆς ἀγωνίσεως, προελθὼν ἐς τὸν ἀγῶνα ἀνέδρασε τὸν ἡνίοχον, βουλόμενος δηλώσαι ὅτι ἑαυτοῦ ἦν τὸ ἄρμα· ὥστε πολλῷ δὴ μᾶλλον ἐπεφόβηντο πάντες καὶ ἐδόκει τι νέον εἶσθαι. οἱ μὲντοι Λακεδαιμόνιοι ἡσύχασάν τε καὶ ἡ ἑορτὴ αὐτοῖς οὕτω διήλθεν. ἐς δὲ Κόρινθον μετὰ τὰ Ὀλύμπια Ἀργεῖοί τε καὶ οἱ ξύμμαχοι ἀφίκοντο δεησόμενοι αὐτῶν παρὰ σφᾶς ἔλθειν. καὶ Λακεδαιμονίων πρέσβεις ἔτυχον παρόντες· καὶ πολλῶν λόγων γενομένων τέλος οὐδὲν ἐπράχθη, ἀλλὰ σεισμοῦ

γενομένου διελεύθησαν ἕκαστοι ἐπ' οἴκου. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

51. Τοῦ δ' ἐπιγιννομένου χειμῶνος Ἡρακλεώταις τοῖς ἐν Τραχίνι μάχῃ ἐγένετο πρὸς Αἰνιᾶνας καὶ Δόλο² πας καὶ Μηλίας καὶ Θεσσαλῶν τινας· προσοικοῦντα γὰρ τὰ ἔθνη ταῦτα τῇ πόλει πολέμια ἦν· οὐ γὰρ ἐπ' ἄλλῃ τινὶ γῇ ἢ τῇ τούτων τὸ χωρίον εἰσέχισθη. καὶ εὐθύς τε καθισταμένη τῇ πόλει ἠναντιοῦντο, ἐς ὅσον ἐδύναντο φθείροντες, καὶ τότε τῇ μάχῃ ἐνίκησαν τοὺς Ἡρακλεώτας, καὶ Ξενάρης ὁ Κνίδιος, Λακεδαιμόνιος, ἄρχων αὐτῶν ἀπέθανε, διεφθάρησαν δὲ καὶ ἄλλοι τῶν Ἡρακλεωτῶν. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ δωδέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

52. Τοῦ δ' ἐπιγιννομένου θέρους εὐθύς ἀρχομένον τὴν Ἡράκλειαν, ὡς μετὰ τὴν μάχην κακῶς ἐφθείρετο, Βοιωτοὶ παρέλαβον, καὶ Ἥγησιππίδαν τὸν Λακεδαιμόνιον ὡς οὐ καλῶς ἄρχοντα ἐξέπεμψαν. δεισάντες δὲ παρέλαβον τὸ χωρίον μὴ Λακεδαιμονίων τὰ κατὰ Πελοπόννησον θορυβουμένων Ἀθηναῖοι λάβωσι· Λακεδαιμόνιοι μὲντοι ὠργίζοντο αὐτοῖς.

² Καὶ τοῦ αὐτοῦ θέρους Ἀλκιβιάδης ὁ Κλεινίου, στρατηγὸς ὢν Ἀθηναίων, Ἀργείων καὶ τῶν συμμάχων συμπρασσόντων ἐλθὼν ἐς Πελοπόννησον μετ' ὀλίγων Ἀθηναίων ὀπλιτῶν καὶ τοξοτῶν, καὶ τῶν αὐτόθεν συμμάχων παραλαβὼν τὰ τε ἄλλα συγκαθίστη περὶ τὴν συμμαχίαν διαπορευόμενος Πελοπόννησον τῇ στρατιᾷ καὶ Πατρίας τε τείχῃ καθεῖναι ἐπεισεν ἐς θάλασσαν καὶ αὐτὸς ἕτερον διανοεῖτο τειχίσαι ἐπὶ τῷ Ῥίῳ τῷ Ἀχαϊκῷ. Κορίνθιοι δὲ καὶ Σικυνῶνιοι καὶ οἷς ἦν ἐν βλάβῃ τειχισθὲν βοηθήσαντες διεκώλυσαν.

53. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους Ἐπιδαυρίοις καὶ Ἀργείοις πόλεμος ἐγένετο, προφάσει μὲν περὶ τοῦ θυμᾶτος τοῦ

Ἀπόλλωνος τοῦ Πυθαγόρας, ὃ δῖον ἀπαγαγεῖν οὐκ ἀπέ-
πεμπον ὑπὲρ παραποταμίων Ἐπιδάυριοι (κυριώτατοι
δὲ τοῦ ἱεροῦ ἦσαν Ἀργεῖοι)· ἐδόκει δὲ καὶ ἄνευ τῆς αἰτίας
τὴν Ἐπίδauρον τῷ τε Ἀλκιβιάδῃ καὶ τοῖς Ἀργείοις προσ-
λαβεῖν, ἣν δύνωνται, τῆς τε Κορίνθου ἕνεκα ἡσυχίας
καὶ ἐκ τῆς Αἰγίνης βραχυτέραν ἔσεσθαι τὴν βοήθειαν ἢ
Σκύλλαιον περιπλεῖν τοῖς Ἀθηναίοις. παρεσκευάζοντο
οὖν οἱ Ἀργεῖοι ὥς αὐτοὶ ἐς τὴν Ἐπίδauρον διὰ τοῦ θυ-
ματος τὴν ἔσπραξιν ἐσβαλοῦντες.

54. Ἐξεστράτευσαν δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι κατὰ
τοὺς αὐτοὺς χρόνους πανδημεὶ ἐς Αεὺκτρα τῆς ἑαυτῶν
μεθορίας πρὸς τὸ Λύκαιον, Ἀγιδος τοῦ Ἀρχιδάμου βα-
σιλέως ἡγουμένου· ἥδαι δὲ οὐδεὶς ὅποι στρατεύουσιν,
οὐδὲ αἱ πόλεις ἐξ ὧν ἐπέμφθησαν. ὥς δ' αὐτοῖς τὰ δια-2
βατήρια θυομένοις οὐ προνχῶρει, αὐτοὶ τε ἀπῆλθον ἐπὶ
οἴκου καὶ τοῖς ξυμμάχοις περιήγγειλαν μετὰ τὸν μέλλον-
τα (Καρνεῖος δ' ἦν μὲν, ἱερομήνια Δωριεῦσι) παρα-
σκευάζεσθαι ὥς στρατευσομένους. Ἀργεῖοι δ' ἀναχωρη-8
σάντων αὐτῶν τοῦ πρὸ τοῦ Καρνείου μηνὸς ἐξελθόντες
τετράδι φθίνοντος καὶ ἄγοντες τὴν ἡμέραν ταύτην πάν-
τα τὸν χρόνον, ἐσέβαλλον ἐς τὴν Ἐπίδauρίαν καὶ ἐδῆρουν.
Ἐπιδάυριοι δὲ τοὺς ξυμμάχους ἐπεκαλοῦντο· ὧν τινες4
οἱ μὲν τὸν μῆνα προυφασίσαντο, οἱ δὲ καὶ ἐς μεθορίαν
τῆς Ἐπίδauρίας ἐλθόντες ἡσύχαζον.

55. Καὶ καθ' ὃν χρόνον ἐν τῇ Ἐπίδauρῳ οἱ Ἀργεῖοι
ἦσαν, ἐς Μαντίνειαν πρεσβεῖαι ἀπὸ τῶν πόλεων ξυνηλ-
θον, Ἀθηναίων παρακαλεσάντων. καὶ γιγνομένων λόγων
Εὐφαιμίδας ὁ Κορίνθιος οὐκ ἔφη τοὺς λόγους τοῖς ἔργοις
ὁμολογεῖν· σφεῖς μὲν γὰρ περὶ εἰρήνης ξυγκαθῆσθαι,
τοὺς δ' Ἐπίδauρίους καὶ τοὺς ξυμμάχους καὶ τοὺς Ἀρ-
γείους μεθ' ὅπλων ἀντιτετάχθαι· διακλῦσαι οὖν πρῶτον
χρῆναι ἅψ' ἑκατέρων ἐλθόντας τὰ στρατόπεδα, καὶ οὕτω

2 πάλιν λέγειν περὶ τῆς εἰρήνης. καὶ πεισθέντες ὄχοντι
καὶ τοὺς Ἀργεῖους ἀπήγαγον ἐκ τῆς Ἐπιδαυρίας. ὕστερον
δὲ ἐς τὸ αὐτὸ ξυνελθόντες οὐδ' ὥς ἐδυνήθησαν ξυμβή-
ναι, ἀλλ' οἱ Ἀργεῖοι πάλιν ἐς τὴν Ἐπιδανρίαν ἐσέβαλοι
3 καὶ ἐδήκον. ἐξεστράτευσαν δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐ-
Καρύας· καὶ ὥς οὐδ' ἐνταῦθα τὰ διαβατήρια αὐτοῖς
4 ἐγένετο, ἐπανεχώρησαν. Ἀργεῖοι δὲ τεμόντες τῆς Ἐπι-
δαυρίας ὥς τὸ τρίτον μέρος ἀπῆλθον ἐπ' οἶκον. καὶ Ἀθη-
ναίων αὐτοῖς χίλιοι ἐβοήθησαν ὀπλῖται καὶ Ἀλκιβιάδης
στρατηγός, πυνθόμενοι τοὺς Λακεδαιμονίους ἐξεστρα-
τεῦσθαι καὶ ὥς οὐδὲν ἐτι αὐτῶν ἔδει, ἀπῆλθον. καὶ τὸ
θέρος οὕτω διήλθεν.

56. Τοῦ δ' ἐπιγυγνόμενον χειμῶνος Λακεδαιμόνιοι
λαθόντες Ἀθηναίους φρουροὺς τε τριακοσίους καὶ Ἀρη-
σιπιπιδαν ἄρχοντα κατὰ θάλασσαν ἐς Ἐπιδανρον ἐσίπει-
2 ψαν. Ἀργεῖοι δ' ἐλθόντες παρ' Ἀθηναίους ἐπεκάλουν
ὅτι, γεγραμμένον ἐν ταῖς σπονδαῖς διὰ τῆς ἑαυτῶν ἐκά-
στους μὴ εἶναι πολεμίους διέναι, ἑάσειαν κατὰ θάλασσαν
παραπλεῦσαι· καὶ εἰ μὴ κάκεινοι ἐς Πύλον κομιούσιν ἐπὶ
Λακεδαιμονίους τοὺς Μεσσηνίους καὶ Εἰλωτάς, ἀδική-
3 σεσθαι αὐτοί. Ἀθηναῖοι δὲ Ἀλκιβιάδου πείσαντος τῇ μὲν
Λακωνικῇ στήλῃ ἐπέγραψαν ὅτι οὐκ ἐνέμειναν οἱ Λακε-
δαιμόνιοι τοῖς ὄρκοις, ἐς δὲ Πύλον ἐκόμισαν τοὺς ἐκ
4 Κρανίων Εἰλωτάς λήξεσθαι, τὰ δ' ἄλλα ἡσύχαζον. τὸν
δὲ χειμῶνα τοῦτον πολεμοῦντων Ἀργείων καὶ Ἐπιδαν-
ρίων μάχῃ μὲν οὐδεμία ἐγένετο ἐκ παρασκευῆς, ἐνέδραι
δὲ καὶ καταδρομαί, ἐν αἷς ὥς τύχοιεν ἑκατέρων τινεῖς
5 διεφθείροντο. καὶ τελευτῶντος τοῦ χειμῶνος πρὸς ἑα-
ρῇ κλίμακας ἔχοντες οἱ Ἀργεῖοι ἦλθον ἐπὶ τὴν Ἐπιδαν-
ρον ὥς ἐρήμου οὔσης διὰ τὸν πόλεμον βία αἰρήσουσιν·
καὶ ἀπρακτοὶ ἀπῆλθον. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ τρίτον
καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

57. Τοῦ δ' ἐπιγυγνόμενου θέρους μεσοῦντος Λακε-
δαιμόνιοι, ὥς αὐτοῖς οἱ τε Ἐπιδανῖοι ἐνύμαχοι ὄντες ἐτα-
λαιπώρουν καὶ τὰλλα ἐν τῇ Πελοποννήσῳ τὰ μὲν ἀφει-
στήκει, τὰ δ' οὐ καλῶς εἶχε, νομίσαντες, εἰ μὴ προκατα-
λήφονται ἐν τάχει, ἐπὶ πλεον χωρήσισθαι αὐτὰ, ἐστρά-
τευσαν αὐτοὶ καὶ οἱ Εἰλωτὲς πανδημεῖ ἐπ' Ἄργος· ἦγετο
3 δὲ Ἄγρις ὁ Ἀρχιδάμου, Λακεδαιμονίων βασιλεὺς. ξυνε-
στράτευσαν δ' αὐτοῖς Τεγεᾶται καὶ ὅσοι ἄλλοι Ἀρκάδων
Λακεδαιμονίοις ἐνύμαχοι ἦσαν. οἱ δ' ἐκ τῆς ἄλλης Πε-
λοποννήσου ἐνύμαχοι καὶ οἱ ἔξωθεν ἐς Φλιοῦντα ξυν-
ελέγοντο, Βοιωτοὶ μὲν πεντακισχίλιοι ὀπλῖται καὶ τοσού-
τοι ψιλοὶ καὶ Ἰσπῆς πεντακόσιοι καὶ ἄμιπποι ἴσοι, Κορίν-
θιοι δὲ διασχίλιοι ὀπλῖται, οἱ δ' ἄλλοι ὥς ἕκαστοι, Φλιά-
σιοι δὲ πανστρατιᾷ, ὅτι ἐν τῇ ἐκείνῳ ἦν τὸ στρατεύμα.

58. Ἀργεῖοι δὲ προαισθόμενοι τό τε πρῶτον τὴν πα-
ρασκευὴν τῶν Λακεδαιμονίων καὶ ἐπειδὴ ἐς τὸν Φλιοῦντα
βουλόμενοι τοῖς ἄλλοις προσμίξει ἔχουσαν, τότε δὴ ἐξε-
στράτευσαν καὶ αὐτοί. ἐβοήθησαν δ' αὐτοῖς καὶ Μαντι-
νῆς, ἔχοντες τοὺς σφετέρους ἐνυμάχους, καὶ Ἠλείων
τρισχίλιοι ὀπλῖται. καὶ προλόντες ἀπαντῶσι τοῖς Λακε-
2 δαιμονίοις ἐν Μεθυθρίῳ τῆς Ἀρκადίας. καὶ καταλαμ-
βάνουσιν ἑκάτεροι λόφον· καὶ οἱ μὲν Ἀργεῖοι ὥς μμο-
νωμένοι τοῖς Λακεδαιμονίοις παρεσκευάζοντο μάχεσθαι,
ὁ δὲ Ἄγρις τῆς νυκτὸς ἀναστῆσας τὸν στρατὸν καὶ ληθῶν
ἐπορεύετο ἐς Φλιοῦντα παρὰ τοὺς ἄλλους ἐνυμάχους.
καὶ οἱ Ἀργεῖοι αἰσθόμενοι ἅμα ἔφ' ἐχώρουν, πρῶτον μὲν 3
ἐς Ἄργος, ἔπειτα ἢ προσεδέχοντο τοὺς Λακεδαιμονίους
μετὰ τῶν ἐνυμάχων καταβῆσεσθαι, τὴν κατὰ Νερῖαν
ὁδόν. Ἄγρις δὲ ταύτην μὲν ἦν προσεδέχοντο οὐκ ἐτρέπε- 4
το, παραγγείλας δὲ τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀρκάσι καὶ
Ἐπιδανίοις ἄλλην ἐχώρησεν χαλεπὴν καὶ κατέβη ἐς τὸ
Ἀργεῖον πεδίον· καὶ Κορίνθιοι καὶ Πελλήνηες καὶ Φλιά-

σιοι ὄρθιον ἐτέραν ἐπορεύοντο· τοῖς δὲ Βοιωτοῖς καὶ Μεγαρεῦσι καὶ Σικυωνίοις εἰρητο τὴν ἐπὶ Νεμέας ὁδὸν καταβαίνειν, ἢ οἱ Ἀργεῖοι ἐκάθηντο, ὅπως, εἰ οἱ Ἀργεῖοι ἐπὶ σφᾶς λόντες ἐς τὸ πεδῖον βοηθοῦσιν, ἐφεπόμενοι τοῖς ἵπποις χρῶντο. καὶ ὁ μὲν οὕτω διατάξας καὶ ἐσβαλὼν τὸ πεδῖον ἐδήρην Σάμινθόν τε καὶ ἄλλα.

59. Οἱ δὲ Ἀργεῖοι γνόντες ἐβοήθουν ἡμέρας ἤδη τῆς Νεμέας, καὶ περιτυχόντες τῷ Φλιασίων καὶ Κορινθίων στρατοπέδῳ τῶν μὲν Φλιασίων ὀλίγους ἀπέκτειναν ὑπὸ δὲ τῶν Κορινθίων αὐτοὶ οὐ πολλῷ πλείους διεφθάρησαν. καὶ οἱ Βοιωτοὶ καὶ οἱ Μεγαρεῖς καὶ οἱ Σικυωνεῖς ἐχώρουν, ὥσπερ εἰρητο αὐτοῖς, ἐπὶ τῆς Νεμέας, καὶ τοὶ Ἀργεῖοι οὐκέτι κατέλαβον, ἀλλὰ καταβάντες, ὡς ἑώρα τὰ ἑαυτῶν δηοῦμενα, ἐς μάχην παρετάσσοντο. ἀντιπαύσασθαι ἐσκευάζοντο δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι. ἐν μέσῳ δὲ ἀπελημμένοι ἦσαν οἱ Ἀργεῖοι· ἐκ μὲν γὰρ τοῦ πεδίου οἱ Λακεδαιμόνιοι εἶργον τῆς πόλεως καὶ οἱ μετ' αὐτῶν, καθιπερθεὺς δὲ Κορίνθιοι καὶ Φλιάσιοι καὶ Πελληνῆς, τὸ πρὸς Νεμέας Βοιωτοὶ καὶ Σικυωνεῖς καὶ Μεγαρεῖς. ἵπποι δὲ αὐτοῖς οὐ παρήσαν· οὐ γάρ πω οἱ Ἀθηναῖοι μόνοι τῶν ξυμμάχων ἦκον. τὸ μὲν οὖν πλῆθος τῶν Ἀργείων καὶ τῶν ξυμμάχων οὐχ οὕτω δεινὸν τὸ παρὸν ἐνόμιζον, ἀλλ' ἐν καλῷ εἶδοκει ἡ μάχη εἶσεσθαι, καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἀπειληφέναι ἐν τῇ αὐτῶν τε καὶ πρὸς τῇ πόλει. τῶν Ἀργείων δύο ἄνδρες, Θράσυλλός τε, τῶν πέντε στρατιωτῶν εἰς ὧν, καὶ Ἀλκίφρων, πρόξενος Λακεδαιμονίων ἤδη τῶν στρατοπέδων ὅσον οὐ ξυνιόντων προσελθόντων Ἀγιδι διελεγέσθην μὴ ποιεῖν μάχην· ἐτοίμους γὰρ εἶναι Ἀργεῖους δίκας δοῦναι καὶ δεξασθαι ἴσας καὶ ὁμοίας, τι ἐπικαλοῦσιν Ἀργείοις Λακεδαιμόνιοι, καὶ τὸ λοιπὸν εἰρήνην ἄγειν σπονδὰς ποιησαμένους.

60. Καὶ οἱ μὲν ταῦτα εἰπόντες τῶν Ἀργείων ἀφ' ἑαυ

ὧν καὶ οὐ τοῦ πλήθους κελεύσαντος εἶπον· καὶ ὁ Ἅγις
 ἐξάμενος τοὺς λόγους αὐτός, καὶ οὐ μετὰ τῶν πλειόνων
 οὐδὲ αὐτὸς βουλευσάμενος ἀλλ' ἢ ἐνὶ ἀνδρὶ κοινώσας τῶν
 ἐν τέλει ξυστρατευομένων, σπένδεται τέσσαρας μῆνας ἐν
 τῇ ἰδίᾳ ἐπιτελέσαι αὐτοὺς τὰ ῥηθέντα. καὶ ἀπήγαγε τὸν
 στρατὸν εὐθύς, οὐδενὶ φράσας τῶν ἄλλων [ξυμμάχων].
 οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι εἶποντο μὲν ὥς ἡγεῖ- 2
 το διὰ τὸν νόμον, ἐν αἰτίᾳ δ' εἶχον κατ' ἀλλήλους πολλῇ
 τὸν Ἅγιν, νομίζοντες ἐν καλῷ παρατυχὸν σφίσι ξυμβα-
 λειν καὶ πανταχόθεν αὐτῶν ἀποκεκλημένων καὶ ὑπὸ ἱπ-
 πέων καὶ πεζῶν οὐδὲν θράσαντες ἄξιον τῆς παρασκευῆς
 ἀπέναι. στρατόπεδον γὰρ δὴ τοῦτο κάλλιστον Ἑλληνι- 3
 κῶν τῶν μέχρι τοῦδε ξυνῆλθεν· ὠφθη δὲ μάλιστα ἕως
 ἔτι ἦν ἀθρόον ἐν Νεμέᾳ, ἐν ᾧ Λακεδαιμόνιοί τε παν-
 στρατῷ ἦσαν καὶ Ἀρκάδες καὶ Βοιωτοὶ καὶ Κορίνθιοι καὶ
 Σικυωνιοὶ καὶ Πελληνῆς καὶ Φλιάσιοι καὶ Μεγαροῖς, καὶ
 οὗτοι πάντες λογάδες ἀφ' ἐκάστων, ἀξιόμαχοι δοκοῦντες
 εἶναι οὐ τῇ Ἀργείων μόνον ξυμμαχίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἄλλῃ ἔτι
 προσγενομένῃ. τὸ μὲν οὖν στρατόπεδον οὕτως ἐν αἰτίᾳ 4
 ἔχοντες τὸν Ἅγιν ἀνεχώρουν τε καὶ διελύθησαν ἐπ' οἶκον
 ἕκαστοι· Ἀργεῖοι δὲ καὶ αὐτοὶ ἔτι ἐν πολλῷ πλείονι αἰτίᾳ
 εἶχον τοὺς σπεισαμένους ἄνευ τοῦ πλήθους, νομίζοντες
 ἀκακίνοι μὴ ἂν σφίσι ποτὲ κάλλιον παρασχὸν Λακεδαι-
 μονίους διαπεφευγέναι· πρὸς τε γὰρ τῇ σφετέρᾳ πόλει
 καὶ μετὰ πολλῶν καὶ ἀγαθῶν ξυμμάχων τὸν ἀγῶνα ἂν
 γίνεσθαι. τὸν τε Θρασυλλου ἀναχωρήσαντες ἐν τῷ Χα- 6
 ράδρῳ, οὐπερ τὰς ἀπὸ στρατείας δίκας πρὶν εἰσέναι κρί-
 νουσιν, ἤρξαντο λεύειν. ὁ δὲ καταφυγὼν ἐπὶ τὸν βωμὸν
 περιγίγνεται· τὰ μέντοι χρήματα ἰδήμευσαν αὐτοῦ.

61. Μετὰ δὲ τοῦτο Ἀθηναίων βοηθησάντων χιλίων
 ὀπλιτῶν καὶ τριακοσίων ἱππέων, ὧν ἑστρατήγουν Λάχης
 καὶ Νικόστρατος, οἱ Ἀργεῖοι (ὅμως γὰρ τὰς σπονδὰς

ὠκύνουν λῦσαι πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους) ἀπιέναι ἐ-
 λευον αὐτοὺς καὶ πρὸς τὸν δῆμον οὐ προσῆγον βου-
 μένους χρηματίσαι, πρὶν δὴ Μαντινῆς καὶ Ἡλείοι
 2 γὰρ παρήσαν) κατηνάγκασαν δεόμενοι. καὶ ἔλεγον
 Ἀθηναῖοι, Ἀλκιβιάδου πρεσβευτοῦ παρόντος, ἐν τε
 Ἀργείοις καὶ ξυμμάχοις ταῦτα, ὅτι οὐκ ὀρθῶς αἱ σπον-
 ἀνεν τῶν ἄλλων ξυμμάχων καὶ γένοιτο, καὶ νῦν
 καιρῷ γὰρ παρεῖναι σφίσι) ἅπτεσθαι χρῆναι τοῦ πο-
 3 μόν. καὶ πείσαντες ἐκ τῶν λόγων τοὺς ξυμμάχους ἐν-
 ἑχώρουν ἐπὶ Ὀρχομενὸν τὸν Ἀρκαδικὸν πάντες πρὸς
 Ἀργείων· οὗτοι δὲ ὅμως καὶ πεισθέντες ὑπελείπον-
 4 πρῶτον, ἔπειτα δ' ὕστερον καὶ οὗτοι ἦλθον. καὶ πρὸς
 καθεξόμενοι τὸν Ὀρχομενὸν πάντες ἐπολιόρκουν
 προσβολὰς ἐποιοῦντο, βουλόμενοι ἄλλως τε προσγε-
 σθαι σφίσι καὶ ὁμηροὶ ἐκ τῆς Ἀρκαδίας ἦσαν αὐτόθι
 5 Λακεδαιμονίων κείμενοι. οἱ δὲ Ὀρχομενιοὶ δείσαντες
 τε τοῦ τείχους ἀσθένειαν καὶ τοῦ στρατοῦ τὸ πλῆθος
 καὶ ὥς οὐδεὶς αὐτοῖς ἐβοήθει, μὴ προαπόλωνται, ξυ-
 βησαν ὥστε ξύμμαχοί τε εἶναι καὶ ὁμήρους σφῶν τε
 τῶν δοῦναι Μαντινεῦσι καὶ οὓς κατέθεντο Λακεδαι-
 νιοὶ παραδοῦναι.

62. Μετὰ δὲ τοῦτο ἔχοντες ἤδη τὸν Ὀρχομενὸν ἐβ-
 λεύοντο οἱ ξύμμαχοι ἐφ' ὃ τι χρὴ πρῶτον λέναι τῶν
 πῶν. καὶ Ἡλείοι μὲν ἐπὶ Λέπρεον ἐκέλευον, Μαντι-
 δὲ ἐπὶ Τεγέαν· καὶ προσέθεντο οἱ Ἀργεῖοι καὶ Ἀθη-
 2 ναιοὶ Μαντινεῦσι. καὶ οἱ μὲν Ἡλείοι ὀργισθέντες ὅτι
 ἐπὶ Λέπρεον ἐψηφίσαντο, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου· οἱ
 ἄλλοι ξύμμαχοι παρσκευάζοντο ἐν τῇ Μαντινείᾳ ὡς
 Τεγέαν ἰόντες. καὶ τινες αὐτοῖς καὶ αὐτῶν τῶν [Τεγ-
 τῶν] ἐν τῇ πόλει ἐνεδίδονσαν τὰ πράγματα.

63. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἐπειδὴ ἀνεχώρησαν ἐξ Ἀργ-
 τὰς τετραμήνους σπονδὰς ποιησάμενοι, Ἄγιν ἐν μερ-

αἰτία εἶχον οὐ χειρωσάμενον σφίσι· Ἄργος, παρασχόν
καλῶς ὥς οὐπω πρότερον αὐτοὶ ἐνόμιζον. ἀθρόους γὰρ
προσούτους ξυμμάχους καὶ τοιούτους οὐ ῥᾶδιον εἶναι λα-
βεῖν. ἐπειδὴ δὲ καὶ περὶ Ὀρχομενοῦ ἡγγέλλετο ἰαλωκέναι,²
πολλῷ δὴ μᾶλλον ἐχαλέπαινον καὶ ἐβούλευον εὐθύς ὑπ'
ἑαυτῆς παρὰ τὸν τρόπον τὸν ἐαυτῶν ὥς χρητὴν τε οἰκίαν
αὐτοῦ κατασκάψαι καὶ δέκα μυριάσι δραχμῶν ζημιῶσαι.
ὁ δὲ παρηγείτο μηδὲν τούτων δοῶν· ἔργῳ γὰρ ἀγαθῷ³
θύσσεσθαι τὰς αἰτίας στρατευόμενος· ἢ τότε ποιεῖν αὐ-
τοὺς ὅ τι βούλονται. οἱ δὲ τὴν μὲν ζημίαν καὶ τὴν κατα-⁴
σκαφὴν ἐπέσχον, νόμον δὲ ἔθεντο ἐν τῷ παρόντι, ὅς οὐ-
πω πρότερον ἐγένετο αὐτοῖς· δέκα γὰρ ἄνδρας Σπαρτια-
τῶν προσείλοντο αὐτῷ ξυμβούλους, ἄνευ ὧν μὴ κύριον
εἶναι ἀπάγειν στρατιάν ἐκ τῆς πόλεως.

64. Ἐν τούτῳ δ' ἀφικνεῖται αὐτοῖς ἀγγελία παρὰ
τῶν ἐπιτηδεύων ἐκ Τεγέας ὅτι, εἰ μὴ παρέσονται ἐν τάχει,
ἀποστήσεται αὐτῶν Τεγέα πρὸς Ἀργεῖους καὶ τοὺς ξυμ-
μάχους καὶ ὅσον οὐκ ἀφέστηκεν. ἐνταῦθα δὴ βοήθεια²
τῶν Λακεδαιμονίων γίγνεται αὐτῶν τε καὶ τῶν Ἑλλήνων
πανδημῇ ὅξετα καὶ οἷα οὐπω πρότερον. ἐχώρουν δὲ ἐς
Ὀρεσίθειον τῆς Μαιναλίας· καὶ τοῖς μὲν Ἀρκάδων σφε-³
τέροις οὖσι ξυμμάχοις προείπον ἀθροισθεῖσιν ἵεναι κατὰ
πόδας αὐτῶν ἐς Τεγέαν, αὐτοὶ δὲ μέχρι μὲν τοῦ Ὀρε-
σθίου πάντες ἐλθόντες, ἐκεῖθεν δὲ τὸ ἕκτον μέρος σφῶν
αὐτῶν ἀποπέμψαντες ἐπ' οἴκου, ἐν ᾧ τὸ πρῶτον τε
καὶ τὸ νεώτερον ἦν, ὥστε τὰ οἴκοι φρουρεῖν, τῷ λοιπῷ
στρατεύματι ἀφικνουῦνται ἐς Τεγέαν. καὶ οὐ πολλῷ ὕστε-
ρον οἱ ξύμμαχοι ἀπ' Ἀρκάδων παρήσαν. πέμπουσι δὲ⁴
καὶ ἐς τὴν Κόρινθον καὶ Βοιωτοὺς καὶ Φωκίας καὶ Λο-
κρούς, βοηθεῖν κελεύοντες κατὰ τάχος ἐς Μαντίνειαν,
ἀλλὰ τοῖς μὲν ἐξ ὀλίγου τε ἐγένετο καὶ οὐ ῥᾶδιον ἦν μὴ
ἀθρόοις καὶ ἀλλήλους περιμένεσθαι διελθεῖν τὴν πολεμίαν

(ξυνέκληγε γὰρ διὰ μέσου)· ὅμως δὲ ἠπείγοντο. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἀναλαβόντες τοὺς παρόντας Ἀρκάδων ξυμμάχους ἐσέβαλον ἐς τὴν Μαντινικὴν, καὶ στρατοπεδεύοντο πρὸς τῷ Ἡρακλείῳ ἐδήουν τὴν γῆν.

65. Οἱ δὲ Ἀργεῖοι καὶ οἱ ξυμμάχοι ὥς εἶδον αὐτοὺς καταλαβόντες χωρίον ἐρυμνὸν καὶ δυσπρόσοδον παρὰ τὰς ἑσπέραι· καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι εὐθὺς αὐτοὺς ἐπῆσαν· καὶ μέχρι μὲν λίθου καὶ ἀκοντίου βολῆς ἐχρησάμενοι· ἔπειτα τῶν πρεσβυτέρων τις Ἀγιδι ἐπεβόησεν ὁρῶν πρὸς χωρίον καρτερόν ἰόντας σφᾶς, ὅτι διανοοῖτο κακὸν κακῷ λαῶσθαι, δηλῶν τῆς ἐξ Ἀργείων ἐπαιτίου ἀναχωρήσεως τὴν παροῦσαν ἄκαιρον προθυμίαν ἀνάληψιν βουλομένην εἶναι. ὁ δὲ, εἴτε καὶ διὰ τὸ ἐπιβόημα εἴτε καὶ αὐτῷ ἄλλο τι ἢ κατὰ τὸ αὐτὸ δόξαν ἐξαίφνης, πάλιν ἡστράτευμα κατὰ τάχος πρὶν ξυμμίξαι ἀπήγε· καὶ ἀφικόμενος πρὸς τὴν Τεγεᾶτιν τὸ ὕδωρ ἐξέτρεπεν ἐς τὴν Μαντινικὴν, περὶ οὐπὲρ ὥς τὰ πολλὰ βλάπτουτος ὁποτέρῳ ἂν ἐσπίπτη Μαντινῆς καὶ Τεγεᾶται πολεμοῦσιν. ἐβόηετο δὲ τοὺς ἀπὸ τοῦ λόφου βοηθοῦντας ἐπὶ τὴν τὴν ὕδατος ἐκτροπὴν, ἐπειδὴν πύθωνται, καταβιβάσαι, τοὺς Ἀργείους καὶ τοὺς ξυμμάχους, καὶ ἐν τῷ ὁμαλῷ τῇ μάχῃ ποιεῖσθαι· καὶ ὁ μὲν τὴν ἡμέραν ταύτην μὲν αὐτοῦ περὶ τὸ ὕδωρ ἐξέτρεπεν· οἱ δ' Ἀργεῖοι καὶ οἱ ξυμμάχοι τὸ μὲν πρῶτον καταπλαγέντες τῇ ἐξ ὀλίγου αἰφνιδίᾳ αὐτῶν ἀναχωρήσει οὐκ εἶχον ὃ τι εἰκάσωσιν· ἐπειδὴ ἀναχωροῦντες ἐκεῖνοί τε ἀπέκρυψαν καὶ σφῆς ἡσύχαζον καὶ οὐκ ἐπηκολούθουν, ἐνταῦθα τοὺς ἑαυτῶν στρατηγούς αὐτίς ἐν αἰτίᾳ εἶχον τὸ τε πρότερον καὶ ληφθέντας πρὸς Ἀργεῖ Λακεδαιμονίους ἀφειδῆναι· καὶ νῦν ὅτι ἀποδιδράσκοντας οὐδεὶς ἐπιδιώκει, ἀλλὰ καθύπευκ οἱ μὲν σφῶνται, σφεῖς δὲ προδίδονται. οἱ στρατηγοὶ ἐθορυβήθησαν μὲν τὸ παραντίκα, ὥστε

δὲ ἀπάγουσιν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ λόφου καὶ προελθόντες εἰς τὸ ὁμαλὸν ἱστροποπεδεύσαντο ὡς ἰόντες ἐπὶ τοὺς πολεμίους.

66. Τῇ δ' ὕστεραία οἱ τε Ἀργεῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐκυνετάζαντο, ὥς ἐμελλόν μαχεῖσθαι, ἣν περιτύχωσιν· οἱ τε Λακεδαιμόνιοι ἀπὸ τοῦ ὕδατος πρὸς τὸ Ἡράκλειον πάλιν εἰς τὸ αὐτὸ στρατόπεδον ἰόντες ὁρῶσι δι' ὀλίγου τοὺς ἐναντίους ἐν τάξει τε ἤδη πάντας καὶ ἀπὸ τοῦ λόφου προεληλυθότας. μάλιστα δὴ Λακεδαιμόνιοι εἰς ὃ ἐμέμνηντο ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ ἐξεπλάγησαν. διὰ βραχείας γὰρ μελλήσεως ἡ παρασκευὴ αὐτοῖς ἐγίνετο· καὶ εὐθύς ὑπὸ σπουδῆς καθίσταντο εἰς κόσμον τὸν ἑαυτῶν, Ἀγιδος τοῦ βασιλέως ἕκαστα ἐξηγουμένου κατὰ τὸν νόμον. βασιλέως γὰρ ἄγοντος ὑπ' ἐκείνου πάντα ἄρχεται, καὶ τοῖς μὲν πολεμάρχοις αὐτὸς φράζει τὸ δέον, οἱ δὲ τοῖς λοχαγοῖς, ἐκεῖνοι δὲ τοῖς πεντηκοντῆρσιν, αὐτῶν δ' οὗτοι τοῖς ἐνωμοτάρχοις, καὶ οὗτοι τῇ ἐνωμοτίᾳ. καὶ αἱ παραγγέλσεις, ἣν τι βούλωνται, κατὰ τὰ αὐτὰ χωροῦσι καὶ ταχέαι ἐπέρχονται· σχεδὸν γάρ τι πᾶν πλὴν ὀλίγου τὸ στρατόπεδον τῶν Λακεδαιμονίων ἄρχοντες ἀρχόντων εἰσὶ, καὶ τὸ ἐπιμελὲς τοῦ δρωμένου πολλοῖς προσήκει.

67. Τότε δὲ κέρας μὲν εὐώνυμον Σκιριταὶ αὐτοῖς καθίσταντο, αἰὲ ταύτην τὴν τάξιν μόνοι Λακεδαιμονίων ἐπὶ σφῶν αὐτῶν ἔχοντες· παρὰ δ' αὐτοῖς οἱ ἐπὶ Θράκης Βρασιδίειοι στρατιῶται καὶ νεοδαμῳδεις μετ' αὐτῶν· ἔπειτ' ἤδη Λακεδαιμόνιοι αὐτοὶ ἐξῆς καθίστασαν τοὺς λόχους καὶ παρ' αὐτοὺς Ἀρκάδων Ἡραιῆς, μετὰ δὲ τούτους Μαινάλιοι, καὶ ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρα Τερεῦται καὶ Λακεδαιμονίων ὀλίγοι, τὸ ἔσχατον ἔχοντες, καὶ οἱ ἱππῆς αὐτῶν ἐφ' ἑκατέρῳ τῷ κέρα. Λακεδαιμόνιοι μὲν οὕτως ἐτάξαντο· οἱ δ' ἐναντιοὶ αὐτοῖς δεξιὸν μὲν κέρα Μαντινῆς εἶχον ὅτι ἐν τῇ ἐκείνων τὸ ἔργον ἐγίνετο, παρὰ δ'

αὐτοὺς οἱ ξύμμαχοι Ἀρκάδων ἦσαν, ἔπειτα Ἀργεῖων οἱ χίλιοι λογάδες, οἷς ἡ πόλις ἐκ πολλοῦ ἄσκησιν τῶν ἐς τὸν πόλεμον δημοσίᾳ παρεῖχε, καὶ ἐχόμενοι αὐτῶν οἱ ἄλλοι Ἀργεῖοι, καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ ξύμμαχοι αὐτῶν, Κλεωναῖοι καὶ Ὀρνεῖται, ἔπειτα Ἀθηναῖοι ἔσχατοι τὸ εὐώνυμον κέρας ἔχοντες καὶ ἱππῆς μετ' αὐτῶν οἱ οἰκείοι.

68. Τάξις μὲν ἦδε καὶ παρασκευὴ ἀμφοτέρων ἦν, τὸ δὲ στρατόπεδον τῶν Λακεδαιμονίων μεῖζον ἐφάνη. ἀριθμὸν δὲ γράφαι, ἢ καθ' ἑκάστους ἑκατέρων ἢ ἑμπαντας, οὐκ ἂν δυναίμην ἀκριβῶς· τὸ μὲν γὰρ Λακεδαιμονίων πληθὸς διὰ τῆς πολιτείας τὸ κρυπτόν ἡγροεῖτο, τῶν δ' αὖ διὰ τὸ ἀνθρώπειον κομπῶδες ἐς τὰ οἰκεία πλήθῃ ἠπιστεῖτο. ἐκ μέντοι τοιοῦδε λογιζομένου ἔστι τῷ σκοπεῖν τὸ Λακεδαιμονίων τότε παραγεγνημένον πληθὸς·
3 λόχοι μὲν γὰρ ἐμάχοντο ἐπὶ τῷ ἄνευ Σκιριτῶν, ὄντων ἑξακοσίων, ἐν δὲ ἑκάστῳ λόχῳ πεντηκοστὺς ἦσαν τέσσαρες, καὶ ἐν τῇ πεντηκοστῇ ἐνωμοτὶα τέσσαρες. τῆς τε ἐνωμοτίας ἐμάχοντο ἐν τῷ πρώτῳ ζυγῷ τέσσαρες· ἐπὶ δὲ βᾶθος ἐτάξαντο μὲν οὐ πάντες ὁμοίως, ἀλλ' ὥς λοχαγὸς ἑκαστος ἐβούλετο, ἐπὶ πᾶν δὲ κατέστησαν ἐπὶ ὀκτώ. παρὰ δὲ ἅπαν πλὴν Σκιριτῶν τετρακόσιοι καὶ δυοῖν δέοντες πεντήκοντα ἄνδρες ἡ πρώτη τάξις ἦν.

69. Ἐπεὶ δὲ ξυνιέναι ἔμελλον ἤδη, ἐνταῦθα καὶ παραινέσεις καθ' ἑκάστους ὑπὸ τῶν οἰκείων στρατηγῶν τοιαῖδε ἐγίνοντο, Μαντινεῦσι μὲν ὅτι ὑπὲρ τε πατριδος ἢ μάχῃ ἔσται καὶ ὑπὲρ ἀρχῆς ἅμα καὶ δουλείας, τὴν μὲν μὴ πειρασάμενοις ἀφαιρεθῆναι, τῆς δὲ μὴ αὐτῶν πειρασθαι· Ἀργεῖοις δὲ ὑπὲρ τῆς τε παλαιᾶς ἡγεμονίας καὶ τῆς ἐν Πελοποννήσῳ ποτὲ ἰσομοιρίας μὴ διὰ παντὸς στερισκομένους ἀνέχεσθαι, καὶ ἄνδρας ἅμα ἐχθροὺς καὶ ἀστυγέιτους ὑπὲρ πολλῶν ἀδικημάτων ἀμύνασθαι· τοῖς δὲ Ἀθηναίοις, καλὸν εἶναι μετὰ πολλῶν καὶ ἀγαθῶν

ξυμμάχων ἀγωνιζομένους μηδενὸς λείπεσθαι, καὶ ὅτι ἐν Πελοποννήσῳ Λακεδαιμονίους νικῆσαντες τὴν τε ἀρχὴν βεβαιοτέραν καὶ μείζω ἔξουσιν, καὶ οὐ μὴ ποτὲ τις αὐτοῖς ἄλλος ἐς τὴν γῆν ἔλθῃ. τοῖς μὲν Ἀργεῖοις καὶ ξυμμαχοῖς 2 τοιαῦτα παρηνέθη· Λακεδαιμόνιοι δὲ καθ' ἑκάστους τε καὶ μετὰ τῶν πολεμικῶν νόμων ἐν σφίσιν αὐτοῖς ὧν ἡπίσταντο τὴν παρακέλευσιν τῆς μνήμης ἀγαθοῖς οὖσιν ἐποιούντο, εἰδότες ἔργων ἐκ πολλοῦ μελέτην πλείω σφύρουσαν ἢ λόγων δι' ὀλλγού καλῶς ῥηθεῖσαν παραινέσιν.

70. Καὶ μετὰ ταῦτα ἡ ξυνόδος ἦν, Ἀργεῖοι μὲν καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐντόνως καὶ ὀργῇ χωροῦντες, Λακεδαιμόνιοι δὲ βραδέως καὶ ὑπὸ αὐλητῶν πολλῶν νόμον ἐγκαθίστασαν, οὐ τοῦ θεοῦ χάριν, ἀλλ' ἵνα ὁμαλῶς μετὰ θυμῷ βαίνοντες προέλθοιεν καὶ μὴ διασπασθεῖν αὐτοῖς ἡ τάξις, ὅπερ φιλεῖ τὰ μεγάλα στρατόπεδα ἐν ταῖς προσόδοις ποιεῖν.

71. Ξυνιόντων δ' ἔτι Ἄγρις ὁ βασιλεὺς τοιῶνδε ἐβουλεύσατο δοῦναι. τὰ στρατόπεδα ποιῆν μὲν καὶ ἅπαντα τοῦτο· ἐπὶ τὰ δεξιὰ κέρατα αὐτῶν ἐν ταῖς ξυνόδοις μάλλον ἐξωθεῖται, καὶ περιέσχουσι κατὰ τὸ τῶν ἐναντιῶν εὐώνυμον ἀμφοτέροι τῷ δεξιῷ, διὰ τὸ φοβούμενους προστέλλειν τὰ γυνὰ ἑκαστον ὡς μάλιστα τῇ τοῦ ἐν δεξιᾷ παρατεταγμένου ἀσπίδι καὶ νομίζειν τὴν πρηνότητα τῆς συγκλήσεως εὐσκεπαστότατον εἶναι· καὶ ἡγρεῖται μὲν τῆς αἰτίας ταύτης ὁ πρωτοστάτης τοῦ δεξιοῦ κέρως, προθυμούμενος ἐξαλλάσσειν ἀπὸ τῶν ἐναντιῶν τὴν ἐαυτοῦ γυνάωσιν, ἐπονται δὲ διὰ τὸν αὐτὸν φόβον καὶ οἱ ἄλλοι. καὶ τότε περιέσχον μὲν οἱ Μαντινῆς πολὺ τῷ κέρει τῶν Σκιριτῶν, ἔτι δὲ πλέον οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ Τεγεᾶται τῶν Ἀθηναίων, ὅσω μεῖζον τὸ στρατεύμα εἶχον. διέσας δὲ Ἄγρις μὴ σφῶν κυκλωθῇ τὸ εὐώνυμον, καὶ νομίσας
Thucydides. II. 4

ἄραι περιέχειν τοὺς Μαντινέας, τοῖς μὲν Σκιρίταις καὶ Βρασιδείοις ἐσήμηνεν ἐπεξαγαρόντας ἀπὸ σφῶν ἐξιῶσθαι τοῖς Μαντινεῦσιν, ἐς δὲ τὸ διάκενον τοῦτο παρήγγελλεν ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ κέρως δύο λόχους τῶν πολεμάρχων Ἰππονοῖδα καὶ Ἀριστοκλεί· ἔχουσι παρελθεῖν καὶ ἐσβαλόντα πληρῶσαι, νομίζων τῷ θ' ἐαυτῶν δεξιῷ ἔτι περιουσίαν εἶσεσθαι καὶ τὸ κατὰ τοὺς Μαντινέας βεβαιότερον τετάξεσθαι.

72. Ξυνέβη οὖν αὐτῷ ἅτε ἐν αὐτῇ τῇ ἐφόδῳ καὶ ὀλίγον παραγγείλαντι τὸν τε Ἀριστοκλέα καὶ τὸν Ἰππονοῖδαν μὴ θελῆσαι παρελθεῖν, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦτο τὸ αἰτίαμα ὕστερον φεύγειν ἐκ Σπάρτης, δόξαντας μαλακισθῆναι, καὶ τοὺς πολεμίους φθάσαι τῇ προσμίξει, καὶ κελεύσαντος αὐτοῦ, ἐπὶ τοὺς Σκιρίτας ὡς οὐ παρήλθοι οἱ λόχοι, πάλιν αὖ σφίσι προσμίξει, μὴ δυνηθῆναι ἐν μὴδὲ τούτους ἐνγκλῆσαι. ἀλλὰ μάλιστα δὴ κατὰ πάντα τῇ ἐμπειρίᾳ Λακεδαιμόνιοι ἐλασσωθέντες τότε τῇ ἀνδρίᾳ ἔδειξαν οὐχ ἥσσον περιγεγυμένους. ἐπειδὴ γὰρ ἐν χερσὶν ἐγίγνοντο τοῖς ἐναντίοις, τὸ μὲν τῶν Μαντινέων δεξιὸν τρέπει αὐτῶν τοὺς Σκιρίτας καὶ τοὺς Βρασιδείους, καὶ ἐσπεύοντες οἱ Μαντινῆς καὶ οἱ ἑὺμαχοι αὐτῶν καὶ τῶν Ἀργείων οἱ χίλιοι λογάδες κατὰ τὸ διάκενον καὶ οὐ ἐνγκλησθὲν τοὺς Λακεδαιμονίους διέφθειρον καὶ κνυλωσάμενοι ἔτρεψαν καὶ ἐξέωσαν ἐς τὰς ἀμάξας καὶ τῶν πρεσβυτέρων τῶν ἐπιτεταγμένων ἀπέκτεινάν τινες. καὶ ταύτῃ μὲν ἥσσωντο οἱ Λακεδαιμόνιοι· τῷ δ' ἄλλῳ στρατοπέδῳ, καὶ μάλιστα τῷ μέσῳ, ἥπερ ὁ βασιλεὺς Ἄγρις ἦν καὶ περὶ αὐτὸν οἱ τριακόσιοι ἱππῆς καλούμενοι, προσπεσόντες τῶν τε Ἀργείων τοῖς πρεσβυτέροις καὶ πέντε λόχοις ὀνομασμένοις καὶ Κλεωναίοις καὶ Ὀρνεάταις καὶ Ἀθηναίων τοῖς παρατεταγμένοις ἔτρεψαν οὐδὲ ἐς χεῖρας τοὺς πολλοὺς ὑπομείναντας, ἀλλ' ὡς ἐπῆσαν οἱ Λακε-

μόνιοι, εὐθὺς ἐνδόντας καὶ ἔστιν οὗς καὶ καταπατη-
τας τοῦ μὴ φθῆναι τὴν ἐγκατάληψιν.

73. Ὡς δὲ ταύτη ἐνεδεδώκει τὸ τῶν Ἀργείων καὶ
μάχων στράτευμα, παρερρήγγυντο ἤδη ἅμα καὶ ἐφ'
ἑτερα, καὶ ἅμα τὸ δεξιὸν τῶν Λακεδαιμονίων καὶ Τε-
τῶν ἐκυκλοῦτο τῷ περιέχοντι σφῶν τοὺς Ἀθηναίους,
ἡ ἀμφοτέρωθεν αὐτοὺς κίνδυνος περιειστήκει, τῇ μὲν
κλουμένους, τῇ δὲ ἤδη ἡσσημένους. καὶ μάλιστα ἂν
ὑ στρατεύματος ἐταλαιπώρησαν, εἰ μὴ οἱ Ἰππῆς παρόν-
ς αὐτοῖς ὠφέλιμοι ἦσαν. καὶ ξυνέβη τὸν Ἀγιν, ὥς 2
ἴδετο τὸ εὐώνυμον σφῶν ποιοῦν τὸ κατὰ τοὺς Μαν-
νέας καὶ τῶν Ἀργείων τοὺς χιλίους, παραγγεῖλαι παντὶ
τῷ στρατεύματι χωρῆσαι ἐπὶ τὸ νικώμενον. καὶ γενομέ- 3
ου τούτου οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ἐν τούτῳ, ὥς παρήλθε καὶ
ἐκκλινεν ἀπὸ σφῶν τὸ στράτευμα, καθ' ἡσυχίαν ἐσώ-
ησαν καὶ τῶν Ἀργείων μετ' αὐτῶν τὸ ἡσσηθῆν. οἱ δὲ
Μαντινῆς καὶ οἱ ξυμμαχοὶ καὶ τῶν Ἀργείων οἱ λογάδες
ἔκτι πρὸς τὸ ἐγκεῖσθαι τοῖς ἐναντίοις τὴν γνώμην εἶ-
ου, ἀλλ' ὁρῶντες τοὺς τε σφετέρους νενικημένους καὶ
οὗς Λακεδαιμονίους ἐπιφερομένους ἐς φυγὴν ἐτράπον-
ο. καὶ τῶν μὲν Μαντινέων καὶ πλείους διεφθάρησαν, 4
τῶν δὲ Ἀργείων λογάδων τὸ πολὺ ἐσώθη. ἡ μὲντοι φυ-
γὴ καὶ ἀποχώρησις οὐ βίαιος οὐδὲ μακρὰ ἦν· οἱ γὰρ
Λακεδαιμόνιοι μέχρι μὲν τοῦ τρέψαι χρόνους τὰς μάχας
καὶ βεβάλους τῷ μένειν ποιοῦνται, τρέψαντες δὲ βραχείας
καὶ οὐκ ἐπὶ πολὺ τὰς διώξεις.

74. Καὶ ἡ μὲν μάχη τοιαύτη καὶ ὅτι ἐγγύτατα τού-
του ἐγένετο, πλείστου δὲ χρόνου μεγίστη δὴ τῶν Ἑλλη-
νικῶν καὶ ὑπὸ ἀξιολογωτάτων πόλεων ξυνελθοῦσα. οἱ 2
Λακεδαιμόνιοι προθέμενοι τῶν πολέμιων νεκρῶν τὰ
πλεονεκτήματα τροπαῖον εὐθὺς ἵστασαν καὶ τοὺς νεκροὺς ἐσκή-
υον καὶ τοὺς αὐτῶν ἀνέλλοντο καὶ ἀπήγαγον ἐς Τίγρει.

οὐπερ ἐτάφησαν, καὶ τοὺς τῶν πολεμίων ὑποσπόνδοι
 ἀπέδοσαν. ἀπέθανον δὲ Ἀργείων μὲν καὶ Ὀρνεατῶν καὶ
 Κλεωναίων ἑπτακόσιοι, Μαντινέων δὲ διακόσιοι, καὶ
 Ἀθηναίων ξὺν Αἰγινήταις διακόσιοι καὶ οἱ στρατη-
 ἀμφότεροι. Λακεδαιμονίων δὲ οἱ μὲν ξύμμαχοι οὐκ ἐτα-
 λαιπώρησαν ὥστε καὶ ἀξιόλογόν τι ἀπογενέσθαι· αὐτῶν
 δὲ χαλεπὸν μὲν ἦν τὴν ἀλήθειαν πυθέσθαι, ἐλέγοντο
 περὶ τριακοσίους ἀποθανεῖν.

75. Τῆς δὲ μάχης μελλούσης ἔσεσθαι καὶ Πλειστο-
 ναξ ὁ ἕτερος βασιλεὺς ἔχων τοὺς τε πρεσβυτέρους καὶ
 νεωτέρους ἐβοήθησε· καὶ μέχρι μὲν Τεγέας ἀφίκε-
 2 πνυθόμενος δὲ τὴν νίκην ἀπεχώρησε. καὶ τοὺς ἀπὸ Κε-
 ρίνθου καὶ ἔξω Ἰσθμοῦ ξυμμάχους ἀπέστρεψαν πέμψα-
 τες οἱ Λακεδαιμόνιοι, καὶ αὐτοὶ ἀναχωρήσαντες καὶ τοὺς
 ξυμμάχους ἀφέντες (Κάρνεια γὰρ αὐτοῖς ἐτύγχανον ὁ-
 3 τα) τὴν ἐορτὴν ἤγον. καὶ τὴν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων το-
 ἐπιφερομένην αἰτίαν ἐς τε μαλακίαν διὰ τὴν ἐν τῇ νή-
 ξυμφοράν καὶ ἐς τὴν ἄλλην ἀβουλίαν τε καὶ βραδυτῇ
 ἐνὶ ἔργῳ τούτῳ ἀπελύσαντο, τύχῃ μὲν ὡς ἰδόνουν κα-
 ζόμενοι, γνώμῃ δὲ οἱ αὐτοὶ ἔτι ὄντες.

4 Τῇ δὲ προτέρᾳ ἡμέρᾳ ξυνέβη τῆς μάχης ταῦτα
 καὶ τοὺς Ἐπίδαυρίους πανδημεὶ ἐσβαλεῖν ἐς τὴν Ἀργεῖαν
 ὡς ἐρῆμον οὖσαν καὶ τοὺς ὑπολοίπους φύλακας τῆς
 5 Ἀργείων ἐξελθόντων αὐτῶν διαφθεῖραι πολλούς. καὶ
 Ἡλείων τρισχιλίων ὀπλιτῶν βοηθησάντων Μαντινεύ-
 ὄστερον τῆς μάχης καὶ Ἀθηναίων χιλίων πρὸς τοῖς πε-
 τέροις, ἐστράτευσαν ἅπαντες οἱ ξύμμαχοι οὗτοι εὐθὺς
 ἐπὶ Ἐπίδαυρον, ἕως οἱ Λακεδαιμόνιοι Κάρνεια ἤγον,
 6 διελόμενοι τὴν πόλιν περιετείχιζον. καὶ οἱ μὲν ἄλ-
 λ' ἐξεπαύσαντο, Ἀθηναῖοι δὲ ὥσπερ προσετάχθησαν
 ἄκραν τὸ Ἡράειον εὐθὺς ἐξειργάσαντο. καὶ ἐν τοῦ

ξυγκαταλιπόντες ἅπαντες τῷ τειχίσματι φρουρὰν ἀνελήθησαν κατὰ πόλεις ἕκαστοι. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

76. Τοῦ δ' ἐπιγιννομένου χειμῶνος ἀρχομένου εὐθὺς οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐπειδὴ τὰ Κάρνεια ἤγαγον, ἐξεστράτευσαν, καὶ ἀφικόμενοι ἐς Τεγέαν λόγους προὔπεμπον ἐς τὸ Ἄργος ξυμβατηρίους. ἦσαν δὲ αὐτοῖς πρότερόν τε ἄνδρες ἐπιτήδαιοι καὶ βουλόμενοι τὸν δῆμον τὸν ἐν Ἀργεὶ καταλύσαι, καὶ ἐπειδὴ ἡ μάχη ἐγεγένητο, πολλῶ μᾶλλον ἐδύναντο πείθειν τοὺς πολλοὺς ἐς τὴν ὁμολογίαν. ἐβούλουντο δὲ πρῶτον σπονδὰς ποιήσαντες πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους αὐθις ὕστερον καὶ ξυμμαχίαν, καὶ οὕτως ἤδη τῷ δήμῳ ἐπιτίθεσθαι. καὶ ἀφικνεῖται πρόξενος ὢν Ἀργείων Λίχας ὁ Ἀρχεσιλάου παρὰ τῶν Λακεδαιμονίων δύο λόγῳ φέρων ἐς τὸ Ἄργος, τὸν μὲν καθ' ὃ τι εἰ βούλονται πολεμεῖν, τὸν δ' ὥς εἰ εἰρήνην ἄγειν. καὶ γενομένης πολλῆς ἀντιλογίας (ἐτυχε γὰρ καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης παρών) οἱ ἄνδρες οἱ τοῖς Λακεδαιμονίοις πρᾶσσοντες, ἤδη καὶ ἐκ τοῦ φανεροῦ τολμῶντες, ἔπεισαν τοὺς Ἀργεῖους προσδέξασθαι τὸν ξυμβατήριον λόγον. ἐστὶ δὲ ὅδε.

77. „Κατὰδε δοκεῖ τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν Λακεδαιμονίων ξυμβαλίσθαι ποττῶς Ἀργείοις, ἀποδιδόντας τῶς παιδας τοῖς Ὀρχομενίοις καὶ τῶς ἄνδρας τοῖς Μαιναλίοις, καὶ τῶς ἄνδρας τῶς ἐν Μαντινείᾳ τοῖς Λακεδαιμονίοις ἀποδιδόντας, καὶ ἐξ Ἐπιδαύρῳ ἐκβῶντας καὶ το τεῖχος ἀναρροῦντας. αἱ δὲ κα μὴ εἰκῶντι τοὶ Ἀθηναῖοι ἐξ Ἐπιδαύρῳ, πολεμίους εἶμεν τοῖς Ἀργείοις καὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς τῶν Λακεδαιμονίων ξυμμάχοις καὶ τοῖς τῶν Ἀργείων ξυμμάχοις. καὶ αἱ τίνα τοὶ Λακεδαιμόνιοι παιδας ἔχοντι, ἀποδόμεν ταῖς πολίεσσι πάσαις. περὶ δὲ τῷ σιῶσύματος, αἱ μὲν λῆν, τοῖς Ἐπιδαυρίοις ὕρχον δόμεν, αἱ δὲ, αὐτοὺς ὁμόσαι. τὰς δὲ πόλεις τὰς ἐν Πελοποννήσῳ,

καὶ μικρὰς καὶ μεγάλας, αὐτονόμους εἶμεν πάσας καὶ
 6 πάτρια. αἱ δὲ καὶ τῶν ἐκτὸς Πελοποννήσῳ τις ἐπὶ τῇ
 Πελοποννήσῳ γὰρ ἔη ἐπὶ κακῷ, ἀλεξέμεναι ἀμοιβῇ βο-
 λευσάμενους, ὅπα καὶ δικαιοτάτα δοκῇ τοῖς Πελοπον-
 7 οῖσι. ὅσοι δ' ἐκτὸς Πελοποννήσῳ τῶν Λακεδαιμονίων
 ξύμμαχοί ἐντι, ἐν τῷ αὐτῷ ἔσσοῦνται ἐν τῷ περὶ καὶ τοῖς
 8 Ἀργείοις ξύμμαχοί ἐντι, τὰν αὐτῶν ἔχοντες. ἐπιδείξαντες
 δὲ τοῖς ξυμμάχοις ξυμβαλέσθαι, αἱ καὶ αὐτοῖς δοκῇ. αἱ
 τι δοκῇ τοῖς ξυμμάχοις, οἷκαδ' ἀπιάλλην.“

78. Τοῦτον μὲν τὸν λόγον προσεδέξαντο πρῶτον
 Ἀργεῖοι, καὶ τῶν Λακεδαιμονίων τὸ στράτευμα ἀνε-
 ρησεν ἐκ τῆς Τεγέας ἐπ' οἴκου· μετὰ δὲ τοῦτο ἐπιμύ-
 ούσης ἤδη παρ' ἀλλήλους, οὐ πολλῶ ὕστερον ἐπράξ-
 αῦθις οἱ αὐτοὶ ἄνδρες ὥστε τὴν Μαντινέων καὶ Ἠλείων
 καὶ τὴν Ἀθηναίων ξυμμαχίαν ἀφέντας Ἀργεῖους σπο-
 ονδὰς καὶ ξυμμαχίαν ποιήσασθαι πρὸς Λακεδαιμονίους
 καὶ ἐγένοντο αἶδε.

79. „Κατὰ δὲ ἔδοξε τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀργείοις
 σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν εἶμεν πεντήκοντα ἔτη, ἐπὶ τῇ
 ἰσῷ καὶ ὁμοίοις δίκας διδόντας κατὰ πάτρια· ταῖς
 ἄλλαι πόλεις τὰς ἐν Πελοποννήσῳ κοινανειόντων τῶν
 σπονδῶν καὶ τῶν ξυμμαχιῶν αὐτόνομοι καὶ αὐτοπόλι-
 τὰν αὐτῶν ἔχοντες, κατὰ πάτρια δίκας διδόντες τὰς ἰσῷ
 2 καὶ ὁμοίας. ὅσοι δὲ ἔξω Πελοποννήσῳ Λακεδαιμονίων
 ξύμμαχοί ἐντι, ἐν τοῖς αὐτοῖς ἔσσοῦνται τοῖς περὶ καὶ τοῖς
 Λακεδαιμόνιοι· καὶ τοῖς τῶν Ἀργείων ξύμμαχοι ἐν
 αὐτῷ ἔσσοῦνται τῷ περὶ καὶ τοῖς Ἀργείοις, τὰν αὐτῶν ἔχον-
 3 τες. αἱ δὲ ποὶ στρατείας δέη κοινῶς, βουλευέσθαι Λακεδαί-
 μονίως καὶ Ἀργείως ὅπα καὶ δικαιοτάτα κρίναντας τῶν
 4 ξυμμάχοις. αἱ δὲ τινι τῶν πολιῶν ἢ ἀμφίλογα, ἢ τῶν
 ἐντὺς ἢ τῶν ἐκτὸς Πελοποννήσῳ, αἴτε περὶ ὧν αἱ πόλεις
 περὶ ἄλλου τινός, διακριθῆμεν. αἱ δὲ τις τῶν ξυμμάχων

πόλις πόλει ἐρίζοι, ἐς πόλιν ἐλθεῖν, ἂν τινα ἴσαν ἀμφοῖν ταῖς πολίτεσσι δοκεῖοι. τῶς δὲ ἕτας κατὰ πάτρια δικάζεσθαι.“

80. Αἱ μὲν σπονδαὶ καὶ ἡ συμμαχία αὕτη ἐγγεγνήητο· καὶ ὅποσα ἀλλήλων πολέμῳ ἢ εἰ τι ἄλλο εἶχον, διελύσαντο. κοινῇ δὲ ἤδη τὰ πράγματα τιθέμενοι ἐψηφίσαντο κήρυκα καὶ πρεσβείαν παρ' Ἀθηναίων μὴ προσδέχεσθαι, ἢν μὴ ἐκ Πελοποννήσου ἐξίωσι τὰ τεῖχη ἐκλιπόντες, καὶ μὴ ξυμβαίνειν τῷ μηδὲ πολεμεῖν ἄλλ' ἢ ἅμα. καὶ τὰ τε 2 ἄλλα θυμῷ ἔφερον καὶ ἐς τὰ ἐπὶ Θωράκης χωρία καὶ ὡς Περδικκαν ἐπεμψαν ἀμφοτέρω πρέσβεις καὶ ἀνέπεισαν Περδικκαν ξυνομόσαι σφίσιν. οὐ μέντοι εὐθύς γε ἀπέστη τῶν Ἀθηναίων, ἀλλὰ διανοεῖτο, ὅτι καὶ τοὺς Ἀργεῖους ἰώρα· ἦν δὲ καὶ αὐτὸς τὸ ἀρχαῖον ἐξ Ἀργεῶς. καὶ τοῖς Χαλκιδεῦσι τοὺς τε παλαιοὺς ὄρκους ἀνενεώσαντο καὶ ἄλλους ὤμοσαν. ἐπεμψαν δὲ καὶ παρὰ τοὺς Ἀθηναίους 3 οἱ Ἀργεῖοι πρέσβεις, τὸ ἐξ Ἐπιδαύρου τεῖχος κειλεύοντες ἐκλιπεῖν. οἱ δ' ὀρῶντες ὀλίγοι πρὸς πλείους ὄντες τοὺς ξυμφύλακας ἐπεμψαν Δημοσθένη τοὺς σφετέρους ἐξάξοντα. ὁ δὲ ἀφικόμενος καὶ ἀγῶνά τινα πρόφασιν γυμνικὸν ἐξω τοῦ φρουρίου ποιήσας, ὡς ἐξῆλθε τὸ ἄλλο φρουρικόν, ἀπέκλησε τὰς πύλας, καὶ ὕστερον Ἐπιδαυριοῖς ἀνανεωσάμενοι τὰς σπονδὰς αὐτοὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέδωκαν τὸ τεῖχοςμα.

81. Μετὰ δὲ τὴν τῶν Ἀργείων ἀπόστασιν ἐκ τῆς συμμαχίας καὶ οἱ Μαντινῆς, τὸ μὲν πρῶτον ἀντέχοντες, ἔπειτ' οὐ δυνάμενοι ἄντι τῶν Ἀργείων, ξυνέβησαν καὶ αὐτοὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ τὴν ἀρχὴν ἀφείσαν τῶν πόλεων. καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ Ἀργεῖοι, χίλιοι ἑκάτεροι, 2 ξυστρατεύσαντες, τὰ τ' ἐν Σικυνῶνι ἐς ὀλίγους μᾶλλον κατέστησαν αὐτοὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐλθόντες, καὶ μετ' ἐκεῖνα ξυναμφοτέροι ἤδη καὶ τὸν ἐν Ἀργεὶ δῆμον κατέ-

ἤθελον ὑπακούειν ὥσπερ οἱ ἄλλοι νησιῶται, ἀλλὰ τὸ μὲν
 πρῶτον οὐδετέρων ὄντες ἡσύχαζον, ἔπειτα ὥς αὐτοὺς
 ἠνάγκαζον οἱ Ἀθηναῖοι δηοῦντες τὴν γῆν, ἐς πόλεμον
 ὁφθαλμὸν κατέστησαν. στρατοπεδευσάμενοι οὖν ἐς τὴν
 γῆν αὐτῶν τῇ παρασκευῇ ταύτῃ οἱ στρατηγοὶ Κλεομήδης
 τε ὁ Ἀνκομήδους καὶ Τισίας ὁ Τισιμάχου, πρὶν ἀδικεῖν
 τι τῆς γῆς, λόγους πρῶτον ποιησομένους ἐπεμψαν πρέ-
 σβεις. οὓς οἱ Μήλιοι πρὸς μὲν τὸ πλῆθος οὐκ ἤγαγον
 ἐν δὲ ταῖς ἀρχαῖς καὶ τοῖς ὀλίγοις λέγειν ἐκέλευον περ
 ὧν ἤκουσιν. οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων πρέσβεις ἔλεγον τοιάδε.

85. „Ἐπειδὴ οὐ πρὸς τὸ πλῆθος οἱ λόγοι γίνονται
 ὅπως δὴ μὴ ξυνεχεῖ ῥήσει οἱ πολλοὶ ἐπαγωγὰ καὶ ἀνέ-
 λεγκτα ἐσάπαξ ἀκούσαντες ἡμῶν ἀπατηθῶσι (γιννώσκο-
 μεν γὰρ ὅτι τοῦτο φρονεῖ ὑμῶν ἢ ἐς τοὺς ὀλίγους ἀγωγὴ)
 ὑμεῖς οἱ καθήμενοι ἐτι ἀσφαλέστερον ποιήσατε. καθ' ἕκα-
 στον γὰρ καὶ μῆδ' ὑμεῖς ἐνὶ λόγῳ, ἀλλὰ πρὸς τὸ μὴ δο-
 κοῦν ἐπιτηδείως λέγεσθαι εὐθύς ὑπολαμβάνοντες κρι-
 γετε καὶ πρῶτον εἰ ἀρέσκει ὥς λέγομεν εἶπατε.“

86. Οἱ δὲ τῶν Μηλίων ξύνεδροι ἀπεκρίναντο. „Ἰ-
 μὲν ἐπισείκεια τοῦ διδάσκειν καθ' ἡσυχίαν ἀλλήλους ο-
 ψέγεται, τὰ δὲ τοῦ πολέμου παρόντα ἤδη καὶ οὐ μέλλον-
 τα διαφέροντα αὐτοῦ φαίνεται. ὁρῶμεν γὰρ αὐτοὺς τ-
 κριτὰς ἤκοντας ὑμᾶς τῶν λεχθησομένων, καὶ τὴν τελευ-
 τὴν ἐξ αὐτοῦ κατὰ τὸ εἶκος περιγενομένοις μὲν τῷ δικαίῳ
 καὶ δι' αὐτὸ μὴ ἐνδοῦσι πόλεμον ἡμῖν φέρουσαν, πει-
 σθεῖσαι δὲ δουλείαν.“

87. ΑΘ. Εἰ μὲν τοίνυν ὑπονοίας τῶν μελλόντων λο-
 γιούμενοι ἢ ἄλλο τι ξυνήκετε ἢ ἐκ τῶν παρόντων καὶ ὧ
 ὁρᾶτε περὶ σωτηρίας βουλευόμενοι τῇ πόλει, πανοίμεθα
 ἄν· εἰ δ' ἐπὶ τοῦτο, λέγοιμεν ἄν.

88. ΜΗΛ. Εἰκὸς μὲν καὶ ξυγγνώμη ἐν τῷ τοιαῷ
 καθεστῶτας ἐπὶ πολλὰ καὶ λέγοντας καὶ δοκοῦντας τρι-

πείσθαι· ἡ μέντοι ξύνοδος καὶ περὶ σωτηρίας ἦδε πάρεστι, καὶ ὁ λόγος ᾧ προκαλεῖσθε τρόπον, εἰ δοκεῖ, γιγνέσθω.

89. ΑΘ. Ἡμεῖς τοίνυν οὔτε αὐτοὶ μετ' ὀνομάτων καλῶν, ὥς ἡ δικαίως τὸν Μῆδον καταλύσαντες ἄρχομεν ἡ ἀδικούμενοι νῦν ἐπεξερχόμεθα, λόγων μῆκος ἄπιστον παρέξομεν, οὔθ' ὑμᾶς ἀξιούμεν ἡ ὅτι Λακεδαιμονίων ἄποικοι ὄντες οὐ ξυνεστρατεύσατε ἡ ὥς ἡμᾶς οὐδὲν ἡδικήκατε λέγοντας οἰεσθαι πείσειν, τὰ δυνατὰ δ' ἐξ ὧν ἐκάτεροι ἀληθῶς φρονοῦμεν διαπράσσεισθαι, ἐπισταμένους πρὸς εἰδότας ὅτι δίκαια μὲν ἐν τῷ ἀνθρωπείῳ λόγῳ ἀπὸ τῆς ἰσῆς ἀνέγκης κρίνεται, δυνατὰ δὲ οἱ προύχοντες πράσσουσι καὶ οἱ ἀσθενεῖς ξυγχωροῦσιν.

90. ΜΗΛ. Ἦι μὲν δὴ νομίζομέν γε, χρήσιμον (ἀνάγκη γάρ, ἐπειδὴ ὑμεῖς οὕτω παρὰ τὸ δίκαιον τὸ ξυμφέρον λέγειν ὑπέθεσθε) μὴ καταλύειν ὑμᾶς τὸ κοινὸν ἄγαθόν, ἀλλὰ τῷ αἰεὶ ἐν κινδύνῳ γιγνομένῳ εἶναι τὰ εἰκότα δίκαια, καὶ τι καὶ ἐντὸς τοῦ ἀκριβοῦς πείσαντά τινα ὥφελθῆναι. καὶ πρὸς ὑμῶν οὐχ ἦσσαν τοῦτο, ὅσῳ καὶ ἐπὶ μεγίστῃ τιμωρίᾳ σφαλέντες ἂν τοῖς ἄλλοις παράδειγμα γένοισθε.

91. ΑΘ. Ἡμεῖς δὲ τῆς ἡμετέρας ἀρχῆς, ἣν καὶ πανθῇ, οὐκ ἀθυμοῦμεν τὴν τελευταίην· οὐ γὰρ οἱ ἄρχοντες ἄλλων, ὥσπερ καὶ Λακεδαιμόνιοι, οὗτοι δεινοὶ τοῖς νικηθεῖσιν (ἔστι δὲ οὐ πρὸς Λακεδαιμονίους ἡμῖν ὁ ἄγών), ἀλλ' ἦν οἱ ὑπήκοοί που τῶν ἀρχάντων αὐτοὶ ἐπιθέμενοι κρατήσωσι. καὶ περὶ μὲν τούτου ἡμῖν ἀφείσθω κινδυνεύεσθαι· ὥς δὲ ἐπ' ὥφελίᾳ τε πάρεσμεν τῆς ἡμετέρας ἀρχῆς καὶ ἐπὶ σωτηρίᾳ νῦν τοὺς λόγους ἐροῦμεν τῆς ὑμετέρας πόλεως, ταῦτα δηλώσομεν, βουλόμενοι ἀπόνως μὲν ὑμῶν ἄρξαι, χρησίμως δ' ὑμᾶς ἀμφοτέροις σωθῆναι.

92. ΜΗΛ. Καὶ πῶς χρήσιμον ἂν ξυμβαίῃ ἡμῖν δουλεύσαι, ὥσπερ καὶ ὑμῖν ἄρξαι;

93. ΑΘ. Ὅτι ὑμῖν μὲν πρὸ τοῦ τὰ δεινότατα παθεῖν ὑπακούσαι ἂν γένοιτο, ἡμεῖς δὲ μὴ διαφθείραντες ὑμᾶς κερδαίνομεν ἂν.

94. ΜΗΛ. Ὡστε ἡσυχίαν ἄγοντας ἡμᾶς φίλους μὲν εἶναι ἀντὶ πολεμίων, ξυμμάχους δὲ μηδετέρων, οὐκ ἂν δέξαισθε;

95. ΑΘ. Οὐ γὰρ τοσοῦτον ἡμᾶς βλάπτει ἢ ἐχθρὰ ὑμῶν ὅσον ἡ φιλία μὲν ἀσθενείας, τὸ δὲ μῖσος δυνάμειος παράδειγμα τοῖς ἀρχομένοις δηλούμενον.

96. ΜΗΛ. Σκοποῦσι δ' ὑμῶν οὕτως οἱ ὑπήκοοι τὸ εἶκός, ὥστε τοὺς τε μὴ προσήκοντας καὶ ὅσοι ἄποικοι ὄντες οἱ πολλοὶ καὶ ἀποστάντες τινὲς κερδαίνονται ἐς τὸ αὐτὸ τιθέασιν;

97. ΑΘ. Δικαιώματι γὰρ οὐδετέρους ἐλλείπειν ἡγοῦνται, κατὰ δύναμιν δὲ τοὺς μὲν περιγίγνεσθαι, ἡμᾶς δὲ φόβῳ οὐκ ἐπιέναι· ὥστε ἔξω καὶ τοῦ πλεόνων ἄρξαι καὶ τὸ ἀσφαλὲς ἡμῖν διὰ τὸ καταστραφῆναι ἂν παράσχοιτε, ἄλλως τε καὶ νησιῶται ναυκρατόρων καὶ ἀσθενέστεροι ἐτέρων ὄντες εἰ μὴ περιγίγνεσθε.

98. ΜΗΛ. Ἐν δ' ἐκείνῳ οὐ νομίζετε ἀσφάλειαν; δει γὰρ αὐτὸ καὶ ἐνταῦθα, ὥσπερ ὑμεῖς τῶν δικαίων λόγων ἡμᾶς ἐκβιβάσαντες τῷ ὑμετέρῳ ξυμφόρῳ ὑπακούειν πείθετε, καὶ ἡμᾶς τὸ ἡμῖν χρήσιμον διδάσκοντας, εἰ τυγχάνει καὶ ὑμῖν τὸ αὐτὸ ξυμβαῖνον, πειρᾶσθαι πείθειν. ὅσοι γὰρ, νῦν μηδετέροις ξυμμαχοῦσι, πῶς οὐ πολεμώσεσθε αὐτούς, ὅταν ἐς τὰδε βλέψαντες ἡγήσωνται ποτε ὑμᾶς καὶ ἐπὶ σφᾶς ἤξειν; κἂν τούτῳ τί ἄλλο ἢ τοὺς μὲν ὑπάρχοντας πολεμίους μεγαλύνετε, τοὺς δὲ μηδὲ μελλήσαντας γενέσθαι ἄκοντας ἐπάγεσθε;

99. ΑΘ. Οὐ γὰρ νομίζομεν ἡμῖν τούτους δεινότερους, ὅσοι ἡπειρωταὶ που ὄντες τῷ ἔλευθέρῳ πολλὴν τῇ διαμέλλησιν τῆς πρὸς ἡμᾶς φυλακῆς ποιήσονται, ἀλλὰ

τοὺς νησιώτας τέ που ἀνάγκους, ὥσπερ ὑμᾶς, καὶ τοὺς ἤδη τῆς ἀρχῆς τῷ ἀναγκαίῳ παροξυνομένους. οὗτοι γὰρ πλείστ' ἂν τῷ ἀλογίστῳ ἐπιτρέψαντες σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ ἡμᾶς ἐς προὔπτον κίνδυνον καταστήσειαν.

100. ΜΗΛ. Ἦπου ἄρα, εἰ τοσαύτην γε ὑμεῖς τε μὴ παυθῆναι ἀρχῆς καὶ οἱ δουλεύοντες ἤδη ἀπαλλαγῆναι τὴν παρακινδύνευσιν ποιοῦνται, ἡμῖν γε τοῖς ἔτι ἐλευθέροις πολλὴ κακότης καὶ δειλία μὴ πᾶν πρὸ τοῦ δουλεῦσαι ἐπεξελεθεῖν.

101. ΑΘ. Οὐκ, ἦν γε σωφρόνως βουλευήσθε· οὐ γὰρ περὶ ἀνδραγαθίας ὁ ἀγὼν ἀπὸ τοῦ ἴσου ὑμῖν μὴ αἰσχύνῃν ὄφλειν, περὶ δὲ σωτηρίας μᾶλλον ἢ βουλὴ πρὸς τοὺς κρείσσονας πολλῷ μὴ ἀνθίστασθαι.

102. ΜΗΛ. Ἄλλ' ἐπιστάμεθα τὰ τῶν πολέμων ἔστιν ὅτε κοινοτέρας τὰς τύχας λαμβάνοντα ἢ κατὰ τὸ διαφέρειν ἑκατέρων πλῆθος. καὶ ἡμῖν τὸ μὲν εἶξαι εὐθὺς ἀνέλπιστον, μετὰ δὲ τοῦ θρωμένου ἔτι καὶ στήναι ἐλπίς ὀρθῶς.

103. ΑΘ. Ἐλπίς δέ, κινδύνῳ παραμύθιον οὐσα, τοὺς μὲν ἀπὸ περιουσίας χρωμένους αὐτῇ, κἂν βλάβῃ, οὐ καθείλε· τοῖς δ' ἐς ἅπαν τὸ ὑπάρχον αναρριπτοῦσι (δάπανος γὰρ φύσει) ἅμα τε γιγνώσκεται σφαλέντων καὶ ἐν ὅτῳ ἔτι φυλάσσεται τις αὐτὴν γνωρισθεῖσαν οὐκ ἔλλείπει. ὁ ὑμεῖς ἀσθενεῖς τε καὶ ἐπὶ ῥοπῆς μιᾶς ὄντες μὴ βούλεσθε παθεῖν, μηδὲ ὁμοιωθῆναι τοῖς πολλοῖς, οἷς παρὸν ἀνθρωπεύς ἔτι σώζεσθαι, ἐπειδὴν πιεζομένους αὐτοὺς ἐπιλίπωσιν αἱ φανεραὶ ἐλπίδες, ἐπὶ τὰς ἀφανεῖς καθίστανται, μαντικὴν τε καὶ χρησμούς καὶ ὅσα τοιαῦτα μετ' ἐλπίδων λυμάνεται.

104. ΜΗΛ. Χαλεπὸν μὲν καὶ ἡμεῖς, εὐ ἴστε, νομίζομεν πρὸς δύναμιν τε τὴν ὑμετέραν καὶ τὴν τύχην, αἰ μὴ ἀπὸ τοῦ ἴσου ἔσται, ἀγωνίζεσθαι· ὅμως δὲ πιστευόμεν τῇ μὲν τύχῃ ἐκ τοῦ θείου μὴ ἐλασσώσεσθαι, ὅτι ὅσοι

πρὸς οὐ δικαίους ἰστάμεθα, τῆς δὲ δυνάμεως τῷ ἑλλείποντι τὴν Λακεδαιμονίων ἡμῖν ξυμμαχίαν προσέσεσθαι, ἀνάγκην ἔχουσιν, καὶ εἰ μὴ τοῦ ἄλλου, τῆς γε ξυγγενείας ἔνεκα καὶ αἰσχύνῃ βοηθεῖν. καὶ οὐ παντάπασιν οὕτως ἀλόγως θρασυνόμεθα.

105. AΘ. Τῆς μὲν τοίνυν πρὸς τὸ θεῖον εὐμενείας οὐδ' ἡμεῖς οἴομεθα λελείψεσθαι. οὐδὲν γὰρ ἔξω τῆς ἀνθρωπείας τῶν μὲν ἐς τὸ θεῖον νομίσεως τῶν δ' ἐς σφᾶς 2 αὐτοὺς βουλήσεως δικαιοῦμεν ἢ πράσσομεν. ἡγνούμεθα γὰρ τό τε θεῖον δόξῃ, τὸ ἀνθρώπειόν τε σαφῶς διὰ παντός ὑπὸ φύσεως ἀναγκαίας, οὐ ἂν κρατῇ, ἄρχειν. καὶ ἡμεῖς οὔτε θέντες τὸν νόμον οὔτε κειμένῳ πρῶτοι χρησάμενοι, ὄντα δὲ παραλαβόντες καὶ ἐσόμενον ἐς αἰὲ καταλείποντες χρώμεθα αὐτῷ, εἰδότες καὶ ὑμᾶς ἂν καὶ ἄλλους ἐν τῇ αὐτῇ δυνάμει ἡμῖν γενομένους δρῶντας ἂν 3 αὐτό. καὶ πρὸς μὲν τὸ θεῖον οὕτως ἐκ τοῦ εἰκότος οὐ φοβούμεθα ἐλασσωσέσθαι· τῆς δὲ ἐς Λακεδαιμονίους δόξης, ἣν διὰ τὸ αἰσχρὸν δὴ βοηθήσειν ὑμῖν πιστεύετε αὐτούς, μακαρίσαντες ὑμῶν τὸ ἀπειρόκακον οὐ ζηλοῦμεν τὸ 4 ἄφρον. Λακεδαιμόνιοι γὰρ πρὸς σφᾶς μὲν αὐτοὺς καὶ τὰ ἐπιχώρια νόμιμα πλεῖστα ἀρετῇ χρῶνται· πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους πολλὰ ἂν τις ἔχων εἰπεῖν ὥς προσφέρονται, ξυνελὼν μάλιστα ἂν δηλώσειεν ὅτι ἐπιφανέστατα ὧν ἴσμεν τὰ μὲν ἡδέα καλὰ νομίζουσι, τὰ δὲ ξυμφέροντα δίκαια. καίτοι οὐ πρὸς τῆς ὑμετέρας νῦν ἀλόγου σωτηρίας ἢ τοιαύτη διάνοια.

106. ΜΗΛ. Ἡμεῖς δὲ κατ' αὐτὸ τοῦτο ἤδη καὶ μάλιστα πιστεύομεν τῷ ξυμφέροντι αὐτῶν Μηλίους ἀποίκους ὄντας μὴ βουλήσεσθαι προδόντας τοῖς μὲν εὖνοις τῶν Ἑλλήνων ἀπίστους καταστήναι, τοῖς δὲ πολέμοις ὠφελίμους.

107. AΘ. Οὐκ οὐκ οἶσεθε τὸ ξυμφέρον μὲν μετὰ ἀσφα-

λείας εἶναι, τὸ δὲ δίκαιον καὶ καλὸν μετὰ κινδύνου δρα-
σθαι· ὁ Λακεδαιμόνιοι ἤκιστα ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ τολμῶσιν.

108. ΜΗΛ. Ἀλλὰ καὶ τοὺς κινδύνους τε ἡμῶν ἔνεκα
μᾶλλον ἡγοῦμεθ' ἂν ἐγχειρίσασθαι αὐτούς, καὶ βεβαιο-
τέρους ἢ ἐς ἄλλους νομίζειν, ὅσῳ πρὸς μὲν τὰ ἔργα τῆς
Πελοποννήσου ἐγγὺς κείμεθα, τῆς δὲ γνώμης τῷ ξυγγα-
νεῖ πιστότεροι ἑτέρων εἰσμέν.

109. ΑΘ. Τὸ δ' ἐχρὸν γε τοῖς ξυναγωνιουμένοις οὐ
τὸ εὖνουν τῶν ἐπικαλεσαμένων φαίνεται, ἀλλ' ἦν τῶν
ἔργων τις δυνάμει πολὺ προύχῃ· ὁ Λακεδαιμόνιοι καὶ
πλείον' τι τῶν ἄλλων σκοποῦσι. τῆς γοῦν οἰκίας παρα-
σκευῆς ἀπιστία καὶ μετὰ ξυμμάχων πολλῶν τοῖς πέλας
ἐπέρχονται· ὥστε οὐκ εἰκὸς ἐς νῆσόν γε αὐτούς ἡμῶν
νανκρατόρων ὄντων περαιωθῆναι.

110. ΜΗΛ. Οἱ δὲ καὶ ἄλλους ἂν ἔχοιεν πέμψαι· πολὺ
δὲ τὸ Κρητικὸν πέλαγος, δι' οὗ τῶν κρατούντων ἀπορώ-
τερος ἢ λῆψις ἢ τῶν λαθεῖν βουλομένων ἢ σωτηρία. καὶ
εἰ τοῦδε σφάλλονται, τράποιεν' ἂν καὶ ἐς τὴν γῆν ὑμῶν
καὶ ἐπὶ τοὺς λοιπούς τῶν ξυμμάχων, ὅσους μὴ Βρασίδας
ἐπῆλθε· καὶ οὐ περὶ τῆς μὴ προσηκούσης μᾶλλον ἢ τῆς
οἰκειότερας [ξυμμαχίδος τε καὶ γῆς] ὁ πόνος ὑμῖν ἔσται.

111. ΑΘ. Τούτων μὲν καὶ πεπειραμένοις ἂν τι γέ-
νοιτο καὶ ὑμῖν, καὶ οὐκ ἀνεπιστήμασιν ὅτι οὐδ' ἀπὸ μιᾶς
πώποτε πολιορκίας Ἀθηναῖοι δι' ἄλλων φόβον ἀπεχώρη-
σαν. ἐνθυμούμεθα δὲ ὅτι φήσαντες περὶ σωτηρίας βου-
λεύσειν οὐδὲν ἐν τοσούτῳ λόγῳ εἰρήκατε ὥς ἄνθρωποι ἂν
πιστεύσαντες νομίσαιαν σωθῆσθαι, ἀλλ' ὑμῶν τὰ μὲν
ἰσχυρότατα ἐλπιδόμενα μέλλεται, τὰ δ' ὑπάρχοντα βραχέα
πρὸς τὰ ἤδη ἀντιτεταγμένα περιγίγνεσθαι. πολλήν τε
ἄλογίαν τῆς διανοίας παρέχετε, εἰ μὴ μετασθησάμενοι ἔτι
ἡμᾶς ἄλλο τι τῶνδε σωφρονέστερον γνώσεσθε. οὐ γάρ
δὴ ἐπὶ γε τὴν ἐν τοῖς αἰσχροῖς καὶ προύπτοις κινδύνους

πλείστα διαφθείρουσαν ἀνθρώπους αἰσχύνῃν τρέψασθαι πολλοῖς γὰρ προορωμένοις ἐτι ἐς οἷα φέρονται τὸ αἰσχροῦ καλούμενον ὀνόματος ἐπαγωγῷ δυνάμει ἐπεσπάσασθαι ἡσσηθῆισι τοῦ ῥήματος, ἔργῳ ξυμφοραῖς ἀνηκέστοις ἐκόντας περιπεσεῖν καὶ αἰσχύνῃν αἰσχίῳ μετὰ ἀνοίας ἢ τύχῃ ⁴ προσλαβεῖν. ὃ ὑμεῖς, ἦν εὖ βουλευσθε, φυλάξεσθε καὶ οὐκ ἀπρεπὲς νομίζετε πόλεως τε τῆς μεγίστης ἡσσᾶσθαι μέτρια προκαλουμένης, ξυμμάχους γενέσθαι ἔχοντας τὴν ὑμετέραν αὐτῶν ὑποτελεῖς, καὶ δοθείσης αἰρέσεως πολέμου πέρι καὶ ἀσφαλείας μὴ τὰ χεῖρω φιλονεικῆσαι· ὡς οἵτινες τοῖς μὲν ἴσοις μὴ εἰκονσι, τοῖς δὲ κρείσσοσι καλῶς προσφέρονται, πρὸς δὲ τοὺς ἡσσούς μέτριοι εἰσι, πλείστ⁵ ἂν ὀρθοῖντο. σκοπεῖτε οὖν καὶ μεταστάντων ἡμῶν καὶ ἐνθυμεῖσθε πολλάκις ὅτι περὶ πατρίδος βουλευέσθε, ἦν μιᾶς πέρι καὶ ἐς μίαν βουλὴν τυχοῦσάν τε καὶ μὴ κατορθώσασαν ἔσται.

112. Καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι μετεχώρησαν ἐκ τῶν λόγων· οἱ δὲ Μήλιοι κατὰ σφᾶς αὐτοὺς γενόμενοι, ὡς ἔδοξεν αὐτοῖς παραπλήσια καὶ ἀντέλεγον, ἀπεκρίναντο τάδε. „Οὔτε ἄλλα δοκεῖ ἡμῖν ἢ ἅπερ καὶ τὸ πρῶτον, ὃ Ἀθηναῖοι, οὗτ' ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πόλεως ἑπτακόσια ἔτη ἡδη οἰκουμένης τὴν ἐλευθερίαν ἀφαιρησόμεθα, ἀλλὰ τῇ τε μέχρι τοῦδε σφζούσῃ τύχῃ ἐκ τοῦ θείου αὐτὴν καὶ τῇ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ Λακεδαιμονίων τιμωρίᾳ πιστεύοντες ³ πειρασόμεθα σφῆξασθαι. προκαλούμεθα δὲ ὑμᾶς φίλοι μὲν εἶναι, πολέμιοι δὲ μηδετέροις, καὶ ἐκ τῆς γῆς ἡμῶν ἀναχωρῆσαι σπουδὰς ποιησαμένους αἵτινες δοκοῦσιν ἐπιτήδριοι εἶναι ἀμφοτέροις.“

113. Οἱ μὲν δὴ Μήλιοι τοσαῦτα ἀπεκρίναντο· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι διαλυόμενοι ἡδη ἐκ τῶν λόγων ἔφασκαν· „Ἄλλ' οὖν μόνοι γε ἀπὸ τούτων τῶν βουλευμάτων, ὡς ἡμῖν δοκεῖτε, τὰ μὲν μέλλοντα τῶν ὀρωμένων σαφέστερα κρί-

νετε, τὰ δὲ ἀφανῆ τῷ βούλεσθαι ὥς γιννόμενα ἤδη θεᾶ-
σθε, καὶ Λακεδαιμονίοις καὶ τύχῃ καὶ ἐλπίσι πλείστον δὴ
παραβεβλημένοι καὶ πιστεύσαντες πλείστον καὶ σφαλῆ-
σεσθαι.

114. Καὶ οἱ μὲν Ἀθηναίων πρέσβεις ἀνεχώρησαν ἐς
τὸ στρατεύμα· οἱ δὲ στρατηγοὶ αὐτῶν, ὥς οὐδὲν ὑπὴ-
κουον οἱ Μήλιοι, πρὸς πόλεμον εὐθὺς ἐτράποντο καὶ διε-
λόμενοι κατὰ πόλεις περιτείχισαν κύκλῳ τοὺς Μηλίους.
καὶ ὕστερον φυλακὴν σφῶν τε αὐτῶν καὶ τῶν συμμάχων²
καταλιπόντες οἱ Ἀθηναῖοι καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασ-
σαν ἀνεχώρησαν τῷ πλείονι τοῦ στρατοῦ. οἱ δὲ λειπόμε-
νοι παραμένοντες ἐπολιόρκουν τὸ χωρίον.

115. Καὶ Ἀργεῖοι κατὰ τὸν χρόνον τὸν αὐτὸν ἐσβα-
λόντες ἐς τὴν Φλιασίαν καὶ λοχισθέντες ὑπὸ τε Φλιασίων
καὶ τῶν σφετέρων φυγάδων διεφθάρησαν ὥς ὀγδοήκον-
τα, καὶ οἱ ἐκ τῆς Πύλου Ἀθηναῖοι Λακεδαιμονίων πολ-²
λὴν λείαν ἔλαβον. καὶ Λακεδαιμόνιοι δι' αὐτὸ τὰς μὲν
σπονδὰς οὐδ' ὥς ἀφέντες ἐπολέμουν αὐτοῖς, ἐκήρυνξαν δὲ
εἰ τις βούλεται παρὰ σφῶν Ἀθηναίους λήξεσθαι. καὶ³
Κορίνθιοι ἐπολέμησαν ἰδίῳν τινῶν διαφορῶν ἔνεκα τοῖς
Ἀθηναίοις· οἱ δ' ἄλλοι Πελοποννήσιοι ἡσύχαζον. εἶλον⁴
δὲ καὶ οἱ Μήλιοι τῶν Ἀθηναίων τοῦ περιτειχίσματος τὸ
κατὰ τὴν ἀγορὰν προσβαλόντες νυκτός, καὶ ἄνδρας τε
ἀπέκτειναν καὶ ἐσυνεγκάμενοι σιτόν τε καὶ ὕσα πλείστα
ἐδύναντο χρήσιμα ἀναχωρήσαντες ἡσύχαζον· καὶ οἱ Ἀθη-
ναῖοι ἄμεινον τὴν φυλακὴν τὸ ἔπειτα παρεσκευάζοντο,
καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

116. Τοῦ δ' ἐπιγιννομένου χειμῶνος Λακεδαιμόνιοι
μελλήσαντες ἐς τὴν Ἀργεῖαν στρατεύειν, ὥς αὐτοῖς τὰ
διαβατήρια [ἰσρά ἐν τοῖς ὄρεσις] οὐκ ἐρίγνετο, ἀνεχώρη-
σαν. καὶ Ἀργεῖοι διὰ τὴν ἐκείνων μέλλησιν τῶν ἐν τῇ πόλει
τινὰς ὑποπτεύσαντες τοὺς μὲν ξυνέλαβον, οἱ δ' αὐτοὺς

2 καὶ διέφυγον. καὶ οἱ Μήλιοι περὶ τοὺς αὐτοὺς χρόνους
 αὐθις καθ' ἑτερόν τι τοῦ περιτειχίσματος εἶλον τῶν Ἀθη-
 3 ναίων, παρόντων οὐ πολλῶν τῶν φυλάκων. καὶ ἐλθού-
 σης στρατιᾶς ὕστερον ἐκ τῶν Ἀθηναίων ἄλλης, ὥς ταῦτα
 ἐρίγνετο, ἧς ἦρχε Φιλοκράτης ὁ Δημέου, καὶ κατὰ κρά-
 τος ἤδη πολιορκούμενοι, γενομένης καὶ προδοσίας τινός
 ἀφ' ἑαυτῶν, ξυνεχώρησαν τοῖς Ἀθηναίοις ὥστ' ἐκείνους
 4 περὶ αὐτῶν βουλευσάσαι. οἱ δὲ ἀπέκτειναν Μηλίων ὅσους
 ἠβῶντας ἔλαβον, παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας ἠνδραπόδισαν.
 τὸ δὲ χωρίον αὐτοὶ ὤκισαν, ἀποίκους ὕστερον πεντακο-
 σίους πέμφσαντες.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΕΥΓΓΡΑΦΗΣ Σ'.

Περὶ τοῦ βιβλίου 415-418

(1)

Ὁ δὲ Ἀθηναῖος. Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος Ἀθηναῖοι ἐβούλοντο αὐθις με-
 1 οἰκισθῆναι τὸν τόπον. ἔπειτα παρασκευῇ τῆς μετὰ Λάχης καὶ Εὐρυμέδοντος
 2 ἐπὶ Σικελίαν πλεύσαντες καταστρέψασθαι, εἰ δύναιντο,
 3 ἅπτεροι οἱ πολλοὶ ὄντες τοῦ μεγέθους τῆς νήσου καὶ τῶν
 4 ἐνοικούντων τοῦ πλήθους καὶ Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων,
 5 καὶ ὅτι οὐ πολλῶν τινι ὑποδείστερον πόλεμον ἀνηροῦντο
 6 ἢ τὸν πρὸς Πελοποννησίους. Σικελίας γὰρ περίπλους μὲν
 7 ἐστὶν ὀλκάδι οὐ πολλῶν τινι ἔλασσον ἢ ὅκτω ἡμερῶν, καὶ
 8 τοσαύτη οὖσα ἐν εἰκοσι σταδίων μάλιστα μέτρῳ τῆς θα-
 9 λάσσης διεύρεται τὸ μὴ ἡπειρος εἶναι.

2. Ὀικισθῆναι δὲ ἤδη τὸ ἀρχαῖον καὶ τοσαύτε εὐνη εἶχε
 1 τὰ ξύμπαντα. παλαιότατοι μὲν λέγονται ἐν μέρει τινὶ τῆς
 2 χώρας Κύκλωπες καὶ Αἰαιστρυγόνες οἰκῆσαι, ὧν ἐγὼ οὔτε
 3 γένος ἔχω εἰπεῖν οὔτε ὁπόθεν ἐσηλθον ἢ ὅποι ἀπεχώρη-
 4 σαν.

Ὁ δὲ Ἀθηναῖος. Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος Ἀθηναῖοι ἐβούλοντο αὐθις με-
 1 οἰκισθῆναι τὸν τόπον. ἔπειτα παρασκευῇ τῆς μετὰ Λάχης καὶ Εὐρυμέδοντος
 2 ἐπὶ Σικελίαν πλεύσαντες καταστρέψασθαι, εἰ δύναιντο,
 3 ἅπτεροι οἱ πολλοὶ ὄντες τοῦ μεγέθους τῆς νήσου καὶ τῶν
 4 ἐνοικούντων τοῦ πλήθους καὶ Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων,
 5 καὶ ὅτι οὐ πολλῶν τινι ὑποδείστερον πόλεμον ἀνηροῦντο
 6 ἢ τὸν πρὸς Πελοποννησίους. Σικελίας γὰρ περίπλους μὲν
 7 ἐστὶν ὀλκάδι οὐ πολλῶν τινι ἔλασσον ἢ ὅκτω ἡμερῶν, καὶ
 8 τοσαύτη οὖσα ἐν εἰκοσι σταδίων μάλιστα μέτρῳ τῆς θα-
 9 λάσσης διεύρεται τὸ μὴ ἡπειρος εἶναι.

ταν· ἀρκείτω δὲ ὡς ποιηταὶς τε εἰρηται καὶ ὡς ἑκαστός
 πη γινώσκει περὶ αὐτῶν. Σικανοὶ δὲ μετ' αὐτοὺς πρῶ-
 2 τοι φαίνονται ἐνοικισάμενοι, ὡς μὲν αὐτοὶ φασι, καὶ
 πρότεροι διὰ τὸ αὐτόχθονες εἶναι, ὡς δὲ ἡ ἀλήθεια εὐρί-
 σκεται, Ἰβηρες ὄντες καὶ ἀπὸ τοῦ Σικανοῦ ποταμοῦ τοῦ
 ἐν Ἰβηρίᾳ ὑπὸ Λιγύων ἀναστάντες. καὶ ἀπ' αὐτῶν Σι-
 κανία τότε ἡ νῆσος ἐκαλεῖτο, πρότερον Τρινακρία κα-
 λουμένη· οἰκοῦσι δὲ ἐτι καὶ νῦν τὰ πρὸς ἐσπέραν τὴν
 Σικελίαν. Ἰλλου δὲ ἀλίσκομένου τῶν Τρώων τινὲς δια-
 3 φνγόντες Ἀχαιοὺς πλοίοις ἀφικνοῦνται πρὸς τὴν Σικε-
 λίαν, καὶ ὁμοροὶ τοῖς Σικανοῖς οἰκήσαντες ξύμπαντες μὲν
 Ἑλυμοὶ ἐκλήθησαν, πόλεις δ' αὐτῶν Ἑρνὲς τε καὶ Ἑγε-
 στα. προσευνύφησαν δὲ αὐτοῖς καὶ Φωκίαν τινὲς τῶν
 ἀπὸ Τροίας τότε χειμῶνι ἐς Λιβύην πρῶτον, ἔπειτα ἐς
 Σικελίαν ἀπ' αὐτῆς κατένευχθέντες. Σικελοὶ δ' ἐξ Ἰτα-
 4 λίας (ἐνταῦθα γὰρ ὄκουν) διέβησαν ἐς Σικελίαν, φεύ-
 γοντες Ὀπικας, ὡς μὲν εἰκὸς καὶ λέγεται, ἐπὶ σχεδίων,
 τηρήσαντες τὸν πορθμὸν κατιόντος τοῦ ἀνέμου, τάχα ἂν
 δὲ καὶ ἄλλως πως ἐσπλεύσαντες. εἰσὶ δὲ καὶ νῦν ἐτι ἐν τῇ
 Ἰταλίᾳ Σικελοὶ· καὶ ἡ χώρα ἀπὸ Ἰταλοῦ, βασιλέως τινὸς
 Σικελῶν, τοῦνομα τοῦτο ἔχοντος, οὕτως Ἰταλία ἐπωνο-
 μάσθη. ἔλθόντες δὲ ἐς τὴν Σικελίαν στρατὸς πολλὸς τοῦς
 5 τε Σικανούς κρατοῦντες μάχῃ ἀνέστειλαν πρὸς τὰ μεσημ-
 βρινὰ καὶ ἐσπέρια αὐτῆς καὶ ἀντὶ Σικανίας Σικελίαν τὴν
 νῆσον ἐποίησαν καλεῖσθαι, καὶ τὰ κράτιστα τῆς γῆς ὄκη-
 σαν ἔχοντες, ἐπεὶ διέβησαν, ἐτη ἑγγὺς τριακόσια πρὶν
 Ἑλλήνας ἐς Σικελίαν ἐλθεῖν· ἐτι δὲ καὶ νῦν τὰ μέσα καὶ
 6 τὰ πρὸς βορρᾶν τῆς νήσου ἔχουσιν. ὄκουν δὲ καὶ Φοί-
 νικες περὶ πᾶσαν μὲν τὴν Σικελίαν ἄκρας τε ἐπὶ τῇ θα-
 λάσσει ἀπολαβόντες καὶ τὰ ἐπικείμενα νησιδία ἐμπορίας
 ἔνεκεν τῆς πρὸς τοὺς Σικελούς· ἐπεὶ δὲ οἱ Ἕλληνες
 πολλοὶ κατὰ θάλασσαν ἐπεσέπλεον, ἐκλιπόντες τὰ πλείω

Μοτύην καὶ Σολόεντα καὶ Πάνορμον ἐγγὺς τῶν Ἐλύμων
 ξυνοικίσαντες ἐνέμοντο, ξυμμαχία τε πύσνιοι τῇ τῶν
 Ἐλύμων καὶ ὅτι ἐντεῦθεν ἐλάχιστον πλοῦν Καρχηδῶν
 Σικελίας ἀπέχει. βάρβαροι μὲν οὖν τοιοῖοις Σικελίαν καὶ
 οὕτως ᾤκησαν.

3. Ἑλλήνων δὲ πρῶτον Χαλκιδῆς ἐξ Εὐβοίας πλεῖ-
 σαντες μετὰ Θουκλέους οἰκιστοῦ Νάξου ᾤκισαν καὶ
 Ἀπόλλωνος Ἀρχηγέτον βωμόν, ὅστις νῦν ἔξω τῆς πό-
 λεως ἐστίν, ἰδρύναντο, ἐφ' ᾧ, ὅταν ἐκ Σικελίας θεωροί
 2 πλέωσι, πρῶτον θύουσι. Συρακούσας δὲ τοῦ ἐχομένου
 ἔτους Ἀρχίας τῶν Ἡρακλειδῶν ἐκ Κορίνθου ᾤκισε, Σι-
 κελούς ἐξελάσας πρῶτον ἐκ τῆς νήσου, ἐν ᾗ νῦν οὐκέτι
 3 περικλυζομένη ἡ πόλις ἢ ἐντός ἐστιν· ὕστερον δὲ χρόνῳ
 καὶ ἡ ἔξω προστοιχισθεῖσα πολυάνθρωπος ἐγένετο. Θου-
 κλῆς δὲ καὶ οἱ Χαλκιδῆς ἐκ Νάξου ὀρμηθέντες ἔπει πέμ-
 πτω μετὰ Συρακούσας οἰκισθεῖσας Λεοντίνας τε, πο-
 λέμῳ τοὺς Σικελούς ἐξελάσαντες, οἰκίζουσι καὶ μετ' αὐ-
 τοὺς Κατάνην· οἰκιστὴν δὲ αὐτοὶ Κατανατοὶ ἐποίησαντο
 Εὐαρχον.

4. Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον καὶ Λάμις ἐκ Μεγάρων
 ἀποικίαν ἄγων ἐς Σικελίαν ἀφίκετο, καὶ ὑπὲρ Πεντακύνου
 τε ποταμοῦ Τρωτίλῳ τι ὄνομα χωρίον οἰκίσας καὶ ὕστε-
 ρον αὐτόθεν τοῖς Χαλκιδεῦσιν ἐς Λεοντίνας ὀλίγον χρό-
 νον ξυμπολίτευσας καὶ ὑπὸ αὐτῶν ἐκπεσῶν καὶ Θάψον
 οἰκίσας αὐτὸς μὲν ἀποθνήσκει, οἱ δ' ἄλλοι ἐκ τῆς Θάψου
 ἀναστάντες Ὑβλωνος βασιλέως Σικελοῦ προδύοντες τὴν
 2 χώραν καὶ καθηγησαμένου Μεγαρέας ᾤκισαν τοὺς Ὑβλαί-
 3 οὺς κληθέντας. καὶ ἔτη οἰκήσαντες πέντε καὶ τεσσαρά-
 κοντα καὶ διακόσια ὑπὸ Γέλωνος τυράννου Συρακοσίων
 ἐνέστησαν ἐκ τῆς πόλεως καὶ χώρας. πρὶν δὲ ἀναστῆναι,
 ἔτεσιν ὕστερον ἑκατὸν ἢ αὐτοὺς οἰκῆσαι, Πάμιλλον πέμ-
 ψαντες Σελινοῦντα κτίζουσι, καὶ ἐκ Μεγάρων τῆς μητρο-

πόλεως οὐσης αὐτοῖς ἐπελθὼν ξυγκατάκεισε. Γέλαν δὲ 3
 Ἀντίφημος ἐκ Ρόδου καὶ Ἐντιμος ἐκ Κρήτης ἐποίκους
 ἀγαγόντες κοινῇ ἔκτισαν ἔπει πέμπτῳ καὶ τεσσαρακοστῷ
 μετὰ Συρακουσῶν οἰκισιν. καὶ τῇ μὲν πόλει ἀπὸ τοῦ Γέλα
 ποταμοῦ τοῦνομα ἐγένετο, τὸ δὲ χωρίον οὗ νῦν ἡ πόλις
 ἐστὶ καὶ ὁ πρῶτον ἐπικρίσθη Λίνδιοι καλεῖται· νόμιμα δὲ
 4 θεωρικὰ ἐτέθη αὐτοῖς. ἔτεσι δὲ ἐγγύτατα ἑκατὸν καὶ ἑκατὸν
 μετὰ τὴν σφετέρην οἰκισιν Γελφοὶ Ἀκράγαντα ᾤκισαν,
 τὴν μὲν πόλιν ἀπὸ τοῦ Ἀκράγαντος ποταμοῦ ὀνομάσαν-
 τες, οἰκιστὰς δὲ ποιήσαντες Ἀριστόνου καὶ Πυστίλου,
 5 νόμιμα δὲ τὰ Γελφῶν δόντες. Ζάγκλη δὲ τὴν μὲν ἀρχὴν
 ἀπὸ Κύμης τῆς ἐν Ὀπικίᾳ Χαλκιδικῆς πόλεως ληστῶν
 ἀφικομένων ᾤκισθη, ὕστερον δὲ καὶ ἀπὸ Χαλκίδος καὶ
 τῆς ἄλλης Εὐβοίας πλήθος ἐλθὼν ξυγκατενεύμαντο τὴν
 γῆν· καὶ οἰκιστὰς Περίηρης καὶ Κραταιμένης ἐγένοντο
 αὐτῆς, ὁ μὲν ἀπὸ Κύμης, ὁ δὲ ἀπὸ Χαλκίδος. ὄνομα δὲ
 τὸ μὲν πρῶτον Ζάγκλη ἦν ὑπὸ τῶν Σικελῶν κληθεῖσα,
 ὅτι δρεπανοειδὲς τὴν ἰδέαν τὸ χωρίον ἐστὶ (τὸ δὲ δρεπά-
 νον οἱ Σικελοὶ ζάγκλου καλοῦσιν), ὕστερον δὲ αὐτοὶ μὲν
 ὑπὸ Σαμίων καὶ ἄλλων Ἰωνῶν ἐκπίπτουσιν, οἱ Μήδους
 6 φεύγοντες προσέβαλον Σικελίᾳ, τοὺς δὲ Σαμίους Ἀνα-
 ἔλλας Ῥηγίων τυράννος οὐ πολλῷ ὕστερον ἐκβαλὼν καὶ
 τὴν πόλιν αὐτὸς ξυμμίκτων ἀνθρώπων οἰκίσας Μεσση-
 νην ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ τοῦ ἀρχαίου πατρίδος ἀντανόμασε.
 5. Καὶ Ἰμέρα ἀπὸ Ζάγκλης ᾤκισθη ὑπὸ Εὐκλείδου
 καὶ Σίμου καὶ Σάκωνος, καὶ Χαλκιδῆς μὲν οἱ πλείστοι ἤλ-
 θον ἐς τὴν ἀποικίαν, ξυνᾤκισαν δὲ αὐτοῖς καὶ ἐκ Συρα-
 κουσῶν φυγάδες, στάσει νικηθέντες, οἱ Μυλητίδαι κα-
 λούμενοι· καὶ φωνὴ μὲν μεταξὺ τῆς τε Χαλκιδικῆς ἐκράτησεν.
 7 θεωρικὰς ἐκράθη, νόμιμα δὲ τὰ Χαλκιδικὰ ἐκράτησεν.
 Ἀκραι δὲ καὶ Κασμέναι ὑπὸ Συρακοσίων ᾤκισθησαν,
 Ἀκραι μὲν ἰβδομήκοντα ἔτεσι μετὰ Συρακούσας, Κασμέ-

3 ναι δὲ ἑγγὺς εἰκοσι μετὰ Ἀρκας. καὶ Καμάρινα τὸ πρῶτον ὑπὸ Συρακοσίων ᾤκισθη, ἔτεσιν ἑγγύτατα πέντε καὶ τριάκοντα καὶ ἑκατὸν μετὰ Συρακουσῶν κτίσιν· οἰκιστὰ δὲ ἐγένοντο αὐτῆς Δάσκων καὶ Μενέκωλος. ἀναστάτων δὲ Καμαριναίων γενομένων πολέμῳ ὑπὸ Συρακοσίων δι' ἀπόστασιν, χρόνῳ Ἰπποκράτης ὕστερον Γέλας τύραννος, λύτρα ἀνδρῶν Συρακοσίων αἰχμαλώτων λαβὼν τὴν γῆν τὴν Καμαριναίαν, αὐτὸς οἰκιστὴς γενόμενος κατήκισε Καμάριναν. καὶ αὐτὸς ὑπὸ Γέλωνος ἀνάστατος γενομένη τὸ τρίτον κατήκισθη ὑπὸ Γελῶν.

6. Τοσαῦτα ἔθνη Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων Σικελίαν ᾤκει, καὶ ἐπὶ τοσόνδε οὖσαν αὐτὴν οἱ Ἀθηναῖοι στρατεύειν ὤρμητο, ἐφιέμενοι μὲν τῇ ἀληθεστάτῃ προφάσει τῆς πάσης ἄρξαι, βοηθεῖν δὲ ἅμα εὐπρεπῶς βουλόμενοι τοῖς ἑαυτῶν ξυγγενέσι καὶ τοῖς προσγεγενημένοις ξυμμάχοις. μάλιστα δ' αὐτοὺς ἐξώρμησαν Ἐγεσταίων τε πρόσβεις παρόντες καὶ προθυμότερον ἐπικαλούμενοι. ὁμοροὶ γὰρ ὄντες τοῖς Σελινουντίοις ἐς πόλεμον καθέστασαν περὶ τε γαμικῶν τιμῶν καὶ περὶ γῆς ἀμφισβητήτων, καὶ οἱ Σελινούντιοι Συρακοσίους ἐπαγόμενοι ξυμμάχους κατεῖργον αὐτοὺς τῷ πολέμῳ καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν· ὥστε τὴν γενομένην ἐπὶ Λάχης καὶ τοῦ προτέρου πολέμου Λεοντίων οἱ Ἐγεσταῖοι ξυμμαχίαν ἀναμνησκόντες τοὺς Ἀθηναίους, εἶδοντο σφίσι ναῦς πέμψαντας ἐπαμύναι, λέγοντες ἄλλα τε πολλὰ καὶ κεράλαιον, εἰ Συρακοῖοι Λεοντίους τε ἀναστήσαντες ἀτιμώρητοι γινήσονται καὶ τοὺς λοιποὺς ἐπὶ ξυμμάχους αὐτῶν διαφθείροντες αὐτοὶ τὴν ἅπασαν δύναμιν τῆς Σικελίας σχήσουσι, κίνδυνον εἶναι μήποτε μεγάλη παρασκευὴ Λωριῆς τε Λωριεῦσι κατὰ τὸ ξυγγενὲς καὶ ἅμα ἄποικοι τοῖς ἐκπέμψασι Πελοποννησίους βοηθήσαντες καὶ τὴν ἐκείνων δύναμιν ξυγκαθέλωσι· σῶφρον δ' εἶναι μετὰ τῶν ὑπολοίπων ἐπὶ

ξυμμάχων ἀντέχειν τοῖς Συρακοσίοις, ἄλλως τε καὶ χρήματα σφῶν παρεχόντων ἐς τὸν πόλεμον ἱκανά. ὧν ἀκούοντες οἱ Ἀθηναῖοι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῶν τε Ἐγεσταίων πολλὰκις λεγόντων καὶ τῶν ξυναγορευόντων αὐτοῖς, ἐψηφίσαντο πρόσβεις πέμψαι πρῶτον ἐς τὴν Ἐγεσταν περὶ τε τῶν χρημάτων σκεψομένους εἰ ὑπάρχει, ὥσπερ φασίν, ἐν τῷ κοινῷ καὶ ἐν τοῖς ἱεροῖς, καὶ τὰ τοῦ πολέμου ἅμα πρὸς τοὺς Σελινουντίους ἐν ὅτῳ ἔστιν εἰσομένους.

7. Καὶ οἱ μὲν πρόσβεις τῶν Ἀθηναίων ἀπεστάλησαν ἐς τὴν Σικελίαν. Λακεδαιμόνιοι δὲ τοῦ αὐτοῦ χιμῶνος καὶ οἱ ξύμμαχοι πλην Κορινθίων στρατεύσαντες ἐς τὴν Ἀργεῖαν τῆς τε γῆς ἔταμον οὐ πολλὴν καὶ σίτον ἀνεκομίσαντο τινα ξυγῆ κομίσαντες, καὶ ἐς Ὀρνεάς κατοικίσαντες τοὺς Ἀργεῖων φυνάδας καὶ τῆς ἄλλης στρατιᾶς παρακαταλιπόντες αὐτοῖς ὀλίγους, καὶ σπεισάμενοι τινα χρόνον ὥστε μὴ ἀδικεῖν Ὀρνεάτας καὶ Ἀργεῖους τὴν ἀλλήλων, ἀπεχώρησαν τῷ στρατῷ ἐπ' οἴκου. ἔλθόντων δὲ Ἀθηναίων οὐ πολλῶ ὕστερον ναοὶ τριάκοντα καὶ ἑκατοσίοις ὀπλίταις, οἱ Ἀργεῖοι μετὰ τῶν Ἀθηναίων πανστρατιά ἐξελθόντες τοὺς ἐν Ὀρνεάτι μίαν ἡμέραν ἐπολιόρκουν· ὑπὸ δὲ νύκτα, αὐλισαμένοι τοῦ στρατεύματος ἄποθεν, ἐκδιδράσκουσιν οἱ ἐκ τῶν Ὀρνεῶν. καὶ τῇ ὕστεραίᾳ οἱ Ἀργεῖοι ὥς ᾗσθοντο, κατασκαφάπτες τὰς Ὀρνεάς ἀνεχώρησαν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ὕστερον ταῖς ναυσὶν ἐπ' οἴκου.

Καὶ ἐς Μεθώνην τὴν ὁμορὸν Μακεδονίᾳ ἰππέας καὶ τὰ θάλασσαν κομίσαντες Ἀθηναῖοι σφῶν τε αὐτῶν καὶ Μακεδόνων τοὺς παρὰ σφίσι φυνάδας ἐκακούργουν τὴν Περδίκκου. Λακεδαιμόνιοι δὲ πέμψαντες παρὰ Καλκιδίᾳ τοὺς ἐπὶ Θράκης, ἄγοντας πρὸς Ἀθηναίους δεχημίρους σπονδὰς, ξυμπολεῖν ἐκίλευον Περδίκκᾳ· οἱ δ' οὐκ ᾗδε-

ἄλλοι τινὲς κατὰ τὰς ἡπείρους ἐνδοιαστῶς ἀκροῶνται
 ἡμεῖς δὲ Ἑγεσταίοις δὴ οὖσι ξυμμάχοις ὥς ἀδικουμένους
 ὀξέως βοηθοῦμεν, ὅφ' ὧν δ' αὐτοὶ πάλαί ἀφεστῶτα
 ἀδικούμεθα, ἔτι μέλλομεν ἀμύνεσθαι.

11. „Καίτοι τοὺς μὲν κατεργασάμενοι καὶν κατάσχον-
 μεν· τῶν δ' εἰ καὶ κρατήσαιμεν, διὰ πολλοῦ γε καὶ πολ-
 λῶν ὄντων χαλεπῶς ἂν ἄρχειν δυναίμεθα. ἀνόητον
 ἐπὶ τοιοῦτους ἵναί ὧν κρατήσας τε μὴ κατασχῇσι τε
 καὶ μὴ κατορθώσας μὴ ἐν τῷ ὁμοίῳ καὶ πρὶν ἐπιχειρῆσαι
 2 ἔσται. Σικελιωταὶ δ' ἂν μοι δοκοῦσιν, ὥς γε νῦν ἔχουσιν
 καὶ ἔτι ἂν ἦσσαν δεινοὶ ἡμῖν γενέσθαι, εἰ ἄρξειαν αὐτῶν
 Συρακόσιοι, ὅπερ οἱ Ἑγεσταῖοι μάλιστα ἡμᾶς ἐκφοβοῦσθαι
 3 νῦν μὲν γὰρ καὶν ἔλθοιεν ἴσως Λακεδαιμονίων ἕκαστον
 χάριτι, ἐκείνως δ' οὐκ εἰκὸς ἀρχὴν ἐπὶ ἀρχὴν στρατεῦσαι
 ὧ γὰρ ἂν τρόπῳ τὴν ἡμετέραν μετὰ Πελοποννησίων
 ἀφέλωνται, εἰκὸς ὑπὸ τῶν αὐτῶν καὶ τὴν σφετέραν δι-
 4 ατοῦ αὐτοῦ καθαιρεθῆναι. ἡμᾶς δ' ἂν οἱ ἐκαὶ Ἕλληνας
 μάλιστα μὲν ἐκπεπληγμένοι εἶεν, εἰ μὴ ἀφικοίμεθα, ἐπει-
 τα δὲ καὶ εἰ δεῖξαντες τὴν δύναμιν οἱ ὀλίγοι ἀπέλθοι-
 μεν· εἰ δὲ σφαλεῖμέν τι, τάχιστ' ἂν ὑπεριδόντες με-
 τὰ τῶν ἐνθάδε ἐπιθοῦντο. τὰ γὰρ διὰ πλείστον πάντες ἴσμεν
 θαυμαζόμενα καὶ τὰ πείραν ἥκιστα τῆς δόξης δύνανται
 5 ὅπερ νῦν ὑμεῖς, ὧ Ἀθηναῖοι, ἐς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς
 ξυμμάχους πεπόνθατε· διὰ τὸ παρὰ γνώμην αὐτῶν πρὶν
 ἂ ἐφοβεῖσθε τὸ πρῶτον περιγεγενησθαι, καταφρονήσαι
 6 τες ἤδη καὶ Σικελίας ἐφίεσθε, χρεὶ δὲ μὴ πρὸς τὰς τύχας
 τῶν ἐναντίων ἐπαίρεσθαι, ἀλλὰ τὰς διανοίας κρατήσαι
 τὰς θαρσεῖν, μηδὲ Λακεδαιμονίους ἄλλο τι ἡγήσασθαι
 διὰ τὸ αἰσχρὸν σκοπεῖν, ὅτῳ τρόπῳ ἔτι καὶ νῦν, ἣν δι-
 νωνται, σφῆλαντες ἡμᾶς τὸ σφέτερον ἀπρεπὲς εὐθιῆσαι
 7 τῆς μελετῶσιν. ὥστε οὐ περὶ τῶν ἐν Σικελίᾳ Ἑγεσταίων

ἡμῶν ἀνδρῶν βαρβάρων ὁ ἀγών, εἰ σωφρονοῦμεν, ἀλλ' ὅπως πόλιν δι' ὀλιγαρχίας ἐπιβουλεύουσιν ὁξέως φυλαξώμεθα.

12. „Καὶ μεμνησθαι χρὴ ἡμᾶς ὅτι νεωστὶ ἀπὸ νόσου μεγάλης καὶ πολέμου βραχὺ τι λελωφῆκαμεν, ὥστε καὶ χρήμασι καὶ τοῖς σώμασιν ἠνέξησθαι· καὶ ταῦτα ὑπὲρ ἡμῶν δίκαιον ἐνθάδε εἶναι ἀναλοῦν, καὶ μὴ ὑπὲρ ἀνδρῶν φυγάδων τῶνδε ἐπικουρίας δεομένων, οἷς τό τε ψεύσασθαι καλῶς χρήσιμον, καὶ τῷ τοῦ πέλας κινδύνῳ, αὐτῶν λόγους μόνον παρασχομένους, ἢ κατορθώσαντας χάριν μὴ ἀξίαν εἰδέναι ἢ πταίσαντάς ποιν τοὺς φίλους ξυνολεῖσαι. εἰ τί τις ἄρχειν ἄσμενος αἰρεθεὶς παραινεί ὑμῖν ἐκπλεῖν, τὸ ἑαυτοῦ μόνον σκοπῶν, ἄλλως τε καὶ νεώτερος ἐστὶ ὢν ἐς τὸ ἄρχειν, ὅπως θαυμασθῇ μὲν ἀπὸ τῆς ἱπποτροφίας, διὰ δὲ πολυτέλειαν καὶ ὠφελήθητι ἐκ τῆς ἀρχῆς, μηδὲ τούτῳ ἐμπαράσχητε τῷ τῆς πόλεως κινδύνῳ ἰδίᾳ ἐλλαμπρύνεσθαι, νομίζατε δὲ τοὺς τοιούτους τὰ μὲν δημόσια ἀδικεῖν, τὰ δὲ ἰδία ἀναλοῦν, καὶ τὸ πρᾶγμα μέγα εἶναι καὶ μὴ οἷον νεωτέρους βουλεύεσθαι τε καὶ ὁξέως μεταχειρίσαι.

13. „Οὗς ἐγὼ ὁρῶν νῦν ἐνθάδε τῷ αὐτῷ ἀνδρὶ παρακελευστοὺς καθημένους φοβοῦμαι καὶ τοῖς πρεσβυτέροις ἀντιπαρακελεύομαι μὴ καταισχυνθῆναι, εἰ τῷ τις παρακάθηται τῶνδε, ὅπως μὴ δόξει, εἰ μὴ ψηφίζηται πολεμῆναι, μαλακὸς εἶναι, μηδ', ὅπερ ἂν αὐτοὶ πάθοιεν, δυσέρωτας εἶναι τῶν ἀπόντων, γνόντας ὅτι ἐπιθυμία μὲν ἐλάχιστα κατορθοῦνται, προνοία δὲ πλείστα, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς πατρίδος, ὡς μέγιστον δὴ τῶν πρὶν κίνδυνον ἀναρριπτούσης, ἀντιχειροτονεῖν καὶ ψηφίσεσθαι τοὺς μὲν Σικελιώτας οἷσπερ νῦν ἦροις χρωμένους πρὸς ἡμᾶς, οὐ μὲμποῖς, τῷ τε Ἰονίῳ κόλπῳ, παρὰ γῆν ἣν τις πλέη, καὶ τῷ Σικελικῷ, διὰ πελάγους, τὰ αὐτῶν νεμομένους καθ'

2 αὐτοὺς καὶ ξυμφέρεσθαι· τοῖς δ' Ἐγεσταιοῖς ἰδίᾳ εἰπεῖν
ἐπειδὴ ἄνευ Ἀθηναίων καὶ ξυνηψαν πρὸς Σελινουσίους
τὸ πρῶτον πόλεμον, μετὰ σφῶν αὐτῶν καὶ καταλύεσθαι
καὶ τὸ λοιπὸν ξυμμάχους μὴ ποιεῖσθαι, ὥσπερ εἰώθαμεν
οἷς κακῶς μὲν πράξασιν ἀμυνοῦμεν, ὠφελίας δ' αὐτῶν
δεηθέντες οὐ τευξόμεθα.

14. „Καὶ σύ, ὦ πρῦτανι, ταῦτα, εἶπερ ἡγῆσαι σοὶ προ-
ήκειν κήδεσθαι τε τῆς πόλεως καὶ βούλει γενέσθαι πρὸς
λίτης ἀγαθός, ἐπιψήφισε καὶ γνώμας προτίθει αὐτῶν
Ἀθηναίοις, νομίσας, εἰ ὀρθῶδες τὸ ἀναψηφίσαι, τὸ μὴ
λύειν τοὺς νόμους μὴ μετὰ τοσῶνδ' ἂν μαρτύρων αἰτίᾳ
σχεῖν, τῆς δὲ πόλεως βουλευσαμένης ἰατρὸς ἂν γενέσθαι
καὶ τὸ καλῶς ἄρξαι τοῦτ' εἶναι, ὅς ἂν τὴν πατρίδα ὠφ-
λήσῃ ὥς πλείστα ἢ ἐκὼν εἶναι μηδὲν βλάβῃ.“

15. Ὁ μὲν Νικίας τοιαῦτα εἶπε· τῶν δὲ Ἀθηναίων
παριόντες οἱ μὲν πλείστοι στρατεύειν παρήκουν καὶ
2 ἐψηφισμένα μὴ λύειν, οἱ δὲ τινες καὶ ἀντέλεγον. ἐνῆν
δὲ προθυμότερα τὴν στρατείαν Ἀλκιβιάδης ὁ Κλεινί-
βουλόμενος τῷ τε Νικίᾳ ἐναντιοῦσθαι, ὦν καὶ ἐς τὰ ἄλ-
3 διάφορος τὰ πολιτικά καὶ ὅτι αὐτοῦ διαβόλως ἐμνήσθαι
καὶ μάλιστα στρατηγήσαι τε ἐπιθυμῶν καὶ ἐλπίζων 2
κελίαν τε δι' αὐτοῦ καὶ Καρχηδόνα λήψεσθαι καὶ τὰ ἰδι-
3 ᾧμα εὐτυχήσας χρήμασί τε καὶ δόξῃ ὠφελήσῃ. ὦν γὰρ
ἐν ἀξιώματι ὑπὸ τῶν ἀστών, ταῖς ἐπιθυμίαις μείζουσι
κατὰ τὴν ὑπάρχουσαν οὐσίαν ἐχρήτο ἐς τε τὰς ἱπποτε-
φίας καὶ τὰς ἄλλας δαπάνας· ὅπερ καὶ καθέλκεν ὥστερ
4 τὴν τῶν Ἀθηναίων πόλιν οὐχ ἥμιστά. φοβηθέντες γὰρ
αὐτοῦ οἱ πολλοὶ τὸ μέγεθος τῆς τε κατὰ τὸ ἑαυτοῦ σὺν
παρανομίας ἐς τὴν δίκαιαν καὶ τῆς διανοίας ὧν καθ'
ἑαστον ἐν ὅτῳ γίγνοιτο ἐπρασσεύ, ὥς τυραννίδος ἐν-
θυμοῦντι πολέμιοι καθέστασαν, καὶ δημοσίᾳ κρατίᾳ
διαθέντι τὰ τοῦ πολέμου ἰδίᾳ ἑκάστοι τοῖς ἐπιτηδεύμ

σιν αὐτοῦ ἀχθεσθέντες καὶ ἄλλοις ἐπιτρέψαντες οὐ δια-
μακροῦ ἐσφηλαν τὴν πόλιν. τότε δ' οὖν παρελθὼν τοῖς
Ἀθηναίοις παρήνει τοιαῦδε.

16. „Καὶ προσήκει μοι μᾶλλον ἐτέρων, ὧς Ἀθηναῖοι,
ἄρχειν (ἀνάγκη γὰρ ἐντεῦθεν ἄρξασθαι, ἐπειδὴ μου Νι-
κίας καθήφατο), καὶ ἄξιος ἅμα νομίζω εἶναι. ὦν γὰρ πέρι
ἐπιβόητός εἰμι, τοῖς μὲν προγόνοις μου καὶ ἐμοὶ δόξαν
φέρει ταῦτα, τῇ δὲ πατρίδι καὶ ὠφελίαν. οἱ γὰρ Ἕλληνες
καὶ ὑπὲρ δυνάμιν μείζω ἡμῶν τὴν πόλιν ἐνόμισαν τῷ
ἐμῷ διαπρεπεῖ τῆς Ὀλυμπιάξε θεωρίας, πρότερον ἐλπί-
ζοντες αὐτὴν καταπεπολεμῆσθαι, διότι ἄρματα μὲν ἐπὶ
καθῆκα, ὅσα οὐδεὶς πω ἰδιώτης πρότερον, ἐνίκησα δὲ καὶ
δεύτερος καὶ τέταρτος ἐγενόμην καὶ τὰλλα ἀξίως τῆς νί-
κης παρεσκευασάμην. νόμος μὲν γὰρ τιμὴ τὰ τοιαῦτα, ἐκ
δὲ τοῦ δρωμένου καὶ δυνάμεις ἅμα ὑπονοεῖται. καὶ ὅσα
αὐτὴ ἐν τῇ πόλει χορηγίαις ἢ ἄλλῳ τῷ λαμπρύνονται, τοῖς
μὲν ἀστοῖς φθονεῖται φύσει, πρὸς δὲ τοὺς ξένους καὶ
αὕτη ἰσχὺς φαίνεται. καὶ οὐκ ἄχρηστος ἦδ' ἡ ἄνοια, ὅς
ἂν τοῖς ἰδίοις τέλεσι μὴ ἑαυτὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν πό-
λιν ὠφελῇ, οὐδὲ γε ἄδικον ἐφ' ἑαυτῷ μέγα φρονοῦντα
μὴ ἴσον εἶναι, ἐπεὶ καὶ ὁ κακῶς πράσσων πρὸς οὐδένα
τῆς ξυμφορᾶς ἰσομοιρεῖ. ἀλλ' ὥσπερ δυστυχοῦντες οὐ
προσαγορευόμεθα, ἐν τῷ ὁμοίῳ τις ἀνεχέσθω καὶ ὑπὸ
τῶν ἐνπραγούντων ὑπερφρονούμενος, ἢ τὰ ἴσα νέμων
τὰ ὁμοῖα ἀνταξιούτω. οἶδα δὲ τοὺς τοιούτους, καὶ ὅσοις
ἐν τινος λαμπρότητι προέσχον, ἐν μὲν τῷ κατ' αὐτοὺς
βίῳ λυπηροὺς ὄντας, τοῖς ὁμοίοις μὲν μάλιστα, ἐπειτα
δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ξυνόντας, τῶν δὲ ἐπειτα ἀνθρώπων
προσποίησιν τε ξυγγενείας τισὶ καὶ μὴ οὖσαν καταλιπόν-
τας, καὶ ἥς ἂν ὦσι πατρίδος, ταύτῃ αὔχῃσιν, ὥς οὐ περὶ
ἄλλοτρίων οὐδ' ἀμαρτόντων, ἀλλ' ὥς περὶ σφετέρων τε
καὶ καλὰ πραξάντων. ὦν ἐγὼ ὀρεγόμενος καὶ διὰ ταῦτα

τὰ ἴδια ἐπιβώμενος τὰ δημόσια σκοπεῖτε εἰ τοῦ χειρὸς μεταχειρίζω. Πελοποννήσου γὰρ τὰ δυνατώτατα ξυστήσας ἄνευ μεγάλου ὑμῖν κινδύνου καὶ δαπάνης Λακεδαιμονίους εἰς μίαν ἡμέραν κατέστησα ἐν Μαντινείᾳ πρὸς τῶν ἀπάντων ἀγωνίσασθαι· ἐξ οὗ καὶ περιγενομένοι μάχῃ οὐδέπω καὶ νῦν βεβαίως θαρσύνουσιν.

17. „Καὶ ταῦτα ἡ ἐμὴ νεότης καὶ ἄνοια παρὰ φύσιν δοκοῦσα εἶναι εἰς τὴν Πελοποννησίαν δύναμιν λόγοις προέπουσιν ὡμίλησε καὶ ὀργὴν πίστιν παρασχομένη ἐπεισέειπε καὶ νῦν μὴ πεφόβησθε αὐτήν, ἀλλ’ ἕως ἐγὼ τε ἔτι ἀκμάζω μετ’ αὐτῆς καὶ ὁ Νικίας εὐτυχῆς δοκεῖ εἶναι, ἀποχρησασθε τῇ ἐκατέρου ἡμῶν ὠφελείᾳ. καὶ τὸν εἰς τὴν Σικελίαν πλοῦν μὴ μεταγιννώσκετε ὥς ἐπὶ μεγάλην δύναμιν ἐσόμενον. ὄχλοις τε γὰρ ξυμμίκτοις πολυανδρουσίν τε πόλεις καὶ ῥαθίας ἔχουσι τῶν πολιτειῶν τὰς μεταβολὰς καὶ ἐπιδοχάς· καὶ οὐδεὶς δι’ αὐτὸ ὥς περὶ οἰκείας πατριδος οὔτε τὰ περὶ τὸ σῶμα ὅπλοις ἐξήρτυται οὔτε τὰ ἐπὶ τῇ χώρᾳ νομίμοις κατασκευαίς· ὅ τι δὲ ἕκαστος ἢ ἐκ τοῦ λέγων πείθειν οἴεται ἢ στασιάζων ἀπὸ τοῦ κοινοῦ λαβὼν ἄλλην γῆν, μὴ κατορθώσας, οἰκήσειν, ταῦτα ἐτοιμάζεται καὶ οὐκ εἰκὸς τὸν τοιοῦτον ὅμιλον οὔτε λόγον μιᾷ γνώμῃ ἀκροᾶσθαι οὔτε εἰς τὰ ἔργα κοινῶς τρέπεσθαι· ταχὺ ἂν ὥς ἕκαστοι, εἰ τι καθ’ ἡδονὴν λέγοιτο, προσχωροῖτε ἄλλως τε καὶ εἰ στασιάζουσιν, ὥσπερ πυνθανόμεθα. καὶ μὴν οὐδ’ ὀπλῖται οὔτε ἐκείνοις ὅσοι περ κομποῦνται, οὐδ’ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες διεφάνησαν τοσοῦτοι ὄντες ὅσους ἕκαστοι σφᾶς αὐτοὺς ἠρέθμον, ἀλλὰ μέριστον δὴ αὐτοὶ ἐφυσμένη ἢ Ἑλλάς μόλις ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ ἱκανὰ ὥπλίσθη. τὰ τε οὖν ἐκεῖ ἐξ ὧν ἐγὼ ἀκοῇ αἰσθάνομαι τοιαῦτα καὶ ἔτι εὐπορώτερα ἔσται· βαρβάρους γὰρ πολλοὺς ἔχομεν οἱ Συρακοσίων μίσει ξυνεπιθήσονται καὶ τοῖς· καὶ τὰ ἐνθάδε οὐκ ἐπικωλύσει, ἣν ὑμεῖς ὀρθῶς

βουλευήσθε. οἱ γὰρ πατέρες ἡμῶν τοὺς αὐτοὺς τούτους 7
οὔσπερ νῦν φασὶ πολεμίους ὑπολιπόντας ἂν ἡμᾶς πλεῖν
καὶ προσέτι τὸν Μηῆδον ἐχθρὸν ἔχοντες τὴν ἀρχὴν ἐκτῆ-
σαντο, οὐκ ἄλλω τινὶ ἢ τῇ περιουσίᾳ τοῦ ναυτικοῦ ἰσχύ-
οντες. καὶ νῦν οὔτε ἀνέλπιστοί πω μᾶλλον Πελοποννή- 8
σιοι ἐς ἡμᾶς ἐγένοντο, εἴ τε καὶ πάννυ ἐρρωνται, τὸ μὲν
ἐς τὴν γῆν ἡμῶν ἐσβάλλειν, κἂν μὴ ἐκπλεύσωμεν, ἱκανοί
εἶσι, τῷ δὲ ναυτικῷ οὐκ ἂν δύναιτο βλάπτειν· ὑπόλοι-
πον γὰρ ἡμῖν ἐστὶν ἀντίπαλον ναυτικόν.

18. Ὡστε τί ἂν λέγοντες εἰκὸς ἢ αὐτοὶ ἀποκνηνοῖμεν
ἢ πρὸς τοὺς ἐκεῖ ξυμμάχους σκηπτόμενοι μὴ βοηθοῖμεν;
οἷς χρεῶν, ἐπειδὴ γε καὶ ξυνωμόσαμεν, ἐπαμύνειν καὶ μὴ
ἀντιτιθέναι ὅτι οὐδὲ ἐκείνοι ἡμῖν. οὐ γὰρ ἵνα δεῦρο ἀν-
τιβοηθῶσι προσεθίμεθα αὐτούς, ἀλλ' ἵνα τοῖς ἐκεῖ
ἐχθροῖς ἡμῶν λυπηροὶ ὄντες δεῦρο κίωλύωσιν αὐτούς ἐπι-
έναι. τὴν τε ἀρχὴν οὕτως ἐκτησάμεθα καὶ ἡμεῖς καὶ ὅσοι 2
δὴ ἄλλοι ἤρξαν, παραγιγνόμενοι προθύμως τοῖς αἰεὶ ἢ
βαρβάροις ἢ Ἑλλησιν ἐπικαλουμένοις, ἐπεὶ, εἴγε ἡσυχά-
ζοιεν πάντες ἢ φυλόκρινοῖεν οἷς χρεῶν βοηθεῖν, βραχὺ
ἂν τι προσκτώμενοι αὐτῇ περὶ αὐτῆς ἂν ταύτης μᾶλλον
κινδυνεύοιμεν. τὸν γὰρ προύχοντα οὐ μόνον ἐπιόντα
τις ἀμύνεται, ἀλλὰ καὶ μὴ ὅπως ἐπεισι προκαταλαμβάνει.
καὶ οὐκ ἔστιν ἡμῖν ταμιεύεσθαι ἐς θῆσον βουλάμεθα ἔρ- 3
χειν, ἀλλ' ἀνάγκη, ἐπειδὴ περ ἐν τῷδε καθίσταμεν, τοῖς
μὲν ἐπιβουλεύειν, τοὺς δὲ μὴ ἀνιέναι, διὰ τὸ ἀρχθῆναι
ἂν ὑφ' ἐτέρων αὐτοῖς κίνδυνον εἶναι, εἴ μὴ αὐτοὶ ἄλλων
ἔρχοιμεν. καὶ οὐκ ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἐπισκεπτέον ὑμῖν τοῖς
ἄλλοις τὸ ἡσυχον, εἴ μὴ καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα ἐς τὸ ὁμοῖον
μεταλήψεσθε. λογισάμενοι οὖν τάδε μᾶλλον ἀνῆξειν, 4
ἐπ' ἐκεῖνα ἦν ἴωμεν, ποιῶμεθα τὸν πλοῦν, ἵνα Πελο-
ποννησίων τε στορέσωμεν τὸ φρόνημα, εἴ δοξομεν ὑπερ-
ιδόντες τὴν ἐν τῷ παρόντι ἡσυχίαν καὶ ἐπὶ Σικελίαν

πλεῦσαι· καὶ ἅμα ἢ τῆς Ἑλλάδος, τῶν ἐκεῖ προσγενομένων, πάσης τῷ εἰκότι ἄρξομεν, ἢ κακώσομεν γε Συρακοσίους, ἐν ᾧ καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ ἑυμαχοὶ ὠφελήσομεθα. 5 τὸ δὲ ἀσφαλές, καὶ μένειν, ἦν τι προχωρῇ, καὶ ἀπειθεῖν, αἱ νῆες παρέξουσιν· ναυκράτορες γὰρ ἐσόμεθα καὶ 6 ἑυμπάντων Σικελιωτῶν. καὶ μὴ ὑμᾶς ἢ Νικίου τῶν λόγων ἀπραγμοσύνη καὶ διάστασις τοῖς νέοις ἐς τοὺς πρεσβυτέρους ἀποτρέψῃ, τῷ δὲ εἰωθότι κόσμῳ, ὥσπερ καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν ἅμα νέοι γεραιτέροις βουλευόντες ἐς τὰδε ἦσαν αὐτά, καὶ νῦν τῷ αὐτῷ τρόπῳ πειρασθέντες προαγαγεῖν τὴν πόλιν, καὶ νομίζατε νεότητα μὲν καὶ γῆρας ἄνευ ἀλλήλων μηδὲν δύνασθαι, ὁμοῦ δὲ τὸ τε φαῦλον καὶ τὸ μέσον καὶ τὸ πάνν ἀκριβὲς ἂν ξυγκραθὲν μάλιστ' ἂν ἰσχύειν, καὶ τὴν πόλιν, εἰ μὲν ἡσυχάξῃ, τριψέσθαι τε αὐτὴν περὶ αὐτὴν ὥσπερ καὶ ἄλλο τι, καὶ πάντων τὴν ἐπιστήμην ἐγγηράσσεσθαι, ἀγωνιζομένην δὲ αὐτὴν προσλήψεσθαι τε τὴν ἐμπειρίαν καὶ τὸ ἀμύνεσθαι οὐ τὸ λόγῳ ἀλλ' ἔργῳ μᾶλλον ξύνηθες εἶναι. παράπαν τὴν γιννώσκω πόλιν μὴ ἀπράγμονα τάχιστ' ἂν μοι δοκεῖ ἀπραγμοσύνης μεταβολῇ διαφθαρῆναι, καὶ τῶν ἀνθρώπων ἀσφαλέστατα τούτους οἰκεῖν οἳ ἂν τοῖς παροῦσιν ἦθεσι καὶ νόμοις, ἦν καὶ χεῖρω ἢ, ἥκιστα διαφόρως πολιτεύωσιν.

19. Τοιαῦτα μὲν ὁ Ἀλκιβιάδης εἶπεν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἀκούσαντες ἐκείνου τε καὶ τῶν Ἑγισταίων καὶ Λεοντίνων φυγάδων, οἳ παρελθόντες ἐδέοντό τε καὶ τῶν ὀρκίων ὑπομιμνήσκοντες ἰκέτευσον βοηθῆσαι σφίσι, πολλῷ μᾶλλον ἢ πρότερον ὥρμητο στρατεύειν. καὶ ὁ Νικίας γινώσκων ὅτι ἀπὸ μὲν τῶν αὐτῶν λόγων οὐκ ἂν ἔτι ἀποτρέψειε, παρασκευῆς δὲ πλήθει, εἰ πολλὴν ἐπιτάξειε, τάχ' ἂν μεταστήσειεν αὐτοὺς, παρελθὼν αὐτοῖς αὐθις ἐλεγχετο ἰαίδε.

20. „Ἐπειδὴ πάντως ὁρῶ ὑμᾶς, ὦ Ἀθηναῖοι, ὠρυμ-
 μένους στρατεύειν, ξυνενέγκοι μὲν ταῦτα ὡς βουλόμεθα,
 ἐπὶ δὲ τῷ παρόντι ἂ γινώσκω σημανῶ. ἐπὶ γὰρ πόλεις,²
 ὡς ἐγὼ ἀκοῇ αἰσθάνομαι, μέλλομεν ἵναί μεγάλας καὶ
 οὐδ' ὑπηκόους ἀλλήλων οὔτε δεομένας μεταβολῆς, ἢ ἂν
 ἐκ βιαίου τις δουλείας ἄσμενος ἐς ῥάω μετάστασιν χω-
 ροίῃ, οὐδ' ἂν τὴν ἀρχὴν τὴν ἡμετέραν εἰκότως ἀντ' ἐλευ-
 θερίας προσδεξαμένας, τό τε πλῆθος, ὡς ἐν μιᾷ νήσῳ,
 πολλὰς τὰς Ἑλληνίδας. πλὴν γὰρ Νάξου καὶ Κατάνης,³
 ὥς ἐλπίζω ἡμῖν κατὰ τὸ Λεοντίων ξυγγενὲς προσέσει-
 σθαι, ἄλλαι εἰσὶν ἑπτὰ, καὶ παρεσκευασμένοι τοῖς πᾶσιν
 ὁμοιοτρόπως μάλιστα τῇ ἡμετέρᾳ δυνάμει, καὶ οὐχ ἥκιστα
 ἐπὶ ἃς μᾶλλον πλέομεν, Σελινούς καὶ Συράκουσαι. πολ-⁴
 λοὶ μὲν γὰρ ὁπλῖται ἐνεῖσι καὶ τοξόται καὶ ἀκοντισταί,
 πολλοὶ δὲ τριήρεις καὶ ὄχλος ὁ πληρώσων αὐτάς. χρήμα-
 τὰ τ' ἔχουσι, τὰ μὲν ἴδια, τὰ δὲ καὶ ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐστί
 Σελινουντίοις· Συρακοσίοις δὲ καὶ ἀπὸ βαρβάρων τινῶν
 ἀπ' ἀρχῆς φέρεται. ὧ δὲ μάλιστα ἡμῶν προέχουσιν, ἱπ-
 πους τε πολλοὺς κέκτηνται καὶ σίτω οἰκίῳ καὶ οὐκ
 ἐπακτῷ χρῶνται.

21. „Πρὸς οὖν τοιαύτην δύναμιν οὐ ναυτικῆς καὶ
 φάυλον στρατιᾶς μόνον δεῖ, ἀλλὰ καὶ πεζὸν πολὺν ξυμ-
 πλεῖν, εἰπερ βουλόμεθα ἄξιόν τι τῆς διανοίας δρᾶν καὶ
 μὴ ὑπὸ ἱππέων πολλῶν εἰργεσθαι τῆς γῆς, ἄλλως τε καὶ
 ἡν ξυστῶσιν αἱ πόλεις φοβηθεῖσαι καὶ μὴ ἀντιπαράσχω-
 σιν ἡμῖν φίλοι τινὲς γενόμενοι ἄλλοι ἢ Ἑγεσταῖοι ᾧ
 ἀμυνόμεθα ἱππικόν (αἰσχρὸν δὲ βιασθέντας ἀπελθεῖν·²
 ἢ ὕστερον ἐπιμεταπέμπεσθαι, τὸ πρῶτον ἀσκέπτως βου-
 λινσαμένους), αὐτόθεν δὲ παρασκευῇ ἀξιόχρεω ἐπιέναι,
 γινόντας ὅτι πολὺ τε ἀπὸ τῆς ἡμετέρας αὐτῶν μέλλομεν
 πλεῖν, καὶ οὐκ ἐν τῷ ὁμοίῳ στρατευσόμενοι καὶ ἐν τοῖς
 τῆδε ὑπηκόοις [ξύμμαχοι] ἦλθετε ἐπὶ τινα, ὅθεν ῥάδισι αἱ

κομιδαὶ ἐκ τῆς φιλίας ὧν προσέδει, ἀλλ' ἐς ἄλλοτρίαν
 πᾶσαν ἀπαντήσαντες, ἐξ ἧς μηνῶν οὐδὲ τρισάκρων τῶν
 χειμερινῶν ἄγγελον ῥάδιον ἐλθεῖν.

22. „Ὅπλίτας τε οὖν πολλοὺς μοι δοκεῖ χρῆναι ἡμᾶς
 ἄγειν καὶ ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων, τῶν τε ὑπη-
 κόων καὶ ἦν τινα ἐκ Πελοποννήσου δυνάμεθα ἢ πείσαι
 ἢ μισθῷ προσαγαγέσθαι, καὶ τοξότας πολλοὺς καὶ σφεν-
 δονήτας, ὅπως πρὸς τὸ ἐκείνων ἱππικὸν ἀντέχωσι, ναυσί-
 τε καὶ πολὺ περιεῖναι, ἵνα καὶ τὰ ἐπιτήδεια ῥᾶον ἐσκομι-
 ζώμεθα, τὸν δὲ καὶ αὐτόθεν σίτον ἐν ὀλκάσι, πυροὺς καὶ
 πεφυργμένους κριθάς, ἄγειν καὶ σιτοποιοὺς ἐκ τῶν μυ-
 λῶνων πρὸς μέρος ἡναγκασμένους ἐμίσθους, ἵνα, ἦν
 πον ὑπὸ ἀπλοίας ἀπολαμβάνωμεθα, ἔχη ἡ στρατιὰ τὰ
 ἐπιτήδεια (πολλὴ γὰρ οὐσα οὐ πάσης ἔσται πόλεως ὑπο-
 δέξασθαι), τὰ τε ἄλλα ὅσον δυνατόν ἐτοιμάσασθαι καὶ
 μὴ ἐπὶ ἑτέροις γίγνεσθαι, μάλιστα δὲ χρήματα αὐτόθεν
 ὥς πλεῖστα ἔχειν. τὰ δὲ παρ' Ἑγεστιάων, ἃ λέγεται ἐκεῖ
 ἐτοῖμα, νομίζατε καὶ λόγῳ ἂν μάλιστα ἐτοῖμα εἶναι.

23. „Ἦν γὰρ αὐτοὶ ἔλθωμεν ἐνθένδε μὴ ἀντίπαλον
 μόνον παρασκευασάμενοι, πλήν γε πρὸς τὸ μάχιμον αὐ-
 τῶν τὸ ὑπλιτικόν, ἀλλὰ καὶ ὑπερβάλλοντες τοῖς πᾶσι,
 μόλις οὕτως οἷοί τε ἐσόμεθα τῶν μὲν κρατεῖν, τὰ δὲ καὶ
 2 διασῶσαι. πόλιν τε νομίσαι χρή ἐν ἄλλοφύλοις καὶ πολε-
 μίοις οἰκιοῦντας ἵεναι, οὓς πρέπει τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ ἢ ἂν
 κατάσχωσιν εὐθύς κρατεῖν τῆς γῆς ἢ εἰδέναι ὅτι, ἦν
 3 σφάλλωνται, πάντα πολέμια ἔξουσιν. ὅπερ ἐγὼ φοβού-
 μενος καὶ εἰδὼς πολλὰ μὲν ἡμᾶς δεῖν εὖ βουλευσάσθαι,
 ἔτι δὲ πλείω εὐτυχῆσαι, χαλεπὸν δὲ ἀνθρώπους ὄντας
 ὅτι ἐλάχιστα τῇ τύχῃ παραδοὺς ἑμαυτὸν βούλομαι ἐκ-
 4 πλεῖν, παρασκευῇ δὲ ἀπὸ τῶν εἰκότων ἀσφαλῆς [ἐκπλεῖν
 4 σαι] ταῦτα γὰρ τῇ τε ξυμπάσῃ πόλει βεβαιοτάτα ἡγοῦ-

μαι καὶ ἡμῖν τοῖς στρατευσομένοις σωτήρια. εἰ δὲ τῷ ἄλλως δοκεῖ, παρήμι αὐτῷ τὴν ἀρχήν.“

24. Ὁ μὲν Νικίας τοσαῦτα εἶπε, νομίζων τοὺς Ἀθη-
ναίους τῷ πλήθει τῶν πραγμάτων ἢ ἀποτρέψειν ἢ, εἰ
ἀναγκάξοιτο στρατεύεσθαι, μάλιστα ἂν οὕτως ἀσφαλῶς
ἐκπλεῦσαι. οἱ δὲ τὸ μὲν ἐπιθυμοῦν τοῦ πλοῦ οὐκ ἐξηγά-
θησαν ὑπὸ τοῦ ὀχλώδους τῆς παρασκευῆς, πολὺ δὲ μάλ-
λον ὠρμηγνο καὶ τούναντίον περιέστη αὐτῷ· εὐ τε γὰρ
παραινέσαι ἔδοξε καὶ ἀσφάλεια νῦν δὴ καὶ πολλή ἐσε-
σθαι. καὶ ἔρωσ ἐνέπεσε τοῖς πᾶσιν ὁμοίως ἐκπλεῦσαι·
τοῖς μὲν (γὰρ) πρῶτοις ὡς ἢ καταστρεψομένοις ἐφ’
ἃ ἔπλεον ἢ οὐδὲν ἂν σφαλίσαν μεγάλην δύναμιν, τοῖς
δ’ ἐν τῇ ἡλικίᾳ τῆς τε ἀπούσης πόθῳ ὕψεως καὶ θεωρίας,
καὶ εὐέλπιδες οὐτεσ σωθήσεσθαι· ὁ δὲ πολὺς ὅμιλος καὶ
στρατιώτης ἐν τε τῷ παρόντι ἀργύριον οἰσεῖν καὶ προσ-
κτήσεσθαι δύναμιν ὅθεν αἰδίων μισθοφορὰν ὑπάρξειν.
ὥστε διὰ τὴν ἄγαν τῶν πλειόνων ἐπιθυμίαν, εἰ τῷ ἄρα
καὶ μὴ ἤρεσκε, δεδιὼς μὴ ἀντιχειροτονῶν κακόνους δό-
ξειεν εἶναι τῇ πόλει ἡσυχίαν ἤγε.

25. Καὶ τέλος παρελθὼν τις τῶν Ἀθηναίων καὶ πα-
ρακαλίσας τὸν Νικίαν οὐκ ἔφη χρῆναι προφασίζεσθαι
οὐδὲ διαμέλλειν, ἀλλ’ ἐναντίον ἀπάντων ἡδὴ λέγειν ἥν-
τινα αὐτῷ παρασκευὴν Ἀθηναῖοι ψηφίσωνται. ὁ δὲ ἄκων
μὲν εἶπεν, ὅτι καὶ μετὰ τῶν ξυναρχόντων καθ’ ἡσυχίαν
μᾶλλον βουλευσέοιτο, ὅσα μέντοι ἡδὴ δοκεῖν αὐτῷ, τριή-
ρεσι μὲν οὐκ ἔλασσον ἢ ἑκατὸν πλευστία εἶναι (αὐτῶν δ’
Ἀθηναίων ἐσεσθαι ὀπλιταγωγούς ὅσαι ἂν δοκῶσι, καὶ
ἄλλας ἐκ τῶν ξυμμάχων μεταπειμπτίας εἶναι), ὀπλίταις
δὲ τοῖς ξύμπασιν Ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμάχων πεντα-
κισχιλίων μὲν οὐκ ἐλάσσοσιν, ἣν δὲ τι δύνωνται, καὶ
πλείοσι· τὴν δὲ ἄλλην παρασκευὴν ὡς κατὰ λόγον καὶ
τοξοτῶν τῶν αὐτόθεν καὶ ἐκ Κρήτης καὶ σφειδονή-

τῶν καὶ ἦν τι ἄλλο πρέπον δοκῇ εἶναι ἐτοιμασάμενοι ἄξειν.

26. Ἀκούσαντες δ' οἱ Ἀθηναῖοι ἐψηφίσαντο εὐθὺς αὐτοκράτορας εἶναι καὶ περὶ στρατιᾶς πλήθους καὶ περὶ τοῦ παντὸς πλοῦ τοὺς στρατηγούς πράσσειν ἢ ἂν αὐτοῖς δοκῇ ἄριστα εἶναι Ἀθηναίοις. καὶ μετὰ ταῦτα ἡ παρασκευὴ ἐγίνετο, καὶ ἐς τε τοὺς ξυμμάχους ἐπεμπον καὶ αὐτόθεν καταλόγους ἐποιούντο. ἄρτι δ' ἀνελήφει ἡ πόλις ἑαυτὴν ἀπὸ τῆς ὕδσου καὶ τοῦ ξυνεχοῦς πολέμου ἐς τε ἡλικίας πλήθος ἐπιγεγενημένης καὶ ἐς χρημάτων ἄθροισιν διὰ τὴν ἐνεχειρίαν, ὥστε ἔαον πάντα ἐπορίζετο. καὶ οἱ μὲν ἐν παρασκευῇ ἦσαν.

27. Ἐν δὲ τούτῳ, ὅσοι Ἑρμαῖ ἦσαν λίθινοι ἐν τῇ πόλει τῇ Ἀθηναίων (εἰσὶ δὲ κατὰ τὸ ἐπιχώριον, ἡ τετραγώνος ἔργασία, πολλοὶ καὶ ἐν ἰδίοις προδύροις καὶ ἐν ἱεροῖς) μιᾷ νυκτὶ οἱ πλεῖστοι περιεκόπησαν τὰ πρόσωπα. 2 καὶ τοὺς δρᾶσαντας ἦδει οὐδεὶς, ἀλλὰ μεγάλοις μηνύτροις δημοσίᾳ οὗτοί τε ἐζητοῦντο καὶ προσέτι ἐψηφίσαντο, καὶ εἰ τις ἄλλο τι οἶδεν ἀσέβημα γεγενημένον, μηνύειν ἄδεως 3 τὸν βουλούμενον καὶ ἀστῶν καὶ ξένων καὶ δούλων. καὶ τὸ πρᾶγμα μειζόνως ἐλάβανον· τοῦ τε γὰρ ἐκπλου οἰωνὸς ἐδόκει εἶναι, καὶ ἐπὶ ξυνωμοσίᾳ ἅμα νεωτέρων πραγμάτων καὶ δήμου καταλύσεως γεγενῆσθαι.

28. Μηνύεται οὖν ἀπὸ μετοίκων τέ τινων καὶ ἀκούστων περὶ μὲν τῶν Ἑρμῶν οὐδέν, ἄλλων δὲ ἀγαλμάτων περικοπαί τινες πρότερον ὑπὸ νεωτέρων μετὰ παιδιᾶς καὶ οἴνου γεγενημέναι, καὶ τὰ μυστήρια ἅμα ὥς ποιεῖται ἐν οἰκίαις ἐφ' ὕβρει· ὧν καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην 2 ἐξηπτιῶντο. καὶ αὐτὰ ὑπολαμβάνοντες οἱ μάλιστα τῷ Ἀλκιβιάδῃ ἀχθόμενοι ἐμποδῶν ὄντι σφίσι μὴ αὐτοῖς τοῦ δήμου βεβαίως προεστάναι, καὶ νομίσαντες, εἰ αὐτὸν ἐξελάσειαν, πρῶτοι ἂν εἶναι, ἐμεγάλυνον καὶ ἐβόων ὥς

ἐπὶ δῆμον καταλύσει τὰ τε μυστικά καὶ ἡ τῶν Ἑρμῶν περικοπή γένοιτο καὶ οὐδὲν εἴη αὐτῶν ὅτι οὐ μετ' ἐκείνου ἐπράχθη, ἐπιλέγοντες τεκμήρια τὴν ἄλλην αὐτοῦ ἐς τὰ ἐπιτηδεύματα οὐ δημοτικὴν παρανομίαν.

29. Ὁ δ' ἐν τε τῷ παρόντι πρὸς τὰ μηνύματα ἀπελογεῖτο καὶ ἐτοῖμος ἦν πρὶν ἐκπλεῖν κρίνεσθαι, εἴ τι τούτων εἰργασμένος ἦν (ἥδη γὰρ καὶ τὰ τῆς παρασκευῆς ἐπεπόριστο), καὶ εἰ μὲν τούτων τι εἰργαστο, δίκην δοῦναι, εἰ δ' ἀπολυθείη, ἄρχειν. καὶ ἐπεμαρτύρετο μὴ² ἀπόντος περὶ αὐτοῦ διαβολὰς ἀποδέχεσθαι, ἀλλ' ἥδη ἀποκτείνειν, εἰ ἀδικεῖ, καὶ ὅτι σωφρονέστερον εἴη μὴ μετὰ τοιαύτης αἰτίας, πρὶν διαγνώσι, πέμπειν αὐτὸν ἐπὶ τοσοῦτῳ στρατεύματι. οἱ δ' ἐχθροὶ δεδιότες τό τε στρα-³τευμα μὴ εὖνουν ἔχη, ἣν ἥδη ἀγωνίζεταί, ὅ τε δῆμος μὴ μαλακίζεται, θιραπέυων ὅτι δι' ἐκείνου οἱ τ' Ἀργεῖοι ξυνεστράτευον καὶ τῶν Μαντινέων τινές, ἀπέτρεπον καὶ ἀπέσπευδον, ἄλλους ῥήτορας ἐνιέντες οὗ ἔλεγον νῦν μὲν πλεῖν αὐτὸν καὶ μὴ κατασχεῖν τὴν ἀναγωγὴν, ἐλθόντι δὲ κρίνεσθαι ἐν ἡμέραις ῥηταῖς, βουλόμενοι ἐκ μεζύονος διαβολῆς, ἣν ἔμελλον ῥᾶον αὐτοῦ ἀπόντος ποιεῖν, μετὰπεμπτον κομισθέντα αὐτὸν ἀγωνίσασθαι. καὶ ἔδοξε πλεῖν τὸν Ἀλκιβιάδην.

30. Μετὰ δὲ ταῦτα θέρους μεσοῦντος ἥδη ἡ ἀναγωγὴ ἐγίνετο ἐς τὴν Σικελίαν. τῶν μὲν οὖν ξυμμάχων τοῖς πλείστοις καὶ ταῖς σιταγωγαῖς ὀλκάσι καὶ τοῖς πλοίοις καὶ ὅση ἄλλη παρασκευὴ ξυνερίπετο πρότερον εἰρητὸ ἐς Κέρκυραν ξυλλέγεσθαι, ὡς ἐκεῖθεν ἀθρόοις ἐπὶ ἄκραν Ἰαπυγίαν τὸν Ἰόνιον διαβαλοῦσιν· αὐτοὶ δ' Ἀθηναῖοι καὶ εἰ τινες τῶν ξυμμάχων παρήσαν ἐς τὸν Πειραιᾶ καταβάντες ἐν ἡμέρᾳ ῥητῇ ἅμα ἔω ἐκλήρουν τὰς ναῦς ὡς ἀναξόμενοι. ξυγκατέβη δὲ καὶ ὁ ἄλλος ὄμιλος ἅπας, ὡς εἰπεῖν, ὅ² ἐν τῇ πόλει καὶ ἀστῶν καὶ ξένων, οἱ μὲν ἐπιχώριοι τοὺς

σφετέρους αὐτῶν ἕκαστοι προπέμποντες, οἱ μὲν ἑταίρους, οἱ δὲ νύκτας, καὶ μετ' ἐλπίδος τε ἅμα λόντες καὶ ὀλοφνυμῶν, τὰ μὲν ὡς κτήσονται, τοὺς δ' εἰ ποτε ὅποιοντο, ἐνθυμούμενοι ὅσον πλοῦν ἐκ τῆς σφετέρας ἀπεστέλλοντο.

31. Καὶ ἐν τῷ παρόντι καιρῷ, ὡς ἤδη ἔμελλον μετὰ κινδύνων ἀλλήλους ἀποκίπτειν, μᾶλλον αὐτοὺς ἐσῆι τὰ θεινὰ ἢ ὅτε ἐψηφίζοντο πλεῖν· ὅμως δὲ τῇ παρουσίᾳ ῥῶμῃ διὰ τὸ πλῆθος ἐκάστων ὧν ἐώρων τῇ ὄψει ἀνεθάρσουν. οἱ δὲ ξένοι καὶ ὁ ἄλλος ὄχλος κατὰ θέαν ἤκεν ὡς ἐπὶ ἀξιόχρεων καὶ ἄπιστον διάνοιαν. παρασκευὴ γὰρ αὕτη, πρώτη ἐκπλεύσασα μιᾷς πόλεως δυνάμει Ἑλληνικῇ, πολυτελεστάτῃ δὴ καὶ εὐπρεπεστάτῃ τῶν ἐς ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐγένετο. ἀριθμῷ δὲ νεῶν καὶ ὀπλιτῶν καὶ ἡ ἐς Ἐπίδαυρον μετὰ Περικλέους καὶ ἡ αὐτὴ ἐς Ποτίδαιαν μετὰ Ἀγνωνος οὐκ ἐλάσσων ἦν· τετρακίς γὰρ χίλιοι ὀπλῖται αὐτῶν Ἀθηναίων καὶ τριακόσιοι ἱππῆς καὶ τριῆρεις ἑκατὸν καὶ Λεσβίων καὶ Χίων πεντήκοντα καὶ ξύμμαχοι ἔτι πολλοὶ ξυνέπλευσαν· ἀλλὰ ἐπὶ τε βραχεὶ πλῶ ὠρμήθησαν καὶ παρασκευῇ φανύλῃ, οὗτος δὲ ὁ στόλος ὡς χρόνιός τε ἐσόμενος καὶ κατ' ἀμφοτέρω, οὗ ἂν δέη, καὶ ναυσὶ καὶ πεζῷ ἅμα ἐξαρτυθείς, τὸ μὲν ναυτικὸν μεγάλαις δαπάναις τῶν τε τριηράρχων καὶ τῆς πόλεως ἐκποιηθῆν, τοῦ μὲν δημοσίου δραχμῇν τῆς ἡμέρας τῷ ναύτῃ (ἐκάστῳ) διδόντος καὶ ναὺς παρασχόντος κενᾶς ἐξήκοντα μὲν ταχείας, τεσσαράκοντα δὲ ὀπλιταγωγούς καὶ ὑπηρεσίας ταύταις τὰς κρατίστας, τῶν δὲ τριηράρχων ἐπιφοράς τε πρὸς τῷ ἐκ δημοσίου μισθῷ διδόντων τοῖς θρανίοις τῶν ναυτῶν [καὶ ταῖς ὑπηρεσίαις] καὶ τὰλλα σημείοις καὶ κατασκευαῖς πολυτελεῖσι χρησαμένων, καὶ ἐς τὰ μακρότατα προθυμηθέντος ἑνὸς ἐκάστου ὅπως αὐτῷ τινι εὐπρεπέα τε ἢ ναὺς μάλιστα προέξει καὶ τῷ

ταχυναντεῖν, τὸ δὲ πεζὸν καταλόγοις τε χρηστοῖς ἐκκρι-
θὲν καὶ ὄπλων καὶ τῶν περὶ τὸ σῶμα σκευῶν μεγάλη
σπουδῇ πρὸς ἀλλήλους ἀμιλλήθεν. ξυνέβη δὲ πρὸς τὰ
σφᾶς αὐτοὺς ἅμα ἔριν γενέσθαι, ὥς τις ἕκαστος προσ-
ετάχθη, καὶ ἐς τοὺς ἄλλους Ἑλληνας ἐπίδειξιν μᾶλλον
εἰκασθῆναι τῆς δυνάμεως καὶ ἐξουσίας ἢ ἐπὶ πολέμους
παρασκευῇν. εἰ γάρ τις ἐλογίσατο τὴν τε τῆς πόλεως
ἀνάλωσιν (δημοσίαν) καὶ τῶν στρατευομένων τὴν ἰδίαν,
τῆς μὲν πόλεως ὅσα τε ἤδη προετείλεται καὶ ἃ ἔχοντας
τοὺς στρατηγούς ἀπέστειλε, τῶν δὲ ἰδιωτῶν ἃ τε περὶ
τὸ σῶμά τις καὶ τριήραρχος ἐς τὴν ναῦν ἀνηλώκει καὶ
ὅσα ἐτι ἔμελλεν ἀναλώσειν, χωρὶς δ' ἃ εἰκὸς ἦν καὶ ἄνευ
τοῦ ἐκ τοῦ δημοσίου μισθοῦ πάντα τινὰ παρασκευάσα-
σθαι ἐφόδιον ὡς ἐπὶ χρόνιον στρατεῖαν, καὶ ὅσα ἐπὶ με-
ταβολῇ τις ἢ στρατιώτης ἢ ἔμπορος ἔχων ἔπλει, πολλὰ
ἂν τάλαντα εὐρέσθαι ἐκ τῆς πόλεως τὰ πάντα ἐξαγόμενα.—
καὶ ὁ στόλος οὐχ ἦσσαν τόλμης τε θάμβει καὶ ὀψεως
λαμπρότητι περιβόητος ἐγένετο ἢ στρατιᾶς πρὸς οὓς
ἐπῆσαν ὑπερβολῇ, καὶ ὅτι μέγιστος ἦδη διάπλους ἀπὸ
τῆς οἰκείας καὶ ἐπὶ μεγίστῃ ἐλπίδι τῶν μελλόντων πρὸς
τὰ ὑπάρχοντα ἐπεχειρήθη.

/ 32. Ἐπειδὴ δὲ αἱ νῆες πλήρεις ἦσαν καὶ ἐσέκειτο
πάντα ἤδη ὅσα ἔχοντες ἔμελλον ἀνάξεσθαι, τῇ μὲν σάλ-
πιγγι σιωπὴ ὑπεσημάνθη, εὐχὰς δὲ τὰς νομιζόμενας πρὸ
τῆς ἀναγωγῆς οὐ κατὰ ναῦν ἐκάστην, ἑὺμπαντες δὲ ὑπὸ
κῆρυκος ἐποιοῦντο, κρατῆράς τε κεράσαντες παρ' ἅπαν
τὸ στράτευμα καὶ ἐκπώμασι χρυσοῖς τε καὶ ἀργυροῖς οἱ
τε ἐπιβάται καὶ οἱ ἄρχοντες σπένδοντες. ξυνιπηνύχοντο²
δὲ καὶ ὁ ἄλλος ὅμιλος ὁ ἐκ τῆς γῆς τῶν τε πολιτῶν καὶ
εἰ τις ἄλλος εὐνους παρῆν σφίσι. παιανίσαντες δὲ καὶ
τελεώσαντες τὰς σπονδὰς ἀνῆγοντο, καὶ ἐπὶ κέρως τὸ
πρῶτον ἐκπλεύσαντες ἄμιλλαν ἤδη μέχρι Αἰγίνης ἐποι-

οὐτο. καὶ οἱ μὲν ἐς τὴν Κέρκυραν, ἐνθαπερ καὶ τὸ ἄλλο στρατεύμα τῶν ξυμμάχων ξυνελέγετο, ἤπειγοντο ἀφικέσθαι

3 / Ἐς δὲ τὰς Συρακούσας ἡγγέλλετο μὲν πολλαχόθεν τὰ περὶ τοῦ ἐπίπλου, οὐ μέντοι ἐπιστεύετο ἐπὶ πολὺν χρόνον οὐδέν. ἀλλὰ καὶ γενομένης ἐκκλησίας ἐλέγχθησαν τοιοῦδε λόγοι ἀπὸ τε ἄλλων, τῶν μὲν πιστευόντων τὰ περὶ τῆς στρατείας τῆς τῶν Ἀθηναίων, τῶν δὲ τὰ ἐναντία λεγόντων, καὶ Ἑρμοκράτης ὁ Ἑρμωνος παρελθὼν αὐτοῖς, ὡς σαφῶς οἰόμενος εἰδέναι τὰ περὶ αὐτῶν, ἔλεγε καὶ παρῆναι τοιάδε.

33. „Ἀπιστα μὲν ἴσως, ὥσπερ καὶ ἄλλοι τινές, δόξα ὑμῖν περὶ τοῦ ἐπίπλου τῆς ἀληθείας λέγειν, καὶ γινώσκω ὅτι οἱ τὰ μὴ πιστὰ δοκοῦντα εἶναι ἢ λέγοντες ἢ ἀπαγγέλλοντες οὐ μόνον οὐ πείθουσιν, ἀλλὰ καὶ ἄφρονες δοκοῦσιν εἶναι. ὅμως δὲ οὐ καταφοβηθεὶς ἐπισχρῶσιν κινδυνευούσης τῆς πόλεως, πείθων γε ἑαυτὸν σαφέστερόν τι ἑτέρου εἰδὼς λέγειν. Ἀθηναῖοι γὰρ ἐφ' ἡμᾶς, ὃ πάννυ θαναμάζετε, πολλῇ στρατιᾷ ὠρμηνται καὶ ναυτική καὶ πεζῇ, πρόφασιν μὲν Ἑγεσταίων ξυμμαχίαν καὶ Λεοντίων κατοικίσει, τὸ δὲ ἀληθὲς Σικελίας ἐπιθυμίαν, μάλιστα δὲ τῆς ἡμετέρας πόλεως, ἡγούμενοι, εἰ ταυτὴν 3 σχολῶν, θαδίως καὶ τάλλα ἔξειν. ὥς οὖν ἐν τάχει παρισυμένων, ὁρᾶτε ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων ὅτῳ τρόπῳ κάλλιστα ἀμυνεσθε αὐτοὺς, καὶ μήτε καταφρονήσαντες ἀφρακτοὶ ληφθῆσεσθε μήτε ἀπιστήσαντες τοῦ ξυμπαντος ἀμελήσετε. εἰ δὲ τῶ καὶ πιστά, τὴν τὸλμαν αὐτῶν καὶ δύναμιν 4 μὴ ἐκπλαγῇ. οὔτε γὰρ βλάπτειν ἡμᾶς πλείω οἶοι τε ἔσονται ἢ πάσχειν, οὐδ' ὅτι μεγάλῳ στόλῳ ἐπέρχονται, ἀνωφελεῖς, ἀλλὰ πρὸς τε τοὺς ἄλλους Σικελιώτας πολὺ ἄμεινον (μᾶλλον γὰρ ἐθελήσουσιν ἐκπλαγέντες ἡμῖν ξυμμαχεῖν), καὶ ἦν ἄρα ἢ κατεργασάμεθα αὐτοὺς ἢ ἀπράκτους

ὧν ἐφίενται ἀπώσωμεν (οὐ γὰρ δὴ μὴ τύχῳσι γε ὧν προσδέχονται φοβοῦμαι), κάλλιστον δὲ ἔργον ἡμῖν ξυμβῆσεται καὶ οὐκ ἀνέλπιστον ἐμοίγε. ὀλίγοι γὰρ δὴ στόλοι μά- 5 γάλοι ἢ Ἑλλήνων ἢ βαρβάρων πολὺ ἀπὸ τῆς ἰαντιῶν ἀπάραντες κατώρθωσαν. αὐτὰ γὰρ πλείους τῶν ἐνοικούντων καὶ ἀστυγειτόνων ἔρχονται (πάντα γὰρ ὑπὸ δέους ξυνίσταται), ἦν τε δι' ἀπορίαν τῶν ἐπιτηδείων ἐν ἄλλοτριᾷ γῇ σφαλῶσι, τοῖς ἐπιβουλευθεῖσιν ὄνομα, καὶ περὶ ὁφίσιν αὐτοῖς τὰ πλείω πταίσωσιν, ὅμως καταλείπουσιν. ὅπερ καὶ Ἀθηναῖοι αὐτοὶ οὗτοι, τοῦ Μήδου παρὰ λόγον 6 πολλὰ σφαλέντος, ἐπὶ τῷ ὀνόματι ὡς ἐπ' Ἀθήνας ἦν ἡν-ξηθησαν, καὶ ἡμῖν οὐκ ἀνέλπιστον τὸ τοιοῦτο ξυμβῆναι.

34. „Θαρσύνετε οὖν τὰ τε αὐτοῦ παρασκευαζόμεθα καὶ ἐς τοὺς Σικελίους πέμποντες τοὺς μὲν μᾶλλον βεβαίως σάμεθα, τοῖς δὲ φιλίαν καὶ ξυμμαχίαν πιρῶμεθα ποιέσθαι, ἐς τε τὴν ἄλλην Σικελίαν πέμπωμεν πρέσβεις, δηλοῦντες ὡς κοινὸς ὁ κίνδυνος, καὶ ἐς τὴν Ἰταλίαν, ὅπως ἢ ξυμμαχίαν ποιῶμεθα ἡμῖν ἢ μὴ δέχονται Ἀθηναίους. δοκεῖ δέ μοι καὶ ἐς Καρχηδόνα ἀμεινον εἶναι πέμψαι. οὐ γὰρ ἀνέλπιστον αὐτοῖς, ἀλλ' αἰεὶ διὰ φόβου εἰσεῖ μὴ ποτε Ἀθηναῖοι αὐτοῖς ἐπὶ τὴν πόλιν ἔλθωσιν, ὥστε τάχ' ἀν- 2 ἴσως νομίσαντες, εἰ τὰδε προήσονται, καὶν σφίσι ἐν πόλει εἶναι, ἐθελήσειαν ἡμῖν ἥτοι κρύφα γε ἢ φανερώς ἢ ἐξ ἐνός γε τοῦ τρόπου ἀμύναι. δυνατοὶ δ' εἰσεῖ μάλιστα τῶν νῦν, βουλευθέντες· χρυσὸν γὰρ καὶ ἄργυρον πλείστον κέκτηνται, ὅθεν ὃ τε πόλεμος καὶ τάλλα εὐπορεῖ. πέμπωμεν δὲ 3 καὶ ἐς τὴν Λακεδαιμόνα καὶ ἐς Κόρινθον δέόμενοι δεῦρο κατὰ τάχος βοηθεῖν καὶ τὸν ἐκεῖ πόλεμον κινεῖν. ὃ δὲ μά- 4 λιστα ἐγὼ τε νομίζω ἐπικαιρὸν, ὑμεῖς τε διὰ τὸ ξυνηθὲς ἡσυχον ἦσισ' ἀν' ὁξέως πείθοισθε, ὅμως εἰρησεται. Σικελιώται γὰρ εἰ θέλομεν ξυμπαντες, εἰ δὲ μὴ, ὅτι πλείστοι μεθ' ἡμῶν, καθελκύναντες ἅπαν τὸ ὑπάρχον ναυτικὸν

4 λῶν ἔμπειροι, ὥσπερ ἐγὼ Ἀθηναίους ἄξιῶ, δρᾶσαι·
 γὰρ αὐτοὺς εἰκὸς Πελοποννησίους τε ὑπολιπόντας
 τὸν ἐκεῖ πόλεμον μήπω βεβαίως καταλελυμένους ἐπ'
 λον πόλεμον οὐκ ἐλάσσω ἐκόντας ἔλθειν, ἐπεὶ ἔγωγε ἂν
 πᾶν οἶμαι αὐτοὺς ὅτι οὐχ ἡμεῖς ἐπ' ἐκείνους ἐρχομένῳ
 πόλεις τοσαῦται καὶ οὕτω μεγάλαι.

37. „Εἰ δὲ δὴ, ὥσπερ λέγονται, ἔλθοιεν, ἱκανωτέρῳ
 ἡγοῦμαι Σικελίαν Πελοποννήσου διαπολεμῆσαι ὅσῳ
 τὰ πάντα ἄμεινον ἐξήρτυται, τὴν δὲ ἡμετέραν πόλιν αὖ
 τὴν τῆς νῦν στρατιᾶς, ὥς φασιν, ἐπιούσης, καὶ εἰ
 τοσαύτη ἔλθοι, πολὺ κρείσσω εἶναι· οἷς γ' ἐπίσταται
 οὐδ' ἵππους ἀκολουθήσοντας οὐδ' αὐτόθεν πορισθῆναι
 μένους εἰ μὴ ὀλίγους τινὰς παρ' Ἑγεσταίων, οὐδ' ὅπλα
 τας ἰσοπληθεῖς τοῖς ἡμετέροις ἐπιπλεῶν γε ἔλθόντας. μέν
 γὰρ τὸ καὶ αὐταῖς ταῖς ναυσὶ κούραις τοσοῦτον πλοῦ
 δεῦρο κομισθῆναι, τὴν τε ἄλλην παρασκευὴν ὅσῃν δὲ
 2 ἐπὶ πόλιν τοσὴνδε πορισθῆναι, οὐκ ὀλίγην οὖσαν. ὥσ
 παρὰ τοσοῦτον γιγνώσκω· μόλις ἂν μοι δοκοῦσιν, εἰ πο
 λιν ἑτέραν τοσαύτην ὅσαι Συράκουσαι εἰσιν ἔλθοιεν ἔχον
 τες καὶ ὁμορον οἰκήσαντες τὸν πόλεμον ποιοῖντο, οὐκ ἂν
 παντάπασι διαφθαρήναι, ἥπου γε δὴ ἐν πάσῃ πολεμῇ
 Σικελία (ξυστήσεται γὰρ) στρατοπέδῳ τε ἐκ νεῶν ἰδρι
 θέντι καὶ ἐκ σκηναῖων καὶ ἀναγκαίως παρασκευῆς οὐ
 ἐπὶ πολὺ ὑπὸ τῶν ἡμετέρων ἱππέων ἐξιόντες. τὸ δὲ ξυμ
 παν οὐδ' ἂν κρατῆσαι αὐτοὺς τῆς γῆς ἡγοῦμαι· τοσοῦ
 τὴν ἡμετέραν παρασκευὴν κρείσσω νομίζω.

38. „Ἀλλὰ ταῦτα, ὥσπερ ἐγὼ λέγω, οἳ τε Ἀθηναῖοι
 γιγνώσκοντες τὰ σφέτερα αὐτῶν εὖ οἶδ' ὅτι σφίζουσι, καὶ
 ἐνθένδε ἄνδρες οὔτε ὄντα οὔτε ἂν γενομένα λογοποιοῦ
 2 σιν, οὓς ἐγὼ οὐ νῦν πρῶτον, ἀλλ' αἰεὶ ἐπίσταμαι ἥτις
 λόγοις γε τοιοῦτο καὶ ἐτι τούτων κακουργότεροις ἢ ἐξ
 οἷς βουλομένους καταπλήξαντας τὸ ὑμέτερον πλῆθος

ἐν τοῖς τῆς πόλεως ἄρχειν. καὶ δέδοικα μέντοι μήποτε
 πολλὰ πειρῶντες καὶ κατορθώσωσιν· ἡμεῖς δὲ κακοί,
 πρὶν ἐν τῷ παθεῖν ὤμεν, προφυλάξασθαι τε καὶ αἰσθό-
 μιν ἐπεξελεῖν. τοιγάρτοι δι' αὐτὰ ἡ πόλις ἡμῶν ὀλί-
 γακίς μὲν ἡσυχάζει, στάσεις δὲ πολλὰς καὶ ἀγῶνας οὐ
 πρὸς τοὺς πολεμίους πλείονας ἢ πρὸς αὐτὴν ἀναιρεῖται,
 τυραννίδας δὲ ἴσθιν ὅτι καὶ δυναστείας ἀδίκους. ὧν ἐγὼ
 πειράσομαι, ἣν γε ὑμεῖς ἐθέλητε ἐπεσθαι, μήποτε ἐφ'
 ἡμῶν τι περιδεῖν γενέσθαι, ὑμᾶς μὲν τοὺς πολλοὺς πεί-
 θων, τοὺς δὲ τὰ τοιαῦτα μηχανωμένους κολάζων, μὴ μό-
 νου αὐτοφώρους (χαλεπὸν γὰρ ἐπιτυγχάνειν), ἀλλὰ καὶ
 ὧν βούλονται μὲν δύνανται δ' οὐ (τὸν γὰρ ἐχθρὸν οὐχ
 ὧν δρᾶ μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς διανοίας προαμύνεσθαι χρή,
 εἴπερ καὶ μὴ προφυλαξάμενός τις προπίσεται), τοὺς δ'
 αὐτοὺς ὀλίγους τὰ μὲν ἐλέγχων, τὰ δὲ φυλάσσων, τὰ δὲ καὶ
 διδάσκων· μάλιστα γὰρ δοκῶ ἂν μοι οὕτως ἀποτρέψειν
 τῆς κακοουρίας. καὶ δῆτα, ὃ πολλάκις ἐσκεψάμην, τί καὶ β-
 βούλεσθε, ὦ νεώτεροι; πότερον ἄρχειν ἤδη; ἀλλ' οὐκ
 ἐννομον. ὁ δὲ νόμος ἐκ τοῦ μὴ δύνασθαι ὑμᾶς μᾶλλον
 ἢ δυναμένους ἐτέθη ἀτιμάζειν. ἀλλὰ δὴ μὴ μετὰ πολλῶν
 ἰσonomyεσθαι; καὶ πῶς δίκαιον τοὺς αὐτοὺς μὴ τῶν αὐ-
 τῶν ἀξιούσθαι;

39. „Φήσιν οἱ δημοκρατίαν οὕτως ἐκτελεσθῆναι οὐτ' ἴσον
 εἶναι, τοὺς δ' ἔχοντας τὰ χρήματα καὶ ἄρχειν ἄριστα βελ-
 τίστους. ἐγὼ δὲ φημι πρῶτα μὲν δῆμον ἐξυμπα-
 σθαι, ὀλιγαρχίαν δὲ μέρος, ἔπειτα φύλακας μὲν ἄριστους
 εἶναι χρημάτων τοὺς πλουσίους, βουλευσθαι δ' ἂν βέλτι-
 ῖτα τοὺς ἐκτελεστοὺς, κρῖναι δ' ἂν ἀκούσαντας ἄριστα τοὺς
 πολλοὺς, καὶ ταῦτα ὁμοίως καὶ κατὰ τὰ μέρη καὶ ἐξυμ-
 παντα ἐν δημοκρατίᾳ ἰσομοιεῖν. ὀλιγαρχία δὲ τῶν μὲν
 κινδύνων τοῖς πολλοῖς μεταδίδωσι, τῶν δ' ὠφελίμων οὐ
 πλεονεκτεῖ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐξυμπα- ἀφελομένην ἔχει· ἢ

ὑμῶν οἳ τε δυνάμενοι καὶ οἱ νέοι προθυμοῦνται, ἀδυνατά ἐν μεγάλῃ πόλει κατασχεῖν.

40. „Ἄλλ' ἐτι καὶ νῦν, ὃ πάντων ἀξυνετώτατοι, μὴ μανθάνετε κακὰ σπεύδοντες, [ἢ ἀμαθέστατοί ἐστε] ἐγὼ οἶδα Ἑλλήνων, ἢ ἀδικιώτατοι, εἰ εἰδότες τολμᾷ ἀλλ' ἤτοι μαθόντες γε ἢ μεταγνόντες τὸ τῆς πόλεως ξυμπασὶ κοινὸν αὖξετε, ἡγησάμενοι τοῦτο μὲν ἂν καὶ ἴσῃ καὶ πλεον οἱ ἀγαθοὶ ὑμῶν ἥπερ τὸ τῆς πόλεως πλήθους μετασχεῖν, εἰ δ' ἄλλα βουλήσεσθε, καὶ τοῦ παντὸς κινδυνεῦσαι στερηθῆναι· καὶ τῶν τοιῶνδε ἀγγελιῶν ὥς πολλοὺς αἰσθομένους καὶ μὴ ἐπιτρέποντας ἀπαλλάγητε. ἡ γὰρ πόλις ἤδε, καὶ εἰ ἔρχονται Ἀθηναῖοι, ἀμυνεῖται αὐτοὺς ἀξίως αὐτῆς, καὶ στρατηγοὶ εἰσὶν ἡμῖν οἳ σκέφονται αὐτὰ. καὶ εἰ μὴ τι αὐτῶν ἀληθές ἐστιν, ὥσπερ οὐκ οἴομαι οὐ πρὸς τὰς ὑμετέρας ἀγγελίας καταπλαγεῖσα καὶ ἐλομένη ὑμᾶς ἄρχοντας ἀνθαιρετον δουλείαν ἐπιβαλεῖται, αὐτὴ δ' ἐφ' αὐτῆς σκοποῦσα τοὺς τε λόγους ἀφ' ὑμῶν ὥς ἐρπιδυαμένους κρινεῖ καὶ τὴν ὑπάρχουσαν ἐλευθερίαν οὐκ ἐκ τοῦ ἀκούειν ἀφαιρεθήσεται, ἐκ δὲ τοῦ ἔργου φυλακισομένη μὴ ἐπιτρέπειν πειράσεται σφίσειν.“

41. Τοιαῦτα μὲν Ἀθηναγόρας εἶπε. τῶν δὲ στρατηγῶν εἰς ἀναστάς ἄλλον μὲν οὐδένα ἐτι εἶσσε παρελθεῖν αὐτὸς δὲ πρὸς τὰ παρόντα ἐλεξε τοιάδε. „Διαβολὰς μὲν οὐ σῶφρον οὔτε λέγειν τιναὺς ἐς ἀλλήλους οὔτε τοὺς ἀκούοντας ἀποδέχεσθαι, πρὸς δὲ τὰ ἐσαγγελλόμενα μᾶλλον ὁρᾶν, ὅπως εἰς τε ἕκαστος καὶ ἡ ξύμπασα πόλις καλῶς τοὺς ἐπιόντας παρασκευασόμεθα ἀμύνεσθαι. καὶ ἣν ἄρ' ἡμῶν δεήσει, οὐδεμία βλάβη τοῦ γε τὸ κοινὸν κοσμηθῆναι καὶ ἵπποις καὶ ὄπλοις καὶ τοῖς ἄλλοις οἷς ὁ πόλεμος ἀγάλλεται. τὴν δ' ἐπιμέλειαν καὶ ἐξέτασιν αὐτῶν ἡμεῖς ἔχομεν καὶ τῶν πρὸς τὰς πόλεις διαπομπῶν ἅμα ἐς τὴν κατασκοπὴν καὶ ἣν τι ἄλλο φαίνεται ἐπιτήδειον. τὰ δ'

καὶ ἐπιμεμελήμεθα ἤδη καὶ ὅ τι ἂν αἰσθώμεθα εἰς ὑμᾶς οἴσομεν.”

Καὶ οἱ μὲν Συρακόσιοι τοσαῦτα εἰπόντος τοῦ στρατηγοῦ διελύθησαν ἐκ τοῦ ξυλλόγου.

42. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἤδη ἐν τῇ Κερκύρᾳ αὐτοὶ τε καὶ οἱ ξύμμαχοι ἅπαντες ἦσαν· καὶ πρῶτον μὲν ἐπεξέτασιν τοῦ στρατεύματος καὶ ξύνταξιν ὥσπερ ἐμελλον ὀρμίσσθαι τε καὶ στρατοπεδεύεσθαι οἱ στρατηγοὶ ἐποίησαντο, καὶ τρία μέρη νείμαντες ἐν ἐκάστῳ ἐκλήρωσαν, ἵνα μήτε ἅμα πλείοντες ἀπορῶσιν ὕδατος καὶ λιμένων καὶ τῶν ἐπιτηδείων ἐν ταῖς καταγωγαῖς, πρὸς τε τὰλλα εὐκοσμότεροι καὶ ῥάους ἄρχειν ᾧσι, κατὰ τέλη στρατηγῶ προστεταγμένοι· ἐπεὶτα δὲ προύπεμψαν καὶ εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν τρεῖς ναῦς εἰσομένας αἵτινες σφᾶς τῶν πόλεων δέξονται. καὶ εἰρητο αὐταῖς προαπαντᾶν, ὅπως ἐπιστάμενοι καταπλέωσι.

43. Μετὰ δὲ ταῦτα τοσῆδε ἤδη τῇ παρασκευῇ Ἀθηναῖοι ἄραντες ἐκ τῆς Κερκύρας εἰς τὴν Σικελίαν ἐπεραιονῶντο, τριήρεσι μὲν ταῖς πάσαις τέσσαρσι καὶ τριάκοντα καὶ ἑκατὸν καὶ δυοῖν Ῥοδίῳ πεντηκοντόροι (τούτων Ἀττικαὶ μὲν ἦσαν ἑκατὸν, ὧν αἱ μὲν ἐξήκοντα ταχέαι, αἱ δ' ἄλλαι στρατιώτιδες, τὸ δὲ ἄλλο ναυτικὸν Χίων καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων), ὀπλίταις δὲ τοῖς ξύμμασιν ἑκατὸν καὶ πεντακισχιλίοις (καὶ τούτων Ἀθηναίων μὲν αὐτῶν ἦσαν πεντακόσιοι μὲν καὶ χίλιοι ἐκ καταλόγου, ἑπτακόσιοι δὲ θῆτες ἐπιβάται τῶν νεῶν, ξύμμαχοι δὲ οἱ ἄλλοι ξυνεστράτευον, οἱ μὲν τῶν ὑπηκόων, οἱ δ' Ἀργείων πεντακόσιοι καὶ Μαντινέων καὶ μισθοφόρων πεντήκοντα καὶ διακόσιοι), τοξόταις δὲ τοῖς πᾶσιν ὀγδοήκοντα καὶ τετρακοσίοις (καὶ τούτων Κρήτες οἱ ὀγδοήκοντα ἦσαν), καὶ σφενδονήταις Ῥοδίων ἑπτακοσίοις, καὶ Μεγαρεῦσι ψιλοῖς φν-

γάσιν εἰκοσι καὶ ἑκατόν, καὶ ἱππαγωγῶ μιᾷ τριάκοντα ἀγούσῃ ἱππέας.

44. Τοσαύτη ἡ πρώτη παρασκευὴ πρὸς τὸν πόλεμον διέπλει. τούτοις δὲ τὰ ἐπιτήδεια ἄγουσαι ὀλκάδες μὲν τριάκοντα σιταγωγοί, καὶ τοὺς σιτοποιοὺς ἔχουσαι καὶ λιθολόγους καὶ τέκτους καὶ ὅσα ἐς τειχισμόν ἐργαλεῖα, πλοῖα δὲ ἑκατόν ἐξ ἀνάγκης μετὰ τῶν ὀλκάδων ξυνέπλει· πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα πλοῖα καὶ ὀλκάδες ἐκόνυσι ξυνηκολούθουν τῇ στρατιᾷ ἐμπορίας ἔνεκα· ἃ τότε πάντα ἐκ τῆς Κερκύρας ξυνδιέβαλλε τὸν Ἰόνιον κόλπον. καὶ προσβαλοῦσα ἡ πᾶσα παρασκευὴ πρὸς τε ἄκραν Ἰαπυρίαν καὶ πρὸς Τάραντα καὶ ὡς ἕκαστοι ὑπόρρησαν, παρεκομίζοντο τὴν Ἰταλίαν, τῶν μὲν πόλεων οὐ δεχομένων αὐτοὺς ἀγορᾶ οὐδὲ ἄσται, ὕδατι δὲ καὶ ὄρμῳ, Τάραντος δὲ καὶ Λοκρῶν οὐδὲ τούτοις, ἕως ἀφίκοντο ἐς Ῥήμιον τῆς Ἰταλίας ἀκρωτήριον. καὶ ἐνταῦθα ἦδη ἡθροίζοντο, καὶ ἔξω τῆς πόλεως, ὡς αὐτοὺς εἰσω οὐκ ἐδέχοντο, στρατόπεδόν τε κατεσκευάσαντο ἐν τῷ τῆς Ἀρτεμίδος ἱερῷ, οὗ αὐτοῖς καὶ ἀγορὰν παρείχον, καὶ τὰς ναῦς ἀνελκύναντες ἡσύχασαν. καὶ πρὸς τοὺς Ῥηγίνοὺς λόγους ἐποίησαντο, ἀξιοῦντες Χαλκιδέας ὄντας Χαλκιδεῦσιν οὖσι Λεοντίνοις βοηθεῖν· οἱ δὲ οὐδὲ μεθ' ἑτέρων ἔφασαν ἔσεσθαι, ἀλλ' ὅ τι ἂν καὶ τοῖς ἄλλοις Ἰταλιώταις ξυνδοκῇ, αὐτοῦτο ποιήσιν. οἱ δὲ πρὸς τὰ ἐν τῇ Σικελίᾳ πράγματα ἐσκόπουν ὅτῳ τρόπῳ ἄριστα προσοίσονται· καὶ τὰς πρόπλους ναῦς ἐκ τῆς Ἐγέστης ἅμα προσέμενον, βουλόμενοι εἰδέναι περὶ τῶν χρημάτων εἰ ἔστιν ἃ ἔλεγον ἐν ταῖς Ἀθήναις οἱ ἄγγελοι.

45. Τοῖς δὲ Συρακοσίοις ἐν τούτῳ πολλαχόθεν τε ἦδη καὶ ἀπὸ τῶν κατασκόπων σαφῇ ἡγγέλλετο ὅτι ἐν Ῥηγίᾳ αἱ νῆες εἰσι, καὶ ὡς ἐπὶ τούτοις παρεσκευάζοντο πάσῃ τῇ γνώμῃ καὶ οὐκέτι ἡπίστον. καὶ ἐς τε τοὺς Σικελοὺς πε-

εμπον, ἔνθα μὲν φύλακας, πρὸς δὲ τοὺς πρέσβεις, εἰς τὰ περιπόλια τὰ ἐν τῇ χώρᾳ φρουρὰς ἐσεκόμιζον, εἰ ἐν τῇ πόλει ὅπλων ἐξετάσει καὶ ἵππων ἐσκόπουν εἰ λῆ ἐστι, καὶ τᾶλλα ὥς ἐπὶ ταχεῖ πολέμῳ καὶ ὅσων οὐ ὄντι καθίσταντο.

46. Αἱ δ' ἐκ τῆς Ἐγέστης τρεῖς νῆες αἱ πρόπλοι πα-
 ἴγνουνται τοῖς Ἀθηναίοις εἰς τὸ Ῥήγιον, ἀγγέλλουσαι
 τᾶλλα μὲν οὐκ ἐστι χρήματα ἃ ὑπέσχοντο, τριάκοντα
 τάλαντα μόνον φαίνεται. καὶ οἱ στρατηγοὶ εὐθύς ἐν 2
 μία ἦσαν ὅτι αὐτοῖς τοῦτό τε πρῶτον ἀντεκεκρούκει
 οἱ Ῥηγινοὶ οὐκ ἐθέλησαντες ξυστρατεύειν, οὓς πρῶ-
 ἦρξαντο πείθειν καὶ εἰκὸς ἦν μάλιστα, Λεοντίων τε
 γενοὺς ὄντας καὶ σφίσις αἰεὶ ἐπιτηδεῖους. καὶ τῷ μὲν
 κίρα προσδεχομένῳ ἦν τὰ παρὰ τῶν Ἐγεσταιῶν, τοῖν δὲ
 ροῖν καὶ ἀλογώτερα. οἱ δὲ Ἐγεσταῖοι τοιόνδε τι ἐξε- 3
 νήσαντο τότε ὅτε οἱ πρῶτοι πρέσβεις τῶν Ἀθηναίων
 θον αὐτοῖς εἰς τὴν κατασκοπὴν τῶν χρημάτων· εἰς τε
 ἐν Ἐρυνίᾳ ἱερὸν τῆς Ἀφροδίτης ἀγαγόντες αὐτοὺς ἐπέ-
 ξαν τὰ ἀναθήματα, φιάλας τε καὶ οἰνοχόας καὶ θυμια-
 ρία καὶ ἄλλην κατασκευὴν οὐκ ὀλίγην, ἃ ὄντα ἀργυρᾷ
 ἁλῶ πλείω τὴν ὅψιν ἅπ' ὀλίγης δυνάμεως χρημάτων
 ρεῖχετο, καὶ ἰδίᾳ ξυλίσσεις ποιοῦμενοι τῶν τριηρετιῶν
 τε ἐξ αὐτῆς Ἐγέστης ἐκπώματα καὶ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ
 ἁλέξαντες καὶ τὰ ἐκ τῶν ἐγγυὲς πόλεων καὶ Φοινικικῶν
 Ἑλληνίδων αἰτησάμενοι ἐσέφερον εἰς τὰς ἐστιάσεις ὥς
 εἴα ἕκαστοι· καὶ πάντων ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ τοῖς αὐτοῖς 4
 ὁμμένων καὶ πανταχοῦ πολλῶν φαινομένων μεγάλην
 ἐκπληξιν τοῖς ἐκ τῶν τριήρων Ἀθηναίοις παρεῖχε,
 ἀφικόμενοι εἰς τὰς Ἀθήνας διεθρόνησαν ὥς χρήματα
 ἁλὰ ἰδοῖεν. καὶ οἱ μὲν αὐτοὶ τε ἀπατηθέντες καὶ τοὺς 5
 ἄλλους τότε πείσαντες, ἐπειδὴ διῆλθεν ὁ λόγος ὅτι οὐκ
 ἐν τῇ Ἐγέστῃ τὰ χρήματα, πολλὴν τὴν αἰτίαν εἶχον

ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν· οἱ δὲ στρατηγοὶ πρὸς τὰ παρόντα ἐβουλευόντο.

47. Καὶ Νικίου μὲν ἦν γνώμη πλεῖν ἐπὶ Σελινοῦντα πᾶσιν τῇ στρατιᾷ, ἐφ' ὅπερ μάλιστα ἐπέμφθησαν, καὶ ἦν μὲν παρέχουσι χρήματα παντὶ τῷ στρατεύματι Ἐγισταίοι, πρὸς ταῦτα βουλευέσθαι, εἰ δὲ μή, ταῖς ἐξήκοντα νῆυσιν, ὅσας περ ἤτήσαντο, ἀξιοῦν διδόναι αὐτοὺς τροφὴν καὶ παραμεινάντας Σελινουντίους ἢ βίᾳ ἢ ξυμβάσει διαλλάξαι αὐτοῖς, καὶ οὕτω, παραπλεύσαντας τὰς ἄλλας πόλεις καὶ ἐπιδείξαντας μὲν τὴν δύναμιν τῆς Ἀθηναίων πόλεως, δηλώσαντας δὲ τὴν ἐς τοὺς φίλους καὶ ξυμμάχους προθυμίαν, ἀποπλεῖν οἰκᾶς, ἣν μὴ τι δι' ὀλίγον καὶ ἀπὸ τοῦ ἀδοκῆτου ἢ Λεοντίνοὺς οἰοί τε ὥσιν ὠφελῆσαι ἢ τῶν ἄλλων τινὰ πόλεων προσαγαγέσθαι, καὶ τῇ πόλει δαπανῶντας τὰ οἰκῆα μὴ κινδυνεύειν.

48. Ἀλκιβιάδης δὲ οὐκ ἔφη χρῆναι τοσαύτῃ δυνάμει ἐκπλεῦσαντας αἰσχροῶς καὶ ἀπράκτους ἀπελθεῖν, ἀλλ' ἐς τε τὰς πόλεις ἐπικηρυκεύεσθαι πλὴν Σελινοῦντος καὶ Συρακοῦσων τὰς ἄλλας, καὶ πειρᾶσθαι καὶ τοὺς Σικελοὺς τοὺς μὲν ἀφιστάναι ἀπὸ τῶν Συρακοσίων, τοὺς δὲ φίλους ποιεῖσθαι, ἵνα σίτον καὶ στρατιὰν σχῶσι, πρῶτον δὲ πείθειν Μεσσηνίους (ἐν πόρῳ γὰρ μάλιστα καὶ προσβολῇ εἶναι αὐτοὺς τῆς Σικελίας, καὶ λιμένα καὶ ἐφόρμησιν τῇ στρατιᾷ ἱκανωτάτην ἔσεσθαι), προσαγαγομένους δὲ τὰς πόλεις, εἰδότας μεθ' ὧν τις πολεμήσει, οὕτως ἤδη Συρακούσας καὶ Σελινοῦντι ἐπιχειρεῖν, ἣν μὴ οἱ μὲν Ἐγισταίοις ξυμβαίνωσιν, οἱ δὲ Λεοντίνοὺς ἰῶσι κατοικίξειν.

49. Λάμαχος δὲ ἄντικρυς ἔφη χρῆναι πλεῖν ἐπὶ Συρακούσας καὶ πρὸς τῇ πόλει ὡς τάχιστα τὴν μάχην ποιεῖσθαι, ὥς ἐτι ἀπαράσκευοί τε εἰσι καὶ μάλιστα ἐκτε-
2 πληγμένοι. τὸ γὰρ πρῶτον πᾶν στρατεύμα δεινότατον εἶναι· ἣν δὲ χρονίσῃ πρὶν ἐς ὧσιν ἐλθεῖν, τῇ γνώμῃ ἀνα-

θαρσοῦντας ἀνθρώπους καὶ τῇ ὄψει καταφρονεῖν μάλλον. αἰφνίδιοι δὲ ἦν προσπέσωσιν, ἕως ἔτι περιδεεῖς προσδέχονται, μάλιστα ἂν σφᾶς περιγενέσθαι καὶ κατὰ πάντα ἂν αὐτοὺς ἐκφοβῆσαι, τῇ τε ὄψει (πλείστοι γὰρ ἂν νῦν φανῆναι) καὶ τῇ προσδοκίᾳ ὧν πείσονται, μάλιστα δ' ἂν τῷ αὐτίκα κινδύνῳ τῆς μάχης. εἰκὸς δὲ εἶναι καὶ ἐν τοῖς ἀγροῖς πολλοὺς ἀποληφθῆναι ἔξω διὰ τὸ ἀπιστεῖν σφᾶς μὴ ἦξειν, καὶ ἐσκομιζομένων αὐτῶν τὴν στρατιάν οὐκ ἀπορήσειν χρημάτων, ἣν πρὸς τῇ πόλει κρατοῦσα καθέξεται. τοὺς τε ἄλλους Σικελιώτας οὕτως ἤδη μάλλον καὶ ἐκείνοις οὐ ξυμμαχήσειν καὶ σφίσι προσιέναι καὶ οὐ διαμελλήσειν περισκοποῦντας ὁπότεροι κρατήσουσι. ναύσταθμον δὲ ἐπαναχωρήσαντας καὶ ἐφορμηθέντας Μέγαρα ἔφη χρῆναι ποιεῖσθαι, ἃ ἦν ἐρῆμα, ἀπέχοντα Συρακοσίων οὔτε πλοῦν πολὺν οὔτε ὁδόν.

50. Λάμαχος μὲν ταῦτα εἰπὼν ὅμως προσέειπε (καὶ) αὐτὸς τῇ Ἀλκιβιάδου γνώμῃ. μετὰ δὲ τοῦτο Ἀλκιβιάδης τῇ αὐτοῦ νηὶ διαπλεύσας ἐς Μεσσήνην καὶ λόγους ποιήσάμενος περὶ ξυμμαχίας πρὸς αὐτούς, ὥς οὐκ ἐπειθεν, ἀλλ' ἀπεκρίναντο πόλει μὲν ἂν οὐ δέξασθαι, ἀγορὰν δ' ἔξω παρέξειν, ἀπέπλει ἐς τὸ Ῥήγιον. καὶ εὐθύς ξυμπληρώσαντες ἐξήκοντα ναῦς ἐκ πασῶν οἱ στρατηγοὶ καὶ τὰ ἐπιτήδεια λαβόντες παρέπλεον ἐς Νάξον, τὴν ἄλλην στρατιάν ἐν Ῥηγίῳ καταλιπόντες καὶ ἐνᾷ σφῶν αὐτῶν. Ναξίῳν δὲ δεξαμένων τῇ πόλει παρέπλεον ἐς Κατάνην. καὶ ὥς αὐτοὺς οἱ Κατανατοὶ οὐκ ἐδέχοντο (ἐνῆσαν γὰρ αὐτόθι ἄνδρες τὰ Συρακοσίων βουλόμενοι), ἐκομίσθησαν ἐπὶ τὸν Τηρίαν ποταμόν, καὶ ἀνελισσάμενοι τῇ ὑστεραίᾳ ἐπὶ Συρακούσας ἔπλεον, ἐπὶ κέρως ἔχοντες τὰς ἄλλας ναῦς, δέκα δὲ τῶν νεῶν προῦπεμψαν ἐς τὸν μέγαν λιμένα πλεῦσαι τε καὶ κατασκέψασθαι εἴ τι ναυτικόν ἐστι καθελκυσμένον, καὶ κηρύξαι ἀπὸ τῶν νεῶν προσπλεύσαντας ὅτι Ἀθηναῖοι

ἤκουσι Λεοντίωνος ἐς τὴν ἑαυτῶν κατοικοῦντες κατὰ
 ξυμμαχίαν καὶ ξυγγένειαν· τοὺς οὖν ὄντας ἐν Συρακού-
 σαις Λεοντίωνος ὡς παρὰ φίλους καὶ εὐεργέτας Ἀθηναί-
 6 οντος ἀδεῶς ἀπιέναι. ἐπεὶ δ' ἐκηρύχθη καὶ κατεσκέψαντο
 τὴν τε πόλιν καὶ τοὺς λιμένας καὶ τὰ περὶ τὴν χώραν, ἐξ
 ἧς αὐτοῖς ὀρρωμένοις πολεμητέα ἦν, ἀπέπλευσαν πάλιν
 ἐς Κατάνην.

51. Καὶ ἐκκλησίας γενομένης τὴν μὲν στρατιὰν οὐκ
 ἐδέχοντο οἱ Καταναῖοι, τοὺς δὲ στρατηγούς ἐσελθόντας
 ἐκέλευον, εἴ τι βούλονται, εἰπεῖν. καὶ λέγοντος τοῦ Ἀλ-
 κιβιάδου καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει πρὸς τὴν ἐκκλησίαν τετραμ-
 μύνων οἱ στρατιῶται πυλῖδα τινὰ ἐνφοκοδομημένην κακῶς
 ἔλαθον διελόντες καὶ ἐσελθόντες ἠγόραζον [ἐς τὴν πό-
 2 λιν]. τῶν δὲ Καταναίων οἱ μὲν τὰ τῶν Συρακοσίων
 φρονοῦντες ὡς εἶδον τὸ στράτευμα ἔνδον, εὐθύς περι-
 δεῖς γενόμενοι ὑπεξῆλθον οὐ πολλοὶ τινες, οἱ δὲ ἄλλοι
 ἐψηφίσαντο τε ξυμμαχίαν τοῖς Ἀθηναίοις καὶ τὸ ἄλλο
 3 στράτευμα ἐκέλευον ἐκ Ῥηγίου κομίζειν. μετὰ δὲ τοῦτα
 διαπλεύσαντες οἱ Ἀθηναῖοι ἐς τὸ Ῥήγιον, πάσῃ ἤδη τῇ
 στρατιᾷ ἄρπαντες ἐς τὴν Κατάνην, ἐπειδὴ ἀφίκοντο,
 κατεσκευάζοντο τὸ στρατόπεδον.

52. Ἐσηγγέλλετο δὲ αὐτοῖς ἐκ τε Καμαρίνης ὡς, εἰ
 ἔλθοιεν, προσχωροῖεν ἂν καὶ ὅτι Συρακοῖοι πληροῦσι
 ναυτικόν. ἀπάσῃ οὖν τῇ στρατιᾷ παρέπλευσαν πρῶτον
 μὲν ἐπὶ Συρακούσας· καὶ ὡς οὐδὲν ἤϊρον ναυτικόν πλη-
 ρούμενον, παρεκομίζοντο αὐθις ἐπὶ Καμαρίνης καὶ σχόν-
 2 τες ἐς τὸν αἰγιαλὸν ἐπεκηρυκεύοντο. οἱ δ' οὐκ ἐδέχοντο,
 λέγοντες σφίσι τὰ ὄρκια εἶναι μιᾷ νηὶ καταπλεόντων
 Ἀθηναίων δέχεσθαι, ἢ μὴ αὐτοὶ πλείους μεταπέμπωσιν.
 2 ἄπρακτοι δὲ γενόμενοι ἀπέπλεον· καὶ ἀποβάντες κατὰ τὴν
 τῆς Συρακοσίας καὶ ἄρπαγὴν ποιησάμενοι καὶ τῶν Συ-
 ρακοσίων ἱππέων βοηθησάντων καὶ τῶν ψιλῶν τινὰς

ἰσκεδασμένους διαφθειράντων ἀπεκομίσθησαν ἐς Κα-
τάνην.

53. Καὶ καταλαμβάνουσι τὴν Σαλαμινίαν^α ναυὴ ἐκ τῶν^β Ἀθηναίων ἤκουσαν ἐπὶ τε Ἀλκιβιάδην, [ὥς^γ κελεύοντας^δ ἀποπλεῖν ἐς ἀπολογία^εν ὣν ἡ πόλις ἐνεκάλεσεν^ς], καὶ ἐπ' ἄλ-
λους τινὰς τῶν στρατιωτῶν τῶν μετ' αὐτοῦ, μνηστέρων^ζ περὶ τῶν μυστηρίων ὡς ἀσεβοῦντων, τῶν δὲ καὶ^η περὶ τῶν Ἑρμῶν. οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι, ἐπειδὴ ἡ στρατιὰ^θ ἀπέπλευσεν, οὐδὲν ἤσσουν ζήτησιν ἐποιοῦντο τῶν περὶ τὰ^ι μυστήρια καὶ τῶν περὶ τοὺς Ἑρμᾶς δρασθέντων, καὶ οὐ^κ δοκιμάζοντες τοὺς μηνυτάς, ἀλλὰ πάντα ὑπόπτως ἀπο-
δεχόμενοι, διὰ πονηρῶν ἀνθρώπων πίστιν πάνυ χρη-
στοὺς τῶν πολιτῶν ξυλλαμβάνοντες κατέδουν, χρησιμώ-
τερον ἡγούμενοι εἶναι βασανίσαι τὸ πρᾶγμα καὶ εὗρεῖν^λ ἢ διὰ μηνυτοῦ πονηρίαν τινὰ καὶ χρηστὸν δοκοῦντα εἶ-
ναι αἰτιαθέντα ἀνέλεγκτον διαφυγεῖν. ἐπιστάμενος γὰρ^ς ὁ^β δῆμος ἀκοῇ τὴν Πεισιστράτου καὶ τῶν παίδων τυραν-
νίδα χαλεπὴν τελευτῶσαν γενομένην καὶ προσέτι οὐδ'^γ ὑφ' αὐτῶν καὶ Ἀρμοδίου κατακτείνεσθαι, ἀλλ' ὑπὸ Ἀα-
κεδαιμονίων, ἐφοβείτο αἰεὶ καὶ πάντα ὑπόπτως ἐλάμβανε.

54. Τὸ γὰρ Ἀριστογείτονος καὶ Ἀρμοδίου τόλμημα^α δι' ἐρωτικὴν ξυντυχίαν ἐπεχειρήθη, ἣν ἐγὼ ἐπὶ πλείον^β διηγησάμενος ἀποφανῶ οὔτε τοὺς ἄλλους οὔτε αὐτοὺς^γ Ἀθηναίους περὶ τῶν σφετέρων τυράννων οὐδὲ περὶ τοῦ^δ γενομένου ἀκριβὲς οὐδὲν λέγοντας. Πεισιστράτου γὰρ^ε γηραιοῦ τελευτήσαντος ἐν τῇ τυραννίδι οὐχ Ἰππαρχος,^ς ὥσπερ οἱ πολλοὶ οἴονται, ἀλλ' Ἰκλίας πρεσβύτατος ὢν^ζ ἔσχε τὴν ἀρχήν. γενομένου δὲ Ἀρμοδίου ὥρα ἡλικίας^η λαμπροῦ Ἀριστογείτων, ἀνὴρ τῶν ἀστῶν, μέσος πολίτης,^θ ἱραστής ὢν εἶχεν αὐτόν. πειραθεὶς δὲ ὁ Ἀρμόδιος ὑπὸ^ι Ἰπάρχου τοῦ Πεισιστράτου καὶ οὐ πεισθεὶς καταγορεύει^κ τῷ Ἀριστογείτονι. ὁ δὲ ἐρωτικῶς περιαλγῆσας καὶ φοβη-

θείς τὴν Ἰκμάρχου δύναμιν μὴ βία προσαγάγηται αὐ-
 τόν, ἐπιβουλεύει εὐθύς ὡς ἀπὸ τῆς ὑπαρχούσης ἀξιώσεως
 4 κατὰλυσιν τῇ τυραννίδι. καὶ ἐν τούτῳ ὁ Ἰκμάρχος ὡς αὐ-
 θις πειράσας οὐδὲν μᾶλλον ἐπειθε τὸν Ἀρμόδιον, βίαιον
 μὲν οὐδὲν ἐβούλετο δοῦν, ἐν τρόπῳ δὲ τιμὴ ἀφανεῖ ὡς οὐ
 5 διὰ τοῦτο δὴ παρεσκευάζετο προπηλακιῶν αὐτόν. οὐδὲ
 γὰρ τὴν ἄλλην ἀρχὴν ἐπαχθῆς ἦν ἐς τοὺς πολλούς, ἀλλ'
 ἀνεπιφθόνως κατεστήσατο· καὶ ἐπετήδευσαν ἐπὶ πλε-
 στον δὴ τύραννοι οὗτοι ἀρετὴν καὶ ξύνεσιν, καὶ Ἀθη-
 ναίους εἰκοστὴν μόνον πρᾶσσόμενοι τῶν γιγνομένων τὴν
 τε πόλιν αὐτῶν καλῶς διεκόσμησαν καὶ τοὺς πολέμους
 6 διέφερον καὶ ἐς τὰ λεγὰ ἐθνῶν. τὰ δὲ ἄλλα αὐτῇ ἡ πόλις
 τοῖς πρὶν κειμένοις νόμοις ἐχοῖτο, πλὴν καθ' ὅσον αἰεὶ
 τινα ἐπεμέλονται σφῶν αὐτῶν ἐν ταῖς ἀρχαῖς εἶναι. καὶ
 ἄλλοι τε αὐτῶν ἤρξαν τὴν ἐνιαυσίαν Ἀθηναίους ἀρχὴν
 καὶ Πεισίστρατος ὁ Ἰκπίου τοῦ τυραννεύσαντος υἱός,
 τοῦ πάππου ἔχων τοῦνομα, ὃς τῶν δωδέκα θεῶν βωμόν
 τὸν ἐν τῇ ἀγορᾷ ἄρχων ἀνέθηκε καὶ τὸν τοῦ Ἀπόλλωνος
 7 ἐν Πυθίῳ. καὶ τῷ μὲν ἐν τῇ ἀγορᾷ προσοικοδομήσας
 ὕστερον ὁ δῆμος Ἀθηναίων μῆζον μῆκος [τοῦ βωμοῦ]
 ἠφάνισε τοῦ πύργου· τοῦ δ' ἐν Πυθίῳ ἐτι καὶ νῦν δὴ-
 λὸν ἔστιν ἀμυδροῖς γράμμασι λέγον τὰδε·

μνημα τόδ' ἧς ἀρχῆς Πεισίστρατος Ἰκπίου υἱὸς
 θῆκεν Ἀπόλλωνος Πυθίου ἐν τεμένει.

35. Ὅτι δὲ πρεσβύτατος ὢν Ἰππίας ἤρξεν, εἰδὼς μὲν
 καὶ ἀκοῇ ἀκριβέστερον ἄλλων ἰσχυρίζομαι, γνῶν δ' αὖ
 τις καὶ αὐτῷ τούτῳ· παῖδες γὰρ αὐτῷ μόνῳ φαίνονται
 τῶν γνησίων ἀδελφῶν γεγνημένοι, ὡς ὁ τε βωμὸς σημαί-
 νει καὶ ἡ στήλη περὶ τῆς τῶν τυράννων ἀδικίας ἡ ἐν τῇ
 Ἀθηναίων ἀκροπόλει σταθεῖσα, ἐν ᾗ Θεσσαλοῦ μὲν οὐδ'
 Ἰκμάρχου οὐδεὶς παῖς γέγραπται, Ἰκπίου δὲ πέντε, οἱ
 αὐτῷ ἐκ Μυρσίνης τῆς Καλλίου τοῦ Ὑπεροχίδου θυγα-

καταθεῖται ἐν τῇ πόλει ὡς γὰρ ἐστὶν αὐτῶν
 ἀδελφῶν κεντρικῶς ἐπιβληθέντων ἐπὶ τῇ πόλει

τὸς ἐγένοντο· εἰκὸς γὰρ ἦν τὸν πρεσβύτατον πρῶτον γῆμαι. καὶ ἐν τῇ αὐτῇ στήλῃ πρῶτος γέγραπται μετὰ τὸν πατέρα, οὐδὲ τοῦτο ἀπεικόντως διὰ τὸ πρεσβεύειν τε ἀπ' αὐτοῦ καὶ τυραννεῦσαι. οὐ μὴν οὐδ' ἂν κατασχεῖν μοι δοκεῖ ποτε Ἰππίας τὸ παραχρῆμα ῥαδίως τὴν τυραννίδα, εἰ Ἰππαρχος μὲν ἐν τῇ ἀρχῇ ὦν ἀπέθανεν, αὐτὸς δὲ αὐθιμερὸν καθίστατο· ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ πρότερον ξυνήθες τοῖς μὲν πολίταις φοβερὸν, ἐς δὲ τοὺς ἐπικούρους ἀκριβές, πολλῶ τῷ περιόντι τοῦ ἀσφαλοῦς κατεκράτησε, καὶ οὐχ ὥς ἀδελφὸς νεώτερος ὦν ἠπόρησεν, ἐν ᾧ οὐ πρότερον ξυνεχῶς ὠμιλῇ τῇ ἀρχῇ. Ἰππαρχὸς δὲ ξυνέβη τοῦ πάθους τῇ δυστυχίᾳ ὀνομασθέντα καὶ τὴν δόξαν τῆς τυραννίδος ἐς τὰ ἔπειτα προσλαβεῖν.

56. Τὸν δ' οὖν Ἀρμόδιον ἀπαρνηθέντα τὴν πείρασιν, ὥσπερ διανοεῖτο, προσηλάκισεν· ἀδελφὴν γὰρ αὐτοῦ κόρην ἐπαγγέλλαντες ἤκειν κανοῦν οἰσουσάν ἐν πομπῇ τινι, ἀπῆλασαν λέγοντες οὐδὲ ἐπαγγέλλαι τὴν ἀρχὴν διὰ τὸ μὴ ἀξίαν εἶναι. χαλεπῶς δὲ ἐνεγκόντος τοῦ Ἀρμόδιου πολλῶ δὴ μᾶλλον δι' ἐκεῖνον καὶ ὁ Ἀριστογείτων παρωξύνετο· καὶ αὐτοῖς τὰ μὲν ἄλλα πρὸς τοὺς ξυνεπιθεσμένους τῷ ἔργῳ ἐπέπρακτο, περιέμενον δὲ Παναθήναια τὰ μεγάλα, ἐν ᾗ μόνον ἡμέρᾳ οὐχ ὑποπτον ἐρίγνετο ἐν ὅπλοις τῶν πολιτῶν τοὺς τὴν πομπὴν πέμψοντας ἀθρόους γενέσθαι· καὶ ἰδεῖν ἄρξαι μὲν αὐτούς, ξυνεπαμύνειν δὲ εὐθύς τὰ πρὸς τοὺς δορυφόρους ἐκείνους. ἦσαν δὲ οὐ πολλοὶ οἱ ξυνομομοκότες ἀσφαλείας ἕνεκα· ἤλπιζον γὰρ καὶ τοὺς μὴ προειδότες, εἰ καὶ ὁποσοιοῦν τολμήσειαν, ἐν τοῦ παραχρῆμα, ἔχοντάς γε ὅπλα, ἐθελήσειν σφᾶς αὐτοὺς ξυνελευθεροῦν.

57. Καὶ ὥς ἐπῆλθεν ἡ ἑορτή, Ἰππίας μὲν ἔξω ἐν τῷ Κεραμεικῷ καλουμένῳ μετὰ τῶν δορυφόρων διεκόςμει ὥς ἕκαστα ἐχρῆν τῆς πομπῆς προτείνειν· ὁ δὲ Ἀρμόδιος

καὶ ὁ Ἀριστογείτων ἔχοντες ἤδη τὰ ἐγχειρίδια ἐς τὸ ἔργον
 2 προῆσαν. καὶ ὥς εἰδόν τινα τῶν ξυνωμοτῶν σφίσι δια-
 λεγόμενον οἰκείως τῷ Ἰππία (ἣν δὲ πᾶσιν εὐπρόσδοτος ὁ
 Ἰππίας), ἔδεδισαν καὶ ἐνόμισαν μεμνηνῶσθαι τε καὶ ὅσον
 3 οὐκ ἤδη ξυλληφθῆσεσθαι. τὸν λυπήσαντα οὖν σφᾶς καὶ
 δι' ὅνπερ πάντα ἐκινδύνευον ἐβούλοντο πρότερον, εἰ
 δύναιτο, προτιμωρήσασθαι, καὶ ὥσπερ εἶχον ὥρμησαν
 ἔσω τῶν πυλῶν, καὶ περιέτυχον τῷ Ἰππάρχῳ παρὶ τὸ
 Λεωκόριον καλούμενον, καὶ εὐθὺς ἀπερισκέπτως προσ-
 πεσόντες καὶ ὥς ἂν μάλιστα δι' ὀργῆς, ὁ μὲν ἱρωτικῆς,
 4 ὁ δὲ ὑβρισμένος, ἔτυπτον καὶ ἀποκτείνουσιν αὐτόν. καὶ
 ὁ μὲν τοὺς δορυφόρους τὸ ἀντίκα διαφεύγει, ὁ Ἀριστο-
 γείτων, ξυνδραμόντος τοῦ ὄχλου, καὶ ὕστερον ληφθεὶς
 οὐ ῥαδίως διατέθη· Ἀρμόδιος δὲ αὐτοῦ παραχρημα
 ἀπόλλυται.

58. Ἀγγελθέντος δὲ Ἰππία ἐς τὸν Κεραμεικόν, οὐκ
 ἐπὶ τὸ γενόμενον ἀλλ' ἐπὶ τοὺς πομπίας τοὺς ὀπλίτας,
 πρότερον ἢ αἰσθῆσθαι αὐτοὺς ἀποθνήσκοντας, εὐθὺς ἐχώ-
 ρησε, καὶ ἀδήλως τῇ ὄψει πλασάμενος πρὸς τὴν ξυμφο-
 ρὰν ἐκέλευσεν αὐτούς, δείξας τι χωρίον, ἀπελθεῖν ἐς αὐτὸ
 2 ἕνευ τῶν ὀπλῶν. καὶ οἱ μὲν ἀνεχώρησαν οἰόμενοί τι ἔρειν
 αὐτόν, ὁ δὲ τοῖς ἐπικούροις φράσας τὰ ὄπλα ὑπολαβεῖν
 ἐξελέγετο εὐθὺς οὓς ἐπητιᾶτο καὶ εἰ τις εὐρέσθη ἐγχειρί-
 διον ἔχων· μετὰ γὰρ ἀσπίδος καὶ δόρατος εἰώθεσαν τὰς
 πομπὰς πέμπειν.

59. Τοιοῦτῳ μὲν τρόπῳ δι' ἱρωτικὴν λύπην ἢ τὰ
 ἀρχὴ τῆς ἐπιβουλῆς καὶ ἡ ἀλόγιστος τόλμα ἐκ τοῦ παρα-
 χρημα περιδουῖς Ἀρμόδιῳ καὶ Ἀριστογείτονι ἐγένετο.
 2 τοῖς δ' Ἀθηναίοις χαλεπωτέρῳ μετὰ τοῦτο ἢ τυραννὶς
 κατέστη, καὶ ὁ Ἰππίας διὰ φόβου ἤδη μᾶλλον ἢ τῶν τε
 πολιτῶν πολλοὺς ἔκτεινε καὶ πρὸς τὰ ἔξω ἅμα διεσκο-
 πεῖτο, εἰ ποθὲν ἀσφάλειάν τινα ὁρῶν μεταβολῆς γενομέ-

νης ὑπάρχουσάν οἱ. Ἰππόκλου γοῦν τοῦ Λαμψακηνοῦς
 τυράννου Αἰαντίδῃ τῷ παιδί θυγατέρα ἑαυτοῦ μετὰ ταῦ-
 τα Ἀρχεδίκην, Ἀθηναίος ὢν Λαμψακηνῷ, ἔδωκεν, αἰσθα-
 νόμενος αὐτοὺς μέγα παρὰ βασιλεῖ Λαρεῖω δύνασθαι.
 καὶ αὐτῆς σῆμα ἐν Λαμψάκῳ ἐστὶν ἐπίγραμμα ἔχον τόδε·
 ἀνδρὸς ἀριστεύσαντος ἐν Ἑλλάδι τῶν ἐφ' ἑαυτοῦ
 Ἰππίου Ἀρχεδίκην ἥδε κέκευθε κόνις·

ἢ πατρός τε καὶ ἀνδρὸς ἀδελφῶν τ' οὕσα τυράννω
 παίδων τ' οὐκ ἦρθη νοῦν ἐς ἀτασθαλίην.

τυραννεύσας δὲ ἔτη τρία Ἰππίας ἔτι Ἀθηναίων καὶ παν-
 θεις ἐν τῷ τετάρτῳ ὑπὸ Λακεδαιμονίων καὶ Ἀλκμαιωνι-
 δῶν τῶν φευγόντων ἐχώρει ὑπόσπονδος ἐς τε Σίγμιον
 καὶ παρ' Αἰαντίδην ἐς Λάμψακον, ἐκείθεν δὲ ὡς βασιλέα
 Λαρεῖον, ὅθεν καὶ ὀρμώμενος ἐς Μαραθῶνα ὕστερον ἔτει
 εἰκοστῷ ἤδη γέρον ὢν μετὰ Μήδων ἐστράτευσεν.

60. Ὡν ἐνθυμούμενος ὁ δῆμος ὁ τῶν Ἀθηναίων καὶ
 μιμησκόμενος ὅσα ἀκοῇ περὶ αὐτῶν ἠπίστατο, χαλεπὸς
 ἦν τότε καὶ ὑπόπτῃς ἐς τοὺς περὶ τῶν μυστικῶν τὴν αἰ-
 τίαν λαβόντας, καὶ πάντα αὐτοῖς ἰδόκει ἐπὶ ξυνωμοσίᾳ
 ὀλιγαρχικῇ καὶ τυραννικῇ πεπραῆχθαι. καὶ ὡς αὐτῶν διὰ
 τὸ τοιοῦτον ὀργιζομένων πολλοί τε καὶ ἀξιόλογοι ἄνθρω-
 ποι ἦδη ἐν τῷ δεσποτηρίῳ ἦσαν καὶ οὐκ ἐν παύλῃ ἐφαί-
 νετο, ἀλλὰ καθ' ἡμέραν ἐπεδίδοσαν μᾶλλον ἐς τὸ ἀγριώ-
 τιρόν τε καὶ πλείους ἔτι ξυλλαμβάνειν, ἐνταῦθα ἀνα-
 πέιθεταί τις τῶν διεσπένων, ὅσπερ ἑδόκει αἰτιώτατος εἶ-
 ναι, ὑπὸ τῶν ξυνδεσμοτῶν τινος εἴτε ἄρα καὶ τὰ ὄντα
 μνηῦσαι εἴτε καὶ οὐ· ἐπ' ἀμφοτέρω γὰρ εἰκάζεται, τὸ δὲ
 σαφὲς οὐδεὶς οὔτε τότε οὔτε ὕστερον ἔχει εἰπεῖν περὶ τῶν
 δρασάντων τὸ ἔργον. λέγων δὲ ἔπεισεν αὐτὸν ὡς χρή, εἰ
 μὴ καὶ δέδρακεν, αὐτόν τε ἄδειαν ποιησάμενον σῶσαι
 καὶ τὴν πόλιν τῆς παρούσης ὑποψίας παῦσαι· βεβαιωτέ-
 ραν γὰρ αὐτῷ σωτηρίαν εἶναι ὁμολογήσαντι μετ' ἀδείας

ἢ ἀρνηθέντι διὰ δίκης ἔλθειν. καὶ ὁ μὲν αὐτὸς τε καθ' ἑαυτοῦ καὶ κατ' ἄλλων μνηστεύει τὸ τῶν Ἑρμῶν· ὁ δὲ δήμος ὁ τῶν Ἀθηναίων ἄσμενος λαβὼν, ὥς ᾔετο, τὸ σαφές καὶ δεινὸν ποιούμενοι πρότερον, εἰ τοὺς ἐπιβουλευόντας σφῶν τῷ πλήθει μὴ εἰσονται, τὸν μὲν μνηστὴν εὐθὺς καὶ τοὺς ἄλλους μετ' αὐτοῦ ὅσων μὴ κατηγορήκει ἔλυσαν, τοὺς δὲ καταιτιαιθέντας κρίσεις ποιήσαντες τοὺς μὲν ἀπέκτειναν, ὅσοι ξυνελήφθησαν, τῶν δὲ διαφυγόντων θάνατον καταγρόντες ἐπαυέπον ἀργύριον τῷ ἀποκτείνοντι. κἀν τούτῳ οἱ μὲν παθόντες ἄδηλον ἦν εἰ ἀδίκως ἐτετιμώρητο, ἢ μέντοι ἄλλη πόλις ἐν τῷ παρόντι περιφανῶς ὠφέλητο.

61. Περὶ δὲ τοῦ Ἀλκιβιάδου ἐναγρόντων τῶν ἐχθρῶν, οἵπερ καὶ πρὶν ἐκπλεῖν αὐτὸν ἐπέθεντο, χαλεπῶς οἱ Ἀθηναῖοι ἐλάβανον· καὶ ἐπειδὴ τὸ τῶν Ἑρμῶν φοντο σαφές ἔχειν, πολὺ δὴ μᾶλλον καὶ τὰ μυστικά, ὧν ἐπαίτιος ἦν, μετὰ τοῦ αὐτοῦ λόγου [καὶ τῆς ξυνωμοσίας ἐπὶ τῷ δήμῳ] ἀπ' ἐκείνου ἐδόκει προαχθῆναι· καὶ γὰρ τις καὶ στρατιὰ Λακεδαιμονίων οὐ πολλὴ ἔτυχε κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐν ᾧ περὶ ταῦτα ἐθορυβοῦντο μέχρι ἰσθμοῦ παρελθούσα πρὸς Βοιωτοὺς τι πράσσοντες. ἐδόκει οὖν ἐκείνου πρᾶξαντος καὶ οὐ Βοιωτῶν ἔνεκα ἀπὸ ξυνθήματος ἦκειν, καὶ εἰ μὴ ἐφθασαν δὴ αὐτοὶ κατὰ τὸ μήνυμα ξυλλαβόντες τοὺς ἄνδρας, προδοθῆναι αὐτῇ πόλει. καὶ τίνα μίαν νύκτα καὶ κατίδαρθον ἐν Θησεῖῳ τῷ ἐν πόλει ἐν ὅπλοις. οἱ τε ξένοι τοῦ Ἀλκιβιάδου οἱ ἐν Ἀργεὶ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ὑπωπτεύθησαν τῷ δήμῳ ἐπιτίθεσθαι· καὶ τοὺς ὁμήρους τῶν Ἀργείων τοὺς ἐν ταῖς νήσοις κειμένους οἱ Ἀθηναῖοι τότε παρέδωκαν τῷ Ἀργεῖαν δήμῳ διὰ ταῦτα διαχρησασθαι. πανταχόθεν τε περιεστῆκει ὑπόφια ἐς τὸν Ἀλκιβιάδην. ὥστε βουλόμενοι αὐτὸν ἐς κρίσιν ἀγαγόντες ἀποκτείνειν, πέμπουσιν οὕτω τὴν Σαλαμινίαν ναῦν

ἐς τὴν Σικελίαν ἐπὶ τε ἐκείνους καὶ ὧν περὶ ἄλλων ἐμμήνυτο. εἰρητὸ δὲ προεῖπεν αὐτῷ ἀπολογησομένῳ ἄκο-
λουθεῖν, ξυλλαμβάνειν δὲ μὴ, θεραπεύοντας τὸ τε πρὸς τοὺς ἐν τῇ Σικελίᾳ στρατιώτας τε σφετέρους καὶ πολέμιους μὴθορυβεῖν, καὶ οὐχ ἥκιστα τοὺς Μαντινίους καὶ Ἀργεῖους βουλόμενοι παραμείναι, δι' ἐκείνου νομίζοντες πεισθῆναι σφίσι ξυστρατεύειν. καὶ ὁ μὲν ἔχων τὴν ναῦν καὶ οἱ ξυνδιαβεβλημένοι ἀπέπλεον μετὰ τῆς Σαλαμινίας ἐκ τῆς Σικελίας ὡς ἐς τὰς Ἀθήνας· καὶ ἐπειδὴ ἐγένοντο ἐν Θουρίοις, οὐκέτι ξυνείποντο, ἀλλ' ἀπειθόντες ἀπὸ τῆς νεῶς οὐ φανεροὶ ἦσαν, δεισαντὲς τὸ ἐπὶ διαβολῇ ἐς δίκην καταπλεῖσαι. οἱ δ' ἐκ τῆς Σαλαμινίας τίως μὲν ἐξήτουν τὸν Ἀλκιβιάδην καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ· ὡς δ' οὐδαμοῦ φανεροὶ ἦσαν, ᾤοντο ἀποπλέαντες. ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης ἤδη φυχὰς ὧν οὐ πολὺ ὕστερον ἐπὶ πλοῖον ἐπεραιώθη ἐς Πελοπόννησον ἐκ τῆς Θουρίας· οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἐρήμη δίκη θάνατον κατέγνωσαν αὐτοῦ τε καὶ τῶν μετ' ἐκείνου.

62. Μετὰ δὲ ταῦτα οἱ λοιποὶ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ ἐν τῇ Σικελίᾳ, δύο μέρη ποιήσαντες τοῦ στρατεύματος καὶ λαχὼν ἑκάτερος, ἔπλεον ξύμπαντι ἐπὶ Σελινούντος καὶ Ἐγίστης, βουλόμενοι μὲν εἰδέναι τὰ χρήματα εἰδώσουσιν οἱ Ἐγισταῖοι, κατασέψασθαι δὲ καὶ τῶν Σελινουντίων τὰ πράγματα καὶ τὰ διάφορα μάθειν τὰ πρὸς Ἐγισταίους. παραπλέοντες δ' ἐν ἀριστερᾷ τὴν Σικελίαν, τὸ μέρος τὸ πρὸς τὸν Τυρσηνικὸν κόλπον, ἔσχον ἐς Ἰμῆραν, ἥπερ μὴν ἐν τούτῳ τῷ μέρει τῆς Σικελίας Ἑλλὰς πόλις ἐστὶ· καὶ ὡς οὐκ ἐδίχοντο αὐτοὺς, παρεκομίζοντο. καὶ ἐν τῷ παράπλῳ αἰρούσιν Ἰγκαρα, πόλισμα Σικανικὸν μὲν, Ἐγισταίοις δὲ πολέμιον· ἦν δὲ παραθαλασσί-
διον. καὶ ἀνθραποδίσαντες τὴν πόλιν παρέδωκαν Ἐγισταίοις (παρεγένοντο γὰρ αὐτῶν ἱππῆς), αὐτοὶ δὲ πάλιν

καὶ κίη κερ. V 8 84.

τῷ μὲν πεζῷ ἐχώρουν διὰ τῶν Σικελῶν, ἕως ἀφίκοντο ἐπὶ
 Κατάνην, αἱ δὲ νῆες περιέπλευσαν, τὰ ἀνδράποδα ἄγον-
 401 σαι. Νικίας δὲ εὐθύς ἐξ Ἑρκάρων ἐπὶ Ἐγέστης παρε-
 πλεύσας καὶ τὰλλα χρηματίσας καὶ λαβὼν τάλαντα τρι-
 κοντα παρῆν ἐς τὸ στράτευμα· καὶ τὰνδράποδα ἀπέδδον
 102 καὶ ἐγένοντο ἐξ αὐτῶν εἰκοσι καὶ ἑκατὸν τάλαντα
 5 καὶ ἐς τοὺς τῶν Σικελῶν ξυμμάχους περιέπλευσαν, στρα-
 60 τιὰν κελεύοντες πέμπειν· τῇ τε ἡμισείᾳ τῆς ἑαυτῶν ἡλ-
 70 θον ἐπὶ Ἑρβλαν τὴν Γελεάτιν, πολεμίαν οὖσαν, καὶ οὐκ
 εἶλον. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

63. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος εὐθύς τὴν ἐφο-
 100 δον οἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ Συρακούσας παρεσκευάζοντο, οἱ δὲ
 2 Συρακόσιοι καὶ αὐτοὶ ὥς ἐπ' ἐκείνους ἰόντες. ἐπεὶ δὲ γὰρ
 αὐτοῖς πρὸς τὸν πρῶτον φόβον καὶ τὴν προσδοκίαν οἱ
 Ἀθηναῖοι οὐκ εὐθύς ἐπέκειντο, κατὰ τε τὴν ἡμέραν ἐκά-
 300 στην προτοῦσαν ἀνεδάρσουν μᾶλλον, καὶ ἐπεὶ δὲ πλέου-
 400 τες τὰ τε ἐπείκεινα τῆς Σικελίας πολὺ ἀπὸ σφῶν ἐφαι-
 500 νοντο καὶ πρὸς τὴν Ἑρβλαν ἔλθόντες καὶ πειράσαντες οὐ
 εἶλον βία, ἐτι πλείον κατεφρόνησαν καὶ ἤξιουν τοὺς στρα-
 600 τηγούς, οἷον δὴ ὄχλος φιλεῖ θαρσύνειν ποιεῖν, ἄγειν σφᾶ
 ἐπὶ Κατάνην, ἐπεὶ δὲ οὐκ ἐκείνοι ἐφ' ἑαυτοὺς ἐρχοντα
 700 800 πῆς τε προσελαύνοντες αἰεὶ κατάσκοποι τῶν Συρακο-
 900 σίων πρὸς τὸ στράτευμα τῶν Ἀθηναίων ἐφύβριζον ἄλλ-
 1000 τε καὶ εἰ ξυνοικήσοντες σφίσιν αὐτοῖς μᾶλλον ἤκοιεν ἐ-
 1100 τῇ ἁλλοτρίᾳ ἢ Λεοντίνους ἐς τὴν οἰκίαν κατοικιοῦντε

64. Ἀγινώσκοντες οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων κ-
 100 βουλόμενοι αὐτοὺς ἄγειν πανδημὴ ἐκ τῆς πόλεως ὅ-
 200 πλείστον, αὐτοὶ δὲ ταῖς ναυσὶν ἐν τοσούτῳ ὑπὸ νύκτι
 300 παραπλεύσαντες στρατόπεδον κάταλαβεῖν ἐν ἐπιτηδε-
 400 καθ' ἡσυχίαν, εἰδότες οὐκ εἶν ὁμοίως δυνηθέντες [καὶ]
 500 ἐκ τῶν νεῶν πρὸς παρεσκευασμένους ἐκβιβαῖν οἱ καὶ
 600 γῆν ἰόντες γνωσθεῖν (τοὺς γὰρ εἰν φιλοῦς[τοὺς] σφῶν
 700 800 900 1000

καὶ τὸν ὄχλον τῶν Συρακοσίων τοὺς ἱππέας πολλοὺς ἀν-
 τας, σφίσι δ' οὐ παρόντων [ἱππέων] βλάπτειν ἂν μεγάλα-
 οὔτω δὲ λήψεσθαι χωρίον ὅθεν ὑπὸ τῶν ἱππέων οὐ βλά-
 ψονται ἄξια λόγου· ἐδίδασκον δ' αὐτοὺς περὶ τοῦ πρὸς
 τῷ Ὀλυμπίῳ χωρίου, ὅπερ καὶ κατέλαβον, Συρακοσίων
 φυγάδες οἱ ξυνέειποντο), τοιόνδε τι οὖν πρὸς ἃ ἐβούλοντο
 οἱ στρατηγοὶ μηχανῶνται. πέμπουσιν ἄνδρα σφίσι μὲν
 πιστόν, τοῖς δὲ τῶν Συρακοσίων στρατηγοῖς τῇ δοκῇσει
 οὐχ ἡσσον ἐπιτήδειον· ἦν δὲ Καταναῖος ὁ ἀνὴρ, καὶ ἀπ'
 ἀνδρῶν ἐκ τῆς Κατάνης ἦκειν ἔφη ὧν ἐκεῖνοι τὰ ὀνόμα-
 τα ἐγγίνωσκον καὶ ἠπίσταντο ἐν τῇ πόλει ἐτι ὑπολοῖτους
 ὄντας τῶν σφίσιν εὖνων. ἔλεγε δὲ τοὺς Ἀθηναίους αὐ-
 λίσσεσθαι ἀπὸ τῶν ὀπλῶν ἐν τῇ πόλει, καὶ εἰ βούλονται
 ἐκεῖνοι πᾶνδημει ἐν ἡμέρᾳ δητῇ ἅμα ἔφ' ἐπὶ τὸ στράτευμα
 ἔλθειν, αὐτοὶ μὲν ἀποκλήσειν αὐτοὺς παρὰ σφίσι καὶ τὰς
 ναὺς ἐμπρήσειν, ἐκείνους δὲ ὁρᾷως [τὸ στράτευμα] προσ-
 βαλόντας τῷ σταυρώματι αἰρήσειν· εἶναι δὲ ταῦτα τοὺς
 ξυνδράσοντας πολλοὺς Καταναίων, καὶ ἡτοιμάσθαι ἤδη,
 ἂφ' ὧν αὐτὸς ἦκειν.

65. Οἱ δὲ στρατηγοὶ τῶν Συρακοσίων, μετὰ τοῦ καὶ
 εἰς τὰ ἄλλα θαρσεῖν καὶ εἶναι ἐν διανοίᾳ καὶ ἄνευ τούτων
 εἶναι [παρεσκευασθαι] ἐπὶ Κατάνην, ἐπίστευσάν τε τῷ
 ἀνθρώπῳ πολλῷ ἀπερισκεπτότερον καὶ εὐθύς ἡμέραν
 ξυνθέμενοι ἢ παρέσονται ἀπέστειλαν αὐτόν, καὶ αὐτοὶ
 (ἤδη γὰρ καὶ τῶν ξυμμάχων Σελινοῦντιοι καὶ ἄλλοι τινες
 παρήσαν) προείπον πανδημει πᾶσιν ἐξελθῆναι Συρακοσίους.
 ἐπεὶ δὲ ἔτοίμα αὐτοῖς καὶ τὰ τῆς παρασκευῆς ἦν καὶ αἱ
 ἡμέραι ἐν αἷς ξυνέθευτο ἤξειν ἐγγὺς ἦσαν, πορευόμενοι
 ἐπὶ Κατάνης ἠύλισαντο ἐπὶ τῷ Συμαίῳ ποταμῷ ἐν τῇ
 Λιωντίνῃ. οἱ δ' Ἀθηναῖοι ὥς ἦσθοντο αὐτοὺς προσιόν-
 τας, ἀναλαβόντες τὸ τε στράτευμα ἅπαν τὸ ἐαυτῶν καὶ
 ὅσοι Σικελῶν αὐτοῖς ἢ ἄλλος τις προσεληλύθει καὶ ἐπι-

βιβάσαντες ἐπὶ τὰς ναῦς καὶ τὰ πλοῖα, ὑπὸ νυκτὶ ἔπλειον
3 ἐπὶ τὰς Συρακούσας. καὶ οἱ τε Ἀθηναῖοι ἅμα ἔφθξάντων
εἰς τὸ κατὰ τὸ Ὀλυμπιεῖον ὡς τὸ στρατοπέδον κατα-
ληφόμενοι, καὶ οἱ ἱππῆς οἱ Συρακοσίων πρῶτοι προσ-
ελάσαντες εἰς τὴν Κατάνην, καὶ αἰσθόμενοι ὅτι τὸ στρα-
τευμα ἅπαν ἀνῆκται, ἀποστρέφαντες ἀγγέλλουσι τοῖς
πελοῖς, καὶ ξύμπαντες ἤδη ἀποτρεπόμενοι ἐβοήθουν ἐπὶ
τὴν πόλιν.

66. Ἐν τούτῳ δ' οἱ Ἀθηναῖοι, μακρὰς οὔσης τῆς ὁδοῦ αὐτοῖς, καθ' ἡσυχίαν καθίσαν τὸ στρατεύμα ἐς χωρίον ἐπιτήδειον καὶ ἐν ᾧ μάχης τε ἄρξιν ἔμελλον ὀπίσθουλοιντο καὶ οἱ ἱππῆς τῶν Συρακοσίων ἦκιστα αὐτοῖς καὶ ἐν τῷ ἔργῳ καὶ πρὸ αὐτοῦ λυπήσειν· τῇ μὲν γὰρ τειχεῖα τε καὶ αἰκίαι εἴργον καὶ δένδρα καὶ λίμνη, παρὰ δὲ τὸ ἄρηνμοι· καὶ τὰ ἔγγυς δένδρα κόψαντες καὶ κατενεγκόντες ἐπὶ τὴν θάλασσαν παρὰ τὰς ναῦς σταύρωμα ἐπηξάν καὶ ἐπὶ τῷ Δάσκωνι ἐρυμά τε, ἣ τὸ ἔφοδωτάτον ἦν τοῖς πολεμίοις, λίθοις λογάδην καὶ ὑλοῖς διὰ ταχέων ὠρῆσαν καὶ τὴν τοῦ Ἀνάπου γέφυραν ἔλυσαν. παρασκευαζομένων δὲ ἐκ μὲν τῆς πόλεως οὐδεὶς ἐκίων ἐκώλυε, πρῶτοι δὲ οἱ ἱππῆς τῶν Συρακοσίων προσεβοήθησαν, ἔπειτα δὲ ὕστερον καὶ τὸ πεζὸν ἔπαν ξυνελέγη· καὶ προσῆλθον μὲν ἔγγυς τοῦ στρατεύματος τῶν Ἀθηναίων τὸ πρῶτον, ἔπειτα δέ, ὥς οὐκ ἀντιπροῆσαν αὐτοῖς, ἀναχωρήσαντες καὶ διαβάντες τὴν Ἐλωρίην ὁδὸν ἠύλίσαντο.

67. Τῇ δ' ὕστεραία οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ ἑυμάχοι
 παρεσκευάζοντο ὡς ἐς μάχην καὶ ξυνετάξαντο ὧδε. δε-
 ξιδὼν μὲν κέρως Ἀργεῖοι εἶχον καὶ Μαντινῆς, Ἀθηναῖοι δὲ
 τὸ μέσον, τὸ δὲ ἄλλο οἱ ἑυμάχοι οἱ ἄλλοι. καὶ τὸ μὲν
 ἥμισυ αὐτοῖς τοῦ στρατεύματος ἐν τῷ πρόσθεν ἦν, τε-
 ταγμένον ἐπὶ οὐκτώ, τὸ δὲ ἥμισυ ἐπὶ ταῖς εὐναῖς ἐν πλα-

ὁδῶ, ἐπὶ ὁκτὼ καὶ τοῦτο τεταγμένον· οἷς εἰρητο, ἥ ἂν
 τοῦ στρατεύματος τι πονῇ μάλιστα, ἐφορῶντας παραγι-
 γνεσθαι. καὶ τοὺς σκευοφόρους ἐντὸς τούτων τῶν ἐπι-
 τάκτων ἐποίησαντο. οἱ δὲ Συρακόσιοι ἑκαξὼν τοὺς μὲν
 ὀπλίτας ἐφ' ἑκακίδεκα, ὄντας πανδημεὶ Συρακοσίους καὶ
 ὄντοισι ἐξυμμάχοι παρήσαν (ἐβοήθησαν δὲ αὐτοῖς Σελινούν-
 τιοι μὲν μάλιστα, ἔπειτα δὲ καὶ Γελῶν ἱππῆς, τὸ ἐξυμ-
 παν εἰς διακοσίους, καὶ Καμαριναίων ἱππῆς ὅσον εἰκοσι-
 καὶ τοξοῖται ὡς πεντήκοντα), τοὺς δὲ ἱππῆας ἐπετάξαντο
 καὶ τὸ ξυμμάχον, οὐκ ἔλασσαν ὄντας ἢ διακοσίους καὶ χι-
 λίους, παρὰ δ' αὐτοὺς καὶ τοὺς ἀκοντιστάς. μέλλουσι δὲ
 τοῖς Ἀθηναίοις προτέροις ἐπιχειρήσειν ὁ Νικίας κατὰ τὰ
 ἔθνη ἐπιπαριῶν ἕκαστα καὶ ἐξυμμάχοι τοιαῦτα παρεκλεῖντο.

68. „Πολλὴ μὲν παραινέσει, ὦ ἄνδρες, τί οὐ καὶ
σθαι, οὐ πάροσμεν ἐπὶ τὸν αὐτὸν ἀγῶνα· αὐτὴ γὰρ ἡ
παρασκευὴ ἱκανωτέρα μοι δοκεῖ εἶναι θάρσος παρασχέιν
ἢ καλῶς λιχθέντες λόγῳ μετὰ ἀσθενοῦς στρατοπέδου.
ὅπου γὰρ Ἀργεῖοι καὶ Μαντινῆς καὶ Ἀθηναῖοι καὶ τη-
σιωτῶν οἱ πρῶτοί ἐσμεν, πῶς οὐ καὶ μετὰ τοιῶνδε καὶ
τοσῶνδε ἐυμάχων πάντα τινὰ μεγάλην τὴν ἐλπίδα τῆς
νίκης ἔχειν, ἄλλως τε καὶ πρὸς ἄνδρας πανδημεῖ τε ἀν-
νομένους καὶ οὐκ ἀπολέκτους ὥσπερ καὶ ἡμᾶς, καὶ προ-
ετι Σικελιώτας, οἳ ὑπερφρονοῦσι μὲν ἡμᾶς, ὑπομινοῦσι
δὲ οὐ, διὰ τὸ τὴν ἐπιστήμην τῆς τόλμης ἴσσοι ἔχειν. πα-
ραστήτω δέ τινα καὶ τόδε, πολὺ τε ἀπὸ τῆς ἡμετέρας αὐ-
τῶν εἶναι καὶ πρὸς γῇ οὐδεμιᾷ φίλις ἦντινα μὴ αὐτοὶ
μαχόμενοι κήσεσθε. καὶ τοῦναντίον ὑπομιμνήσκα ὑμᾶς
ἢ οἱ πολέμιοι σφίσιν αὐτοῖς εὐ οἶδ' ὅτι παρακλεῖνόνται·
οἱ μὲν γὰρ ὅτι περὶ πατρίδος ἔσται ὁ ἀγὼν, ἐγὼ δὲ βίτι
οὐκ ἐν πατρίδι, ἐξ ἧς κρατεῖν δεῖ ἢ μὴ ῥαδίως ἀποχωρεῖν·
οἱ γὰρ ἱππῆς πολλοὶ ἐπικίссονται. τῆς τε οὖν ὑμετέρας
αὐτῶν ἀξίας μνησθέντες ἐπέλθετε τοῖς ἐναντίοις προθύ-

μας καὶ τὴν παροῦσαν ἀνάγκην καὶ ἀπορίαν φοβερωτέραν ἡγησάμενοι τῶν πολεμίων.

69. Ὁ μὲν Νικίας τοιαῦτα παρακελευσάμενος ἐπῆγε τὸ στρατόπεδον εὐθύς. οἱ δὲ Συρακόσιοι ἀπροσδόκητοι μὲν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ ἦσαν ὥς ἤδη μαχομένοι, καὶ τινες αὐτοῖς ἐγγὺς τῆς πόλεως οὔσης καὶ ἀπεληλύθεσαν· οἱ δὲ καὶ διὰ σπουδῆς προσβηθούντες δρόμῳ ὑστέρησον μὲν, ὥς δὲ ἕκαστός πη τοῖς πλείοσι προσμίξειε καθίσταντο. οὐ γὰρ δὴ προθυμία ἐλλειπεῖς ἦσαν οὐδὲ τόλμη οὔτ' ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ οὔτ' ἐν ταῖς ἄλλαις, ἀλλὰ τῇ μὲν ἀνδρίᾳ οὐχ ἥσσους ἐς ὅσον ἡ ἐπιστήμη ἀντέχει, τῷ δὲ ἐλλείποντι αὐτῆς καὶ τὴν βούλησιν ἔκοντες προυδίδισαν. ὅμως δὲ οὐκ ἂν οἴομενοι σφίσι τοὺς Ἀθηναίους προτέρους ἐπελθεῖν καὶ διὰ τάχους ἀναγκαζόμενοι ἀμύνασθαι, ἀναλαβόντες τὰ ὅπλα εὐθύς ἀντεπῆσαν. καὶ πρῶτον μὲν αὐτῶν ἑκατέρων οἱ τε λιθοβόλοι καὶ σφενδονῆται καὶ τοξόται προυμάχοντο καὶ τροπὰς, οἷας εἰκὸς φιλοῦς, ἀλλήλων ἐποιοῦν· ἔπειτα δὲ μάντις τε σφάγια προύφερον τὰ νομιζόμενα καὶ σαλπικταὶ ξύνοδον ἐπώτρυνον τοῖς ὀπλίταις, οἱ δ' ἐχώρουν, Συρακόσιοι μὲν περὶ τε πατρίδος μαχομένοι καὶ τῆς ἰδίας ἑκαστος τὸ μὲν αὐτίκα σωτηρίας, τὸ δὲ μέλλον ἐλευθερίας, τῶν δὲ ἐναντίων Ἀθηναῖοι μὲν περὶ τε τῆς ἀλλοτριᾶς οἰκείαν σκεῖν καὶ τὴν οἰκείαν μὴ βλάψαι ἡσώμενοι, Ἀργεῖοι δὲ καὶ τῶν ξυμμάχων οἱ αὐτόνομοι ξυγκτήσασθαι τε ἐκείνοις ἐφ' ἃ ἤλθον καὶ τὴν ὑπάρχουσαν σφίσι πατρίδα νικήσαντες πάλιν ἐπιθεῖν. τὸ δ' ὑπήκουον τῶν ξυμμάχων μέγιστον μὲν περὶ τῆς αὐτίκα ἀνεπίστου σωτηρίας, ἣν μὴ κρατῶσι, τὸ πρόθυμον εἶχον. ἔπειτα δὲ ἐν παρέργῳ καὶ ἐφ' ἃ ἄλλο ξυγκαταστρεφάμενοις ὅσον αὐτοῖς ὑπακούσκει

70. Γενομένης δ' ἐν χειρὶ τῆς μάχης ἐπὶ πολὺν ἀνέχον ἀλλήλοις, καὶ ξυνέβη βροντὰς τε ἅμα τινὰς γενέ-

σθαι καὶ ἀστραπὰς καὶ ὕδωρ πολὺ, ὥστε τοῖς μὲν πρῶτον μαχομένοις καὶ ἐλάχιστα πολέμῳ ὠμηκόσι καὶ τούτῳ ξυνοπιασέσθαι τοῦ φόβου, τοῖς δ' ἐμπειροτέροις τὰ μὲν γινόμενα καὶ ὥρα τοὺς περαινέσθαι δοκεῖν, τοὺς δὲ ἀνθεστώτας πολὺ μείζω ἐκπλήξεν μὴ νικωμένους παρέχειν. ὡσαμύνων δὲ τῶν Ἀργείων πρῶτον τὸ ἐνώνυμον 2 κίρας τῶν Συρακοσίων καὶ μετ' αὐτοὺς τῶν Ἀθηναίων τὸ κατὰ σφᾶς αὐτοὺς, παρερρήνυντο ἤδη καὶ τὸ ἄλλο στρατεύμα τῶν Συρακοσίων καὶ ἐς φυγὴν κατέστη. καὶ 8 ἐπὶ πολὺ μὲν οὐκ ἰδίωξαν οἱ Ἀθηναῖοι (οἱ γὰρ ἱππῆς τῶν Συρακοσίων πολλοὶ ὄντες καὶ ἀήσθητοι εἶργον καὶ ἐσβαλόντες ἐς τοὺς ὀπλίτας αὐτῶν, εἰ τινες προδιώκοντες ἴδοιεν, ἀνέστελλον), ἐπακολοθησάντες δὲ ἀθρόοι ὅσον ἀσφαλῶς εἶχε πάλιν ἐπανεχώρουν καὶ τροπαῖον ἵστασαν. οἱ δὲ Συρακόσιοι ἀθροισθέντες ἐς τὴν Ἐλωρὶ-4 νην ὁδὸν καὶ ὥς ἐκ τῶν παρόντων ξυνταξάμενοι ἐς τε τὸ Ὀλυμπίειον ὅμως σφῶν αὐτῶν παρέπεμψαν φυλακὴν, δεισάντες μὴ οἱ Ἀθηναῖοι τῶν χρημάτων ἃ ἦν αὐτόθι κινήσωσι, καὶ οἱ λοιποὶ ἐπανεχώρησαν ἐς τὴν πόλιν.

71. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι πρὸς μὲν τὸ ἱερὸν οὐκ ἤλθον, ξυγκομίσαντες δὲ τοὺς ἐαυτῶν νεκροὺς καὶ ἐπὶ πορὰν ἐπιθέντες ἠύλisanτο αὐτοῦ. τῇ δ' ὑστεραίᾳ τοῖς μὲν Συρακοσίοις ἀπέδωκαν ὑποσπόνδους τοὺς νεκροὺς (ἀπέθανον δὲ αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων περὶ ἑξήκοντα καὶ διακοσίους), τῶν δὲ σφετέρων τὰ ὅσα ξυνέλεξαν (ἀπέθανον δὲ αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων ὡς πεντήκοντα), καὶ τὰ τῶν πολεμίων σκύλα ἔχοντες ἀπέπλευσαν ἐς Κατάνην. 2 καὶ τὴν γὰρ ἦν καὶ τὸν πόλεμον αὐτόθεν ποιεῖσθαι οἱ πᾶσι δοκεῖ δυνατόν εἶναι, πρὶν ἂν ἱππείας τε μεταπέμψωσιν ἐκ τῶν Ἀθηναίων καὶ ἐκ τῶν αὐτόθεν ξυμμάχων ἀγείρωσιν, ὅπως μὴ παντάπασιν ἱπποκρατῶνται, καὶ χρημάτων δὲ ἅμα αὐτόθεν τε ξυλλέξωνται καὶ παρ' Ἀθηναίων ἔλ-

Thucydides. II

8

θη, τῶν τε πόλεων τινες προσαράγωνται, ἃς ἡλιξοί
μετὰ τὴν μάχην μᾶλλον σφῶν ὑπακούσεσθαι, τὰ τε ἄλλα
καὶ οἶτον καὶ ὅσων δέοι παρασκευάσωνται, ὥς ἐς τὸ εἰς
ἐπιχειρήσοντας ταῖς Συρακούσαις.

72. Καὶ οἱ μὲν ταύτῃ τῇ γνώμῃ ἀπέπλευσαν[ἐς τὴν
Νάξον καὶ Κατάνην διαχειμάσοντας] Συρακόσιοι δὲ τοὺς
σφετέρους αὐτῶν νεκροὺς θάψαντες ἐκκλησίαν ἐποιοῦν
2 καὶ παρελθὼν αὐτοῖς Ἑρμοκράτης ὁ Ἑρμῶνος, ἀνὴρ καὶ
ἐς τὰλλα ξύνεσιν οὐδενὸς λειπόμενος καὶ κατὰ τὸν πό-
λεμον ἐμπειρία τε ἱκανὸς γενόμενος καὶ ἀνδρία ἐπιφανής·
3 ἰθάρσυνέ τε καὶ οὐκ εἰς τῷ γεγεννημένῳ ἐνδιδόναι· τῇ
μὲν γὰρ γνώμῃν αὐτῶν οὐχ ἡσσήσθαι, τὴν δὲ ἀταξίαν
βλάψαι. οὐ μὲντοι τοσοῦτόν γε λειψθῆναι ὅσον εἰκὸς
εἶναι, ἄλλως τε καὶ τοῖς πρώτοις τῶν Ἑλλήνων ἐμπειρίας
4 ἰδιώτας, ὥς εἰπεῖν, χειροτέχναις, ἀνταγωνισαμένους. μέγα
δὲ βλάψαι[καὶ τὸ πλῆθος τῶν στρατηγῶν] καὶ τὴν πο-
λυαρχίαν (ἦσαν γὰρ πεντεκαίδεκα οἱ στρατηγοὶ αὐτοῖς)
τῶν τε πολλῶν τὴν ἀξύντακτον ἀναρχίαν. ἦν δὲ ὀλίγοι
τε στρατηγοὶ γένωνται ἔμπειροι καὶ ἐν τῷ χειμῶνι τούτῳ
παρασκευάσωσι τὸ ὀπλιτικόν, οἷς τε ὅπλα μὴ ἔστιν ἐκπο-
ρίζοντες, ὅπως ὥς πλείστοι ἔδονται, καὶ τῇ ἄλλῃ μελέτῃ
προσαναγκάζοντες, ἔφη κατὰ τὸ εἰκὸς κρατήσιν σφᾶ
τῶν ἐναντίων, ἀνδρίας μὲν σφίσιν ὑπαρχούσης, εὐταξία
δὲ ἐς τὰ ἔργα προσγενομένης· ἐπιδώσειν γὰρ ἀμφοτέρω
αὐτά, τὴν μὲν μετὰ κινδύνων μελετωμένην, τὴν δ' ἐν
ψυχίαν αὐτῇ ἐαυτῆς μετὰ τοῦ πιστοῦ τῆς ἐπιστήμῃ
5 θαρσαλεωτέραν ἔσεσθαι. τοὺς τε στρατηγοὺς καὶ ὀλίγοι
καὶ ἀντοκράτορας χρῆναι ἐλέσθαι καὶ ὁμοῦσαι αὐτοῖς τὴν
ἑσθίαν ἢ μὴν ἐάσειν ἄρχειν ὅπῃ ἂν ἐπίστανται· οὐτε
γὰρ ἅ τε κρύπτεσθαι δεῖ μᾶλλον ἢν στέγασθαι καὶ τὰλλα
κατὰ κόσμον καὶ ἀπροφασίστως παρασκευασθῆναι.

73. Καὶ οἱ Συρακόσιοι αὐτοῦ ἀκούσαντες ἐψηφίσαντο

τά τε πάντα ὥς ἐκέλευε καὶ στρατηγὸν αὐτὸν τε εἶλοντο
τὸν Ἑρμοκράτη καὶ Ἡρακλείδην τὸν Λυσιμάχου καὶ
Δικανὸν τὸν Ἐξηκέστου, τοὺτους τρεῖς, καὶ ἐς τὴν Κό-2
ρινθον καὶ ἐς τὴν Λακεδαίμονα πρέσβεις ἀπέστειλαν,
ὅπως ξυμμαχία τε αὐτοῖς παραγένηται καὶ τὸν πρὸς
Ἀθηναίους πόλεμον βεβαióτερον πείθωσι ποιεῖσθαι ἐκ
τοῦ προφανοῦς ὑπὲρ σφῶν τοὺς Λακεδαιμονίους, ἵνα ἢ
ἀπὸ τῆς Δικελίας ἀπαγγέρωσιν αὐτοὺς ἢ πρὸς τὸ ἐν Σι-
κελίᾳ στράτευμα ἡσδὸν ὠφελίαν ἄλλην ἐπιπέμπωσιν.

74. Τὸ δ' ἐν τῇ Κατάνῃ στράτευμα τῶν Ἀθηναίων
ἐπλευσεν εὐθύς ἐπὶ Μεσσήνην ὥς προδοθησομένην. καὶ
ὅ μὲν ἐπράσσετο οὐκ ἐγένετο· Ἀλκιβιάδης γὰρ ὅτε ἀπῆει
ἐκ τῆς ἀρχῆς ἤδη μετὰπεμπτος, ἐπιστάμενος ὅτι φεύξοι-
το, μηνύει τοῖς τῶν Συρακοσίων φίλοις τοῖς ἐν τῇ Μεσ-
σῇνῃ ξυνειδῶς τὸ μέλλον· οἱ δὲ τοὺς τε ἄνδρας διέφθει-
ραν πρότερον, καὶ τότε στασιάζοντες καὶ ἐν ὕπλοις ὄντες
ἐπεκράτουν μὴ δέχεσθαι τοὺς Ἀθηναίους οἱ ταῦτα βου-
λόμενοι. ἡμίρας δὲ μέιναντες περὶ τρεῖς καὶ δέκα οἱ Ἀθη-2
ναῖοι ὥς ἐχειμάζοντο καὶ τὰ ἐπιτήδεια οὐκ εἶχον καὶ
προυχώρει οὐδέν, ἀπελθόντες ἐς Νάξον καὶ σταύρωμα
περὶ τὸ στρατόπεδον ποιησάμενοι αὐτοῦ διεχειμάζον·
καὶ τριήρη ἀπέστειλαν ἐς τὰς Ἀθήνας ἐπὶ τε χρήματα καὶ
ἱππείας, ὅπως ἅμα τῷ ἥρῳ παραγένωνται.

75. Ἐτείχιζον δὲ καὶ οἱ Συρακοῖοι ἐν τῷ χειμῶνι
πρὸς τε τῇ πόλει, τὸν Τεμένιτῆν ἐντὸς ποιησάμενοι, τεῖ-
χος παρὰ πᾶν τὸ πρὸς τὰς Ἐπιπόλας ὄρων, ὅπως μὴ δι'
ἐλάσσονος εὐαποτείχιστοι ᾧσιν, ἣν ἄρα σφάλλωνται, καὶ
τὰ Μέγαρα φρούριον καὶ ἐν τῷ Ὀλυμπιεῖ ἄλλο· καὶ
τὴν θάλασσαν προισταύρωσαν πενταχῇ ἢ ὑποβάσεις
ἦσαν. καὶ τοὺς Ἀθηναίους εἰδότες ἐν τῇ Νάξῳ χειμα-
ζοντας ἐστράτευσαν πανδημεὶ ἐπὶ τὴν Κατάνην, καὶ τῆς
τε γῆς αὐτῶν ἔτεμον καὶ τὰς τῶν Ἀθηναίων σκηρὰς καὶ

τὸ στρατόπεδον ἐμπρήσαντες ἀνεχώρησαν ἐπ' οἶκον.
 3 καὶ πυνθανόμενοι τοὺς Ἀθηναίους ἐς τὴν Καμάριναν
 κατὰ τὴν ἐπὶ Λάχηςτος γενομένην ξυμμαχίαν πρὸςβέν-
 σθαι, εἰ πῶς προσαγάγουντο αὐτούς, ἀντεπρὸςβένοντο
 καὶ αὐτοί· ἦσαν γὰρ ὑποπτοὶ αὐτοῖς οἱ Καμαρινεῖοι μὴ
 προθύμως σφίσι μὴτ' ἐπὶ τὴν πρώτην μάχην πέμψαι ἃ
 ἐπεμψαν, ἔς τε τὸ λοιπὸν μὴ οὐκέτι βούλονται ἀμύνειν,
 ὁρῶντες τοὺς Ἀθηναίους ἐν τῇ μάχῃ εὖ πράξαντας, προσ-
 χωρῶσι δ' αὐτοῖς κατὰ τὴν προτέραν φιλίαν πεισθέντες.
 4 ἀφικόμενοι οὖν ἐκ μὲν Συρακουσῶν Ἑρμοκράτους καὶ
 ἄλλων ἐς τὴν Καμάριναν, ἀπὸ δὲ τῶν Ἀθηναίων Εὐφύ-
 μου μεθ' ἑτέρων, ὁ Ἑρμοκράτης ξυλλόγον γενομένου
 τῶν Καμαριναίων βουλόμενος προδιαβάλλειν τοὺς Ἀθη-
 ναίους ἔλεγε τοιαύδε.

76. „Οὐ τὴν παρούσαν δύναμιν τῶν Ἀθηναίων, ὃ
 Καμαρινεῖοι, μὴ αὐτὴν καταπληγῆτε δεισαντες ἐπρὸςβεν-
 σάμεθα, ἀλλὰ μᾶλλον τοὺς μέλλοντας ἀπ' αὐτῶν λόγους,
 2 πρὶν τι καὶ ἡμῶν ἀκοῦσαι, μὴ ὑμᾶς πείσωσιν. ἤκουσι
 γὰρ ἐς τὴν Σικελίαν προφάσει μὲν ἢ πυνθάνεσθε, δια-
 νοία δὲ ἦν πάντες ὑπονοοῦμεν· καὶ μοι δοκοῦσιν οὐ
 Λεοντίλους βούλεσθαι κατοικίσειν, ἀλλ' ἡμᾶς μᾶλλον
 ἐξοικίσειν. οὐ γὰρ δὴ εὐλογον τὰς μὲν ἐκεῖ πόλεις ἀνα-
 στάτους ποιεῖν, τὰς δὲ ἐνθάδε κατοικίσειν, καὶ Λεοντί-
 νων μὲν Χαλκιδέων ὄντων κατὰ τὸ ξυγγενὲς κηδεσθαι,
 Χαλκιδέας δὲ τοὺς ἐν Εὐβοίᾳ, ὧν οἷός ἐστιν ἀποικολογεῖν, δον-
 3 λωσαμένους ἔχειν. τῇ δὲ αὐτῇ ἰδίᾳ ἐκείνᾳ τε ἔσχον καὶ
 τὰ ἐνθάδε νῦν πειρῶνται· ἡγεμόνες γὰρ γενόμενοι ἐκόν-
 των τῶν τε Ἰωνῶν καὶ ὅσοι ἀπὸ σφῶν ἦσαν ξύμμαχοι
 ὡς ἐπὶ τοῦ Μήδου τιμωρία, τοὺς μὲν λειπόμενους, τοὺς
 δὲ ἐπ' ἀλλήλους στρατεύειν, τοῖς δ' ὡς ἐκάστοις τινὰ εἶ-
 χον αἰτίαν εὐπρεπῆ ἐπενεγκόντες κατεστρέψαντο. καὶ οὐ
 περὶ τῆς ἐλευθερίας ἄρα οὔτε οὗτοι τῶν Ἑλλήνων οὐδ'

οἱ Ἕλληνες τῆς ἑαυτῶν τῷ Μήδῳ ἀντίστησαν, περὶ δὲ οἱ
 μὲν σφίσιν ἀλλὰ μὴ ἐκείνῳ καταδουλώσεως, οἱ δ' ἐπὶ
 δεσπότου μεταβολῇ οὐκ ἄξυνετωτέρου κακοξυνετωτέ-
 ρου δέ.

77. „Ἄλλ' οὐ γὰρ δὴ τὴν τῶν Ἀθηναίων εὐκατηγό-
 ρητον οὔσαν πόλιν νῦν ἤσκομεν ἀποφανοῦντες ἐν εἰδό-
 σιν ὅσα ἀδικεῖ, πολὺ δὲ μᾶλλον ἡμᾶς αὐτοὺς αἰτιασόμε-
 νοι ὅτι ἔχοντες παραδείγματα τῶν τ' ἐκεῖ Ἑλλήνων ὡς
 ἐδουλώθησαν οὐκ ἀμύνοντες σφίσι αὐτοῖς, καὶ νῦν ἐφ'
 ἡμᾶς ταῦτα παρόντα σοφίσματα, Λεοντίων τε ξυγγενῶν
 κατοικίσεις καὶ Ἑρεσταίων ξυμμάχων ἐπικουρίας, οὐ ξυ-
 στραφίντες βουλόμεθα προθυμότερον δεῖξαι αὐτοῖς ὅτι
 οὐκ Ἴωνες τὰδε εἰσὶν οὐδ' Ἑλλησπόντιοι καὶ νησιῶται,
 οἱ δεσπότην ἢ Μήδον ἢ ἕνα γέ τινα αἰετ μεταβάλλοντες
 δουλοῦνται, ἀλλὰ Λαωρῆς ἐλεύθεροι ἀπ' αὐτονόμου τῆς
 Πελοποννήσου τὴν Σικελίαν οἰκοῦντες. ἢ μένομεν ἔως 2
 ἂν ἕκαστοι κατὰ πόλεις ληφθῶμεν, εἰδότες ὅτι ταύτη
 μόνον ἄλωτοί ἐσμεν καὶ ὁρῶντες αὐτοὺς ἐπὶ τοῦτο τὸ
 εἶδος τρεπομένους ὥστε τοὺς μὲν λόγους ἡμῶν διπασθαι,
 τοὺς δὲ ξυμμάχων ἐλπίδι ἐκπολεμοῦν πρὸς ἀλλήλους,
 τοῖς δὲ ὡς ἐκάστοις τι προσήνεις λέγοντες δύνανται κα-
 κουργεῖν, καὶ οἰόμεθα τοῦ ἁποθῆν ξυνοίκου προαπολ-
 λυμένου οὐ καὶ ἐς αὐτὸν τινα ἦκειν τὸ δεινόν, πρὸ δὲ
 αὐτοῦ μᾶλλον τὸν πάσχοντα καθ' αὐτὸν δυστυχεῖν;

78. „Καὶ εἰ τῷ ἄρα παρέστηκε τὸν μὲν Συρακούσιον,
 ἑαυτὸν δ' οὐ πολέμιον εἶναι τῷ Ἀθηναίῳ, καὶ δεινὸν
 ἡγρεται ὑπὲρ γε τῆς ἐμῆς κινδυνεύειν, ἐνθυμηθῆτω οὐ
 περὶ τῆς ἐμῆς μᾶλλον, ἐν ἴσῳ δὲ καὶ τῆς ἑαυτοῦ ἅμα ἐν
 τῇ ἐμῇ μαχούμενος, τοσοῦτον δὲ καὶ ἀσφαλέστερον ὅσον
 οὐ προδιεφθαρμένον ἐμοῦ, ἔχων δὲ ξύμμαχον ἐμὲ καὶ
 οὐκ ἐρήμον ἀγωνιέται· τὸν τε Ἀθηναίων μὴ τὴν τοῦ
 Συρακούσιου ἔχθραν κολάσασθαι, τῇ δ' ἐμῇ προφάσει

τὴν ἐκείνου φιλίαν οὐχ ἥσσον βεβαιώσασθαι βούλεσθαι.
 2 εἰ τέ τις φθονεῖ μὲν ἢ καὶ φοβεῖται (ἀμφοτέρω γὰρ τὰ δι-
 πάσχει τὰ μείζω), διὰ δὲ αὐτὰ τὰς Συρακούσας κακωθῆ-
 ναι μὲν, ἵνα σωφρονισθῶμεν, βούλεται, περιγενέσθαι δὲ
 ἕνεκα τῆς αὐτοῦ ἀσφαλείας, οὐκ ἀνθρωπίνης δυνάμει
 βούλησιν ἐλπίζει. οὐ γὰρ οἷόν τε ἅμα τῆς τε ἐπιθυμίας
 3 καὶ τῆς τύχης τὸν αὐτὸν ὁμοίως ταμίαν γενέσθαι. καὶ ὁ
 γνώμη ἁμάρτοι, τοῖς αὐτοῦ κακοῖς ὀλοφυρθεῖς τάχ' ἂν
 ἴσως καὶ τοῖς ἐμοῖς ἀγαθοῖς ποτε βουλευθεῖν αὐτοῖς φθονῆ-
 νῃσαι. ἀδύνατον δὲ προσιμεῖν καὶ μὴ τοὺς αὐτοὺς κιν-
 δύνους, οὐ περὶ τῶν ὀνομάτων ἀλλὰ περὶ τῶν ἔργων
 ἐθέλησαντι προσλαβεῖν· λόγῳ μὲν γὰρ τὴν ἡμετέραν
 4 δύναμιν σφῶσι ἂν τις, ἔργῳ δὲ τὴν αὐτοῦ σωτηρίαν. καὶ
 μάλιστα εἰκὸς ἦν ὑμᾶς, ὦ Καμαρινάιοι, ὁμόρους ὄντας
 καὶ τὰ δευτέρω κινδυνεύοντας προορᾶσθαι αὐτὰ καὶ μὴ
 μαλακῶς ὥσπερ νῦν ξυμμαχεῖν, αὐτοὺς δὲ πρὸς ἡμᾶς
 μᾶλλον ἰόντας, ἅπερ, εἰ ἐς τὴν Καμαριναίαν πρῶτον
 ἀφίκοντο οἱ Ἀθηναῖοι, θεόμενοι ἂν ἐπεκαλεῖσθε, ταῦτα
 ἐκ τοῦ ὁμοίου καὶ νῦν παρακελευομένους, ὅπως μὴδὲν
 ἐνδῶσομεν, φαίνεσθαι. ἀλλ' οὐδ' ὑμεῖς νῦν γέ πω οὐδ'
 οἱ ἄλλοι ἐπὶ ταῦτα ὥρμησθε.

79. „Αἰελλία δὲ ἴσως τὸ δίκαιον πρὸς τε ἡμᾶς καὶ
 πρὸς τοὺς ἐπιόντας θεραπεύσετε, λέγοντες ξυμμαχίαν
 εἶναι ὑμῖν πρὸς Ἀθηναίους· ἦν γὰρ οὐκ ἐπὶ τοῖς φίλοις
 ἐποιήσασθε, τῶν δὲ ἐχθρῶν ἦν τις ἐφ' ὑμᾶς ἰη, καὶ τοῖς
 γὰρ Ἀθηναίοις βοηθεῖν, ὅταν ὑπ' ἄλλων, καὶ μὴ αὐτοὶ ὥσ-
 περ νῦν τοὺς πέλας ἀδικῶσιν, ἐπεὶ οὐδ' οἱ Ἑγγίνοι ὄντες
 Χαλκιδῆς Χαλκιδείας ὄντας Λεοντίνους ἐθέλουσι ξυγκατ-
 2 οικίζειν. καὶ δεινὸν εἰ ἐκεῖνοι μὲν τὸ ἔργον τοῦ καλοῦ δι-
 καιώματος ὑποπτεύοντες ἀλόγως σωφρονοῦσιν, ὑμεῖς δ'
 εὐλόγῳ προφάσει τοὺς μὲν φύσει πολεμίους βούλεσθε
 ὠφελεῖν, τοὺς δὲ ἐτι μᾶλλον φύσει ξυγγενεῖς μετὰ τῶν

ἐχθρίστων διαφθεῖραι. ἀλλ' οὐ δίκαιον, ἀμύνειν δὲ καὶ μὴ φοβείσθαι τὴν παρασκευὴν αὐτῶν· οὐ γάρ, ἢν ἡμεῖς ξυστώμεν πάντες, θεινὴ ἐστίν, ἀλλ' ἦν, ὅπερ οὗτοι σπεύδουσι, τάναντία διαστῶμεν, ἐπεὶ οὐδὲ πρὸς ἡμᾶς μόνους ἐλθόντες καὶ μάχῃ περιγεγόμενοι ἐπραξάν ἃ ἐβούλοντο, ἀπῆλθον δὲ διὰ τάχους.

80. Ὡστε οὐκ ἀθρώους γε οὕτως εἰκὸς ἀθυμεῖν, λέναι δὲ ἐς τὴν ξυμμαχίαν προθυμότερον, ἄλλως τε καὶ ἀπὸ Πελοποννησίου παρεσομένης ὠφελίας, οἱ τῶνδε κρείσσους εἶσι τὸ παράπαν τὰ πολέμια· καὶ μὴ ἐκείνην τὴν προμηθίαν δοκεῖν τῷ ἡμῖν μὲν ἴσην εἶναι, ὑμῖν δὲ ἀσφαλῆ, τὸ μηδετέροις δὴ ὥς καὶ ἀμφοτέρων ὄντας ξυμμάχους βοηθεῖν. οὐ γὰρ ἔργῳ ἴσον ὥσπερ τῷ δικαιώματι ἐστίν. εἰ γὰρ δι' ὑμᾶς μὴ ξυμμαχήσαντας ὃ τε παθὼν σφαλῆσται καὶ ὁ κρατὼν περιέσται, τί ἄλλο ἢ τῇ αὐτῇ ἀπουσίᾳ τοῖς μὲν οὐκ ἡμῖνατε σωθῆναι, τοὺς δὲ οὐκ ἐκωλύσατε κακοῦς γενέσθαι; καίτοι κάλλιον τοῖς ἀδικουμένοις καὶ ἅμα ξυγγενέσι προσθεμένους τὴν τε κοινὴν ὠφελίαν τῇ Σικελίᾳ φυλάξαι καὶ τοὺς Ἀθηναίους φίλους δὴ ὄντας μὴ εἶσαι ἀμαρτεῖν. ξυνελόντες τε λέγομεν οἱ Συρακόσιοι ἐκδιδάσκειν μὲν οὐδὲν ἔργον εἶναι σαφῶς οὔτε ὑμᾶς οὔτε τοὺς ἄλλους περὶ ὧν αὐτοὶ οὐδὲν χεῖρον γινώσκετε· διόμεθα δὲ καὶ μαρτυρόμεθα ἅμα, εἰ μὴ πείσομεν, ὅτι ἐπιβουλευόμεθα μὲν ὑπὸ Ἰώνων αἰεὶ πολεμίων, προδιδόμεθα δὲ ὑπὸ ὑμῶν Ἀσωρῆς Ἀσωρίων. καὶ εἰ καταστρέψονται ἡμᾶς Ἀθηναῖοι, ταῖς μὲν ὑμετέ-
4
ραις γνώμαις κρατήσουσι, τῷ δ' αὐτῶν ὀνόματι τιμηθήσονται, καὶ τῆς νίκης οὐκ ἄλλον τινὰ ἄθλον ἢ τὸν τὴν νίκην παρασχόντα λήψονται· καὶ εἰ αὖ ἡμεῖς περιεσθ-
5
μεθα, τῆς αἰτίας τῶν κινδύνων οἱ αὐτοὶ τὴν τιμωρίαν ὑφέξετε. σκοπεῖτε οὖν καὶ αἰρεῖσθε ἥδη ἢ τὴν αὐτίκα ὁ κινδύνως δουλείαν ἢ καὶ περιγεγόμενοι μεθ' ἡμῶν

τούσδε τε μὴ αἰσχροῦς δεσπότας λαβεῖν καὶ τὴν πρὸς ἡμᾶς ἔχθραν μὴ ἂν βραχείαν γενομένην διαφυγεῖν.

81. Τοιαῦτα μὲν ὁ Ἑρμοκράτης εἶπεν· ὁ δ' Εὐφρομος ὁ τῶν Ἀθηναίων πρεσβευτὴς μετ' αὐτὸν τοιαύδε.

82. „Ἀφικόμεθα μὲν ἐπὶ τῆς πρότερον οὕσης ξυμμαχίας ἀνανεώσει, τοῦ δὲ Συρακοσίου καταπαμένου ἀνάγκη καὶ περὶ τῆς ἀρχῆς εἰπεῖν ὥς εἰκότως ἔχομεν. τὸ μὲν οὖν μέγιστον μαρτύριον αὐτὸς εἶπεν ὅτι οἱ Ἴωνες αἰεὶ ποτε πολέμιοι τοῖς Ἀσριεῦσιν εἰσιν. ἔχει δὲ καὶ οὕτως· ἡμεῖς γάρ Ἴωνες ὄντες Πελοποννησίοις Ἀσριεῦσιν καὶ πλείοσιν οὔσι καὶ παροικοῦσιν ἐσκειψάμεθα ὅτῳ τρόπῳ ἥμιστα αὐτῶν ὑπακουσόμεθα· καὶ μετὰ τὰ Μηδικὰ ναῦς κτησάμενοι τῆς μὲν Λακεδαιμονίων ἀρχῆς καὶ ἡγεμονίας ἀπηλλάγημεν, οὐδὲν προσῆκον μᾶλλον τι ἐκείνους ἡμῖν ἢ καὶ ἡμᾶς ἐκείνοις ἐπιτάσσειν, πλὴν καθ' ὅσον ἐν τῷ παρόντι μεῖζον ἴσχυον, αὐτοὶ δὲ τῶν ὑπὸ βασιλεῖ πρότερον ὄντων ἡγεμόνες καταστάντες οἰκοῦμεν, νομίσαντες ἥμιστ' ἂν ὑπὸ Πελοποννησίοις οὕτως εἶναι, δύναμιν ἔχοντες ἢ ἀμυνούμεθα, καὶ ἐς τὸ ἀκριβὲς εἰπεῖν οὐδὲ ἀδίκως καταστρεφάμενοι τοὺς τε Ἴωνας καὶ νησιώτας, οὓς ξυγγενεῖς φασιν ὄντας ἡμᾶς Συρακοσίοις δεδουλωσθαι. ἤλθον γὰρ ἐπὶ τὴν μητρόπολιν ἐφ' ἡμᾶς μετὰ τοῦ Μηδου καὶ οὐκ ἐτόλμησαν ἀποστάντες τὰ οἰκεῖα φθεῖραι, ὥσπερ ἡμεῖς ἐκλιπόντες τὴν πόλιν, δουλείαν δὲ αὐτοὶ τε ἐβούλουντο καὶ ἡμῖν τὸ αὐτὸ ἐπενεργεῖν.

83. „Ἄνθ' ὧν ἄξιοί τε ὄντες ἅμα ἄρχομεν, ὅτι τε ναυτικὸν πλεῖστόν τε καὶ προθυμίαν ἀπροφάσιστον παρεσχόμεθα ἐς τοὺς Ἕλληνας, καὶ διότι καὶ τῷ Μηδῳ ἐτόλμως τοῦτο θραῶντες οὗτοι ἡμᾶς ἐβλαπτον, ἅμα δὲ τῆς πρὸς Πελοποννησίους ἰσχύος ὀρεγόμενοι. καὶ οὐ καλλιπούμεθα ὥς ἢ τὸν βάρβαρον μόνοι καθελόντες εἰκότως ἄρχομεν ἢ ἐπ' ἐλευθερίᾳ τῇ τῶνδε μᾶλλον ἢ τῶν

ἔμπάντων τε καὶ τῇ ἡμετέρᾳ αὐτῶν κινδυνεύσαντες. πᾶσι δὲ ἀνεπίφθορον τὴν προσήκουσαν σωτηρίαν ἐκπο-
 ρίξεσθαι. καὶ νῦν τῆς ἡμετέρας ἀσφαλείας ἕνεκα καὶ ἐν-
 θάδε παρόντες ὁρῶμεν καὶ ὑμῖν ταῦτα συμφέροντα. ἀπο-
 φαίνομεν δὲ ἐξ ὧν οἶδε τε διαβάλλουσι καὶ ὑμεῖς μάλιστα
 ἐπὶ τὸ φοβερώτερον ὑπονοεῖτε, εἰδότες τοὺς περιδεῶς
 ὑποπτεύοντάς τι λόγου μὲν ἡδονῇ τὸ παραντίκα τερπο-
 μένους, τῇ δ' ἐγγειρήσει ὕστερον τὰ συμφέροντα πρᾶσ-
 σοντας. τὴν τε γὰρ ἐκεῖ ἀρχὴν εἰρήκαμεν διὰ δέος ἔχειν
 καὶ τὰ ἐνθάδε διὰ τὸ αὐτὸ ἡκεῖν μετὰ τῶν φίλων ἀσφα-
 λῶς καταστησόμενοι, καὶ οὐ δουλωσόμενοι, μὴ παθεῖν
 δὲ μᾶλλον τοῦτο κωλύσοντας.

84. Ἡπολλάβη δὲ μηδεὶς ὥς οὐδὲν προσήκον ὑμῶν
 κηδόμεθα, γνοὺς ὅτι σφραμένων ὑμῶν καὶ διὰ τὸ μὴ
 ἀσθενεῖς ὑμᾶς ὄντας ἀντέχειν Συρακοσίοις ἡσσαν ἂν τοῦ-
 των πεμφάντων τινὰ δύναμιν Πελοποννησίοις ἡμεῖς βλα-
 ποίμεθα. καὶ ἐν τούτῳ προσήκετε ἤδη ἡμῖν τὰ μέγιστα.
 διόπερ καὶ τοὺς Ἀθοντίνοὺς εὐλογον κατοικίξιν, μὴ ὑπη-
 κόους ὥσπερ τοὺς ξυγγενεῖς αὐτῶν τοὺς ἐν Εὐβοίᾳ, ἀλλ'
 ὥς δυνατωτάτους, ἵνα ἐκ τῆς σφετέρας ὁμοροὶ ὄντες τοῖσδε
 ὑπὲρ ἡμῶν λυπηροὶ ᾧσι. τὰ μὲν γὰρ ἐκεῖ καὶ αὐτοὶ ἀρ-
 κοῦμεν πρὸς τοὺς πολεμίους, καὶ ὁ Χαλκιδεὺς, ὃν ἀλό-
 γως ἡμᾶς φησι δουλωσαμένους τοὺς ἐνθάδε ἐλευθεροῦν,
 ξύμφορος ἡμῖν ἀπαράσκευος ὢν καὶ χρήματα μόνον φέ-
 ρων, τὰ δὲ ἐνθάδε καὶ Ἀθοντίνοι καὶ οἱ ἄλλοι φίλοι ὅτι
 μάλιστα αὐτονομούμενοι.

85. Ἄνδρι δὲ τυράννῳ ἢ πόλει ἀρχὴν ἐχούσῃ οὐδὲν
 ἄλογον ὅ τι συμφέρον οὐδ' οἰκτεῖον ὅ τι μὴ πιστόν· πρὸς
 ἕκαστα δὲ δεῖ ἢ ἐχθρὸν ἢ φίλον μετὰ καιροῦ γίνεσθαι.
 καὶ ἡμᾶς τοῦτο ὠφελεῖ ἐνθάδε, οὐκ ἦν τοὺς φίλους κα-
 κώσωμεν, ἀλλ' ἦν οἱ ἐχθροὶ διὰ τὴν τῶν φίλων ὁμίην
 ἀδύνατοι ᾧσιν. ἀπιστεῖν δὲ οὐ χρή· καὶ γὰρ τοῖς ἐκεῖ

ξυμμάχοις ὥς ἕκαστοι χρήσιμοι ἐξηγούμεθα, Χίους μὲν
 καὶ Μηθύναιους νεῶν παροχῇ αὐτονόμους, τοὺς δὲ πολ-
 λούς χρημάτων βιαιότερον φορᾶ, ἄλλους δὲ καὶ παύ-
 ῃ ἐλευθέρως ξυμμαχοῦντας, καίπερ νησιώτας ὄντας καὶ ἐν
 λήπτοις, διότι ἐν χωρίοις ἐπικαίροις εἰσὶ περὶ τὴν Π-
 3 λοπόννησον. ὥστε καὶ τὰνθάδε εἰκὸς πρὸς τὸ λυσιτελεῖν
 καί, ὃ λέγομεν, ἐς Συρακοσίους θέος καθίστασθαι. αὐ-
 τῶν γὰρ ἐφλένται ὑμῶν καὶ βούλονται ἐπὶ τῷ ἡμετέ-
 ρῳ ξυστήσαντες ὑμᾶς ὑπόπτῳ βίᾳ ἢ κατ' ἐρημίαν, ἀπράκτου
 ἡμῶν ἀπελθόντων, αὐτοὶ ἄρξαι τῆς Σικελίας. ἀνάγκη
 ἡν ξυστήτε πρὸς αὐτούς· οὔτε γὰρ ἡμῖν ἐτι ἔσται ἰσχυ-
 ροσαύτη ἐς ἐν ξυστάσῃ εὐμεταχείριστος, οὔθ' οἷδ' ἀσθεν-
 εῖς ἂν ἡμῶν μὴ παρόντων πρὸς ὑμᾶς εἶεν.

86. „Καὶ ὅτε ταῦτα μὴ δοκίῃ, αὐτὸ τὸ ἔργον ἐλέγχ-
 οῦν τὸ γὰρ πρότερον ἡμᾶς ἐπηγάγεσθε οὐκ ἄλλον τινὰ πο-
 σείοντες φόβον ἢ, εἰ περιοφόμεθα ὑμᾶς ὑπὸ Συρακο-
 2 σίοις γενέσθαι, ὅτι καὶ αὐτοὶ κινδυνεύσομεν. καὶ νῦν
 δίκαιον, ὥπερ καὶ ἡμᾶς ἡξιοῦτε λόγῳ πεῖθειν, τῷ αὐ-
 τῷ ἀπιστεῖν, οὐδ' ὅτι δυνάμει μείζονι πρὸς τὴν τῶνδε ἰσχυ-
 ράμεν ὑποπτεύεσθαι, πολὺ δὲ μᾶλλον τοῖσδε ἀπι-
 3 στεῖν. ἡμεῖς μὲν γε οὔτε ἐμμεῖναι δυνατόι μὴ μεθ' ὑμῶν
 εἶτε καὶ γενόμενοι κακοὶ κατεργασαίμεθα, ἀδύνατον
 κατασχεῖν διὰ μῆκος τε πλοῦ καὶ ἀπορίας φυλακῆς πόλεω
 μεγάλων καὶ τῇ παρασκευῇ ἡπειρωτικῶν· οἷδε δὲ
 στρατοπέδῳ, πόλει δὲ μείζονι τῆς ἡμετέρας παρουσίᾳ
 ἐποικοῦντες ὑμῖν αἰεὶ τε ἐπιβουλεύουσι καί, ὅταν καιρὸς
 λάβωσιν ἐκάστου, οὐκ ἀνιάσιν (ἐδείξαν δὲ καὶ ἄλλα ἡμῶν
 4 καὶ τὰ ἐς Λεοντίνοους), καὶ νῦν τολμῶσιν ἐπὶ τοὺς ταῦτα
 κωλύοντας καὶ ἀνέχοντας τὴν Σικελίαν μέχρι τοῦδε
 5 ὑπ' αὐτούς εἶναι παρακαλεῖν ὑμᾶς ὡς ἀναισθητοὺς. πολλοὶ
 δὲ ἐπὶ ἀληθεστέραν γε σωτηρίαν ἡμεῖς ἀντιπαρακαλοῦ-
 μεν, δεόμενοι τὴν ὑπάρχουσαν ἐκ' ἀλλήλων ἀμφοτέρω

μὴ προδιδόναι, νομίσαι τε τοισδε μὲν καὶ ἄνεν ξυμμά-
χων αἰεὶ ἐφ' ὑμᾶς ἐτοιμὴν διὰ τὸ πλῆθος εἶναι ὁδόν, ὑμῖν
δ' οὐ πολλάκις παρασχῆσιν μετὰ τοσῆσδε ἐπικουρίας
ἀμύνασθαι· ἦν εἰ τῷ ὑπόπτῳ ἢ ἄπρακτον εἰσέετε ἀπελ-
θεῖν ἢ καὶ σφαιλίσαν, ἔτι βουλήσεσθε καὶ πολλοστὸν
μόριον αὐτῆς ἰδεῖν, ὅτε οὐδὲν ἔτι περαινέι παραγενόμε-
νον ὑμῖν.

87. „Ἀλλὰ μήτε ὑμεῖς, ὦ Καμαριναῖοι, ταῖς τῶνδε
διαβολαῖς ἀναπείθεσθε μήτε οἱ ἄλλοι· εἰρήκαμεν δ' ὑμῖν
πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν περὶ ὧν ὑποπτευόμεθα, καὶ ἔτι ἐν
κεφαλαίοις ὑπομνήσαντες ἀξιόσομεν πείθειν. φαιδὲν γὰρ
ἄρχειν μὲν τῶν ἐκεί, ἵνα μὴ ὑπακούωμεν ἄλλου, ἐλευ-
θεροῦν δὲ τὰ ἐνθάδε, ὅπως μὴ ὑπ' αὐτῶν βλαπτώμεθα,
πολλὰ δ' ἀναγκάξεσθαι πράσσειν, διότι καὶ πολλὰ φνυ-
λασσόμεθα, ξύμμαχοι δὲ καὶ νῦν καὶ πρότερον τοῖς ἐν-
θάδε ὑμῶν ἀδικουμένοις οὐκ ἄκλητοι παρακληθέντες δὲ
ἤκειν. καὶ ὑμεῖς μὴθ' ὥς δικασταὶ γενόμενοι τῶν ἡμῖν³
ποιουμένων μὴθ' ὥς σωφρονισταί, ὃ χαλεπὸν ἤδη, ἀπο-
τρέπειν πειρᾶσθε, καθ' ὅσον δέ τι ὑμῖν τῆς ἡμετέρας
πολυπραγμοσύνης καὶ τρόπου τὸ αὐτὸ ξυμφέρει, τοῦτω
ἀπολαβόντες χρήσασθε, καὶ νομίσατε μὴ πάντας ἐν ἴσῳ
βλάπτειν αὐτά, πολὺν δὲ πλείους τῶν Ἑλλήνων καὶ ὠφε-
λεῖν. ἐν παντὶ γὰρ πᾶς χωρίῳ, καὶ ᾧ μὴ ὑπάρχομεν, ὃ⁴
τε οἴομενος ἀδικήσεσθαι καὶ ὁ ἐπιβουλεύων διὰ τὸ ἐτοι-
μὴν ὑπεῖναι ἐλπίδα τῷ μὲν ἀντιτυχεῖν ἐπικουρίας ἀφ'
ἡμῶν, τῷ δέ, εἰ ἡξομεν, μὴ ἀδεῖς εἶναι κινδυνεύειν,
ἀμφοτέροι ἀναγκάζονται ὁ μὲν ἄκων σωφρονεῖν, ὁ δ'
ἀπραγμόνως σφάζεσθαι. ταύτην οὖν τὴν κοινὴν τῷ τε θεῷ⁵
μένῳ καὶ ὑμῖν νῦν παροῦσαν ἀσφάλειαν μὴ ἀπώσθησθε,
ἀλλ' ἐξιώσαντες τοῖς ἄλλοις, μεθ' ἡμῶν τοῖς Συρακο-
σίοις, ἀντὶ τοῦ αἰεὶ φυλάσσεσθαι αὐτούς, καὶ ἀντεπιβου-
λεῦσθαι ποτε ἐκ τοῦ ὁμοίου μεταλάβετε.“

88. Τοιαῦτα δὲ ὁ Εὐφημος εἶπεν. οἱ δὲ Καμαριναῖοι ἐπεπόνθεσαν τοιόνδε. τοῖς μὲν Ἀθηναίοις εὐνοὶ ἦσαν πλὴν καθ' ὅσον [εἰ] τὴν Σικελίαν φόντο αὐτοὺς δουλεύσεσθαι, τοῖς δὲ Συρακοσίοις αἰὲ κατὰ τὸ ὅμορον διάφοροι· δεδιότες δ' οὐχ ἦσσαν τοὺς Συρακοσίους ἐγγὺς ὄντας μὴ καὶ ἄνευ σφῶν περιγένηνται, τό τε πρῶτον αὐτοῖς τοὺς ὀλίγους ἱππέας ἐπεμψαν καὶ τὸ λοιπὸν ἐδόκει αὐτοῖς ὑπουργεῖν μὲν τοῖς Συρακοσίοις μᾶλλον ἔργῳ, ὥς ἂν δύνωνται μετριοτάτα, ἐν δὲ τῷ παρόντι, ἵνα μὴ τοῖς Ἀθηναίοις ἔλασσον δοκῶσι νείμαι, ἐπειδὴ καὶ ἐπικρατέστεροι τῇ μάχῃ ἐγένοντο, λόγῳ ἀποκρίνασθαι τοῖς ἄμφοτέροις. καὶ οὕτω βουλευσάμενοι ἀπεκρίναντο, ἐπεὶ δὴ τυγχάνει ἄμφοτέροις οὐσι ξυμμάχοις σφῶν πρὸς ἀλλήλους πόλεμος ὢν, εὖορκον δοκεῖν εἶναι σφίσι ἐν τῷ παρόντι μηδετέροις ἀμύνειν. καὶ οἱ πρέσβεις ἑκατέρωθεν ἀπῆλθον.

3 Καὶ οἱ μὲν Συρακοῖσιοι τὰ καθ' ἑαυτοὺς ἐξηρτύνοντο εἰς τὸν πόλεμον, οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἐν τῇ Νάξῳ ἐστρατοπεδευμένοι τὰ πρὸς τοὺς Σικελοὺς ἐπρασσον, ὅπως αὐτοὶ ὥς πλεῖστοι προσχωρήσονται. καὶ οἱ μὲν πρὸς τὰ πεδία μᾶλλον τῶν Σικελῶν, ὑπήκοοι ὄντες τῶν Συρακοσίων οὐ πολλοὶ ἀφειστήκεσαν· τῶν δὲ τὴν μεσόγειαν ἐχόντων αὐτόνομοι οὐσαι καὶ πρότερον αἰὲ αἰ οἰκήσεις εὐθὺς πλὴν ὀλίγοι, μετὰ τῶν Ἀθηναίων ἦσαν, καὶ σιτόν τε

5 κατεκόμιζον τῷ στρατεύματι καὶ εἰδὼν οἱ καὶ χρήματα. ἐπὶ δὲ τοὺς μὴ προσχωροῦντας οἱ Ἀθηναῖοι στρατεύοντες τοὺς μὲν προσσηνάγκαζον, τοὺς δὲ καὶ ὑπὸ τῶν Συρακοσίων, φρουροὺς τε πεμπόντων καὶ βοηθούντων, ἀπεκάλυνον. τὸν τε χειμῶνα μεθορμισάμενοι ἐκ τῆς Νάξου εἰς τὴν Κατάνην καὶ τὸ στρατόπεδον ὃ κατεκαύθη ὑπὸ τῶν Συρακοσίων αὐθις ἀνορθώσαντες διεχείμαζον. καὶ ἐπεμψαν μὲν εἰς Καρχηδόνα τριήρη περὶ φιλίας, εἰ δὲ

ναιντό τι ὠφελείσθαι, ἔπεμψαν δὲ καὶ εἰς Τυρσηνίαν, ἔστιν ὧν πόλεων ἐπαγγελλομένων καὶ αὐτῶν συμπολεμεῖν. περιήγγελλον δὲ καὶ τοῖς Σικελοῖς καὶ εἰς τὴν Ἑγέ-
 σταν πέμψαντες ἐκέλευον ἵππους σφίσι ὡς πλείστον
 πέμπειν, καὶ τὰλλα εἰς τὸν περιτειχισμόν, πλινθία καὶ
 σίδηρον, ἡτοίμαζον, καὶ ὅσα ἔδει, ὡς ἅμα τῷ ἥρι ἐξόμε-
 νοι τοῦ πολέμου.

Οἱ δ' εἰς τὴν Κόρινθον καὶ Λακεδαίμονα τῶν Συρα- 7
 κοσίων ἀποσταλέντες πρέσβεις τοὺς τε Ἰταλιώτας ἅμα
 παραπλέοντες ἐπειρῶντο πείθειν μὴ περιορᾶν τὰ γιγνό-
 μενα ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, ὡς καὶ ἐκείνοις ὁμοίως ἐπι-
 βουλευόμενα, καὶ ἐπειδὴ ἐν τῇ Κορίνθῳ ἐγένοντο, λό-
 γους ἐποιοῦντο ἀξιοῦντες σφίσι κατὰ τὸ ξυγγενὲς βοη-
 θεῖν. καὶ οἱ Κορίνθιοι εὐθὺς ψηφισάμενοι αὐτοὶ πρῶτοι 8
 ὥστε πάσῃ προθυμίᾳ ἀμύνειν, καὶ εἰς τὴν Λακεδαίμονα
 ξυναπέστελλον αὐτοῖς πρέσβεις, ὅπως καὶ ἐκείνους ξυ-
 ναπείθουεν τὸν τε αὐτοῦ πόλεμον σαφέστερον ποιεί-
 σθαι πρὸς τοὺς Ἀθηναίους καὶ εἰς τὴν Σικελίαν ὠφελίαν
 τινα πέμπειν. καὶ οἱ τε ἐκ τῆς Κορίνθου πρέσβεις παρ- 9
 ἦσαν εἰς τὴν Λακεδαίμονα καὶ Ἀλκιβιάδης μετὰ τῶν συμ-
 φυγάδων, περαιωθεὶς τότε εὐθὺς ἐπὶ πλοίου φορηγι-
 κοῦ ἐκ τῆς Θουρίας εἰς Κυλλήνην τῆς Ἠλείας πρῶτον,
 ἔπειτα ὕστερον εἰς τὴν Λακεδαίμονα αὐτῶν τῶν Λακεδαι-
 μονίων μεταπεμψάντων ὑπόσπονδος ἔλθων· ἐφοβείτο
 γὰρ αὐτοὺς διὰ τὴν περὶ τῶν Μαντινικῶν πράξιν. καὶ 10
 ξυνέβη ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν Λακεδαιμονίων τοὺς τε Κο-
 ρινθίους καὶ τοὺς Συρακοσίους τὰ αὐτὰ καὶ τὸν Ἀλκι-
 βιάδην δεομένους πείθειν τοὺς Λακεδαιμονίους. καὶ δια-
 νουμένων τῶν τε ἐφόρων καὶ τῶν ἐν τέλει ὄντων πρέ-
 σβεις πέμπειν εἰς Συρακούσας κωλύοντας μὴ συμβαίνειν
 Ἀθηναίοις, βοηθεῖν δὲ οὐ προθύμων ὄντων, παρελθόν

ὁ Ἀλκιβιάδης παρώξυνέ τε τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ ἐξώρμησε λέγων τοιαῦτα.

89. „Αναγκαῖον περὶ τῆς ἐμῆς διαβολῆς πρῶτον εἰς ὑμᾶς εἰπεῖν, ἵνα μὴ χεῖρον τὰ κοινὰ τῷ ὑπόπτῳ μου ἀκροάσῃσθε. τῶν δὲ ἐμῶν προγόνων τὴν προξενίαν ὑμῶν κατὰ τι ἐγκλημα ἀπεικόντων αὐτοὺς ἐγὼ πάλιν ἀναλαμβάνων ἐθεράπευον ὑμᾶς ἄλλα τε καὶ περὶ τὴν ἐκ Πύλου ξυμφοράν. καὶ διατελοῦντός μου προθύμου ὑμεῖς πρὸς Ἀθηναίους καταλασσόμενοι τοῖς μὲν ἐμοῖς ἐχθροῖς δύναμιν, δι' ἐκείνων πράξαντες, ἐμοὶ δὲ ἀτιμίαν περιέθετε. 3 καὶ διὰ ταῦτα δικαίως ὑπ' ἐμοῦ πρὸς τε τὰ Μαντινέων καὶ Ἀργείων τραπομένου καὶ ὅσα ἄλλα ἡναντιούμην ὑμῖν ἐβλάπτεσθε· καὶ νῦν, εἰ τις καὶ τότε ἐν τῷ πάσχειν οὐκ εἰκότως ὠρῆξέ το μοι, μετὰ τοῦ ἀληθοῦς σκοπῶν ἀναπειθέσθω· ἢ εἰ τις, διότι καὶ τῷ δήμῳ προσσεκίμην μᾶλλον, χεῖρῳ με ἐνόμιξε, μηδ' οὕτως ἡγήσεται ὀρθῶς ἄχθεσθαι. 4 τοῖς γὰρ τυράννοις αἰεὶ ποτε διάφοροί εἰσιν, πᾶν δὲ τὸ ἐναντιούμενον τῷ δυναστεύοντι δῆμος ἀνόμεσται· καὶ ἀπ' ἐκείνου ξυμπαρέμεινεν ἡ προστασία ἡμῖν τοῦ πλήθους. ἅμα δὲ τῆς πόλεως δημοκρατουμένης τὰ πολλὰ 5 ἀνάγκη ἦν τοῖς παροῦσιν ἐπισθαι. τῆς δὲ ὑπαρχούσης ἀκολασίας ἐπειρώμεθα μετριώτεροι εἰς τὰ πολιτικά εἶναι. ἄλλοι δ' ἦσαν καὶ ἐπὶ τῶν πάλαι καὶ νῦν οἱ ἐπὶ τὰ πονη- 6 ρότερα ἐξῆγον τὸν ὄχλον· οἵπερ καὶ ἐμὲ ἐξήλασαν. ἡμεῖς δὲ τοῦ ξύμπαντος προέστημεν, δικαιοῦντες ἐν τῷ σχήματι μεγίστη ἡ πόλις ἐτύγχανε καὶ ἐλευθερωτάτη οὕσα καὶ ὅπερ ἐδέξατο τις, τοῦτο ξυνδιασφῆναι· ἐπεὶ δημοκρατίαν γε καὶ ἐγινώσκουμεν οἱ φρονούντες τι, καὶ αὐτοὺς οὐδενὸς πᾶν χεῖρον, ὅσῳ καί*, λαιδορῆσαιμι· ἀλλὰ περὶ ὁμολογούμενης ἀνοίας οὐδὲν ἂν καινὸν λέγοιτο· καὶ τὸ μεθιστά- ναι αὐτὴν οὐκ ἐδόκει ἡμῖν ἀσφαλὲς εἶναι ὑμῶν πολέμιον προσκαδημένων.

90. „Καὶ τὰ μὲν εἰς τὰς ἐμὰς διαβολὰς τοιαῦτα ξυνέβη· περὶ δὲ ὧν ὑμῖν τε βουλευτέον καὶ ἐμοί, εἴ τι πλέον οἶδα, εἰσηγητέον, μάθετε ἤδη. ἐπλευσάμεν εἰς Σικελίαν 2 πρῶτον μὲν, εἰ δυνάμεθα, Σικελιώτας καταστρεφόμενοι, μετὰ δ' ἐκείνους αὐθις καὶ Ἰταλιώτας, ἔπειτα καὶ τῆς Καρχηδονίαν ἀρχῆς καὶ αὐτῶν ἀποπειράσונτες. εἰς δὲ προχωρήσεις ταῦτα ἢ πάντα ἢ καὶ τὰ πλείω, ἤδη τῇ Πελοποννήσῳ ἐμείλλομεν ἐπιχειρήσειν, κομίσαντες ξύμ- 3 πασαν μὲν τὴν ἐκείθεν προσγενομένην δύναμιν τῶν Ἑλλήνων, πολλοὺς δὲ βαρβάρους μισθωσάμενοι καὶ Ἰβήρας καὶ ἄλλους τῶν ἐκεῖ ὁμολογουμένως νῦν βαρβάρων μα- 4 υματάτους, τριήρεις τε πρὸς ταῖς ἡμετέραις πολλὰς ναυπηγησάμενοι, ἐχούσης τῆς Ἰταλίας ξύλα ἄφθονα, αἷς τὴν Πελοπόννησον πέριξ πολιορκοῦντες καὶ τῷ περὶ ἅμα ἐκ γῆς ἐφορμαῖς τῶν πόλεων τὰς μὲν βίᾳ λαβόντες, τὰς δ' ἐντειχισάμενοι ῥαδίως ἡλιπίζομεν καταπολεμήσειν καὶ 5 μετὰ ταῦτα καὶ τοῦ ξύμπαντος Ἑλληνικοῦ ἄρξειν. χρη- ματα δὲ καὶ σίτον, ὥστε εὐπορώτερον γίνεσθαι τι αὐ- τῶν, αὐτὰ τὰ προσγεγόμενα ἐκείθεν χωρὶα ἐμείλλε διαρκῆ 6 ἔνευ τῆς ἐνθένδε προσόδου παρέξειν.

91. „Τοιαῦτα μὲν περὶ τοῦ νῦν οἰχομένου στόλου παρὰ τοῦ τὰ ἐκριβέστατα εἰδότος ὡς διενεώθημεν ἀκηκόατε· καὶ ὅσοι ὑπόλοιποι στρατηγοί, ἦν δύνωνται, ὁμοίως αὐτὰ πράξουσιν. ὥς δέ, εἰ μὴ βοηθήσετε, οὐ περιέ- 2 σται τάκεν, μάθετε ἤδη. Σικελιώται γὰρ ἀπειρότεροι μὲν 3 εἰσιν, ὅμως δ' ἂν ξυστραφέντες ἀθρόοι καὶ νῦν ἐτι περιγένοιτο. Συρακόσιοι δὲ μόνον μάχη τε ἤδη πανδημὴ 4 ἡσσημένοι καὶ ναυσὶν ἅμα κατειργόμενοι ἀδύνατοι εἰσιναι τῇ νῦν Ἀθηναίων ἐκεῖ παρασκευῇ ἀντισχεῖν. καὶ εἰς 5 αὐτὴν ἡ πόλις ληφθήσεται, ἔχεται καὶ ἡ πᾶσα Σικελία, καὶ εὐθὺς καὶ Ἰταλία· καὶ ὃν ἄρτι κίνδυνον ἐκείθεν προ- 6 ἵπον, οὐκ ἂν διὰ μακροῦ ὑμῖν ἐπιπέσοι. ὥστε μὴ περὶ 4

τῆς Σικελίας τις οἰέσθω μόνον βουλευεῖν, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς Πελοποννήσου, εἰ μὴ ποιήσετε τάδε ἐν τάχει, στρατιάν τε ἐπὶ νεῶν πέμπετε τοιαύτην ἐκείσε οἵτινες αὐτε-
 ρείται κομισθέντες καὶ ὀπλιτεύουσιν εὐθύς, καὶ ὁ τῆς στρατιᾶς ἔτι χρησιμώτερον εἶναι νομίζω, ἄνδρα Σπαρτιάτην ἄρχοντα, ὥς ἂν τοὺς τε παρόντας ξυντάξῃ καὶ τοὺς μὴ θέλοντας προσαναγκάσῃ· οὕτω γὰρ οἱ τε ὑπάρχοντες ὑμῖν φίλοι θαρσύνουσι μᾶλλον καὶ οἱ ἐνδοιάζοντες ἀδε-
 5 ἔστερον προσάσι. καὶ τὰ ἐνθάδε χρὴ ἅμα φανερώτερον ἐκπολεμοῦν, ἵνα Συρακόσιοι τε νομίζοντες ὑμᾶς ἐπιμε-
 λισθαι μᾶλλον ἀντέχῃσι καὶ Ἀθηναῖοι τοῖς ἑαυτῶν ἡσ-
 10 σσον ἄλλην ἐπικουρίαν πέμπωσι. τιχίξειν δὲ χρὴ Λακε-
 δαιαν τῆς Ἀττικῆς, ὅπερ Ἀθηναῖοι μάλιστα ἀεὶ φοβούν-
 ται, καὶ μόνον αὐτοῦ νομίζουσι τῶν ἐν τῷ πολέμῳ οὐ διαπεπεισμένοι, βεβαιότατα δ' ἂν τις οὕτω τοὺς πολε-
 μίους βλάπτῃ, εἰ ἂ μάλιστα δεδιότας αὐτοὺς αἰσθάνοι-
 το, ταῦτα σαφῶς πυνθανόμενος ἐπιφέρει· εἰκὸς γὰρ αὐ-
 τοὺς ἀκριβέστατα ἐκαστοὺς τὰ σφέτερα αὐτῶν δεινὰ ἐπ-
 15 ισταμένους φοβεσθαι. ἂ δ' ἐν τῇ ἐπιτειχίσει αὐτοὶ ὠφε-
 λούμενοι τοὺς ἐναντίους κωλύετε, πολλὰ παρὲς τὰ μέγιστα κεφαλαιώσω. οἷς τε γὰρ ἡ χώρα κατεσκευάσται, τὰ πολλὰ πρὸς ὑμᾶς τὰ μὲν ληφθέντα, τὰ δ' αὐτόματα ἦξει· καὶ τὰς τοῦ Λαυρείου τῶν ἄργυρείων μεταλλῶν προσόδους καὶ ὅσα ἐπὶ γῆς καὶ δικαστηρίων νῦν ὠφε-
 λοῦνται εὐθύς ἀποστερηθῶσιν, μάλιστα δὲ τῆς ἀπὸ τῶν ξυμμάχων προσόδου ἥσσαν διαφορομένης, οἱ τὰ παρ' ὑμῶν νομίσαντες ἤδη κατὰ κράτος πολεμίσθαι ὀλιγω-
 ρήσουσι.

92. „Γίνεσθαι δὲ τι αὐτῶν καὶ ἐν τάχει καὶ προ-
 θυμότερον ἐν ὑμῖν ἐστίν, ὃ Λακεδαιμόνιοι, ἐπεὶ ὥς γε δυνατά, (καὶ οὐχ ἁμαρτήσεσθαι οἶμαι γνώμης) πάννυθα-
 20 ρω. καὶ χείρων οὐδενὶ ἄξιόν δοκεῖν ὑμῶν εἶναι, εἰ τῇ

ἡμῶν μετὰ τῶν πολεμιωτάτων, φιλόπολις ποτε δοκῶν εἶναι, νῦν ἐγκρατῶς ἐπιρχομαι, οὐδὲ ὑποπτεῦσθαι μου ἐς τὴν φρυγαδικὴν προθυμίαν τὸν λόγον. φρυγὰς τε γὰρ εἰμι τῆς τῶν ἐξελασάντων πονηρίας καὶ οὐ τῆς ὑμετέ-
 ρας, ἣν πεῖθησθέ μοι, ὠφελίας· καὶ πολεμιώτεροι οὐχ οἱ τοὺς πολεμίους πολέμιους γενέσθαι. τό τε φιλόπολι οὐκ ἂν ἐν ᾧ ἀδικοῦμαι ἔχω, ἀλλ' ἐν ᾧ ἀσφαλῶς ἐπολιτευθῇ. οὐδ' ἐπὶ πατριδα οὐσαν ἐτι ἡγοῦμαι νῦν εἶναι, πολλὴ δὲ μᾶλλον τὴν οὐκ οὐσαν ἀνακτασθαι. καὶ φιλόπολις οὗτος ὁρθῶς, οὐχ ὅς ἂν τὴν ἑαυτοῦ ἀδίκως ἀπολίσσας μὴ ἐπείῃ, ἀλλ' ὅς ἂν ἐκ παντὸς τρόπου διὰ τὸ ἐπιθυμεῖν πειραθῇ
 5 αὐτὴν ἀναλαβεῖν. οὕτως ἐμοὶ τε ἀξιῶ ὑμᾶς καὶ ἐς κίνδυνον καὶ ἐς ταλαιπωρίαν πᾶσαν ἀδεῶς χρῆσθαι, ὃ Λακε-
 δαιμόνιοι, γνόντας τοῦτον δὴ τὸν ὕψ' ἀπάντων προβαλ-
 λόμενον λόγον, ὥς εἰ πολέμιός γε ὢν σφόδρα ἐβλαπτον, καὶ φίλος ὢν ἱκανῶς ὠφελούην, ὅσῳ τὰ μὲν Ἀθηναίων οἶδα, τὰ δ' ὑμέτερα ἤκαζον, καὶ αὐτοὺς νῦν νομίσαντας περὶ μεγίστων δὴ τῶν διαφερόντων βουλευέσθαι μὴ ἀπο-
 10 κνεῖν τὴν ἐς τὴν Σικελίαν τε καὶ ἐς τὴν Ἀττικὴν στρα-
 τεάν, ἵνα τὰ τε ἐκεῖ βραχέϊ μορῷ ξυμπαράγενόμενοι με-
 γάλα σώσῃτε καὶ Ἀθηναίων τὴν τε οὐσαν καὶ τὴν μέλ-
 λουσιν δύναμιν καθέλῃτε, καὶ μετὰ ταῦτα αὐτοὶ τε ἀσφα-
 λῶς οἰκῇτε καὶ τῆς ἡπείρου Ἑλλάδος ἐκούσης καὶ οὐ βίβη-
 15 κατ' εὐνοίαν δὲ ἡγήσθε.“

93. Ὁ μὲν Ἀλκιβιάδης τοσαῦτα εἶπεν. οἱ δὲ Λακεδα-
 20 μόνιοι διανοούμενοι μὲν καὶ αὐτοὶ πρότερον στρατεύειν ἐπὶ τὰς Ἀθήνας, μέλλοντες δ' ἐτι καὶ περιορῶμενοι, πολ-
 λῷ μᾶλλον ἐπερρώσθησαν διδάξαντος ταῦτα ἕκαστα αὐ-
 τοῦ καὶ νομίσαντες παρὰ τοῦ σαφίστατος εἰδότος ἀνηκο-
 25 εῖναι· ὥστε τῇ ἐπιτειχίσει τῆς Σικελίας προσείχον ἤδη τὸν νοῦν καὶ τὸ παραντίκα καὶ τοῖς ἐν τῇ Σικελίᾳ πέμ-
 30 ΘΥΚΥΔΙΔΗΣ. II. 9

πειν τινὰ τιμωρίαν. καὶ Γύλιππον τὸν Κλεανδρίδου προσ-
τάξαντες ἄρχοντα τοῖς Συρακοσίοις, ἐκέλευον μετ' ἐκεί-
νων καὶ τῶν Κορινθίων βουλευόμενον ποιεῖν ὅπῃ ἐκ τῶν
παρόντων μάλιστα καὶ τάχιστα τις ὠφελία ἦξει τοῖς ἐκεί-
8 οῖς δὲ δύο μὲν ναῦς τοὺς Κορινθίους ἤδη ἐκέλευν οἱ πέμ-
πειν εἰς Ἀσίην, τὰς δὲ λοιπὰς παρασκευάζεσθαι ὅσας
διανοοῦνται πέμπειν, καὶ ὅταν καιρὸς ᾗ, ἐτοίμας εἶναι
πλεῖν. ταῦτα δὲ ξυνθέμενοι ἀνεχώρουν ἐκ τῆς Λακε-
δαιμονος.

4 Ἀφίκετο δὲ καὶ ἡ ἐκ τῆς Σικελίας τριήρης τῶν Ἀθη-
ναίων, ἣν ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ ἐπὶ τε χρήματα καὶ
ἱππέας. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀκούσαντες ἐψηφίσαντο τὴν τε
τροφὴν πέμπειν τῇ στρατιᾷ καὶ τοὺς ἱππέας. καὶ ὁ χει-
μῶν ἐτελεύτα, καὶ ἑβδομον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ
ἐτελεύτα τῷδε ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψεν.

94. Ἄμα δὲ τῷ ἡρι εὐθύς ἀρχομένου τοῦ ἐπιγιννο-
μένου θέρους οἱ ἐν τῇ Σικελίᾳ Ἀθηναῖοι ἄραντες ἐκ τῆς
Κατάνης παρέπλευσαν ἐπὶ Μεγάρων τῶν ἐν τῇ Σικελίᾳ,
οὓς ἐπὶ Γέλωνος τοῦ τυράννου, ὥσπερ καὶ πρότερόν μοι
εἴρηται, ἀναστήσαντες Συρακοῖοι αὐτοὶ ἔχουσι τὴν γῆν.
2 ἀποβάντες δὲ ἐδήωσαν τοὺς τε ἄγρους καὶ ἐλθόντες ἐπὶ
ἔρυμά τι τῶν Συρακοσίων καὶ οὐχ ἑλόντες αὐτίς καὶ περὶ
καὶ ναυσὶ παρακομισθέντες ἐπὶ τὸν Τηρίαν ποταμὸν τὸ
τε πεδῖον ἀναβάντες ἐδήουν καὶ τὸν σίτον ἐνεπίμπρασαν,
καὶ τῶν Συρακοσίων τισὶ περιτυχόντες οὐ πολλοὺς καὶ
ἀποκτείναντες τέ τινας καὶ τροπαῖον στήσαντες ἀνεχώ-
3 ρησαν ἐπὶ τὰς ναῦς. καὶ ἀποπλεύσαντες εἰς Κατάνην,
ἐκεῖθεν δὲ ἐπισιτισάμενοι πάσῃ τῇ στρατιᾷ ἑχώρουν ἐπὶ
Κεντόρικα, Σικελικὸν πόλισμα, καὶ προσαναγόμενοι ὁμο-
λογίᾳ ἀπῆσαν, πιμπράντες ἅμα τὸν σίτον τῶν τε Ἰνυσ-
4 αίων καὶ τῶν Ὑβλαίων. καὶ ἀφικόμενοι εἰς Κατάνην κα-
ταλαμβάνουσι τοὺς τε ἱππέας ἦκοντας ἐκ τῶν Ἀθηναίων

πεντήκοντα καὶ διακοσίους ἄνδρ' ἐκ τῶν ἱππῶν μετὰ σκευῆς,
ὥς αὐτόθεν ἱππῶν πορισθησομένων, καὶ ἱπποτοξότας
τριακόνα καὶ τέσσαρα ἀργυρίου τριακόσια.

95. Τοῦ δ' αὐτοῦ ἡρὸς καὶ ἐπ' Ἀργος στρατεύσαι-
τες Λακεδαιμόνιοι μέχρι μὲν Κλεωνῶν ἦλθον, σεισμοῦ
δὲ γενομένου ἀπεχώρησαν. καὶ Ἀργεῖοι μετὰ ταῦτα ἐσ-
βαλόντες εἰς τὴν Θυρεάτιν ὕμνον οὐσαν λείαν τῶν Λακε-
δαιμονίων πολλὴν ἔλαβον, ἣ ἐπράθη τεσσάρων οὐκ ἑλασ-
σον πέντε καὶ εἰκοσι. καὶ ὁ Θεσπιδέων δῆμος ἐν τῷ αὐτῷ 2
θέρει οὐ πολὺ ὕστερον ἐπιδήμιος τοῖς τὰς ἀρχὰς ἔχου-
σιν οὐ κατέσχευ, ἀλλὰ βοηθησάντων Θηβαίων οἱ μὲν
ξυνελήφθησαν, οἱ δ' ἐξέπεσον Ἀθήναζε.

96. Καὶ οἱ Συρακοῖοι τοῦ αὐτοῦ θέρους ὥς ἐπύ-
θοντο τοὺς ἱππέας ἦκοντας τοῖς Ἀθηναίοις καὶ μέλ-
λοντας ἤδη ἐπὶ σφῶν εἶναι, νομίσαντες, εἰ μὴ τῶν Ἐπι-
πολῶν κρατήσωσιν οἱ Ἀθηναῖοι, χωρίου ἀποκρήνου τε
καὶ ὑπὲρ τῆς πόλεως εὐθύς κειμένου, οὐκ ἂν ἠδύως
σφῶς, οὐδ' εἰ κρατοῖντο μάχη, ἀποτειχισθῆναι, διανο-
οῦντο τὰς προσαβάσεις αὐτῶν φυλάσσειν, ὅπως μὴ κατὰ
ταῦτα λάθωσι σφῶς ἀναβάντες οἱ πολέμοι· οὐ γὰρ ἂν
ἄλλη γὰρ αὐτοὺς δυνηθῆναι. ἐξήρτηται γὰρ τὸ ἄλλο χω- 2
ρίον, καὶ μέχρι τῆς πόλεως ἐπικλινές τέ ἐστι καὶ ἐπιφα-
νὲς πᾶν ἔσω· καὶ ὠνόμασται ὑπὸ τῶν Συρακοσίων διὰ
τὸ ἐπιπολῆς τοῦ ἄλλου εἶναι Ἐπιπολά. καὶ οἱ μὲν ἐξελ- 3
θόντες πανδημεὶ εἰς τὸν λειμῶνα τὸν παρὰ τὸν Ἀναπὸν
ποταμὸν ἅμα τῇ ἡμέρᾳ (ἐτύγχανον γὰρ αὐτοῖς καὶ οἱ
περὶ τὸν Ἑρμοκράτην στρατηγοὶ ἄρτι παρεληφότες τὴν
ἀρχήν), ἐξέτασιν τε ὅπλων ἐποιοῦντο καὶ ἑκακοσίους λο-
γάδας τῶν ὀπλιτῶν ἐξέκριναν πρότερον, ὧν ἦρχε Διό-
μιλος, φυγὰς ἐξ Ἀνδρου, ὅπως τῶν τε Ἐπιπολῶν εἰεν
φυλάκεις, καὶ ἦν εἰς ἄλλο τι δέη, ταχὺ ξυνεστῶτες παρα-
γίνονται.

97. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ταύτης τῆς νυκτός, ἢ τῇ ἐπιγ-
 γνομένη ἡμέρᾳ ἐξητάζοντο, ἔλαθον αὐτοὺς παντὶ ᾗδῃ τῷ
 στρατεύματι ἐκ τῆς Κατάνης σχόντες κατὰ τὸν Λέοντα
 καλούμενον, ὃς ἀπέχει τῶν Ἐπιπολῶν ἕξ ἢ ἑπτὰ σταδίου,
 καὶ τοὺς πεζοὺς ἀποβιβάσαντες, ταῖς τε ναυσὶν εἰς τὴν
 Θάψον καθορμισάμενοι· ἐστὶ δὲ χερσόνησος μὲν ἐν στενῷ
 ἰσθμῷ προύχουσα εἰς τὸ πέλαγος, τῆς δὲ Συρακοσίων πό-
 2 λεως οὔτε πλοῦν οὔτε ὁδὸν πολλὴν ἀπέχει. καὶ ὁ μὲν
 ναυτικὸς στρατὸς τῶν Ἀθηναίων ἐν τῇ Θάψῳ διαστει-
 ρωσάμενος τὸν ἰσθμὸν ἡσύχαζεν· ὁ δὲ πεζὸς ἐχώρει ἐν-
 θὺς ὁρόμῳ πρὸς τὰς Ἐπιπολάς καὶ φθάνει ἀναβάς κατὰ
 τὸν Εὐρύηλον πρὶν τοὺς Συρακοσίους αἰσθόμενους ἐκ
 3 τοῦ λειμῶνος καὶ τῆς ἐξετάσεως παραγενέσθαι. ἐβοήθουν
 δὲ οἱ τε ἄλλοι ὡς ἕκαστος τάχους εἶχε καὶ οἱ περὶ τὸν Διό-
 μιλον ἑκατόσιοι· στάδιοι δὲ πρὶν προσμῖξαι ἐκ τοῦ λει-
 μῶνος ἐγγίνοντο αὐτοῖς οὐκ ἔλασσον ἢ πέντε καὶ εἰκοσι-
 4 ἀποσπεύοντες οὖν αὐτοῖς τοιοῦτῳ τρόπῳ ἀτακτότερον
 καὶ μάχῃ νικηθέντες οἱ Συρακοῖοι ἐπὶ ταῖς Ἐπιπολάς
 ἀνεχώρησαν εἰς τὴν πόλιν· καὶ ὁ τε Διόμιλος ἀποθνήσκει
 καὶ τῶν ἄλλων ὡς τριακόσιοι. καὶ μετὰ τοῦτο οἱ Ἀθηναῖοι
 τροπαῖον τε στήσαντες καὶ τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους
 ἀποδόντες τοῖς Συρακοσίοις, πρὸς τὴν πόλιν αὐτὴν τῇ
 ὕστερα ἐπικαταβάντες, ὡς οὐκ ἐπεξῆσαν αὐτοῖς, ἐπ-
 αναχωρήσαντες φρούριον ἐπὶ τῷ Λαβδάλῳ ὠκοδόμησαν
 ἐπ' ἄκροις τοῖς κρημνοῖς τῶν Ἐπιπολῶν ὁρῶν πρὸς τὰ
 Μέγαρα, ὅπως εἴη αὐτοῖς, ὅποτε προδοίεν ἢ μαχούμενοι
 ἢ τειχοῦντες, τοῖς τε σκεύεσι καὶ τοῖς χρήμασιν ἀποθήκη.

98. Καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον αὐτοῖς ἦλθον ἐκ τε Ἑγέ-
 στης Ἰππῆς τριακόσιοι καὶ Σικελῶν καὶ Ναξίων καὶ ἄλ-
 λων τινῶν ὡς ἑκατόν· καὶ Ἀθηναίων ὑπῆρχον πενήτηκον-
 τα καὶ διακόσιοι, οἷς ἵππους τοὺς μὲν παρ' Ἑγισταίων
 καὶ Καταναίων ἔλαβον, τοὺς δ' ἐκρίναντο, καὶ ἑὺμπατεῖς

πεντήκοντα καὶ ἑκατόσιοι Ἰππῆς ἐυνελέγησαν. καὶ κατα-
 2 στήσαντες ἐν τῷ Λαβδάλῳ φυλακὴν ἐχώρουν πρὸς τὴν
 Συκὴν οἱ Ἀθηναῖοι, ἵνα περ καθεζόμενοι ἐτείχισαν τὸν
 κύκλον διὰ τάχους. καὶ ἐκπλήξιν τοῖς Συρακοσίοις παρ-
 ἴσχον τῷ τάχει τῆς οἰκοδομίας· καὶ ἐπεκτελδόντες μάχην
 διεννοοῦντο ποιεῖσθαι καὶ μὴ περιορᾶν. καὶ ἦδη ἀντιπα-
 3 ρατασσομένων ἀλλήλοις οἱ τῶν Συρακοσίων στρατηγοὶ
 ὡς ἐώρων σφίσι τὸ στρατεύμα διεσπασμένον τε καὶ οὐ βε-
 δνως ἐυντασσόμενον, ἀνῆγαγον ἄλιν εἰς τὴν πόλιν πλην
 μέρους τινὸς τῶν Ἰππίων· οὗτοι δὲ ὑπομείνοντες ἐκώ-
 λουν τοὺς Ἀθηναίους λιθοφορεῖν τε καὶ ἀποσκέδνασθαι
 μακροτέρην. καὶ τῶν Ἀθηναίων φυλὴ μία τῶν ὀπλιτῶν
 4 καὶ οἱ Ἰππῆς μετ' αὐτῶν πάντες ἐτρέφαντο τοὺς τῶν Συ-
 ρακοσίων Ἰππίας προσβαλόντες, καὶ ἀπέκτεινάν τε τινας
 καὶ τροπαῖον τῆς ἱππομαχίας ἐστήσαν.

99. Καὶ τῇ ὕστερα οἱ μὲν ἐτείχιζον τῶν Ἀθηναίων
 τὸ πρὸς βορέαν τοῦ κύκλου τεῖχος, οἱ δὲ λίθους καὶ ξύλα
 ἐνυφοροῦντες παρέβαλλον ἐπὶ τὸν Τρώγιλον καλούμε-
 νον αἶλ, ἥπερ βραχυτάτον ἐγγίνετο αὐτοῖς ἐκ τοῦ μεγά-
 λου λιμένος ἐπὶ τὴν ἑτέραν θάλασσαν τὸ ἀποτείχισμα. οἱ δὲ
 2 Συρακοῖοι οὐχ ἥκιστα Ἑρμοκράτους τῶν στρατηγῶν
 ἐσηγησαμένου μάχαις μὲν πανδημεῖ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους
 οὐκέτι ἐβούλοντο διακινδυνεύειν, ὑποτειχίζεον δὲ ἄμει-
 νον ἐδόκει εἶναι ἢ ἐκεῖνοι ἐμελλον ἄξειν τὸ τεῖχος, καὶ εἰ
 φθάσειαν, ἀποκλήσεις γίνεσθαι, καὶ ἅμα καὶ ἐν τούτῳ
 εἰ ἐπιβοηθοῖεν, μέρος ἀντιπέμπειν αὐτοῖς τῆς στρατιᾶς
 καὶ φθάνειν ἂν τοῖς σταυροῖς προκαταλαμβάνοντες τὰς
 ἐφόδους, ἐκείνους δὲ ἂν πανομένους τοῦ ἔργου πάντας
 3 ἂν πρὸς σφᾶς τρέπεσθαι. ἐτείχιζον οὖν ἐξελθόντες ἀπὸ
 τῆς σφετέρης πόλεως ἀρξάμενοι, κάτωθεν τοῦ κύκλου
 τῶν Ἀθηναίων ἐγκάρσιον τεῖχος ἄγοντες, τὰς τε ἐλάσας
 ἐκκόπτοντες τοῦ τεμένους καὶ πύργους ξυλίνους καθ-

4 ἰσάντες. αἱ δὲ νῆες τῶν Ἀθηναίων οὐπω ἐκ τῆς Θάψου
 περιεπεπλεύκεσαν ἐς τὸν μέγαν λιμένα, ἀλλ' ἔτι οἱ Συ-
 ρακόσιοι ἐκράτουν τῶν περὶ τὴν θάλασσαν, κατὰ γῆν δ'
 ἐκ τῆς Θάψου οἱ Ἀθηναῖοι τὰ ἐπιτήδεια ἐπήγοντο.

100. Ἐπειδὴ δὲ τοῖς Συρακοσίοις ἀρκούντως ἐδόκει
 εἶχειν ὅσα τε ἐσταυρώθη καὶ ἐκδομομήθη τοῦ ὑποτείχισμα-
 τος, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι οὐκ ἦλθον κωλύσοντες, φοβού-
 μενοι μὴ σφίσι δίχα γιγνομένοις ῥᾶον μάχωνται, καὶ
 ἅμα τὴν καθ' αὐτοὺς περιτείχισιν ἐπείγόμενοι, οἱ μὲν
 Συρακόσιοι φυλὴν μίαν καταλιπόντες φύλακα τοῦ οἴκο-
 δομήματος ἀνεχώρησαν ἐς τὴν πόλιν, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι
 τοὺς τε ὀχετοὺς αὐτῶν, οἱ ἐς τὴν πόλιν ὑπονομηδὸν πο-
 τοῦ ὕδατος ἡγμένοι ἦσαν, διέφθειραν, καὶ τηρήσαντες
 τοὺς τε ἄλλους Συρακοσίους κατὰ σκηναὺς ὄντας ἐν με-
 σημβρίᾳ καὶ τινας καὶ ἐς τὴν πόλιν ἀποκεχωρηκότας κα-
 τοὺς ἐν τῷ σταυρώματι ἀμελῶς φυλάσσοντας, τριακοσί-
 οὺς μὲν σφῶν αὐτῶν λογάδας καὶ τῶν ψιλῶν τινας ἐπιλέ-
 κτους ὀπλισμένους προύταξαν θεῖν δρόμῳ ἐξαπιναιῶ
 πρὸς τὸ ὑποτείχισμα, ἥ δ' ἄλλη στρατιὰ δίχα, ἥ μὲν μετ'
 τοῦ ἐτέρου στρατηγοῦ πρὸς τὴν πόλιν, εἰ ἐπιβοηθοῖται
 ἐχώρουν, ἥ δὲ μετὰ τοῦ ἐτέρου πρὸς τὸ σταύρωμα τὸ πα-
 2 ρὰ τὴν πυλίδα. καὶ προσβαλόντες οἱ τριακόσιοι αἰρουῖν
 τὸ σταύρωμα· καὶ οἱ φύλακες αὐτὸ ἐκλιπόντες κατέφυ-
 γον ἐς τὸ προτείχισμα τὸ περὶ τὸν Τεμενίτην. καὶ αὐτοὶ
 ξυνεσέπεσον οἱ διώκοντες, καὶ ἐντὸς γενόμενοι βία ἐξ-
 εκρούσθησαν πάλιν ὑπὸ τῶν Συρακοσίων, καὶ τῶν Ἀρ-
 γείων τινὲς αὐτόθι καὶ τῶν Ἀθηναίων οὐ πολλοὶ διε-
 3 φθάρησαν. καὶ ἐπαναχωρήσασα ἡ πᾶσα στρατιὰ τὴν
 ὑποτείχισιν καθέλκον καὶ τὸ σταύρωμα ἀνέσπασαν καὶ
 διεφύρηνσαν τοὺς σταυροὺς παρ' ἑαυτούς, καὶ τροπαῖα
 ἔστησαν.

101. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἀπὸ τοῦ κύκλου ἐτείχιζον

Ἀθηναῖοι τὸν κρημνὸν τὸν ὑπὲρ τοῦ ἔλους, ὃς τῶν Ἐπι-
πολῶν ταύτῃ πρὸς τὸν μέγαν λιμένα ὄρεα, καὶ ἥπερ αὐ-
τοῖς βραχύτατον ἐρίγνετο καταβᾶσι διὰ τοῦ ὀμαλοῦ καὶ
τοῦ ἔλους ἐς τὸν λιμένα τὸ περιτειχίσμα. καὶ οἱ Συρακο-
σίοι ἐν τούτῳ ἐξεληθόντες καὶ αὐτοὶ ἀπεσταύρουν αὐθις
ἄρξάμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως διὰ μέσου τοῦ ἔλους· καὶ τὰ-
φρον ἅμα παρώρουσον, ὅπως μὴ οἶόν τε ἢ τοῖς Ἀθηναί-
οις μέχρι τῆς θαλάσσης ἀποτειχίσαι. οἱ δ' ἐπειδὴ τὸ πρὸς
τὸν κρημνὸν αὐτοῖς ἐξείργαστο, ἐπιχειροῦσιν αὐθις τῷ
τῶν Συρακοσίων σταυρώματι καὶ τάφρῳ, τὰς μὲν αὐτὰς
κελεύσαντες περιπλεῦσαι ἐκ τῆς Θάψου ἐς τὸν μέγαν λι-
μένα τὸν τῶν Συρακοσίων, αὐτοὶ δὲ περὶ ὄρθρον κατα-
βάντες ἀπὸ τῶν Ἐπιπολῶν ἐς τὸ ὀμαλὸν καὶ διὰ τοῦ ἔλους
ἢ πηλῶδες ἦν καὶ στεριφώτατον θύρας καὶ ξύλα πλατεῖα
ἐπιθύντες καὶ ἐπ' αὐτῶν διαβαδίσαντες, αἰρουῦσιν ἅμα
ἔω τό τε σταύρωμα πλὴν ὀλίγου καὶ τὴν τάφρον, καὶ
ὑστερον καὶ τὸ ὑπολειφθὲν εἶλον· καὶ μάχῃ ἐγένετο, καὶ
[ἐν αὐτῇ] ἐνίκων οἱ Ἀθηναῖοι καὶ τῶν Συρακοσίων οἱ μὲν
τὸ δεξιὸν κέρας ἔχοντες πρὸς τὴν πόλιν ἔφευγον, οἱ δ'
ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ παρὰ τὸν ποταμόν. καὶ αὐτοὺς βουλό-
μενοι ἀποκλήσασθαι τῆς διαβάσεως οἱ τῶν Ἀθηναίων
τριακόσιοι λογάδες δρόμῳ ἠπείγοντο πρὸς τὴν γέφυραν.
θεύσαντες δὲ οἱ Συρακοσίοι (ἦσαν γὰρ καὶ τῶν ἱππέων
αὐτοῖς οἱ πολλοὶ ἐνταῦθα) ὁμόσε χωροῦσι τοῖς τριακο-
σίοις τούτοις, καὶ τρέπουσί τε αὐτοὺς καὶ ἐσβάλλουσιν ἐς
τὸ δεξιὸν κέρας τῶν Ἀθηναίων. καὶ προσπεσόντων αὐ-
τῶν ξυνεφοβήθη καὶ ἡ πρώτη φυλὴ τοῦ κέρως. ἰδὼν δὲ
ὁ Λάμαχος παρεβόηθει ἀπὸ τοῦ εὐωνύμου τοῦ ἐαυτῶν
μετὰ τοξοτῶν τε οὐ πολλῶν καὶ τοὺς Ἀργεῖους παραλα-
βών, καὶ ἐπιδιαβὰς τάφρον τινὰ καὶ μονωθεὶς μετ' ὀλί-
γων τῶν ξυνδιαβάντων ἀποθνήσκει αὐτός τε καὶ πάντε
ἢ ἐξ τῶν μετ' αὐτοῦ. καὶ τούτους μὲν οἱ Συρακοσίοι εὐ-

θὺς κατὰ τάχος φθάνουσιν ἀρπάσαντες πέραν τοῦ ποταμοῦ ἐς τὸ ἀσφαλές, αὐτοὶ δὲ ἐπιόντος ἤδη καὶ τοῦ ἄλλου στρατεύματος τῶν Ἀθηναίων ἀπεχώρουν.

102. Ἐν τούτῳ δὲ οἱ πρὸς τὴν πόλιν αὐτῶν τὸ πρῶτον καταφυγόντες ὡς ἐώρων ταῦτα γιγνόμενα, αὐτοὶ τε πάλιν ἀπὸ τῆς πόλεως ἀναθαρσύναντες ἀντατάξαντο πρὸς τοὺς κατὰ σφᾶς Ἀθηναίους, καὶ μέρος τι αὐτῶν πέμπουσιν ἐπὶ τὸν κύκλον τὸν ἐπὶ ταῖς Ἐπιπολαῖς, ἡγου-
2 μένοι ἐρῆμον αἰρήσειν. καὶ τὸ μὲν δεκάπλεθρον προτείχισμα αὐτῶν αἰρούσι καὶ διεπόρθησαν, αὐτὸν δὲ τὸν κύκλον Νικίας διεκόλυσεν· ἔτυχε γὰρ ἐν αὐτῷ δι' ἀσθενείαν ὑπολειμμένος· τὰς γὰρ μηχανὰς καὶ ξύλα ὅσα πρὸ τοῦ τείχους ἦν καταβεβλημένα, ἐμπρῆσαι τοὺς ὑπηρέτας ἐκέλευσεν, ὥς ἔγνω ἀδυνάτους ἐσομένους ἐρημιά-
3 ἰσιν ἀνδρῶν ἄλλω τρόπῳ περιγενέσθαι. καὶ ξυνέβη οὕτως· οὐ γὰρ ἔτι προσῆλθον οἱ Συρακοῖσιοι διὰ τὸ πῦρ, ἀλλὰ ἀπεχώρουν πάλιν. καὶ γὰρ πρὸς τε τὸν κύκλον βοήθειά ἤδη κάτωθεν τῶν Ἀθηναίων ἀποδιωξάντων τοὺς ἐκεῖ ἐπανήει, καὶ αἱ νῆες αἵμα αὐτῶν ἐκ τῆς Θάψου, ὥσπερ
4 εἰρηγο, κατέπλεον ἐς τὸν μέγαν λιμένα. ἃ ὄρωντες οἱ ἄνωθεν ἀπῆσαν κατὰ τάχος καὶ ἡ ξύμπασα στρατιὰ τῶν Συρακοσίων ἐς τὴν πόλιν, νομίσαντες μὴ ἂν εἶ ἀπὸ τῆς παρουσίας σφίσι δυνάμειος ἱκανοὶ γενέσθαι κωλύσαι τὸν ἐπὶ τὴν θάλασσαν τεχισμόν.

103. Μετὰ δὲ τούτῳ οἱ Ἀθηναῖοι τροπαῖον ἔστησαν καὶ τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀπέδωκαν τοῖς Συρακοσίοις καὶ τοὺς μετὰ Λαμάχου καὶ αὐτὸν ἐκομίσαντο. καὶ παρόντος ἤδη σφίσι παντὸς τοῦ στρατεύματος, καὶ τοῦ ναυτικοῦ καὶ τοῦ πεζοῦ, ἀπὸ τῶν Ἐπιπολῶν καὶ τοῦ κρημνῶδους ἀρξάμενοι ἀπετείχεζον μέχρι τῆς θαλάσσης τε-
2 χει διπλῶ τοὺς Συρακοσίους. τὰ δ' ἐπιτήδεια τῇ στρατιᾷ ἐσήγετο ἐκ τῆς Ἰταλίας πανταχόθεν. ἦλθον δὲ καὶ τῶν

Σικελῶν πολλοὶ ξύμμαχοι τοῖς Ἀθηναίοις, οἱ πρότερον περιεωρῶντο, καὶ ἐκ τῆς Τυρσηνίας νῆες παντηκότοροι τρεῖς. καὶ τὰλλα προυχώρει αὐτοῖς ἐς ἑλπίδας. καὶ γὰρ οἱ Συρακοῖσιοι πολέμῳ μὲν οὐκέτι ἐνόμιζον ἂν περιγενέ-
σθαι, ὡς αὐτοῖς οὐδὲ ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου ὠφελία οὐδεμία ἦκε, τοὺς δὲ λόγους ἐν τε σφίσι αὐτοῖς ἐποι-
οῦντο ξυμβατικούς καὶ πρὸς τὸν Νικίαν· οὗτος γὰρ ἤδη μόνος εἶχε Λαμάχου τεθνηῶτος τὴν ἀρχήν. καὶ κύρωσις
μὲν οὐδεμία ἐρίγνυτο, οἷα δὲ εἰκὸς ἀνθρώπων ἀπορούν-
των καὶ μᾶλλον ἢ πρὶν πολιορκουμένων, πολλὰ ἐλέγγο
πρὸς τε ἐκείνους καὶ πλείω ἔτι κατὰ τὴν πόλιν. καὶ γὰρ
τινα καὶ ὑποψίαν ὑπὸ τῶν παρόντων κακῶν ἐς ἀλλήλους
εἶχον, καὶ τοὺς στρατηγούς τε ἐφ' ὧν αὐτοῖς ταῦτα ξυν-
έβη ἔπαυσαν, ὥς ἡ δυστυχία ἢ προδοσία τῇ ἐκείνων
βλαπτόμενοι, καὶ ἄλλους ἀνθίστουντο, Ἡρακλείδην καὶ
Εὐκλείην καὶ Τελλίαν.

104. Ἐν δὲ τούτῳ Γύλιππος ὁ Λακεδαιμόνιος καὶ αἱ
ἀπὸ τῆς Κορίνθου νῆες περὶ Λευκάδα ἤδη ἦσαν, βουλό-
μενοι ἐς τὴν Σικελίαν διὰ τάχους βοηθῆσαι. καὶ ὡς αὐ-
τοῖς αἱ ἀγγελίαι ἐφοίτων δεινὰ καὶ πᾶσαι ἐπὶ τὸ αὐτὸ
ἐψευσμέναι ὡς ἤδη παντελῶς ἀποτετειχισμένα αἱ Συρα-
κουσαὶ εἴσι, τῆς μὲν Σικελίας οὐκέτι ἑλπίδα οὐδεμίαν
εἶχεν ὁ Γύλιππος, τὴν δὲ Ἰταλίαν βουλόμενος περιποιῇ-
σαι, αὐτὸς μὲν καὶ Πυθὴν ὁ Κορίνθιος ναυοὶ δυοῖν μὲν
ἀκωνικάν, δυοῖν δὲ Κορινθίαν ὅτι τάχιστα ἐπεραιώ-
θησαν τὸν Ἰόνιον ἐς Τάραντα, οἱ δὲ Κορίνθιοι πρὸς ταῖς
σφετέραις δέκα Λευκαδίας δυοὶ καὶ Ἀμπρακιώτιδας τρεῖς
προσπληρώσαντες ὕστερον ἐμῆλλον πλεύσειν. καὶ ὁ
μὲν Γύλιππος ἐκ τοῦ Τάραντος ἐς τὴν Θουρίαν πρῶτον
πρεσβευσάμενος καὶ τὴν τοῦ πατρὸς πολιτείαν ἀνανεω-
σάμενος καὶ οὐ δυνάμενος αὐτοὺς προσαγαγέσθαι ἄρας
παρέπλει τὴν Ἰταλίαν, καὶ ἀρπασθεῖς ὑπ' ἀνέμου κατὰ

βατῶν τοὺς ὀπλισμένους ἑπτακοσίους μάλιστα, Ἱμεραίους δὲ ὀπλίτας καὶ ψιλοὺς ξυναμφοτέρους χιλίους καὶ ἱππίας ἑκατὸν καὶ Σελινουντίων τέ τινας ψιλοὺς καὶ ἱππίας καὶ Γελῶν ὀλίγους, Σικελῶν τε ἐς χιλίους τοὺς πάντας, ἐχώρει πρὸς τὰς Συρακούσας.

2. Οἱ δ' ἐκ τῆς Λευκάδος Κορίνθιοι ταῖς τε ἄλλαις ναυσὶν ὥς εἶχον τάχους ἐβόηθουν καὶ Γύγγυλος, εἰς τῶν Κορινθίων ἀρχόντων, μῖα νηὶ τελευταῖος ὀρμηθεὶς πρῶτος μὲν ἀφικνεῖται ἐς τὰς Συρακούσας, ὀλίγον δὲ πρὸς 2 Γυλίππου· καὶ καταλαβὼν αὐτοὺς περὶ ἀπαλλαγῆς τοῦ πολέμου μὲλλοντας ἐκκλησιάσειν διεκώλυσε τε καὶ παρεδάρσυνε, λέγων ὅτι νῆες τε ἄλλαι ἔτι προσπλίουσι καὶ Γυλίππος ὁ Κλεανδρίδου Λακεδαιμονίων ἀποστειλάντων 3 ἄρχων. καὶ οἱ μὲν Συρακόσιοι ἐπερρώσθησάν τε καὶ τῷ Γυλίπῳ εὐθύς πανστρατιᾷ ὥς ἀπαντησόμενοι ἐξῆλθον· ἦδη γάρ καὶ ἐγγὺς ὄντα ἠσθάνοντο αὐτῶν. ὁ δὲ Ἰετᾶς τέ τι τεῖχος ἐν τῇ παρόδῳ τῶν Σικελῶν ἐλὼν καὶ ξυνταξάμενος ὥς ἐς μάχην ἀφικνεῖται πρὸς τὰς Ἐπιπολάς· 4 καὶ ἀναβὰς κατὰ τὸν Εὐρύηλον, ἥπερ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τῶν Ἀθηναίων, ἐχώρει μετὰ τῶν Συρακοσίων ἐπὶ τὸ τεῖχος τῶν Ἀθηναίων. ἔτυχε δὲ κατὰ τοῦτο τοῦ καιροῦ ἐλθὼν ἐν ᾧ ἐπὶ τὰ μὲν ἢ ὀκτὼ σταδίων ἦδη ἀπετετέλεστο τοῖς Ἀθηναίοις ἐς τὸν μέγαν λιμένα διπλοῦν τεῖχος, πλὴν κατὰ βραχὺ τι τὸ πρὸς τὴν θάλασσαν· τοῦτο δ' ἔτι ὀκδομόμουν. τῷ δὲ ἄλλῳ [τοῦ κύκλου] πρὸς τὸν Τρώγιλον ἐπὶ τὴν ἐτέραν θάλασσαν λίθοι τε παραβελημένοι τῷ πλείονι ἦδη ἦσαν καὶ ἔστιν ἂ καὶ ἡμέτερα, τὰ δὲ καὶ ἐξαιρεσμένα κατελείπετο. παρὰ τοσοῦτον μὲν Συράκουσαι ἦλθον κινδύνου.

3. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι αἰφνιδίως τοῦ τε Γυλίππου καὶ τῶν Συρακοσίων σφίσιν ἐπιόντων ἐθορυβήθησαν μὲν

τὸ πρῶτον, παρετάξαντο δὲ. ὁ δὲ θέμενος τὰ ὄπλα ἐγγὺς κήρυκα προσπέμπει αὐτοῖς λέγοντα, εἰ βούλονται ἐξίεναι ἐκ τῆς Σικελίας πέντε ἡμερῶν λαβόντες τὰ σφέτερα αὐτῶν, ἑτοῖμος εἶναι σπένδεσθαι. οἱ δὲ ἐν ὀλιγοῦρά τε 2 ἐποιούντο καὶ οὐδὲν ἀποκρινάμενοι ἀπέπεμψαν. καὶ μετὰ τοῦτο ἀντιπαρισκευάζοντο ἀλλήλοις ὥς ἐς μάχην. καὶ ὁ Γυλίππος ὄρων τοὺς Συρακοσίους ταρασσομένους 3 καὶ οὐ θραδίως ξυντασσομένους, ἐπανῆγε τὸ στρατόπεδον ἐς τὴν εὐρυχωρίαν μᾶλλον. καὶ ὁ Νικίας οὐκ ἐπῆγε τοὺς Ἀθηναίους, ἀλλ' ἠσύχαζε πρὸς τῷ ἑαυτῶν τείχει. ὥς δ' ἔγνω ὁ Γυλίππος οὐ προσιόντας αὐτούς, ἀπήγαγε τὴν στρατιὰν ἐπὶ τὴν ἄκραν τὴν Τριμεντίην καλουμένην καὶ αὐτοῦ ἠύλισαντο. τῇ δ' ὕστερα ἐλθὼν τὴν μὲν πλείστην 4 τῆς στρατιᾶς παρέταξε πρὸς τὰ τεῖχη τῶν Ἀθηναίων, ὅπως μὴ ἐπιβοηθοῦσιν ἄλλοις, μέρος δὲ τι πέμψας πρὸς τὸ φρουρίον τὸ Ἀύδαλον αἰρεῖ, καὶ ὅσους ἔλαβεν ἐν αὐτῷ πάντας ἀπέκτεινεν· ἦν δὲ οὐκ ἐπιφανὲς τοῖς Ἀθηναίοις τὸ χωρίον. καὶ τριήρης τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἁλισκεται 5 τῶν Ἀθηναίων ὑπὸ τῶν Συρακοσίων ἐφορμούσα τῷ μεγάλῳ λιμένι.

4. Καὶ μετὰ ταῦτα ἐτείχεον οἱ Συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι διὰ τῶν Ἐπιπολῶν ἀπὸ τῆς πόλεως ἀρξάμενοι ἄνω πρὸς τὸ ἐγκαρσίον τεῖχος ἀπλοῦν, ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι, εἰ μὴ δύναιντο κωλύσαι, μηκέτι οἷοι τε ᾧσιν ἀποτειχίσαι. καὶ οἱ τε Ἀθηναῖοι ἀνεβιβήκασαν ἦδη ἄνω, τὸ ἐπὶ τῇ θα- 2 λάσσῃ τεῖχος ἐπιτελέσαντες, καὶ ὁ Γυλίππος (ἦν γὰρ τι τοῖς Ἀθηναίοις τοῦ τεύχους ἀσθενές) νυκτὸς ἀναλαβὼν τὴν στρατιὰν ἐπῆγε πρὸς αὐτό. οἱ δ' Ἀθηναῖοι (ἔνυχον 3 γὰρ ἔξω ἀνυλόμενοι) ὥς ἦσθοντο, ἀντεπῆσαν· ὁ δὲ γνοὺς κατὰ τάχος ἀπήγαγε τοὺς σφετέρους πάλιν. ἐποικοδομήσαντες δὲ αὐτὸ οἱ Ἀθηναῖοι ὑψηλότερον αὐτοῖ μὲν ταύτῃ ἐφύλασσαν, τοὺς δὲ ἄλλους ξυμμάχους κατὰ

τὸ ἄλλο τείχισμα ἤδη διέταξαν ἥπερ ἐμελλον ἕκαστοι φρουρεῖν.

- 4 Τῷ δὲ Νικίᾳ ἐδόκει τὸ Πλημμύριον καλούμενον τειχίσαι· ἔστι δὲ ἄκρα ἀντιπέρας τῆς πόλεως, ἥτις προύχουσα τοῦ μεγάλου λιμένος τὸ στόμα στενὸν ποιεῖ καὶ εἰ τειχισθεῖη, ὅσον αὐτῷ ἐφαίνετο ἢ ἐσκομιδῇ τῶν ἐπιτηδείων ἔσεσθαι· δι' ἐλάσσονος γὰρ πρὸς τῷ λιμένι τῷ τῶν Συρακοσίων ἐφορμήσειν σφᾶς, καὶ οὐχ ὥσπερ νῦν ἐκ μυχοῦ τοῦ λιμένος τὰς ἐπαναγωγὰς ποιήσεσθαι ἣν τι ναυτικῷ κινῶνται. προσεῖχέ τε ἤδη μᾶλλον τὴν κατὰ θάλασσαν πολέμῳ, ὁρῶν τὰ ἐκ τῆς γῆς σφίσιν, ἐπει-
- 5 δὴ Γύλιππος ἦκεν, ἀνελπιστότερα ὄντα. διακομίσας οὖν στρατιὰν καὶ τὰς ναῦς ἐξετείχιζε τρία φρούρια· καὶ ἐαυτοῖς τὰ τε σκευὴ τὰ πλεῖστα ἔκειτο καὶ τὰ πλοῖα ἣδ-
- 6 ἐκαὶ τὰ μεγάλα ὥρμει καὶ αἱ ταχέει νῆες. ὥστε καὶ τῶν πληρωμάτων οὐχ ἥκιστα τότε πρῶτον κάκωσις ἐγένετο· τῷ τε γὰρ ὕδατι σπανίῳ χρώμενοι καὶ οὐκ ἐγγύθεν, καὶ ἐπὶ φρυγανισμὸν ἅμα ὁπότε ἐξέλθοιεν οἱ ναῦται, ὑπὸ τῶν ἱππέων τῶν Συρακοσίων κρατούντων τῆς γῆς οὐ πολλοὶ διεφθείροντο. τρίτον γὰρ μέρος τῶν ἱππέων τοῖς Συρακοσίοις διὰ τοὺς ἐν τῷ Πλημμυρίῳ, ἵνα μὴ κακοὺς γήσουντες ἐξίοιεν, ἐπὶ τῇ ἐν τῷ Ὀλυμπίῳ πολίχυνι ἔτε τάχυτο. ἐπυνθάνετο δὲ καὶ τὰς λοιπὰς τῶν Κορινθίων ναῦς προσπλεύσας ὁ Νικίας· καὶ πέμπει ἐς φυλακὴν αὐτῶν εἴκοσι ναῦς, αἷς εἰρητο περὶ τε Λοκροῦς καὶ Ῥήγιον καὶ τὴν προσβολὴν τῆς Σικελίας ναυλοχεῖν αὐτάς.
6. Ὁ δὲ Γύλιππος ἅμα μὲν ἐτείχιζε τὸ διὰ τῶν Ἐπιδόρων τείχος, τοῖς λίθοις χρώμενος οὓς οἱ Ἀθηναῖοι προπαρεβάλλοντο σφίσιν, ἅμα δὲ παρέτασεν ἑξάγων ἅπρην πρὸ τοῦ τειχίσματος τοὺς Συρακοσίους καὶ τοὺς ξυμμαχικοὺς· καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀντιπαρετάσσοντο. ἐπειδὴ ἔδοξε τῷ Γυλίππῳ καιρὸς εἶναι, ἤρχε τῆς ἐφόδου· καὶ

χειρὶ γενόμενοι ἐμάχοντο μεταξὺ τῶν τειχισμάτων, ἣ
 τῆς ἵππου τῶν Συρακοσίων οὐδεμία χρῆσις ἦν. καὶ νι-
 κηθέντων τῶν Συρακοσίων καὶ τῶν ξυμμάχων καὶ νε-
 κροὺς ὑποσπόνδους ἀνελομένων καὶ τῶν Ἀθηναίων τρο-
 παίουν στησάντων, ὁ μὲν Γύλιππος ξυγκαλέσας τὸ στρα-
 τευμα οὐκ ἔφη τὸ ἀμάρτημα ἐκείνων, ἀλλ' ἑαυτοῦ μενέ-
 σθαι· τῆς γὰρ ἵππου καὶ τῶν ἀκοντιστῶν τὴν ὠφελίαν
 τῇ τάξει, ἐντὸς λίαν τῶν τειχῶν ποιήσας, ἀφελέσθαι·
 νῦν οὖν αὐτίς ἐπάξειν. καὶ διανοεῖσθαι οὕτως ἐκέλευεν·
 αὐτοὺς ὥς τῇ μὲν παρασκευῇ οὐκ ἔλασσον ἔχοντας, τῇ
 δὲ γνώμῃ οὐκ ἀνεκτὸν ἰσόμενον, εἰ μὴ ἀξιώσουσι Πελο-
 ποννήσιοι τε ὄντες καὶ Λωριῆς Ἰώνων καὶ νησιωτῶν καὶ
 ξυγκλύδων ἀνθρώπων κρατήσαντες ἐξελάσασθαι ἐκ τῆς
 χώρας. καὶ μετὰ ταῦτα, ἐπειδὴ καιρὸς ἦν, αὐτίς ἐπήγειν
 αὐτούς.

6. Ὁ δὲ Νικίας καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, νομίζοντες, καὶ εἰ
 ἐκεῖνοι μὴ ἐθέλοιεν μάχης ἄρχειν, ἀναγκαῖον εἶναι σφίσι
 μὴ περιορᾶν παροικοδομούμενον τὸ τεῖχος (ἥδη γὰρ καὶ
 ὅσον οὐ παρεληλύθει τὴν τῶν Ἀθηναίων τοῦ τεύχους
 τελευτὴν ἢ ἐκείνων τεύχισις, καὶ εἰ προέλθοι, ταῦτόν ἥδη
 ἐποίει αὐτοῖς νικᾶν τε μαχομένοις διὰ παντὸς καὶ μηδὲ
 μάχεσθαι), ἀντεπῆσαν οὖν τοῖς Συρακοσίοις. καὶ ὁ Γύ-
 λιππος τοὺς μὲν ὀπλίτας ἔξω τῶν τειχῶν μᾶλλον ἢ πρό-
 τερον προαγαγὼν ξυνέμισγεν αὐτοῖς, τοὺς δ' ἱππέας καὶ
 τοὺς ἀκοντιστὰς ἐκ πλαγίου τάξας τῶν Ἀθηναίων κατὰ
 τὴν εὐρυχωρίαν, ἣ τῶν τειχῶν ἀμφοτέρων αἱ ἐργασίαι
 ἔληγον. καὶ προσβαλόντες οἱ ἱππῆς ἐν τῇ μάχῃ τῷ εὐω-
 νόμῳ κέρα τῶν Ἀθηναίων, ὅπερ κατ' αὐτοὺς ἦν, ἐτρα-
 ψαν· καὶ δι' αὐτὸ καὶ τὸ ἄλλο στρατευμα νικηθὲν ὑπὸ
 τῶν Συρακοσίων κατηράχθη ἐς τὰ τευχίσματα. καὶ τῇ
 ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐφθασεν παροικοδομήσαντες καὶ παρελ-
 θόντες τὴν τῶν Ἀθηναίων οἰκοδομίαν, ὥστε μηκέτι μήτε

αὐτοὶ κωλύεσθαι ὑπ' αὐτῶν, ἐκείνους τε καὶ παντάπα-
σιν ἀπεστερηκέαι, εἰ καὶ κρατοῖεν, μὴ ἂν ἐτι σφᾶς ἀπο-
τειχίσαι.

7. Μετὰ δὲ τοῦτο αἱ τε τῶν Κορινθίων νῆες καὶ
Ἀμφρακιωτῶν καὶ Λευκαδίων ἐσέπλευσαν αἱ ὑπόλοιποι
δωδεκα, λαθοῦσαι τὴν τῶν Ἀθηναίων φυλακὴν (ἦρχε δὲ
αὐτῶν Ἐρασινίδης Κορίνθιος), καὶ ξυντειχίσαν τὸ λοι-
2 πὸν τοῖς Συρακοσίοις μέχρι τοῦ ἐγκαρσίου τείχους. καὶ
ὁ Γύλιππος ἐς τὴν ἄλλην Σικελίαν ἐπὶ στρατιάν τε ὥχε-
το καὶ ναυτικὴν καὶ πεζὴν ξυλλέξων, καὶ τῶν πόλεων
ἅμα προσαξόμενος εἰ τις ἢ μὴ πρόθυμος ἦν ἢ παντάπα-
3 σιν ἐτι ἀφιστήκει τοῦ πολέμου. πρέσβεις τε ἄλλοι τῶν
Συρακοσίων καὶ Κορινθίων ἐς Λακεδαιμόνα καὶ Κόριν-
θον ἀπεστάλησαν, ὅπως στρατιὰ ἐτι περαιωθῇ τρόπῳ
ἢ ἂν [ἐν ὁλκάσιν ἢ πλοίοις ἢ ἄλλως ὅπως ἂν] προχωρή-
4 ῃ καὶ τῶν Ἀθηναίων ἐπιμεταπεμπομένων. οἱ τε Συρα-
κόσιοι ναυτικὸν ἐπλήρουν καὶ ἀνεπειρώοντο ὥς καὶ τοῦ-
τῷ ἐπιχειρήσουτες, καὶ ἐς τὰλλα πολὺ ἐπέρρωντο.

8. Ὁ δὲ Νικίας αἰσθόμενος τοῦτο καὶ ὁρῶν καθ'
ἡμέραν ἐπιδιδούσαν τὴν τε τῶν πολέμιων ἰσχὺν καὶ τὴν
σφετέραν ἀπορίαν, ἐπεμπε καὶ αὐτὸς ἐς τὰς Ἀθήνας
ἀγγέλλων πολλάκις μὲν καὶ ἄλλοτε καθ' ἑκάστη τῶν γι-
γνομένων, μάλιστα δὲ καὶ τότε, νομίζων ἐν δεινοῖς τι
εἶναι καὶ, εἰ μὴ ὥς τάχιστα ἢ σφᾶς μεταπέμψουσιν ἢ ἄλ-
λους μὴ ὀλίγους ἀποστελεῦσιν, οὐδεμίαν εἶναι σωτηρίαν.
2 φοβούμενος δὲ μὴ οἱ πεμπόμενοι ἢ κατὰ τοῦ λέγειν ἀδυ-
νασίαν ἢ καὶ μνήμης ἑλλειπτεῖς γιγνόμενοι ἢ τῷ ὄχλῳ πρὸς
ἅρπιν τι λέγοντες οὐ τὰ ὄντα ἀπαγγέλλωσιν, ἔγραψεν
ἐπιστολὴν, νομίζων οὕτως ἂν μάλιστα τὴν αὐτοῦ γνώ-
μην μηδὲν ἐν τῷ ἀγγέλω ἀφανισθεῖσαν μαθόντας τοὺς
3 Ἀθηναίους βουλευσάσθαι περὶ τῆς ἀληθείας. καὶ οἱ μὲν
ῥῶντο φέροντες οὐς ἀπέστειλε τὰ γράμματα καὶ ὅσα

ἔδει αὐτοὺς εἰπεῖν· ὁ δὲ κατὰ τὸ στρατόπεδον διὰ
φυλακῆς μᾶλλον ἢ δὴ ἔχων ἢ δι' ἐκουσίῳ κινδύνῳ ἐπ-
εμελεῖτο.

9. Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει τελευτῶντι καὶ Εὐετίῳ
στρατηγὸς Ἀθηναίων μετὰ Περδίκκῳ στρατεύσας ἐπ'
Ἀμφίπολιν Θραξὶ πολλοὺς τὴν μὲν πόλιν οὐκ εἶλεν, ἐς δὲ
τὸν Στρυμόνα περιουμίσας τριήρεις ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἐπο-
λιόρκει ὁρμώμενος ἐξ Ἱμεραίων. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

10. Τοῦ δ' ἐπιγυμνομένου χειμῶνος ἦκοντες ἐς τὰς
Ἀθήνας οἱ παρὰ τοῦ Νικίου ὄσα τε ἀπὸ γλώσσης εἰρητο
αὐτοῖς εἶπον καὶ εἰ τις τι ἐπηρώτα ἀπεκρίνοντο καὶ τὴν
ἐπιστολὴν ἀπέδωκαν. ὁ δὲ γραμματεὺς ὁ τῆς πόλεως παρ-
ελθὼν ἀνέγνω τοῖς Ἀθηναίοις δηλοῦσαν τοιαύδε.

11. „Τὰ μὲν πρότερον πραχθέντα, ὧς Ἀθηναῖοι, ἐν
ἄλλαις πολλαῖς ἐπιστολαῖς ἴστε· νῦν δὲ καιρὸς οὐκ ἦσσαν
μαθόντας ὑμᾶς ἐν ᾧ ἐσμέν βουλευσάσθαι. κρατησάντων 2
γὰρ ἡμῶν μάχαις ταῖς πλείοσι Συρακοσίοις ἐφ' οὓς ἐπέμ-
ψθημεν καὶ τὰ τεῖχη οἰκοδομησάμενων ἐν οἷσπερ νῦν
ἐσμέν, ἦλθε Γύλιππος ὁ Λακεδαιμόνιος στρατιάν ἔχων ἐκ
τε Πελοποννήσου καὶ τῶν ἐν Σικελίᾳ πόλεων ἑστῶν ὧν.
καὶ μάχη τῇ μὲν πρώτῃ νικᾶται ὑφ' ἡμῶν, τῇ δ' ὑστερίᾳ
ἡμεῖς τε πολλοὺς καὶ ἀκοντιστάς βιασθέντας ἀνεχωρή-
3 σαμεν ἐς τὰ τεῖχη. νῦν οὖν ἡμεῖς μὲν πανσῶμενοι τοῦ πε-
ριτειχισμοῦ διὰ τὸ πλήθος τῶν ἐναντίων ἡσυχάζομεν (οὐ-
δὲ γὰρ ἐνμάσῃ τῇ στρατιᾷ δυναίμεθ' ἂν χρῆσασθαι ἀπ-
αναλωννίας τῆς φυλακῆς τῶν τευχῶν μέρος τι τοῦ ὀπλι-
τικοῦ), οἱ δὲ παρικοδομηκασιν ἡμῶν τεῖχος ἀπλοῦν, ὥστε
μὴ εἶναι ἐτι περιτεχίσαι αὐτούς, ἢν μὴ τις τὸ παρατεί-
4 χισμα τοῦτο πολλῇ στρατιᾷ ἐπελθὼν ἔλῃ. ἐμβέβηκε τε 4
πολιορκεῖν δοκοῦντας ἡμᾶς ἔλλους αὐτοὺς μᾶλλον, ὅσα
γι κατὰ γῆν, τοῦτο πάσχειν· οὐδὲ γὰρ τῆς χώρας ἐπὶ
πολὺ διὰ τοὺς ἱππέας ἐξερχόμεθα.

THUCYDIDES II.

10

12. „Πεπόμφασι δὲ καὶ ἐς Πελοπόννησον πρέσβεις
 ἐπ' ἄλλην στρατιάν, καὶ ἐς τὰς ἐν Σικελίᾳ πόλεις Γύλιπ-
 πος οἴχεται, τὰς μὲν καὶ πείσων ξυμπολεμεῖν ὅσαι νῦν
 ἡσυχάζουσιν, ἀπὸ δὲ τῶν ἔτι καὶ στρατιὰν πέξην καὶ να-
 2 τικοῦ παρασκευῇν ἣν δύνηται ἄξων. διανοοῦνται γάρ
 ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, τῷ τε περὶ ἅμα τῶν τειχῶν ἡμῶν
 3 πειρᾶν καὶ ταῖς ναυσὶ κατὰ θάλασσαν. καὶ δεινὸν μὴδεὶν
 ὑμῶν δόξῃ εἶναι ὅτι καὶ κατὰ θάλασσαν. τὸ γὰρ ναυτι-
 κὸν ἡμῶν, ἥπερ κἀκεῖνοι πυνθάνονται, τὸ μὲν πρῶτον
 ἥκμαζε καὶ τῶν νεῶν τῇ ξηρότητι καὶ τῶν πληρωμάτων
 τῇ σωτηρίᾳ· νῦν δὲ αἶ τε νῆες διάβροχοι, τοσοῦτον χρό-
 4 νον ἤδη θαλασσεύουσαι, καὶ τὰ πληρώματα ἐφθάρται. τὰ
 μὲν γὰρ ναῦς οὐκ ἔστιν ἀνελκύνσας διαψύξαι διὰ τὴν
 ἀντιπάλους τῷ πλήθει καὶ ἔτι πλείους τὰς τῶν πολεμίων
 5 οὐσας αἰὲ προσδοκίαν παρέχειν ὥς ἐπιπλεύσονται. φανε-
 ραὶ δὲ εἰσιν ἀναπειρώμεναι καὶ αἱ ἐπιχειρήσεις ἐπ' ἐκεί-
 νοις καὶ ἀποξηρᾶναι τὰς σφετέρως μᾶλλον ἔχουσίᾳ· οἱ
 γὰρ ἐφορμοῦσιν ἄλλοις.

13. „Ἡμῖν δ' ἐκ πολλῆς ἂν περιουσίας νεῶν μόλις
 τοῦτο ὑπῆρχε καὶ μὴ ἀναγκαζόμενοις, ὥσπερ νῦν, πάσαις
 φυλάσσειν. εἰ γὰρ ἀφαιρήσομέν τι καὶ βραχὺ τῆς τηρη-
 σεως, τὰ ἐπιτήδεια οὐχ ἔχομεν, παρὰ τὴν ἐκείνων πόλιν
 2 χαλεπῶς καὶ νῦν ἐσκομιζόμενοι. τὰ δὲ πληρώματα δι-
 τόδε ἐφθάρη τε ἡμῖν καὶ ἔτι νῦν φθείρεται, τῶν ναυτῶν
 τῶν μὲν διὰ φρυγανισμὸν καὶ ἀρπαγὴν καὶ ὑδρείαν μι-
 κράν ὑπὸ τῶν ἱππέων ἀπολλυμένων· οἱ δὲ θεράποντες
 ἐπεὶ δὴ ἐς ἀντίπαλα καθεστήκαμεν, αὐτομολοῦσι, καὶ
 ξένοι οἱ μὲν ἀναγκαστοὶ ἐσβάντες εὐθύς κατὰ τὰς πόλεις
 ἀποχωροῦσιν, οἱ δὲ ὑπὸ μεγάλου μισθοῦ τὸ πρῶτον
 ἐπαρθέντες καὶ οἰόμενοι χρηματισθαι μᾶλλον ἢ μαχε-
 σθαι, ἐπεὶ δὴ παρὰ γνώμην ναυτικόν τε δὴ καὶ τὰλλα αἰ-
 τῶν πολεμίων ἀνθεστῶτα ὁρῶσιν, οἱ μὲν ἐπ' αὐτονομίᾳ

προφάσει ἀπέρχονται, οἱ δὲ ὡς ἕκαστοι δύνανται· πολλή δ' ἡ Σικελία· εἰσὶ δ' οἱ καὶ, αὐτοὶ ἐμπορευόμενοι, ἀνδροπόδα Ὑγκαρικὰ ἀντιμβιβάσαι ὑπὲρ σφῶν πείσαντες τοὺς τριηράρχους τὴν ἀκρίβειαν τοῦ ναυτικοῦ ἀφήρηνται.

14. „Ἐπισταμένοις δ' ὑμῖν γράφω ὅτι βραχεῖα ἀκμὴ πληρώματος καὶ ὀλίγοι τῶν ναυτῶν οἱ ἐξορμῶντές τε ναῦν καὶ ξυνέχοντες τὴν εἰρεσίαν. τούτων δὲ πάντων ἀπορώτατον τό τε μὴ οἶόν τε εἶναι ταῦτα ἡμοῖ κωλύσαι τῷ στρατηγῷ (χαλεπαὶ γὰρ αἱ ὑμέτεραι φύσεις ἄρξαι) καὶ ὅτι οὐδ' ὁπόθεν ἐπιπληρωσόμεθα τὰς ναῦς ἔχομεν, ὁ τοῖς πολεμίοις πολλαχόθεν ὑπάρχει, ἀλλ' ἀνάγκη ἀφ' ὧν ἔχοντες ἤλθομεν τὰ τε ὄντα καὶ ἀπαναλισκόμενα γίγνεσθαι· αἱ γὰρ νῦν οὖσαι πόλεις ξύμμαχοι ἀδύνατοι, Νάξος καὶ Κατάνη. εἰ δὲ προσγενησεται ἓν ἐτι τοῖς πολεμίοις, ὥστε τὰ τρέφοντα ἡμᾶς χωρὶα τῆς Ἰταλίας, ὁρῶντα ἐν ᾧ τε ἐσμέν καὶ ὑμῶν μὴ ἐπιβοηθούντων, πρὸς ἐκείνους χωρῆσαι, διαπεπολεμησεται αὐτοῖς ἀμαχεὶ ἐκπολιορκηθέντων ἡμῶν ὁ πόλεμος.

„Τούτων ἐγὼ ἡδῶ μὲν ἂν εἶχον ὑμῖν ἕτερα ἐπιστέλλειν, οὐ μέντοι χρησιμώτερά γε, εἰ δεῖ σαφῶς εἰδότες τὰ ἐνθάδε βουλευσασθαι. καὶ ἅμα τὰς φύσεις ἐπιστάμενος ὑμῶν, βουλομένων μὲν τὰ ἡδιστα ἀκούειν, αἰτιωμένων δὲ ὕστερον, ἦν τι ὑμῖν ἀπ' αὐτῶν μὴ ὁμοίον ἐκβῆ, ἀσφαλέστερον ἡγήσάμην τὸ ἀληθὲς δηλῶσαι.

15. „Καὶ νῦν ὡς ἐφ' ἃ μὲν ἤλθομεν τὸ πρῶτον καὶ τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν ἡγεμόνων ὑμῖν μὴ μεμπτῶν γεγενημένων, οὕτω τὴν γνώμην ἔχετε· ἐπεὶ δὲ Σικελία τε ἅπασα ξυνίσταται καὶ ἐκ Πελοποννήσου ἄλλη στρατιὰ προσδόκιμος, αὐτοὶ βουλευσάσθε ἤδη ὡς τῶν γ' ἐνθάδε μηδὲ τοῖς παροῦσιν ἀνταρκούντων, ἀλλ' ἢ τούτους μεταπέμπειν δεῖον ἢ ἄλλην στρατιὰν μὴ ἐλάσσω ἐπιπέμπειν

καὶ πεζὴν καὶ ναυτικὴν, καὶ χρήματα μὴ ὀλίγα, ἐμπο
 διάδοχόν τινα, ὥς ἀδύνατός εἰμι διὰ νόσον νεφροῖτιν
 2 ραμένειν. ἄξιόν δ' ὑμῶν ξυγγνώμης τυγχάνειν· καὶ γὰρ
 ὅτ' ἐρρώμην πολλὰ ἐν ἡγεμονίαις ὑμᾶς εὖ ἐποίησα. ὅ
 δὲ μέλλετε, ἅμα τῷ ἦρι εὐθὺς καὶ μὴ ἐς ἀναβολὰς προ
 σετε, ὥς τῶν πολεμίων τὰ μὲν ἐν Σικελίᾳ δι' ὀλίγου π
 ριουμένων, τὰ δ' ἐκ Πελοποννήσου σχολαίτερον μ
 ὅμως δ', ἣν μὴ προσέχητε τὴν γνώμην, τὰ μὲν λήσο
 σιν ὑμᾶς, ὥσπερ καὶ πρότερον, τὰ δὲ φθίσονται.

16. Ἡ μὲν τοῦ Νικίου ἐπιστολὴ τοσαῦτα ἐδήλου.
 δὲ Ἀθηναῖοι ἀκούσαντες αὐτῆς τὸν μὲν Νικίαν οὐ πα
 ἔλυσαν τῆς ἀρχῆς, ἀλλ' αὐτῷ, ἕως ἄν ἕτεροι ξυνάρχον
 τες αἰρεθέντες ἀφίκωνται, τῶν αὐτοῦ ἐκεῖ δύο προσ
 λοντο, Μένανδρον καὶ Εὐθύδημον, ὅπως μὴ μόνος
 ἀσθενεῖα ταλαιπωροῖ· στρατιάν δὲ ἄλλην ἐψηφίσαν
 πέμπειν ναυτικὴν καὶ πεζὴν Ἀθηναίων τε ἐκ καταλόγων
 καὶ τῶν ξυμμάχων. καὶ ξυνάρχοντας αὐτῷ εἶλοντο Δ
 μοσθένη τε τὸν Ἀλκισθένους καὶ Εὐρυμέδοντα τὸν Θου
 2 κλέους. καὶ τὸν μὲν Εὐρυμέδοντα εὐθὺς περὶ ἡλίου το
 πὰς τὰς χειμερινὰς ἀποπέμπουσιν ἐς τὴν Σικελίαν με
 δέκα νεῶν, ἄγοντα εἴκοσι καὶ ἑκατὸν τάλαντα ἀργ
 ρίου, καὶ ἅμα ἀγγελοῦντα τοῖς ἐκεῖ ὅτι ἤξει βοήθεια
 ἐπιμέλεια αὐτῶν ἔσται.

17. Ὁ δὲ Δημοσθένης ὑπομένων παρασκευάζετο
 ἐκπλοῦν ὥς ἅμα τῷ ἦρι ποιησόμενος, στρατιάν τε ἐπα
 γέλλων ἐς τοὺς ξυμμάχους καὶ χρήματα αὐτόθεν καὶ να
 2 καὶ ὀπλίτας ἐτοιμάζων. πέμπουσι δὲ καὶ περὶ τὴν Πε
 πόνησον οἱ Ἀθηναῖοι εἴκοσι ναῦς, ὅπως φυλάσσοι
 μηδὲνα ἀπὸ Κορίνθου καὶ τῆς Πελοποννήσου ἐς τὴν
 3 κελίαν περαιοῦσθαι. οἱ γὰρ Κορίνθιοι, ὥς αὐτοῖς οἱ πε
 σβεις ἦκον καὶ τὰ ἐν τῇ Σικελίᾳ βελτίως ἡγγελλον, νο
 σαντες οὐκ ἄκαιρον καὶ τὴν προτέραν πέμψιν τῶν νε

ποιήσασθαι, πολλῶ μᾶλλον ἐπέφρωντο, καὶ ἐν ὁλκάσι
 παρεσκευάζοντο αὐτοὶ τε ἀποστελοῦντες ὀπλίτας ἐς τὴν
 Σικελίαν, καὶ ἐκ τῆς ἄλλης Πελοποννήσου οἱ Λακεδαι-
 μόνιοι τῷ αὐτῷ τρόπῳ πέμψοντες. ναῦς τε οἱ Κορινθιοὶ
 πάντες καὶ εἰκοσιν ἐπλήρουν, ὅπως ναυμαχίας τε ἀποπει-
 ράσωσι πρὸς τὴν ἐν τῇ Ναυπάκτῳ φυλακῇ, καὶ τὰς ὁλ-
 κάδας αὐτῶν ἦσσαν οἱ ἐν τῇ Ναυπάκτῳ Ἀθηναῖοι κω-
 λούειν ἐπαίρειν, πρὸς τὴν σφετέραν ἀντίταξιν τῶν τριτή-
 ρων τὴν φυλακὴν ποιοῦμενοι.

18. Παρεσκευάζοντο δὲ καὶ τὴν ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐσ-
 βολὴν οἱ Λακεδαιμόνιοι, ὥσπερ τε προεδέδοκτο αὐτοῖς
 καὶ τῶν Συρακοσίων καὶ Κορινθίων ἐναγόντων, ἐπειδὴ
 ἐπυνθάνοντο τὴν ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων βοήθειαν ἐς τὴν
 Σικελίαν, ὅπως δὴ ἐσβολῆς γενομένης διακωλυθῇ. καὶ ὁ
 Ἀλκιβιάδης προσκείμενος ἐδίδασκε τὴν Δεκίλειαν τειχί-
 ζειν καὶ μὴ ἀνιέναι τὸν πόλεμον. μάλιστα δὲ τοῖς Λακε-
 δαιμονίοις ἐγγενένητό τις ῥώμη, διότι τοὺς Ἀθηναίους
 ἐνόμιζον διπλοῦν τὸν πόλεμον ἔχοντας, πρὸς τε σφῶς
 καὶ Σικελιώτας, εὐκαθαιρετωτέρους ἔσεσθαι, καὶ ὅτι τὰς
 σπονδὰς προτέρους λελυκέναι ἡγοῦντο αὐτοὺς· ἐν γὰρ
 τῷ προτέρῳ πολέμῳ σφέτερον τὸ παρανόμημα μᾶλλον
 γενέσθαι, ὅτι τε ἐς Πλάταιαν ἦλθον Θηβαῖοι ἐν σπον-
 daῖς, καί, εἰρημένον ἐν ταῖς πρότερον ξυνθήκαις ὅπλα μὴ
 ἐπιφέρειν, ἣν δίκας ἐθέλωσι διδόναι, αὐτοὶ οὐχ ὑπήκουον
 ἐς δίκας προκαλουμένων τῶν Ἀθηναίων. καὶ διὰ τοῦτο
 εἰκότως δυστυχεῖν τε ἐνόμιζον καὶ ἐνεθυμοῦντο τὴν τε
 περὶ Πύλον ξυμφορὰν καὶ εἴ τις ἄλλη αὐτοῖς γένοιτο.
 ἐπειδὴ δὲ οἱ Ἀθηναῖοι ταῖς τριάκοντα ναυσὶν ἐξ Ἀργου-
 ὀρμώμενοι Ἐπιδαύρου τέ τι καὶ Πρασιῶν καὶ ἄλλα ἐδήλω-
 σαν καὶ ἐκ Πύλου ἅμα ἐλήστεον, καὶ ὁσάκις περὶ του
 διαφοραὶ γένοιτο τῶν κατὰ τὰς σπονδὰς ἀμφισβητου-
 μένων, ἐς δίκας προκαλουμένων τῶν Λακεδαιμονίων οὐχ

ἤθελον ἐπιτρέπειν, τότε δὴ οἱ Λακεδαιμόνιοι νομίσαντες
τὸ παρανόμημα, ὅπερ καὶ σφίσι πρότερον ἡμάρτητο, αὐ-
θις ἐς τοὺς Ἀθηναίους τὸ αὐτὸ περιεστάναι, πρόθυμοι
ἦσαν ἐς τὸν πόλεμον. καὶ ἐν τῷ χειμῶνι τούτῳ σίδηρον
τε περιήγγελλον κατὰ τοὺς ξυμμάχους καὶ τὰλλα ἐργα-
λεῖα ἡτοίμαζον ἐς τὸν ἐπιτειχισμόν. καὶ τοῖς ἐν τῇ Σικε-
λίᾳ ἅμα ὥς ἀποπέμψοντες ἐν ταῖς ὀλκάσιν ἐπικουροῦν
αὐτοὶ τε ἐπόριζον καὶ τοὺς ἄλλους Πελοποννησίους προ-
ηνάγκαζον. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ ὄρθοον καὶ θε-
κατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε ὃν Θουκυδίδης ξυμ-
ῆγραψεν.

19. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου ἤρος εὐθύς ἀρχομένου
πρώτατα δὴ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐς τὴν
Ἀττικὴν ἐσέβαλον· ἦγετο δὲ Ἄγρις ὁ Ἀρχιδάμου, Λακε-
δαιμονίων βασιλεύς. καὶ πρώτον μὲν τῆς χώρας τὰ πε-
ρὶ τὸ πεδῖον ἐδήλωσαν, ἔπειτα Δεκέλειαν ἐτείχιζον, κατὰ πλ-
2 λεις διελόμενοι τὸ ἔργον. ἀπέχει δὲ ἡ Δεκέλεια σταδίων
μάλιστα τῆς τῶν Ἀθηναίων πόλεως εἴκοσι καὶ ἑκατό-
παραπλήσιον δὲ καὶ οὐ πολλῷ πλέον καὶ ἀπὸ τῆς Βοιω-
τίας. ἐπὶ δὲ τῷ πεδίῳ καὶ τῆς χώρας τοῖς κρατίστοις ἐς
κακουργεῖν ᾠκοδομεῖτο τὸ τεῖχος, ἐπιφανὲς μέχρι τῆς πό-
3 Ἀθηναίων πόλεως. καὶ οἱ μὲν ἐν τῇ Ἀττικῇ Πελοποννη-
σιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐτείχιζον· οἱ δ' ἐν τῇ Πελοποννησίᾳ
ἀπέστελλον περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον ταῖς ὀλκάσι τοὺς ὀπλί-
τας ἐς τὴν Σικελίαν, Λακεδαιμόνιοι μὲν τῶν τε Εἰλωτῶν
ἐπιλεξάμενοι τοὺς βελτίστους καὶ τῶν νεοδαμωδῶν, ξυμ-
αμφοτέρων ἐς ἑξακοσίους ὀπλίτας καὶ Ἐκκριτον Σπαρ-
τιάτην ἄρχοντα, Βοιωτοὶ δὲ τριακοσίους ὀπλίτας, ὧν ἡ
ἡ χον Ξένων τε καὶ Νίκων Θηβαῖοι καὶ Ἠγήσανδρος Β-
4 σπιδεύς. οὗτοι μὲν οὖν ἐν τοῖς πρώτοις ὀρμήσαντες ἀ-
πο τοῦ Ταινάρου τῆς Αἰακωνικῆς ἐς τὸ πέλαγος ἀφῆκαν· μ-
τὰ δὲ τούτους Κορίνθιοι οὐ πολλῷ ὕστερον πεντακοσίους

ὀπλίτας, τοὺς μὲν ἐξ αὐτῆς Κορίνθου, τοὺς δὲ προσμι-
σθωσάμενοι Ἀρκάδων, καὶ ἄρχοντα Ἀλέξαρχον Κορίν-
θιον προστάξαντες ἀπέπεμψαν. ἀπέστειλαν δὲ καὶ Σικυ-
ωνιοὶ διακοσίους ὀπλίτας ὁμοῦ τοῖς Κορινθίοις, ὧν ἦρχε
Σαργεὺς Σικυώνιος. αἱ δὲ πέντε καὶ εἰκοσι νῆες τῶν Κο-
ρινθίων αἱ τοῦ χειμῶνος πληρωθεῖσαι ἀνθρώρουν ταῖς
ἐν τῇ Ναυπάκτῳ εἰκοσὶν Ἀττικαῖς, ὥσπερ αὐτοῖς οὗτοι
οἱ ὀπλίται ταῖς ὀλκάσιν ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου ἀπῆραν·
οὐπερ ἔνεκα καὶ τὸ πρῶτον ἐπληρώθησαν, ὅπως μὴ οἱ
Ἀθηναῖοι πρὸς τὰς ὀλκάδας μᾶλλον ἢ πρὸς τὰς τριήρεις
τὸν νοῦν ἔχουσιν.

20. Ἐν δὲ τούτῳ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἅμα τῆς Δεκελείας
τῷ τειχισμῷ καὶ τοῦ ἥρος εὐθύς ἀρχομένου περὶ τε Πε-
λοπόννησον ναὺς τριάκοντα ἔστειλαν καὶ Χαρίκλέα τὸν
Ἀπολλοδώρου ἄρχοντα, ᾧ εἶρητο καὶ ἐς Ἄργος ἀφικο-
μένῳ κατὰ τὸ ξυμμαχικὸν παρακαλεῖν Ἀργείων ὀπλί-
τας ἐπὶ τὰς ναὺς, καὶ τὸν Δημοσθένη ἐς τὴν Σικελίαν, ὥ-
σπερ ἔμελλον, ἀπέστελλον ἐξήκοντα μὲν ναυσὶν Ἀθη-
ναίων καὶ πέντε Χίαις, ὀπλίταις δὲ ἐκ καταλόγου Ἀθη-
ναίων διακοσίοις καὶ χιλίοις, καὶ νησιωτῶν ὅσοις ἑκαστα-
χόθεν οἶόν τ' ἦν πλείστοις χρήσασθαι, καὶ ἐκ τῶν ἄλλων
ἑυμάχων τῶν ὑπηκόων, εἰ ποθέν τι εἶχον ἐπιτήδειον ἐς
τὸν πόλεμον, ξυμπορίσαντες. εἶρητο δ' αὐτῷ πρῶτον
μετὰ τοῦ Χαρίκλέους ἅμα περιπλέοντα ξυστρατεύεσθαι
περὶ τὴν Λακωνικὴν. καὶ ὁ μὲν Δημοσθένης ἐς τὴν Αἴ-
γυον πλεύσας τοῦ στρατεύματός τε εἴ τι ὑπελείπετο πε-
ριέμενε καὶ τὸν Χαρίκλέα τοὺς Ἀργείους παραλαβεῖν.

21. Ἐν δὲ τῇ Σικελίᾳ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τού-
του τοῦ ἥρος καὶ ὁ Γύλιππος ἦκεν ἐς τὰς Συρακούσας,
ἄγων ἀπὸ τῶν πόλεων ὧν ἔπεισε στρατιὰν ὅσῃν ἑκαστα-
χόθεν πλείστην ἐδύνατο. καὶ ξυγκalέσας τοὺς Συρακο-
σίους ἔφη χρῆναι πληροῦν ναὺς ὡς δύνανται πλείστας

καὶ ναυμαχίας ἀπόπειραν λαμβάνειν· ἐλπίζειν γὰρ ἀπ' αὐτοῦ τι ἔργον ἄξιον τοῦ κινδύνου εἰς τὸν πόλεμον κατα-
 3 ἐργάσεσθαι. ξυνανέπειθε δὲ καὶ ὁ Ἑρμοκράτης οὐχ ἥμισυ
 τοῦ ταῖς ναυσὶ μὴ ἀθυμεῖν [ἐπιχειρήσειν] πρὸς τοὺς
 Ἀθηναίους, λέγων οὐδὲ ἐκείνους πάτριον τὴν ἐμπειρίαν
 οὐδὲ αἰδίων τῆς θαλάσσης ἔχειν, ἡπειρώτας μᾶλλον
 τῶν Συρακοσίων ὄντας καὶ ἀναγκασθέντας ὑπὸ Μήδων
 ναυτικοὺς γενέσθαι. καὶ πρὸς ἄνδρας τολμηροὺς, οἷους
 καὶ Ἀθηναίους, τοὺς ἀντιτολμῶντας χαλεπωτάτους
 αὐτοῖς φαίνεσθαι· ὃ γὰρ ἐκείνοι τοὺς πέλας, οὐ δύνα-
 μαι ἔστιν ὅτε προύχοντες, τῷ δὲ θράσει ἐπιχειροῦντες
 καταφοβοῦσι, καὶ σφᾶς ἂν τὸ αὐτὸ ὁμοίως τοῖς ἐναντίοις
 4 ὑποσχεῖν. καὶ Συρακοσίους εὖ εἰδέναι ἔφη τῷ τολμῆσαι
 ἀπροσδοκῆτως πρὸς τὸ Ἀθηναίων ναυτικὸν ἀντιστήναι
 πλέον τι διὰ τὸ τοιοῦτον ἐκπλαγέντων αὐτῶν περιγενη-
 σομένους ἢ Ἀθηναίους τῇ ἐπιστήμῃ τὴν Συρακοσίων
 ἀπειρίαν βλάφοντας. ἵνα οὖν ἐκέλευεν εἰς τὴν πειρὰν
 5 τοῦ ναυτικοῦ καὶ μὴ ἀποκνεῖν. καὶ οἱ μὲν Συρακοσίοι
 τοῦ τε Γυλίππου καὶ Ἑρμοκράτους καὶ ἐξ τοῦ ἄλλου πε-
 θόντων, ὥρμητό τε εἰς τὴν ναυμαχίαν καὶ τὰς ναῦς
 ἐπλήρουν.

22. Ὁ δὲ Γύλιππος ἐπειδὴ παρῆκεν ἐσάτα τὸ ναυτι-
 κόν, ἀγαγὼν ὑπὸ νύκτια πᾶσαν τὴν στρατιὰν τὴν πεζὴν
 αὐτὸς μὲν τοῖς ἐν τῷ Πλημυρῷ τείχεσι κατὰ γῆν ἐμελλέ-
 προσβαλεῖν, αἱ δὲ τριήρεις τῶν Συρακοσίων ἅμα καὶ ἀπὸ
 ξυνθήματος πέντε μὲν καὶ τριάκοντα ἐκ τοῦ μεγάλου λι-
 μένος ἐπέπλεον, αἱ δὲ πέντε καὶ τεσσαράκοντα ἐκ τοῦ
 ἐλάσσονος, οὗ ἦν καὶ τὸ νεώριον αὐτοῖς, περιέπλεον,
 βουλόμενοι πρὸς τὰς ἐντὸς προσμῆξαι καὶ ἅμα ἐπιπλεῖν
 τῷ Πλημυρῷ, ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι ἀμφοτέρωθεν θορυ-
 2 βῶνται. οἱ δ' Ἀθηναῖοι διὰ τάχους ἀντιπληρώσαντες ἐξή-
 κοντα ναῦς ταῖς μὲν πέντε καὶ εἰκοσι πρὸς τὰς πέντε καὶ

τριάκοντα τῶν Συρακοσίων τὰς ἐν τῷ μεγάλῳ λιμένι ναυμαχούν, ταῖς δ' ἐπιλοίποις ἀπήντων ἐπὶ τὰς ἐκ τοῦ νεωρίου περιπλεύσας. καὶ εὐθὺς πρὸ τοῦ στόματος τοῦ μεγάλου λιμένος ναυμαχούν, καὶ ἀντεῖχον ἀλλήλοις ἐπὶ πολὺ, οἱ μὲν βιάσασθαι βουλόμενοι τὸν ἔσπλουν, οἱ δὲ κωλύειν.

23. Ἐν τούτῳ δὲ ὁ Γύλιππος τῶν ἐν τῷ Πλημμυρίῳ Ἀθηναίων πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπικαταβάντων καὶ τῇ ναυμαχίᾳ τὴν γνώμην προσεχόντων φθάνει προσπεσὼν ἅμα τῇ ἑφ' αἰφνιδίως τοῖς τείχεσι, καὶ αἰρεῖ τὸ μέγιστον πρῶτον, ἔπειτα δὲ καὶ τὰ ἐλάσσω δύο, οὐχ ὑπομεινάντων τῶν φυλάκων, ὥς εἶδον τὸ μέγιστον ῥαδίως ληφθέν. καὶ 2 ἐκ μὲν τοῦ πρώτου ἀλόντος χαλεπῶς οἱ ἄνθρωποι, ὅσοι καὶ ἐς τὰ πλοῖα καὶ ὀλκάδα τινὰ κατέφυγον, ἐς τὸ στρατόπεδον ἐξεκομίζοντο· τῶν γὰρ Συρακοσίων ταῖς ἐν τῷ μεγάλῳ λιμένι ναυσὶ κρατούντων τῇ ναυμαχίᾳ ὑπὸ τροπῆ- 3 ρους μιᾶς καὶ εὐ' πλεούσης ἐπεδιώκοντο· ἐπειδὴ δὲ τὰ δύο τειχίσματα ἡλίσκετο, ἐν τούτῳ καὶ οἱ Συρακόσιοι ἐτύγχανον ἤδη νικώμενοι, καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν φεύγοντες ῥᾶον παρέπλευσαν. αἱ γὰρ τῶν Συρακοσίων αἱ πρὸ τοῦ 4 στόματος νῆες ναυμαχοῦσαι βιασάμεναι τὰς τῶν Ἀθηναίων ναῦς οὐδενὶ κόσμῳ ἐσέπλεον καὶ ταραχθεῖσαι περὶ ἀλλήλας παρέδοσαν τὴν νίκην τοῖς Ἀθηναίοις. ταύτας 5 τε γὰρ ἔτρεψαν καὶ ὑφ' ὧν τὸ πρῶτον ἐνικῶντο ἐν τῷ λιμένι. καὶ ἑνδεκα μὲν ναῦς τῶν Συρακοσίων κατέδυσαν 6 καὶ τοὺς πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων ἀπέκτειναν, πλὴν ὅσον ἐκ τριῶν νεῶν, οὓς ἐξώγρησαν· τῶν δὲ σφετέρων τρεῖς νῆες διεφθάρησαν. τὰ δὲ ναυάρια ἀνεγκύσαντες τῶν 7 Συρακοσίων καὶ τροπαῖον ἐν τῷ νησιδίῳ στήσαντες τῷ πρὸ τοῦ Πλημμυρίου, ἀνεχώρησαν ἐς τὸ ἑαυτῶν στρα- 8 τόπεδον.

24. Οἱ δὲ Συρακόσιοι κατὰ μὲν τὴν ναυμαχίαν οὐ-

τως ἐπεπράγεσαν, τὰ δ' ἐν τῷ Πλημυρίῳ τείχῃ εἶχον καὶ
 τροπαῖα ἔστησαν αὐτῶν τρία. καὶ τὸ μὲν ἕτερον τοῖν
 δυοῖν τειχοῖν τοῖν ὕστερον ληφθέντοιν κατέβαλον, τὰ δὲ
 2 δύο ἐπισκευάσαντες ἐφρούρου. ἄνθρωποι δ' ἐν τῷ
 τειχῶν τῇ ἀλώσει ἀπέθανον καὶ ἐξωγρηθήσαν πολλοί
 καὶ χρήματα πολλὰ τὰ ξύμπαντα ἔαλω· ὅτε γὰρ ταμιεῖς
 χρωμέτων τῶν Ἀθηναίων τοῖς τείχεσι πολλὰ μὲν ἐμπο-
 ρων χρήματα καὶ σίτος ἐνῆν, πολλὰ δὲ καὶ τῶν τριηρά-
 3 χων, ἐπεὶ καὶ ἰστία τεσσαράκοντα τριήρων καὶ τάλαν-
 3 σκευὴ ἐγκτελήφθη καὶ τριήρεις ἀνελκυσμέναι τρεῖς. μέ-
 γιστόν τε καὶ ἐν τοῖς πρώτον ἐκάκωσε τὸ στράτευμα τῶν
 Ἀθηναίων ἢ τοῦ Πλημυρίου λήψις· οὐ γὰρ ἔτι οὐδ' οἱ
 ἑσπλοὶ ἀσφαλεῖς ἦσαν τῆς ἐπαγωγῆς τῶν ἐπιτηδείων (οἱ
 γὰρ Συρακόσιοι ναυσὶν αὐτόθι ἐφορμοῦντες ἐκώλυνον
 καὶ διὰ μάχης ἤδη ἐρίγνοντο αἱ ἑσκομιδαί), ἐς τε τάλαν-
 3 κατὰπληξιν παρέσχε καὶ ἀθυμίαν τῷ στρατεύματι.

25. Μετὰ δὲ τοῦτο ναῦς τε ἐκπέμπονσι δώδεκα οἱ
 Συρακόσιοι καὶ Ἀγάθαρχον ἐπ' αὐτῶν Συρακόσιον ἄρ-
 χοντα. καὶ αὐτῶν μία μὲν ἐς Πελοπόννησον ὄχρετο, πρέ-
 σβεις ἄρουσα, ὅπως τὰ τε σφέτερα φράσωσιν ὅτι ἐν ἑλ-
 3 πίσιν εἰσὶ καὶ τὸν ἐκεῖ πόλεμον ἔτι μᾶλλον ἐποτρύνωσι
 γίνεσθαι· αἱ δὲ ἑνδεκα νῆες πρὸς τὴν Ἰταλίαν ἐπλευ-
 3 σαν, πυνθανόμεναι πλοῖα τοῖς Ἀθηναίοις γέμοντα χρη-
 2 μάτων προσπλεῖν. καὶ τῶν τε πλοίων ἐκτευχούσαι τὰ
 3 πολλὰ διέφθειραν καὶ ξύλα ναυπηγήσιμα ἐν τῇ Κανλω-
 3 νιάτιδι κατέκαυσαν, ἃ τοῖς Ἀθηναίοις ἐτοῖμα ἦν. ἐς τε
 3 Αὐκροῦς μετὰ ταῦτα ἦλθον, καὶ ὀρμουσῶν αὐτῶν κατέ-
 3 πλευσε μία τῶν ὀλκάδων τῶν ἀπὸ Πελοποννήσου ἄρουσα
 4 Θεσπιέων ὀπλίτας· καὶ ἀναλαβόντες αὐτοὺς οἱ Συρακό-
 4 σιοι ἐπὶ τὰς ναῦς παρέπλεον ἐπ' οἶκον. φυλάξαντες δ'
 αὐτοὺς οἱ Ἀθηναῖοι εἴκοσι ναυσὶ πρὸς τοῖς Μιγάροις,
 4 μίαν μὲν ναὺν λαμβάνουσιν αὐτοῖς ἀνδράσι, τὰς δ' ἄλ-

λας οὐκ ἐδυνήθησαν, ἀλλ' ἀποφεύγουσιν εἰς τὰς Συρα-
κους.

Ἐγένετο δὲ καὶ περὶ τῶν σταυρῶν ἀκροβολισμὸς ἐν τῷ λιμένι, οὓς οἱ Συρακόσιοι πρὸ τῶν παλαιῶν νεωσοίκων κατέπηξαν ἐν τῇ θαλάσῃ, ὅπως αὐτοῖς αἱ νῆες ἐν-
τὸς ὁρμοῖν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐπιπλέοντες μὴ βλάπτωσιν ἐμβάλλοντες. προσαραγόντες γὰρ ναῦν μυριοφόρον αὐ-
τοῖς οἱ Ἀθηναῖοι, πύργους τε ξυλίνους ἔχουσιν καὶ πα-
ραφράγματα, ἐκ τε τῶν ἀκάτων ἀνενον ἀναδούμενοι
τοὺς σταυροὺς καὶ ἀνέκλων καὶ κατακολυμβῶντες ἐξέ-
πριον. οἱ δὲ Συρακόσιοι ἀπὸ τῶν νεωσοίκων ἔβαλλον·
οἱ δ' ἐκ τῆς ὀλκάδος ἀντέβαλλον· καὶ τέλος τοὺς πολ-
λοὺς τῶν σταυρῶν ἀνείλον οἱ Ἀθηναῖοι. χαλεπωτάτῃ δ' ἦν
τῆς σταυρώσεως ἡ κρύφιος· ἦσαν γὰρ τῶν σταυρῶν
οὓς οὐχ ὑπερέχοντας τῆς θαλάσσης κατέπηξαν, ὥστε δι-
νὸν ἦν προσπλεῦσαι, μὴ οὐ προῖδὼν τις ὥσπερ περὶ
ἔρμα περιβάλλῃ τὴν ναῦν. ἀλλὰ καὶ τούτους κολυμβηταὶ
δυνάμενοι ἐξέπριον μισθοῦ. ὅμως δ' αὖθις οἱ Συρακόσιοι
ἐσταύρωσαν. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα πρὸς ἀλλήλους, οἷον εἰ-
κὸς τῶν στρατοπέδων ἰγγὺς ὄντων καὶ ἀντιτεταγμένων,
ἐμηχανῶντο καὶ ἀκροβολισμοῖς καὶ πείραις παντοίαις
ἐχρῶντο.

Ἐπεμψαν δὲ καὶ εἰς τὰς πόλεις πρέσβεις οἱ Συρακό-
σιοι Κορινθίων καὶ Ἀμπρακιωτῶν καὶ Λακεδαιμονίων,
ἀγγέλλοντας τὴν τε τοῦ Πλημυρίου λῆψιν καὶ τῆς ναυ-
μαχίας πέρι ὥς οὐ τῇ τῶν πολεμίων ἰσχύϊ μᾶλλον ἢ τῇ
σφετέρᾳ ταραχῇ ἦσθηθειν, τὰ τε ἄλλα αὐτὸ δηλώσαντας
ὅτι ἐν ἐλπίσιν εἰσὶ, καὶ ἀξιώσαντας ξυμποιηθεῖν ἐπ' αὐ-
τοὺς καὶ ναυσὶ καὶ πεζῷ, ὥς καὶ τῶν Ἀθηναίων προσ-
δοκίμων ὄντων ἄλλη στρατιᾷ καί, ἣν φθάσωσιν αὐτοὶ
πρότερον διαφθεῖραντες τὸ παρὸν στρατεύμα αὐτῶν,

διαπεπολεμησόμενον. καὶ οἱ μὲν ἐν τῇ Σικελίᾳ ταῦτα ἐπραΰσαν.

25. Ὁ δὲ Δημοσθένης, ἐπεὶ ξυνελέγη αὐτῷ τὸ στρα-
τευμα ὃ ἔδει ἔχοντα ἐς τὴν Σικελίαν βοηθεῖν, ἄρας ἐκ
τῆς Αἰγίνης καὶ πλεύσας πρὸς τὴν Πελοπόννησον τῷ τε
Χαρικλεῖ καὶ ταῖς τριάκοντα ναυσὶ τῶν Ἀθηναίων ξυμ-
μίσγει, καὶ παραλαβόντες τῶν Ἀργείων ὀπλίτας ἐπὶ τὰς
2 ναὺς ἐπλεον ἐς τὴν Λακωνικὴν, καὶ πρῶτον μὲν τῆς
Ἐπιδαύρου τι τῆς Διμηρᾶς ἐδήλωσαν, ἔπειτα σχόντες ἐς
τὰ καταντικρὺ Κυθήρων τῆς Λακωνικῆς, ἔνθα τὸ ἱερὸν
τοῦ Ἀπόλλωνός ἐστι, τῆς τε γῆς ἐστὶν ἃ ἐδήλωσαν καὶ
ἐτείχισαν ἰσθμῶδές τι χωρίον, ἵνα δὴ οἱ τε Ἕλωτες τῶν
Λακεδαιμονίων αὐτόσε αὐτομολῶσι καὶ ἅμα λησται ἔξ
3 αὐτοῦ, ὥσπερ ἐκ τῆς Πύλου, ἀρπαγὴν ποιῶνται. καὶ ὁ
μὲν Δημοσθένης εὐθύς ἐπειδὴ ξυγκατέλαβε τὸ χωρίον
παρέπλει ἐπὶ τῆς Κερκύρας, ὅπως καὶ τῶν ἐκεῖθεν ξυμ-
μάχων παραλαβὼν τὸν ἐς τὴν Σικελίαν πλοῦν ὅτι τάχι-
στα ποιῆται· ὁ δὲ Χαρικλῆς περιμείνας ἕως τὸ χωρίον
ἐξετείχισε καὶ καταλιπὼν φυλακὴν αὐτοῦ ἀπεκομίζετο
καὶ αὐτὸς ὕστερον ταῖς τριάκοντα ναυσὶν ἐπ' οἴκου καὶ
οἱ Ἀργεῖοι ἅμα.

27. Ἀφίκοντο δὲ καὶ Θρακοὶν τῶν μαχαιοφόρων
τοῦ Διακοῦ γένους ἐς τὰς Ἀθήνας πελτασταὶ τοῦ αὐτοῦ
θέρους τούτου τριακόσιοι καὶ χίλιοι, οὓς ἴδει τῷ Αἰ-
2 δημοσθένει ἐς τὴν Σικελίαν ξυμπλεῖν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι, ὥς
ὕστερον ἦγον, διεννοοῦντο αὐτοὺς πάλιν ὄθεν ἦλθον ἐς
Θράκην ἀποπέμπειν. τὸ γὰρ ἔχειν πρὸς τὸν ἐκ τῆς Λε-
κελείας πόλεμον αὐτοὺς πολυτελὲς ἐφαίνετο· δραχμὴν
3 γὰρ τῆς ἡμέρας ἕκαστος ἐλάμβανεν. ἐπειδὴ γὰρ ἡ Λε-
κελία τὸ μὲν πρῶτον ὑπὸ πάσης τῆς στρατιᾶς ἐν τῷ
θέρει τούτῳ τειχισθεῖσα, ὕστερον δὲ φρουραῖς ἀπὸ τῶν
πόλεων κατὰ διαδοχὴν χρόνον ἐπιούσαις τῇ χώρᾳ ἐπρ-

κεῖτο, πολλὰ ἐβλάπτε τοὺς Ἀθηναίους καὶ ἐν τοῖς πρώτοις χρημάτων τ' ὀλέθρῳ καὶ ἀνθρώπων φθορᾷ ἐκάκωσε τὰ πράγματα. πρότερον μὲν γὰρ βραχέει γιγνόμεναι αἰετὰ ἐσβολαὶ τὸν ἄλλον χρόνον τῆς γῆς ἀπολαύειν οὐκ ἐκάλουν· τότε δὲ ξυνεχῶς ἐπικαθημένων, καὶ ὅτε μὲν καὶ πλεόνων ἐπιόντων, ὅτε δ' ἐξ ἀνάγκης τῆς ἰσῆς φρουρᾶς καταθεούσης τε τὴν χώραν καὶ ληστείας ποιουμένης, βασιλέως τε παρόντος τοῦ τῶν Λακεδαιμονίων Ἀγιδος, ὃς οὐκ ἐκ παρέργου τὸν πόλεμον ἐποιεῖτο, μεγάλα οἱ Ἀθηναῖοι ἐβλάπτοντο. τῆς τε γὰρ χώρας ἀπάσης ἐστέρηντο καὶ ἀνδραπόδων πλεόν ἢ δύο μυριάδες ἡντομολήκεισαν, καὶ τούτων τὸ πολὺ μέρος χειροστέχνη, πρόβατά τε ἀπωλώλει πάντα καὶ ξεύγη· ἵπποι τε, ὅσημέραι ἐξελευνόντων τῶν ἱππέων, πρὸς τε τὴν Δεκέλειαν καταδρομὰς ποιουμένων καὶ κατὰ τὴν χώραν φυλασσόντων, οἱ μὲν ὑπεχωλοῦντο ἐν γῇ ἀποκρότῳ τε καὶ ξυνεχῶς ταλαιπωροῦντες, οἱ δ' ἐτιρωόσκοντο.

28. Ἡ τε τῶν ἐπιτηδείων παρακομιδὴ ἐκ τῆς Εὐβοίας, πρότερον ἐκ τοῦ Ὀρωποῦ κατὰ γῆν διὰ τῆς Δεκελίας θαλάσσης οὐσα, περὶ Σούνιον κατὰ θάλασσαν πολυτελὲς ἐγίνετο· τῶν τε πάντων ὁμοίως ἐπακτιῶν ἔδειτο ἢ πόλις, καὶ ἀντὶ τοῦ πόλις εἶναι φρούριον κατέστη. πρὸς γὰρ τῇ ἐπάλλξει τὴν μὲν ἡμέραν κατὰ διαδοχὴν οἱ 2 Ἀθηναῖοι φυλάσσοντες, τὴν δὲ νύκτα καὶ ξύμπαντες πλὴν τῶν ἱππέων, οἱ μὲν ἐφ' ὅπλοις πον, οἱ δ' ἐπὶ τοῦ τείχους, καὶ θέρους καὶ χειμῶνος ἐταλαιπωροῦντο. μάστιστα δ' αὐτοὺς ἐπίειξεν ὅτι δύο πολέμους ἅμα εἶχον, καὶ ἐς φιλονεικίαν καθέστασαν τοιαύτην ἣν πρὶν γενέσθαι ἠπίστησεν ἂν τις ἀκούσας. τὸ γὰρ αὐτοὺς πολιορκουμένους ἐπιτειχισμῷ ὑπὸ Πελοποννησίων μηδ' ὥς ἀποστήναι ἐκ Σικελίας, ἀλλὰ ἐκεῖ Συρακούσας τῷ αὐτῷ τρόπῳ ἀντιπολιορκεῖν, πόλιν οὐδὲν ἐλάσσω αὐτὴν γε καθ' αὐ-

τὴν τῆς Ἀθηναίων, καὶ τὸν παράλογον τοσοῦτον ποιῆσαι τοῖς Ἑλλησι τῆς δυνάμεως καὶ τόλμης, ὅσον κατ' ἀρχὰς τοῦ πολέμου οἱ μὲν ἐνιαυτόν, οἱ δὲ δύο, οἱ δὲ τριῶν γε ἐτῶν οὐδεὶς πλείω χρόνον ἐνόμιζον περιορίσειν αὐτούς· εἰ οἱ Πελοποννήσιοι ἐσβάλοιεν ἐς τὴν χώραν, ὥστε ἐτεῖ ἐπτακαιδεκάτῳ μετὰ τὴν πρώτην ἐσβολὴν ἦλθον ἐς Σικελίαν, ἥδη τῷ πολέμῳ κατὰ πάντα τετροχωμένοι, καὶ πόλεμον οὐδὲν ἐλάσσῳ προσανείλοντο τοῦ πρότερον ὑπάρχοντος ἐκ Πελοποννήσου· δι' ἃ καὶ τότε ὑπὸ τε τῆς Δεκελείας πολλὰ βλαπτούσης καὶ τῶν ἄλλων ἀναλωμάτων μεγάλων προσπιπτόντων ἀδύνατοι ἐγένοντο τοῖς χρήμασι. καὶ τὴν εἰκοστὴν ὑπὸ τοῦτον τὸν χρόνον τῶν κατὰ θάλασσαν ἀντὶ τοῦ φόρου τοῖς ὑπηκόοις ἐπέθεσαν, πλείω νομίζοντες ἂν σφίσι χρήματα οὕτω προσιέναι. αἱ μὲν γὰρ δαπάναι οὐχ ὁμοίως καὶ πρὶν, ἀλλὰ πολλῷ μείζους καθέσταναν, ὅσῳ καὶ μείζων ὁ πόλεμος ἦν, αἱ δὲ πρόσοδοι ἀπώλλυντο.

29. Τοὺς οὖν Θοῤᾰκας τοὺς τῷ Δημοσθέει ὑστερήσαντας, διὰ τὴν παροῦσαν ἀπορίαν τῶν χρημάτων οὐ βουλόμενοι δαπανᾶν, εὐθὺς ἀπέπεμπον, προστάξαντες κομίσαι αὐτοὺς Λιτρίφει καὶ εἰπόντες ἅμα ἐν τῷ παράπλῳ (ἐπορεύοντο γὰρ δι' Εὐρίπου) καὶ τοὺς πολεμίους, 2 ἣν τι δύνηται, ἐπ' αὐτῶν βλάψαι. ὁ δὲ ἐς τε τὴν Τάναγραν ἀπεβίβασεν αὐτοὺς καὶ ἀρπαγὴν τινα ἐποιήσατο διὰ τάχους, καὶ ἐκ Χαλκίδος τῆς Εὐβοίας ἄφ' ἐσπέρας διέπλευσε τὸν Εὐρίπον καὶ ἀποβιβάσας ἐς τὴν Βοιωτίαν 3 ἤγγεν αὐτοὺς ἐπὶ Μυκαλησσόν. καὶ τὴν μὲν νύκτα λαθόνι πρὸς τῷ Ἑρμαίῳ ἠύλισατο (ἀπέχει δὲ τῆς Μυκαλησσοῦ ἑκαίδεκα μάλιστα σταδίους), ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ πόλει προσέκειτο, οὐσῃ οὐ μεγάλη, καὶ αἰρεῖ, ἀφυλάκτοις τι ἐπιπεσὼν καὶ ἀπροσδοκῆτοις μὴ ἂν ποτέ τις σφίσι ἀπὸ θαλάσσης τοσοῦτον ἐπαναβάντας ἐπιθίσθαι, τοῖ

τείχους ἀσθενοῦς ὄντος καὶ ἔστιν ἡ καὶ πεπτωκότος, τοῦ
 δὲ βραχείος ὠκοδομημένου, καὶ πυλῶν ἅμα διὰ τὴν ἄδειαν
 ἀνεωγμένων. ἔσπεσόντες δὲ οἱ Θρᾶκες εἰς τὴν Μυκαλησ-
 σὸν τὰς τε οἰκίας καὶ τὰ ἱερὰ ἐπόρθουν, καὶ τοὺς ἀν-
 θρώπους ἐφόνεον φειδόμενοι οὔτε πρεσβυτέρους οὔτε
 νεωτέρους ἡλικίας, ἀλλὰ πάντας ἐξῆς, ὅταν ἐντύχοιεν, καὶ
 παῖδας καὶ γυναῖκας κτείνοντες, καὶ προσέτι καὶ ὑποξύ-
 για καὶ ὅσα ἄλλα ἔμψυχα ἴδοιεν. τὸ γὰρ γένος τὸ τῶν
 Θρᾶκων, ὁμοῖα τοῖς μάλιστα τοῦ βαρβαρικοῦ, ἐν ᾧ ἂν
 θαρσύνῃ, φονικώτατόν ἐστι. καὶ τότε ἄλλη τε ταραχὴ
 οὐκ ὀλίγη καὶ ἰδέα πᾶσα καθιειστήκει ὀλέθρου, καὶ ἐπι-
 πεισόντες διδασκαλείῳ παίδων, ὅπερ μέγιστον ἦν αὐτόθι
 καὶ ἄρτι ἐτυχον οἱ παῖδες ἐσεληλυθότες, κατέκοψαν πάν-
 τας· καὶ ξυμφορὰ τῇ πόλει πάσῃ οὐδεμιᾶς ἦσσαν μᾶλ-
 λον ἑτέρας ἀδόκητός τε ἐπέπεσεν αὕτη καὶ δεινὴ.

30. Οἱ δὲ Θηβαῖοι αἰσθόμενοι ἐβοήθουν, καὶ κατα-
 λαβόντες προκεχωρηκότας ἤδη τοὺς Θρᾶκας οὐ πολὺ τὴν
 τε λείαν ἀφείλοντο καὶ αὐτοὺς φοβήσαντες καταδιώκου-
 σιν ἐπὶ τὸν Εὐρύππον καὶ τὴν θάλασσαν, οὗ αὐτοῖς τὰ
 πλοῖα ἃ ἤγαγεν ὥρμει. καὶ ἀποκτείνουσιν αὐτῶν ἐν τῇ
 ἰσβάσει τοὺς πλείστους, οὔτε ἐπισταμένους νεῖν, τῶν τε
 ἐν τοῖς πλοίοις, ὡς ἑώραν τὰ ἐν τῇ γῇ, ὀρμισάντων ἐξω-
 τοξεύματος τὰ πλοῖα· ἐπεὶ ἐν γε τῇ ἄλλῃ ἀναχωρήσει
 οὐκ ἀτόπως οἱ Θρᾶκες πρὸς τὸ τῶν Θηβαίων ἱππικόν,
 ὅπερ πρῶτον προσέκειτο, προσκινέοντες τε καὶ ξυστρι-
 φόμενοι ἐν ἐπιχωρίῳ τάξει τὴν φυλακὴν ἐποιοῦντο, καὶ
 ὀλίγοι αὐτῶν ἐν τούτῳ διεφθάρησαν. μέρος δέ τι καὶ ἐν
 τῇ πόλει αὐτῇ δι' ἄρπαγὴν ἐγκαταληφθὲν ἀπώλετο. οἱ
 δὲ ξύμπαντες τῶν Θρᾶκων πεντήκοντα καὶ διακόσιοι
 ἀπὸ τριακοσίων καὶ χιλίων ἀπέθανον. διεφθειραν δὲ καὶ
 τῶν Θηβαίων καὶ τῶν ἄλλων οἱ ξυνεβοήθησαν εἰς ἱκανὴν
 μάλιστα ἱππέας τε καὶ ὀπλίτας ὁμοῦ καὶ Θηβαίων τῶν

βοιωταρχῶν Σκιρφῶνδαν· τῶν δὲ Μυκαλησίων μέρος
4 τι ἀπανηλώθη. τὰ μὲν κατὰ τὴν Μυκαλησὸν πάθει
χρησάμενων οὐδενὸς ὥς ἐπὶ μεγέθει τῶν κατὰ τὸν πόλε-
μον ἦσσαν ὀλοφύρασθαι ἀξίῳ τοιαῦτα ξυνέβη.

31. Ὁ δὲ Δημοσθένης τότε ἀποπλέων ἐπὶ τῆς Κερ-
κύρας μετὰ τὴν ἐκ τῆς Λακωνικῆς τείχισιν, ὁκλάδα ὀρ-
μοῦσαν ἐν Φαιᾷ τῇ Ἠλείῳ εὐρῶν, ἐν ἣ οἱ Κορίνθιοι ὀπλί-
ται ἐς τὴν Σικελίαν ἔμελλον περαιοῦσθαι, αὐτὴν μὲν δια-
φθείρει, οἱ δ' ἄνδρες ἀποφυγόντες ὕστερον λαβόντες
2 ἄλλην ἔπλεον. καὶ μετὰ τοῦτο ἀφικόμενος ὁ Δημοσθέ-
νης ἐς τὴν Ζάκυνθον καὶ Κεφαλληνίαν ὀπλίτας τε παρ-
έλαβε καὶ ἐκ τῆς Ναυπάκτου τῶν Μεσσηνίων μετεπέμ-
ψατο, καὶ ἐς τὴν ἀντιπέρασ ἤπειρον τῆς Ἀκαρνανίας
3 διέβη, ἐς Ἀλύξκιάν τε καὶ Ἀνακτόριον, ὃ αὐτοὶ εἶχον. ὅντι
δ' αὐτῷ περὶ ταῦτα ὁ Εὐρυμέδων ἀπαντὰ ἐκ τῆς Σικε-
λίας ἀποπλέων, ὃς τότε τοῦ χειμῶνος τὰ χρήματα ἄγων
τῇ στρατιᾷ ἀπεπέμφθη, καὶ ἀγγέλλει τὰ τε ἄλλα καὶ ὅτι
πύθοιτο κατὰ πλοῦν ἤδη ὦν τὸ Πλημύριον ὑπὸ τῶν
4 Συρακοσίων ἐλωκός. ἀφικνῶνται δὲ καὶ Κόνιον παρ'
αὐτοῦς, ὃς ἦρχε Ναυπάκτου, ἀγγέλλων ὅτι αἱ πέντε καὶ
εἴκοσι νῆες τῶν Κορινθίων αἱ σφίσιν ἀνθορμούσαι οὔτε
καταλύουσι τὸν πόλεμον ναυμαχεῖν τε μέλλουσα· πέμ-
πειν οὖν ἐκέλευεν αὐτοῦς ναῦς, ὥς οὐχ ἱκανὰς οὔσας
δυοῖν δεούσας εἴκοσι τὰς ἐαυτῶν πρὸς τὰς ἐκείνων πέντε
5 καὶ εἴκοσι ναυμαχεῖν. τῷ μὲν οὖν Κόνιον δέκα ναῦς ὁ
Δημοσθένης καὶ ὁ Εὐρυμέδων τὰς ἄριστα σφίσι πλεού-
σας ἀφ' ὧν αὐτοὶ εἶχον ξυμπέμπουσι πρὸς τὰς ἐν τῇ
Ναυπάκτῳ· αὐτοὶ δὲ τὰ περὶ τῆς στρατιᾶς τὸν ἑὺλλογον
ἡτοιμάζοντο, Εὐρυμέδων μὲν ἐς τὴν Κέρκυραν πλεύσας
καὶ πεντεκαίδεκα τε ναῦς πληροῦν κελεύσας αὐτοῦς καὶ
ὀπλίτας καταλεγόμενος (ξυνῆρχε γὰρ ἤδη Δημοσθένης
ἀποτραπόμενος, ὥσπερ καὶ ἡρέθη), Δημοσθένης δ' ἐκ

τῶν περὶ τὴν Ἀκαρνανίαν χωρίων σφενδονήτας τε καὶ
ἀκοντιστὰς ξυναγείρων.

32. Οἱ δ' ἐκ τῶν Συρακοσίων τότε μετὰ τὴν τοῦ
Πλημυρίου ἄλωσιν πρέσβεις οἰχόμενοι ἐς τὰς πόλεις,
ἐπειδὴ ἐπιστάν τε καὶ ξυναγείραντες ἔμελλον ἄξει τὸν
στρατόν, ὁ Νικίας προπυθόμενος πέμπει ἐς τῶν Σικελῶν
τοὺς τὴν δίοδον ἔχοντας καὶ σφίσι ξυμμάχους, Κεντόρι-
πὰς τε καὶ Ἀλικναίους καὶ ἄλλους, ὅπως μὴ διαφρήσουσι
τοὺς πολεμίους, ἀλλὰ ξυστραφεῖντες κοινύσουσι διελθεῖν.
ἄλλη γὰρ αὐτοῦς οὐδὲ πειράσειν· Ἀκραγαντίνοι γὰρ οὐκ
ἰδίδοσαν διὰ τῆς ἐαυτῶν ὁδόν. πορευομένων δ' ἤδη τῶν 2
Σικελιωτῶν οἱ Σικελοί, καθάπερ ἰδέοντο οἱ Ἀθηναῖοι,
ἐνέδραν [τινὰ τριχῇ] ποιησάμενοι ἀφυλάκτοις τε καὶ ἐξαι-
φνης ἐπιγενομένοι διέφθειραν ἐς ὀκτακοσίους μάλιστα
καὶ τοὺς πρέσβεις πλὴν ἐνὸς τοῦ Κορινθίου πάντας· οὗ-
τος δὲ τοὺς διαφυγόντας, ἐς πεντακοσίους καὶ χιλίους,
ἐκόμισεν ἐς τὰς Συρακοῦσας.

33. Καὶ περὶ τὰς αὐτὰς ἡμέρας καὶ οἱ Καμαριναῖοι
ἀφικνοῦνται αὐτοῖς βοηθοῦντες, πεντακόσιοι μὲν ὀπλί-
ται, τριακόσιοι δὲ ἀκοντισταὶ καὶ τοξόται τριακόσιοι,
ἐπεμφαν δὲ καὶ οἱ Γελῶι ναυτικόν τε, ἐς πέντε ναῦς, καὶ
ἀκοντιστὰς τετρακοσίους καὶ ἱππίας διακοσίους. σχεδὸν 2
γὰρ τι ἤδη πᾶσα ἡ Σικελία, πλὴν Ἀκραγαντίνων (οὗτοι
δ' οὐδὲ μεθ' ἐτέρων ἦσαν), οἱ δ' ἄλλοι ἐπὶ τοὺς Ἀθη-
ναίους μετὰ τῶν Συρακοσίων οἱ πρότερον περιορῶμενοι
ἑστάντες ἐβοήθουν. καὶ οἱ μὲν Συρακόσιοι, ὥς αὐτοῖς 3
τὸ ἐν τοῖς Σικελίοις πάθος ἐγένετο, ἐπέσχον τὸ εὐθὺς
τοῖς Ἀθηναίοις ἐπιχειρεῖν· ὁ δὲ Δημοσθένης καὶ Εὐρυ-
μέδων, ἐτοίμης ἤδη τῆς στρατιᾶς οὕσης ἐκ τε τῆς Κερ-
κύρας καὶ ἀπὸ τῆς ἡπείρου, ἐπεραιώθησαν ξυμπάσῃ τῇ
στρατιᾷ τὸν Ἰόνιον ἐπ' ἄκραν Ἰαπυρίαν· καὶ ὁρμηθέντες 4
αὐτόθεν κατίσχουσιν ἐς τὰς Χοιράδας νήσους Ἰαπυ-
ΤΗΥCΥΔΙΔΕC. II.

γίας, καὶ ἀκοντιστάς τε τινὰς τῶν Ἰαπύγων πεντήκοντα
καὶ ἑκατὸν τοῦ Μεσσαπίου ἔθνους ἀναβιβάζονται ἐπὶ τὰς
ναῦς, καὶ τῷ Ἀργα, ὅσπερ καὶ τοὺς ἀκοντιστάς δυνά-
στης ὧν παρέσχευεν αὐτοῖς, ἀνανεωσάμενοί τινα παλαιά
5 φιλίαν ἀφικνουῦνται ἐς Μεταπόντιον τῆς Ἰταλίας. καὶ
τοὺς Μεταποντίους πείσαντες κατὰ τὸ ξυμμαχικὸν ἀκον-
τιστάς τε ξυμπέμπειν τριακοσίους καὶ τριήρεις δύο καὶ
ἀναλαμβάνοντες ταῦτα παρέπλευσαν ἐς Θουρίαν. καὶ κατα-
λαμβάνουσι νεωστὶ στάσει τοὺς τῶν Ἀθηναίων ἐναντίον
6 ἐκπεπτωκότας· καὶ βουλόμενοι τὴν στρατιὰν αὐτόθι πᾶ-
σαν ἀθροίσαντες εἰ τις ὑπελέλειπτο ἐξετάσαι καὶ τοὺς
Θουρίους πείσαι σφίσι ξυστρατεύειν τε ὥς προθυμότερον
καί, ἐπειδὴ περ ἐν τούτῳ τύχης εἰσὶ, τοὺς αὐτοὺς ἐχθροὺς
καὶ φίλους τοῖς Ἀθηναίοις νομίζειν, περιέμενον ἐν τῇ
Θουρίᾳ καὶ ἐπρασσον ταῦτα.

34. Οἱ δὲ Πελοποννήσιοι περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦ
τον οἱ ἐν ταῖς πέντε καὶ εἴκοσι ναυσίν, οἵπερ τῶν ὀλκῶ-
δων ἕνεκα τῆς ἐς Σικελίαν κομιδῆς ἀνθρώρουν πρὸς τὴν
ἐν Ναυπάκτῳ ναῦς, παρασκευασάμενοι ὥς ἐπὶ ναυμαχίᾳ
καὶ προσπληρώσαντες ἐπὶ ναῦς, ὥστε ὀλίγῳ ἐλάσσους εἶ-
ναι αὐτοῖς τῶν Ἀττικῶν νεῶν, ὁρμίζονται κατὰ Ἐρινιά-
2 τῆς Ἀχαΐας ἐν τῇ Ῥυπικῇ. καὶ αὐτοῖς τοῦ χωρίου μηνυ-
ειδοῦς ὄντος ἐφ' ᾧ ὥρμουν, ὁ μὲν περὶ ἑκατέρωθεν
προσβεβοηθηκώς τῶν τε Κορινθίων καὶ τῶν αὐτόθι
ξυμμάχων ἐπὶ ταῖς ἀνεχούσαις ἄκραις παρετέτακτο,
δὲ νῆες τὸ μεταξὺ εἶχον ἐμφράξασαι· ἦρχε δὲ τοῦ να-
3 τικοῦ Πολυάνθης Κορίνθιος. οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἐκ τῆς Ναυ-
πάκτου τριάκοντα ναυσὶ καὶ τρισίν (ἦρχε δὲ αὐτῶν Δ-
4 φίλος) ἐπέπλευσαν αὐτοῖς. καὶ οἱ Κορίνθιοι τὸ μὲν πρὶν
τον ἡσύχαζον, ἐπειτα ἠρθέντος αὐτοῖς τοῦ σημείου, ἐπὶ
καιρὸς ἐδόκει εἶναι, ὥρμησαν ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους καὶ
5 ἐναυμάχουν. καὶ χρόνον ἀντεῖχον πολὺν ἀλλήλοις.

τῶν μὲν Κορινθίων τρεῖς νῆες διαφθείρονται, τῶν δὲ Ἀθηναίων κατέδυν μὲν οὐδεμία ἀπλῶς, ἐπὶ δὲ τινες ἄπλοι ἐγένοντο, ἀντίπρωροι ἐμβαλλόμεναι καὶ ἀναρραγεῖσαι τὰς παρεξαιρεσίας ὑπὸ τῶν Κορινθίων νεῶν ἐπ' αὐτὸ τοῦτο παχυτέρας τὰς ἐπωτίδας ἔχουσῶν. ναυμαχή-⁶σαντες δὲ ἀντίπαλα μὲν καὶ ὡς αὐτοὺς ἑκατέρους ἀξιοῦν νικᾶν, ὅμως δὲ τῶν ναυαγίων κρατησάντων τῶν Ἀθηναίων διὰ τε τὴν τοῦ ἀνέμου ἄπωσιν αὐτῶν ἐς τὸ πέλαγος καὶ διὰ τὴν τῶν Κορινθίων οὐκέτι ἐπαναγωγὴν, διεκρίθησαν ἀπ' ἀλλήλων, καὶ δίωξις οὐδεμία ἐγένετο, οὐδ' ἄνδρες οὐδετέρων ἐάλωσαν· οἱ μὲν γὰρ Κορίνθιοι καὶ Πελοποννήσιοι πρὸς τῇ γῇ ναυμαχοῦντες ῥαδίως διεσώζοντο, τῶν δὲ Ἀθηναίων οὐδεμία κατέδυν ναῦς. ἀποπλευ-⁷σάντων δὲ τῶν Ἀθηναίων ἐς τὴν Ναύπακτον οἱ Κορίνθιοι εὐθύς τροπαῖον ἔστησαν ὡς νικῶντες, ὅτι πλείους τῶν ἐναντίων ναῦς ἄπλους ἐποίησαν, καὶ νομίσαντες δι' αὐτὸ οὐχ ἡσασθαι δι' ὅπερ οὐδ' οἱ ἕτεροι νικᾶν· οἱ τε γὰρ Κορίνθιοι ἠγρήσαντο κρατεῖν εἰ μὴ καὶ πολὺ ἐκρατοῦντο, οἱ τ' Ἀθηναῖοι ἐνόμιζον ἡσασθαι ὅτι οὐ πολὺ ἐνίκων. ἀποπλευσάντων δὲ τῶν Πελοποννησίων καὶ τοῦ⁸ πεζοῦ διαλυθέντος οἱ Ἀθηναῖοι ἔστησαν τροπαῖον καὶ αὐτοὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ ὡς νικήσαντες, ἀπέχου τοῦ Ἑρμιῶν, ἐν ᾧ οἱ Κορίνθιοι ὄρμουν, ὡς εἴκοσι σταδίους. καὶ ἡ μὲν ναυμαχία οὕτως ἐτελεύτα.

35. Ὁ δὲ Δημοσθένης καὶ Εὐρυμέδων, ἐπειδὴ ξυστρατεύειν αὐτοῖς οἱ Θούριοι παρεσκευάσθησαν ἑπτακοσίοις μὲν ὀπλίταις, τριακοσίοις δὲ ἀκοντισταῖς, τὰς μὲν ναῦς παραπλεῖν ἐκέλευον ἐπὶ τῆς Κροτωνιάτιδος, αὐτοὶ δὲ τὸν πεζὸν πάντα ἐξετάσαντες πρῶτον ἐπὶ τῷ Συβάρει ποταμῷ ἤρουν διὰ τῆς Θουριάδος γῆς. καὶ ὡς ἐγένοντο ἐπὶ² τῷ Ὑλῇ ποταμῷ, καὶ αὐτοῖς οἱ Κροτωνιάται προσπίπ-
ψαντες εἶπον οὐκ ἂν σφίσι βουλομένοις εἶναι διὰ τῆς γῆς

σφῶν τὸν στρατὸν λέναι, ἐπικαταβάντες ἠγλίσαντο πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ἐκβολὴν τοῦ Ἰλίου· καὶ αἱ νῆες αὐτοῖς ἐς τὸ αὐτὸ ἀπήντων. τῇ δ' ὕστεραία ἀναβιβασάμενοι παρέπλεον, ἰσχοντες πρὸς ταῖς πόλεσι πλὴν Δοκρῶν, ὥς ἀφίκοντο ἐπὶ Πέτραν τῆς Ῥηγίνης.

36. Οἱ δὲ Συρακόσιοι ἐν τούτῳ πυνθανόμενοι αὐτῶν τὸν ἐπίπλουν αὐθις ταῖς ναυσὶν ἀποπειράσαι ἐβούλοντο καὶ τῇ ἄλλῃ παρασκευῇ τοῦ πεζοῦ, ἣν περ ἐπ' αὐτὸ τοῦτο πρὶν ἐλθεῖν αὐτοὺς φθάσαι βουλόμενοι ξυνέλεγον. 2 παρασκευάσαντο δὲ τὸ τε ἄλλο ναυτικὸν ὥς ἐκ τῆς προτέρας ναυμαχίας τι πλέον ἐνείδον σχήσουτες, καὶ τὰς πρῶτας τῶν νεῶν ξυντεμόντες ἐς ἑλασσον στεριωτέρας ἐποίησαν, καὶ τὰς ἐπωτίδας ἐπέθεσαν ταῖς πρῶταις παχείας, καὶ ἀντήριδας ἀπ' αὐτῶν ὑπέτειναν πρὸς τοὺς τοίχους ὥς ἐπὶ ἑξήκῃς ἐντός τε καὶ ἔξωθεν· ὥπερ τρόπῳ καὶ οἱ Κορίνθιοι πρὸς τὰς ἐν τῇ Ναυπάκτῳ ναῦς ἐπισκευασάμενοι πρῶταθεν ἐναυμάχουν. ἐνόμισαν γάρ οἱ Συρακόσιοι πρὸς τὰς τῶν Ἀθηναίων ναῦς οὐχ ὁμοίως ἀντινεαυπηγημένας, ἀλλὰ λεπτὰ τὰ πρῶταθεν ἐχούσας διὰ τὸ μὴ ἀντιπρῶτοις μᾶλλον αὐτοὺς ἢ ἐκ περιπλου ταῖς ἐμβολαῖς χρῆσθαι, οὐκ ἑλασσον σχήσειν, καὶ τὴν ἐν τῷ μεγάλῳ λιμένι ναυμαχίαν, οὐκ ἐν πολλῷ πολλὰς ναυδὶν οὔσαν, πρὸς ἑαυτῶν ἔσεσθαι· ἀντίπρῳροι γὰρ ταῖς ἐμβολαῖς χρώμενοι ἀναρρήξειν τὰ πρῶταθεν αὐτοῖς, στερίφοις καὶ παχείαι πρὸς κοῖλα καὶ ἀσθενῇ παίοντες τοῖς 4 ἐμβόλοις. τοῖς δὲ Ἀθηναίοις οὐκ ἔσεσθαι σφῶν ἐν στενοχωρίᾳ οὔτε περίπλουν οὔτε διέκπλουν, ὥπερ τῆς τέχνης μάλιστα ἐπίστευον· αὐτοὶ γὰρ κατὰ τὸ δυνατόν τὸ μὲν οὐ δῶσειν, διεκπλεῖν, τὸ δὲ τὴν στενοχωρίαν κωλύσειν 5 ὥστε μὴ περιπλεῖν. τῇ τε πρότερον ἀμαθίᾳ τῶν κυβερνητῶν δοκούσῃ εἶναι, τὸ ἀντίπρῳρον ξυγκρούσαι, μάλιστα' ἂν αὐτοὶ χρήσασθαι· πλείστον γὰρ ἐν αὐτῷ σχή-

σιν· τὴν γὰρ ἀνάγκουσιν οὐκ ἔσεσθαι τοῖς Ἀθηναίοις
 ἐξωθουμένοις ἄλλοσε ἢ ἐς τὴν γῆν, καὶ ταύτην δι' ὀλί-
 γου καὶ ἐς ὀλίγον, κατ' αὐτὸ τὸ στρατόπεδον τὸ ἑαυτῶν.
 τοῦ δ' ἄλλου λιμένος αὐτοὶ κρατήσιν, καὶ ξυμφερομέ-
 νους αὐτούς, ἣν πη βιάζονται, ἐς ὀλίγον τε καὶ πάντας
 ἐς τὸ αὐτό, προσπίπτοντας ἀλλήλοις ταράξεσθαι (ὅπερ
 καὶ ἔβλαπτε μάλιστα τοὺς Ἀθηναίους ἐν ἀπάσαις ταῖς
 ναυμαχίαις, οὐκ οὔσης αὐτοῖς ἐς πάντα τὸν λιμένα τῆς
 ἀνακρούσεως, ὥσπερ τοῖς Συρακοσίοις)· περιπλεῦσαι
 δὲ ἐς τὴν εὐρυχωρίαν, σφῶν ἔχόντων τὴν ἐπίπλευσιν
 ἀπὸ τοῦ πελάγους τε καὶ ἀνάγκουσιν, οὐ δυνήσεσθαι
 αὐτούς, ἄλλως τε καὶ τοῦ Πλημυρῖου πολεμίου τε αὐ-
 τοῖς ἰσομένου καὶ τοῦ στόματος οὐ μεγάλου ὄντος τοῦ
 λιμένος.

37. Τοιαῦτα οἱ Συρακοῖσιοι πρὸς τὴν ἑαυτῶν ἐπι-
 στήμην τε καὶ δύναμιν ἐπινοήσαντες καὶ ἅμα τεθαρση-
 κότες μᾶλλον ἢ δὴ ἀπὸ τῆς προτέρας ναυμαχίας ἐπεχεί-
 ρουν τῷ τε πεζῷ ἅμα καὶ ταῖς ναυσί. καὶ τὸν μὲν πεζόν ²
 ὀλίγω πρότερον τὸν ἐκ τῆς πόλεως Γύλιππος προεξαγα-
 γὼν προσῆγε τῷ τείχει τῶν Ἀθηναίων, καθ' ὅσον πρὸς
 τὴν πόλιν αὐτοῦ ἴωρα· καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ Ὀλυμπιείου, οἳ
 τε ὀπλῆται ὅσοι ἐκεῖ ἦσαν καὶ οἱ ἱππῆς καὶ ἡ γυμνητεία
 τῶν Συρακοσίων ἐκ τοῦ ἐπὶ θάτερα προσῆμ τῷ τείχει·
 αἱ δὲ νῆες μετὰ τοῦτο εὐθύς ἐπεξέπλεον τῶν Συρακοσίων
 καὶ ξυμμάχων. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τὸ πρῶτον αὐτούς οἶδ-
³
 μενοι τῷ πεζῷ μόνω πειράσειν, ὁρῶντες δὲ καὶ τὰς ναῦς
 ἐπιφερομένας ἄφνω, ἐθορυβοῦντο, καὶ οἱ μὲν ἐπὶ τὰ τείχη
 καὶ πρὸ τῶν τειχῶν τοῖς προσιοῦσιν ἀντιπαρετάσσοντο,
 οἱ δὲ πρὸς τοὺς ἀπὸ τοῦ Ὀλυμπιείου καὶ τῶν ἔξω κατὰ
 τάχος χωροῦντας ἱππίας τε πολλοὺς καὶ ἀκοντιστάς ἀν-
 επεξῆσαν, ἄλλοι δὲ τὰς ναῦς ἐπλήρουν, καὶ ἅμα ἐπὶ τὸν
 αἰγιαλὸν παρβεβήθουν, καὶ ἐπειδὴ πλήρεις ἦσαν, ἀνταν-

ἦγον πέντε καὶ ἑβδομήκοντα ναῦς· καὶ τῶν Συρακοσίων ἦσαν ὀγδοήκοντα μάλιστα.

38. Τῆς δὲ ἡμέρας ἐπὶ πολὺ προσπλέοντες καὶ ἀνακρουόμενοι καὶ πειράσαντες ἀλλήλων καὶ οὐδέτεροι δυνάμενοι ἄξιόν τι λόγον παραλαβεῖν, εἰ μὴ ναῦν μίαν ἢ δύο τῶν Ἀθηναίων οἱ Συρακόσιοι καταδύσαντες, διεκρίθησαν· καὶ ὁ περὶ ὅμα ἀπὸ τῶν τειχῶν ἀπῆλθε.

2 Τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ μὲν Συρακόσιοι ἡσύχαζον, οὐδὲν δηλοῦντες ὁποῖόν τι τὸ μέλλον ποιήσουσιν· ὁ δὲ Νικίας ἰδὼν ἀντίπαλα τὰ τῆς ναυμαχίας γινόμενα καὶ ἐλπίζων αὐτοὺς αὐθις ἐπιχειρήσειν, τοὺς τε τριηράρχους ἠνέγκαζεν ἐπισκευάζειν τὰς ναῦς, εἰ τίς τι ἐπιπονήκει, καὶ ὁλκάδας προώρμισε πρὸ τοῦ σφετέρου σταυρώματος, ὃ αὐτοῖς πρὸ τῶν νεῶν ἀντὶ λιμένος κληστοῦ ἐν τῇ θαλάσῃ
3 ἐπεπήγει. διαλειπούσας δὲ τὰς ὁλκάδας ὅσον δύο πλέθρα ἀπ' ἀλλήλων κατέστησεν, ὅπως, εἰ τις βιάζοιτο ναῦς, εἴη κατὰφευγίς ἀσφαλῆς καὶ πάλιν καθ' ἡσυχίαν ἐκπλους. παρασκευαζόμενοι δὲ ταῦτα ὅλην τὴν ἡμέραν διετέλειαν οἱ Ἀθηναῖοι μέχρι νυκτός.

39. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ Συρακόσιοι τῆς μὲν ὥρας πρῶτον, τῇ δ' ἐπιχειρήσει τῇ αὐτῇ τοῦ τε πεζοῦ καὶ
2 τοῦ ναυτικοῦ προσέμισγον τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ ἀντικαταστάντες ταῖς ναυσὶ τὸν αὐτὸν τρόπον αὐθις ἐπὶ πολὺ διῆγον τῆς ἡμέρας πειρώμενοι ἀλλήλων, πρὶν δὴ Ἀρίστων ὁ Πυρρίχου Κορίνθιος, ἄριστος ὢν κυβερνήτης τῶν μετὰ Συρακοσίων, πείθει τοὺς σφετέρους τοῦ ναυτικοῦ ἄρχοντας, πέμψαντας ὡς τοὺς ἐν τῇ πόλει ἐπιμελομένους, κελεύειν ὅτι τάχιστα τὴν ἀγορὰν τῶν πωλουμένων μεταναστήσαντας ἐπὶ τὴν θάλασσαν κομίσαι, καὶ ὅσα τις ἔχει ἐδώδιμα, πάντας ἐκείσε φέροντας ἀναγκάσαι πωλεῖν, ὅπως αὐτοῦ ἐκβιβάσαντες τοὺς ναύτας εὐθὺς παρὰ

αὐτὸς ἀριστοποιήσονται, καὶ δι' ὀλίγου αὐθις καὶ αὐ-
τὸν ἀπροσδοκῆτοισι τοῖς Ἀθηναίοις ἐπιχειρῶσιν.

40. Καὶ οἱ μὲν πεισθέντες ἐπεμψαν ἄγγελον, καὶ ἡ
ἰὰ παρεσκευάσθη, καὶ οἱ Συρακόσιοι ἐξαίφνης πρύ-
ν κρουσάμενοι πάλιν πρὸς τὴν πόλιν ἐπλευσαν, καὶ
ὅς ἐκβάντες αὐτοῦ ἄριστον ἐποιοῦντο· οἱ δ' Ἀθη-
ναι νομίζαντες αὐτοὺς ὡς ἡσσημένους σφῶν πρὸς τὴν
ἐν ἀνακρουσάσθαι, καθ' ἡσυχίαν ἐκβάντες τὰ τε ἄλλα
τράσσοντο καὶ τὰ ἀμφὶ τὸ ἄριστον, ὡς τῆς γε ἡμέρας
τῆς οὐκέτι οἰόμενοι ἂν ναυμαχῆσαι. ἐξαίφνης δὲ οἱ
Συρακόσιοι πληρώσαντες τὰς ναῦς ἐπέπλεον αὐθις· οἱ
διὰ πολλοῦ θοορύβου, καὶ ἄσιτοι οἱ πλείους, οὐδενὶ
ἱμῶ ἰσβάντες μόλις ποτὲ ἀνταυγήγοντο. καὶ χρόνον μὲν
ἀπέσχοντο ἀλλήλων φυλασσόμενοι· ἔπειτα οὐκ ἐδό-
τοῖς Ἀθηναίοις ὑπὸ σφῶν αὐτῶν διαμέλλοντας κόπως
ἰσκεσθαι, ἀλλ' ἐπιχειρεῖν ὅτι τάχιστα, καὶ ἐπιφερόμε-
ναι ἐκ παρακελεύσεως ἐναυμάχουν. οἱ δὲ Συρακόσιοι δε-
κόμενοι καὶ ταῖς ναυσὶν ἀντιπρώροις χρώμενοι, ὥσπερ
ἐνοήθησαν, τῶν ἐμβόλων τῇ παρασκευῇ ἀνερορήγνυσαν
τῶν Ἀθηναίων ναῦς ἐπὶ πολὺ τῆς παρεξαιρέσιος, καὶ
ἀπὸ τῶν καταστρωμάτων αὐτοῖς ἀκοντίζοντες μεγάλα
λαπτον τοὺς Ἀθηναίους, πολὺ δ' ἔτι μείζω οἱ ἐν τοῖς
πλοίοις περιπλέοντες τῶν Συρακοσίων καὶ ἐς τε
ὅς ταρσοὺς ὑποπίπτοντες τῶν πολεμίων νεῶν καὶ ἐς τὰ
ἄγια παραπλέοντες καὶ ἐξ αὐτῶν ἐς τοὺς ναύτας ἀκον-
τοντες.

41. Τέλος δὲ τούτῳ τῷ τρόπῳ κατὰ κράτος ναυμα-
χούντες οἱ Συρακόσιοι ἐνίκησαν, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τρα-
μένοι διὰ τῶν ὀλκάδων τὴν κατάφρευξιν ἐποιοῦντο ἐς
ἐαυτῶν ὄρμον. αἱ δὲ τῶν Συρακοσίων νῆες μέχρι μὲν
ὀλκάδων ἐπιδίωκον· ἔπειτα αὐτοὺς αἱ κεραῖαι ὑπὲρ
ἐσπλων αἱ ἀπὸ τῶν ὀλκάδων δελφίνοφόροι ἡρμέναι

3 ἐκώλυνον. δύο δὲ νῆες τῶν Συρακοσίων ἐπαιρόμεναι τῇ
νίκη προσέμιξαν αὐτῶν ἐγγὺς καὶ διεφθάρησαν, καὶ ἡ
4 ἑτέρα αὐτοῖς ἀνδράσιν ἐάλω. καταδύσαντες δ' οἱ Συρα-
κόσιοι τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ τὰς ναῦς καὶ κατατραυματίσαν-
τες πολλὰς, ἄνδρας τε τοὺς μὲν ζωγρήσαντες, τοὺς δὲ
ἀποκτείναντες ἀπεχώρησαν, καὶ τροπαῖά τε ἀμφοτέρων
τῶν ναυμαχιῶν ἔστησαν καὶ τὴν ἐλπίδα ἥδη ἐχυρὰν εἶχον
ταῖς μὲν ναυσὶ καὶ πολλὴν κρείσσοις εἶναι, ἐδόκουν δὲ καὶ
τὸν πεζὸν χειρώσεσθαι. καὶ οἱ μὲν ὥς ἐπιθησόμενοι κατ'
ἀμφοτέρα παρεσκευάζοντο αὐτοῖς.

42. Ἐν τούτῳ δὲ Δημοσθένης καὶ Εὐρυμέδων ἔχον-
τες τὴν ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων βοήθειαν παραγίγνονταί
ναῦς τε τρεῖς καὶ ἑβδομήκοντα μάλιστα ξὺν ταῖς ξενικαῖς
καὶ ὀπλίταις περὶ πεντακισχιλίους ἑαυτῶν τε καὶ τῶν συμ-
μάχων, ἀκοντιστάς τε βαρβάρους καὶ Ἕλληνας οὐκ ὀλί-
γους καὶ σφενδονήτας καὶ τοξότας καὶ τὴν ἄλλην παρα-
2 σκευὴν ἱκανήν. καὶ τοῖς μὲν Συρακοσίοις καὶ συμμάχοις
κατάπληξις ἐν τῷ αὐτίκα οὐκ ὀλίγη ἐγένετο, εἰ πέρα
μηδὲν ἐστὶ σφίσι τοῦ ἀπαλλαγῆναι τοῦ κινδύνου, ὁρῶν-
τες οὔτε διὰ τὴν Δικέλειαν τειχιζομένην οὐδὲν ἥσσοι
στρατὸν ἴσον καὶ παραπλήσιον τῷ προτέρῳ ἐπεληλυθότε
τὴν τε τῶν Ἀθηναίων δύναμιν πανταχόσε πολλὴν φαι-
νομένην· τῷ δὲ προτέρῳ στρατεύματι τῶν Ἀθηναίων ὡς
3 ἐκ κακῶν ῥώμη τις ἐγγένητο. ὁ δὲ Δημοσθένης ἰδὼν ὅτι
εἶχε τὰ πράγματα, καὶ νομίσας οὐχ οἷον τε εἶναι διατρέ-
βειν οὐδὲ παθεῖν ὅπερ ὁ Νικίας ἔπαθεν (ἀφικόμενος γὰρ
τὸ πρῶτον ὁ Νικίας φοβερός, ὥς οὐκ εὐθὺς προσέκειτο
ταῖς Συρακούσαις, ἀλλ' ἐν Κατάνῃ διεχείμαζεν, ὑπερῶ-
φθη τε καὶ ἐφθασεν αὐτὸν ἐκ τῆς Πελοποννήσου στρα-
τιᾷ ὁ Γύλιππος ἀφικόμενος, ἣν οὐδ' ἂν μετέπεμψαν οἱ
Συρακόσιοι, εἰ ἐκεῖνος εὐθὺς ἐπέκειτο· ἱκανοὶ γὰρ αὐτοῖς
νύόμενοι εἶναι ἅμα τ' ἂν ἔμαθον ἥσσους ὄντας καὶ ἀπο

τειχιζόμενοι ἂν ἦσαν, ὥστε μὴδ' εἰ μετέπεμψαν ἐτι
 ὁμοίως ἂν αὐτοὺς ὠφελεῖν), ταῦτα οὖν ἀνασκοπῶν ὁ
 Δημοσθένης καὶ γινώσκων ὅτι καὶ αὐτὸς ἐν τῷ παρόντι
 τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ μάλιστα θεινóτατός ἐστι τοῖς ἐναντίοις,
 ἐβούλετο ὅτι τάχος ἀποχρήσασθαι τῇ παρούσῃ τοῦ στρα-
 τεύματος ἐκπλήξει. καὶ ὁρῶν τὸ παρατειχίσμα τῶν Συ-
 ρακοσίων, ᾧ ἐκώλυσαν περιτειχίσαι σφᾶς τοὺς Ἀθηναί-
 ουσ, ἀπλοῦν ὃν καί, εἰ κρατήσῃ τις τῶν τε Ἐπιπολῶν
 τῆς ἀναβάσεως καὶ αὐθις τοῦ ἐν αὐταῖς στρατοπέδου,
 ὁμοίως ἂν αὐτὸ ληφθῇ (οὐδὲ γὰρ ὑπομεῖναι ἂν σφᾶς
 οὐδένα), ἠπέλγετο ἐπιθέσθαι τῇ πείρᾳ, καὶ οἱ ξυντο-
 μωτάτην ἠγείτο διαπολέμῃσιν· ἡ γὰρ κατορθώσας ἔξινε
 Συρακούσας ἢ ἀπάξειν τὴν στρατιάν καὶ οὐ τρίψεσθαι
 ἄλλως Ἀθηναίους τε τοὺς ξυστρατενομένους καὶ τὴν
 ξύμπασαν πόλιν. πρῶτον μὲν οὖν τὴν τε γῆν ἐξελθόν-
 τες τῶν Συρακοσίων ἔτεμον οἱ Ἀθηναῖοι περὶ τὸν Ἀνα-
 πον καὶ τῷ στρατεύματι ἐπεκράτουν, ὥσπερ τὸ πρῶτον,
 τῷ τε πεζῷ καὶ ταῖς ναυσίν (οὐδὲ γὰρ καθ' ἕτερον οἱ
 Συρακόσιοι ἀντεπεξῆσαν ὅτι μὴ τοῖς ἰππεῦσι καὶ
 ἀκοντισταῖς ἀπὸ τοῦ Ὀλυμπίου).

43. Ἐπειτα μηχαναῖς ἐδοξε τῷ Δημοσθένει πρό-
 τερον ἀποπειρᾶσαι τοῦ παρατειχίσματος. ὥς δὲ αὐτῷ
 προσαγαγόντι κατεκαύθησάν τε ὑπὸ τῶν ἐναντίων ἀπὸ
 τοῦ τείχους ἀμυνομένων αἱ μηχαναὶ καὶ τῇ ἄλλῃ στρατιᾷ
 πολλὰ πρὸς βάλλοντες ἀπεκρούοντο, οὐκέτι ἐδόκει δια-
 τρίβειν, ἀλλὰ πείσας τὸν τε Νικίαν καὶ τοὺς ἄλλους ξυν-
 ἄρχοντας, ὥς ἐπενόει, καὶ τὴν ἐπιχείρησιν τῶν Ἐπιπο-
 λῶν ἐποιεῖτο. καὶ ἡμέρας μὲν ἀδύνατα ἐδόκει εἶναι λα-
 θεῖν προσελθόντας τε καὶ ἀναβάντας, παραγγείλας δὲ
 πένθ' ἡμερῶν σιτία καὶ τοὺς λιθολόγους καὶ τέκτονας
 πάντας λαβὼν καὶ ἄλλην παρασκευὴν τοξευμάτων τε καὶ
 ὅσα ἐδεῖ, ἣν κρατῶσι, τειχιζοντας ἔχειν, αὐτὸς μὲν ἀπὸ

πρώτου ὕπνου καὶ Εὐρυμέδων καὶ Μένανδρος ἀναλα-
 βὼν τὴν πᾶσαν στρατιὰν ἐχώρει πρὸς τὰς Ἐπιπολάς, Νι-
 3 κίας δ' ἐν τοῖς τεύχεσιν ὑπελείπετο. καὶ ἐπειδὴ ἐγένοντο
 πρὸς αὐταῖς κατὰ τὸν Εὐρύηλον, ἥπερ καὶ ἡ προτέρα
 στρατιὰ τὸ πρῶτον ἀνέβη, λαυθάνουσί τε τοὺς φύλακας
 τῶν Συρακοσίων καὶ προσβάντες τὸ τεῖχος οὗ ἦν ἀν-
 τόθι τῶν Συρακοσίων αἰροῦσι καὶ ἄνδρας τῶν φυλάκων
 4 ἀποκτείνουσιν· οἱ δὲ πλείους διαφυγόντες εὐθύς πρὸς
 τὰ στρατόπεδα, ἃ ἦν ἐπὶ τῶν Ἐπιπολῶν τρεῖς ἐν προτει-
 χίσμασιν, ἐν μὲν τῶν Συρακοσίων, ἐν δὲ τῶν ἄλλων
 Σικελιωτῶν, ἐν δὲ τῶν ξυμμάχων, ἀγγέλλουσι τὴν ἐφο-
 δον καὶ τοῖς ἑξακοσίοις τῶν Συρακοσίων, οἱ καὶ πρῶτοι
 κατὰ τοῦτο τὸ μέρος τῶν Ἐπιπολῶν φύλακες ἦσαν, ἐφρα-
 5 ζον. οἱ δ' ἐβοήθουν τ' εὐθύς, καὶ αὐτοῖς ὁ Δημοσθέ-
 νης καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐντυχόντες ἀμυνομένους προθύμως
 ἔτρεψαν. καὶ αὐτοὶ μὲν εὐθύς ἐχώρουν ἐς τὸ πρόσθεν,
 ὅπως τῇ παρούσῃ ὁρμῇ τοῦ περαίνεσθαι ὧν ἕνεκα ἦλθον
 μὴ βραδεῖς γένωνται· ἄλλοι δὲ τὸ ἀπὸ τῆς πρώτης πα-
 ρατείχισμα τῶν Συρακοσίων, οὐχ ὑπομενόντων τῶν φυ-
 6 λάκων, ἤρουν τε καὶ τὰς ἐπάλλξεις ἀπέσυρον. οἱ δὲ Συ-
 ρακόσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι καὶ ὁ Γύλιππος καὶ οἱ μετ' αὐ-
 τοῦ ἐβοήθουν ἐκ τῶν προτειχισμάτων, καὶ ἀδοκήτου τοῦ
 τολμήματος σφίσιν ἐν νυκτὶ γενομένου προσέβαλόν τε
 τοῖς Ἀθηναίοις ἐκπεπληγμένοι καὶ βιασθέντες ὑπ' αὐτῶν
 7 τὸ πρῶτον ὑπεχώρησαν. προδόντων δὲ τῶν Ἀθηναίων
 ἐν ἀταξίᾳ μᾶλλον ἢδη ὥς κεκρατηκότων καὶ βουλομένων
 διὰ παντὸς τοῦ μήπω μαμαχημένου τῶν ἐναντίων ὥς τά-
 χιστα διελθεῖν, ἵνα μὴ ἀνέντων σφῶν τῆς ἐφόδου αὐτῆς
 ξυστραφῶσιν, οἱ Βοιωτοὶ πρῶτοι αὐτοῖς ἀντίσχον καὶ
 προσβαλόντες ἔτρεψάν τε καὶ ἐς φυγὴν κατέστησαν.

44. Καὶ ἐνταῦθα ἤδη ἐν πολλῇ ταραχῇ καὶ ἀπορίᾳ
 ἐγγίνοντο οἱ Ἀθηναῖοι, ἣν οὐδὲ πυνθέσθαι ῥάδιον ἦν

δ' ἀφ' ἐτέρων ὅτῳ τρόπῳ ἕκαστα ξυνηνέχθη. ἐν μὲν
 ρ' ἡμέρᾳ σαφέστερα μὲν, ὅμως δὲ οὐδὲ ταῦτα οἱ παρα-
 νόμοι πάντα πλὴν τὸ καθ' ἑαυτὸν ἕκαστος μόλις οἶ-
 ν'. ἐν δὲ νυκτομαχίᾳ, ἥ μόνῃ δὴ στρατοπέδων μεγá-
 ον ἐν γε τῷδε τῷ πολέμῳ ἐγένετο, πῶς ἂν τις σαφῶς τι
 λει; ἦν μὲν γὰρ σελήνῃ λαμπρά, ἑώρων δὲ οὕτως ἀλ-
 ῖλους ὥς ἐν σελήνῃ εἰκὸς τὴν μὲν ὄψιν τοῦ σώματος
 ροορᾶν, τὴν δὲ γυνῶσιν τοῦ οἰκείου ἀπιστεῖσθαι. ὀπλῶ-
 αι δὲ ἀμφοτέρων οὐκ ὀλίγοι ἐν στενοχωρίᾳ ἀνестρέφον-
 ο. καὶ τῶν Ἀθηναίων οἱ μὲν ἤδη ἐνικῶντο, οἱ δὲ ἔτι τῇ 3
 τρώτῃ ἐφόδῳ ἀήσσητοι ἐχώρουν. πολὺ δὲ καὶ τοῦ ἄλλου
 στρατεύματος αὐτοῖς τὸ μὲν ἄρτι ἀνεβεβήκει, τὸ δ' ἔτι
 προσανῆει, ὥστ' οὐκ ἠπίσταντο πρὸς ὃ τι χρὴ χωρῆσαι.
 ἤδη γὰρ τὰ πρόσθεν τῆς τροπῆς γεγενημένης ἐτειάρακτο
 πάντα καὶ χαλεπὰ ἦν ὑπὸ τῆς βοῆς διαγινῶναι. οἱ τε γὰρ 4
 Συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι κρατοῦντες παρεκκελεύοντό
 τε κραυγῇ οὐκ ὀλίγῃ χρώμενοι, ἀδύνατον ὃν ἐν νυκτὶ
 ἄλλῳ τῷ σημῆναι, καὶ ἅμα τοὺς προσφερομένους ἐδέ-
 λυντο. οἱ τε Ἀθηναῖοι ἐξήτουν τε σφᾶς αὐτοὺς καὶ πᾶν
 τὸ ἐξ ἐναντίας, καὶ εἰ φίλιον εἶη τῶν ἤδη πάλιν φευγόν-
 των, πολέμιον ἐνόμιζον, καὶ τοῖς ἐρωτήμασι τοῦ ξυνθή-
 ματος πυκνοῖς χρώμενοι διὰ τὸ μὴ εἶναι ἄλλῳ τῷ γνω-
 ρίσαι, σφίσι τε αὐτοῖς θόρυβον πολὺν παρῆχον ἅμα
 πάντες ἐρωτῶντες, καὶ τοῖς πολεμοῖς σαφῶς αὐτὸ κατ-
 ἔστησαν. τὸ δ' ἐκείνων οὐχ ὁμοίως ἠπίσταντο, διὰ τὸ 5
 κρατοῦντας αὐτοὺς καὶ μὴ διδασκασμένους ἥσσαν ἀγνο-
 εῖσθαι, ὥστ' εἰ μὲν ἐντύχοιέν τισι κρείσσους ὄντες τῶν
 πολεμίων, διέφευγον αὐτοὺς ὥς ἐκείνων ἐπιστάμενοι τὸ
 ξυνθῆμα, εἰ δ' αὐτοὶ μὴ ὑποκρίνοιτο, διεφθείροντο.
 μέγιστον δὲ καὶ οὐχ ἥκιστα ἐβλάψεν ὁ παιανισμός. ἀπὸ 6
 γὰρ ἀμφοτέρων παραπλήσιος ὦν ἀπορίαν παρῆχεν. οἱ τε
 γὰρ Ἀργεῖοι καὶ οἱ Κερκυραῖοι καὶ ὅσον Δωρικὸν μετ'

Ἀθηναίων ἦν ὁπότε παιανίσειαν, φόβον παρείχε-
 7 Ἀθηναίοις, οἳ τε πολέμιοι ὁμοίως. ὥστε τέλος ξυμπεσο-
 τες αὐτοῖς κατὰ πολλὰ τοῦ στρατοπέδου, ἐπεὶ ἅπασι ἐ-
 ράχθησαν, φίλοι τε φίλοις καὶ πολῖται πολίταις, οὐ
 νον ἐς φόβον καθίστασαν, ἀλλὰ καὶ ἐς χεῖρας ἀλλή-
 8 ἐλθόντες μόλις ἀπελύοντο. καὶ διωκόμενοι κατὰ τε
 κρημνῶν[οι] πολλοὶ ῥίπτοντες ἑαυτοὺς ἀπώλλυντο, οἳ
 νῆς οὔσης τῆς ἀπὸ τῶν Ἐπιπολῶν πάλιν καταβάσεως,
 ἐπειδὴ ἐς τὸ ὁμαλὸν οἱ σφῶζόμενοι ἄνωθεν καταβαίνον-
 μέν πολλοὶ αὐτῶν καὶ ὅσοι ἦσαν τῶν προτέρων στρα-
 τῶν ἐμπειρία μᾶλλον τῆς χώρας ἐς τὸ στρατόπεδον δι-
 φύγγανον, οἳ δὲ ὕστερον ἦκοντες εἰσιν οἱ διαμαρτόν-
 τῶν ὁδῶν κατὰ τὴν χώραν ἐπλανήθησαν· οὕς, ἐπει-
 ἡμέρα ἐγένετο, οἱ ἱππῆς τῶν Συρακοσίων περιελάσαν-
 διέφθειραν.

45. Τῇ δ' ὕστεραία οἱ μὲν Συρακοῖσι δύο τροπὴ
 ἔστησαν, ἐπὶ τε ταῖς Ἐπιπολαῖς ἢ ἡ πρόσβασις καὶ κα-
 τὰ τὸ χωρίον ἢ οἱ Βοιωτοὶ πρῶτον ἀντέστησαν, οἳ δ' Ἀθ-
 2 ναῖοι τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἐκομίσαντο. ἀπέθανον
 δὲ οὐκ ὀλίγοι αὐτῶν τε καὶ τῶν ξυμμάχων, ὅπλα μὲν
 ἔτι πλείω ἢ κατὰ τοὺς νεκροὺς ἐλήφθη· οἳ γὰρ κατὰ τὰ
 κρημνῶν βιασθέντες ἄλλεσθαι ψιλοὶ ἄνευ τῶν ἄσπίδων
 οἱ μὲν ἀπώλλυντο, οἳ δ' ἐσώθησαν.

46. Μετὰ δὲ τοῦτο οἱ μὲν Συρακοῖσι ὥς ἐπὶ ἀπρὸς
 δοκῆτιν εὐπραγίᾳ πάλιν αὐτὰ ἀναρρωσθέντες, ὥσπερ
 πρότερον, ἐς μὲν Ἀκράγαντα στασιάζοντα πεντεκαίδε-
 ναυοὶ Σικανὸν ἀπέστειλαν, ὅπως ὑπαγάγοιτο τὴν πόλιν
 εἰ δύναιτο· Γύλιππος δὲ κατὰ γῆν ἐς τὴν ἄλλην Συ-
 λίαν ᾤχετο αὐτίς, ἄξων στρατιάν τι, ὥς ἐν ἐλπίδι
 καὶ τὰ τεῖχη τῶν Ἀθηναίων αἰρήσειν βίᾳ, ἐπειδὴ τὰ
 ταῖς Ἐπιπολαῖς οὕτω ξυνέβη.

47. Οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ ἐν τούτῳ ἐβ-

λείνουντο πρὸς τε τὴν γεγενημένην ξυμφορὰν καὶ πρὸς
τὴν παροῦσαν ἐν τῷ στρατοπέδῳ κατὰ πάντα ἀρρωστίαν.
τοῖς τε γὰρ ἐπιχειρήμασιν ἐώρων οὐ κατορθοῦντες καὶ
τοὺς στρατιώτας ἀχθομένους τῇ μονῇ. νόσῳ τε γὰρ ἐπι- 2
έβουντο κατ' ἀμφοτέρα, τῆς τε ὥρας τοῦ ἐνιαυτοῦ ταύτης
οὐσης ἐν ᾗ ἀσθενοῦσιν ἄνθρωποι μάλιστα, καὶ τὸ χωρίον
ἅμα ἐν ᾧ ἐστρατοπεδεύοντο ἐλῶδες καὶ χαλεπὸν ἦν· τὰ
τε ἄλλα ἀνέλπιστα αὐτοῖς ἐφαίνετο. τῇ οὖν Δημοσθέ- 3
νι οὐκ ἐδόκει ἔτι χοῖναι μένειν, ἀλλ' ἅπερ καὶ διανοη-
θεὶς ἐς τὰς Ἐπιπολὰς διεκινδύνευσεν, ἐπειδὴ ἐσφαλ-
το, ἀπικέαι ἐψηφίζετο καὶ μὴ διατρίβειν, ἕως ἔτι τὸ πέ-
λαγος οἷόν τε περαιουῖσθαι καὶ τοῦ στρατεύματος ταῖς
ροῦν ἐπελθούσαις ναυσὶ κρατεῖν. καὶ τῇ πόλει ὠφελιμῶ- 4
τερον ἔφη εἶναι πρὸς τοὺς ἐν τῇ χώρᾳ σφῶν ἐπιτειχίζον-
τας τὸν πόλεμον ποιεῖσθαι ἢ Συρακοσίους, οὓς οὐκέτι
ἰσχυροὶ εἶναι χειρώσασθαι· οὐδ' αὖ ἄλλως χρήματα πολλὰ
δαπανῶντας εἰκὸς εἶναι προσκαθῆσθαι.

48. Καὶ ὁ μὲν Δημοσθένης τοιαῦτα ἐρίγνωσκεν· ὁ
δὲ Νικίας ἐνόμιζε μὲν καὶ αὐτὸς πόνηρα σφῶν τὰ πρά-
γματα εἶναι, τῷ δὲ λόγῳ οὐκ ἐβούλετο αὐτὰ ἀσθενῆ ἀπο-
δεικνύναι, οὐδ' ἐμφανῶς σφῶς ψηφιομένους μετὰ πολ-
λῶν τὴν ἀναχώρησιν τοῖς πολεμίοις καταγγέλλτους γίνε-
σθαι· λαθεῖν γὰρ ἂν, ὅποτε βούλονται, τοῦτο ποιοῦντες
πολλῷ ἥσσον. τὸ δέ τι καὶ τὰ τῶν πολεμίων, ἀφ' ὧν ἐπὶ 2
πλέον ἢ οἱ ἄλλοι ἠσθάνετο αὐτῶν, ἐλπίδος τι ἔτι παρ-
εἶχε πονηρότερα τῶν σφετέρων εἶσθαι, ἣν καρτερώσι
προσκαθήμενοι· χρημάτων γὰρ ἀπορία αὐτοὺς ἐκτρι-
χώσειν, ἄλλως τε καὶ ἐπὶ πλέον ἥδη ταῖς ὑπαρχούσαις
ναυσὶ θαλασσοκρατούντων. καὶ ἦν γὰρ τι καὶ ἐν ταῖς
Συρακούσαις βουλόμενον τοῖς Ἀθηναίοις τὰ πράγματα
ἐνδοῦναι, ἐπεκηρυκεύετο ὥς αὐτὸν καὶ οὐκ εἰς ἀπαν-
ίστασθαι. ὁ ἐπιστάμενος τῷ μὲν ἔργῳ ἔτι ἐπ' ἀμφοτέρους

ἔχων καὶ διασκοπῶν ἀνείχε, τῷ δ' ἐμφανεῖ τότε λόγῳ οὐκ
 ἔφη ἀπάξειν τὴν στρατιάν. εὖ γὰρ εἰδέναι ὅτι Ἀθηναῖοι
 σφῶν ταῦτα οὐκ ἀποδέχονται ὥστε μὴ αὐτῶν ψηφισαμέ-
 νων ἀπελθεῖν. καὶ γὰρ οὐ τοὺς αὐτοὺς ψηφιεσθαι τὸ
 περὶ σφῶν αὐτῶν καὶ τὰ πράγματα ὥσπερ καὶ αὐτοὶ
 ὀρώντας καὶ οὐκ ἄλλων ἐπιτιμήσει ἀκούσαντας γινώσκου-
 σθαι, ἀλλ' ἐξ ὧν ἂν τις εὖ λέγων διαβάλλοι, ἐκ τούτων
 4 αὐτοὺς πείσεσθαι. τῶν τε παρόντων στρατιωτῶν πολ-
 λούς καὶ τοὺς πλείους ἔφη, οἳ νῦν βοῶσιν ὡς ἐν δεινῷ
 ὄντες, ἐκεῖσε ἀφικομένους τὰναντία βοήσεσθαι ὡς ὑπὸ
 χρημάτων καταπροδόντες οἱ στρατηγοὶ ἀπῆλθον. οὐκ οὖν
 βούλεσθαι αὐτὸς γε ἐπιστάμενος τὰς Ἀθηναίων φύσει
 ἐπ' αἰσχρῶν τε αἰτίᾳ καὶ ἀδίκῳ ὑπ' Ἀθηναίων ἀπολέσθαι
 μᾶλλον ἢ ὑπὸ τῶν πολεμίων, εἰ δει, κινδυνεύσας τοῦτο
 5 παθεῖν ἰδίᾳ. τὰ τε Συρακοσίων ἔφη ὁμοῦς ἔτι ἦσσω τῶν
 σφετέρων εἶναι· χρήμασι γὰρ αὐτοὺς ξενотροφούν-
 τας καὶ ἐν περιπολίῳ ἅμα ἀναλίσκοντας καὶ ναυτικῷ
 πολὺν ἔτι ἐνιαυτὸν ἤδη βόσκοντας τὰ μὲν ἀπορεῖν, τὰ δ'
 ἔτι ἀμηχανήσειν· δισχίλι' αὖτε γὰρ τάλαντα ἤδη ἀνηλωκέ-
 ναι καὶ ἔτι πολλὰ προσοφείλειν, ἦν τε καὶ ὅτι οὖν ἐκλέ-
 πωσι τῆς νῦν παρασκευῆς τῷ μὴ διδόναι τροφήν, φθε-
 ρεῖσθαι αὐτῶν τὰ πράγματα, ἐπικουρικὰ μᾶλλον ἢ δι-
 6 ἀνάγκης ὥσπερ τὰ σφέτερα ὄντα. τρίβειν οὖν ἔφη χρήμα
 προσκαθημένους, καὶ μὴ, χρήμασιν ὧν πολὺ κρείσσον
 εἶσι, νικηθέντας ἀπιέναι.

49. Ὁ μὲν Νικίας τοσαῦτα λέγων ἰσχυρίζετο, αἰσθό-
 μενος τὰ ἐν ταῖς Συρακούσαις ἀκριβῶς, καὶ τὴν τῶν χρη-
 μάτων ἀπορίαν καὶ ὅτι ἦν αὐτόθι πολὺν τὸ βουλόμενον
 τοῖς Ἀθηναίοις γίνεσθαι τὰ πράγματα καὶ ἐπικηρουκηνό-
 μενον πρὸς αὐτὸν ὥστε μὴ ἀπανίστασθαι, καὶ ἅμα ταῖς
 γοῦν ναυσὶν μᾶλλον θαρσύνῃ ἢ πρότερον ἐθάρσυνε κρα-
 2 τηθεὶς. ὁ δὲ Δημοσθένης περὶ μὲν τοῦ προσκαθῆσθαι οὐδ'

ὁπωσοῦν ἐνεδέχετο· εἰ δὲ δεῖ μὴ ἀπάγειν τὴν στρατιὰν
 ἄνευ Ἀθηναίων ψηφίσματος, ἀλλὰ τρίβειν αὐτούς, ἔφη
 χρῆναι ἢ ἐς τὴν Θάψον ἀναστάντας τοῦτο ποιεῖν ἢ ἐς τὴν
 Κατάνην, ὅθεν τῷ τε πεζῷ ἐπὶ πολλὰ τῆς χώρας ἐπιόντες
 θρέφονται πορθοῦντες τὰ τῶν πολεμίων καὶ ἐκείνους
 βλάψουσι, ταῖς τε ναυσὶν ἐν πελάγει καὶ οὐκ ἐν στενοχω-
 ρίᾳ ἢ πρὸς τῶν πολεμίων μᾶλλον ἐστί, τοὺς ἀγῶνας ποιή-
 σονται, ἀλλ' ἐν εὐρυχωρίᾳ, ἐν ἣ τὰ τε τῆς ἐμπειρίας χρή-
 σιμα σφῶν ἐστί καὶ ἀναχωρήσεις καὶ ἐπίπλους οὐκ ἐκ
 βραχείας καὶ περιγραπτοῦ ὁρμώμενοί τε καὶ καταίροντες
 ἔξουσιν. τό τε ξύμπαν εἰπεῖν, οὐδενὶ τρόπῳ οἱ ἔφη ἀρέ-
 σκειν ἐν τῷ αὐτῷ ἔτι μένειν, ἀλλ' ὅτι τάχιστα ἤδη καὶ
 μὴ μέλλειν ἐξανίστασθαι. καὶ ὁ Εὐρυνμέδων αὐτῷ ταῦτα
 ἔυνηγόρευεν. ἀντιλέγοντος δὲ τοῦ Νικίου ὅκνος τις καὶ 4
 μέλλησις ἐνεγένετο καὶ ἄμα ὑπόνοια μὴ τι καὶ πλεον εἰ-
 δὼς ὁ Νικίας ἰσχυρίζεται. καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι τούτῳ τῷ
 τρόπῳ διεμέλλησάν τε καὶ κατὰ χώραν ἔμεινον.

50. Ὁ δὲ Γύλιππος καὶ ὁ Σικανὸς ἐν τούτῳ παρήσαν
 ἐς τὰς Συρακούσας, ὁ μὲν Σικανὸς ἀμαρτῶν τοῦ Ἀκρά-
 γαντος (ἐν Γέλα γὰρ ὄντος αὐτοῦ ἐτι ἢ τοῖς Συρακοσίοις
 στάσις φιλία ἐξεπεπτῶκει)· ὁ δὲ Γύλιππος ἄλλην τε
 στρατιὰν πολλὴν ἔχων ἦλθεν ἀπὸ τῆς Σικελίας καὶ τοὺς
 ἐκ τῆς Πελοποννήσου τοῦ ἥρος ἐν ταῖς ὀλκάσιν ὀπλίτας
 ἀποσταλέντας, ἀφικομένους ἀπὸ τῆς Λιβύης ἐς Σελινοῦν-
 τα. ἀπενεχθύντες γὰρ ἐς Λιβύην, καὶ δόντων Κυρηναίων 2
 τριήρεις δύο καὶ τοῦ πλοῦ ἡγεμόνας, καὶ ἐν τῷ παράπλῳ
 Εὐεσπερίταις πολιορκουμένοις ὑπὸ Λιβύων ξυμμαχή-
 σαντες καὶ νικήσαντες τοὺς Λίβυς, καὶ αὐτόθεν παρα-
 πλεύσαντες ἐς Νέαν πόλιν, Καρχηδονιακὸν ἐμπόριον,
 ὅθεν περ Σικελία ἐλάχιστον δύο ἡμερῶν καὶ νυκτὸς πλοῦν
 ἀπέχει, καὶ ἀπ' αὐτοῦ περαιωθέντες ἀφίκοντο ἐς Σελι-
 νοῦντα. καὶ οἱ μὲν Συρακοῖοι εὐθὺς αὐτῶν ἐλθόντων 3

παρεσκευάζοντο ὥς ἐπιθησόμενοι κατ' ἀμφοτέρω ἀνδρῶν
 τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ ναυοὶ καὶ πεζῶ· οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων
 στρατηγοὶ ὁρῶντες στρατιάν τε ἄλλην προσγεγενημένην
 αὐτοῖς, καὶ τὰ ἑαυτῶν ἅμα οὐκ ἐπὶ τὸ βέλτιον χωροῦντα,
 ἀλλὰ καθ' ἡμέραν τοῖς πᾶσι χαλεπώτερον ἴσχοντα, μά-
 λιστα δὲ τῇ ἀσθενείᾳ τῶν ἀνθρώπων πιεζόμενα, μετεμέ-
 λοντό τε πρότερον οὐκ ἀναστάντες, καὶ ὥς αὐτοῖς οὐδὲ
 ὁ Νικίας ἔτι ὁμοίως ἠνυαντιοῦτο, ἀλλ' ἢ μὴ φανερώς γε
 ἀξιῶν ψηφίζεσθαι, προεῖπον ὥς ἐδύναντο ἀδηλότατα ἐκ-
 πλουν ἐκ τοῦ στρατοπέδου πᾶσι, καὶ παρασκευάσασθαι
 ὅταν τις σημήνῃ. καὶ μελλόντων αὐτῶν, ἐπειδὴ ἐτοῖμα
 ἦν, ἀποπλεῖν ἢ σελήνῃ ἐκλείπει· ἐτύγχανε γὰρ πανσέ-
 ληνος οὐσα. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι οἳ τε πλείους ἐπισχεῖν ἐκέ-
 λεινον τοὺς στρατηγούς ἐνδύμιον ποιοῦμενοι, καὶ ὁ Νι-
 κίας (ἦν γὰρ τι καὶ ἄγαν θειασμῶ τε καὶ τῷ τοιούτῳ
 προσκείμενος) οὐδ' ἂν διαβουλευσασθαι ἔτι ἔφη, πρὶν
 ὥς οἱ μάντις ἐξηγοῦντο, τοῖς ἐννέα ἡμέρας μέναι, ὅπως
 ἂν πρότερον κινήσει. καὶ τοῖς μὲν Ἀθηναίοις μελλή-
 σασι διὰ τοῦτο ἡ μοιρὰ ἐγγένητο.

51. Οἱ δὲ Συρακόσιοι καὶ αὐτοὶ τοῦτο πυθόμενοι
 πολλῶ μᾶλλον ἐπηρμένοι ἦσαν μὴ ἀνιέναι τὰ τῶν Ἀθη-
 ναίων, ὥς καὶ αὐτῶν κατεγνωκότων ἤδη μηκέτι κρεῖσ-
 σόντων εἶναι σφῶν μήτε ταῖς ναυσὶ μήτε τῷ πεζῷ (οὐ γὰρ
 ἂν τὸν ἐκπλουν ἐπιβουλεύσαι), καὶ ἅμα οὐ βουλόμενοι
 αὐτοὺς ἄλλοσέ ποι τῆς Σικελίας καθεζομένους χαλεπα-
 τέρους εἶναι προσπολεμεῖν, ἀλλ' αὐτοῦ ὥς τάχιστα καὶ
 ἐν ᾧ σφίσι συμφέρει ἀναγκάσαι αὐτοὺς ναυμαχεῖν. τὰς
 οὖν ναῦς ἐπλήρουν καὶ ἀνεπειρώντο ἡμέρας ὅσαι αὐτοῖς
 ἐδόκουν ἱκαναὶ εἶναι. ἐπειδὴ δὲ καιρὸς ἦν, τῇ μὲν προ-
 τεραῖα πρὸς τὰ τεῖχη τῶν Ἀθηναίων προσέβαλλον, καὶ
 ἐπεξελθόντος μέρους τινὸς οὐ πολλοῦ καὶ τῶν ὀπλιτῶν
 καὶ τῶν ἱππέων κατὰ τινὰς πύλας ἀπολαμβάνουσί τε τῶν

ὀπλιτῶν τινὰς καὶ τρεψάμενοι καταδιώκουσιν· οὕσης δὲ στενῆς τῆς ἐσόδου οἱ Ἀθηναῖοι ἵππους τε ἐβδομήκοντα ἀπολλύνουσι καὶ τῶν ὀπλιτῶν οὐ πολλοὺς.

52. Καὶ ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ ἀπεχώρησεν ἡ στρατιὰ τῶν Συρακοσίων· τῇ δ' ὑστεραίᾳ ταῖς τε ναυσὶν ἐκπλεουσὶν οὕσαις ἔξ καὶ ἐβδομήκοντα, καὶ τῷ πεζῷ ἅμα πρὸς τὰ τεῖχη ἐχώρουν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἀντανῆγον ναυσὶν ἔξ καὶ ὀγδοήκοντα καὶ προσμύζαντες ἐναυμάχουν. καὶ τὸν Ἐὐρυμέδοντα ἔχοντα τὸ δεξιὸν κέρας τῶν Ἀθηναίων καὶ βουλόμενον περικλήσασθαι τὰς ναῦς τῶν ἐναντίων καὶ ἐπεξαγαγόντα τῷ πλῶ πρὸς τὴν γῆν μᾶλλον, νικήσαντες οἱ Συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι τὸ μέσον πρῶτον τῶν Ἀθηναίων, ἀπολαμβάνουσι κάκεινον ἐν τῷ κοίλῳ καὶ μυχῶ τοῦ λιμένος καὶ αὐτόν τε διαφθείρουσι καὶ τὰς μετ' αὐτοῦ ναὺς ἐπισπομένας· ἔπειτα δὲ καὶ τὰς πάσας ἤδη ναῦς τῶν Ἀθηναίων κατεδίωκόν τε καὶ ἐξέωθουν ἐς τὴν γῆν.

53. Ὁ δὲ Γύλιππος ὁρῶν τὰς ναῦς τῶν πολεμίων νικωμένας καὶ ἔξω τῶν σταυρωμάτων καὶ τοῦ ἐαυτῶν στρατοπέδου καταφερομένας, βουλόμενος διαφθεῖρειν τοὺς ἐκβαίνοντας καὶ τὰς ναῦς ῥᾶον τοὺς Συρακοσίους ἀφελκεῖν τῆς γῆς φιλίας οὕσης, παρεβόηθει ἐπὶ τὴν χηλὴν μέρος τι ἔχων τῆς στρατιᾶς. καὶ αὐτοὺς οἱ Τυρσηνοὶ (οὗτοι γὰρ ἐφύλασσαν τοῖς Ἀθηναίοις ταύτῃ) ὁρῶντες ἁτάκτως προσφερομένους, ἐπεκβοηθήσαντες καὶ προσπεσόντες τοῖς πρώτοις τρέπουσι καὶ ἐσβάλλουσιν ἐς τὴν λίμνην τὴν Αὐσιμέλειαν καλουμένην. ὕστερον δὲ πλείονος ἤδη τοῦ στρατεύματος παρόντος τῶν Συρακοσίων καὶ ξυμμάχων καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐπιβοηθήσαντες καὶ δέξαντες περὶ ταῖς ναυσὶν ἐς μάχην τε κατέστησαν πρὸς αὐτοὺς καὶ νικήσαντες ἐπεδίωξαν καὶ ὀπλίτας τε οὐ πολλοὺς ἀπέκτειναν καὶ τὰς ναῦς τὰς μὲν πολλὰς διέσωσάν τε καὶ

ξυνήγαγον κατὰ τὸ στρατόπεδον, δυοῖν δὲ θεούσας εἰκοσιν οἱ Συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἔλαβον αὐτῶν, καὶ τοὺς ἄνδρας πάντας ἀπέκτειναν. καὶ ἐπὶ τὰς λοιπὰς ἐμπρηῆσαι βουλόμενοι ὀλκάδα παλαιὰν κληματίδων καὶ δαδὸς γεμίσαντες (ἦν γὰρ ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους ὁ ἄνεμος οὖριος) ἀφείσαν τὴν ναῦν πῦρ ἐμβαλόντες. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι δείσαντες περὶ ταῖς ναυσὶν ἀντεμυχανήσαντό τι σβεστήρια κωλύματα καὶ παύσαντες τὴν φλόγα καὶ τὸ μὴ προσελθεῖν ἐγγὺς τὴν ὀλκάδα τοῦ κινδύνου ἀπηλλάγησαν.

54. Μετὰ δὲ τοῦτο Συρακόσιοι μὲν τῆς τε ναυμαχίας τροπαῖον ἔστησαν καὶ τῆς ἄνω τῆς πρὸς τῷ τείχει ἀπολήψεως τῶν ὀπλιτῶν, ὅθεν καὶ τοὺς ἵππους ἔλαβον, Ἀθηναῖοι δὲ ἧς τε οἱ Τυρσηνοὶ τροπῆς ἐποιήσαντο τῶν πεζῶν εἰς τὴν λίμνην καὶ ἧς αὐτοὶ τῷ ἄλλῳ στρατοπέδῳ.

55. Γεγενημένης δὲ τῆς νίκης τοῖς Συρακοσίοις λαμπρᾶς ἦδη καὶ τοῦ ναυτικοῦ (πρότερον μὲν γὰρ ἐφοβοῦντο τὰς μετὰ τοῦ Δημοσθένους ναῦς ἐπελθούσας) οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ἐν παντὶ δὴ ἀδυναμίας ἦσαν καὶ ὁ παράλογος αὐτοῖς μέγας ἦν, πολὺ δὲ μείζων ἔτι τῆς στρατείας ὁ μεταμέλος. πόλεσι γὰρ ταύταις μόναις ἦδη ὁμοιοτρόποις ἐπελθόντες, δημοκρατουμέναις τε, ὥσπερ καὶ αὐτοί, καὶ ναῦς καὶ ἵππους καὶ μεγέθη ἐχούσαις, οὐ δυνάμενοι ἐπενεγκεῖν οὔτε ἐκ πολιτείας τι μεταβολῆς τὸ διάφορον αὐτοῖς ᾧ προσήγοντο ἄν, οὔτ' ἐκ παρασκευῆς πολλῷ κρείσσονες σφαλλόμενοι δὲ τὰ πλεῖω, τὰ τε πρὸ αὐτῶν ἠπόρουσαν καὶ ἐπειδὴ γε καὶ ταῖς ναυσὶν ἐκρατήθησαν, ὃ οὐκ ἂν ᾤοντο, πολλῷ δὴ μᾶλλον ἔτι.

56. Οἱ δὲ Συρακόσιοι τὸν τε λιμένα εὐθὺς παρέπλουν ἀδεῶς καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ διανοοῦντο κλήσειν, ὅπως μὴ κέτι, μὴδ' εἰ βούλοιντο, λάθοιεν αὐτοὺς οἱ Ἀθηναῖοι ἐκπλεύσαντες. οὐ γὰρ περὶ τοῦ αὐτοῖ σωθῆναι μόνον ἔτι

τὴν ἐπιμέλειαν ἐποιοῦντο, ἀλλὰ καὶ ὅπως ἐκείνους κωλύσωσι, νομίζοντες, ὅπερ ἦν, ἀπὸ τε τῶν παρόντων πολὺ σφῶν καθυπέρτερα τὰ πράγματα εἶναι καί, εἰ δύναιντο κρατῆσαι Ἀθηναίων τε καὶ τῶν ξυμμάχων καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, καλὸν σφίσιν ἐς τοὺς Ἕλληνας τὸ ἀγώνισμα φανεῖσθαι· τοὺς τε γὰρ ἄλλους Ἕλληνας εὐθὺς τοὺς μὲν ἐλευθεροῦσθαι, τοὺς δὲ φόβου ἀπολύεσθαι (οὐ γὰρ ἔτι δυνατὴν ἔσσεσθαι τὴν ὑπόλοιπον Ἀθηναίων δύναμιν τὸν ὕστερον ἐπενεχθησόμενον πόλεμον ἐνεργεῖν), καὶ αὐτοὶ δόξαντες αὐτῶν αἰτιοὶ εἶναι ὑπὸ τε τῶν ἄλλων ἀνθρώπων καὶ ὑπὸ τῶν ἑπειτα πολὺ θαυμασθήσεσθαι. καὶ ἦν δὲ ἄξιός ὁ ἀγὼν κατὰ τε ταῦτα καὶ ὅτι οὐχὶ Ἀθηναίων μόνον περιεγίγνοντο, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων πολλῶν ξυμμάχων, καὶ οὐδ' αὐτοὶ αὐτοὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ μετὰ τῶν ξυμβοηθησάντων σφίσιν, ἡγεμόνες τε γενομένοι μετὰ Κορινθίων καὶ Λακεδαιμονίων, καὶ τὴν σφετέραν πόλιν ἐμπαρασχόντες προκινδυνεύσαι τε καὶ τοῦ ναυτικοῦ μέγα μέρος προκόψαντες. ἔθνη γὰρ πλείστα δὴ ἐπὶ μίαν πόλιν ταύτην ξυνῆλθε, πλήν γε δὴ τοῦ ξύμπαντος ὄχλου τοῦ ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ πρὸς τὴν Ἀθηναίων τε πόλιν καὶ Λακεδαιμονίων.

57. Τοσοῖδε γὰρ ἑκάτεροι ἐπὶ Σικελίαν τε καὶ περὶ Σικελίας, τοῖς μὲν ξυγκτησόμενοι τὴν χώραν ἐλθόντες, τοῖς δὲ ξυνδιασώσοντες, ἐπὶ Συρακούσαις ἐπολέμησαν, οὐ κατὰ δίκην τι μᾶλλον οὐδὲ κατὰ ξυγγένειαν μετ' ἀλλήλων στάντες, ἀλλ' ὥς ἕκαστοι τῆς ξυντυχίας ἢ κατὰ τὸ ξυμφέρον ἢ ἀνάγκη ἔσχον. Ἀθηναῖοι μὲν αὐτοὶ Ἴωνες ἐπὶ Λωρίας Συρακοσίους ἐκόντες ἦλθον, καὶ αὐτοῖς τῇ αὐτῇ φωνῇ καὶ νομίμοις ἔτι χρώμενοι Ἀῖμνιοι καὶ Ἰμβριοι καὶ Αἰγινῆται, οἳ τότε Αἰγιναν εἶχον, καὶ ἔτι Ἑστιαῖς οἳ ἐν Εὐβοίᾳ Ἑστιαίαν οἰκοῦντες, ἄποικοι ὄντες ξυνεστράτευσαν. τῶν δὲ ἄλλων οἳ μὲν ὑπήκοοι, οἳ δ' ὅ

ἀπὸ ξυμμαχίας αὐτόνομοι, εἰσὶ δ' οἳ καὶ μισθοφόροι
 4 ξυνεστράτευον. καὶ τῶν μὲν ὑπηκόων καὶ φόρου ὑποτε-
 λῶν Ἑρετριῆς καὶ Χαλκιδῆς καὶ Στυρῆς καὶ Καρύστιοι
 ἀπ' Εὐβοίας ἦσαν, ἀπὸ δὲ νήσων Κεῖοι καὶ Ἄνδριοι καὶ
 Τήνιοι, ἐκ δ' Ἰωνίας Μιλήσιοι καὶ Σάμιοι καὶ Χίοι. τού-
 των Χίοι οὐχ ὑποτελεῖς ὄντες φόρου, ναῦς δὲ παρέχον-
 τες, αὐτόνομοι ξυνέσποντο. καὶ τὸ πλεῖστον Ἴωνες ὄντες
 οὗτοι πάντες καὶ ἀπ' Ἀθηναίων πλήν Καρυστίων (οὗ-
 τοι δ' εἰσὶ Δρύορες), ὑπήκοοι δ' ὄντες καὶ ἀνάγκη ὅμως
 5 Ἴωνές γε ἐπὶ Δωριέας ἡκολούθουν. πρὸς δ' αὐτοῖς Αἰό-
 λῆς, Μηθυμναῖοι μὲν ναυσὶ καὶ οὐ φόρῳ ὑπήκοοι, Τε-
 νέδιοι δὲ καὶ Αἰνιοὶ ὑποτελεῖς. οὗτοι δὲ Αἰολῆς Αἰολεῦσι
 τοῖς κτίσασι Βοιωτοῖς τοῖς μετὰ Συρακοσίων κατ' ἀνάγκη
 6 τοῖς μόνον εἰκότως κατὰ τὸ ἔχθος. Ῥόδιοι δὲ καὶ Κυθή-
 ριοι Δωριῆς ἀμφοτέρω, οἳ μὲν Λακεδαιμονίων ἄποικοι.
 Κυθήριοι, ἐπὶ Λακεδαιμονίους τοὺς ἅμα Γυλίππῳ μετὰ
 Ἀθηναίων ὕπλα ἐπέφερον, Ῥόδιοι δέ, Ἀργεῖοι γένος, Συ-
 ρακοσίοις μὲν Δωριεῦσι, Γελῳοῖς δὲ καὶ ἀποίκους ἱαν-
 τῶν οὔσι, μετὰ Συρακοσίων στρατευομένοις, ἡναγκάζον-
 7 το πολεμεῖν. τῶν τε περὶ Πελοπόννησον νησιωτῶν Κε-
 φαλλῆνες μὲν καὶ Ζακύνθιοι αὐτόνομοι μὲν, κατὰ δὲ τὸ
 νησιωτικὸν μᾶλλον κατειργόμενοι, ὅτι θαλάσσης ἐκρά-
 τουν οἱ Ἀθηναῖοι, ξυνείποντο. Κερκυραῖοι δὲ οὐ μόνον
 Δωριῆς ἀλλὰ καὶ Κορίνθιοι σαφῶς ἐπὶ Κορινθίους τε καὶ
 Συρακοσίους, τῶν μὲν ἄποικοι ὄντες, τῶν δὲ ξυγγενεῖς,
 ἀνάγκη μὲν ἐκ τοῦ εὐπροεπούς, βουλήσει δὲ κατὰ ἔχθος
 8 τὸ Κορινθίων οὐχ ἦσσαν εἶποντο. καὶ οἱ Μεσσήνιοι νῦν
 καλούμενοι ἐκ Ναυπάκτου καὶ ἐκ Πύλου τότε ὑπ' Ἀθη-
 ναίων ἐχομένης ἐς τὸν πόλεμον παρελήφθησαν. καὶ ἔτι
 Μεγαρέων φυγάδες οὐ πολλοὶ Μεγαρεῦσι Σελινουντίοις
 οὔσι κατὰ ξυμφορὰν ἐμάχοντο. τῶν δὲ ἄλλων ἐκούσιος

μᾶλλον ἢ στρατεία ἐγένετο ἤδη. Ἀργεῖοι μὲν γὰρ οὐ τῆς
 ἐνυμαχίας ἔνεκα μᾶλλον ἢ τῆς Λακεδαιμονίων τε ἐχθρας
 καὶ τῆς παραντοκά ἕκαστοι ἰδίας ὠφελίας Λωριῆς ἐπὶ Λω-
 ριέας μετὰ Ἀθηναίων Ἰώνων ἠκολούθουν, Μαντινῆς δὲ
 καὶ ἄλλοι Ἀρχάδων μισθοφόροι, ἐπὶ τοὺς ἀεὶ πολέμους
 σφίσιν ἀποδεικνυμένους εἰωθότες ἵεναι, καὶ τότε τοὺς
 μετὰ Κορινθίων ἐλθόντας Ἀρχάδας οὐδὲν ἥσσαν διὰ κέρ-
 δος ἡγούμενοι πολέμους, Κρηῖτες δὲ καὶ Αἰτωλοὶ μισθῶ
 καὶ οὗτοι πεισθέντες· ξυνέβη δὲ τοῖς Κρησὶ τὴν Γέλαν
 Ῥοδίους ξυγκτίσαντας μὴ ξὺν τοῖς ἀποίκις ἀλλ' ἐπὶ τοὺς
 ἀποίκους ἐκόντας μετὰ μισθοῦ ἐλθεῖν. καὶ Ἀκαρνάνων¹⁰
 τινὲς ἅμα μὲν κέρδει, τὸ δὲ πλεον Ἀημοσθένους φιλίας
 καὶ Ἀθηναίων εὐνοίᾳ ξύμμαχοι ὄντες ἐπεκούρησαν. καὶ¹¹
 οἷδε μὲν τῶ Ἰονίῳ κόλπῳ ὀριζόμενοι· Ἰταλιωτῶν δὲ Θού-
 ριοι καὶ Μεταπόντιοι, ἐν τοιαύταις ἀνάγκαις τότε στα-
 σιωτικῶν καιρῶν κατεληγμένοι, ξυνεστράτευον καὶ Σι-
 κελιωτῶν Νάξιοι καὶ Καταναῖοι, βαρβάρων δὲ Ἑρεσταῖοι,
 οἵπερ ἐπηγάγοντο, καὶ Σικελῶν τὸ πλεον, καὶ τῶν ἔξω
 Σικελίας Τυρσηνῶν τέ τινες κατὰ διαφορὰν Συρακοσίων
 καὶ Ἰάπυγες μισθοφόροι. τοσάδε μὲν μετὰ Ἀθηναίων
 ἔθνη ἐστράτευον.

58. Συρακοσίοις δὲ ἀντεβοήθησαν Καμαρινᾶοι μὲν
 ὄμοροι ὄντες καὶ Γελῶοι οἰκοῦντες μετ' αὐτούς, ἔπειτα
 Ἀκραγαντίνων ἡσυχάζοντων ἐν τῷ ἐπέκεινα ἰδρυμένοι
 Σελινούντιοι. καὶ οἷδε μὲν τῆς Σικελίας τὸ πρὸς Αἰβύην²
 μέρος τετραμμένον νεμόμενοι, Ἱμεραῖοι δὲ ἀπὸ τοῦ πρὸς
 τὸν Τυρσηνικὸν πόντον μορίου, ἐν ᾧ καὶ μόνοι Ἕλληνες
 οἰκοῦσιν· οὗτοι δὲ καὶ ἐξ αὐτοῦ μόνοι ἐβοήθησαν. καὶ³
 Ἑλληνικὰ μὲν ἔθνη τῶν ἐν Σικελίᾳ τοσάδε, Λωριῆς τε
 καὶ [οἱ] αὐτόνομοι πάντες, ξυνεαίχουν, βαρβάρων δὲ
 Σικελῶν μόνοι ὅσοι μὴ ἀφέστασαν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους·
 τῶν δ' ἔξω Σικελίας Ἑλλήνων Λακεδαιμόνιοι μὲν ἡγε-

μόνα Σπαρτιάτην παρεχόμενοι, νεοδαμῶδεις δὲ τοὺς ἄλλους καὶ Εἰλωτας [δύνανται δὲ τὸ νεοδαμῶδες ἐλεύθερον ἤδη εἶναι], Κορίνθιοι δὲ καὶ ναυσι καὶ πεζῷ μόνοι παραγενόμενοι καὶ Λευκάδιοι καὶ Ἀμπρακιῶται κατὰ τὸ ξυγγενές, ἐκ δὲ Ἀρκαδίας μισθοφόροι ὑπὸ Κορινθίων ἀποσταλέντες καὶ Σικυνῶνιοι ἀναγκαστοὶ στρατεύοντες
 4 καὶ τῶν ἔξω Πελοποννήσου Βοιωτοί. πρὸς δὲ τοὺς ἐπελθόντας τοὺτους οἱ Σικελιῶται αὐτοὶ πληθὺς πλέον κατὰ πάντα παρέσχοντο, ἅτε μεγάλας πόλεις οἰκοῦντες· καὶ γὰρ ὀπλῖται πολλοὶ καὶ νῆες καὶ ἵπποι καὶ ὁ ἄλλος ὅμιλος ἀφθονος ξυνελέγη. καὶ πρὸς ἅπαντας αὐθις, ὥς εἰπεῖν, τοὺς ἄλλους Συρακόσιοι αὐτοὶ πλείω ἐπορίσαντο διὰ μέγεθος τε πόλεως καὶ ὅτι ἐν μεγίστῳ κινδύνῳ ἦσαν.

59. Καὶ αἱ μὲν ἑκατέρων ἐπικουρίαι τοσαῖδα ξυνελέγησαν, καὶ τότε ἤδη πᾶσαι ἀμφοτέροις παρήσαν καὶ οὐκέτι οὐδὲν οὐδετέροις ἐπῆλθεν.

2 Οἱ τε οὖν Συρακόσιοι καὶ οἱ ἑνὸς μαχοὶ εὐκότως ἐνόμισαν καλὸν ἀγώνισμα σφίσιν εἶναι ἐπὶ τῇ γεγεννημένῃ νίκη τῆς ναυμαχίας εἶναι τε τὸ στρατόπεδον ἅπαν τῶν Ἀθηναίων τοσοῦτον ὅν, καὶ μηδὲ καθ' ἕτερα αὐ-
 3 τοὺς, μήτε διὰ θαλάσσης μήτε τῷ πεζῷ, διαφυγεῖν. ἐκλήγον οὖν τὸν τε λιμένα εὐθὺς τὸν μέγαν, ἔχοντα τὸ στόμα ὀκτὼ σταδίων μάλιστα, τριήρεσι πλαγίαις καὶ πλοίοις καὶ ἀκάτοις, ἐπ' ἀγκυρῶν ὀρμίζοντες, καὶ τὰλλα, ἣν ἔτι ναυμαχεῖν οἱ Ἀθηναῖοι τολμήσωσι, παρεσκευάζοντο, καὶ ὀλίγον οὐδὲν ἐς οὐδὲν ἐπενόουν.

60. Τοῖς δὲ Ἀθηναίοις τὴν τε ἀπόκλησιν ὀρώσι καὶ τὴν ἄλλην διάνοιαν αὐτῶν αἰσθομένοις βουλευτέα ἐδό-
 2 κει. καὶ ξυνελθόντες οἱ τε στρατηγοὶ καὶ οἱ ταξίαρχοι πρὸς τὴν παροῦσαν ἀπορίαν τῶν τε ἄλλων καὶ ὅτι τὰ ἐπιτήδεια οὔτε αὐτίκα ἔτι εἶχον (προπέμψαντες γὰρ ἐς Κατάνην ὥς ἐκπλευσόμενοι ἀπέλπον μὴ ἐπάγειν) οὔτε

τὸ λοιπὸν ἐμελλόν εἶξιν, εἰ μὴ ναυκρατήσουσιν, ἐβου-
λεύσαντο τὰ μὲν τείχη τὰ ἄνω ἐκλιπεῖν, πρὸς δὲ αὐταῖς
ταῖς ναυσὶν ἀπολαβόντες διατειχίσματι ὅσον οἶόν τε ἐλά-
χιστον τοῖς τε σκεύεσι καὶ τοῖς ἀσθενούσιν ἱκανὸν γενέ-
σθαι, τοῦτο μὲν φρουρεῖν, ἀπὸ δὲ τοῦ ἄλλου πεζοῦ τὰς
ναῦς ἀπάσας, ὅσαι ἦσαν καὶ δυναταὶ καὶ ἀπλωότεραι,
πάντα τινὰ ἐσβιβάζοντες πληρῶσαι, καὶ διανανμαχήσαν-
τες, ἣν μὲν νικῶσιν, εἰς Κατάνην κομίζεσθαι, ἣν δὲ μὴ,
ἐμπρήσαντες τὰς ναῦς περὶ ξυνταξάμενοι ἀποχωρεῖν ἢ
ἂν τάχιστα μέλλωσι τινος χωρίου ἢ βαρβαρικοῦ ἢ Ἑλλη-
νικοῦ φιλίου ἀντιλήψεσθαι. καὶ οἱ μὲν, ὥς εἶδοξεν αὐτοῖς
ταῦτα, καὶ ἐποίησαν· ἔκ τε γὰρ τῶν ἄνω τειχῶν ὑποκατ- 3
έβησαν καὶ τὰς ναῦς ἐπλήρωσαν πάσας, ἀναγκάσαντες
ἐσβαίνειν ὅστις καὶ ὅπως οὖν εἰδοὶ ἡλικίας μετέχων ἐπι-
τήδειος εἶναι. καὶ ξυνεπληρώθησαν νῆες αἱ πᾶσαι δέκα 4
μάλιστα καὶ ἑκατόν· τοξότας τε ἐπ' αὐτάς πολλοὺς καὶ
ἀκοντιστάς τῶν τε Ἀκαρνάνων καὶ τῶν ἄλλων ξένων
ἐσεβίβαζον καὶ ἄλλα ὥς οἶόν τ' ἦν εἰς ἀναγκαίου τε καὶ
τοιαύτης διανοίας ἐπορίσαντο. ὁ δὲ Νικίας, ἐπειδὴ τὰ 5
πολλὰ ἔτοίμα ἦν, ὁρῶν τοὺς στρατιώτας τῷ τε παρὰ τὸ
εἰωθὸς πολὺ ταῖς ναυσὶ κρατηθῆναι ἀθυμοῦντας καὶ διὰ
τὴν τῶν ἐπιτηδείων σπάνιν ὥς τάχιστα βουλομένους δια-
κινδυνεύειν, ξυγκαλέσας ἅπαντας παρεκελεύσατό τε
πρῶτον καὶ ἔλεξε τοιαῦδε.

61. „Ἄνδρες στρατιῶται Ἀθηναίων τε καὶ τῶν ἄλ-
λων ξυμμάχων, ὁ μὲν ἀγὼν ὁ μέλλων ὁμοίως κοινὸς ἅπα-
σιν ἔσται, περὶ τε σωτηρίας καὶ πατριδος ἑκάστοις οὐχ
ἦσσαν ἢ τοῖς πολεμίοις· ἦν γὰρ κρατήσωμεν νῦν ταῖς
ναυσὶν, ἔστι τῷ τὴν ὑπάρχουσάν που οἰκείαν πόλιν ἐπι-
θεῖν. ἀθυμεῖν δὲ οὐ χρὴ οὐδὲ πάσχειν ὅπερ οἱ ἀπειρο- 2
τατοι τῶν ἀνθρώπων, οἳ τοῖς πρώτοις ἀγῶσι σφαλέντες
ἔπειτα διὰ παντὸς τὴν ἐλπίδα τοῦ φόβου ὁμοίαν ταῖς

3 ξυμφοραῖς ἔχουσιν. ἀλλ' ὅσοι τε Ἀθηναίων πάρεστε, πολ-
λῶν ἤδη πολέμων ἔμπειροι ὄντες, καὶ ὅσοι τῶν ξυμμά-
χων, ξυστρατευόμενοι αἶψά, μνησθήτε τῶν ἐν τοῖς πολέ-
μοις παραλόγων, καὶ τὸ τῆς τύχης καὶ μεθ' ἡμῶν ἐλπί-
σαντες στήναι καὶ ὡς ἀναμαχοῦμενοι ἀξίως τοῦδε τοῦ
πληθους, ὅσον αὐτοὶ ὑμῶν αὐτῶν ἐφορᾶτε, παρασκευ-
άζεσθε.

62. „Ἄ δὲ ἀρωγὰ ἐνείδομεν ἐπὶ τῇ τοῦ λιμένος στε-
νότητι πρὸς τὸν μέλλοντα ὄχλον τῶν νεῶν ἐσεσθαι καὶ
πρὸς τὴν ἐκείνων ἐπὶ τῶν καταστροφμάτων παρασκευὴν,
οἷς πρότερον ἐβλαπτόμεθα, πάντα καὶ ἡμῖν νῦν ἐκ τῶν
παρόντων μετὰ τῶν κυβερνητῶν ἐσκεμμένα ἡτοίμασται.
2 καὶ γὰρ τοξόται πολλοὶ καὶ ἀκουτισταὶ ἐπιβήσονται καὶ
ὄχλος ᾧ ναυμαχίαν μὲν ποιούμενοι ἐν πελάγει οὐκ ἂν
ἐχρώμεθα διὰ τὸ βλάπτειν ἂν τὸ τῆς ἐπιστήμης τῇ βαρύ-
τητι τῶν νεῶν, ἐν δὲ τῇ ἐνθάδε ἡναγκασμένῃ ἀπὸ τῶν
3 νεῶν πεζομαχίᾳ πρόσφορα ἔσται. ἡῦρηται δ' ἡμῖν ὅσα
χρὴ ἀντιναυπηγήσαι, καὶ πρὸς τὰς τῶν ἐπωτίδων ἀν-
τοῖς παχύτητας, ᾧπερ δὴ μάλιστα ἐβλαπτόμεθα, χειρῶν
σιδηρῶν ἐπιβολαί, αἷ σχήσουσι τὴν πάλιν ἀνάκρουσιν
τῆς προσπесούσης νεῶς, ἣν τὰ ἐπὶ τούτοις οἱ ἐπιβάται
4 ὑπουργῶσιν. ἐς τοῦτο γὰρ δὴ ἡναγκάσμεθα ὥστε πεζο-
μαχεῖν ἀπὸ τῶν νεῶν, καὶ τὸ μήτε αὐτοὺς ἀνακρούεσθαι
μήτ' ἐκείνους ἑᾶν ὠφέλιμον φαίνεται, ἄλλως τε καὶ τῆς
γῆς πλήν ὅσον ἂν ὁ πεζὸς ἡμῶν ἐπέχη πολεμίας οὔσης.

63. „Ὡν χρὴ μεμνημένους διαμάχεσθαι ὅσον ἂν δύ-
νησθε, καὶ μὴ ἐξωθίσθαι ἐς αὐτήν, ἀλλὰ ξυμπесούσης
νῆϊ νεῶς μὴ πρότερον ἀξιούν ἀπολύεσθαι ἢ τοὺς ἀπὸ τοῦ
2 πολεμίου καταστροφάματος ὀπλίτας ἀπαράξητε. καὶ ταῦτα
τοῖς ὀπλίταις οὐχ ἦσσαν τῶν ναυτῶν παρακελεύομαι, ὅσῳ
τῶν ἄνωθεν μᾶλλον τὸ ἔργον τοῦτο ὑπάρχει δ' ἡμῖν ἐτι

νῦν γε τὰ πλείω τῷ πεζῷ ἐπικρατεῖν. τοῖς δὲ ναύταις παραινῶ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ τῷδε καὶ δέομαι μὴ ἐκπεπληχθαι τι ταῖς ξυμφοραῖς ἄγαν, τὴν τε παρασκευὴν ἀπὸ τῶν κα-
ταστρωμάτων βελτίω νῦν ἔχοντας καὶ τὰς ναῦς πλείους, ἐκείνην τε τὴν ἡδονὴν ἐνθυμείσθαι ὥς ἄξια ἐστὶ διασω-
σασθαι, οὐ τέως Ἀθηναῖοι νομιζόμενοι καὶ μὴ ὄντες ὑμῶν τῆς τε φωνῆς τῇ ἐπιστήμῃ καὶ τῶν τρόπων τῇ μιμήσει
ἐθαυμάζεσθε κατὰ τὴν Ἑλλάδα, καὶ τῆς ἀρχῆς τῆς ἡμε-
τέρας οὐκ ἔλασσον κατὰ τὸ ὠφελείσθαι, ἐς τε τὸ φοβερόν τοις
ὑπηκόοις καὶ τὸ μὴ ἀδικεῖσθαι πολὺ πλεον μετεί-
χετε. ὥστε κοινωνοὶ μόνοι ἐλευθέρως ἡμῖν τῆς ἀρχῆς ὄν-
τες δικαιώσατε αὐτὴν νῦν μὴ καταπροδιδόναι, καταφρο-
νήσαντες δὲ Κορινθίων τε, οὓς πολλάκις νενικήκατε, καὶ
Σικελιωτῶν, ὧν οὐδ' ἀντιστῆναι οὐδεὶς ἔως ἡκμαξε τὸ
ναυτικὸν ἡμῖν ἡξίωσεν, ἀμύνασθε αὐτοὺς καὶ δείξατε ὅτι
καὶ μετὰ ἀσθενείας καὶ ξυμφορῶν ἡ ὑμετέρα ἐπιστήμη
κρείσσων ἐστὶν ἐτέρας εὐτυχούσης ῥώμης.

64. „Τοὺς τε Ἀθηναίους ὑμῶν πάλιν αὖ καὶ τάδε ὑπομιμνήσκω ὅτι οὔτε ναῦς ἐν τοῖς νεωσοίκοις ἄλλας
ὁμοίας ταῖσδε οὔτε ὀπλιτῶν ἡλικίαν ὑπελίπετε, εἰ τε ξυμ-
βήσεται τι ἄλλο ἢ τὸ κρατεῖν ὑμῖν, τοὺς τε ἐνθάδε πολε-
μίους εὐθὺς ἐπ' ἐκεῖνα πλευσσομένους καὶ τοὺς ἐκεῖ ὑπο-
λοίπους ἡμῶν ἀδυνάτους ἰσομένους τοὺς τε αὐτοῦ καὶ
τοὺς ἐπελθόντας ἀμύνασθαι. καὶ οἱ μὲν ἂν ὑπὸ Συρα-
κοσίοις εὐθὺς γίγνοισθε, οἷς αὐτοὶ ἴστε οἷα γνώμῃ ἐπήλ-
θετε, οἱ δ' ἐκεῖ ὑπὸ Λακεδαιμονίοις. ὥστε ἐν ἐνὶ τῷδε
ὑπὲρ ἀμφοτέρων ἀγῶνι καθεστῶτες καρτερήσατε, εἰπερ
ποτέ, καὶ ἐνθυμείσθε καθ' ἑκάστους τε καὶ ξύμπαντες
ὅτι οἱ ἐν ταῖς ναυσὶν ὑμῶν νῦν ἰσόμενοι καὶ πεζοὶ τοῖς
Ἀθηναίοις εἰσὶ καὶ νῆες καὶ ὑπόλοιπος πόλις καὶ τὸ
μέγα ὄνομα τῶν Ἀθηναίων, περὶ ὧν, εἰ τίς τι ἕτερος ἐτέρου
προφέρει ἢ ἐπιστήμη ἢ εὐψυχία, οὐκ ἂν ἐν ἄλλῳ μᾶλλον

καιρῷ ἀποδειξάμενος αὐτός τε αὐτῷ ὠφέλιμος γένοιτο καὶ τοῖς ξύμπασι σωτήριος.“

65. Ὁ μὲν Νικίας τοσαῦτα παρακελευσάμενος εὐθύς ἐκέλευε πληροῦν τὰς ναῦς. τῷ δὲ Γυλίππῳ καὶ τοῖς Συρακοσίοις παρῆν μὲν αἰσθάνεσθαι, ὁρῶσι καὶ αὐτὴν τὴν παρασκευὴν, ὅτι ναυμαχήσουσιν οἱ Ἀθηναῖοι, προηγ-
 2 γέλθῃ δὲ αὐτοῖς καὶ ἡ ἐπιβολὴ τῶν σιδηρῶν χειρῶν, καὶ πρὸς τε τὰλλα ἐξηρτύσαντο ὥς ἕκαστα καὶ πρὸς τοῦτο· τὰς γὰρ πρῶτας καὶ τῆς νεῶς ἄνω ἐπὶ πολὺν κατεβύρσωσαν, ὅπως ἂν ἀπολισθάνοι καὶ μὴ ἔχοι ἀντιλαβὴν ἢ χεῖρ
 3 ἐπιβαλλομένη. καὶ ἐπειδὴ ἐτοῖμα πάντα ἦν, παρεκελεύσαντο ἐκείνοις οἱ τε στρατηγοὶ καὶ Γύλιππος καὶ ἔλεξαν τοιαῦτα.

66. „Ὅτι μὲν καλὰ τὰ προειργασμένα καὶ ὑπὲρ καλῶν τῶν μελλόντων ὁ ἄγων ἔσται, ὃ Συρακόσιοι καὶ ξύμμαχοι, οἱ τε πολλοὶ δοκεῖτε ἡμῖν εἰδέναι (οὐδὲ γὰρ ἂν οὐτως αὐτῶν προθύμως ἀντελάβεσθαι), καὶ εἰ τις μὴ ἐπὶ
 2 ὅσον δεῖ ᾗσθηται, σηματοῦμεν. Ἀθηναίους γὰρ ἐς τὴν χώραν τήνδε ἔλθόντας πρῶτον μὲν ἐπὶ τῆς Σικελίας καταδουλώσει, ἔπειτ' εἰ κατορθώσειαν, καὶ τῆς Πελοποννήσου τε καὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος, καὶ ἀρχὴν τὴν ἡδὴ μεγίστην τῶν τε πρὶν Ἑλλήνων καὶ τῶν νῦν κακηθέντων, πρῶτοι ἀνθρώπων ὑποστάντες τῷ ναυτικῷ, ὥπερ πάντα κατέσχον, τὰς μὲν νενικήκατε ἡδὴ ναυμαχίας, τὴν δ' ἐκ
 3 τοῦ εἰκότος νῦν νικήσετε. ἄνδρες γὰρ ἐπειδὴν ὃ ἀξιούσιν προύχειν κολουθῶσι, τό γ' ὑπόλοιπον αὐτῶν τῆς δόξης ὑσθενέστερον αὐτὸ ἑαυτοῦ ἐστίν ἢ εἰ μὴδ' ὥήθησαν τὸ πρῶτον, καὶ τῷ παρ' ἐλπίδα τοῦ ἀνχήματος σφαλλόμενοι καὶ παρὰ ἰσχύϊν τῆς δυνάμεως ἐνδιδοῦσιν· ὃ νῦν Ἀθηναίους εἰκὸς πεπονθέναι.

67. „Ἡμῶν δὲ τό τε ὑπάρχον πρότερον, ὥπερ καὶ ἀνεπιστήμονες ἔτι ὄντες ἀπετολμήσαμεν, βεβαιότερον

νῦν, καὶ τῆς δοκίσεως προσγεγεννημένης αὐτῷ, τὸ κρα-
 τίστους εἶναι, εἰ τοὺς κρατίστους ἐνίκησαμεν, διπλασία
 ἑκάστου ἢ ἑλπίς. τὰ δὲ πολλὰ πρὸς τὰς ἐπιχειρήσεις ἢ
 μεγίστη ἑλπίς μεγίστην καὶ τὴν προθυμίαν παρέχειται.
 τὰ τε τῆς ἀντιμιμήσεως αὐτῶν τῆς παρασκευῆς ἡμῶν τῷ
 μὲν ἡμετέρῳ τρόπῳ ξυνήθη τέ ἐστι καὶ οὐκ ἀνάρμοστοι
 πρὸς ἑκάστον αὐτῶν ἐσόμεθα· οἱ δ', ἐπειδὴν πολλοὶ μὲν
 ὀπλῆται ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων παρὰ τὸ καθιεστηκός
 ὦσι, πολλοὶ δὲ καὶ ἀκοντισταί, χειρσαῖοι, ὡς εἰπεῖν, Ἀκαρ-
 νῆες τε καὶ ἄλλοι ἐπὶ ναῦς ἀναβάντες, οἱ οὐδ' ὅπως
 καθεζομένους χρὴ τὸ βέλος ἀφεῖναι εὐρήσουσι, πῶς οὐ
 σφαλοῦσί τε τὰς ναῦς καὶ ἐν σφίσιν αὐτοῖς πάντες, οὐκ
 ἐν τῷ αὐτῶν τρόπῳ κινούμενοι, ταράσσονται; ἐπεὶ καὶ τῷ
 πλήθει τῶν νεῶν οὐκ ὠφελήσονται, εἴ τις καὶ τὸδε ὑμῶν,
 ὅτι οὐκ ἴσαις ναυμαχήσει, πεφόβηται· ἐν ὀλίγῳ γὰρ πολ-
 λαὶ ἀργότεραι μὲν ἐς τὸ θρῆν τι ὧν βούλονται ἐσονται,
 ἥσσται δὲ ἐς τὸ βλάπτεσθαι ἀφ' ὧν ἡμῖν παρεσκήυασται.
 τὸ δ' ἀληθέστατον γινώτε, ἐξ ὧν ἡμεῖς οἴομεθα σαφῶς
 πεπύσθαι· ὑπερβαλλόντων γὰρ αὐτοῖς τῶν κακῶν καὶ
 βιαζόμενοι ὑπὸ τῆς παρουσίας ἀπορίας ἐς ἀπόνοιαν καθ-
 εστήκασιν οὐ παρασκευῆς πίστει μᾶλλον ἢ τύχης ἀπα-
 κινδυνεύσαι οὕτως ὅπως δύνανται, ἵν' ἢ βιασάμενοι ἐκ-
 πλεύσωσιν ἢ κατὰ γῆν μετὰ τοῦτο τὴν ἀποχώρησιν ποι-
 ῶνται, ὡς τῶν γε παρόντων οὐκ ἂν πράξαντες χεῖρον.

68. „Πρὸς οὖν ἀταξίαν τε τοιαύτην καὶ τύχην ἀν-
 θρῶν ἑαυτὴν παραδεδωκυῖαν πολεμιωτάτων ὀργῇ προσ-
 μίξωμεν, καὶ νομίσωμεν ἅμα μὲν νομιμώτατον εἶναι πρὸς
 τοὺς ἐναντίους οἱ ἂν ὡς ἐπὶ τιμωρίᾳ τοῦ προσπεσόντος
 δικαιώσωσιν ἀποπληῆσαι τῆς γνώμης τὸ θυμούμενον, ἅμα
 δὲ ἐχθροὺς ἀμύνασθαι ἐκγενησόμενον ἡμῖν, τὸ λεγό-
 μενόν που ἡδιστον εἶναι. ὡς δὲ ἐχθροὶ καὶ ἐχθιστοὶ πάν-
 τες ἴστε, οἱ γ' ἐπὶ τὴν ἡμετέραν ἡλθον δουλωσόμενοι, ἐν

ᾧ, εἰ κατώρθωσαν, ἀνδράσι μὲν ἂν τὰ ἄλγιστα προσέθε-
σαν, παισὶ δὲ καὶ γυναιξὶ τὰ ἀπρεπέστατα, πόλει δὲ τὴν
3 πάσῃ τὴν αἰσχίστην ἐπὶ κλησιν. ἀνθ' ὧν μὴ μαλακισθῆ-
ναί τινα πρέπει, μηδὲ τὸ ἀκινδύνως ἀπελθεῖν αὐτοὺς
κέρδος νομίσαι. τοῦτο μὲν γάρ, καὶ ἐὰν κρατήσωσιν
ὁμοίως δρᾶσουσι· τὸ δὲ πραξάντων ἐκ τοῦ εἰκότος ἂ βου-
λόμεθα τοὺςδε τε κολασθῆναι καὶ τῇ πάσῃ Σικελίᾳ κα-
πουμένη καὶ πρὶν ἐλευθερίαν βεβαιωτέραν παραδοῦναι
καλὸς ὁ ἀγών. καὶ κινδύνων οὗτοι σπανιώτατοι οἳ ἂν
ἐλάχιστα ἐκ τοῦ σφαλῆναι βλάπτοντες πλείστα διὰ τὸ
εὐτυχῆσαι ὠφελῶσιν.“

69. Καὶ οἱ μὲν τῶν Συρακοσίων στρατηγοὶ καὶ Γύ-
λιππος τοιαῦτα καὶ αὐτοὶ τοῖς σφετέροις στρατιώταις πα-
ρακελευσάμενοι ἀντεπλήρουν τὰς ναῦς εὐθύς ἐπειδὴ κα-
2 τοὺς Ἀθηναίους ἤσθάνοντο. ὁ δὲ Νικίας ὑπὸ τῶν πα-
ρόντων ἐκπεπληγμένος καὶ ὄρων ὁλος ὁ κίνδυνος καὶ ὡς
ἐγγὺς ἦδη, ἐπειδὴ καὶ ὅσον οὐκ ἔμελλον ἀνάγεσθαι
καὶ νομίσας, ὅπερ πύσχουσιν ἐν τοῖς μεγάλοις ἀγῶσι
πάντα τε ἔργῳ ἔτι σφίσιν ἐνδεᾶ εἶναι καὶ λόγῳ αὐτοὶ
οὕτω ἱκανὰ εἰρησθαι, αὐτίς τῶν τριηράρχων ἕνα ἕκα-
στον ἀνεκάλει, πατρόθεν τε ἐπονομάζων καὶ αὐτοὺς ὄνο-
μαστί καὶ φυλῇν, ἀξιῶν τό τε καθ' ἑαυτόν, ᾧ ὑπῆρχε
λαμπρότηός τι, μὴ προδιδόναι τινὰ καὶ τὰς πατρικὰς
ἀρετάς, ὧν ἐπιφανεῖς ἦσαν οἱ πρόγονοι, μὴ ἀφανίζειν
πατρίδος τε τῆς ἐλευθερωτάτης ὑπομιμνήσκων καὶ τῆς ἐ-
αὐτῇ ἀνεπιτάκτου πᾶσιν ἐς τὴν δίαίταν ἐξουσίας, ἀλλ'
τε λέγων ὅσα ἐν τῷ τοιούτῳ ἦδη τοῦ καιροῦ ὄντες αἱ
3 θρωποὶ οὐ πρὸς τὸ δοκεῖν τινι ἀρχαιολογεῖν φυλαξάμε-
νοι εἴποιεν ἂν, καὶ ὑπὲρ ἀπάντων παραπλήσια ἐς τε γυ-
ναϊκᾶς καὶ παῖδας καὶ θεοὺς πατροφίους προφερόμενοι
ἀλλ' ἐπὶ τῇ παρούσῃ ἐκπλήξει ὠφέλιμα νομίζοντες ἐπὶ
3 βοῶνται. καὶ ὁ μὲν οὐχ ἱκανὰ μᾶλλον ἢ ἀναγκαῖα νομ-

σας παρηνήσθαι, ἀποχωρήσας ἤγε τὸν πεζὸν πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ παρέταξεν ὥς ἐπὶ πλεῖστον ἐδύνατο, ὅπως ὅτι μείστω τοῖς ἐν ταῖς ναυσὶν ὠφελία ἐς τὸ θαρσεῖν γίνοιτο. ὁ δὲ Δημοσθένης καὶ Μένανδρος καὶ Εὐθύδη-
 4 μος (οὗτοι γὰρ ἐπὶ τὰς ναῦς τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ ἐπέβησαν) ἄραντες ἀπὸ τοῦ ἐαυτῶν στρατοπέδου εὐθύς ἐπλεον πρὸς τὸ ζεύγμα τοῦ λιμένος καὶ τὸν καταλη-
 φθέντα διέκπλουν, βουλόμενοι βιάσασθαι ἐς τὸ ἔξω.

70. Προεξαγαγόμενοι δὲ οἱ Συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμ-
 μαχοι ναυσὶ παραπλησίαις τὸν ἀριθμὸν καὶ πρότερον, κατὰ τε τὸν ἐκπλουν μέρει αὐτῶν ἐφύλασσαν καὶ κατὰ τὸν ἄλλον κύκλῳ λιμένα, ὅπως πανταχόθεν ἅμα προσ-
 πίπτοιεν τοῖς Ἀθηναίοις καὶ ὁ πεζὸς ἅμα αὐτοῖς παρα-
 βοηθῇ ἢ περ καὶ αἱ νῆες κατίσχοιεν. ἤρχον δὲ τοῦ ναυτι-
 κοῦ τοῖς Συρακοσίοις Σικανὸς μὲν καὶ Ἀγάθαρχος, κέρως
 ἐκάτερος τοῦ παντός ἔχων, Πυθὴν δὲ καὶ οἱ Κορίνθιοι τὸ μέσον. ἐπειδὴ δὲ Ἀθηναῖοι προσέμισγον τῷ ζεύ-
 2 γματι, τῇ μὲν πρώτῃ θύμῃ ἐπιπλέοντες ἐκράτουν τῶν τεταγμένων νεῶν πρὸς αὐτῷ, καὶ ἐπειρῶντο λύειν τὰς κλήσεις· μετὰ δὲ τοῦτο πανταχόθεν σφίσι τῶν Συρακο-
 σίων καὶ ξυμμάχων ἐπιφερομένων οὐ πρὸς τῷ ζεύγματι ἔτι μόνον ἡ ναυμαχία, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν λιμένα ἐρίγνε-
 3 το, καὶ ἦν καρτερὰ καὶ οἷα οὐχ ἑτέρα τῶν προτέρων. πολλὴ μὲν γὰρ ἐκατέρωις προθυμία ἀπὸ τῶν ναυτῶν ἐς τὸ ἐπιπλεῖν ὅποτε κελευσθεῖν ἐγίγνετο, πολλὴ δὲ ἡ ἀν-
 τιτέχνησις τῶν κυβερνητῶν καὶ ἀγωνισμὸς πρὸς ἀλλή-
 4 λους· οἳ τε ἐπιβάται ἐθεράπευον, ὅποτε προσπέσοι ναῦς νηί, μὴ λείπεσθαι τὰ ἀπὸ τοῦ καταστροφάματος τῆς ἄλλης τέχνης· πᾶς τέ τις ἐν ᾧ προσετέτακτο αὐτὸς ἐκαστος ἡπί-
 ρετο πρῶτος φαίνεσθαι. ξυμπισουσῶν δὲ ἐν ὀλίγῳ πολ-
 5 λῶν νεῶν (πλεῖσται γὰρ δὴ αὐταὶ ἐν ἐλαχίστῳ ἐναυμάχη-
 σαν· βραχὺ γὰρ ἀπέλιπον ξυναμφοτέραι διακόσιαι γενέ-

σθαι) αἱ μὲν ἐμβολαὶ διὰ τὸ μὴ εἶναι τὰς ἀνακρουσάσας
καὶ διέκπλους ὀλίγαι ἐγίνοντο, αἱ δὲ προσβολαί, ὥς τύχῃ
ναῦς νηὶ προσπεσοῦσα ἢ διὰ τὸ φεύγειν ἢ ἄλλῃ ἐπιπλέ-
5 ούσα, πυκνότεραι ἦσαν. καὶ ὅσον μὲν χρόνον προσφ-
ροίτο ναῦς, οἱ ἀπὸ τῶν καταστροφμάτων τοῖς ἀκουσίως
καὶ τοξεύμασι καὶ λίθοις ἀφθόνηως ἐπ' αὐτὴν ἐχρῶντο·
ἐπειδὴ δὲ προσμύξιαν, οἱ ἐπιβάται ἐς χεῖρας ἰόντες ἐπε-
6 ρῶντο ταῖς ἀλλήλων ναυσὶν ἐπιβαίνουσιν. ξυνετιτύγχανε τὸ
πολλαχοῦ διὰ τὴν στενοχωρίαν τὰ μὲν ἄλλοις ἐμβεβλη-
κέναι, τὰ δὲ αὐτοὺς ἐμβεβλησθαι, δύο τε περὶ μίαν καὶ
ἔστιν ἢ καὶ πλείους ναῦς κατ' ἀνάγκην ξυνηγοτῆσθαι, καὶ
τοῖς κυβερνήταις τῶν μὲν φυλακὴν τῶν δ' ἐπιβουλήν·
μὴ καθ' ἓν ἕκαστον, κατὰ πολλὰ δὲ πανταχόθεν, περι-
εστάναι, καὶ τὸν κτύπον μέγαν ἀπὸ πολλῶν νεῶν ξυμ-
πιπτουσῶν ἐκπληξέειν τε ἅμα καὶ ἀποστέρησιν τῆς ἀκο-
7 ῆς ὧν οἱ κελευσταὶ φθέγγονται παρέχειν. πολλὴ γάρ οἱ
ἢ παρακέλευσις καὶ βοή ἀφ' ἑκατέρων τοῖς κελευσταῖς
κατὰ τε τὴν τέχνην καὶ πρὸς τὴν αὐτίκα φιλονεικίαν
ἐγίνετο, τοῖς μὲν Ἀθηναίοις βιάζεσθαι τε τὸν ἐκπλοῦν
ἐπιβοῶντες καὶ περὶ τῆς ἐς τὴν πατρίδα σωτηρίας νῦν, εἴ
ποτε καὶ αὐτίς, προθύμως ἀντιλαβέσθαι, τοῖς δὲ Συρα-
κοσίοις καὶ ξυμμαχοῖς καλὸν εἶναι κωλύσαι τε αὐτοὺς
διαφυγεῖν καὶ τὴν οἰκίαν ἑκάστους πατρίδα νικῆσαντα
8 ἐπαυξῆσαι. καὶ οἱ στρατηγοὶ προσέει ἑκατέρων, εἴ τιμι-
ον ὁρῶεν μὴ κατ' ἀνάγκην πρύμναν κρουόμενον, ἀνα-
καλοῦντες ὀνομαστὶ τὸν τριήραρχον ἡρώτων, οἱ μὲν
Ἀθηναῖοι, εἴ τὴν πολεμιωτάτην γῆν οἰκειωτέραν ἦδ'
τῆς οὐδ' ὀλίγου πόνου κεκτημένης θαλάσσης ἡγού-
μενοι ὑποχωροῦσιν, οἱ δὲ Συρακοῖοι, εἴ οὖς σαφῶς
ἴσασι προθυμουμενούς [Ἀθηναίους] παντὶ τρόπῳ δια-
φυγεῖν, τούτους αὐτοὶ φεύγοντας φεύγουσιν.

71. Ὁ τε ἐκ τῆς γῆς περὶ ἀμφοτέρων ἰσορρόπου τῇ

ναυμαχίας καθεστηκυίας πολλὸν τὸν ἀγῶνα καὶ ξύντασιν
 τῆς γνώμης εἶχε, φιλουεικῶν μὲν ὁ αὐτόθεν περὶ τοῦ
 πλείονος ἤδη καλοῦ, δεδιότες δὲ οἱ ἐπιελθόντες μὴ τῶν
 παρόντων ἐτι χεῖρω πράξωσι. πάντων γὰρ δὴ ἀνακειμέ- 2
 νων τοῖς Ἀθηναίοις ἐς τὰς ναῦς ὁ τε φόβος ἦν ὑπὲρ τοῦ
 μέλλοντος οὐδενὶ ἰοικῶς καὶ διὰ τὸ ἀνώμαλον** καὶ τὴν
 ἵποψιν τῆς ναυμαχίας ἐκ τῆς γῆς ἠναγκάζοντο ἔχειν. δι' 3
 ὀλίγου γὰρ οὔσης τῆς θέας καὶ οὐ πάντων ἅμα ἐς τὸ αὐτὸ
 σκοποῦντων, εἰ μὲν τινες ἰδοιέν πῃ τοὺς σφετέρους ἐπι-
 κρατοῦντας, ἀνεθάρσυσάν τε ἂν καὶ πρὸς ἀνάκλησιν
 θεῶν μὴ στερεῆσαι σφᾶς τῆς σωτηρίας ἐτρέποντο· οἱ δ'
 ἐπὶ τὸ ἡσώμενον βλέψαντες ὀλοφυρμῷ τε ἅμα μετὰ βοῆς
 ἔχρῳντο καὶ ἀπὸ τῶν δρωμένων τῆς ὄψεως καὶ τὴν γνώ-
 μην μᾶλλον τῶν ἐν τῷ ἔργῳ ἐδουλοῦντο. ἄλλοι δὲ καὶ
 πρὸς ἀντίπαλόν τι τῆς ναυμαχίας ἀπιδόντες, διὰ τὸ ἀκρί-
 τως ξυνεχὲς τῆς ἀμίλλης καὶ τοῖς σώμασιν αὐτοῖς ἴσα τῇ
 δόξῃ περιδεῶς ξυναπονεύοντες ἐν τοῖς χαλεπώτατα διη-
 γον· αἱ γὰρ παρ' ὀλίγον ἢ διέφευγον ἢ ἀπώλλυντο. ἦν 4
 τε ἐν τῷ αὐτῷ στρατεύματι τῶν Ἀθηναίων, ἕως ἐγχώ-
 μαλα ἐναυμάχουν, πάντα ὁμοῦ ἀκούσαι, ὀλοφυρμός,
 βοή, νικῶντες, κρατούμενοι, ἄλλα ὅσα ἐν μεγάλῳ κιν-
 δύνῳ μέγα στρατόπεδον πολυειδῆ ἀναγκάζοιτο φθιέγγε-
 σθαι. παραπλήσια δὲ καὶ οἱ ἐπὶ τῶν νεῶν αὐτοῖς ἐπασχον, 5
 πρὶν γε δὴ οἱ Σθηρακόσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐπὶ πολὺ ἀν-
 τισχοῦσης τῆς ναυμαχίας ἐτρεψάν τε τοὺς Ἀθηναίους καὶ
 ἐπικείμενοι λαμπρῶς, πολλῇ κραυγῇ καὶ διακελευσμῷ
 χρώμενοι, κατεδίωκον ἐς τὴν γῆν. τότε δὲ ὁ μὲν ναυτι- 6
 κὸς στρατός, ἄλλος ἄλλη, ὅσοι μὴ μετέωροι ἐάλωσαν,
 κατενεχθέντες ἐξέπεσον ἐς τὸ στρατόπεδον· ὁ δὲ πεζὸς
 οὐκέτι διαφόρως, ἀλλ' ἀπὸ μιᾶς ὁρμῆς οἴωγῇ τε καὶ
 στόνῳ πάντες, δυσανασχετοῦντες τὰ γιννόμενα, οἱ μὲν
 ἐπὶ τὰς ναῦς παρεβोधήθουν, οἱ δὲ πρὸς τὸ λοιπὸν τοῦ

τείχους ἐς φυλακὴν, ἄλλοι δὲ καὶ οἱ πλείστοι ἤδη περὶ
 7 σφᾶς αὐτοὺς καὶ ὅπῃ σωθῆσονται διεσκόπουν. ἦν τε ἐν
 τῷ παραντίκῃ οὐδεμιᾷ δὴ τῶν ξυμπασῶν ἐλάσσων ἐκ-
 πληξίς. παραπλήσιά τ' ἐπεπόνθεσαν καὶ ἔδρασαν αὐτοὶ
 ἐν Πύλῳ· διαφθαρεῖσιν γὰρ τῶν νεῶν τοῖς Λακεδαιμο-
 νίοις προσαπώλλυντο αὐτοῖς καὶ οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἄνδρες
 διαβεβηκότες· καὶ τότε τοῖς Ἀθηναίοις ἀνέλπιστον ἦν τὸ
 κατὰ γῆν σωθῆσθαι, ἦν μὴ τι παρὰ λόγον γένηται.

72. Γενομένης δ' ἰσχυρᾶς τῆς ναυμαχίας καὶ πολλῶν
 νεῶν ἀμφοτέροις καὶ ἀνθρώπων ἀπολομένων οἱ Συρα-
 κόσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐπικρατήσαντες τὰ τε ναυάρια καὶ
 τοὺς νεκροὺς ἀνείλυντο καὶ ἀποπλεύσαντες πρὸς τὴν πό-
 2 λιν τροπαῖον ἔστησαν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι ὑπὸ μεγέθους τῶν
 παρόντων κακῶν νεκρῶν μὲν περὶ ἡ ναυαρίων οὐδὲ ἐπε-
 υόουν αἰτῆσαι ἀναλρεῖν, τῆς δὲ νυκτὸς ἐβούλοντο εὐθὺς
 3 ἀναχωρεῖν. Δημοσθένους δὲ Νικίᾳ προσελθὼν γνώμην
 ἐποιεῖτο πληρώσαντας ἔτι τὰς λοιπὰς τῶν νεῶν βιάσα-
 σθαι, ἦν δύνανται, ἅμα ἔφ' τὸν ἐκπλοῦν, λέγων ὅτι
 πλείους ἔτι αἱ λοιπαὶ εἰσι νῆες χρήσιμαί σφίσι ἢ τοῖς
 πολεμίοις· ἦσαν γὰρ τοῖς μὲν Ἀθηναίοις περίλοιποι ὡς
 4 ἐξήκοντα, τοῖς δ' ἐναντίοις ἐλάσσους ἢ πεντήκοντα. καὶ
 ξυγχαροῦντος Νικίου τῇ γνώμῃ καὶ βουλευμένων πλη-
 ροῦν αὐτῶν οἱ ναῦται οὐκ ᾔθελον ἐσβαίνειν διὰ τὸ κα-
 ταπεπληῆσθαι τῇ ἡσση καὶ μὴ ἂν ἔτι οἰεσθαι κρατῆσαι, καὶ
 οἱ μὲν ὥς κατὰ γῆν ἀναχωρήσαντες ἤδη ξύμπαντες τῇ
 γνώμῃν εἶχον.

73. Ἐρμοκράτης δὲ ὁ Συρακόσιος ὑπονοήσας αὐτῷ
 τὴν διάνοιαν καὶ νομίσας δεινὸν εἶναι εἰ τοσαύτη στρα-
 τία κατὰ γῆν ὑποχωρήσασα καὶ καθεξομένη ποι τῆς Σι-
 κελίας βουλήσεται αὐθις σφίσι τὸν πόλεμον ποιείσθαι
 ἐσηγείται ἐλθὼν τοῖς ἐν τέλει οὖσιν ὥς οὐ χρεὼν ἀποχω-
 ρῆσαι τῆς νυκτὸς αὐτοὺς περιιδεῖν, λέγων ταῦτα ἃ καὶ

αὐτῷ ἰδόκει, ἀλλὰ ἐξελθόντας ἤδη πάντας Συρακοσίους καὶ τοὺς ξυμμάχους τὰς τε ὁδοὺς ἀποικοδομῆσαι καὶ τὰ στενόπορα τῶν χωρίων διαλαβόντας φυλάσσειν. οἱ δὲ 2 ξυνερίγνωσκον μὲν καὶ αὐτοὶ οὐχ ἥσσον ταῦτα ἐκείνου καὶ ἰδόκει ποιητέα εἶναι, τοὺς δὲ ἀνθρώπους ἄρτι ἀσμένους ἀπὸ ναυμαχίας τε μεγάλης πεπαυμένους καὶ ἅμα ἐφορτῆς οὕσης (ἐτυχε γὰρ αὐτοῖς Ἡρακλεῖ ταύτην τὴν ἡμέραν θυσία οὕσα) οὐ δοκεῖν ἂν ῥαδίως ἐθελῆσαι ὑπακούσαι· ὑπὸ γὰρ τοῦ περιχαροῦς τῆς νίκης πρὸς πόσιν τετράφθαι τοὺς πολλοὺς ἐν τῇ ἐφορῇ, καὶ πάντα μᾶλλον ἐλπίζειν ἂν σφῶν πείθεσθαι αὐτοὺς ἢ ὅπλα λαβόντας ἐν τῷ παρόντι ἐξελεῖν. ὥς δὲ τοῖς ἄρχουσι ταῦ- 3 τα λογιζομένοις ἐφαίνετο ἄπορα καὶ οὐκέτι ἐπειθεν αὐτοὺς ὁ Ἑρμοκράτης, αὐτὸς ἐπὶ τούτοις τάδε μηχανάται· δεδιὼς μὴ οἱ Ἀθηναῖοι καθ' ἡσυχίαν προφθάσωσιν ἐν τῇ νυκτὶ διελθόντες τὰ χαλεπώτατα τῶν χωρίων, πέμπει τῶν ἑταίρων τινὰς τῶν ἑαυτοῦ μετὰ ἱππέων πρὸς τὸ τῶν Ἀθηναίων στρατόπεδον ἠνίκα ξυνεσκόταξεν· οἱ προσ- ελάσαντες ἐξ ὅσου τις ἐμελλεν ἀκούσεισθαι καὶ ἀνακαλε- σάμενοι τινὰς ὥς ἄντες τῶν Ἀθηναίων ἐπιτήδαιοι (ἦσαν γὰρ τινες τῷ Νικίᾳ διάγγελοι τῶν ἐνδοθεν) ἐκέλευον φράζειν Νικίᾳ μὴ ἀπάγειν τῆς νυκτὸς τὸ στρατεύμα, ὥς Συρακοσίων τὰς ὁδοὺς φυλασσόντων, ἀλλὰ καθ' ἡσυχίαν τῆς ἡμέρας παρασκευασάμενον ἀποχωρεῖν. καὶ οἱ μὲν ἀπύοντες ἀπῆλθον, καὶ οἱ ἀκούσαντες διήγγειλαν τοῖς στρατηγοῖς τῶν Ἀθηναίων.

74. Οἱ δὲ πρὸς τὸ ἄγγελμα ἐπέσχον τὴν νύκτα, νομίσαντες οὐκ ἀπάτην εἶναι. καὶ ἐπειδὴ καὶ ὥς οὐκ εὐ- θὺς ὥρμησαν, ἔδοξεν αὐτοῖς καὶ τὴν ἐπιούσαν ἡμέραν περιμεῖναι, ὅπως ξυσκευάσαιντο ὥς ἐκ τῶν δυνατῶν οἱ στρατιῶται ὅτι χρησιμώτατά, καὶ τὰ μὲν ἄλλα πάντα κα- ταλιπεῖν, ἀναλαβόντες δὲ αὐτὰ ὅσα περὶ τὸ σῶμα ἐς δῖαι-

2 *ταὺν ὑπῆρχεν ἐπιτηδεῖα ἀφορμαῖσθαι. Συρακόσιοι δὲ καὶ*
Γύλιππος τῷ μὲν πεζῷ προσεληθόντες τὰς τε ὁδοὺς
τὰς κατὰ τὴν χώραν ἢ εἰκὸς ἦν τοὺς Ἀθηναίους ἰέναι
ἀπεφράγνυσαν καὶ τῶν ρείθρων καὶ ποταμῶν τὰς δια-
βάσεις ἐφύλασσαν καὶ ἐς ὑποδοχὴν τοῦ στρατεύματος
ὡς κωλύοντες ἢ ἐδόκει ἐτάσσοντο· ταῖς δὲ ναυσὶ προ-
πλεύσαντες τὰς ναῦς τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ τοῦ αἰγιάλου
ἀφείλκον, ἐνέπρησαν δὲ τινὰς ὀλίγας, ὥσπερ διανοήθη-
σαν, αὐτοὶ οἱ Ἀθηναῖοι, τὰς δ' ἄλλας καθ' ἡσυχίαν οὐ-
δενὸς κωλύοντος ὡς ἐκάστην ποι ἐκπεπτωκυῖαν ἀναδύ-
σάμενοι ἐκόμιζον ἐς τὴν πόλιν.

75. *Μετὰ δὲ τοῦτο, ἐπειδὴ ἐδόκει τῷ Νικίᾳ καὶ τῷ*
Δημοσθένει ἱκανῶς παρεσκευάσθαι, καὶ ἡ ἀνίστασθαι
ἤδη τοῦ στρατεύματος τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς ναυμαχίας
 2 *ἐγίνετο. δεινὸν οὖν ἦν οὐ καθ' ἓν μόνον τῶν πραγμάτων*
τῶν, ὅτι τὰς τε ναῦς ἀπολωλεκότες πάσας ἀπεχώρουν
καὶ ἀντὶ μεγάλης ἐλπίδος καὶ αὐτοὶ καὶ ἡ πόλις κινδύ-
νεύοντες, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἀπολείψει τοῦ στρατοπέδου
ξυνέβαινε τῇ τε ὄψει ἐκάστῳ ἀλγεῖν καὶ τῇ γνώμῃ αὐ-
 3 *τῶν ἐσθῆσθαι. τῶν τε γὰρ νεκρῶν ἀτάφων ὄντων, ὁπότε τι-*
λοιοὶ τινὰ τῶν ἐπιτηδεῶν κείμενον, ἐς λύπην μετὰ φό-
βου καθίστατο, καὶ οἱ ζῶντες καταλειπόμενοι τραυματίαι
τε καὶ ἀσθενεῖς πολὺ τῶν τεθνεώτων τοῖς ζῶσι λυπηρό-
 4 *τεροι ἦσαν καὶ τῶν ἀπολωλότην ἀθλιώτεροι. πρὸς γὰρ*
ἀντιβολίαν καὶ ὀλοφυρμὸν τραπόμενοι ἐς ἀπορίαν καθ-
ίστασαν, ἄγειν τε σφᾶς ἀξιοῦντες καὶ ἓνα ἕκαστον ἐπι-
βοῶμενοι, εἴ τινα πού τις ἰδοὶ ἢ ἐταίρων ἢ οἰκείων, τῷ
τε ξυσκήνων ἤδη ἀπιόντων ἐκκρεμαννύμενοι καὶ ἐπακό-
λουθοῦντες ἐς ὅσον δύναιτο, εἰ τῶν δὲ προλίποι ἢ θώμ
καὶ τὸ σῶμα, οὐκ ἄνευ ὀλίγων ἐπιθειασμῶν καὶ οἰμωγῇ
ὑπολειπόμενοι· ὥστε δάκρυσι πᾶν τὸ στρατεύμα πλη-
σθῆν καὶ ἀπορίᾳ τοιαύτῃ μὴ ὁραδίως ἀφορμαῖσθαι, καί τε

ἐν πολέμῳ τε καὶ μείζω ἢ κατὰ δάκρυα τὰ μὲν πεπον-
θότας ἤδη, τὰ δὲ περὶ τῶν ἐν ἀφανείᾳ δεδιότας μὴ πά-
θωσι. κατήφειά τέ τις ἄμα καὶ κατάμεμψις σφῶν αὐτῶν
πολλή ἦν. οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἢ πόλει ἐκπεπολιορκημένη
ἐφώκεσαν ὑποφειγούσῃ, καὶ ταύτῃ οὐ σμικρᾷ· μυριάδες
γὰρ τοῦ ξύμπαντος ὄχλου οὐκ ἐλάσσους τεσσάρων ἄμα
ἐπορεύοντο. καὶ τούτων οἱ τε ἄλλοι ἔφερον πάντες ὅτι
τις ἐδύνατο ἕκαστος χρήσιμον, καὶ οἱ ὀπλῆται καὶ οἱ ἱπ-
πῆς παρὰ τὸ εἰωθὸς αὐτοὶ τὰ σφέτερα αὐτῶν σιτία ὑπὸ
τοῖς ὀπλοῖς, οἱ μὲν ἀπορίᾳ ἀκολούθων, οἱ δὲ ἀπιστίᾳ·
ἀπηυτομολήκεσαν γὰρ πάλοι τε καὶ οἱ πλεῖστοι παραχρη-
μα. ἔφερον δὲ οὐδὲ ταῦτα ἱκανά· σίτος γὰρ οὐκέτι ἦν
ἐν τῷ στρατοπέδῳ. καὶ μὴν ἡ ἄλλη αἰκία καὶ ἡ ἰσομοιρία
τῶν κακῶν, ἔχουσά τινα ὅμως τὸ μετὰ πολλῶν κούφι-
σιν, οὐδ' ὥς ῥαδίᾳ ἐν τῷ παρόντι ἰδοξάζετο, ἄλλως τε
καὶ ἀπὸ οἷας λαμπρότητος καὶ εὐχήματος τοῦ πρώτου ἐς
οἷαν τελευτήν καὶ ταπεινότητα ἀφίκατο. μέγιστον γὰρ δὴ
τὸ διάφορον τοῦτο Ἑλληνικῷ στρατεύματι ἐγένετο, οἷς
ἀντὶ μὲν τοῦ ἄλλους δουλωσομένους ἤκειν αὐτοὺς τοῦτο
μᾶλλον δεδιότας μὴ πάθωσι ξυνέβη ἀπιέναι, ἀντὶ δ' ἐν-
χῆς τε καὶ παιάνων, μεθ' ὧν ἐξέπλειον, πάλιν τούτων
τοῖς ἐναντίοις ἐπιφημίμασιν ἀφορμαῖσθαι, πεζοὺς τε
ἀντὶ ναυβατῶν πορευομένους καὶ ὀπλιτικῷ προσέχοντας
μᾶλλον ἢ ναυτικῷ. ὅμως δὲ ὑπὸ μεγέθους τοῦ ἐπικρεμα-
μένου ἐτι κινδύνου πάντα ταῦτα αὐτοῖς οἷστέα ἐφαίνετο.

76. Ὅρων δὲ ὁ Νικίας τὸ στρατεύμα ἀθυμοῦν καὶ
ἐν μεγάλῃ μεταβολῇ ὄν, ἐπιπαριῶν ὥς ἐκ τῶν ὑπαρχόν-
των ἐθάρσυνέ τε καὶ παρемуθεῖτο, βοῇ τε χρώμενος ἐτι
μᾶλλον ἑκάστοις καθ' οὓς γίγνοιτο ὑπὸ προθυμίας, καὶ
βουλόμενος ὥς ἐπὶ πλεῖστον γεγωνίσκων ὠφελεῖν.

77. „Ἐτι καὶ ἐκ τῶν παρόντων, ὧς Ἀθηναῖοι καὶ ξυμ-
μαχοὶ, ἐλπίδα χρόν ἔχειν (ἤδη τινὲς καὶ ἐκ δεινότερων ἢ

τοιῶνδε ἐσώθησαν), μὴδὲ καταμέμφεσθαι ὑμᾶς ἄγαν
 αὐτοὺς μήτε ταῖς ξυμφοραῖς μήτε ταῖς παρὰ τὴν ἀξίαν
 2 νῦν κακοπαθείαις. ἀγὼ τοι οὐδενὸς ὑμῶν οὔτε θῶμῃ
 προφέρων (ἀλλ' ὁρᾶτε δὴ ὥς διάκειμαι ὑπὸ τῆς νόστον
 οὔτ' εὐτυχίᾳ δοκῶν πονεῖν ὕστερός του εἶναι κατὰ τε τὸ
 ἰδίου βίου καὶ ἐς τᾶλλα, νῦν ἐν τῷ αὐτῷ κινδύνῳ τοῖς
 φανυλοτάτοις αἰωροῦμαι· καίτοι πολλὰ μὲν ἐς θεοὺς νό-
 μιμα δεδιῆναι, πολλὰ δὲ ἐς ἀνθρώπους δίκαια καὶ
 3 ἀνεπίφθονα. ἀνθ' ὧν ἡ μὲν ἐλπίς ὅμως θρασεῖα τοῦ
 μέλλοντος, αἱ δὲ ξυμφοραὶ οὐ κατ' ἀξίαν δὴ φοβοῦσι.
 τάχα δ' ἂν καὶ λωφῆσαιεν· ἱκανὰ γὰρ τοῖς τε πολέμοις
 ἡντύχεται, καὶ εἰ τῶν θεῶν ἐπίφθονοι ἐστρατεύσαμεν,
 4 ἀποχρώντως ἤδη τετιμωρήμεθα. ἤλθον γὰρ πονεῖν καὶ ἄλ-
 λοι τινὲς ἤδη ἐφ' ἐτέρους, καὶ ἀνθρώπεια δρᾶσαντες
 ἀνεκτὰ ἐπαθον. καὶ ἡμᾶς εἰκὸς νῦν τὰ τε ἀπὸ τοῦ θεοῦ
 ἐλπίζειν ἡπιώτερα εἶεν (οἴκτου γὰρ ἀπ' αὐτῶν ἀξιότε-
 ροι ἤδη ἐσμὲν ἢ φθόνου), καὶ ὁρῶντες ὑμᾶς αὐτοὺς οἷο
 ὀπλῆται ἅμα καὶ ὅσοι ξυντεταγμένοι χωρεῖτε μὴ κατα-
 πέπληχθε ἄγαν, λογίζεσθε δὲ ὅτι αὐτοὶ τε πόλεις εὐθύς
 ἐσσι· ὅποι ἂν καθέξησθε, καὶ ἄλλη οὐδεμία ὑμᾶς τῶν ἐν
 Σικελίᾳ οὔτ' ἂν ἐπιόντας δέξαιτο ῥαδίως οὔτ' ἂν ἰδρυ-
 5 θέντας πονεῖν ἐξαναστήσειεν. τὴν δὲ πορείαν ὥστ' ἀσφαλῆ
 καὶ εὐτακτον εἶναι αὐτοὶ φυλάξατε, μὴ ἄλλο τι ἡγησάμε-
 νος ἕκαστος ἢ ἐν ᾧ ἀναγκασθῇ χωρὶν μάχεσθαι, τοῦ-
 6 το καὶ πατρίδα καὶ τεῖχος κρατήσας εἶεν. σπουδὴ δὲ
 ὁμοίως καὶ νύκτα καὶ ἡμέραν ἔσται τῆς ὁδοῦ· τὰ γὰρ
 ἐπιτηδεια βραχεία ἔχομεν, καὶ ἦν ἀντιλαβώμεθά του φυ-
 λίου χωρίου τῶν Σικελῶν (οὗτοι γὰρ ἡμῖν διὰ τὸ Συρα-
 κοσίων δέος ἐτι βέβαιοί εἰσιν), ἤδη νομίζετε ἐν τῷ ἐχθ-
 7 ρῷ εἶναι. προπέπεμπται δ' ὥς αὐτοὺς καὶ ἀπαντᾶν εἰρη-
 μένον καὶ σιτία ἄλλα κομίζειν. τό τε ξύμπαν γινώτε, ὡς
 ἄνδρες στρατιῶται, ἀναγκαῖόν τε ὃν ὑμῖν ἀνδράσι

ἀγαθοῖς γίνεσθαι, ὥς μὴ ὄντος χωρίου ἐγγὺς ὅποι ἂν
μαλακισθέντες σιωθεῖτε, καὶ ἦν νῦν διαφύγητε τοὺς
πολεμίους, οἳ τε ἄλλοι τευξόμενοι ὧν ἐπιθυμεῖτε που
ἐπιδεῖν, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τὴν μεγάλην δύναμιν τῆς πό-
λεως καίπερ πιπτωκυῖαν ἐπανορθώσοντες· ἄνδρες γὰρ
πόλις, καὶ οὐ τέχνη οὐδὲ νῆες ἀνδρῶν κεναί.⁴

78. Ὁ μὲν Νικίας τοιαῦτα παρακελευόμενος ἅμα ἐπῆει
τὸ στράτευμα καὶ, εἰ πῃ ὁρώῃ διεσπασμένον καὶ μὴ ἐν
τάξει χωροῦν, ξυνάγων καὶ καθιστάς, καὶ ὁ Δημοσθένης
οὐδὲν ἥσσον τοῖς καθ' ἑαυτὸν τοιαῦτά τε καὶ παραπλη-
σια λέγων. τὸ δὲ ἐχώρει ἐν πλαισίῳ τεταγμένον, πρῶτον
μὲν ἡγούμενον τὸ Νικίον, ἐφεπόμενον δὲ τὸ Δημοσθέ-
νους· τοὺς δὲ σκευοφόρους καὶ τὸν πλείστον ὄχλον ἐν-
τὸς εἶχον οἱ ὀπλίται. καὶ ἐπειδὴ ἐγένοντο ἐπὶ τῇ δια-
βάσει τοῦ Ἀνάπυου ποταμοῦ, ἡῦρον ἐπ' αὐτῷ παρατε-
ταγμένους τῶν Συρακοσίων καὶ ξυμμάχων, καὶ τριψά-
μενοι αὐτοὺς καὶ κρατήσαντες τοῦ πόρου ἐχώρουν ἐς τὸ
πρόσθην· οἱ δὲ Συρακόσιοι παριππεύοντες τε προσέκειν-
το καὶ ἰσακοντίζοντες οἱ ψιλοί. καὶ ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ
προελθόντες σταδίους ὥς τεσσαράκοντα ἠῦλίσαντο πρὸς
λόφῳ τινὶ οἱ Ἀθηναῖοι· τῇ δ' ὑστεραίᾳ πρῶ ἐπορεύον-
το καὶ προῆλθον ὥς εἰκοσι σταδίους, καὶ κατέβησαν ἐς
χωρίον ἄπεδόν τι καὶ αὐτοῦ ἰστρατοπεδεύσαντο, βουλό-
μενοι ἐκ τε τῶν οἰκιῶν λαβεῖν τι ἐδώδιμον (φῆκετο γὰρ
ὁ χώρος) καὶ ὕδωρ μετὰ σφῶν αὐτῶν φέρεσθαι αὐτόθεν·
ἐν γὰρ τῷ πρόσθην ἐπὶ πολλὰ στάδια, ἣ ἔμελλον ἵεναι,
οὐκ ἔφθονον ἦν. οἱ δὲ Συρακόσιοι ἐν τούτῳ προελθόν-
τες τὴν δίοδον τὴν ἐν τῷ πρόσθην ἀπετειχίζον· ἦν δὲ
λόφος καρτερὸς καὶ ἐκατέρωθεν αὐτοῦ χαράδρα κρημνώ-
δης, ἐκαλεῖτο δὲ Ἀκραῖον λέπας. τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ Ἀθη-
ναῖοι προῆσαν, καὶ οἱ τῶν Συρακοσίων καὶ ξυμμάχων
αὐτοὺς ἱππῆς καὶ ἀκοντισταὶ ὄντες πολλοὶ ἐκατέρωθεν

7 ἐκώλυνον καὶ ἐσηκόντιζόν τε καὶ παρίππευον. καὶ χρόνον
 μὲν πολλὸν ἐμάχοντο οἱ Ἀθηναῖοι, ἔπειτα ἀνεχώρησαν
 πάλιν εἰς τὸ αὐτὸ στρατόπεδον· καὶ τὰ ἐπιτήδεια οὐκέτι
 ὁμοίως εἶχον. οὐ γὰρ ἔτι ἀποχωρεῖν οἶόν τ' ἦν ὑπὸ τῶν
 ἱππέων.

79. Πρῶ δὲ ἄφραντες ἐπορεύοντο αὐθις, καὶ ἐβιά-
 σαντο πρὸς τὸν λόφον ἐλθεῖν τὸν ἀποτεττειχισμένον, καὶ
 ἡῦρον πρὸ ἑαυτῶν ὑπὲρ τοῦ ἀποτεττειχίσματος τὴν περὶ τὴν
 στρατιὰν παρατεταγμένην οὐκ ἐπ' ὀλίγων ἀσπίδων·
 2 στενὸν γὰρ ἦν τὸ χωρίον. καὶ προσβαλόντες οἱ Ἀθη-
 ναῖοι ἐτειχομάχουν καὶ βαλλόμενοι ὑπὸ πολλῶν ἀπὸ τοῦ
 λόφου ἐπάντους ὄντος (δικνοῦντο γὰρ ὄψιν οἱ ἄνωθεν)
 καὶ οὐ δυνάμενοι βιάσασθαι ἀπεχώρουν πάλιν καὶ ἀνε-
 3 παύοντο. ἔτυχον δὲ καὶ βρονταὶ τινες ἅμα γινόμεναι καὶ
 ὕδωρ, οἷα τοῦ ἔτους πρὸς μετόπωρον ἤδη ὄντος φιλεῖ
 γίνεσθαι· ἀφ' ὧν οἱ Ἀθηναῖοι μᾶλλον ἔτι ἡθύμουν καὶ
 ἐνόμιζον ἐπὶ τῷ σφετέρῳ ὀλέθρῳ καὶ ταῦτα πάντα γίνε-
 4 σθαι. ἀναπαυομένων δὲ αὐτῶν ὁ Γύλιππος καὶ οἱ Συ-
 ρακόσιοι πέμπουσιν μέρος τι τῆς στρατιᾶς ἀποτεττειχοῦντας
 αὐτὸν ἐκ τοῦ ὀπισθεν αὐτοὺς ἢ προεληλύθισαν· ἀντιπέμ-
 5 ψαντες δὲ ἀκέεινοι σφῶν αὐτῶν τινὰς διεκώλυσαν. καὶ
 μετὰ τοῦτο πάσῃ τῇ στρατιᾷ ἀναχωρήσαντες πρὸς τὸ
 πεδίου μᾶλλον οἱ Ἀθηναῖοι ἡύλisanτο. τῇ δ' ὕστεραις
 προηχώρουν, καὶ οἱ Συρακόσιοι προσέβαλλόν τε παντα-
 χῇ αὐτοῖς κύκλῳ καὶ πολλοὺς κατετραυμάτιζον, καὶ εἰ
 μὲν ἐπίοιεν οἱ Ἀθηναῖοι, ὑπεχώρουν, εἰ δ' ἀναχωροῖεν,
 ἐπέκειντο, καὶ μάλιστα τοῖς ὑστάτοις προσπίπτοντες, εἰ
 πως κατὰ βραχὺ τρεψάμενοι πᾶν τὸ στράτευμα φοβή-
 6 σαιαν. καὶ ἐπὶ πολὺ μὲν τοιούτῳ τρόπῳ ἀντείχον οἱ Ἀθη-
 ναῖοι, ἔπειτα προελθόντες πέντε ἢ ἕξ σταδίου ἀνεπαύ-
 οντο ἐν τῷ πεδίῳ· ἀνεχώρησαν δὲ καὶ οἱ Συρακόσιοι ἀπ'
 αὐτῶν εἰς τὸ ἑαυτῶν στρατόπεδον.

80. Τῆς δὲ νυκτὸς τῷ Νικίᾳ καὶ Δημοσθένει ἐδόκει, ἐπειδὴ κακῶς σφίσι τὸ στράτευμα εἶχε τῶν τε ἐπιτηδείων πάντων ἀπορία ἤδη καὶ κατατετραυματισμένοι ἦσαν πολλοὶ ἐν πολλαῖς προσβολαῖς τῶν πολεμίων γεγενημέναις, πυρὰ καύσαντας ὥς πλεῖστα ἀπάγειν τὴν στρατιάν, μηκέτι τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἢ διανοήθησαν, ἀλλὰ τοῦναντίον ἢ οἱ Συρακόσιοι ἐτήρουν, πρὸς τὴν θάλασσαν· ἣν δὲ ἢ ἐξύμπασα ὁδὸς αὕτη οὐκ ἐπὶ Κατάνης τῷ στρατεύματι, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἕτερον μέρος τῆς Σικελίας τὸ πρὸς Καμάριναν καὶ Γέλαν καὶ τὰς ταύτη πόλεις καὶ Ἑλληνίδας καὶ βαρβάρους. καύσαντες οὖν πυρὰ πολλὰ ἐχώρουν ἐν τῇ νυκτί. καὶ αὐτοῖς, οἷον φιλεῖ καὶ πᾶσι στρατοπέδοις, μάλιστα δὲ τοῖς μεγίστοις, φόβοι καὶ δαίματα ἐγγίγνεσθαι, ἄλλως τε καὶ ἐν νυκτί τε καὶ διὰ πολεμίας καὶ ἀπὸ πολεμίων οὐ πολὺν ἀπεχόντων ἰοῦσιν, ἐμπίπτει ταραχή· καὶ τὸ μὲν Νικίου στράτευμα, ὥσπερ ἤγειτο, ξυνέμενέ τε καὶ προύλαβε πολλῶν, τὸ δὲ Δημοσθένους, τὸ ἡμῖν μάλιστα καὶ πλέον, ἀπεσπάρθη τε καὶ ἀτακτότερον ἐχώρει. ἔπειτα δὲ τῇ ἑφ' ἀφικνοῦνται ὅμως πρὸς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐσβάντες εἰς τὴν ὁδὸν τὴν Ἑλωρίνην καλουμένην ἐπορεύοντο, ὅπως, ἐπειδὴ γένοιτο ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ Κακυπάρει, παρὰ τὸν ποταμὸν ἴοιεν ἄνω διὰ μεσορείας· ἥλπιζον γάρ καὶ τοὺς Σικελοὺς ταύτη οὐς μετέπεμψαν ἀπαντήσεσθαι ἐπειδὴ δ' ἐγένοντο ἐπὶ τῷ ποταμῷ, ἡῦρον καὶ ἐνταῦθα φυλακὴν τινα τῶν Συρακοσίων ἀποτειχίζουσάν τε καὶ ἀποσταυροῦσαν τὸν πόρον. καὶ βιασάμενοι αὐτὴν διέβησάν τε τὸν ποταμὸν καὶ ἐχώρουν αὐθις πρὸς ἄλλον ποταμὸν, τὸν Ἑρινεόν· ταύτη γὰρ οἱ ἡγεμόνες ἐκέλευον.

81. Ἐν τούτῳ δ' οἱ Συρακόσιοι καὶ οἱ ἐξυμμάχοι, ὥς ἢ τε ἡμέρα ἐγένετο καὶ ἔγνωσαν τοὺς Ἀθηναίους ἀπελυθότας, ἐν αἰτίᾳ τε οἱ πολλοὶ τὸν Γύλιππον εἶχον ἐκόντα ἀφελῆναι τοὺς Ἀθηναίους, καὶ κατὰ τάχος διώκοντες

ἢ οὐ χαλεπῶς ἡσθάνοντο κεχωρηκότας, καταλαμβάνουσι
 2 περὶ ἀρίστου ὥραν. καὶ ὡς προσέμιξαν τοῖς μετὰ τοῦ
 Δημοσθένους, ὑστέροις τε οὖσι καὶ σχολαίτερον καὶ
 ἀτακτότερον χωροῦσιν, ὡς τῆς νυκτὸς τότε ξυνεταρά-
 χθησαν, εὐθὺς προσπесόντες ἐμάχοντο, καὶ οἱ ἱππῆς τῶν
 Συρακοσίων ἐκυκλοῦντό τε ῥᾶον αὐτούς, δίχα δὴ ὄντας,
 3 καὶ ξυνῆγον ἐς ταυτό. τὸ δὲ Νικίου στρατεύμα ἀπεῖχεν
 ἐν τῷ πρόσθεν καὶ πεντήκοντα σταδίους· θᾶσσον γὰρ
 ὁ Νικίας ἦγε, νομίζων οὐ τὸ ὑπομένειν ἐν τῷ τοιούτῳ
 ἐκόντας εἶναι καὶ μάχεσθαι σωτηρίαν, ἀλλὰ τὸ ὡς τάχι-
 στα ὑποχωρεῖν, τοσαῦτα μαχομένους ὅσα ἀναγκάζονται.
 4 ὁ δὲ Δημοσθένης ἐτύγγανέ τε τὰ πλείω ἐν πόνῳ ξυνεχε-
 στέρω ὢν διὰ τὸ ὑστέρω ἀναχωροῦντι αὐτῷ πρώτῳ ἐπι-
 κείσθαι τοὺς πολέμιους, καὶ τότε γνοὺς τοὺς Συρακο-
 σίους διώκοντας οὐ προυχώρει μᾶλλον ἢ ἐς μάχην ξυνε-
 τάσσετο, ἕως ἐνδιατρίβων κυκλοῦταί τε ὑπ' αὐτῶν καὶ
 ἐν πολλῷ θορύβῳ αὐτὸς τε καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ Ἀθηναῖοι
 ἦσαν· ἀνειληθέντες γὰρ ἐς τι χωρίον ᾧ κύκλῳ μὲν τει-
 χίον περιῆν, ὁδὸς δὲ ἐνθεν τε καὶ ἐνθεν, ἐλάας δὲ οὐκ
 5 ὀλίγας εἶχεν, ἐβάλλοντο περισταδόν. τοιαύταις δὲ προσ-
 βολαῖς καὶ οὐ ξυσταδὸν μάχαις οἱ Συρακοσίοι εἰκότως
 ἐχρῶντο· τὸ γὰρ ἀποκινδυνεύειν πρὸς ἀνθρώπους ἀπο-
 νενοημένους οὐ πρὸς ἐκείνων μᾶλλον ἦν ἔτι ἢ πρὸς τῶν
 Ἀθηναίων, καὶ ἅμα φειδῶ τε τις ἐρίγνετο ἐπ' ἐμπραγίᾳ
 ἥδη σαφεῖ μὴ προαναλωθῆναί τῳ καὶ ἐνόμιζον καὶ ὡς
 ταύτῃ τῇ ἰδέᾳ κατάδαμασάμενοι λήψεσθαι αὐτούς.

82. Ἐπειδὴ δ' οὖν δι' ἡμέρας βάλλοντες πανταχόθεν
 τοὺς Ἀθηναίους καὶ ξυμμάχους ἐώρων ἥδη τεταλαιπω-
 ρημένους τοῖς τε τραύμασι καὶ τῇ ἄλλῃ κακώσει, κήρυγμα
 ποιοῦνται Γύλιππος καὶ Συρακοσίοι καὶ οἱ ξυμμαχοί
 πρῶτον μὲν τῶν νησιωτῶν εἴ τις βούλεται ἐπ' ἐλευθερίᾳ
 ὡς σφαῖς ἀπιέναι· καὶ ἀπεχῶρησάν τινες πόλεις οὐ πολλὰς

ἔπειτα δ' ὕστερον καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἅπαντας τοὺς 2
μετὰ Δημοσθένους ὁμολογία γίνεται ὥστε ὅπλα τε πα-
ραδοῦναι καὶ μὴ ἀποθανεῖν μηδὲνα μήτε βιαίως μήτε
δεσμοῖς μήτε τῆς ἀναγκαιοτάτης ἐνδεῖα διαίτης. καὶ παρ- 3
έδοσαν οἱ πάντες σφᾶς αὐτοὺς ἐξακισχίλιοι, καὶ τὸ ἀρ-
γύριον ὃ εἶχον ἅπαν κατέθεσαν ἐσβαλόντες ἐς ἀσπίδας
ὑπτίας, καὶ ἐνέπλησαν ἀσπίδας τέσσαρας. καὶ τούτους
μὲν εὐθὺς ἀπεκόμιζον ἐς τὴν πόλιν· Νικίας δὲ καὶ οἱ
μετ' αὐτοῦ ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸν ποταμὸν
τὸν Ἑρινεόν, καὶ διαβὰς πρὸς μετέωρον τι καθίσας τὴν
στρατιάν.

83. Οἱ δὲ Συρακόσιοι τῇ ὑστεραίᾳ καταλαβόντες αὐ-
τὸν ἔλεγον ὅτι οἱ μετὰ Δημοσθένους παραδεδωκοῖεν σφᾶς
αὐτούς, κελεύοντες κἀκείνον τὸ αὐτὸ δρᾶν· ὃ δ' ἀπιστῶν
σπένδεται ἱππέα πέμψαι σκεψόμενον. ὥς δ' οἰχόμενος 2
ἀπήγγειλε πάλιν παραδεδωκότας, ἐπικηρυκεύεται Γυ-
λίππῳ καὶ Συρακοσίοις εἶναι ἐτοιμὸς ὑπὲρ Ἀθηναίων
ξυμβῆναι ὅσα ἀνῆλθωσαν χρήματα Συρακόσιοι ἐς τὸν πό-
λεμον, ταῦτα ἀποδοῦναι, ὥστε τὴν μετ' αὐτοῦ στρατιάν
ἀφεῖναι αὐτούς· μέχρι οὗ δ' ἂν τὰ χρήματα ἀποδοθῇ,
ἄνδρας δάσειν Ἀθηναίων ὁμήρους, ἕνα κατὰ τάλαντον.
οἱ δὲ Συρακόσιοι καὶ Γύλιππος οὐ προσεδίχοντο τοὺς λό-
γους, ἀλλὰ προσπεσόντες καὶ περιστάντες πανταχόθεν
ἔβαλλον καὶ τούτους μέχρι ὀψέ. εἶχον δὲ καὶ οὗτοι πονή- 3
φως σίτου τε καὶ τῶν ἐπιτηδείων ἀπορία. ὅμως δὲ 4
τῆς νυκτὸς φυλάξαντες τὸ ἡσυχάζον ἔμελλον πορεύε-
σθαι. καὶ ἀναλαμβάνουσί τε τὰ ὅπλα, καὶ οἱ Συρακόσιοι
αἰσθάνονται καὶ ἐπαιάνισαν. γνόντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι ὅτι 5
οὐ λανθάνουσι, κατέθεντο πάλιν πλὴν τριακοσίων μά-
λιστα ἀνδρῶν· οὗτοι δὲ διὰ τῶν φυλάκων βιασάμενοι
ἐχώρουν τῆς νυκτὸς ἢ ἐδύναντο.

84. Νικίας δὲ ἐπειδὴ ἡμέρα ἐγένετο ἤγε τὴν στρα-

τιάν· οἱ δὲ Συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι προσέκειντο τὸν
 αὐτὸν τρόπον πανταχόθεν βάλλοντές τε καὶ κατακοντί-
 2 ζοντες. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἠπείγοντο πρὸς τὸν Ἀσσίναρον
 ποταμόν, ἅμα μὲν βιαζόμενοι ὑπὸ τῆς πανταχόθεν προσ-
 βολῆς ἱππέων τε πολλῶν καὶ τοῦ ἄλλου ὄχλου, οἰόμενοι
 ὁἶόν τι σφίσιν ἐσεσθαι, ἣν διαβῶσι τὸν ποταμόν, ἅμα
 3 δὲ ὑπὸ τῆς ταλαιπωρίας καὶ τοῦ πλεῖν ἐπιθυμία. ὥς δὲ
 γίνονται ἐπ' αὐτῷ, ἐσπίπτουσιν οὐδενὶ κόσμῳ ἔτι, ἀλλὰ
 πᾶς τέ τις διαβῆναι αὐτὸς πρῶτος βουλόμενος καὶ οἱ πο-
 λέμιοι ἐπικείμενοι χαλεπὴν ἤδη τὴν διάβασιν ἐποιοῦν·
 ἄνθρωποι γὰρ ἀναγκαζόμενοι χωρεῖν ἐπέπιπτόν τε ἀλλήλοισι
 καὶ κατεπάτουν, περὶ τε τοῖς δορατίοις καὶ σκεύεσιν οἱ
 μὲν εὐθὺς διεφθείροντο, οἱ δὲ ἐμπαλασσόμενοι κατέρ-
 4 ρεον. ἐς τὰ ἐπὶ θάτερα τὰ τοῦ ποταμοῦ παραστάντες οἱ
 Συρακόσιοι (ἦν δὲ κρημνωδὲς) ἐβαλλον ἄνωθεν τοὺς
 Ἀθηναίους, πίνοντάς τε τοὺς πολλοὺς ἀσμένους καὶ ἐν
 κοίλῳ ὄντι τῷ ποταμῷ ἐν σφίσιν αὐτοῖς ταρασσομένους.
 5 οἱ τε Πελοποννήσιοι ἐπικαταβάντες τοὺς ἐν τῷ ποταμῷ
 μάλιστα ἔσφαζον. καὶ τὸ ὕδωρ εὐθὺς διέφθαρτο, ἀλλ'
 οὐδὲν ἥσσον ἐπίνετό τε ὁμοῦ τῷ πηλῷ ἡματωμένον καὶ
 περιμάχῃτον ἦν τοῖς πολλοῖς.

85. Τίλος δὲ νεκρῶν τε πολλῶν ἐπ' ἀλλήλοισι ἤδη
 κειμένων ἐν τῷ ποταμῷ καὶ διεφθαρμένον τοῦ στρατεύ-
 ματος τοῦ μὲν κατὰ τὸν ποταμόν, τοῦ δὲ καί, εἰ τι δια-
 φύγοι, ὑπὸ τῶν ἱππέων, Νικίας Γυλίππῳ ἑαυτὸν παρα-
 δίδωσι, πιστεύσας μᾶλλον αὐτῷ ἢ τοῖς Συρακοσίοις· καὶ
 ἑαυτῷ μὲν χρῆσθαι ἐκέλευεν ἐκείνόν τε καὶ Λακεδαιμο-
 νίους ὅ τι βούλονται, τοὺς δὲ ἄλλους στρατιώτας παν-
 2 σασθαι φονεύοντας. καὶ ὁ Γυλίππος μετὰ τοῦτο ζωγραφῖν
 ἤδη ἐκέλευε· καὶ τοὺς τε λοιπούς, ὅσους μὴ ἀπεκρύψαντο
 (πολλοὶ δὲ οὗτοι ἐγένοντο), ξυνεκόμισαν ζῶντας, καὶ ἐπὶ
 τοὺς τριακοσίους, οὗ τὴν φυλακὴν διεξῆλθον τῆς νυκτός.

πέμψαντες τοὺς διωζομένους ξυνέλαβον. τὸ μὲν οὖν 3
 ἄθροισθὲν τοῦ στρατεύματος ἐς τὸ κοινὸν οὐ πολὺ ἐγέ-
 νετο, τὸ δὲ διακλαπὲν πολὺ, καὶ διεπλήσθη πᾶσα Σικε-
 λία αὐτῶν, ἅτε οὐκ ἀπὸ ξυμβάσεως ὥσπερ τῶν μετὰ Ἀθη-
 μοσθένους ληφθέντων. μέρος δέ τι οὐκ ὀλίγον καὶ ἀπέ- 4
 θανε· πλεῖστος γὰρ δὴ φόβος οὗτος καὶ οὐδενὸς ἐλάσσων
 τῶν ἐν τῷ Σικελικῷ πολέμῳ τούτῳ ἐγένετο. καὶ ἐν ταῖς
 ἄλλαις προσβολαῖς ταῖς κατὰ τὴν πορείαν συχναῖς γενο-
 μέναις οὐκ ὀλίγοι ἐτεθνήκεισαν. πολλοὶ δὲ ὅμως καὶ διέ-
 φυγον, οἱ μὲν καὶ παραντίκα, οἱ δὲ καὶ δουλεύσαντες καὶ
 διαδιδράσκοντες ὕστερον· τούτοις δ' ἦν ἀναχώρησις ἐς
 Κατάνην.

86. Ξυναθροισθέντες δὲ οἱ Συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμ-
 μαχοι, τῶν τε αἰχμαλώτων ὅσους ἐδύναντο πλεῖστους καὶ 2
 τὰ σκῦλα ἀναλαβόντες, ἀνεχώρησαν ἐς τὴν πόλιν. καὶ
 τοὺς μὲν ἄλλους Ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμάχων ὀπόσους
 ἔλαβον κατεβίβασαν ἐς τὰς λιθοτομίας, ἀσφαλεστάτην
 εἶναι νομίσαντες τήρησιν, Νικίαν δὲ καὶ Ἀθημοσθένη
 ἄκοντος τοῦ Γυλίππου ἀπέσφαξαν. ὁ γὰρ Γυλίππος κα-
 λὸν τὸ ἀγώνισμα ἐνόμιζεν οἱ εἶναι ἐπὶ τοῖς ἄλλοις καὶ
 τοὺς ἀντιστρατήγους κομίσαι Λακεδαιμονίοις. ξυνέβαινε 3
 δὲ τὸν μὲν πολεμιώτατον αὐτοῖς εἶναι, Ἀθημοσθένη, διὰ
 τὰ ἐν τῇ νήσῳ καὶ Πύλῳ, τὸν δὲ διὰ τὰ αὐτὰ ἐπιτηδειό-
 τατον· τοὺς γὰρ ἐκ τῆς νήσου ἄνδρας τῶν Λακεδαιμο-
 νίων ὁ Νικίας προθυμήθη, σπονδὰς πείσας τοὺς Ἀθη- 4
 ναίους ποιήσασθαι, ὥστε ἀφεθῆναι. ἀνθ' ὧν οἱ τε Λα-
 κεδαιμόνιοι ἦσαν αὐτῷ προσφιλεῖς καὶ κείνος οὐχ ἥκιστα
 διὰ τοῦτο πιστεύσας ἑαυτὸν τῷ Γυλίπῳ παρέδωκεν.
 ἀλλὰ τῶν Συρακοσίων τινές, ὡς ἐλέγετο, οἱ μὲν δεισαν-
 τες, ὅτι πρὸς αὐτὸν ἐκεκοινολόγηντο, μὴ βασανιζόμενος
 διὰ τὸ τοιοῦτο ταραχὴν σφίσις ἐν εὐπραγίᾳ ποιήσῃ, ἄλ-
 λοι δέ, καὶ οὐχ ἥκιστα οἱ Κορίνθιοι, μὴ χρήμασι δὴ πεί-

σας τινάς, ὅτι πλούσιος ἦν, ἀποδρᾶ καὶ αὐθις σφίσι
 νεώτερόν τι ἀπ' αὐτοῦ γένηται, πείσαντες τοὺς ξυμ-
 6 μάχους ἀπέκτειναν αὐτόν. καὶ ὁ μὲν τοιαύτη ἢ ὅτι
 ἐγγύτατα τούτων αἰτία ἐτεθνήκει, ἥκιστα δὲ ἄξιός ἐστι
 τῶν γε ἐπ' ἐμοῦ Ἑλλήνων ἐς τοῦτο δυστυχίας ἀφικέ-
 σθαι διὰ τὴν πᾶσαν ἐς ἀρετὴν νεομισμένην ἐπιτή-
 δευσιν.

87. Τοὺς δ' ἐν ταῖς λιθοτομίαις οἱ Συρακόσιοι χα-
 λεπῶς τοὺς πρώτους χρόνους μετεχείρισαν. ἐν γὰρ κοίλῳ
 χωρίῳ ὄντας καὶ ὀλίγῳ πολλοὺς οἱ τε ἥλιοι τὸ πρῶτον
 καὶ πνίγος ἐτι ἐλύπει διὰ τὸ ἀστέραστον, καὶ αἱ νύκτες
 ἐπιγινόμεναι τοῦναντίον μετοπωρινὰ καὶ ψυχρὰ τῇ
 2 μεταβολῇ ἐς ἀσθενείαν ἐνεωτέριζον, πάντα τε ποιούντων
 αὐτῶν διὰ στενοχωρίαν ἐν τῷ αὐτῷ καὶ προσέτι τῶν νε-
 κρῶν ὁμοῦ ἐπ' ἀλλήλοις ξυννενημένων, οἱ ἕκ τε τῶν
 τραυμάτων καὶ διὰ τὴν μεταβολὴν καὶ τὸ τοιοῦτον ἀπέ-
 θνησκον, καὶ ὁσμά ἦσαν οὐκ ἀνεκτοί, καὶ λιμῷ ἅμα καὶ
 δίψει ἐπιέζοντο· ἐδίδοσαν γὰρ αὐτῶν ἐκάστω ἐπὶ ὀκτὼ μῆ-
 νας κοτύλην ὕδατος καὶ δύο κοτύλας σίτου. ἄλλα τε ὅσα
 εἰκὸς ἐν τῷ τοιούτῳ χωρίῳ ἐμπεπωκότας κακοπαθῆσαι,
 3 οὐδὲν ὅ τι οὐκ ἐπεγένετο αὐτοῖς. καὶ ἡμέρας μὲν ἐβδομή-
 κοντὰ τινες οὕτω διητήθησαν ἀνθρώποι· ἐπεὶ πλὴν Ἀθη-
 ναίων καὶ εἴ τινας Σικελιωτῶν ἢ Ἰταλιωτῶν ξυνεστρά-
 4 τευσαν, τοὺς ἄλλους ἀπέδοντο. ἐλήφθησαν δὲ οἱ ξύμ-
 παντες, ἀκριβεῖα μὲν χαλεπὸν ἐξείπειν, ὅμως δὲ οὐκ
 5 ἐλάσσους ἐπτακισχιλίων. ξυνέβη τε ἔργον τοῦτο Ἑλληνι-
 κῶν τῶν κατὰ τὸν πόλεμον τόνδε μέγιστον γενέσθαι, δο-
 καῖν δ' ἐμοίγε καὶ ὧν ἀκοῇ Ἑλληνικῶν ἴσμεν, καὶ τοῖς τε
 κρατήσασι λαμπρότατον καὶ τοῖς διαφθαρεῖσι δυστυχέ-
 6 στατον· κατὰ πάντα γὰρ πάντως νικηθέντες καὶ οὐδὲν
 ὀλίγον ἐς οὐδὲν κακοπαθήσαντες, πανωλεθρία δὲ τὸ λε-
 γόμενον καὶ πεζὸς καὶ νῆες καὶ οὐδὲν ὅ τι οὐκ ἀπώλετο,

καὶ ὀλίγοι ἀπὸ πολλῶν ἐπ' οἴκου ἀπενόστησαν. ταῦτα
 μὲν τὰ περὶ Σικελίαν γενόμενα.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ Η.

Ἐς δὲ τὰς Ἀθήνας ἐπειδὴ ἡγγέλθη, ἐπὶ πολὺ μὲν ἠπί-
 στουν καὶ τοῖς πάντι τῶν στρατιωτῶν ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἔργου
 διαπεφευρόσι καὶ σαφῶς ἀγγέλλουσι, μὴ οὕτω γε ἄγαν
 πανσυνδὶ διεφθάρθαι· ἐπειδὴ δὲ ἐγνωσαν, χαλεποὶ μὲν
 ἦσαν τοῖς ξυμπροστυμηθεῖσι τῶν ῥητόρων τὸν ἐκπλουν,
 ὥσπερ οὐκ αὐτοὶ ψηφισάμενοι, ὠργίζοντο δὲ καὶ τοῖς
 χρησμολόγοις τε καὶ μάντεσι καὶ ὁπόσοι τι τότε αὐτοὺς
 θειάσαντες ἐπήλπισαν ὥς λήψονται Σικελίαν. πάντα δὲ
 πανταχόθεν αὐτοὺς ἐλύπει τε καὶ περιειστήκει ἐπὶ τῷ
 γεγενημένῳ φόβος τε καὶ κατάπληξις μεγίστη δὴ. ἅμα
 μὲν γὰρ στερόμενοι καὶ ἰδίᾳ ἕκαστος καὶ ἡ πόλις ὀπλι-
 τῶν τε πολλῶν καὶ ἱππέων καὶ ἡλικίας οἷαν οὐχ ἑτέραν
 ἰσχύων ὑπάρχουσιν ἐβαρύνοντο· ἅμα δὲ ναῦς οὐχ ὁρῶν-
 τες ἐν τοῖς νεωσοῖκοις ἱκανὰς οὐδὲ χρήματα ἐν τῷ κοινῷ
 οὐδ' ὑπηρεσίας ταῖς ναυσὶν ἀνέλπιστοι ἦσαν ἐν τῷ παρ-
 ὄντι σιωθήσεσθαι, τοὺς τε ἀπὸ τῆς Σικελίας πολεμίους
 εὐθὺς σφίσι ἐνόμιζον τῷ ναυτικῷ ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ πλεу-
 σεῖσθαι, ἄλλως τε καὶ τοσοῦτον κρατήσαντας, καὶ τοὺς
 αὐτόθεν πολεμίους τότε δὴ καὶ διπλασίως πάντα παρ-
 εσκευασμένους κατὰ κράτος ἤδη καὶ ἐκ γῆς καὶ ἐκ θαλάσ-
 σης ἐπικεῖσεσθαι, καὶ τοὺς ξυμμάχους σφῶν μετ' αὐτῶν
 ἀποστάντας. ὅμως δὲ ὥς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ἐδόκει χρῆ-
 ναι μὴ ἐνδιδόναι, ἀλλὰ παρασκευάζεσθαι καὶ ναυτικὸν
 ὅθεν ἂν δύνωνται, ξύλα ξυμπορισαμένους καὶ χρήματα,
 καὶ τὰ τῶν ξυμμάχων ἐς ἀσφάλειαν ποιεῖσθαι, καὶ μὴ

λιστα τὴν Εὐβοίαν, τῶν τε κατὰ τὴν πόλιν τι ἐς εὐτέλειαν σωφρονίσαι καὶ ἀρχὴν τινα πρεσβυτέρων ἀνδρῶν ἐλέσθαι, οἵτινες περὶ τῶν παρόντων ὥς ἂν καιρὸς ἢ προ-
 4 βουλευσούνσι. πάντα τε πρὸς τὸ παραχρῆμα περιδεῖς, ὅπερ φιλεῖ δῆμος ποιεῖν, ἑτοῖμοι ἦσαν εὐτακτεῖν. καὶ ὥς ἔδοξεν αὐτοῖς, καὶ ἐποιοῦν ταῦτα, καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

2. Τοῦ δ' ἐπιγιννομένου χειμῶνος πρὸς τὴν ἐκ τῆς Σικελίας τῶν Ἀθηναίων μεγάλην κακοπραγίαν εὐθύς οἱ Ἕλληνες πάντες ἐπηρμένοι ἦσαν, οἱ μὲν μηδετέρων ὄντες ξύμμαχοι, ὥς, ἦν τις καὶ μὴ παρακαλῇ σφᾶς, οὐκ ἀποστατέον ἔτι τοῦ πολέμου εἶη, ἀλλ' ἐθέλοντι ἵτεον ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους, νομίσαντες καὶ ἐπὶ σφᾶς ἕκαστοι ἐλθεῖν αὐτούς, εἰ τὰ ἐν τῇ Σικελίᾳ κατώρθωσαν, καὶ ἅμα βραχὺν ἔσεσθαι τὸν λοιπὸν πόλεμον, οὗ μετασχεῖν καλὸν εἶναι, οἱ δ' αὖ τῶν Λακεδαιμονίων ξύμμαχοι ξυμπροθυμηθέντες ἐπὶ πλείον ἢ πρὶν ἀπαλλάξεσθαι διὰ τάχους
 2 πολλῆς ταλαιπωρίας. μάλιστα δὲ οἱ τῶν Ἀθηναίων ὑπήκοοι ἑτοῖμοι ἦσαν καὶ παρὰ δύναμιν αὐτῶν ἀφίστασθαι διὰ τὸ ὀργῶντες κρίνειν τὰ πράγματα καὶ μηδ' ὑπολείπειν λόγον αὐτοῖς ὥς τό γ' ἐπιὸν θέρος αὐτοὶ οἷοί τ' εἶσονται
 3 περιγενέσθαι. ἡ δὲ τῶν Λακεδαιμονίων πόλις πᾶσι τε τούτοις ἐθάρσει καὶ μάλιστα ὅτι οἱ ἐκ τῆς Σικελίας αὐτοῖς ξύμμαχοι πολλῇ δυνάμει, κατ' ἀνάγκην ἤδη τοῦ ναυτικοῦ προσγεγεννημένου, ἅμα τῷ ἥρι ὥς εἰκὸς παρ-
 4 εῖσθαι ἔμελλον. πανταχόθεν τε εὐέλπιδες ὄντες ἀπροφασίστως ἄπτεσθαι διανοοῦντο τοῦ πολέμου, λογιζόμενοι καλῶς τελευτήσαντος αὐτοῦ κινδύνων τε τοιούτων ἀπηλλάχθαι ἂν τὸ λοιπὸν οἶος καὶ ὁ ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων περιέσθῃ ἂν αὐτούς, εἰ τὸ Σικελικὸν προσέλαβον, καὶ καθελόντες ἐκείνους αὐτοὶ τῆς πάσης Ἑλλάδος ἤδη ἀσφαλῶς ἡγήσεσθαι.

3. Εὐθύς οὖν Ἄγρις μὲν ὁ βασιλεὺς αὐτῶν ἐν τῷ

χειμῶνι τούτῳ ὁρμηθεὶς στρατῷ τινι ἐκ Λακεδείας τὰ τε τῶν ξυμμάχων ἡργυρολόγησεν ἐς τὸ ναυτικόν, καὶ τραπόμενος ἐπὶ τοῦ Μηλιῶς κόλπου Οἰταίων τε κατὰ τὴν παλαιὰν ἐχθρὰν τῆς λείας τὴν πολλὴν ἀπολαβὰν χρήματα ἐπράξατο καὶ Ἀχαιοὺς τοὺς Φθιώτας καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ταύτῃ Θεσσαλῶν ὑπηκόους, μεμφομένων καὶ ἀκόντων τῶν Θεσσαλῶν, ὁμήρους τέ τινας ἠνάγκασε δοῦναι καὶ χρήματα, καὶ κατέθετο τοὺς ὁμήρους ἐς Κόρινθον, ἐς τε τὴν ξυμμαχίαν ἐπειρᾶτο προσάγειν. Λακεδαιμόνιοι δὲ τὴν πρόσταξιν ταῖς πόλεσιν ἑκατὸν νεῶν τῆς ναυπηγίας ἐποιοῦντο, καὶ ἑαυτοῖς μὲν καὶ Βοιωτοῖς πέντε καὶ εἴκοσιν ἑκατέροις ἑταξαν, Φωκεῦσι δὲ καὶ Λοκροῖς πεντεκαίδεκα, καὶ Κορινθίοις πεντεκαίδεκα, Ἀρκάσι δὲ καὶ Πελληνεῦσι καὶ Σικυωνίοις δέκα, Μεγαρεῦσι δὲ καὶ Τροιζηνίοις καὶ Ἐπιδανυρίοις καὶ Ἐρμιονεῦσι δέκα· τὰ τε ἄλλα παρεσκευάζοντο ὡς εὐθύς πρὸς τὸ ἔαρ ἐξόμενοι τοῦ πολέμου.

4. Παρεσκευάζοντο δὲ καὶ Ἀθηναῖοι ὥσπερ διανοήθησαν ἐν τῷ αὐτῷ χειμῶνι τούτῳ τὴν τε ναυπηγίαν, ξύλα ξυμπορισάμενοι, καὶ Σούνιον τειχίσαντες, ὅπως αὐτοῖς ἀσφάλεια ταῖς σιταγωγαῖς ναυσὶν εἴη τοῦ περίπλου, καὶ τό τε ἐν τῇ Λακωνικῇ τείχισμα ἐκλιπόντες ὃ ἐνφοκοδόμησαν παραπλέοντες ἐς Σικελίαν, καὶ τὰ ἄλλα, εἰ πού τι ἐδόκει ἀχρεῖον ἀναλίσκεσθαι, ξυστελλόμενοι ἐς εὐτέλειαν, μάλιστα δὲ τὰ τῶν ξυμμάχων διασκοποῦντες ὅπως μὴ σφῶν ἀποστήσονται.

5. Πρασσόντων δὲ ταῦτα ἀμφοτέρων καὶ ὄντων οὐδὲν ἄλλο ἢ ὥσπερ ἀρχομένων ἐν κατασκευῇ τοῦ πολέμου, πρῶτοι Εὐβοῆς ὡς Ἄριν περὶ ἀποστάσεως τῶν Ἀθηναίων ἐπρεσβεύσαντο ἐν τῷ χειμῶνι τούτῳ. ὃ δὲ προσδεξάμενος τοὺς λόγους αὐτῶν μεταπέμπεται ἐκ Λακεδαίμονος Ἀλκαμένη τὸν Σθενελαΐδου καὶ Μέλανθον ἄρχοντας ὡς ἐς τὴν

Εὐβοίαν· οἱ δ' ἦλθον ἔχοντες τῶν νεοδαμωδῶν ὥς τρια-
 2 κοσίους, καὶ παρεσκεύαζεν αὐτοῖς τὴν διάβασιν. ἐν τοῦ-
 τῳ δὲ καὶ Λεσβιοὶ ἦλθον, βουλόμενοι καὶ αὐτοὶ ἀποστή-
 ναι· καὶ ξυμπρασσόντων αὐτοῖς τῶν Βοιωτῶν ἀναπείθε-
 ται Ἄγρις ὥστε Εὐβοίας μὲν περὶ ἐπισχεῖν, τοῖς δὲ Λεσβί-
 οῖς παρεσκεύαξε τὴν ἀπόστασιν, Ἀλκαμένη τε ἄρμωστήν
 διδούς, ὃς ἐς Εὐβοίαν πλεῖν ἔμελλε, καὶ δέκα μὲν Βοιωτοὶ
 3 ναῦς ὑπέσχοντο, δέκα δὲ Ἄγρις. καὶ ταῦτα ἄνευ τῆς Λα-
 κεδαιμονίων πόλεως ἐπράσσετο· ὁ γὰρ Ἄγρις ὅσον χρό-
 νον ἦν περὶ Λεκέλειαν ἔχων τὴν μεθ' ἑαυτοῦ δύναμιν,
 κύριος ἦν καὶ ἀποστέλλειν εἰ ποί τινα ἐβούλετο στρα-
 τιάν, καὶ ξυναγείρειν καὶ χρήματα πράσσειν. καὶ πολὺ
 μᾶλλον, ὥς εἶπειν, κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν αὐτοῦ οἱ
 ξύμμαχοι ὑπήκουον ἢ τῶν ἐν τῇ πόλει Λακεδαιμονίων·
 δύναμιν γὰρ ἔχων εὐθὺς ἐκασταχόσε δεινὸς παρῆν· καὶ
 4 ὁ μὲν τοῖς Λεσβίοις ἐπράσσε. Χῖοι δὲ καὶ Ἐρυθραῖοι,
 ἀποστήναι καὶ αὐτοὶ ἐτοῖμοι ὄντες, πρὸς μὲν Ἄγριν οὐκ
 ἐτράποντο, ἐς δὲ τὴν Λακεδαίμονα. καὶ παρὰ Τισσαφέρ-
 νους, ὃς βασιλεὺς Ἀρδείῳ τῷ Ἀρταξέρξῳ στρατηγὸς ἦν
 5 τῶν κάτω, πρεσβευτὴς ἅμα μετ' αὐτῶν παρῆν. ἐπήγματο
 γὰρ καὶ ὁ Τισσαφέρνης τοὺς Πελοποννησίους καὶ ὑπὲρ
 σχυεῖτο τροφήν παρέξειν. ὑπὸ βασιλείῳ γὰρ νεωστὶ ἐτύγ-
 χανε πεπραγμένος τοὺς ἐκ τῆς ἑαυτοῦ ἀρχῆς φόρους, οὓς
 δι' Ἀθηναίους ἀπὸ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων οὐκ ἐνθάδε
 6 πρᾶσσεσθαι ἐπαφείλησε· τοὺς τε οὖν φόρους μᾶλ-
 λον ἐνόμιζε κομιεῖσθαι κακῶσας τοὺς Ἀθηναίους, καὶ
 ἅμα βασιλεὺς ξυμμάχους Λακεδαιμονίους ποιήσειν, καὶ
 Ἀμόργην, τὸν Πισσούθνου υἱὸν νόθου, ἀφεστῶτα περὶ
 Καρίαν, ὥσπερ αὐτῷ προσέταξε βασιλεὺς, ἢ ξῶντα ἄξειν
 ἢ ἀποκτενεῖν. οἱ μὲν οὖν Χῖοι καὶ Τισσαφέρνης κοινῇ
 κατὰ τὸ αὐτὸ ἐπράσσαν.

6. Καλλίγειτος δὲ ὁ Λαοφῶντος, Μεγαρεὺς, καὶ

Τιμαγόρας ὁ Ἀθηναγόρου, Κυζικηνός, φηγάδες τῆς ἐαν-
 τῶν ἀμφοτέροι παρὰ Φαρναβάξω τῷ Φαρνάκου κατοι-
 κοῦντες, ἀφικνοῦνται περὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἐς τὴν Λα-
 κεδάιμονα πέμπαντος Φαρναβάξου, ὅπως αὐτὸς κομίσαιαν
 ἐς τὸν Ἑλλήσποντον, καὶ αὐτός, εἰ δύναιτο, ἅπερ ὁ Τισ-
 σαφέρνους προϋθυμεῖτο, τάς τε ἐν τῇ ἑαυτοῦ ἀρχῇ πόλεις
 ἀποστήσειε τῶν Ἀθηναίων διὰ τοὺς φόρους, καὶ ἀφ'
 ἑαυτοῦ βασιλεῖ τὴν ξυμμαχίαν τῶν Λακεδαιμονίων ποιή-
 σαιε. πρᾶσσόντων δὲ ταῦτα χωρὶς ἑκατέρων, τῶν τε ἀπὸ
 τοῦ Φαρναβάξου καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ Τισσαφέρνους, πολλὴ
 ἄμιλλα ἐρίγνυτο τῶν ἐν τῇ Λακεδαίμονι, ὅπως οἱ μὲν ἐς
 τὴν Ἰωνίαν καὶ Χίον, οἱ δ' ἐς τὸν Ἑλλήσποντον πρότερον
 αὐτὸς καὶ στρατιὰν πείσουσι πέμπειν. οἱ μέντοι Λακεδαι-
 μόνιοι τὰ τῶν Χίων καὶ Τισσαφέρνους παρὰ πολὺ προσ-
 εδέξαντο μᾶλλον. ξυνέπρασσε γὰρ αὐτοῖς καὶ Ἀλκιβιά-
 δης, Ἐνδιῶ ἐφορεύοντι πατρικὸς ἐς τὰ μάλιστα ξένος
 ὢν, ὅθεν καὶ τοῦνομα Λακωνικὸν ἢ οἰκία αὐτῶν κατὰ
 τὴν ξενίαν ἔσχεν. Ἐνδιος γὰρ Ἀλκιβιάδου ἐκαλεῖτο.
 ὅμως δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι πρῶτον κατάσκοπον ἐς τὴν
 Χίον πέμπαντες Φρῶνιν, ἄνδρα περιόικον, εἰ αἶ τε νῆες
 αὐτοῖς εἰσὶν ὅσας περ ἔλεγον καὶ τᾶλλα ἢ πόλις ἱκανὴ ἐστὶ
 πρὸς τὴν λεγομένην δόξαν, ἀπαγγείλαντος αὐτοῖς ὡς εἶη
 ταῦτα ἀληθῆ ἅπερ ἤκουον, τοὺς τε Χίους καὶ τοὺς Ἐρυ-
 θραίους εὐθύς ξυμμάχους ἐποιήσαντο καὶ τεσσαράκοντα
 αὐτὸς ἐψηφίσαντο αὐτοῖς πέμπειν, ὡς ἐκεῖ οὐκ ἔλασσον ἢ
 ἑξήκοντα ἀφ' ὧν οἱ Χιοὶ ἔλεγον ὑπαρχουσῶν. καὶ τὸ μὲν
 πρῶτον δέκα τούτων αὐτοὶ ἐμελλον πέμψειν καὶ Μελαγ-
 κρίδαν, ὃς αὐτοῖς ναύαρχος ἦν· ἔπειτα σεισμοῦ γινο-
 μένου ἀντὶ τοῦ Μελαγκρίδου Χαλκιδέα ἐπεμπον καὶ ἀντὶ
 τῶν δέκα νεῶν πέντε παρεσκευάζοντο ἐν τῇ Λακωνικῇ
 καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ ἐνὸς δέον εἰκοστὸν ἔτος τῷ
 πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψεν

THUCYDIDES II.

14

7. Ἄμα δὲ τῷ ἡρι τοῦ ἐπιγιννομένου θέρους εὐθύς ἐπειγομένων τῶν Χίων ἀποστέλλαι τὰς ναῦς καὶ δεδιότων μὴ οἱ Ἀθηναῖοι τὰ πρασσόμενα αἰσθάνονται (πάντες γὰρ κρύφα αὐτῶν ἐπρεσβεύοντο), ἀποπέμπουσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐς Κόρινθον ἄνδρας Σπαρτιατάς τρεῖς, ὅπως ἀπὸ τῆς ἐτέρας θαλάσσης ὡς τάχιστα ἐπὶ τὴν πρὸς Ἀθήνας ὑπερενεγκόντες τὰς ναῦς τὸν ἰσθμὸν κελεύσωσι πλεῖν ἐς Χίον πάσας, καὶ ὥς ὁ Ἄγρις παρεσκεύαζεν ἐς τὴν Ἀσβον καὶ τὰς ἄλλας. ἦσαν δὲ αἱ ξύμπασαι τῶν ξυμμαχικῶν νῆες αὐτόθι μιᾷς δέουσαι τεσσαράκοντα.

8. Ὁ μὲν οὖν Καλλίγειτος καὶ Τιμαγόρας ὑπὲρ τοῦ Φαρναβάζου οὐκ ἐκοινοῦντο τὸν στόλον ἐς τὴν Χίον οὐδὲ τὰ χρήματα ἐδίδοσαν ἃ ἦλθον ἔχοντες ἐς τὴν ἀποστολήν, πέντε καὶ εἴκοσι τάλαντα, ἀλλ' ὕστερον ἐφ' ἑαυτῶν διανοοῦντο ἄλλῳ στόλῳ πλεῖν. ὁ δὲ Ἄγρις ἐπειδὴ ἐώρην τοὺς Λακεδαιμονίους ἐς τὴν Χίον πρῶτον ὠρμημένους οὐδ' αὐτὸς ἄλλο τι ἐγίνωσκεν, ἀλλὰ ξυνελθόντες ἐς Κόρινθον οἱ ξύμμαχοι ἐβουλεύοντο, καὶ ἔδοξε πρῶτον ἐς Χίον αὐτοῖς πλεῖν ἄρχοντα ἔχοντας Χαλκιδεά, ὃς ἐν Λακωνικῇ τὰς πέντε ναῦς παρεσκεύαζεν, ἔπειτα ἐς Ἀσβον καὶ Ἀλκαμένη ἄρχοντα, ὃν περ καὶ Ἄγρις διανοεῖτο τὸ τελευταῖον δὲ ἐς τὸν Ἑλλήσποντον ἀφικέσθαι (προσέτι ἐτίτακτο δὲ ἐς αὐτὸν ἄρχων Κλέαρχος ὁ Ῥαμφίου), διαφέρειν δὲ τὸν ἰσθμὸν τὰς ἡμισείας τῶν νεῶν πρῶτον, καὶ εὐθύς ταύτας ἀποπλεῖν, ὅπως μὴ οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς τὰς ἀφορμωμένας τὸν νοῦν μᾶλλον ἔχωσιν ἢ τὰς ὕστερας ἐπιδιαφερομένας. καὶ γὰρ τὸν πλοῦν ταύτῃ ἐκ τοῦ πρῶτου φανούς ἐποιοῦντο, καταφρονήσαντες τῶν Ἀθηναίων ἀδυνασίαν, ὅτι ναυτικὸν οὐδὲν αὐτῶν πολὺ πᾶσι ἐφαινετο. ὥς δὲ ἔδοξεν αὐτοῖς, καὶ διεκόμισαν εὐθύς μίαν καὶ εἴκοσι ναῦς.

9. Οἱ δὲ Κορίνθιοι, ἐπειγομένων αὐτῶν τὸν πλοῦν

οὐ προεθυμήθησαν ἑυμπλεῖν πρὶν τὰ Ἰσθμια, ἃ τότε ἦν, διορτάσασιν. Ἄγρις δὲ αὐτοῖς ἑτοιμος ἦν ἐκείνους μὲν μὴ λύειν δὴ τὰς Ἰσθμιάδας σπονδάς, ἑαυτοῦ δὲ τὸν στόλον ἰδίον ποιήσασθαι. οὐ ἑυγχαρούντων δὲ τῶν Κορινθίων, ἀλλὰ διατριβῆς ἑγγιγνομένης, οἱ Ἀθηναῖοι ἠσθάνοντο τὰ τῶν Χίων μᾶλλον, καὶ πέμψαντες ἓνα τῶν στρατηγῶν Ἀριστοκράτη ἐπητιῶντο αὐτούς, καὶ ἄρνούμενων τῶν Χίων, τὸ πιστὸν ναῦς σφίσι ἑυμπέμπειν ἐκέλευον ἐς τὸ ἑυμαχικόν· οἱ δ' ἐπέμψαν ἑπτά. αἴτιον δ' ἐγένετο 3 τῆς ἀποστολῆς τῶν νεῶν οἱ μὲν πολλοὶ τῶν Χίων οὐκ εἰδότες τὰ πρασσόμενα, οἱ δὲ ὀλίγοι καὶ ξυνειδότες τὸ τε πληῆθος οὐ βουλόμενοί πω πολέμιον ἔχειν, πρὶν τι καὶ ἰσχυρὸν λάβωσι, καὶ τοὺς Πελοποννησίους οὐκέτι προσδεχόμενοι ἦξιν, ὅτι διέτριβον.

10. Ἐν δὲ τούτῳ τὰ Ἰσθμια ἐρίγνετο, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι (ἐπηγγέλησαν γάρ) ἐθιῶρουν ἐς αὐτά, καὶ κατάδηλα μᾶλλον αὐτοῖς τὰ τῶν Χίων ἐφάνη. καὶ ἐπειδὴ ἀνεχώρησαν, παρεσκευάζοντο εὐθύς ὅπως μὴ λήσουσιν αὐτοὺς αἱ νῆες ἐκ τῶν Κεγχρειῶν ἀφορηθεῖσαι. οἱ δὲ μετὰ 2 τὴν ἑορτὴν ἀνήγοντο μιᾷ καὶ εἰκοσι ναυσὶν ἐς τὴν Χίον, ἄρχοντα Ἀλκαμένη ἔχοντες. καὶ αὐτοῖς οἱ Ἀθηναῖοι τὸ πρῶτον ἰσάις ναυσὶ προσπλεύσαντες ὑπῆγον ἐς τὸ πέλαγος. ὥς δ' ἐπὶ πολὺ οὐκ ἐπηκολούθησαν οἱ Πελοποννήσιοι ἀλλ' ἀπειράποντο, ἐπανεχώρησαν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι· τὰς γὰρ τῶν Χίων ἐπὶ ναῦς ἐν τῷ ἀριθμῷ μετὰ σφῶν 3 ἔχοντες οὐ πιστὰς ἐνόμιζον, ἀλλ' ὕστερον ἄλλας προσπληρώσαντες ἐπὶ [καὶ τριάκοντα], παραπλέοντας αὐτοὺς καταδιώκουσιν ἐς Πειραιῶν τῆς Κορινθίας· ἔστι δὲ λιμὴν ἱρῆμος καὶ ἔσχατος πρὸς τὰ μεθόρια τῆς Ἐπιδουρίας. καὶ μίαν μὲν ναὺν ἀπολλύασι μετέωρον οἱ Πελοποννήσιοι, τὰς δὲ ἄλλας ἑυναγαγόντες ὁρμίζουσι. καὶ προσβαλόντων 4 τῶν Ἀθηναίων καὶ κατὰ θάλασσαν ταῖς ναυσὶ καὶ ἐς τὴν

γῆν ἀποβάντων θόρυβός τε ἐγένετο πολὺς καὶ ἄτακτος καὶ τῶν τε νεῶν τὰς πλείους κατατραυματίζουσιν ἐν τῇ γῇ οἱ Ἀθηναῖοι καὶ τὸν ἄρχοντα Ἀλκαμένη ἀποκτείνουσι· καὶ αὐτῶν τινες ἀπέθανον.

11. Διακριθέντες δὲ πρὸς μὲν τὰς πολεμίας ναῦς ἐπέταξαν ἐφορμεῖν ἱκανάς, ταῖς δὲ λοιπαῖς ἐς τὸ νηϊδίων ὀρμίζονται, ἐν ᾧ οὐ πολὺν ἀπέχοντι ἐστρατοπεδεύοντο, καὶ ἐς τὰς Ἀθήνας ἐπὶ βοήθειαν ἐπεμπον. παρήσαν γὰρ καὶ τοῖς Πελοποννησίοις τῇ ὑστεραίᾳ οἱ τε Κορίνθιοι βοηθοῦντες ἐπὶ τὰς ναῦς, καὶ οὐ πολλῶ ὕστερον καὶ οἱ ἄλλοι πρόσχωροι. καὶ ὁρῶντες τὴν φυλακὴν χωρίῳ ἐρήμῳ ἐπίκουον οὐσαν ἠπόρουσαν· καὶ ἐπεινότησαν μὲν κατακαῦσαι τὰς ναῦς, ἔπειτα δὲ ἔδοξε αὐτοῖς ἀνελκύσαι καὶ τῷ περὶ προσκαυημένους φυλακὴν εἶχειν, ἔπειτα ἂν τις παρατύχῃ διαφυγὴ ἐπιτηδεύει. ἐπεμψε δ' αὐτοῖς καὶ Ἄρισ αἰσθόμενος ταῦτα ἄνδρα Σπαρτιάτην Θέρμων. 3 τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις πρῶτον μὲν ἠγγέλθη ὅτι αἱ νῆες ἀνηγμῆναι εἰσὶν ἐκ τοῦ ἰσθμοῦ (εἰρητὸ γάρ, ὅταν γέννηται τοῦτο, Ἀλκαμένη ὑπὸ τῶν ἐφόρων ἱππέα πέμπει, καὶ εὐθύς τὰς παρὰ σφῶν πέντε ναῦς καὶ Χαλκιδέα ἄρχοντα καὶ Ἀλκιβιάδην μετ' αὐτοῦ ἐβούλοντο πέμπειν ἔπειτα ὠρμημένων αὐτῶν τὰ περὶ τὴν ἐν τῷ Πειραιῶ τῶν νεῶν καταφυγὴν ἠγγέλθη, καὶ ἀθυμήσαντες, ὅτι πρῶτον ἀπτόμενοι τοῦ Ἰωνικοῦ πολέμου ἐπαισεν, τὰς ναῦς τὰς ἐκ τῆς ἐαυτῶν οὐκέτι διανοοῦντο πέμπειν, ἀλλὰ καὶ τινὰς προανηγμῆνας μετακαλεῖν.

12. Γινούσ δὲ ὁ Ἀλκιβιάδης πείθει αὐτοὺς Ἐνδιον καὶ τοὺς ἄλλους ἐφόρους μὴ ἀποκνηῆσαι τὸν πλοῦν, λέγων ὅτι φθῆσονται τε πλεῦσαντες πρὶν τὴν τῶν νεῶν ξυμφορὰν Χίους αἰσθῆσθαι, καὶ αὐτοὺς ὅτι, ἣν προσβάλλῃ Ἰωνία ῥαδίως πείσει τὰς πόλεις ἀφίστασθαι, τὴν τε τῶν Ἀθηναίων ἀσθένειαν λέγων καὶ τὴν τῶν Λακεδαιμονίων πρό-

θυμίαν· πιστότερος γὰρ ἄλλων φανεῖσθαι. Ἐνδίων τε αὖ-
 τῷ ἰδίᾳ ἔλεγε καλὸν εἶναι δι' ἐκείνου ἀποστῆσαί τε Ἰω-
 νίαν καὶ βασιλέα ξύμμαχον ποιῆσαι Λακεδαιμονίοις, καὶ
 μὴ Ἀγιδος τὸ ἀγώνισμα τοῦτο γενέσθαι· ἐτύγγανε γὰρ
 τῷ Ἀγιδι αὐτὸς διάφορος ὢν. καὶ ὁ μὲν πείσας τοὺς τε
 ἄλλους ἐφόρους καὶ Ἐνδιον ἀνήγετο ταῖς πέντε ναυσὶ
 μετὰ Χαλκιδίας τοῦ Λακεδαιμονίου καὶ διὰ τάχους τὸν
 πλοῦν ἐποιοῦντο.

13. Ἀνεκομίζοντο δὲ ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦτον
 καὶ αἱ ἀπὸ τῆς Σικελίας Πελοποννησίων ἐκκαίδεκα νῆες
 αἰ μετὰ Γυλίππου ξυνδιαπολεμήσασαι, καὶ περὶ τὴν Λευ-
 καδίαν ἀποληφθεῖσαι καὶ κοπεῖσαι ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν ἐπὶ
 καὶ εἴκοσι νεῶν, ὧν ἦρχεν Ἰπποκλῆς Μενίππου, φυλακὴν
 ἔχων τῶν ἀπὸ τῆς Σικελίας νεῶν, αἱ λοιπαὶ πλὴν μιᾶς
 διαφυγοῦσαι τοὺς Ἀθηναίους κατέπλευσαν εἰς τὴν Κό-
 ρινθον.

14. Ὁ δὲ Χαλκιδεὺς καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης πλείοντες ὅσοις
 τε ἐπιτύχοιεν ξυνελάμβανον τοῦ μὴ ἐξάγγελτοι γενέσθαι,
 καὶ προσβαλόντες πρῶτον Κωρύκῳ τῆς ἡπείρου καὶ ἀφέν-
 τες ἐνταῦθα αὐτούς, αὐτοὶ μὲν προξυγγενόμενοι τῶν ξυμ-
 πρασσόντων Χίων τισὶ καὶ κελευόντων καταπλεῖν μὴ προ-
 ειπόντας εἰς τὴν πόλιν, ἀφικνοῦνται αἰφνίδιαι τοῖς Χίοις.
 καὶ οἱ μὲν πολλοὶ ἐν θαύματι ἦσαν καὶ ἐκπλήξει· τοῖς δ' ὀλί-
 γοις παρεσκεύαστο ὥστε βουλήν [τε] τυχεῖν ξυλλεγο-
 μένην, καὶ γενομένων λόγων ἀπὸ τε τοῦ Χαλκιδέως καὶ
 Ἀλκιβιάδου ὥς ἄλλαι [τε] νῆες πολλαὶ προσπλεύουσι καὶ τὰ
 περὶ τῆς πολιορκίας τῶν ἐν τῷ Πειραιῶ νεῶν οὐ δηλω-
 σάντων, ἀφίστανται Χίοι καὶ αὐθις Ἐρυθραῖοι Ἀθη-
 ναίων. καὶ μετὰ ταῦτα τρισὶ ναυσὶ πλεύσαντες καὶ Κλα-
 ζομενᾶς ἀφιστᾶσι. διαβάντες τε εὐθὺς οἱ Κλαζομένοι οἱ
 τὴν ἡπείρου τὴν Πολίχναν ἐτείχιζον, εἰ τι δεῖοι σφίσιν
 αὐτοῖς ἐκ τῆς νησιδος ἐν ἧ οἰκοῦσι πρὸς ἀναχώρησιν. καὶ

οἱ μὲν ἀφεστῶτες ἐν τειχισμῷ τε πάντες ἦσαν καὶ παρασκευῇ πολέμου.

15. Ἐς δὲ τὰς Ἀθήνας ταχὺ ἀγγελία τῆς Χίου ἀφικνεῖται· καὶ νομίσαντες μέγαν ἦδη καὶ σαφῆ τὸν κίνδυνον σφᾶς περιεστάναι, καὶ τοὺς λοιποὺς συμμαχοὺς οὐκ ἐθέλησεν τῆς μεγίστης πόλεως μεθεστηκυίας ἡσυχάζειν, τὰ τε χίλια τάλαντα, ὧν διὰ παντὸς τοῦ πολέμου ἐγλήχοντο μὴ ἄψασθαι, εὐθὺς ἔλυσαν τὰς ἐπικειμένας ζημίας τῷ εἰπόντι ἢ ἐπιψηφίσαντι ὑπὸ τῆς παρούσης ἐκπλήξεως καὶ ἐψηφίσαντο κινεῖν καὶ ναῦς πληροῦν οὐκ ὀλίγας, τῶν τε ἐν τῷ Πειραιῷ ἐφορμουσῶν τὰς μὲν ὁκτὼ ἦδη πέμπειν, αἱ ἀπολιποῦσαι τὴν φυλακὴν τὰς μετὰ Χαλκιδέως διώξασαι καὶ οὐ καταλαβοῦσαι ἄνεκεχωρήκεσαν (ἤρχε δὲ αὐτῶν Στρομβιχίδης Διοτίμου), ἄλλας δὲ οὐ πολὺ ὑστερον βοηθεῖν δώδεκα μετὰ Θρασυκλέους, ἀπολιποῦσαι ² καὶ ταύτας τὴν ἐφόρμησιν. τὰς τε τῶν Χίων ἐπὶ τὰς ναῦς, αἱ αὐτοῖς ξυνεπολιόρχουν τὰς ἐν τῷ Πειραιῷ, ἀπαγαγόντες τοὺς μὲν δούλους ἐξ αὐτῶν ἡλευθέρωσαν, τοὺς δ' ἡλευθέρους κατέδησαν. ἑτέρας δ' ἀντὶ πασῶν τῶν ἀπελθουσῶν νεῶν ἐς τὴν ἐφόρμησιν τῶν Πελοποννησίων διὰ τάχους πληρώσαντες ἀντέπεμψαν καὶ ἄλλας διενεοῦντο τριάκοντα πληροῦν. καὶ πολλὴ ἦν ἡ προθυμία καὶ ὀλίγον ἐπρασσετο οὐδὲν ἐς τὴν βοήθειαν τὴν ἐπὶ τὴν Χίον.

16. Ἐν δὲ τούτῳ Στρομβιχίδης ταῖς ὁκτὼ ναυσὶν ἀφικνεῖται ἐς Σάμον, καὶ προσλαβὼν Σαμίαν μίαν ἐπλευσεῖ ἐς Τέων καὶ ἡσυχάζειν ἡξίουν αὐτούς. ἐκ δὲ τῆς Χίου ἐπὶ τὴν Τέων καὶ ὁ Χαλκιδεὺς μετὰ τριῶν καὶ εἴκοσι νεῶν ἐπέπλει, καὶ ὁ πεζὸς ἅμα ὁ τῶν Κλαζομενίων καὶ Ἑρ³ ² θραίων παρήει. προαισθόμενος δὲ ὁ Στρομβιχίδης ἔξαν² ἤγετο, καὶ μετεωρισθεὶς ἐν τῷ πελάγει ὡς ἴωρα τὸς ναῦς πολλὰς τὰς ἀπὸ τῆς Χίου, φυγὴν ἐποιεῖτο ἐπὶ τῆς ³ Σάμου· αἱ δ' ἐδίωκον. τὸν δὲ πεζὸν οἱ Τῆιοι τὸ πρῶτον

οὐκ ἐσδεχόμενοι, ὥς ἐφυγον οἱ Ἀθηναῖοι, ἐσηγάροντο. καὶ ἐπέσχον μὲν οἱ πεῖσοι, καὶ Χαλκιδία ἐκ τῆς διώξεως περιμένοντες· ὥς δὲ ἐχρόνιζε, καθήρουν αὐτοὶ τε τὸ τεῖχος ὃ ἀνωκοδόμησαν οἱ Ἀθηναῖοι τῆς Τηρίων πόλεως τὸ πρὸς ἡπειρον, ξυγκαθήρουν δὲ αὐτοῖς καὶ τῶν βαρβάρων ἐπελθόντες οὐ πολλοί, ὧν ἦρχε Στάγης, ὑπαρχος Τισσαφέρνους.

17. Χαλκιδεὺς δὲ καὶ Ἀλκιβιάδης ὥς κατεδίωξαν ἐς Σάμον Στρομβιχίδην, ἐκ μὲν τῶν ἐκ Πελοποννήσου νεῶν τοὺς ναύτας ὀπλίσαντες ἐν Χίῳ καταλιμπάνουσιν, ἀντιπληρώσαντες δὲ ταύτας τε ἐκ Χίου καὶ ἄλλας εἰκοσιν ἐπλεον ἐς Μίλητον ὥς ἀποστήσουντες. ἐβούλετο γάρ ὁ Ἀλκιβιάδης, ὧν ἐπιτήδειος τοῖς προεστῶσι τῶν Μιλησίων, φθάσαι τὰς ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου ναῦς προσαγαγόμενος αὐτοὺς καὶ τοῖς Χίοις καὶ ἐαντιῷ καὶ Χαλκιδεὶ καὶ τῷ ἀποστελλαντι Ἐνδίῳ, ὥσπερ ὑπέσχετο, τὸ ἀγώνισμα προσθεῖναι, ὅτι πλείστας τῶν πόλεων μετὰ τῆς Χίων δυνάμεως καὶ Χαλκιδέως ἀποστήσας. λαθόντες οὖν τὸ πλείστον τοῦ πλοῦ καὶ φθάσαντες οὐ πολὺ τὸν τε Στρομβιχίδην καὶ τὸν Θρασυκλέα, ὅς ἐτυχεν ἐκ τῶν Ἀθηνῶν δώδεκα ναυσὶν ἄρτι παρῶν καὶ ξυνδιώκων, ἀφίστασι τὴν Μίλητον. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι κατὰ πόδας μιᾶς δεούσαις εἰκοσι ναυσὶν ἐπιπλεύσαντες, ὥς αὐτοὺς οὐκ ἐδέχοντο οἱ Μιλήσιοι, ἐν Αἰόῃ τῇ ἐπικειμένη νήσῳ ἐφώρμουν. καὶ ἡ πρὸς βασιλέα ξυμμαχία Λακεδαιμονίοις ἡ πρώτη Μιλησίων εὐθύς ἀποστάντων διὰ Τισσαφέρνους καὶ Χαλκιδέως ἐγένετο ἡδε.

18. „Ἐπὶ τοῖσδε ξυμμαχίαν ἐποιήσαντο πρὸς βασιλέα καὶ Τισσαφέρνη Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι. ὁπόσῃν χώραν καὶ πόλεις βασιλεὺς ἔχει καὶ οἱ πατέρες οἱ βασιλέως εἶχον, βασιλέως ἔστω· καὶ ἐκ τούτων τῶν πόλεων ἡπόσα Ἀθηναίοις ἐφοῖτα χρήματα ἢ ἄλλο τι, κωλυόντων

κοινῇ βασιλεὺς καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ὅπως
 μήτε χρήματα λαμβάνωσιν Ἀθηναῖοι μήτε ἄλλο μηδέν.
 2 καὶ τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Ἀθηναίους κοινῇ πολεμοῦν-
 των βασιλεὺς καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι· καὶ
 κατάλυσιν τοῦ πολέμου πρὸς Ἀθηναίους μὴ ἐξέστω πο-
 εῖσθαι, ἣν μὴ ἀμφοτέροις δοκῇ, βασιλεὶ καὶ Λακεδαιμο-
 3 νίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις. ἣν δὲ τινες ἀφιστῶνται ἀπὸ
 βασιλείας, πολέμιοι ἔστων καὶ Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς
 ξυμμάχοις. καὶ ἣν τινες ἀφιστῶνται ἀπὸ Λακεδαιμο-
 νίων καὶ τῶν ξυμμάχων, πολέμιοι ἔστων βασιλεὶ κατὰ
 ταῦτά.“

19. Ἡ μὲν ξυμμαχία αὕτη ἐγένετο. μετὰ δὲ τοῦτο οἱ
 Χῖοι εὐθὺς δέκα ἐτέρας πληρώσαντες ναῦς ἐπλευσαν ἐς
 Ἀναία, βουλόμενοι περὶ τε τῶν ἐν Μιλήτῳ πυθέσθαι καὶ
 2 τὰς πόλεις ἅμα ἀφιστάναι. καὶ ἐλθούσης παρὰ Χαλκι-
 δέως ἀγγελίας αὐτοῖς ἀποπλεῖν πάλιν καὶ ὅτι Ἀμόργῃς
 παρῆσται κατὰ γῆν στρατιᾷ, ἐπλευσαν ἐς Διὸς ἱερόν· καὶ
 καθορῶσιν ἐκκαίδεκα ναῦς, ἃς ὕστερον ἐτι Θρασυκλέους
 3 Διομέδων ἔχων ἀπ' Ἀθηνῶν προσέπλει. καὶ ὡς εἶδον,
 ἔφευγον μιᾷ μὲν νηὶ ἐς Ἐφεσον, αἱ δὲ λοιπαὶ ἐπὶ τῆς Τέως
 καὶ τέσσαρας μὲν κενὰς οἱ Ἀθηναῖοι λαμβάνουσι, τῶν
 ἀνδρῶν ἐς τὴν γῆν φθασάντων· αἱ δ' ἄλλαι ἐς τὴν Τηρίων
 4 πόλιν καταφεύγουσι. καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ἐπὶ τῆς Σάμου
 ἀπέπλευσαν, οἱ δὲ Χῖοι ταῖς λοιπαῖς ναυσὶν ἀναγαρόμε-
 νοι καὶ ὁ πεζὸς μετ' αὐτῶν Λέβεδον ἀπίστησαν καὶ αὐτοὶς
 Ἐράς. καὶ μετὰ τοῦτο ἕκαστοι ἐπ' οἴκου ἀπεκομίσθησαν,
 καὶ ὁ πεζὸς καὶ αἱ νῆες.

20. Τὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους αἱ ἐν τῷ Πειραιῶ
 εἴκοσι νῆες τῶν Πελοποννησίων, καταδιωχθεῖσαι τότε
 καὶ ἐφορμούμεναι ἴσῳ ἀριθμῷ ὑπὸ Ἀθηναίων, ἐπέκ-
 πλουν ποιησάμεναι αἰφνίδιον καὶ κρατήσασαι ναυμαχίᾳ
 τέσσαράς τε ναῦς λαμβάνουσι τῶν Ἀθηναίων καὶ ἀπο-

πλεύσασαι ἐς Κεγχρεῖας τὸν ἐς τὴν Χίον καὶ τὴν Ἰωνίαν πλοῦν αὐτοὶς παρεσκευάζοντο. καὶ ναύαρχος αὐτοῖς ἐν Λακεδαιμόνιος Ἀστύνοχος ἐπῆλθεν, ὥπερ ἐγγίνετο ἤδη πᾶσα ἡ ναυαρχία.

Ἀναχωρήσαντος δὲ τοῦ ἐκ τῆς Τέω πεζοῦ καὶ Τις-2 σαφέρους αὐτὸς στρατιᾷ παραγενόμενος καὶ ἐπικαθελὼν τὸ ἐν τῇ Τέῳ τεῖχος, εἴ τι ὑπελείφθη, ἀνεχώρησε. καὶ Διομέδων ἀπελθόντος αὐτοῦ οὐ πολὺ ὕστερον δέκα ναυσὶν Ἀθηναίων ἀφικόμενος ἐσπείσατο Τηίοις ὥστε δέχεσθαι καὶ σφᾶς. καὶ παραπλεύσας ἐπὶ Ἐρᾶς καὶ προσβαλὼν, ὥς οὐκ ἐλάμβανε τὴν πόλιν, ἀπέπλευσεν.

21. Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον καὶ ἡ ἐν Σάμῳ ἐπανάστασις τοῦ δήμου τοῖς δυνατοῖς μετὰ Ἀθηναίων, οἳ ἔτυχον ἐν τρισὶ ναυσὶ παρόντες. καὶ ὁ δῆμος ὁ Σαμίων ἐς διακοσίους μὲν τινες τοὺς πάντας τῶν δυνατῶν ἀπέκτεινε, τετρακοσίους δὲ φυγῇ ξημιώσαντες καὶ αὐτοὶ τὴν γῆν αὐτῶν καὶ οἰκίας νειμάμενοι, Ἀθηναίων τε σφίσιν αὐτονομίαν μετὰ ταῦτα ὡς βεβαίοις ἤδη ψηφισαμένων, τὰ λοιπὰ διώκουν τὴν πόλιν, καὶ τοῖς γεωμόροις μετεδίδοσαν οὔτε ἄλλου οὔθενός, οὔτε ἐκδοῦναι οὔδ' ἀγαγέσθαι παρ' ἐκείνων οὔδ' ἐς ἐκείνους οὔδεν ἐτι τοῦ δήμου ἐξῆν.

22. Μετὰ δὲ ταῦτα τοῦ αὐτοῦ θέρους οἱ Χίοι, ὥσπερ ἤρξαντο, οὔδεν ἀπολείποντες προθυμίας, ἄνευ τε Πελοποννησίων πλήθει παρόντες ἀποστήσαι τὰς πόλεις καὶ βουλόμενοι ἅμα ὡς πλείστους σφίσι ξυγκινδυνεύειν, στρατεύονται αὐτοὶ τε τρισκαίδεκα ναυσὶν ἐπὶ τὴν Λέσβον, ὥσπερ εἶρητο ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων δευτέρου ἐπ' αὐτὴν ἰέναι καὶ ἐκεῖθεν ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον, καὶ ὁ πεζὸς ἅμα Πελοποννησίων τε τῶν παρόντων καὶ τῶν αὐτόθεν ξυμμάχων παρήει ἐπὶ Κλαζομενῶν τε καὶ Κύμης ἦρχε δ' αὐτοῦ Εὐάλας Σπαρτιάτης, τῶν δὲ νεῶν Δει-

2 νιάδας περίοικος. καὶ αἱ μὲν νῆες καταπλεύσασαι Μή-
 θυμναν πρῶτον ἀφιστάσι, καὶ καταλείπονται τέσσαρες
 νῆες ἐν αὐτῇ· καὶ αὐτῆς αἱ λοιπαὶ Μυτιλήνην ἀφιστάσιν.
 23. Ἀστυόχος δὲ ὁ Λακεδαιμόνιος ναύαρχος τέσσαρες
 ναυσὶν, ὥσπερ ὥρμητο, πλέων ἐκ τῶν Κεγχρειῶν ἀφ-
 κνείται ἐς Χίον. καὶ τρίτην ἡμέραν αὐτοῦ ἤκοντος
 Ἀττικά νῆες πέντε καὶ εἴκοσιν ἐπλεον ἐς Λέσβον, ὧν ἦσαν
 Λέων καὶ Διομέδων· Λέων γὰρ ὕστερον δέκα ναυσὶ προσ-
 2 εβόηθησεν ἐκ τῶν Ἀθηναίων. ἀναγαγόμενος δὲ καὶ
 Ἀστυόχος τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐς ὄψε, καὶ προσλαβὼν Χίαν
 ναὺν μίαν, ἐπλεῖ ἐς τὴν Λέσβον, ὅπως ὠφελοίη, εἴ τι
 δύναίτο. καὶ ἀφικνείται ἐς τὴν Πύρραν, ἐκεῖθεν δὲ τὴν
 ὕστεραίᾳ ἐς Ἑρεσον· ἐνθα πυνθάνεται ὅτι ἡ Μυτιλήνη
 3 ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων αὐτοβοεῖ ἐάλωκεν· οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι
 ὥσπερ ἐπλεον, ἀπροσδόκητοι κατασχόντες ἐς τὸν λιμένα
 τῶν τε Χίων νεῶν ἐκράτησαν καὶ ἀποβάντες τοὺς ἀντι-
 4 στάντας μάχῃ νικῆσαντες τὴν πόλιν ἔσχον. ἂ πυνθανό-
 μενος ὁ Ἀστυόχος τῶν τε Ἑρεσίων καὶ τῶν ἐκ τῆς Μη-
 θύμνης μετ' Εὐβούλου Χίων νεῶν, αἱ τότε καταλειφθέν-
 σαι καὶ ὡς ἡ Μυτιλήνη ἐάλω φεύγουσαι περιέτυχον αὐτῶν
 τρεῖς (μία γὰρ ἐάλω ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων), οὐκέτι ἐπὶ τῇ
 Μυτιλήνῃ ὥρμησεν, ἀλλὰ τὴν Ἑρεσον ἀποστήσας καὶ
 ὀπλίσας, καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν ἑαυτοῦ νεῶν ὀπλίτας περὶ
 παραπέμπει ἐπὶ τὴν Ἀντισσαν καὶ Μήθυμναν, ἄρχοντα
 Ἑτερόνικον προστάξας· καὶ αὐτὸς ταῖς τε μετ' ἑαυτοῦ
 ναυσὶ καὶ ταῖς τρισὶ ταῖς Χίαις περίπλεῖ, ἐλπίξων τοὺς
 Μηθυμναίους θαρσύνειν τε ἰδόντας σφᾶς καὶ ἐμμενεῖν
 5 τῇ ἀποστάσει. ὥς δὲ αὐτῷ τὰ ἐν τῇ Λέσβῳ πάντα ἦσαν
 τιούτο, ἀπέπλευσε τὸν ἑαυτοῦ στρατὸν πεζὸν ἀναλαβὼν
 ἐς τὴν Χίον. ἀπεκομίσθη δὲ πάλιν κατὰ πόλεις καὶ ὁ ἀπὸ
 τῶν νεῶν πεζός, ὃς ἐπὶ τὸν Ἑλλησποντον ἐμέλλησεν ἵνα
 καὶ ἀπὸ τῶν ἐν Κεγχρεῖᾳ ξυμμαχίδων Πελοποννησίων

νεῶν ἀφικνουῦνται αὐτοῖς ἕξ μετὰ ταῦτα εἰς τὴν Χίον. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τὰ τε ἐν τῇ Λέσβῳ πάλιν κατεστήσαντο καὶ πλεύσαντες ἐξ αὐτῆς Κλαζομενίων τὴν ἐν τῇ ἡπείρῳ Πόλιν τειχιζομένην ἐλόντες διεκόμισαν πάλιν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐν τῇ νήσῳ πόλιν πλὴν τῶν αἰτίων τῆς ἀποστάσεως· οὗτοι δὲ εἰς Λαφυοῦντα ἀπῆλθον. καὶ αὐτῆς Κλαζομενῶν προσεχώρησαν Ἀθηναίοις.

24. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους οἱ τ' ἐπὶ Μιλήτῳ Ἀθηναῖοι ταῖς εἴκοσι ναυσὶν ἐν τῇ Λαδῇ ἐφορμοῦντες ἀπόβασιν ποιησάμενοι εἰς Πάνορμον τῆς Μιλησίας Χαλκιδεῶν τε τὸν Λακεδαιμόνιον ἄρχοντα μετ' ὀλίγων παραβοηθήσαντα ἀποκτείνουσι καὶ τροπαῖον τρίτῃ ἡμέρᾳ ὕστερον διαπλεύσαντες ἔστησαν, ὃ οἱ Μιλήσιοι ὥς οὐ μετὰ κράτους τῆς γῆς σταθὲν ἀνείλον· καὶ Λέων καὶ Διομέδων ἔχοντες τὰς ἐκ τῆς Λέσβου Ἀθηναίων ναῦς, ἐκτε Οἰνουσσῶν τῶν πρὸ Χίου νήσων καὶ ἐκ Σιδούσσης καὶ ἐκ Πτελεοῦ, ἃ ἐν τῇ Εὐρυθραΐᾳ εἶχον τεῖχῃ, καὶ ἐκ τῆς Λέσβου ὀρμώμενοι τὸν πρὸς τοὺς Χίους πόλεμον ἀπὸ τῶν νεῶν ἐποιοῦντο· εἶχον δὲ ἐπιβάτας τῶν ὀπλιτῶν ἐκ καταλόγου ἀναγκαστοῦς. καὶ ἐν τε Καρδαμύλῃ ἀποβάντες καὶ ἐν Βολίσκῳ τοὺς προσβοηθήσαντας τῶν Χίων μάχῃ νικῆσαντες καὶ πολλοὺς διαφθείραντες ἀνάστατα ἐποίησαν τὰ ταύτῃ χωρία, καὶ ἐν Φάναις αὐτῆς ἄλλῃ μάχῃ ἐνίκησαν καὶ τρίτῃ ἐν Λευκονίῳ. καὶ μετὰ τοῦτο οἱ μὲν Χιοὶ ἤδη οὐκέτι ἐπεξῆσαν, οἱ δὲ τὴν χώραν καλῶς κατεσκευασμένην καὶ ἀπαθῆν οὖσαν ἀπὸ τῶν Μηδικῶν μέχρι τότε διεπόρθησαν. Χιοὶ γὰρ μόνον μετὰ Λακεδαιμονίους ὧν ἐγὼ ἡσθόμην ἠύδαιμόνησάν τε ἄμα καὶ ἐσωφρόνησαν, καὶ ὅσω ἐπεδίδου ἡ πόλις αὐτοῖς ἐπὶ τὸ μείζον, τόσῳ καὶ ἐκοσμοῦντο ἐχυρώτερον. καὶ οὐδ' αὐτὴν τὴν ἀπόστασιν, εἰ τοῦτο δοκοῦσι παρατὸ ἀσφαλέστερον πράξει, πρότερον ἐτόλμησαν ποιήσασθαι ἢ μετὰ πολλῶν τε κἀγαθῶν ξυμμάχων ἐμελλόν

ξυγκινδυνεύσειν καὶ τοὺς Ἀθηναίους ἡσθάνοντο οὐδ'
 αὐτοὺς ἀντιλέγοντας ἔτι μετὰ τὴν Σικελικὴν ξυμφορὰν
 ὥς οὐ πάνυ πόνηρα σφῶν βεβαίως τὰ πράγματα εἶη· εἰ
 δέ τι ἐν τοῖς ἀνθρωπέοις τοῦ βίου παραλόγοις ἐσφάλη-
 σαν, μετὰ πολλῶν οἷς ταῦτ' ἔδοξε, τὰ τῶν Ἀθηναίων
 ταχὺ ξυναναιρεθῆσεσθαι, τὴν ἁμαρτίαν ξυνέγνωσαν.
 6 εἰργομένοις οὖν αὐτοῖς τῆς θαλάσσης καὶ κατὰ γῆν πορ-
 θουμένοις ἐνεχείρησάν τινες πρὸς Ἀθηναίους ἀγαγεῖν
 τὴν πόλιν· οὗς αἰσθόμενοι οἱ ἄρχοντες αὐτοὶ μὲν ἡσύχα-
 σαν, Ἀστυόχον δὲ ἐξ Ἐρυθρῶν τὸν ναύαρχον μετὰ τρι-
 σάρων νεῶν, αἱ παρήσαν αὐτῷ, κομίσαντες ἐσκόπου-
 ὄπως μετριώτατα ἢ ὁμῆρων λήψει ἢ ἄλλῳ τῷ τρόπῳ κα-
 ταπύσουσι τὴν ἐπιβουλὴν. καὶ οἱ μὲν ταῦτα ἐπρασσον.

25. Ἐκ δὲ τῶν Ἀθηναίων τοῦ αὐτοῦ θέρους τελει-
 τῶντος χίλιοι ὀπλῆται Ἀθηναίων καὶ πεντακόσιοι καὶ χί-
 λιοι Ἀργείων (τοὺς γὰρ πεντακοσίους τῶν Ἀργείων ψι-
 λοὺς ὄντας ὤπλισαν οἱ Ἀθηναῖοι) καὶ χίλιοι τῶν ξυμ-
 μάχων ναυοὶ δυοῖν δεούσαις πεντήκοντα, ὧν ἦσαν καὶ
 ὀπλιταγωγοί, Φρυγίχου καὶ Ὀνομακλείους καὶ Σικριονί-
 δου στρατηγούντων κατέπλευσαν ἐς Σάμον, καὶ διαβάν-
 2 τες ἐς Μίλητον ἐστρατοπεδεύσαντο. Μιλήσιοι δὲ ἐξελ-
 θόντες αὐτοὶ τε, ὀκτακόσιοι ὀπλῆται, καὶ οἱ μετὰ Χαλκι-
 δέως ἐλθόντες Πελοποννήσιοι καὶ Τισσαφέρνης τι ξενι-
 κὸν ἐπικουρικόν, καὶ αὐτὸς Τισσαφέρνης παρῶν καὶ ἡ
 ἵππος αὐτοῦ, ξυνέβαλον τοῖς Ἀθηναίοις καὶ τοῖς ξυμμά-
 3 χοις. καὶ οἱ μὲν Ἀργεῖοι τῷ σφετέρῳ αὐτῶν κέρα προεξέ-
 ξαντες καὶ καταφρονήσαντες, ὥς ἐπὶ Ἰωνάς τε καὶ οὐ
 δεξομένους ἀτακτότερον χωροῦντες, μικρῶνται ὑπὸ τῶν
 Μιλησίων καὶ διαφθείρονται αὐτῶν ὀλίγῳ ἐλάσσους
 4 τριακοσίων ἀνδρῶν· Ἀθηναῖοι δὲ τοὺς τε Πελοποννη-
 σίους πρῶτους νικήσαντες καὶ τοὺς βαρβάρους καὶ τὸν
 ἄλλον ὄχλον ὠσάμενοι, τοῖς Μιλησίοις οὐ ξυμμίξαντες,

ἀλλ' ὑποχωρησάντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς τῶν Ἀργείων τρο-
πῆς εἰς τὴν πόλιν, ὥς ἑώρων τὸ ἄλλο σφῶν ἡσώμενον,
πρὸς αὐτὴν τὴν πόλιν τῶν Μιλησίων κρατοῦντες ἤδη τὰ
ὄπλα τίθενται. καὶ ξυνέβη ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ τοὺς Ἴωνας 5
ἀμφοτέρωθεν τῶν Ἀσσιῶν κρατῆσαι· τοὺς τε γὰρ κατὰ
σφῶς Πελοποννησίους οἱ Ἀθηναῖοι ἐνίκων καὶ τοὺς Ἀρ-
γείους οἱ Μιλήσιοι. στήσαντες δὲ τροπαῖον τὸν περιτει-
χισμόν ἰσθμώδους ὄντος τοῦ χωρίου οἱ Ἀθηναῖοι παρε-
σκευάζοντο, νομίζοντες, εἰ προσαράγοιντο Μίλητον,
ῥαδίως ἂν σφίσι καὶ τὰλλα προσχωρήσαι.

26. Ἐν τούτῳ δὲ περὶ δείλην ἤδη ὄψιαν ἀγγέλλεται
αὐτοῖς τὰς ἀπὸ Σικελίας καὶ Πελοποννήσου πέντε καὶ
πεντήκοντα ναὺς ὅσον οὐ παρῆναι. τῶν τε γὰρ Σικελιω-
τῶν Ἑρμοκράτους τοῦ Συρακοσίου μάλιστα ἐνάγοντος
ξυνεπιλαβέσθαι καὶ τῆς ὑπολοίπου Ἀθηναίων καταλύ-
σεως, εἰκοσι νῆες Συρακοσίων ἦλθον καὶ Σελινούντιαι
δύο, αἷ τε ἐκ Πελοποννήσου, ἃς παρεσκευάζοντο, ἐτοί-
μαι ἤδη οὖσαι· καὶ Θηριμένει τῷ Λακεδαιμονίῳ ξυναμ-
φότεραι ὥς Ἀστυόχον τὸν ναύαρχον προσταχθεῖσαι κο-
μίσαι, κατέπλευσαν εἰς Λέρον πρῶτον τὴν πρὸ Μιλήτου
νῆσον. ἔπειτα ἐκίλθεν αἰσθόμενοι ἐπὶ Μιλήτῳ ὄντας 2
Ἀθηναίους εἰς τὸν Ἰασικὸν κόλπον πρότερον πλεύσαντες
ἐβούλοντο εἰδέναι τὰ περὶ τῆς Μιλήτου. ἐλθόντος δὲ Ἀλ- 3
κιβιάδου ἱππῶ εἰς Τειχιοῦσαν τῆς Μιλησίας, οἷπερ τοῦ
κόλπου πλεύσαντες ἠύλίσαντο, πυνθάνονται τὰ περὶ τῆς
μάχης· παρῆν γὰρ ὁ Ἀλκιβιάδης καὶ ξυνεμάχετο τοῖς
Μιλησίοις καὶ Τισσαφέρνει, καὶ αὐτοῖς παρήνει, εἰ μὴ
βούλονται τά τε ἐν Ἰωνίᾳ καὶ τὰ ξύμπαντα πράγματα
διολίσαι, ὥς τάχιστα βοηθεῖν Μιλήτῳ καὶ μὴ περιδεῖν
ἀποτειχισθεῖσαν.

27. Καὶ οἱ μὲν ἅμα τῇ ἔφ' ἐμελλον βοηθήσειν· Φρύ-
νιχος δὲ ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγός, ὥς ἀπὸ τῆς Λέρου

ἐπύθετο τὰ τῶν νεῶν σαφῶς, βουλομένων τῶν ξυναρ-
χόντων ὑπομείναντας διανευμαχεῖν, οὐκ ἔφη οὔτ' αὐ-
τὸς ποιήσειν τοῦτο οὔτ' ἐκείνοις οὐδ' ἄλλῳ οὐδενὶ ἐς
2 δύναμιν ἐπιτρέψειν. ὅπου γὰρ ἔξεστιν ἐν ὕστερῳ, σαφῶς
εἰδότας πρὸς ὁπόσας τε ναῦς πολέμιας καὶ ὅσας πρὸς
αὐτὰς ταῖς σφετέραις, ἱκανῶς καὶ καθ' ἡσυχίαν παρα-
σκευασαμένους ἀγωνίσασθαι, οὐδέποτε τῷ αἰσχροῦ
3 οὐκ εἶδει εἰξας ἀλόγως διακινδυνεύσειν. οὐ γὰρ αἰσχροὶ
εἶναι Ἀθηναίους ναυτικῷ μετὰ καιροῦ ὑποχωρῆσαι, ἀλλὰ
καὶ μετὰ ὁποιοῦν τρόπου αἰσχρον συμβῆσεσθαι ἦν ἡσση-
θῶσι· καὶ τὴν πόλιν οὐ μόνον τῷ αἰσχροῦ, ἀλλὰ καὶ τῷ
μεγίστῳ κινδύνῳ περιπίπτειν· ἢ μόλις ἐπὶ ταῖς γεγενή-
μέναις συμφοραῖς ἐνδέχεσθαι μετὰ βεβαίον παρασκευῇ
καθ' ἑκουσίαν, ἢ πάνυ γε ἀνάγκη, προτέρα ποι ἐπιχει-
ρεῖν, ποῦ δὴ μὴ βιαζομένη γε πρὸς αὐθαιρέτους κινδύ-
4 νους ἵεναι; ὥς τάχιστα δὲ ἐκέλευε τοὺς τε τραυματίας
ἀναλαβόντας καὶ τὸν πεζὸν καὶ τῶν σκευῶν ὅσα ἦλθοι
ἔχοντες, ἃ δ' ἐκ τῆς πολέμιας εἰλήφασι καταλιπόντας,
ὅπως κοῦφαι ᾧσιν αἱ νῆες, ἀποπλεῖν ἐς Σάμον, ἀκκέθαι
ἤδη ξυναγαρόντας πάσας τὰς ναῦς τοὺς ἐπίπλους, ἦν ποῦ
5 καιρὸς ἦ, ποιεῖσθαι. ὥς δὲ ἐπεισε, καὶ ἔδρασε ταῦτα· καὶ
ἔδοξεν οὐκ ἐν τῷ αὐτίκα μᾶλλον ἢ ὕστερον οὐδ' ἐς τοῦτο
μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐς ὅσα ἄλλα Φρύνιχος κατέστη, οὐ
6 ἀξύνετος εἶναι. καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ἀφ' ἐσπέρας εὐθὺς
τούτῳ τῷ τρόπῳ ἀτελεῖ τῇ νίκῃ ἀπὸ τῆς Μιλήτου ἀνέ-
στησαν, καὶ οἱ Ἀργεῖοι κατὰ τάχος καὶ πρὸς ὀργὴν τῇ
συμφορᾷ ἀπέπλευσαν ἐκ τῆς Σάμου ἐπ' οἶκον.

28. Οἱ δὲ Πελοποννήσιοι ἅμα τῇ ἑφ' ἐκ τῆς Τειχιού-
σης ἄραντες ἐπικατάγονται, καὶ μέιναντες ἡμέραν μία
τῇ ὕστεραια καὶ τὰς Χίας ναῦς προσλαβόντες τὰς μετ'
Χαλκιδέως τὸ πρῶτον συγκαταδιωχθείσας ἐβούλοντο
πλευῖσαι ἐπὶ τὰ σκευῇ ἃ ἐξείλοντο ἐς Τειχιούσσαν πάλαι

καὶ ὥς ἦλθον, Τισσαφέρνῃς τῷ πεζῷ παρελθὼν πείθει αὐτοὺς ἐπὶ Ἴασον, ἐν ᾗ Ἀμόργῃς πολέμιος ὢν κατεῖχε, πλεῦσαι. καὶ προσβαλόντες τῇ Ἰάσῳ αἰφνίδιοι καὶ οὐ προσδεχομένων ἀλλ' ἢ Ἀττικὰς τὰς ναῦς εἶναι αἰρουσί· καὶ μάλιστα ἐν τῷ ἔργῳ οἱ Συρακόσιοι ἐπηνέσθησαν. καὶ τὸν τε Ἀμόργην ζῶντα λαβόντες, Πισσοῦθρου νόθον υἱόν, ἀφρεστῶτα δὲ βασιλέως, παραδιδόασιν οἱ Πελοποννήσιοι Τισσαφέρνῃ ἀπαγαγεῖν, εἰ βούλεται, βασιλεῖ, ὥσπερ αὐτῷ προσέταξε, καὶ τὴν Ἰάσον διεπόρθησαν καὶ ληήματα πάνυ πολλὰ ἢ στρατιὰ ἔλαβε· παλαιόπλουτον γάρ ἦν τὸ χωρίον. τοὺς τ' ἐπικούρους τοὺς περὶ τοῦ Ἀμόργην παρὰ σφῶς αὐτοὺς κομίσαντες καὶ οὐκ ἄδικήσαντες ξυνέταξαν, ὅτι ἦσαν οἱ πλεῖστοι ἐκ Πελοποννήσου· τό τε πόλισμα Τισσαφέρνῃ παραδόντες καὶ τὰ ἀνδράποδα πάντα, καὶ δοῦλα καὶ ἐλεύθερα, ὧν καθ' ἕκαστον στατήρα δαρεικὸν παρ' αὐτοῦ ξυνέβησαν λαβεῖν, ἔπειτα ἀνεχώρησαν εἰς τὴν Μίλητον. καὶ Πεδάριτόν τε τὸν Ἀέοντος εἰς τὴν Χίον ἄρχοντα Λακεδαιμονίων πεμφάντων ἀποστέλλουσι πεζῇ μέχρι Ἐρυθρῶν ἔχοντα τὸ παρὰ Ἀμόργου ἐπικουρικόν, καὶ εἰς τὴν Μίλητον αὐτοῦ Φίλιππον καθιστάσι. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

29. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, ἐπειδὴ τὴν Ἰάσον κατεστήσατο ὁ Τισσαφέρνῃς εἰς φυλακὴν, παρῆλθον εἰς τὴν Μίλητον, καὶ μηνὸς μὲν τροφήν, ὥσπερ ὑπέσθη ἐν τῇ Λακεδαιμονίᾳ, εἰς δραχμὴν Ἀττικὴν ἑκάστῳ πάσαις ταῖς ναυσὶ διέδωκε, τοῦ δὲ λοιποῦ χρόνου ἐβούλετο τριώβολον διδόναι, ἕως ἄν βασιλέα ἐπέρηται· ἦν δὲ κελεύη, δώσειν ἔφη ἐντελῇ τὴν δραχμὴν. Ἐρμοκράτους δὲ ἀντιπόντος τοῦ Συρακοσίου στρατηγοῦ (ὁ γὰρ Θηριμένης οὐ ναύαρχος ὢν, ἀλλ' Ἀστυόχῳ παραδοῦναι τὰς ναῦς ξυμπλέων, μαλακὸς ἦν περὶ τοῦ μισθοῦ) ὅμως δὲ παρὰ πέντε ναῦς πλέον ἀνδρὶ ἑκάστῳ ἢ τρεῖς ὀβολοὶ ὁμολογήθησαν.

ἐς γὰρ πέντε ναῦς καὶ πεντήκοντα τριάκοντα τάλαντα ἐδίδου τοῦ μηνός· καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅσῳ πλείους νῆες ἦσαν τοῦ του τοῦ ἀριθμοῦ, κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον τοῦτον ἐδίδοδο.

30. Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος τοῖς ἐν τῇ Σάμῳ Ἀθηναίοις προσαφισμένοι γὰρ ἦσαν καὶ οἰκοθεν ἄλλαι νῆες πέντε καὶ τριάκοντα καὶ στρατηγοὶ Χαρμῖνος καὶ Στρομβιχίδης καὶ Εὐκτῆμων, καὶ τὰς ἀπὸ Χίου καὶ τὰς ἄλλας πάσας ξυναγαγόντες, ἐβούλοντο διακληρωσάμενοι ἐπὶ μὲν τῇ Μιλήτῳ τῷ ναυτικῷ ἐφορμεῖν, πρὸς δὲ τὴν Χίον καὶ ναυτικὸν καὶ πεζὸν πέμψαι. καὶ ἐποίησαν οὕτως. Στρομβιχίδης μὲν γὰρ καὶ Ὀνομακλῆς καὶ Εὐκτῆμων τριάκοντα ναῦς ἔχοντες καὶ τῶν ἐς Μίλητον ἐλθόντων χιλιῶν ὀπλιτῶν μέρος ἄγοντες ἐν ναυσὶν ὀπλιταγωγὰς ἐπὶ Χίου λαχόντες ἐπλεον, οἱ δ' ἄλλοι ἐν Σάμῳ μένοντες τέσσαρσι καὶ ἐβδομήκοντα ναυσὶν ἐθαλασσοκράτουν, καὶ ἐπίπλους τῇ Μιλήτῳ ἐποιοῦντο.

31. Ὁ δ' Ἀστυόχος ὡς τότε ἐν τῇ Χίῳ ἔτυχε διὰ τὴν προδοσίαν τοὺς ὁμήρους καταλεγόμενος, τούτου μὲν ἐπέσχευ, ἐπειδὴ ἦσθετο τὰς τε μετὰ Θηριμένους ναῦς ἡκούσας καὶ τὰ περὶ τὴν ξυμμαχίαν βελτίῳ ὄντα, λαβὼν δὲ ναῦς τὰς τε Πελοποννησίων δέκα καὶ Χίως δέκα ἀνάγειται, καὶ προσβαλὼν Πτελεῶ καὶ οὐχ ἔλῶν παρέπλευσε ἐπὶ Κλαζομενάς, καὶ ἐκέλευεν αὐτῶν τοὺς τὰ Ἀθηναίῳ φρονοῦντας ἀνοικίξεσθαι ἐς τὸν Δαφνουῦντα καὶ προσχωρεῖν σφίσι· ξυνέκλεισε δὲ καὶ Ταμῶς, Ἰωνίας ὑπαρχοῦν. ὡς δ' οὐκ ἐσήκουνον, ἐσβολὴν ποιησάμενος τῇ πόλει οὕσῃ ἀτειχίστῃ καὶ οὐ δυνάμενος ἰλεῖν, ἀπέπλευσε ἀνέμῳ μεγάλῳ, αὐτὸς μὲν ἐς Φώκαιαν καὶ Κύμην, αἱ δ' ἄλλαι νῆες κατήσαν ἐς τὰς ἐπικειμένας ταῖς Κλαζομεναῖς νήσους Μαράθουσσας καὶ Πήλην καὶ Δρύμουςσας. καὶ ὅσα ὑπεξέκειτο αὐτόθι τῶν Κλαζομενίων, ἡμέρας ἑμμέναντες διὰ τοὺς ἀνέμους ὁκτὶ τὰ μὲν διεήρπασαν καὶ ἀνή

λωσαν, τὰ δὲ ἐσβαλόμενοι ἀπέπλευσαν ἐς Φώκαιαν καὶ Κύμην ὡς Ἀστυόχον.

32. Οὗτος δ' αὐτοῦ ἐνταῦθα Λεσβίων ἀφικνοῦνται πρέσβεις βουλόμενοι αὐτίς ἀποσιῆναι· καὶ αὐτὸν μὲν πείθουσιν, ὡς δ' οἱ τε Κορινθιοὶ καὶ οἱ ἄλλοι ξυμμάχοι ἀπρόθυμοι ἦσαν διὰ τὸ πρότερον σφάλμα, ἅρας ἐπλεῖ ἐπὶ τῆς Χίου. καὶ χειμασθεῖσάν τῶν νεῶν ὕστερον ἀφικνοῦνται ἄλλαι ἄλλοθεν ἐς τὴν Χίον. καὶ μετὰ τοῦτο Πεδάρι-²τος, τότε παριῶν περὶ ἐκ τῆς Μιλήτου, γενόμενος ἐν Ἐρυθραῖς διαπεραιοῦνται αὐτός τε καὶ ἡ στρατιὰ ἐς Χίον· ὑπὸ ἡγετον δ' αὐτῶ καὶ ἐκ τῶν πέντε νεῶν στρατιῶται ὑπὸ Χαλκιδέως ἐς πεντακοσίους ξὺν ὅπλοις καταλειφθέντες. ἐπαγγελλομένων δὲ τινῶν Λεσβίων τὴν ἀπόστασιν, προσ-³φέρει τῷ τε Πεδάρει καὶ τοῖς Χίοις ὁ Ἀστυόχος τὸν λόγον ὡς χορὴ παραγενόμενους ταῖς ναυσὶν ἀποσιῆσαι τὴν Αἰόβον· ἢ γὰρ ξυμμάχους πλείους σφᾶς ἔξειν ἢ τοὺς Ἀθηναίους, ἣν τι σφάλλονται, κακώσειν. οἱ δ' οὐκ ἐσ-⁴κονοῦν, οὐδὲ τὰς ναῦς ὁ Πεδάριτος ἐφη τῶν Χίων αὐτῶ προήσειν.

33. Κάκεινος λαβὼν τὰς τε τῶν Κορινθίων πέντε καὶ ἑκτὴν Μεγαρίδα καὶ μίαν Ἑρμιονίδα καὶ ἄς αὐτός Λακωνικὰς ἔχων ἦλθεν, ἐπλεῖ ἐπὶ τῆς Μιλήτου πρὸς τὴν ναυαρχίαν, πολλὰ ἀπειλήσας τοῖς Χίοις ἢ μὴν μὴ ἐπιβοηθήσειν, ἣν τι δέονται. καὶ προσβαλὼν Κωρύκῳ τῆς² Ἐρυθραίας ἐνηυλίσατο. οἱ δ' ἀπὸ τῆς Σάμου Ἀθηναῖοι ἐπὶ τὴν Χίον πλείοντες τῇ στρατιᾷ καὶ αὐτοὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ θαλάτῃ λόφου διελθόντες καθωρμίσαντο, καὶ ἐλελή-³θσαν ἀλλήλους. ἐλθούσης δὲ παρὰ Πεδάρειτον ὑπὸ νύκτας ἐπιστολῆς ὡς Ἐρυθραίων ἄνδρες αἰχμάλωτοι ἐκ Σάμου ἐπὶ προδοσίᾳ ἐς Ἐρυθρὰς ἦκουσιν ἀφειμένοι, ἀνάγεται ὁ Ἀστυόχος εὐθύς ἐς τὰς Ἐρυθρὰς πάλιν, καὶ παρὰ το-⁴σοῦτον ἐγένετο αὐτῶ μὴ περιπεσεῖν τοῖς Ἀθηναίοις. δια-⁴

πλεύσας δὲ καὶ ὁ Πεδάριτος πρὸς αὐτὸν καὶ ἀναζητήσαν-
τες τὰ περὶ τῶν δοκούντων προδιδόναι, ὥς ἡῶρον ἅπαν-
ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν ἀνθρώπων ἐκ τῆς Σάμου προφασισθῆναι
ἀπολύσαντες τῆς αἰτίας ἀπέπλευσαν· ὁ μὲν ἐς τὴν Χίον,
ὁ δὲ ἐς τὴν Μίλητον ἐκομίσθη, ὥσπερ διανοεῖτο.

34. Ἐν τούτῳ δὲ καὶ ἡ τῶν Ἀθηναίων στρατιὰ τὰς
ναυσὶν ἐκ τοῦ Κωρύικου περιπλεύουσα κατ' Ἀργῖνον ἐπα-
τυγχάνει τρισὶ ναυσὶ τῶν Χίων μακράς, καὶ ὥς εἶδον
ἐδίωκον· καὶ χειμῶν τε μέγας ἐπιγίγνεται καὶ αἱ μὲν τῶν
Χίων μόλις καταφεύγουσιν ἐς τὸν λιμένα, αἱ δὲ τῶν
Ἀθηναίων αἱ μὲν μάλιστα ὀρμήσασαι τρεῖς διαφθείρον-
ται καὶ ἐκπίπτουσι πρὸς τὴν πόλιν τῶν Χίων, καὶ ἄν-
δρες οἱ μὲν ἀλίσκονται οἱ δ' ἀποθνήσκουσιν, αἱ δ' ἄλλαι
καταφεύγουσιν ἐς τὸν ὑπὸ τῷ Μίμαντι λιμένα Φοινικ-
κοῦντα καλούμενον. ἐντεῦθεν δ' ὕστερον ἐς τὴν Λέσβον
καθορμισσάμενοι παρεσκευάζοντο ἐς τὸν τειχισμόν.

35. Ἐκ δὲ τῆς Πελοποννήσου τοῦ αὐτοῦ χειμῶν
Ἰπποκράτης ὁ Λακεδαιμόνιος ἐκπλεύσας δέκα μὲν Θου-
ρίαις ναυσὶν, ὧν ἦρχε Λωριεὺς ὁ Διαγόρου τρίτος αὐτό-
μιᾶ δὲ Λακωνικῇ, μιᾶ δὲ Συρακοσίᾳ, καταπλεῖ ἐς Κυ-
2 δον· ἡ δ' ἀφειστήκει ἤδη ὑπὸ Τισσαφέρηνους. καὶ αὐτοὶ
οἱ ἐν τῇ Μιλήτῳ, ὥς ἦσθοντο, ἐκέλευον ταῖς μὲν ἡμι-
σεῖαις τῶν περὶ Κνίδον φυλάσσειν, ταῖς δὲ περὶ Τριό-
πιον οὖσαις τὰς ἀπ' Αἰγύπτου ὀλκάδας προσβαλλούσας
3 ξυλλαμβάνειν· ἔστι δὲ τὸ Τριόπιον ἄκρα τῆς Κνιδί-
α προύχουσα, Ἀπόλλωνος ἱερὸν. πνυθόμενοι δὲ οἱ Ἀθηναῖοι
καὶ πλεύσαντες ἐκ τῆς Σάμου λαμβάνουσι τὰς ἐπὶ τῇ
Τριοπίῳ φρουρούσας ἑξ ναῦς· οἱ δ' ἄνδρες ἀποφεύγου-
σιν ἐξ αὐτῶν. καὶ μετὰ τοῦτο ἐς τὴν Κνίδον καταπλεύ-
σαντες καὶ προσβαλόντες τῇ πόλει ἀτειχίστῳ οὖσῃ, ὁλ-
4 γον εἶλον. τῇ δ' ὕστεραίᾳ αὖτις προσέβαλλον, καὶ ὡς
ἄμεινον φραξαμένων αὐτῶν ὑπὸ νύκτα καὶ ἐπεσελθόν.

των αὐτοῖς τῶν ἀπὸ τοῦ Τριοπίου ἐκ τῶν νεῶν διαφυ-
γόντων οὐκέθ' ὁμοίως ἐβλαπτον, ἀπελθόντες καὶ δηώ-
σαντες τὴν τῶν Κνιδίων γῆν ἐς τὴν Σάμον ἀπέπλευσαν.

36. Ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον Ἀστυόχου ἥκοντος ἐς
τὴν Μίλητον ἐπὶ τὸ ναυτικόν, οἱ Πελοποννήσιοι εὐπό-
ρος ἔτι εἶχον ἅπαντα τὰ κατὰ τὸ στρατόπεδον. καὶ γὰρ
μισθὸς ἐδίδοτο ἀρκούντως, καὶ τὰ ἐκ τῆς Ἰάσου μεγάλα
λῆματα διαρπασθέντα ὑπὴν τοῖς στρατιώταις, οἷ τε Μι-
λήσιοι προθύμως τὰ τοῦ πολέμου ἔφερον. πρὸς δὲ τὸν 2
Τισσαφέρνην ἐδόκουν ὅμως τοῖς Πελοποννησίοις αἱ πρῶ-
ται ξυνθῆκαι, αἱ πρὸς Χαλκιδέα γενόμεναι, ἐνδεῖς εἶναι
καὶ οὐ πρὸς σφῶν μᾶλλον, καὶ ἄλλας ἔτι Θηριμένους
παρόντος ἐποίουν· καὶ εἰδὼν αἶδε.

37. „Ξυνθῆκαι Λακεδαιμονίων καὶ τῶν ξυμμάχων
πρὸς βασιλέα Δαρεῖον καὶ τοὺς παῖδας τοὺς βασιλέως καὶ
Τισσαφέρνην, σπουδᾶς εἶναι καὶ φιλίαν κατὰ τάδε. ὁπόση 2
χώρα καὶ πόλεις βασιλέως εἰσὶ Δαρεῖον ἢ τοῦ πατρὸς ἦσαν
ἢ τῶν προγόνων, ἐπὶ ταύτας μὴ λέναι ἐπὶ πολέμῳ μηδὲ
κακῶ μηδενὶ μήτε Λακεδαιμονίους μήτε τοὺς ξυμμάχους
τοὺς Λακεδαιμονίων, μηδὲ φόρους πρᾶσσεσθαι ἐκ τῶν
πόλεων τούτων μήτε Λακεδαιμονίους μήτε τοὺς ξυμμά-
χους τῶν Λακεδαιμονίων· μηδὲ Δαρεῖον βασιλέα μηδὲ
ὅν βασιλεὺς ἄρχει ἐπὶ Λακεδαιμονίους μηδὲ τοὺς ξυμμά-
χους λέναι ἐπὶ πολέμῳ μηδὲ κακῶ μηδενί. ἣν δέ τι δέω- 3
ται Λακεδαιμόνιοι ἢ οἱ ξύμμαχοι βασιλέως, ἢ βασιλεὺς
Λακεδαιμονίων ἢ τῶν ξυμμάχων, ὅ τι ἂν πείθωσιν ἄλ-
λήλους, τοῦτο ποιοῦσι καλῶς ἔχειν. τὸν δὲ πόλεμον τὰν 4
πρὸς Ἀθηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχους κοινῇ ἀμφοτέρους
πολεμεῖν· ἣν δὲ κατάλυσιν ποιῶνται, κοινῇ ἀμφοτέρους
ποιεῖσθαι. ὁπόση δ' ἂν στρατιὰ ἐν τῇ χώρᾳ τῇ βασιλέως
ἢ μεταπεμφαμένου βασιλέως, τὴν δαπάνην βασιλεὺς παρ-
έχειν. ἣν δέ τις τῶν πόλεων ὁπόσαι ξυνέθεντο βασιλεὺς

ἐπὶ τὴν βασιλέως ἢ χώραν, τοὺς ἄλλους κωλύειν καὶ ἀμύνειν βασιλεῖ κατὰ τὸ δυνατόν· καὶ ἦν τις τῶν ἐν τῇ βασιλέως χώρᾳ ἢ ὅσης βασιλεὺς ἄρχει ἐπὶ τὴν Λακεδαιμονίων ἢ τῶν ξυμμάχων, βασιλεὺς κωλύτω καὶ ἀμύντω κατὰ τὸ δυνατόν.

38. Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ξυνθήκας Θηριμένης μὲν παραδοὺς Ἀστυόχῳ τὰς ναῦς ἀποπλίων ἐν κέλῃτι ἀφαιρῶνται, οἱ δ' ἐκ τῆς Λέσβου Ἀθηναῖοι ἤδη διαβιβηκότες ἐπὶ τὴν Χίον τῇ στρατιᾷ καὶ κρατοῦντες καὶ γῆς καὶ θαλάσσης Λεσφίνιον ἐτείχιζον, χωρίον ἄλλως τε ἐκ τῆς γῆς καρτερὸν καὶ λιμένας ἔχον καὶ τῆς τῶν Χίων πόλεως οὐ πολλὰπέχον. οἱ δὲ Χιοὶ ἐν πολλαῖς ταῖς πρὶν μάχαις πεπληγμένοι, καὶ ἄλλως ἐν σφίσιν αὐτοῖς οὐ πάντῃ εὖ διακειμένοι, ἀλλὰ καὶ τῶν μετὰ Τυδέως τοῦ Ἰωνος ἤδη ἐκ Πεδαρίτου ἐπ' ἀττικισμῷ τεθνεώτων καὶ τῆς ἄλλης πόλεως κατ' ἀνάγκην ἐς ὀλίγους κατεχομένης ὑπόπτως διακείμενοι ἀλλήλοις ἡσύχαζον, καὶ οὐτ' αὐτοὶ διὰ ταῦν οὔτε οἱ μετὰ Πεδαρίτου ἐπίκουροὶ ἀξιόμαχοι αὐτοῖς ἐφαινόυτο. ἐς μέντοι τὴν Μίλητον ἐπιμπον, κελεύοντες σφίσι τὸν Ἀστυόχον βοηθεῖν· ὥς δ' οὐκ ἐσήκουεν, ἐπιστέλλει περὶ αὐτοῦ ἐς τὴν Λακεδαίμονα Πεδάριτος ὡς ἀδικοῦντος. καὶ τὰ μὲν ἐν τῇ Χίῳ ἐς τοῦτο καθιστήκει τοῖς Ἀθηναίοις· αἱ δ' ἐκ τῆς Σάμου νῆες αὐτοῖς ἐπίπλους μὲν ἐποιοῦντο ταῖς ἐν τῇ Μιλήτῳ, ἐπεὶ δὲ μὴ ἀντανάγοισιν ἀναχωροῦντες πάλιν ἐς τὴν Σάμον ἡσύχαζον.

39. Ἐκ δὲ τῆς Πελοποννήσου ἐν τῷ αὐτῷ χειμῶνι ἐκ τῷ Φαρναβάζῳ ὑπὸ Καλλιγείτου τοῦ Μεγαρέως καὶ Τωμαγόρου τοῦ Κυζικηνοῦ πρᾶσσόντων παρασκευασθεῖσιν ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἑπτὰ καὶ εἰκοσι νῆες ἄρασαι ἐπλοῦν ἐπὶ Ἰωνίας περὶ ἡλίου τροπᾶς, καὶ ἄρχων ἐπέπλει αὐτῶν Ἀντισθένης Σπαρτιάτης. ξυνέπεμψαν δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ ἑνδεκά ἄνδρας Σπαρτιατῶν συμβούλους Ἀστυόχῳ.

ὄχρῳ, ὃν εἰς ἦν Αἰχας ὁ Ἀρχεσιλάου. καὶ εἰρητο αὐτοῖς
 εἰς Μίλητον ἀφικομένους τῶν τε ἄλλων ξυνεπιμελειῶσθαι
 ἢ μέλλει ἄριστα εἶναι, καὶ τὰς ναῦς αὐτάς ἢ αὐτὰς ἢ
 πλείους ἢ καὶ ἐλάσσους εἰς τὸν Ἑλλήσποντον ὡς Φαρνά-
 βαξον, ἦν δοκῇ, ἀποπέμπειν, Κλέαρχον τὸν Ῥαμφίου,
 ὃς ξυνέπλει, ἄρχοντα προστάξαντας, καὶ Ἀστυόχον, ἦν
 δοκῇ τοῖς ἑνδεκα ἀνδράσι, παύειν τῆς ναυαρχίας, Ἀντι-
 σθένη δὲ καθιστάναι· πρὸς γὰρ τὰς τοῦ Πεδάριτου ἐπι-
 στολὰς ὑπόπτεινον αὐτόν. πλέουσαι οὖν αἱ νῆες ἀπὸ Μα-
 λίας πελάγαι Μήλω προσέβαλον, καὶ περιτυχόντες ναυσὶ
 δέκα Ἀθηναίων τὰς τρεῖς λαμβάνουσι κενὰς καὶ κατα-
 κάουσι. μετὰ δὲ τοῦτο δεδιότες μὴ αἱ διαφυγοῦσαι τῶν
 Ἀθηναίων ἐκ τῆς Μήλου νῆες, ὅπερ ἐγένετο, μηνύσωσι
 τοῖς ἐν τῇ Σάμῳ τὸν ἐπίπλουν αὐτῶν, πρὸς τὴν Κρήτην
 πλεύσαντες καὶ πλείω τὸν πλοῦν διὰ φυλακῆς ποιησά-
 μενοι εἰς τὴν Καῦνον τῆς Ἀσίας κατήραν. ἐντεῦθεν δὲ,
 ὡς ἐν ἀσφαλεῖ ὄντες, ἀγγελίαν ἔπεμπον ἐπὶ τὰς ἐν τῇ
 Μιλήτῳ ναῦς τοῦ ξυμπαρακομισθῆναι.

40. Οἱ δὲ Χίοι καὶ Πεδάριτος κατὰ τὸν αὐτὸν χρό-
 νον οὐδὲν ἤσσαν, καίπερ διαμέλλοντα, τὸν Ἀστυόχον
 πέμποντες ἀγγέλους ἠξίουσιν σφίσι πολιορκουμένοις βοή-
 θῆσαι ἀπάσαις ταῖς ναυσὶ καὶ μὴ περιδεῖν τὴν μεγίστην
 τῶν ἐν Ἰωνίᾳ ξυμμαχίδων πόλεων ἐκ τῆς θαλάσσης εἰργο-
 μένην καὶ κατὰ γῆν ληστεύειν πορθουμένην. οἱ γὰρ οἰκέ-
 ται τοῖς Χίοις πολλοὶ ὄντες καὶ μὴ γὰρ πόλει πλήν Λακε-
 δαιμονίων πλείστοι γενόμενοι καὶ ἅμα διὰ τὸ πλῆθος
 χαλεπωτέως ἐν ταῖς ἀδικίαις κολαζόμενοι, ὡς ἡ στρατιὰ
 τῶν Ἀθηναίων βεβαίως ἔδοξε μετὰ τείχους ἰδρῦσθαι,
 εὐθὺς αὐτομολῶν τε ἐχώρησαν οἱ πολλοὶ πρὸς αὐτοὺς καὶ
 τὰ πλείστα κακὰ ἐπιστάμενοι τὴν χώραν οὗτοι ἔδρασαν.
 ἔφασαν οὖν χρῆναι οἱ Χίοι, ἕως ἔτι ἐλπίς καὶ δυνατόν
 κωλύσαι, τειχιζομένου τοῦ Δελφινίου καὶ ἀτελοῦς ὄντος,

καὶ στρατοπέδῳ καὶ ναυσὶν ἐρύματος μείζονος προσπερ-
βαλλομένου, βοηθῆσαι σφίσιν. ὁ δὲ Ἀστυόχος καίπερ σὺν
διανοούμενος διὰ τὴν τότε ἀπειλήν, ὥς εἶδρα καὶ τοὺς
ξυμμάχους προθύμους ὄντας, ὥρμητο εἰς τὸ βοηθεῖν.

41. Ἐν τούτῳ δὲ ἐκ τῆς Καῦνου παραγίγνεται ἀγ-
γελία ὅτι αἱ ἐπὶ καὶ εἴκοσι νῆες καὶ οἱ τῶν Λακεδαιμο-
νίων ξύμβουλοι πάρεισι· καὶ νομίσας πάντα ὕστερα εἶναι
τὰλλα πρὸς τὸ ναῦς τε, ὅπως θαλασσοκρατοῖεν μᾶλλον
τοσαύτας ξυμπαρακομίσαι καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους,
ἤκον κατάσκοποι αὐτοῦ, ἀσφαλῶς περαιωθῆναι, εὐθύ-
2 ἄφεις τὸ εἰς τὴν Χίον ἐπλεῖ εἰς τὴν Καῦνον. καὶ εἰς Κῶν
τὴν Μιροπίδα ἐν τῷ παράπλῳ ἀποβάς τὴν τε πόλιν ἀτεί-
χιστον οὖσαν καὶ ὑπὸ σεισμοῦ, ὃς αὐτοῖς εἴτυχε μέγιστος
γε δὴ ὦν μεμνήμεθα γενόμενος, ξυμπεπτωκυῖαν ἐκπορ-
θεῖ, τῶν ἀνθρώπων εἰς τὰ ὄρη πεφευγόντων, καὶ τὴν χῶ-
ραν καταδρομαῖς λεῖαν ἐποίητο, πλὴν τῶν ἐλευθέρων·
3 τούτους δὲ ἠφεί. ἐκ δὲ τῆς Κῶ ἀφικόμενος εἰς τὴν Κνί-
δον νυκτὸς ἀναγκάζεται ὑπὸ τῶν Κνιδίων παραινοῦντων
μὴ ἐκβιβᾶσαι τοὺς ναύτας, ἀλλ' ὥσπερ εἶχε πλεῖν εὐθύ-
ἐπὶ τὰς τῶν Ἀθηναίων ναῦς εἴκοσιν, ἃς ἔχων Χαρμῖνος
εἰς τῶν ἐκ Σάμου στρατηγῶν, ἐφύλασσε ταύτας τὰς ἐπὶ
καὶ εἴκοσι ναῦς ἐκ τῆς Πελοποννήσου προσπλεύσας, ἐφ'
4 ὥσπερ καὶ ὁ Ἀστυόχος παρέπλει. ἐπύθοντο δὲ οἱ ἐν τῇ
Σάμῳ ἐκ τῆς Μήλου τὸν ἐπίπλουν αὐτῶν, καὶ ἡ φυλακὴ
τῷ Χαρμῖνῳ περὶ τὴν Σύμην καὶ Χάλκην καὶ Ρόδον καὶ
περὶ τὴν Αὐκίαν ἦν· ἥδη γὰρ ἡσθάνετο καὶ ἐν τῇ Καῦνῳ
οὖσας αὐτάς.

42. Ἐπέπλει οὖν ὥσπερ εἶχε πρὸς τὴν Σύμην ὁ Ἀστυ-
όχος πρὶν ἐκπυστος γενέσθαι, εἰ πως περιλάβοι που μετ'
εἴρους τὰς ναῦς. καὶ αὐτῷ ὑστὸς τε καὶ τὰ ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ ξυννέφελα ὄντα πλάνησιν τῶν νεῶν ἐν τῷ σκότει-
2 καὶ ταραχὴν παρέσχευ. καὶ ὅμα τῇ ἔφ, διεσπασμένου τοῦ

ναυτικοῦ, καὶ τοῦ μὲν φανεροῦ ἤδη ὄντος τοῖς Ἀθηναίοις τοῦ εὐωνύμου κέρως, τοῦ δὲ ἄλλου περὶ τὴν νῆσον ἐτι πλανωμένοι, ἐπανάγονται κατὰ τάχος ὁ Χαρμῆνος καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐλάσσοσιν ἢ ταῖς εἴκοσι ναυσί, νομίσαντες ἄσπερ ἐφύλασσον ναῦς τὰς ἀπὸ τῆς Καύνου ταύτας εἶναι. καὶ προσπεσόντες εὐθύς κατέδυσάν τε τρεῖς καὶ κατε-8 τραυμάτισαν ἄλλας, καὶ ἐν τῷ ἔργῳ ἐπεκράτουν, μέχρι οὐ ἐπεφάνησαν αὐτοῖς παρὰ δόξαν αἱ πλείους τῶν νεῶν καὶ πανταχόθεν ἀπεκλήοντο. ἔπειτα δὲ ἐς φυγὴν κατα-4 στάντες ἔξ μὲν ναῦς ἀπολλύασι, ταῖς δὲ λοιπαῖς καταφεύγουσιν ἐς τὴν Τεύτλουςαν νῆσον, ἐντεῦθεν δὲ ἐς Ἀλικαρνασόν. μετὰ δὲ τοῦτο οἱ μὲν Πελοποννήσιοι ἐξ8 Κνίδου κατάρχαντες καὶ ξυμμιγείσων τῶν ἐκ τῆς Καύνου ἑπτὰ καὶ εἴκοσι νεῶν αὐτοῖς ξυμπάσαις πλεύσαντες καὶ τροπαῖον ἐν τῇ Σύμῃ στήσαντες πάλιν ἐς τὴν Κνίδου καθωρμίσαντο.

43. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ταῖς ἐκ τῆς Σάμου ναυσί πάσαις, ὡς ἦσθοντο τὰ τῆς ναυμαχίας, πλεύσαντες ἐς τὴν Σύμην καὶ ἐπὶ μὲν τὸ ἐν τῇ Κνίδῳ ναυτικὸν οὐχ ὀρμήσαντες, οὐδ' ἐκεῖνοι ἐπ' ἐκείνους, λαβόντες δὲ τὰ ἐν τῇ Σύμῃ σκευὴ τῶν νεῶν καὶ Λωρύμοις τοῖς ἐν τῇ ἡπείρῳ προσβαλόντες, ἀπέπλευσαν ἐς τὴν Σάμον.

Ἀπασαὶ δ' ἡδη οὖσαι ἅμα ἐν τῇ Κνίδῳ αἱ τῶν Πελοπον-2 νησίων νῆες ἐπισκευάζοντό τε εἰ τι ἔδει, καὶ πρὸς τὸν Τισσαφέρην (παρεγένετο γάρ) λόγους ἐποιοῦντο οἱ ἑνδεκα ἄνδρες τῶν Λακεδαιμονίων περὶ τε τῶν ἡδη πεπραγμένων, εἰ τι μὴ ἤρρεσκεν αὐτοῖς, καὶ περὶ τοῦ μέλλοντος πολέμου, ὅτῳ τρόπῳ ἄριστα καὶ ξυμφορώτατα ἀμφοτέροις πολεμήσεται. μάλιστα δὲ ὁ Αἰχας ἐνέειπεν τὰ8 ποιούμενα, καὶ τὰς σπονδὰς οὐδετέρας, οὔτε τὰς Λακωνίδεως οὔτε τὰς Θηριμένους, ἔφη καλῶς ξυγκτεῖσθαι, ἅλλὰ δεινὸν εἶναι εἰ χώρας ὅσης βασιλεὺς καὶ οἱ πρόγονοι ἤρ-

ξαν πρότερον, ταύτης καὶ νῦν ἀξιῶσει κρατεῖν· ἐνεῖναι γὰρ καὶ νήσους ἀπάσας πάλιν δουλεύειν καὶ Θισσαλίαν καὶ Λοκροὺς καὶ τὰ μέγρι Βοιωτῶν· καὶ ἀντ' ἐλευθερίας ἂν Μηδικὴν ἀρχὴν τοῖς Ἑλλησι τοὺς Λακεδαιμονίους πε-
 4 ριθεῖναι. ἰσθρας οὖν ἐκέλευε βελτίους σπένδεσθαι, ἢ ταύ-
 ταις γε οὐ χρήσεσθαι, οὐδὲ τῆς τροφῆς ἐπὶ τούτοις δεῖ-
 σθαι οὐδέν. ἀγανακτῶν δὲ ὁ μὲν Τισσαφέρους ἀπεχώ-
 ρησεν ἀπ' αὐτῶν δι' ὀργῆς καὶ ἄπρακτος.

44. Οἱ δ' ἐς τὴν Ῥόδον, ἐπικηροκνευομένων ἀπὸ τῶν
 δυνατωτάτων ἀνδρῶν, τὴν γνώμην εἶχον πλεῖν, ἐλπίζον-
 τες νήσόν τε οὐκ ἀδύνατον καὶ ναυβατῶν πλήθει καὶ
 πεζῷ προσάξεσθαι, καὶ ἅμα ἡγούμενοι αὐτοὶ ἀπὸ τῆς
 ὑπαρχούσης ξυμμαχίας δυνατοὶ ἴσασθαι, Τισσαφέρου
 2 μὴ αἰτοῦντες χρήματα, τρέφειν τὰς ναῦς. πλεύσαντες
 οὖν εὐθὺς ἐν τῷ αὐτῷ χειμῶνι ἐκ τῆς Κνίδου, καὶ προσ-
 βαλόντες Καμείρῳ τῆς Ῥοδίας πρῶτον ναυσὶ τέσσαρσι καὶ
 ἐνευήκοντα, ἐξεφόβησαν μὲν τοὺς πολλοὺς οὐκ εἰδότες
 τὰ πρᾶσσόμενα, καὶ ἔφρευον, ἄλλως τε καὶ ἀτειχίστου
 οὔσης τῆς πόλεως· εἰτα ξυγκαλέσαντες οἱ Λακεδαιμόνιοι
 τούτους τε καὶ τοὺς ἐκ ποῖν δυοῖν πολέοιν, Αἰνίδου καὶ
 Ἰηλυσοῦ, Ῥοδίους ἐπεισαν ἀποστῆναι Ἀθηναίων. καὶ
 3 προσεχώρησε Ῥόδος Πελοποννησίοις. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι
 κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ταῖς ἐκ τῆς Σάμου ναυσὶν αἰσθό-
 μενοι ἐπλευσαν μὲν βουλόμενοι φθάσαι καὶ ἐφάνησαν
 πελάγιοι, ὑστερήσαντες δὲ οὐ πολλῷ τὸ μὲν παραχρημα
 ἀπέπλευσαν ἐς Χάλκην, ἐντεῦθεν δ' ἐς Σάμον, ὑστερον
 δὲ ἐκ τῆς Χάλκης καὶ ἐκ τῆς Κῷ καὶ ἐκ τῆς Σάμου τού-
 4 ἐπίπλους ποιοῦμενοι ἐπὶ τὴν Ῥόδον ἐπολέμουν. οἱ δὲ
 χρήματα μὲν ἐξέλεξαν ἐς δύο καὶ τριάκοντα τάλαντα οἱ
 Πελοποννήσιοι παρὰ τῶν Ῥοδίων, τὰ δ' ἄλλα ἡσύχαζον
 ἡμέρας ὀγδοήκοντα, ἀνελκύσαντες τὰς ναῦς.

45. Ἐν δὲ τούτῳ καὶ ἔτι πρότερον, πρὶν ἐς τὴν Ῥόδον

αὐτοὺς ἀναστῆναι, τάδε ἐπράσσειτο. Ἀλκιβιάδης μετὰ
 τὸν Χαλκιδέως θάνατον καὶ τὴν ἐν Μιλήτῳ μάχην τοῖς
 Πελοποννησίοις ὑποπτος ὢν, καὶ ἀπ' αὐτῶν ἀφικομένης
 ἐπιστολῆς πρὸς Ἀστυόχον ἐκ Λακεδαιμόνος ὥστ' ἀπο-
 κτεῖναι (ἦν γὰρ καὶ τῷ Ἀγιδι ἐχθρὸς καὶ ἄλλως ἄπιστος
 ἐφαίνετο), πρῶτον μὲν ὑποχωρεῖ δέσας παρὰ Τισσα-
 φέρνῃ, ἔπειτα ἐκάκου πρὸς αὐτὸν ὅσον ἐδύνατο μάλιστα
 τῶν Πελοποννησίων τὰ πράγματα, καὶ διδάσκαλος πάν-
 2 των γιγνόμενος τὴν τε μισθοφορὰν ξυνέτεμεν, ἀντὶ
 δραχμῆς Ἀττικῆς ὥστε τριώβολον, καὶ τοῦτο μὴ ξυνεχῶς,
 δίδοσθαι, λέγειν κελεύων τὸν Τισσαφέρνῃ πρὸς αὐτοὺς
 ὡς Ἀθηναῖοι ἐκ πλείονος χρόνου ἐπιστήμονες ὄντες τοῦ
 ναυτικοῦ τριώβολον τοῖς ἑαυτῶν διδόασιν, οὐ τοσοῦτον
 πενία ὅσον ἵνα αὐτῶν μὴ οἱ ναῦται, ἐκ περιουσίας ὑβρί-
 ζοντες, οἱ μὲν τὰ σώματα χεῖρῳ ἔχωσι, θαπανῶντες ἐς
 τοιαῦτα ἀφ' ὧν ἡ ἀσθένεια ξυμβαίνει, οἱ δὲ τὰς ναῦς
 ἀπολείπωσιν οὐχ ὑπολιπόντες ἐς ὁμηρεῖαν τὸν προσ-
 3 φειλόμενον μισθόν· καὶ τοὺς τριηράρχους καὶ τοὺς
 στρατηγούς τῶν πόλεων ἐδίδασκεν ὥστε δόντα χρήματα
 αὐτὸν πείσαι ὥστε ξυγχωρῆσαι ταῦτα ἑαυτῷ, πλὴν τῶν
 Συρακοσίων· τούτων δὲ Ἑρμοκράτης στρατηγὸς ὢν ἠναν-
 4 τιούτο μόνος ὑπὲρ τοῦ πάντος ξυμμαχικοῦ. τὰς τε πόλεις
 δεομένας χρημάτων ἀπῆλασεν, αὐτὸς ἀντιλέγων ὑπὲρ τοῦ
 Τισσαφέρνους ὡς οἱ μὲν Χίοι ἀναίσχυντοι εἶναι, πλου-
 σιώτατοι ὄντες τῶν Ἑλλήνων, ἐπικουρίας δὲ ὅμως σφζό-
 5 μενοι ἀξιοῦσι καὶ τοῖς σώμασι καὶ τοῖς χρήμασι ἄλλους
 ὑπὲρ τῆς ἐκείνων ἐλευθερίας κινδυνεύειν· τὰς δ' ἄλλας
 πόλεις ἔφη ἀδικεῖν, αἱ ἐς Ἀθηναίους πρότερον ἢ ἀπο-
 6 στήναι ἀνῆλθον, εἰ μὴ καὶ νῦν τοσαῦτα καὶ ἔτι πλείω
 ὑπὲρ σφῶν αὐτῶν ἐθελήσουσιν ἐσφέρειν. τὸν τε Τισ-
 7 σαφέρνῃ ἀπέφαινε νῦν μὲν, τοῖς ἰδίους χρήμασι πολε-
 μούντα, εἰκότως φειδόμενον, ἦν δέ ποτε τροφή καταβῆ

παρὰ βασιλέως, ἐντελῇ αὐτοῖς ἀποδώσειν τὸν μισθὸν καὶ τὰς πόλεις τὰ εἰκότα ὠφελήσειν.

46. Παρήνει δὲ καὶ τῷ Τισσαφέρνει μὴ ἄγαν ἐπειγέσθαι διαλύσαι τὸν πόλεμον, μηδὲ βουλευθῆναι κομίσαντα ἢ ναῦς Φοινίσσας ὥσπερ παρεσκευάξεται ἢ Ἑλλησι πλείοσι μισθὸν πορίζοντα τοῖς αὐτοῖς τῆς τε γῆς καὶ τῆς θαλάσσης τὸ κράτος δοῦναι, ἔχειν δ' ἄμφοτέρους ἂν δίχα τὴν ἀρχήν, καὶ βασιλεῖ ἐξεῖναι αἰεὶ ἐπὶ τοὺς αὐτοῦ λυπη-
 2 ροὺς τοὺς ἑτέρους ἐπάγειν. γενομένης δ' ἂν καθ' ἐν τῇ ἐς γῆν καὶ θαλάσσαν ἀρχῆς, ἀπορεῖν ἂν αὐτὸν οἷς τοὺς κρατοῦντας ξυγκатаιρήσει, ἣν μὴ αὐτὸς βούληται με-
 γάλῃ δαπάνῃ καὶ κινδύνῳ ἀναστάς ποτε διαγωνίσασθαι. εὐτελέστερα δὲ τὰδ' εἶναι, βραχεὶ μορίῳ τῆς δαπάνης καὶ ἅμα μετὰ τῆς ἑαυτοῦ ἀσφαλείας αὐτοὺς περὶ ἑαυτοῦς
 3 τοὺς Ἕλληνας κατατρίψαι. ἐπιτηδειοτέρους τε ἔφη τοὺς Ἀθηναίους εἶναι κοινωνοὺς αὐτῷ τῆς ἀρχῆς· ἥσσαν γάρ τῶν κατὰ γῆν ἐφίεσθαι, τὸν λόγον τε ξυμφορώτατον καὶ τὸ ἔργον ἔχοντας πολεμεῖν. τοὺς μὲν γὰρ ξυγκатаδου-
 λοῦν ἂν σφίσι τε αὐτοῖς τὸ τῆς θαλάσσης μέρος καὶ ἐκείνῳ ὅσοι ἐν τῇ βασιλείῳ Ἕλληνες οἰκοῦσι, τοὺς δὲ τούναντίον ἐλευθερώσοντας ἤκειν. καὶ οὐκ εἰκὸς εἶναι Λακεδαιμονίους ἀπὸ μὲν σφῶν τῶν Ἑλλήνων ἐλευθε-
 4 ροῦν νῦν τοὺς Ἕλληνας, ἀπὸ δ' ἐκείνων τῶν βαρβάρων, ἣν μὴ ποτε αὐτοὺς μὴ ἐξέλωσι, μὴ ἐλευθερώσαι. τρίβειν οὖν ἐκέλευε πρῶτον ἄμφοτέρους, καὶ ἀποτεμώμενον ὥς μέγιστα ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων ἔπειτ' ἤδη τοὺς Πελοποννη-
 5 σίους ἀπαλλάξαι ἐκ τῆς χώρας. καὶ διανοεῖτο τὸ πλέον οὕτως ὁ Τισσαφέρνης, ὅσα γε ἀπὸ τῶν ποιουμένων ἦν εἰκάσαι. τῷ γὰρ Ἀλκιβιάδῃ διὰ ταῦτα, ὥς εὖ περὶ τούτων παραινοῦντι, προσθεὶς ἑαυτὸν ἐς πίστιν τὴν τε τρο-
 φὴν κακῶς ἐπόριξε τοῖς Πελοποννησίοις καὶ ναυμαχεῖν οὐκ εἶα, ἀλλὰ καὶ τὰς Φοινίσσας φάσκων ναῦς ἤξειν καὶ

ἐκ περιόντος ἀγωνισθῆναι ἐφθειρε τὰ πράγματα, καὶ τὴν ἁκμὴν τοῦ ναυτικοῦ αὐτῶν ἀφείλετο, γενομένην καὶ πάννυ ἰσχυράν, τὰ τε ἄλλα καταφανέστερον ἢ ὥστε λανθάνειν οὐ προθύμως ξυνεπολέμει.

47. Ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης ταῦτα ἅμα μὲν τῷ Τισσαφέρνῃ καὶ βασιλεῖ, ὧν παρ' ἐκείνοις, ἄριστα εἶναι νομίζων παρήνει, ἅμα δὲ τὴν ἑαυτοῦ κἀδοδὸν εἰς τὴν πατρίδα ἐπιθεραπεύων, εἰδώς, εἰ μὴ διαφθερεῖ αὐτήν, ὅτι ἔσται ποτὲ αὐτῷ πείσαντι κατελθεῖν· πείσαι δ' αὖν ἐνόμιζε μάλιστα ἐκ τοῦ τοιούτου, εἰ Τισσαφέρνῃς φαίνοιτο αὐτῷ ἐπιτήδειος ὢν· ὅπερ καὶ ἐγένετο. ἐπειδὴ γὰρ ἦσθοντο² αὐτὸν ἰσχύοντα παρ' αὐτῷ οἱ ἐν τῇ Σάμῳ Ἀθηναίων στρατιῶται, τὰ μὲν καὶ Ἀλκιβιάδου προσπέμψαντος λόγους εἰς τοὺς δυνατωτάτους αὐτῶν ἀνδρας ὥστε μνησθῆναι περὶ αὐτοῦ εἰς τοὺς βελτίστους τῶν ἀνθρώπων ὅτι ἐπ' ὀλιγαρχίᾳ βούλεται καὶ οὐ ποινηρίᾳ οὐδὲ δημοκρατίᾳ τῇ ἑαυτὸν ἐκβαλοῦσθι κατελθὼν καὶ παρασχῶν Τισσαφέρνῃ φίλον αὐτοῖς ξυμπολιτεύειν, τὸ δὲ πλεόν καὶ ἀπὸ σφῶν αὐτῶν οἱ ἐν τῇ Σάμῳ τριήραρχοί τε τῶν Ἀθηναίων καὶ δυνατώτατοι ὥρμηοντο εἰς τὸ καταλῦσαι τὴν δημοκρατίαν.

48. Καὶ ἐκινήθη πρότερον ἐν τῷ στρατοπέδῳ τοῦτο, καὶ εἰς τὴν πόλιν ἐντεῦθεν ὕστερον ἦλθε. τῷ τε Ἀλκιβιάδῃ διαβάντες τινὲς ἐκ τῆς Σάμου εἰς λόγους ἦλθον, καὶ ὑποτείνοντος αὐτοῦ Τισσαφέρνῃ μὲν πρῶτον, ἐπειτα δὲ καὶ βασιλέα φίλον ποιήσιν, εἰ μὴ δημοκρατοῖντο (οὕτω γὰρ αὖν πιστεῦσαι μᾶλλον βασιλέα), πολλὰς ἐλπίδας εἶχον αὐτοῖς ὅτι ἑαυτοῖς οἱ δυνατοὶ τῶν πολιτῶν τὰ πράγματα, οἵπερ καὶ τάλαιπωροῦνται μάλιστα, εἰς αὐτοὺς περιποιήσιν καὶ τῶν πολεμίων ἐπικρατήσιν. εἰς τε τὴν² Σάμον ἐλθόντες ξυνίστασάν τε τῶν ἀνθρώπων τοὺς ἐπιτηδείους εἰς ξυνωμοσίαν καὶ εἰς τοὺς πολλοὺς φανερώς

ἔλεγον ὅτι βασιλεὺς σφίσι φίλος ἔσοιτο καὶ χρήματα παρ-
 ἔξοι Ἀλκιβιάδου τε κατελθόντος καὶ μὴ δημοκρατον
 3 μένων. καὶ ὁ μὲν ὄχλος, εἰ καὶ τι παραντίκα ἤχθετο τοῖς
 πρασσομένοις, διὰ τὸ εὐπορον τῆς ἐλπίδος τοῦ παρὰ βα-
 σιλέως μισθοῦ ἡσυχάζεν· οἱ δὲ ξυνιστάντες τὴν ὀλιγαρ-
 χίαν, ἐπειδὴ τῷ πλήθει ἐκοίνωσαν, αὐτοῖς καὶ σφίσι
 4 αὐτοῖς καὶ τοῦ ἐταιρικοῦ τῷ πλεονί τὸ ἀπὸ τοῦ Ἀλκιβιά-
 δου ἐσκόπουν. καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις ἐφαίνετο εὐπορα καὶ
 πιστά, Φρυνίχῳ δὲ στρατηγῷ ἔτι ὄντι οὐδὲν ἤρεσκεν,
 ἀλλ' ὅ τε Ἀλκιβιάδης, ὅπερ καὶ ἦν, οὐδὲν μᾶλλον ὀλε-
 γαρχίας ἢ δημοκρατίας δεῖσθαι ἐδόκει αὐτῷ, οὐδ' ἄλλο
 τι σκοπεῖσθαι ἢ ὅτι τρόπῳ ἐκ τοῦ παρόντος κόσμου τῇ
 πόλιν μεταστήσας ὑπὸ τῶν ἐταίρων παρακληθεὶς κάττεισι
 σφίσι δὲ περιοπτεῖν εἶναι τοῦτο μάλιστα ὅπως μὴ στα-
 σιάσῃ· βασιλεὺς τε οὐκ εὐπορον εἶναι καὶ Πελοπον-
 νησίων ἤδη ὁμοίως ἐν τῇ θαλάσῃ ὄντων καὶ πόλεις
 ἐχόντων ἐν τῇ αὐτοῦ ἀρχῇ οὐ τὰς ἐλαχίστας, Ἀθηναίους
 προσθίμενον, οἷς οὐ πιστεύει, πράγματα ἔχειν, ἐξὸν Πε-
 λοποννησίους, ὅφ' ἂν οὐδὲν πω κακὸν πέπονθε, φίλους
 5 ποιήσασθαι. τὰς τε ξυμμαχίδας πόλεις, αἷς ὑποσχέσεσθαι
 δὴ σφῶς ὀλιγαρχίαν, ὅτι δὴ καὶ αὐτοὶ οὐ δημοκρατήσου-
 νται, εὖ εἰδέναι ἔφη ὅτι οὐδὲν μᾶλλον σφίσι οὐδ' αἰ-
 ἀφεστηκυῖαι προσχωρήσονται οὐδ' αἰ ὑπάρχουσαι βε-
 βαιότεραι ἔσονται· οὐ γὰρ βουλήσεσθαι αὐτοὺς μετ'
 ὀλιγαρχίας ἢ δημοκρατίας δουλεύειν μᾶλλον ἢ μετ'
 6 ὁποτέρου ἂν τύχωσι τούτων ἐλευθέρους εἶναι· τοὺς τε
 καλοὺς καγαθοὺς ὀνομαζομένους οὐκ ἐλάσσων αὐτοὺς
 νομίζειν σφίσι πράγματα παρέξειν τοῦ δήμου, ποριστὰς
 ὄντας καὶ ἐσηγητὰς τῶν κακῶν τῷ δήμῳ, ἐξ ὧν τὰ πλείω
 αὐτοὺς ὠφελεῖσθαι· καὶ τὸ μὲν ἐπ' ἐκείνοις εἶναι καὶ
 ἄκριτοι ἂν καὶ βιαιότερον ἀποθνήσκαι, τὸν δὲ δῆμον
 7 σφῶν τε καταφυγὴν εἶναι καὶ ἐκείνων σωφρονιστὴν, καὶ

ταῦτα παρ' αὐτῶν τῶν ἔργων ἐπισταμένας τὰς πόλεις
σαφῶς αὐτοὺς εἰδέναι ὅτι οὕτω νομίζουσιν. οὐκ οὖν ἐα-
τῷ γε τῶν ἀπὸ Ἀλκιβιάδου καὶ ἐν τῷ παρόντι πρασσο-
μένων ἀρέσκειν οὐδέν.

49. Οἱ δὲ ξυλλεγόντες τῶν ἐν τῇ ξυνωμοσίᾳ, ὥσπερ
καὶ τὸ πρῶτον αὐτοῖς ἐδόκει, τὰ τε παρόντα ἐδέχοντο
καὶ ἐς τὰς Ἀθήνας πρέσβεις Πείσανδρον καὶ ἄλλους
παρεσκευάζοντο πέμπειν, ὅπως περὶ τε τῆς τοῦ Ἀλκι-
βιάδου καθόδου πράττοιεν καὶ τῆς τοῦ ἐκεῖ δήμου κα-
ταλύσεως καὶ τὸν Τισσαφέρην φίλον τοῖς Ἀθηναίοις
ποιήσειαν.

50. Γινούσ δὲ ὁ Φρύνιχος ὅτι ἔσονται περὶ τῆς τοῦ
Ἀλκιβιάδου καθόδου λόγος καὶ ὅτι Ἀθηναῖοι ἐνδεξονται
αὐτήν, δέσας πρὸς τὴν ἐναντίωσιν τῶν ὑφ' αὐτοῦ
λεχθέντων μὴ, ἣν κατέλθῃ, ὥς κωλυτὴν ὄντα κακῶς
δρᾷ, τρέπεται ἐπὶ τοιόνδε τι. πέμπει ὥς τὸν Ἀστυόχον²
τὸν Λακεδαιμονίων νάυαρχον, ἔτι ὄντα τότε περὶ τὴν
Μίλητον, κρύφα ἐπιστείλας ὅτι Ἀλκιβιάδης αὐτῶν τὰ
πράγματα φθείρει Τισσαφέρην Ἀθηναίοις φίλον ποιῶν,
καὶ τὰλλα σαφῶς ἐγγράψας· ξυγγνώμην δὲ εἶναι ἑαυτῷ
περὶ ἀνδρὸς πολεμίου καὶ μετὰ τοῦ τῆς πόλεως ἀξυμφό-
ρου κακόν τι βουλεύειν. ὁ δὲ Ἀστυόχος τὸν μὲν Ἀλκι-³
βιάδην, ἄλλως τε καὶ οὐκέτι ὁμοίως ἐς χεῖρας ἴοντα,
οὐδὲ διανοεῖτο τιμωρεῖσθαι, ἀνελθὼν δὲ παρ' αὐτὸν ἐς
Μαγνησίαν καὶ παρὰ Τισσαφέρην ἅμα λέγει τε αὐτοῖς
τὰ ἐπισταλέντα ἐκ τῆς Σάμου καὶ γίννεται αὐτοὺς μηνυ-
τῆς, προσέθηκέ τε, ὥς ἐλέγετο, ἐπὶ ἰδίῳ κέρδει Τισ-
σαφέρνῃ ἑαυτὸν καὶ περὶ τούτων καὶ περὶ τῶν ἄλλων
κοινοῦσθαι· διόπειρ καὶ τῆς μισθοφορᾶς οὐκ ἐντελοῦς
οὔσης μαλακωτέως ἀνθήπτετο. ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης εὐ-⁴
θὺς πέμπει κατὰ Φρυνίχου γράμματα ἐς τὴν Σάμον
πρὸς τοὺς ἐν τέλει ὄντας οἷα δίδρακε, καὶ ἀξιῶν αὐτὸν

ἡ ἀποθνήσκειν. θορυβούμενος δὲ ὁ Φρύνιχος καὶ πάντων ἐν τῷ μεγίστῳ κινδύνῳ ὦν διὰ τὸ μήνυμα ἀποστέλλει αὐτοῖς πρὸς τὸν Ἀστυόχον, τὰ τε πρότερα μεμφόμενος ὅτι οὐ καλῶς ἐκρύβθη, καὶ νῦν ὅτι ὅλον τὸ στρατεύμα τὸ τῶν Ἀθηναίων ἑτοῖμος εἴη τὸ ἐν τῇ Σάμῳ παρασχεῖν αὐτοῖς διαφθεῖραι, γράψας καθ' ἑκάστα, ἀτειχίστου οὐσης Σάμου ὃ ἂν τρόπῳ αὐτὰ πράξειε, καὶ ὅτι ἀνεπίφθονόν οἱ ἤδη εἴη περὶ τῆς ψυχῆς δι' ἐκείνους κινδυνεύοντι καὶ τοῦτο καὶ ἄλλο πᾶν δοῦναι μᾶλλον ἢ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτὸν διαφθαῖναι. ὁ δὲ Ἀστυόχος μηνύει καὶ ταῦτα τῷ Ἀλκιβιάδῃ.

51. Καὶ ὥς προήσθετο αὐτὸν ὁ Φρύνιχος ἀδικοῦντα καὶ ὅσον οὐ παροῦσαν ἀπὸ τοῦ Ἀλκιβιάδου περὶ τούτῳ ἐπιστολὴν, αὐτὸς προφθάσας τῷ στρατεύματι ἐξάγγελος γίνεται ὥς οἱ πολέμιοι μέλλουσιν, ἀτειχίστου οὐσης τῆς Σάμου καὶ ἅμα τῶν νεῶν οὐ πασῶν ἔνδον ὁρμουσῶν ἐπιθήσεσθαι τῷ στρατοπέδῳ, καὶ ταῦτα σαφῶς πεπυσμένος εἴη, καὶ χρῆναι τειχίζειν τε Σάμον ὥς τάχιστα καὶ τὰλλα ἐν φυλακῇ ἔχειν. ἐστρατήγει δὲ καὶ κύριος ἦν αὐτὸς πράσσειν ταῦτα. καὶ οἱ μὲν τὸν τειχισμόν τε παρεσκευάζοντο καὶ ἐκ τοῦ τοιούτου, καὶ ὥς μέλλουσαι Σάμος θᾶσσον ἐτειχίσθη· αἱ δὲ παρὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου ἐπιστολαὶ οὐ πολὺ ὕστερον ἤκον ὅτι προδίδοται τε τὸ στρατεύμα ὑπὸ Φρυνίχου καὶ οἱ πολέμιοι μέλλουσιν ἐπιθήσεσθαι. δούξας δὲ ὁ Ἀλκιβιάδης οὐ πιστὸς εἶναι, ἀλλὰ τὰ ἀπὸ τῶν πολεμίων προειδῶς τῷ Φρυνίχῳ ὥς ξυνεῖναι ὅτι κατ' ἐχθρὰν ἀνατιθέναι, οὐδὲν ἐβλαψεν αὐτόν, ἀλλὰ καὶ ξυνεμαρτύρησε μᾶλλον ταῦτ' ἐσαγγείλας.

52. Μετὰ δὲ τοῦτο Ἀλκιβιάδης μὲν Τισσαφέρην παρεσκευάζει καὶ ἀνέπειθεν ὅπως φίλος ἐστὶ τοῖς Ἀθηναίοις, δεδιότα μὲν τοὺς Πελοποννησίους, ὅτι πλείους ναοὶ τῶν Ἀθηναίων παρῆσαν, βουλούμενον δὲ ὅμως, εἰ

δύναιτό πως, πεισθῆναι, ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ τὴν ἐν τῇ Κνίδῳ διαφορὰν περὶ τῶν Θηριμένων σπονδῶν ἤσθετο τῶν Πελοποννησίων (ἤδη γὰρ κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ἐν τῇ Ρόδῳ ὄντων αὐτῶν ἐγεγένητο), ἐν ᾗ τὸν τοῦ Ἀλκιβιάδου λόγον πρότερον εἰρημένον περὶ τοῦ ἐλευθεροῦν τοὺς Λακεδαιμονίους τὰς ἀπάσας πόλεις ἐπηλήθευσεν ὁ Αἰχας, οὐ φάσκων ἀνεκτὸν εἶναι ξυγκείσθαι κρατεῖν βασιλεῦ τῶν πόλεων, ὧν ποτε καὶ πρότερον ἢ αὐτὸς ἢ οἱ πατέρες ἦρχον. καὶ ὁ μὲν Ἀλκιβιάδης, ὅτε περὶ μεγάλων ἀγωνιζόμενος, προθύμως τὸν Τισσαφέρην θεραπεύων προσέκειτο.

53. Οἱ δὲ μετὰ τοῦ Πεισάνδρου πρέσβεις τῶν Ἀθηναίων ἀποσταλέντες ἐκ τῆς Σάμου, ἀφικόμενοι εἰς τὰς Ἀθήνας, λόγους ἐποιοῦντο ἐν τῷ δήμῳ κεφαλαιοῦντες ἐκ πολλῶν, μάλιστα δὲ ὡς ἐξείη αὐτοῖς Ἀλκιβιάδην καταγαροῦσι καὶ μὴ τὸν αὐτὸν τρόπον δημοκρατουμένους βασιλεῦ τε ξύμμαχον ἔχειν καὶ Πελοποννησίων περιγεμισθαι. ἀντιλεγόντων δὲ πολλῶν καὶ ἄλλων περὶ τῆς δημοκρατίας καὶ τῶν Ἀλκιβιάδου ὅμα ἐχθρῶν διαβοώντων ὡς δεινὸν εἶη εἰ τοὺς νόμους βιασάμενος κάτεισι, καὶ Εὐμόλπιδων καὶ Κηρύκων περὶ τῶν μυστικῶν, δι' ἃ περ ἔφυγε, μαρτυρομένων καὶ ἐπιθειαζόντων μὴ κατάγειν, ὁ Πείσανδρος παρελθὼν πρὸς πολλὴν ἀντιλογίαν καὶ σχετλιασμὸν ἠρώτα ἕνα ἕκαστον παρὰ τῶν ἀντιλεγοντῶν, εἰ τίνα ἐλπίδα ἔχει σωτηρίας τῇ πόλει, Πελοποννησίων ναῦς τε οὐκ ἐλάσσους σφῶν ἐν τῇ θαλάσῃ ἀντιπρόφρους ἐχόντων καὶ πόλεις ξυμμαχίδας πλείους, βασιλέως τε αὐτοῖς καὶ Τισσαφέρους χρήματα παρεχόντων, σφίσι τε οὐκέτι ὄντων, εἰ μὴ τις πείσει βασιλεῦ μεταστῆναι παρὰ σφῶν. ὁπότε δὲ μὴ φαίεν ἐρωτώμενοι, ὅτι ταῦτα δὴ σαφῶς ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι „Τοῦτο τοίνυν οὐκ ἔστιν ἡμῖν γενέσθαι, εἰ μὴ πολιτεύσομέν τε σωφρο-

νέστερον καὶ ἐς ὀλίγους μᾶλλον τὰς ἀρχὰς ποιήσομεν·
 ἵνα πιστεύῃ ἡμῖν βασιλεύς, καὶ μὴ περὶ πολιτείας τὸ
 πλεῖον βουλευόμεν ἐν τῷ παρόντι ἢ περὶ σωτηρίας
 (ὑστερον γὰρ ἐξέσται ἡμῖν καὶ μεταθέσθαι, ἢν μὴ τι
 ἀρέσκη), Ἀλκιβιάδην τε κατὰξομεν, ὃς μόνος τῶν νῦν
 οἷός τε τοῦτο κατεργάσασθαι.“

54. Ὁ δὲ δῆμος τὸ μὲν πρῶτον ἀκούων χαλεπῶς
 ἔφερε τὸ περὶ τῆς ὀλιγαρχίας· σαφῶς δὲ διδασκόμενος
 ὑπὸ τοῦ Πεισάνδρου μὴ εἶναι ἄλλην σωτηρίαν, δείσας
 2 καὶ ἅμα ἐπελπίζων ὥς καὶ μεταβαλεῖται, ἐνέδωκε. καὶ
 ἐψηφίσαντο πλεύσαντα τὸν Πεισάνδρον καὶ δέκα ἄνδρας
 μετ' αὐτοῦ πράσσειν ὅπῃ ἂν αὐτοῖς δοκοῖ ἄριστα· ἐξεί-
 3 τὰ τε πρὸς τὸν Τισσαφέρην καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην. ἅμα
 τε διαβαλόντος καὶ Φρύνιχον τοῦ Πεισάνδρου παρέλ-
 σεν ὁ δῆμος τῆς ἀρχῆς καὶ τὸν ξυνάρχοντα Σκιρωνίδην
 ἀντέπεμψαν δὲ στρατηγοὺς ἐπὶ τὰς ναῦς Διομέδοντα καὶ
 Λέοντα. τὸν δὲ Φρύνιχον ὁ Πεισάνδρος φάσκων Ἰασσον
 προδοῦναι καὶ Ἀμόργην διέβαλεν, οὐ νομίζων ἐπιτήδειον
 4 εἶναι τοῖς πρὸς τὸν Ἀλκιβιάδην πρασσομένοις. καὶ ὁ μὲν
 Πεισάνδρος τὰς τε ξυνωμοσίας, αἵπερ ἐτύγγανον πρότε-
 ρον ἐν τῇ πόλει οὔσαι ἐπὶ δίκαις καὶ ἀρχαῖς, ἀπάσαις
 ἐπελθὼν καὶ παρακελευσάμενος ὅπως ξυστραφέντες καὶ
 κοινῇ βουλευσάμενοι καταλύσουσι τὸν δῆμον, καὶ τὰλλε
 παρασκευάσας ἐπὶ τοῖς παροῦσιν ὥστε μηκέτι διαμείλλε-
 σθαι, αὐτὸς μετὰ τῶν δέκα ἄνδρων τὸν πλοῦν ὥς τοῦ
 Τισσαφέρην ποιεῖται.

55. Ὁ δὲ Λέων καὶ Διομέδων ἐν τῷ αὐτῷ χειμῶνι
 ἀφικόμενοι ἤδη ἐπὶ τὰς τῶν Ἀθηναίων ναῦς ἐπίπλουν τῇ
 Ῥόδῳ ἐποιήσαντο. καὶ τὰς μὲν ναῦς καταλαμβάνουσι
 ἀνελκυσμένας τῶν Πελοποννησίων, ἐς δὲ τὴν γῆν ἀπό-
 βασίν τινα ποιησάμενοι καὶ τοὺς προσβοηθήσαντας Ῥο-
 δίων νικήσαντες μάχῃ ἀπεχώρησαν ἐς τὴν Χάλκην, καὶ

τὸν πόλεμον ἐντεῦθεν μᾶλλον ἢ ἐκ τῆς Κω ἐποιοῦντο·
εὐφυλακτότερα γὰρ αὐτοῖς ἐγίνετο, εἰ ποὶ ἀπαίροι το
τῶν Πελοποννησίων ναυτικόν.

Ἦλθε δ' ἐς τὴν Ῥόδον καὶ Ξενοφαντίδας Λάκων πα-
ρὰ Πεδάριτου ἐκ Χίου, λέγων ὅτι τὸ τεῖχος τῶν Ἀθη-
ναίων ἤδη ἐπιτετέλεσται, καὶ εἰ μὴ βοηθήσουσι πάσαις
ταῖς ναυσίν, ἀπολείται τὰ ἐν Χίῳ πράγματα. οἱ δὲ διε-
νοοῦντο βοηθήσειν. ἐν τούτῳ δὲ ὁ Πεδάριτος αὐτὸς τε 3
καὶ τὸ περὶ αὐτὸν ἐπικουρικὸν ἔχων καὶ τοὺς Χίους παν-
στρατιᾷ προσβαλὼν τῶν Ἀθηναίων τῷ περὶ τὰς ναῦς
ἐρύματι αἰρεῖ τέ τι αὐτοῦ καὶ νεῶν τινων ἀνελκυσμένων
ἐκράτησεν· ἐπεκβοηθησάντων δὲ τῶν Ἀθηναίων καὶ
τρεψαμένων τοὺς Χίους πρώτους νικᾶται καὶ τὸ ἄλλο τὸ
περὶ τὸν Πεδάριτον, καὶ αὐτὸς ἀποδυνήσκει καὶ τῶν Χίων
πολλοὶ καὶ ὄπλα ἐλήφθη πολλά.

56. Μετὰ δὲ ταῦτα οἱ μὲν Χῖοι ἐκ τε γῆς καὶ θαλάσ-
σης ἔτι μᾶλλον ἢ πρότερον ἐπολιορκοῦντο καὶ ὁ λιμὸς
αὐτόθι ἦν μέγας· οἱ δὲ περὶ τὸν Πείσανδρον Ἀθηναίων
πρίσβεις ἀφικόμενοι ὥς τὸν Τισσαφέρην λόγους ποι-
οῦνται περὶ τῆς ὁμολογίας. Ἀλκιβιάδης δέ (οὐ γὰρ αὐτῷ 2
πάνυ τὰ ἀπὸ Τισσαφέρους βέβαια ἦν, φοβουμένου τοὺς
Πελοποννησίους μᾶλλον καὶ ἔτι βουλομένου, καθάπερ
καὶ ὑπ' ἐκείνου ἐδιδάσκετο, τρίβειν ἀμφοτέροους) τρέπε-
ται ἐπὶ τοιούτῳ εἶδος ὥστε τὸν Τισσαφέρην ὥς μέγιστα
αἰτοῦντα παρὰ τῶν Ἀθηναίων μὴ ξυμβῆναι, δοκεῖ δέ μοι 3
καὶ ὁ Τισσαφέρης τὸ αὐτὸ βουλευθῆναι, αὐτὸς μὲν διὰ
τὸ δέος, ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης, ἐπειδὴ ἐώρα ἐκείνον καὶ ὥς
οὐ ξυμβησέοντα, δοκεῖν τοῖς Ἀθηναίοις ἐβούλετο μὴ
ἀδύνατος εἶναι πείσαι, ἀλλ' ὥς πεπεισμένῳ Τισσαφέρει
καὶ βουλομένῳ προσχωρῆσαι τοὺς Ἀθηναίους μὴ ἱκανά
διδόναι. ἥτει γὰρ τοσαῦτα ὑπερβάλλων ὁ Ἀλκιβιάδης, 4
λέγων αὐτὸς ὑπὲρ παρόντος Τισσαφέρους, ὥστε τὸ τῶν

Ἀθηναίων, καίπερ ἐπὶ πολὺ ὅ τι αἰτοίη ξυγχωρούντων, ὅμως αἰτίου γενέσθαι. Ἰωνίαν τε γὰρ πᾶσαν ἡξίου δίδοσθαι καὶ αὐτὸς νήσους τε τὰς ἐπικειμένας καὶ ἄλλα, οἷς οὐκ ἐναντιούμενων τῶν Ἀθηναίων τέλος ἐν τῇ τρίτῃ ἡδὴ ξυνόδῳ, δέσας μὴ πάνυ φωραθῇ ἀδύνατος ὢν, ναυὶς ἡξίου εἶναι βασιλέα ποιέσθαι καὶ παραπλεῖν τὴν ἑαυτοῦ βρῆν ὅπῃ ἂν καὶ ὅσαις ἂν βούληται. ἐνταῦθα δὲ οὐκέτι τι ἄλλ' ἀπορα νομίσαντες οἱ Ἀθηναῖοι καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀλκιβιάδου ἐξηπατήσθαι, δι' ὀργῆς ἀπελθόντες κομίζονται ἐς τὴν Σάμον.

57. Τισσαφέρνης δὲ εὐθύς μετὰ ταῦτα καὶ ἐν τῷ αὐτῷ χειμῶνι παρέρχεται ἐς τὴν Καῦνον, βουλόμενος τοὺς Πελοποννησίους πάλιν τε κομίσαι ἐς τὴν Μίλητον καὶ ξυνθῆκας εἶναι ἄλλας ποιησάμενος, ἃς ἂν δύνηται τροφήν τε παρέχειν καὶ μὴ παντάπασιν ἐκπεπολεμῶσθαι, δεδιὼς μὴ, ἣν ἀπορῶσι πολλαῖς ναυσὶ τῆς τροφῆς, ἢ τοῖς Ἀθηναίοις ἀναγκασθέντες ναυμαχεῖν ἡσσηθῶσιν ἢ κενωθεῖσιν τῶν νεῶν ἄνευ ἑαυτοῦ γένηται τοῖς Ἀθηναίοις ἢ βούλονται. εἶτι δὲ ἐφοβεῖτο μάλιστα μὴ τῆς τροφῆς ζητήσῃ πορθήσῃ τὴν ἡπειρον. πάντων οὖν τούτων λογισμῷ καὶ προνοίᾳ, ὥσπερ ἐβούλετο ἐπανισοῦν τοὺς Ἕλληνας πρὸς ἀλλήλους, μεταπεμφάμενος οὖν τοὺς Πελοποννησίους τροφήν τε αὐτοῖς δίδωσι καὶ σπονδὰς τρίτας τάσδε σπένδεται.

58. „Τρίτῳ καὶ δεκάτῳ εἶτι Λαγείου βασιλεύοντος, ἐφορεύοντος δὲ Ἀλεξιππίδα ἐν Λακεδαιμόνι, ξυνθῆκαι ἐγένοντο ἐν Μαιάνδρου πεδίῳ Λακεδαιμονίων καὶ τῶν ξυμμάχων πρὸς Τισσαφέρνη καὶ Ἱεραμένη καὶ τὸν Φαρνάκου παῖδας περὶ τῶν βασιλέως πραγμάτων καὶ Λακεδαιμονίων καὶ τῶν ξυμμάχων. χώραν τὴν βασιλείᾳ ὄση τῆς Ἀσίας ἐστί, βασιλέως εἶναι· καὶ περὶ τῆς χώρας αὐτοῦ βουλευέτω βασιλεὺς ὅπως βούλεται. Λακε-

δαιμονίους δὲ καὶ τοὺς ξυμμάχους μὴ ἰέναι ἐπὶ χώραν τὴν βασιλέως ἐπὶ κακῷ μηδενί, μηδὲ βασιλέα ἐπὶ τὴν Λακεδαιμονίων χώραν μηδὲ τῶν ξυμμάχων ἐπὶ κακῷ μηδενί. ἣν δὲ τις Λακεδαιμονίων ἢ τῶν ξυμμάχων ἐπὶ κακῷ ἦν ἐπὶ τὴν βασιλέως χώραν, Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους κωλύειν· καὶ ἣν τις ἐκ τῆς βασιλέως ἦν ἐπὶ κακῷ ἐπὶ Λακεδαιμονίους ἢ τοὺς ξυμμάχους, βασιλεὺς κωλύειν. τροφὴν δὲ ταῖς ναυσὶ ταῖς νῦν παρούσαις Τισσαφέρου παρῆχειν κατὰ τὰ ξυγκείμενα μέχρι ἂν αἱ νῆες αἱ βασιλέως ἔλθωσι· Λακεδαιμονίους δὲ καὶ τοὺς ξυμμάχους, ἔπειν αἱ βασιλέως νῆες ἀφίκωνται, τὰς ἑαυτῶν ναῦς ἣν βούλωνται τρέφειν, ἐφ' ἑαυτοῖς εἶναι. ἣν δὲ παρὰ Τισσαφέρους λαμβάνειν ἐθέλωσι τὴν τροφὴν, Τισσαφέρου παρῆχειν, Λακεδαιμονίους δὲ καὶ τοὺς ξυμμάχους τελευτῶντος τοῦ πολέμου τὰ χρήματα Τισσαφέρου ἀποδοῦναι ὅποσα ἂν λάβωσιν. ἔπειν δὲ αἱ βασιλέως νῆες ἀφίκωνται, αἱ τε Λακεδαιμονίων νῆες καὶ αἱ τῶν ξυμμάχων καὶ αἱ βασιλέως κοινῇ τὸν πόλεμον πολεμοῦντων καθ' ὃ τι ἂν Τισσαφέρου δοκῇ καὶ Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις. ἣν δὲ καταλύειν βούλωνται πρὸς Ἀθηναίους, ἐν ὁμοίῳ καταλύεσθαι.

59. Αἱ μὲν σπονδαὶ αὗται ἐγένοντο, καὶ μετὰ ταῦτα παρεσκευάζετο Τισσαφέρου τὰς τε Φοινίσσας ναῦς ἄξων, ὥσπερ εἰρητο, καὶ τὰλλα ὅσαπερ ὑπέσχετο, καὶ ἐβούλετο παρασκευαζόμενος γοῦν δηλὸς εἶναι.

60. Βοιωτοὶ δὲ τελευτῶντος ἤδη τοῦ χειμῶνος Ὁρωπὸν εἰλον προδοσίᾳ Ἀθηναίων ἰμφοροῦντων. ξυνέπραξαν δὲ Ἐρετριέων τε ἄνδρες καὶ αὐτῶν Ὁρωπίων, ἐπιβουλεύοντες ἀπόστασιν τῆς Εὐβοίας· ἐπὶ γὰρ τῇ Ἐρετρίᾳ τὸ χωρίον ὃν ἀδύνατα ἦν Ἀθηναίων ἔχοντων μὴ οὐ μεγάλα βλάπτειν καὶ Ἐρέτριαν καὶ τὴν ἄλλην Εὐβοίαν, ἔχοντες οὖν ἤδη τὸν Ὁρωπὸν ἀφικνοῦνται εἰς Ῥόδον οἱ 2

Ἐρετριῆς, ἐπικαλούμενοι ἐς τὴν Εὐβοίαν τοὺς Πελοποννησίους. οἱ δὲ πρὸς τὴν τῆς Χίου κακουμένης βοήθειαν μᾶλλον ὤρμηντο, καὶ ἄρα ντες πάσαις ταῖς ναυσὶν ἐκ τῆς Ῥόδου ἐπλεον. καὶ γενόμενοι περὶ Τριόπιον καθορῶσι τὰς τῶν Ἀθηναίων ναῦς πελαγίας ἀπὸ τῆς Χάλκης πλεούσας· καὶ ὥς οὐδέτεροι ἀλλήλοις ἐπέπλεον, ἀφικνοῦνται οἱ μὲν ἐς τὴν Σάμον, οἱ δὲ ἐς τὴν Μίλητον, καὶ ἐῷρων οὐκέτι ἄνευ ναυμαχίας οἷόν τε [εἶναι] ἐς τὴν Χίον βοηθήσαι. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα οὗτος, καὶ εἰκοστὸν ἐτοῖ τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψεν.

61. Τοῦ δ' ἐπιγιννομένου θέρους ἅμα τῷ ἡρι εὐθὺς ἀρχομένῳ Δερκυλίδας τε, ἀνὴρ Σπαρτιάτης, στρατιᾷ ἔχων οὐ πολλὴν παρεπέμφθη περὶ ἑφ' Ἑλλησπόντου Ἀβυδὸν ἀποστήσων (εἰσὶ δὲ Μιλησίων ἄποικοι), καὶ οἱ Χίοι, ἐν ὧσφ' αὐτοῖς ὁ Ἀστυόχος ἡπόρει ὅπως βοηθήσῃ ναυμαχῆσαι πιεζόμενοι τῇ πολιορκίᾳ ἠναγκάσθησαν. ἔτυχον δὲ ἔτι ἐν Ῥόδῳ ὄντος Ἀστυόχου ἐκ τῆς Μιλήτου Ἀέοντά τε, ἄνδρα Σπαρτιάτην, ὅς Ἀντισθένει ἐπιβάρη ξυνεξήλθε, τοῦτον κεκομισμένοι μετὰ τὸν Πεδαρίτου θάνατον ἄρχοντα καὶ ναῦς δώδεκα, αἱ ἔτυχον φύλακες Μιλήτου οὖσαι, ὧν ἦσαν Θούριαι πέντε καὶ Συρακούσiai τέσσαρες καὶ μία Ἀναίτις καὶ μία Μιλησία καὶ Ἀέοντος μία. 3 ἐπέξελθόντων δὲ τῶν Χίων πανδημεὶ καὶ καταλαβόντων τι ἐρυμνὸν χωρίον καὶ τῶν νεῶν αὐτοῖς ἅμα ἕξ καὶ τριακόντα ἐπὶ τὰς τῶν Ἀθηναίων δύο καὶ τριακόντα ἀναγαγομένων ἐναυμάχησαν· καὶ καρτερᾶς γενομένης ναυμαχίας οὐκ ἔλασσαν ἔχοντες ἐν τῷ ἔργῳ οἱ Χίοι καὶ οἱ ξυμμαχοὶ (ἦδη γὰρ καὶ ὁπὲ ἦν) ἀνεχώρησαν ἐς τὴν πόλιν.

62. Μετὰ δὲ τοῦτο εὐθὺς τοῦ Δερκυλίδου περὶ τῆς Μιλήτου παρεξελθόντος, Ἀβυδὸς ἐν τῷ Ἑλλησπόντῳ ἀφίσταται πρὸς Δερκυλίδαν καὶ Φαρνάβαζον, καὶ Ἀάμ² 2 φακος δυοῖν ἡμέραιν ὕστερον. Στρομβιχίδης δ' ἐκ τῆς

Χίου πυθόμενος κατὰ τάχος βοηθήσας ναυσὶν Ἀθηναίων
 τίσσαρσι καὶ εἰκοσιν, ὧν καὶ στρατιώτιδες ἦσαν ὀπλίτας
 ἄγουσαι, ἐπεξελθόντων τῶν Λαμψακηνῶν μάχῃ κρατή-
 σας καὶ αὐτοβοῇ Λάμψακον ἀτείχιστον οὖσαν ἐλαύν, καὶ
 σκευὴ μὲν καὶ ἀνδράποδα ἀρπαγὴν ποιησάμενος, τοὺς δὲ
 ἐλευθέρους πάλιν κατοικίσας, ἐπ' Ἀβύδου ἦλθε. καὶ ὥς
 οὔτε προσεχώρουν οὔτε προσβάλλων ἐδύνατο ἐλεῖν, ἐς
 τὸ ἀντιπέρας τῆς Ἀβύδου ἀποπλεύσας Σηστὸν πόλιν τῆς
 Χερσονήσου, ἣν ποτε Μῆδοι εἶχον, καθίστατο φρούριον
 καὶ φυλακὴν τοῦ παντὸς Ἑλλησπόντου.

63. Ἐν τούτῳ δὲ οἱ Χίοι τε θαλασσοκράτορες μᾶλλον
 ἐγένοντο καὶ οἱ ἐν τῇ Μιλήτῳ καὶ ὁ Ἀστυόχος πυθόμενος
 τὰ περὶ τῆς ναυμαχίας καὶ τὸν Στρομβιχίδην καὶ τὰς ναῦς
 ἀπεληλυθότα ἐθάρσυνε. καὶ παραπλεύσας δυοῖν νεοῖν
 Ἀστυόχος ἐς Χίον κομίζει αὐτόθιν τὰς ναῦς, καὶ συμ-
 πᾶσαις ἤδη ἐπὶ πλοῦν ποιεῖται ἐπὶ τὴν Σάμον· καὶ ὥς
 αὐτῷ διὰ τὸ ἀλλήλοισι ὑπόπτως ἔχειν οὐκ ἀντιανήγοντο,
 ἀπέπλευσε πάλιν ἐς τὴν Μίλητον.

ὑπὸ γὰρ τοῦτον τὸν χρόνον καὶ ἐτι πρότερον ἢ ἐν
 ταῖς Ἀθήναις δημοκρατία κατελέλυτο. ἐπειδὴ γὰρ οἱ
 περὶ τὸν Πείσανδρον πρέσβεις παρὰ τοῦ Τισσαφέρνης
 ἐς τὴν Σάμον ἦλθον, τὰ τε ἐν αὐτῷ τῷ στρατεύματι ἐτι
 βεβαιότερον κατέλαβον, καὶ αὐτῶν τῶν Σαμίων προ-
 τρέψαντο τοὺς δυνατοὺς ὥστε πειρᾶσθαι μετὰ σφῶν ὀλι-
 γαρχηθῆναι, καίπερ ἐπαναστάοντας αὐτοὺς ἀλλήλοισι ἵνα
 μὴ ὀλιγαρχῶνται. καὶ ἐν σφίσιν αὐτοῖς ἅμα οἱ ἐν τῇ
 Σάμῳ τῶν Ἀθηναίων κοινολογούμενοι ἐσκέψαντο Ἀλκι-
 βιάδην μὲν, ἐπειδὴ περ οὐ βούλεται, ἔαν (καὶ γὰρ οὐκ
 ἐπιτήδειον αὐτὸν εἶναι ἐς ὀλιγαρχίαν ἐλθεῖν), αὐτοὺς δὲ
 ἐπὶ σφῶν αὐτῶν, ὥς ἤδη καὶ κινδυνεύοντας, ὁρᾶν ὅτι
 τρόπῳ μὴ ἀνευθιῆσεται τὰ πράγματα, καὶ τὰ τοῦ πολέμου
 ἅμα ἀντέχειν, καὶ ἐσφίρειν αὐτοὺς ἐκ τῶν ἰδίῳν οἴκων

προθύμως χρήματα καὶ ἦν τι ἄλλο δέη, ὥς οὐκέτι ἄλλοις ἢ σφίσιν αὐτοῖς ταλαιπωροῦντας.

64. Παρακτελευσάμενοι οὖν τοιαῦτα τὸν μὲν Πείσανδρον εὐθύς τότε καὶ τῶν πρέσβειων τοὺς ἡμίσεις ἀπέστειλον ἐπ' οἴκου πράξοντας τάκεϊ, καὶ εἴρητο αὐτοῖς τῶν ὑπηκόων πόλεων αἷς ἂν προσίσχωσιν ὀλιγαρχίαν καθιστάναι· τοὺς δ' ἡμίσεις ἐς τὰλλα τὰ ὑπήκοα χωρία ἄλλους ἄλλη διέπεμπον. καὶ Διοτρέφῃ, ὅντα περὶ Χίου ἡρημένον δὲ ἐς τὰ ἐπὶ Θράκης ἄρχειν, ἀπέστειλλον ἐπὶ τὴν ἀρχήν. καὶ ἀφικόμενος ἐς τὴν Θάσον τὸν δῆμον κατέλυσε. καὶ ἀπελθόντος αὐτοῦ οἱ Θάσιοι δευτέρῳ μηνὶ μάλιστα τὴν πόλιν ἐτείχιζον, ὥς τῆς μὲν μετ' Ἀθηναίων ἀριστοκρατίας οὐδὲν ἔτι προσδεόμενοι, τὴν δ' ἀπὸ Λακεδαιμονίαν ἐλευθερίαν ὁσημέραι προσδεχόμενοι. καὶ γὰρ καὶ φυγὴ αὐτῶν ἔξω ἦν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων παρὰ τοῖς Πελοποννησίοις, καὶ αὕτη μετὰ τῶν ἐν τῇ πόλει ἐπιτηδείων κατὰ κράτος ἔπρασσε ναῦς τε κομῖσαι καὶ τὴν Θάσον ἀποστῆσαι. ξυνέβη οὖν αὐτοῖς μάλιστα ἃ ἐβόλουντο, τὴν πόλιν τε ἀκινδύνως ὀρθοῦσθαι καὶ τὸν ἐναντιωσόμενον δῆμον καταλελύσθαι. περὶ μὲν οὖν τὴν Θάσον τάναντία τοῖς τὴν ὀλιγαρχίαν καθιστάσι τῶν Ἀθηναίων ἐγένετο, δοκεῖν δέ μοι καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς τῶν ὑπηκόων· σωφροσύνην γὰρ λαβοῦσαι αἱ πόλεις καὶ ἄδειαν τῶν πρᾶσσομένων ἐχώρησαν ἐπὶ τὴν ἀντικρυς ἐλευθερίαν, τὴν ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων ὑπουλον αὐτονομίαν οὐ προτιμήσαντες.

65. Οἱ δ' ἀμφὶ τὸν Πείσανδρον παραπλέοντες τὴν ὥσπερ ἐδίδοντο, τοὺς δῆμους ἐν ταῖς πόλεσι κατέλυνον, καὶ ἅμα ἔστιν ἅφ' ὧν χωρίων καὶ ὀπλίτας ἔχοντες σφίσιν αὐτοῖς ξυμμάχους ἦλθον ἐς τὰς Ἀθήνας. καὶ καταλαμβάνουσι τὰ πλεῖστα τοῖς ἐταίροις προειργασμένα. καὶ γὰρ Ἀνδροκλέα τέ τινα τοῦ δήμου μάλιστα προεστῶτα ξυ-

στάντες τινὲς τῶν νεωτέρων κρύφα ἀποκτείνουσιν, ὅσπερ καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην οὐχ ἥκιστα ἐξήλασε, καὶ αὐτὸν κατ' ἀμφοτέρα, τῆς τε δημαγωγίας ἕνεκα καὶ οἰόμενοι τῷ Ἀλκιβιάδῃ ὡς κατιόντι καὶ τὸν Τισσαφέρνην φίλον ποιῆσονται χαριεῖσθαι, μᾶλλον τι διέφθειραν· καὶ ἄλλους τινὰς ἀνεπιτηδείους τῷ αὐτῷ τρόπῳ κρύφα ἀνῆλωσαν. λόγος τε ἐκ τοῦ φανεροῦ προεργαστο αὐτοῖς ὡς οὔτε βμισθοφορητέον εἴη ἄλλους ἢ τοὺς στρατευομένους, οὔτε μεθεκτεῖον τῶν πραγμάτων πλείοσιν ἢ πεντακισχιλίοις, καὶ τούτοις οἷ ἂν μάλιστα τοῖς τε χρήμασι καὶ τοῖς σάμασιν ὠφελεῖν οἰοί τε ᾧσιν.

66. Ἦν δὲ τοῦτο εὐπρεπὲς πρὸς τοὺς πλείους, ἐπεὶ ἔδειν γε τὴν πόλιν οἷπερ καὶ μεθίστασαν ἐμελλον. δῆμος μέντοι ὅμως ἔτι καὶ βουλή ἡ ἀπὸ τοῦ κυάμον ξυνελέγετο· ἐβούλευον δὲ οὐδὲν ὅ τι μὴ τοῖς ξυνεστῶσι δοκοίη, ἀλλὰ καὶ οἱ λέγοντες ἐκ τούτων ἦσαν καὶ τὰ βῆθησόμενα πρότερον αὐτοῖς προύσκεπτο. ἀντίλεγέ τε οὐδεὶς ἔτι τῶν ἄλλων, δεδιὼς καὶ ὄρων πολὺ τὸ ξυνεστηκός· εἰ δέ τις καὶ ἀντίποι, εὐθύς ἐκ τρόπου τινὸς ἐπιτηδείου ἐτεθνήκει, καὶ τῶν δρασάντων οὔτε βῆτησις οὐτ' εἰ ὑποπτεύοιντο δικαίως ἐγίγνετο, ἀλλ' ἡσυχίαν εἶχεν ὁ δῆμος καὶ κατάπληξιν τοιαύτην ὥστε κέρδος ὁ μὴ πάσχων τι βίαιον, εἰ καὶ σιγῇ, ἐνόμιζε. καὶ τὸ ξυνεστηκός πολὺ πλείους ἡγούμενοι εἶναι ἢ ὅσον ἐτύγχανεν ὃν ἡσσωντο ταῖς γνώμας, καὶ ἐξευρεῖν, αὐτοὶ ἀδύνατοι ὄντες, διὰ τὸ μέγεθος τῆς πόλεως καὶ διὰ τὴν ἀλλήλων ἀγνωσίαν οὐκ εἶχον. κατὰ δὲ ταὐτὸ τοῦτο καὶ προσολοφύρασθαί τινα ἀγανακτῆσαντα, ὥστε ἀμύνασθαι ἐπιβουλευσάντα, ἀδύνατον ἦν· ἡ γὰρ ἀγνωστὰ ἂν εὗρεν ᾧ ἐρεῖ ἢ γνώριμον ἄπιστον. ἀλλήλοις γὰρ ἅπαντες ὑπόπτως προσῆσαν οἱ τοῦ δήμου, ὥς μετέχοντά τινα τῶν γιγνομένων. ἐνῆσαν γὰρ καὶ οὗς οὐκ ἂν ποτέ τις ᾤετο ἐς ὀλιγαρχίαν τραπέσθαι· καὶ τὸ

ἄπιστον οὗτοι μέγιστον πρὸς τοὺς πολλοὺς ἐποίησαν, καὶ πλείστα ἐς τὴν τῶν ὀλίγων ἀσφάλειαν ὠφέλησαν, βέβαιον τὴν ἀπιστίαν τῷ δήμῳ πρὸς ἑαυτὸν καταστήσαντες.

67. Ἐν τούτῳ οὖν τῷ καιρῷ οἱ περὶ τὸν Πείσανδρον ἐλθόντες εὐθύς τῶν λοιπῶν εἶχοντο. καὶ πρῶτον μὲν τὸν δῆμον ξυλλέξαντες εἶπον γνώμην δέκα ἄνδρας ἐλέσθαι ξυγγραφέας αὐτοκράτορας, τούτους δὲ ξυγγράψαντας γνώμην ἐσευεγκεῖν ἐς τὸν δῆμον ἐς ἡμέραν ῥητὴν καθ' ἣν τι ἄριστα ἢ πόλις οἰκήσεται. ἔπειτα ἐπαυρὴ ἡ ἡμέρα ἐφῆκε, ξυνέκλησαν τὴν ἐκκλησίαν ἐς τὸν Κολωνόν (ἴσται δὲ ἱερὸν Ποσειδῶνος ἔξω πόλεως ἀπέχον σταδίους μάλιστα δέκα), καὶ ἐσήνεγκαν οἱ ξυγγραφῆς ἄλλο μὲν οὐδέν, αὐτὸ δὲ τοῦτο, ἐξεῖναι μὲν Ἀθηναίων ἀνειπεῖν γνώμην ἣν ἂν τις βούληται· ἣν δὲ τις τὸν εἰπόντα ἢ γράψῃται παρανόμων ἢ ἄλλῳ τῷ τρόπῳ βλάβῃ, μεγάλας ζημίας ἐπέθεσαν. ἐνταῦθα δὲ λαμπρῶς ἐλέγετο ἡδὴ μήτε ἀρχὴν ἄρχειν μηδεμίαν ἔτι ἐκ τοῦ αὐτοῦ κόσμου μήτε μισθοφορεῖν, προέδρους τε ἐλέσθαι πάντες ἄνδρας, τούτους δὲ ἐλέσθαι ἑκατὸν ἄνδρας, καὶ τῶν ἑκατὸν ἕκαστον πρὸς ἑαυτὸν τρεῖς· ἐλθόντας δὲ αὐτοὺς τετρακοσίους ὄντας ἐς τὸ βουλευτήριον ἄρχειν ὅπῃ ἂν ἄριστα γινώσκωσιν αὐτοκράτορας, καὶ τοὺς πεντακισχιλίους δὲ ξυλλέγειν ὁπόταν αὐτοῖς δοκῇ.

68. Ἦν δὲ ὁ μὲν τὴν γνώμην ταύτην εἰπὼν Πείσανδρος, καὶ τὰλλα ἐκ τοῦ προφανοῦς προθυμώτατα ξυγκαταλύσας τὸν δῆμον· ὁ μὲντοι ἅπαν τὸ πρᾶγμα ξυνδιδῶν ὅτῳ τρόπῳ κατέστη ἐς τοῦτο καὶ ἐκ πλείστου ἐπιμεληθεὶς Ἀντιφῶν ἦν ἀνὴρ Ἀθηναίων τῶν καθ' ἑαυτὸν ἀρετῇ τε οὐδενὸς δεύτερος καὶ κράτιστος ἐνθυμηθῆναι γενόμενος καὶ ἃ γνοίῃ εἰπεῖν, καὶ ἐς μὲν δῆμον οὐ παριὼν οὐδ' ἐς ἄλλον ἀγῶνα ἐκούσιος οὐδένα, ἀλλ' ἐνόπτως τῷ πλήθει διὰ δόξαν δεινότητος διακείμενος, τοὺς μὲντοι ἀγωνιζο-

μένους καὶ ἐν δικαστηρίῳ καὶ ἐν δήμῳ πλεῖστα εἰς ἀνὴρ,
 ὅστις συμβουλευσάιτό τι, δυνάμενος ὠφελεῖν. καὶ αὐτὸς 2
 δέ, ἐπειδὴ τὰ τῶν τετρακοσίων ἐν ὑστέρῳ μεταπισθόντα
 ὑπὸ τοῦ δήμου ἐκακοῦτο, ἄριστα φαίνεται τῶν μέχρι
 ἡμοῦ ὑπὲρ αὐτῶν τούτων, αἰτιαθεὶς ὡς ἐνγκατέστησε,
 θανάτου δίκην ἀπολογησάμενος. παρέσχε δὲ καὶ ὁ Φρύ 3
 νιχος ἑαυτὸν πάντων διαφερόντως προθυμώτατον εἰς τὴν
 ὀλιγαρχίαν, δεδιὼς τὸν Ἀλκιβιάδην καὶ ἐπιστάμενος εἰ-
 δότα αὐτὸν ὅσα ἐν τῇ Σάμῳ πρὸς τὸν Ἀστυόχον ἐπραξε,
 νομίζων οὐκ εἶναι ποτε αὐτὸν κατὰ τὸ εἶκος ὑπ' ὀλιγαρχίας
 κατελθεῖν· πολὺ τε πρὸς τὰ δεινὰ, ἐπειδήπερ ὑπέστη 4
 φερεγγυώτατος ἐφάνη. καὶ Θηραμένης ὁ τοῦ Ἀγνώμονος
 ἐν τοῖς ἐνγκαταλύουσιν τὸν δῆμον πρῶτος ἦν, ἀνὴρ οὔτε
 εἶπεν οὔτε γινῶναι ἀδύνατος. ὥστε ἀπ' ἀνδρῶν πολλῶν
 καὶ ξυνετῶν πραχθεὶς τὸ ἔργον οὐκ ἀπεικότως καίπερ
 μέγα ὄν προουχώρησε· χαλεπὸν γάρ ἦν τὸν Ἀθηναίων
 δῆμον ἐπ' ἔτει ἐκατοστῷ μάλιστα ἐπειδὴ οἱ τύραννοι κα-
 τέλυθησαν ἐλευθερίας παῦσαι, καὶ οὐ μόνον μὴ ὑπήκοον
 ὕντα, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ἡμῖν τοῦ χρόνου τούτου αὐτὸν ἄλ-
 λων ἄρχειν εἰωθότα.

69. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐκκλησία οὐδενὸς ἀντειπόντος ἀλλὰ
 κυρώσασα ταῦτα διελύθη, τοὺς τετρακοσίους ἤδη ὕστε-
 ρον τρόπῳ τοιῷδε εἰς τὸ βουλευτήριον ἐσήγαγον. ἦσαν
 Ἀθηναῖοι πάντες αἰεὶ, οἱ μὲν ἐπὶ ταίχῃ οἱ δ' ἐν τάξει, 2
 τῶν ἐν Δεκελείᾳ πολεμίων ἕνεκα ἐφ' ὅπλοις. τῇ οὖν ἡμέ-
 ρᾳ ἐκείνῃ τοὺς μὲν μὴ ξυνειδότας εἰσάσαν, ὥσπερ εἰώθε-
 σαν, ἀπελθεῖν, τοῖς δ' ἐν τῇ ξυνωμοσίᾳ εἰρητὸ ἡσύχῃ,
 μὴ ἐπ' αὐτοῖς τοῖς ὅπλοις ἀλλ' ἄποθεν περιμένειν καί,
 ἦν τις ἐνιστῆται τοῖς ποιουμένοις, λαβόντας τὰ ὅπλα μὴ
 ἐπιτρέπειν. ἦσαν δὲ καὶ Ἄνδριοι καὶ Τήνιοι καὶ Καρυ- 3
 στίων τριακοσίοι καὶ Αἰγινητῶν τῶν ἐποίκων, οὓς Ἀθη-
 ναῖοι ἐπεμφαν οἰκήσοντας, ἐπ' αὐτὸ τοῦτο ἥκοντες ἐν τοῖς

4 αὐτῶν ὄπλοις, οἷς τὰ αὐτὰ προείρητο. τούτων δὲ διατεταγμένων οὕτως ἐλθόντες οἱ τετρακόσιοι μετὰ ξιφιδίων ἀφανοὺς ἕκαστος, καὶ οἱ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν μετ' αὐτῶν Ἕλληνες νεανίσκοι, οἷς ἐχρῶντο εἰ πού τι δόλοι χειρουργεῖν, ἐπέστησαν τοῖς ἀπὸ τοῦ κυάμου βουλευταῖς οὖσιν ἐν τῷ βουλευτηρίῳ, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐξίεναι λαβοῦσι τὸν μισθόν· ἔφερον δὲ αὐτοῖς τοῦ ὑπολοίπου χρόνου παντὸς αὐτοὶ καὶ ἐξιούσιν ἐδίδοσαν.

70. Ὡς δὲ τούτῳ τῷ τρόπῳ ἢ τε βουλὴ οὐδὲν ἀντιπῶσα ὑπεξῆλθε καὶ οἱ ἄλλοι πολῖται οὐδὲν ἐνεωτέριζον ἀλλ' ἡσύχαζον, οἱ [δὲ] τετρακόσιοι ἐσελθόντες εἰς τὸ βουλευτήριον τότε μὲν πρυτάνεις τε σφῶν αὐτῶν ἀπεκλήρωσαν, καὶ ὅσα πρὸς τοὺς θεοὺς, εὐχαῖς καὶ θυσίαις καθιστάμενοι εἰς τὴν ἀρχὴν ἐχρήσαντο, ὕστερον δὲ πολὺ μεταλλάξαντες τῆς τοῦ δήμου διοικήσεως, πλὴν τοὺς φεύγοντας οὐ κατήγον τοῦ Ἀλκιβιάδου ἕνεκα, τὰ δὲ ἄλλα 2 ἐνεμον κατὰ κράτος τὴν πόλιν. καὶ ἄνδρας τέ τινας ἀπέκτειναν οὐ πολλούς, οἱ ἐδόκουν ἐπιτήδειοι εἶναι ὑπεξαίρεθῆναι, καὶ ἄλλους ἔδησαν, τοὺς δὲ καὶ μετεστήσαντο πρὸς τὴν Ἄγιν τὸν Λακεδαιμονίων βασιλέα ὄντα ἐν τῇ Λεκελείᾳ ἐπεκηρυκεύοντο, λέγοντες διαλλαγῆναι βούλεσθαι καὶ εἰκὸς εἶναι αὐτὸν σφίσι καὶ οὐκέτι τῷ ἀπίστῳ δήμῳ μᾶλλον ξυγχωρεῖν.

71. Ὁ δὲ νομίζων [τὴν] πόλιν οὐχ ἡσυχάζειν, οὐτ' ἐνθὺς οὕτω τὸν δῆμον τὴν παλαιὰν ἐλευθερίαν παραδώσειν, εἴ τε στρατιὰν πολλὴν ἴδοι σφῶν, οὐκ ἂν ἡσυχάζειν, οὐδὲ ἐν τῷ παρόντι πᾶν τι πιστεύων μὴ οὐκέτι ταράττεσθαι αὐτούς, τοῖς μὲν ἀπὸ τῶν τετρακοσίων ἐλθοῦσιν οὐδὲν ξυμβατικὸν ἀπεκρίνατο, προσμεταπεμφάμενος δὲ ἐκ Πελοποννήσου στρατιὰν πολλὴν οὐ πολλῷ ὕστερον καὶ αὐτὸς ἐκ τῆς Λεκελείας φρουρᾷ μετὰ τῶν ἐλθόντων κατέβη πρὸς αὐτὰ τὰ τεῖχη τῶν Ἀθηναίων.

ἐλπίσας ἢ ταραχθέντας αὐτοὺς μᾶλλον ἂν χειρωθῆναι σφίσιν ἢ βούλονται, ἢ καὶ αὐτοβοεῖ ἂν διὰ τὸν ἐνδοθέν τε καὶ ἔξωθεν κατὰ τὸ εἰκὸς γενησόμενον θόρυβον τῆς τῶν μακρῶν τειχῶν διὰ τὴν κατ' αὐτὰ ἰρημίαν λήψεως οὐκ ἂν ἁμαρτεῖν. ὥς δὲ προσέμιξέ τε ἑγγὺς καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τὰ 2 μὲν ἐνδοθεν οὐδ' ὁπωστιαῦν ἐκίνησαν, τοὺς δὲ ἱππέας ἐκπέμψαντες καὶ μέρος τι τῶν ὀπλιτῶν καὶ ψιλῶν καὶ τοξοτῶν ἄνδρας τε κατέβαλον αὐτῶν διὰ τὸ ἑγγὺς προσελθεῖν καὶ ὀπλων τινῶν καὶ νεκρῶν ἐκράτησαν, οὕτω δὲ γνοὺς ἀπήγαγε πάλιν τὴν στρατιάν. καὶ αὐτὸς μὲν καὶ 3 οἱ μετ' αὐτοῦ κατὰ χώραν ἐν τῇ Λεκελείᾳ ἔμενον, τοὺς δ' ἐπελθόντας ὀλίγας τινας ἡμέρας ἐν τῇ γῇ μείναντας ἀπέπεμψε ἐπ' οἶκον. μετὰ δὲ τοῦτο παρὰ τε τὸν Ἀγιν ἐπρεσβεύοντο οἱ τετρακόσιοι οὐδὲν ἥσσουν, κἀκείνου μᾶλλον ἤδη προσδεχομένου καὶ παραινοῦντος ἐκπέμπουσι καὶ εἰς τὴν Λακεδαίμονα περὶ ξυμβάσεως πρέσβεις, βουλόμενοι διαλλαγῆναι.

72. Πέμπουσι δὲ καὶ εἰς τὴν Σάμον δέκα ἄνδρας, παρὰ μνησθέντας τὸ στρατόπεδον καὶ διδάζοντας ὥς οὐκ ἐπὶ βλάβῃ τῆς πόλεως καὶ τῶν πολιτῶν ἢ ὀλιγαρχία κατεῖσθαι, ἀλλ' ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν ξυμπάντων πραγμάτων, πεντακισχίλιοί τε ὅτι εἰς καὶ οὐ τετρακόσιοι μόνον οἱ πρέσβεις· καίτοι οὐ πώποτε Ἀθηναίους διὰ τὰς στρατείας καὶ τὴν ὑπερόριον ἀσχολίαν εἰς οὐδὲν πρᾶγμα οὕτω μέγα ἐλθεῖν βουλεύσοντας, ἐν ᾧ πεντακισχιλοὺς ξυνελθεῖν. ἀλλὰ τ' ἐπιστείλλαντες τὰ πρέποντα εἰπεῖν ἀπέπεμψαν αὐ- 2 τοὺς εὐθὺς μετὰ τὴν ἑαυτῶν κατάστασιν, δείσαντες μὴ, ὅπερ ἐγένετο, ναυτικὸς ὄχλος οὔτε αὐτὸς μένειν ἐν τῷ ὀλιγαρχικῷ κόσμῳ ἐθέλῃ, σφᾶς τε μὴ ἐκείθεν ἀρξάμενον τοῦ κακοῦ μεταστήσωσιν.

73. Ἐν γὰρ τῇ Σάμῳ ἐνεωτερίζετο ἤδη τὰ περὶ τὴν ὀλιγαρχίαν, καὶ ξυνέβη τοιαύδε γενέσθαι ὑπ' αὐτὸν τὸν

2 χρόνον τοῦτον ὅνπερ οἱ τετρακόσιοι ξυνίσταντο. οἱ γὰρ
 τότε τῶν Σαμίων ἐπαναστάντες τοῖς δυνατοῖς καὶ ὄντες
 δῆμος, μεταβαλλόμενοι αὐθις καὶ πεισθέντες ὑπὸ τε τοῦ
 Πεισάνδρου, ὅτ' ἦλθε, καὶ τῶν ἐν τῇ Σάμῳ ξυνεστῶτων
 Ἀθηναίων, ἐγένοντό τε ἐς τριακοσίους ξυνωμόται καὶ
 3 ἐμελλον τοῖς ἄλλοις ὥς δῆμῳ ὄντι ἐπιθήσεσθαι, καὶ Ὑπέρ-
 βολόν τε τινα τῶν Ἀθηναίων, μοχθηρὸν ἄνθρωπον,
 ὁστρακισμένον οὐ διὰ δυνάμεως καὶ ἀξιώματος φόβον
 ἀλλὰ διὰ πονηρίαν καὶ αἰσχύνην τῆς πόλεως, ἀποκτείνουσι
 μετὰ Χαρμίνου τε, ἐνὸς τῶν στρατηγῶν, καὶ τινῶν
 τῶν παρὰ σφίσιν Ἀθηναίων, πίστιν διδόντες αὐτοῖς, καὶ
 ἄλλα μετ' αὐτῶν τοιαῦτα ξυνέπραξαν, τοῖς δὲ πλείοσιν
 4 ὥρμητο ἐπιτίθεσθαι. οἱ δὲ αἰσθόμενοι τῶν τε στρατη-
 γῶν Λέοντι καὶ Διομέδοντι (οὗτοι γὰρ οὐχ ἐκόντες διὰ
 τὸ τιμᾶσθαι ὑπὸ τοῦ δήμου ἔφερον τὴν ὀλιγαρχίαν) τὸ
 μέλλον σημαίνουσι καὶ Θρασυβούλῳ καὶ Θρασύλῳ, τῷ
 μὲν τριηραρχοῦντι τῷ δὲ ὀπλιτεύοντι, καὶ ἄλλοις οἱ ἐδο-
 κουν αἰεὶ μάλιστα ἐναντιοῦσθαι τοῖς ξυνεστῶσι· καὶ οὐκ
 ἤξιον περιδεῖν αὐτοὺς σφᾶς τε διαφθαρέντας καὶ Σά-
 μιον Ἀθηναίοις ἀλλοτριωθεῖσαν, δι' ἣν μόνον ἡ ἀρχὴ
 5 αὐτοῖς ἐς τοῦτο ξυνέμεινεν. οἱ δὲ ἀκούσαντες τῶν τε
 στρατιωτῶν ἕνα ἕκαστον μετῆσαν μὴ ἐπιτρέπειν, καὶ οὐκ
 ἦκιστα τοὺς Παράλους, ἄνδρας Ἀθηναίους τε καὶ ἑλευ-
 θέρους πάντας ἐν τῇ νηὶ πλέοντας καὶ αἰεὶ δῆποτε ὀλιγαρ-
 χία καὶ μὴ παρούσῃ ἐπικειμένους· ὃ τε Λέων καὶ ὁ Διο-
 μέδων αὐτοῖς ναῦς τινας, ὅποτε ποι πλείοιεν, κατέλειπον
 6 φυλάκας. ὥστ' ἐπειδὴ αὐτοῖς ἐπιτίθεντο οἱ τριακόσιοι,
 βοηθησάντων πάντων τούτων, μάλιστα δὲ τῶν Παρά-
 λων, περιεγέγοντο οἱ τῶν Σαμίων πλείονες. καὶ τριά-
 κοντα μὲν τινας ἀπέκτειναν τῶν τριακοσίων, τρεῖς δὲ
 τοὺς αἰτιωτάτους φυγῇ ἐξημίωσαν· τοῖς δ' ἄλλοις οὐ μνη-
 σικακοῦντες δημοκρατοῦμενοι τὸ λοιπὸν ξυνεπολίτενον.

74. Τὴν δὲ Πάραλον ναῦν καὶ Χαιρέαν ἐπ' αὐτῆς τὸν Ἀρχεστράτον, ἄνδρα Ἀθηναῖον, γενόμενον ἐς τὴν μετά-
 στασιν πρόθυμον, ἀποπέμπουσιν οἱ τε Σάμιοι καὶ οἱ
 στρατιῶται κατὰ τάχος ἐς τὰς Ἀθήνας ἀπαγγελοῦντα τὰ
 γεγενημένα· οὐ γὰρ ἤδεσάν πω τοὺς τετρακοσίους ἄρχον-
 τας. καὶ καταπλευσάντων αὐτῶν εὐθέως τῶν μὲν Παρά-
 λων τινὰς οἱ τετρακόσιοι δύο ἢ τρεῖς ἔδησαν, τοὺς δὲ
 ἄλλους ἀφελόμενοι τὴν ναῦν καὶ μετεμβιβάσαντες ἐς ἄλ-
 λην στρατιῶτιν ναῦν ἔταξαν φρουρεῖν περὶ Εὐβοίαν. ὁ δὲ
 Χαιρέας εὐθύς διαλαθὼν πως, ὥς εἶδε τὰ παρόντα,
 πάλιν ἐς τὴν Σάμον ἐλθὼν ἀγγέλλει τοῖς στρατιώταις ἐπὶ
 τὸ μείζον πάντα διευώσας τὰ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν, ὥς πλη-
 γαῖς τε πάντας ζημιοῦσι καὶ ἀντειπεῖν ἔστιν οὐδὲν πρὸς
 τοὺς ἔχοντας τὴν πολιτείαν, καὶ ὅτι αὐτῶν καὶ γυναῖκες
 καὶ παῖδες ὑβρίζονται, καὶ διανοοῦνται, ὅποσοι ἐν Σάμῳ
 στρατεύονται μὴ ὄντες τῆς σφετέρως γνώμης, τούτων
 πάντων τοὺς προσήκοντας λαβόντες εἰρξείν, ἵνα, ἢ μὴ
 ὑπακούωσι, τεθνήκωσι· καὶ ἄλλα πολλὰ ἐπικαταφειδό-
 μενος ἔλεγεν.

75. Οἱ δ' ἀκούσαντες ἐπὶ τοὺς τὴν ὀλιγαρχίαν μάλι-
 στα ποιήσαντας καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τοὺς μετασχόντας τὸ
 μὲν πρῶτον ὥρμησαν βάλλειν· ἔπειτα μέντοι ὑπὸ τῶν
 διὰ μέσου κωλυθέντες καὶ διδαχθέντες, μὴ τῶν πολεμίων
 ἀντιπρόφρων ἐγγὺς ἐφορμούντων ἀπολέσωσι τὰ πράγμα-
 τα, ἐπαύσαντο. μετὰ δὲ τοῦτο λαμπρῶς ἤδη ἐς δημοκρα-
 τίαν βουλόμενοι μεταστῆσαι τὰ ἐν τῇ Σάμῳ ὅ τε Θρασύ-
 βουλος ὁ τοῦ Αὐκού καὶ Θράσυλος (οὗτοι γὰρ μάλιστα
 προειστήκεισαν τῆς μεταβολῆς) ὥρκωσαν πάντας τοὺς
 στρατιώτας τοὺς μεγίστους ὅρκους, καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐκ
 τῆς ὀλιγαρχίας μάλιστα, ἢ μὴν δημοκρατῆσθαι τε καὶ
 ὁμονῆσειν, καὶ τὸν πρὸς Πελοποννησίους πόλεμον προ-
 θύμως διοίσειν, καὶ τοῖς τετρακοσίοις πολέμιοι τε ἔσα-

3 σθαι καὶ οὐδὲν ἐπικηρυκεύσεσθαι. ξυνώμνυσαν δὲ καὶ
 Σαμίωσιν πάντες τὸν αὐτὸν ὄρκον οἱ ἐν τῇ ἡλικίᾳ, καὶ τὰ
 πράγματα πάντα καὶ τὰ ἀποβησόμενα ἐκ τῶν κινδύνων
 ξυνεκοινώσαντο οἱ στρατιῶται τοῖς Σαμίοις, νομίζοντες
 οὔτε ἐκείνοις ἀποστροφὴν σωτηρίας οὔτε σφίσι εἶναι,
 ἀλλ', εἴαν τε οἱ τετρακόσιοι κρατήσωσιν εἴαν τε οἱ ἐκ Μι-
 λήτου πολέμιοι, διαφθαρήσεσθαι.

76. Ἐς φιλονεικίαν τε κατέστασαν τὸν χρόνον τοῦ-
 2 τον οἱ μὲν τὴν πόλιν ἀναγκάζοντες δημοκρατεῖσθαι, οἱ
 δὲ τὸ στρατόπεδον ὀλιγαρχεῖσθαι. ἐποίησαν δὲ καὶ ἐκ-
 κλησίαν εὐθύς οἱ στρατιῶται, ἐν ἣ τούς μὲν προτέρους
 στρατηγούς, καὶ εἰ τινα τῶν τριηράρχων ὑπώπτειον,
 ἔπαυσαν, ἄλλους δὲ ἀνθιέλλοντο καὶ τριηράρχους καὶ
 στρατηγούς, ὧν Θρασύβουλος τε καὶ Θράσυλος ὑπῆρχον.
 3 καὶ παρμινέσεις ἄλλας τε ἐποιοῦντο ἐν σφίσι αὐτοῖς ἀν-
 ιστάμενοι, καὶ ὥς οὐ δεῖ ἀθυμεῖν ὅτι ἡ πόλις αὐτῶν
 ἀφελίστηκε· τούς γὰρ ἐλάσσους ἀπὸ σφῶν τῶν πλεόνων
 4 καὶ ἐς πάντα ποριμωτέρων μεθεστάναι. ἐχόντων γὰρ
 σφῶν τὸ πᾶν ναυτικὸν τὰς ἄλλας πόλεις ὧν ἄρχουσιν
 ἀναγκάσειν τὰ χρήματα ὁμοίως διδόναι καὶ εἰ ἐκείθεν ὥρ-
 μῶντο. πόλιν τε γὰρ σφίσι ὑπάρχειν Σάμον οὐκ ἀσθενῆ,
 ἀλλ' ἢ παρ' ἐλάχιστον δὴ ἦλθε τὸ Ἀθηναίων κράτος τῆς
 θαλάσσης, ὅτε ἐπολέμησεν, ἀφελίσθαι, τούς τε πολε-
 5 μίους ἐκ τοῦ αὐτοῦ χωρίου ἀμυνεῖσθαι οὐπερ καὶ πρότε-
 ρον. καὶ δυνατώτεροι εἶναι σφῆς ἔχοντες τὰς ναῦς πορί-
 6 ζεσθαι τὰ ἐπιτήδεια τῶν ἐν τῇ πόλει. καὶ δι' αὐτούς δὲ
 ἐν τῇ Σάμῳ προκαθημένους καὶ πρότερον αὐτούς κρα-
 τεῖν τοῖς τὸν Πειραιᾶ ἔσπλου, καὶ νῦν** ἐς τοιοῦτον κα-
 ταστήσονται μὴ βουλομένων σφίσι πάλιν τὴν πολιτείαν
 ἀποδοῦναι, ὥστε αὐτοὶ δυνατώτεροι εἶναι εἰργεῖν ἐκεί-
 7 νους τῆς θαλάσσης ἢ ὑπ' ἐκείνων εἰργεσθαι. βραχὺ γάρ τι
 εἶναι καὶ οὐδενὸς ἄξιον, ὃ πρὸς τὸ περιγίγνεσθαι τῶν

πολεμίων ἢ πόλις σφίσι χρήσιμος ἦν, καὶ οὐδὲν ἀπολω-
 λεκέναι, οἳ γε μήτε ἀργύριον εἶχον ἔτι πέμπειν, ἀλλ' αὐ-
 τοὶ ἐπορίζοντο οἱ στρατιῶται, μήτε βούλευμα χρηστόν,
 οὔτε ἐνεκα πόλις στρατοπέδων κρατεῖ. ἀλλὰ καὶ ἐν τού-
 τοις τοὺς μὲν ἡμαρτηκέναι τοὺς πατέρας νόμους κατα-
 λύσαντας, αὐτοὶ δὲ σφῶν καὶ ἐκείνους πειράσασθαι
 προσαναγκάζειν. ὥστε οὐδὲ τούτους, οἳπερ ἂν βουλευ-
 σιέν τι χρηστόν, παρὰ σφίσι χείρους εἶναι. Ἀλκιβιάδην γ
 τε, ἦν αὐτῷ ἄδειάν τε καὶ κάθοδον ποιήσωσιν, ἄσμενον
 τὴν παρὰ βασιλέως ξυμμαχίαν παρέξειν. τό τε μέγιστον,
 ἦν ἅπαντων σφάλλονται, εἶναι αὐτοῖς τοσοῦτον ἔχουσι
 ναυτικὸν πολλὰς τὰς ἀποχωρήσεις ἐν αἷς καὶ πόλεις καὶ
 γῆν εὐρήσουσι.

77. Τοιαῦτα ἐν ἀλλήλοις ἐκκλησιάσαντες καὶ παρα-
 θαρσύναντες σφῶς αὐτοὺς καὶ τὰ τοῦ πολέμου παρ-
 εσκευάζοντο οὐδὲν ἥσσον. οἱ δὲ ἀπὸ τῶν τετρακοσίων
 πεμφθέντες ἐς τὴν Σάμον[οὶ δέκα πρὸςβευταί], ὥς ταῦτα
 ἐν τῇ Ἀθήλῳ ἦδη ὄντες ἤσθάνοντο, ἡσυχάζον αὐτοῦ.

78. Ὑπὸ δὲ τὸν χρόνον τοῦτον καὶ οἱ ἐν τῇ Μιλήτῳ
 τῶν Πελοποννησίων ἐν τῷ ναυτικῷ στρατιῶται κατὰ
 σφῶς αὐτοὺς διεβύων ὥς ὑπὸ τε Ἀστυνόχῳ καὶ Τισσα-
 φέρνῳ φθίρεται τὰ πράγματα, τοῦ μὲν οὐκ ἐθέλοντος
 οὔτε πρότερον ναυμαχεῖν, ἕως ἔτι αὐτοὶ τε ἐρρωτο μάλ-
 λον καὶ τὸ ναυτικὸν τῶν Ἀθηναίων ὀλίγον ἦν, οὔτε νῦν,
 ὅτε στασιάζειν τε λέγονται καὶ αἱ νῆες αὐτῶν οὐδέπω ἐν
 τῷ αὐτῷ εἰσιν, ἀλλὰ τὰς παρὰ Τισσαφέρνης Φοινίσσας
 ναῦς μένουσες, ἄλλως ὄνομα καὶ οὐκ ἔργον, κινδυνεύ-
 σαι διατριβῆναι· τὸν δ' αὖ Τισσαφέρνη τὰς τε ναῦς
 ταύτας οὐ κομίζειν, καὶ τροφήν ὅτι οὐ ξυνεχῶς οὐδ' ἐν-
 τελῇ διδοὺς κακοῖ τὸ ναυτικόν. οὐκ οὐκ ἐφασαν χρῆναι
 μέλλειν ἔτι, ἀλλὰ ναυμαχεῖν. καὶ μάλιστα οἱ Συρακό-
 σιοι ἐνῆγον.

79. Αἰσθόμενοι δὲ οἱ ξύμμαχοι καὶ ὁ Ἀστυόχος τὸν
 θροῦν, καὶ δόξαν αὐτοῖς ἀπὸ ξυνόδου ὥστε διανυμα-
 χεῖν, ἐπειδὴ καὶ ἐσηγγέλλετο αὐτοῖς ἡ ἐν τῇ Σάμῳ ταρα-
 χή, ἄφαντες ταῖς ναυσὶ πάσαις, οὐσαις δώδεκα καὶ ἑκα-
 τόν, καὶ τοὺς Μιλησίους πεξῇ καλεῦσαντες ἐπὶ τῆς Μυ-
 2 κάλης παρῖέναι ἐπλεον ὥς πρὸς τὴν Μυκάλην. οἱ δ'
 Ἀθηναῖοι ταῖς ἐκ Σάμου ναυσὶ δύο καὶ ὀγδοήκοντα,
 αἱ ἔτυχον ἐν Γλαύκῃ τῆς Μυκάλης ὁρμούσαι (διέχει δὲ
 ὀλίγον ταύτῃ ἡ Σάμος τῆς ἡπείρου πρὸς τὴν Μυκάλην),
 ὥς εἶδον τὰς τῶν Πελοποννησίων ναῦς προσπλευσάσας,
 ὑπεχώρησαν ἐς τὴν Σάμον, οὐ νομίσαντες τῷ πλήθει δια-
 3 κινδυνεῦσαι περὶ τοῦ παντὸς ἱκανοὶ εἶναι. καὶ ἅμα (προ-
 ῆσθοντο γὰρ αὐτοὺς ἐκ τῆς Μιλήτου ναυμαχησεύοντας)
 προσεδέχοντο καὶ τὸν Στρομβιχίδην ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου
 σφίσι ταῖς ἐκ τῆς Χίου ναυσὶν ἐπ' Ἀβυδὸν ἀφικομέναις
 4 προσβοηθήσειν· προῦπέπεμπτο γὰρ αὐτῷ ἄγγελος. καὶ
 οἱ μὲν οὕτως ἐπὶ τῆς Σάμου ἀνεχώρησαν, οἱ δὲ Πελο-
 ποννήσιοι καταπλεύσαντες ἐπὶ τῆς Μυκάλης ἐστρατοπε-
 δεύσαντο καὶ τῶν Μιλησίων καὶ τῶν πλησιοχώρων ὁ πε-
 5 ζός. καὶ τῇ ὑστεραίᾳ μελλόντων αὐτῶν ἐπιπλεῖν τῇ Σάμῳ
 ἀγγέλλεται ὁ Στρομβιχίδης ταῖς ἀπὸ τοῦ Ἑλλησπόντου
 ναυσὶν ἀφιγμένος· καὶ εὐθὺς ἀπέπλεον πάλιν ἐπὶ τῆς
 6 Μιλήτου. οἱ δ' Ἀθηναῖοι προσγενομένων σφίσι τῶν νεῶν
 ἐπίπλουν αὐτοὶ ποιοῦνται τῇ Μιλήτῳ ναυσὶν ὀκτὼ καὶ
 ἑκατόν, βουλόμενοι ναυμαχεῖν· καὶ ὥς οὐδεὶς αὐ-
 τοῖς ἀντανήγετο, ἀπέπλευσαν πάλιν ἐς τὴν Σάμον.

80. Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει μετὰ τοῦτο εὐθὺς οἱ Πελο-
 ποννήσιοι, ἐπειδὴ ἀθρόαις ταῖς ναυσὶν οὐκ ἀξιόμαχοι
 νομίσαντες εἶναι οὐκ ἀντανήγοντο, ἀπορήσαντες ὀπόθει
 τοσαύταις ναυσὶ χρήματα ἔξουσιν, ἄλλως τε καὶ Τισσα-
 φέρνους κακῶς διδόντος, ἀποστέλλουσιν ὥς τὸν Φαρνά-
 βαζον, ὥσπερ καὶ τὸ πρῶτον ἐκ τῆς Πελοποννήσου προσ-

εἰσάχθη, Κλέαρχον τὸν Ῥαμφίου ἔχοντα ναῦς τεσσαρά-
κοντα. ἐπεκαλεῖτό τε γὰρ αὐτοὺς ὁ Φαρνάβαξος καὶ τρυ-
φήν ἐτοίμος ἦν παρέχειν, καὶ ἅμα καὶ τὸ Βυζάντιον ἐπε-
κηρυκεύετο αὐτοῖς ἀποστῆναι. καὶ αἱ μὲν τῶν Πελοπον-
νησίων αὐταὶ νῆες ἀπάρασαι ἐς τὸ πέλαγος, ὅπως λά-
θοιεν ἐν τῷ πλῶ τοὺς Ἀθηναίους, χειμασθεῖσαι, καὶ αἱ
μὲν Ἀήλου λαβόμεναι αἱ πλείους μετὰ Κλέαρχον καὶ ὕστε-
ρον πάλιν ἐλθοῦσαι ἐς Μίλητον (Κλέαρχος δὲ κατὰ γῆν
αὐθις ἐς τὸν Ἑλλήσποντον κομισθεὶς ἦρχεν), αἱ δὲ μετὰ
Ελξου τοῦ Μεγαρέως στρατηγοῦ δέκα ἐς τὸν Ἑλλήσ-
ποντον διασωθεῖσαι Βυζάντιον ἀφιστᾶσι. καὶ μετὰ ταῦ-
τα οἱ ἐκ τῆς Σάμου πέμπουσιν αἰσθνόμενοι νεῶν βοή-
θειαν καὶ φυλακὴν ἐς τὸν Ἑλλήσποντον, καὶ τις καὶ
ναυμαχία βραχεῖα γίνεται πρὸ τοῦ Βυζαντίου ναυσὶν
ὁκτὼ πρὸς ὁκτὼ.

81. Οἱ δὲ προεστῶτες ἐν τῇ Σάμῳ καὶ μάλιστα Θρα-
σύβουλος, ἀεὶ τε τῆς αὐτῆς γνώμης ἐχόμενος, ἐπειδὴ
μετέστησε τὰ πράγματα, ὥστε κατέργειν Ἀλκιβιάδην, καὶ
τέλος ἐπ' ἐκκλησίας ἐπεισε τὸ πλῆθος τῶν στρατιωτῶν,
καὶ ψηφισαμένων αὐτῶν Ἀλκιβιάδῃ ἀάθοδον καὶ ἄδειαν
πλεύσας ὥς τὸν Τισσαφέρην κατῆγεν ἐς τὴν Σάμον τὸν
Ἀλκιβιάδην, νομίζων μόνην σωτηρίαν, εἰ Τισσαφέρην
αὐτοῖς μεταστήσειεν ἀπὸ Πελοποννησίων. γενομένης δὲ
ἐκκλησίας τὴν τε ἰδίαν ξυμφορὰν ἐπητιάσατο τῆς φυγῆς
καὶ ἀνωλοφύρατο ὁ Ἀλκιβιάδης, καὶ περὶ τῶν πολιτι-
κῶν πολλὰ εἰπὼν ἐς ἐλπίδας αὐτοῦς οὐ σμικρὰς τῶν τε
μελλόντων καθίστη, καὶ ὑπερβάλλων ἐμεγάλυνε τὴν ἐαυ-
τοῦ δύναμιν παρὰ τῷ Τισσαφέρει, ἵνα οἱ τε οἰκοὶ τὴν
ὀλιγαρχίαν ἔχοντες φοβοῦντο αὐτὸν καὶ μᾶλλον αἱ ξυνω-
μοσθαὶ διαλυθῇεν, καὶ οἱ ἐν τῇ Σάμῳ τιμιώτερόν τι αὐ-
τὸν ἄγοιεν καὶ αὐτοὶ ἐπὶ πλείον θαρσοῖεν, οἱ τε πολέμιοι
τῷ Τισσαφέρει ὥς μάλιστα διαβάλλοιντο καὶ ἀπὸ τῶν

3 ὑπαρχουσῶν ἐλπίδων ἐκπίπτοιεν. ὑπισχνεῖτο δ' οὖν τὰδ' αὖ
 μέγιστα ἐπικομπῶν ὁ Ἀλκιβιάδης, ὥς Τισσαφέρνης αὐτῷ
 ὑπεδέξατο ἢ μὴν, ἕως ἄν τι τῶν ἑαυτοῦ λείπεται, ἣν
 Ἀθηναίοις πιστεύσῃ, μὴ ἀπορήσειν αὐτοὺς τροφῆς, οὐδ'
 ἣν δέη τελευτῶντα τὴν ἑαυτοῦ στρωμνὴν ἐξαργυροῖσαι,
 τὰς τε ἐν Ἀσπένδῳ ἥδη οὔσας Φοινίκων ναυὺς κομίσαι
 Ἀθηναίοις καὶ οὐ Πελοποννησίοις· πιστεῦσαι δ' ἂν μό-
 νως Ἀθηναίοις, εἰ σῶς αὐτὸς κατελθὼν αὐτῷ ἀναδέξατο.

82. Οἱ δ' ἀκούσαντες ταῦτά τε καὶ ἄλλα πολλὰ στρα-
 τηγόν τε αὐτὸν εὐθὺς εἴλοντο μετὰ τῶν προτέρων καὶ τὰ
 πράγματα πάντα ἀνετίθεσαν, τὴν τε παραντίκα ἐλπίδα
 ἕκαστος τῆς τε σωτηρίας καὶ τῆς τῶν τετρακοσίων τιμω-
 ρίας οὐδενὸς ἂν ἡλλάξαντο, καὶ ἐτοῖμοι ἥδη ἦσαν κατὰ
 τὸ αὐτίκα τοὺς τε παρόντας πολεμίους ἐκ τῶν λεχθέντων
 2 καταφρονεῖν καὶ πλεῖν ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ. ὁ δὲ τὸ μὲν ἐπὶ
 τὸν Πειραιᾶ πλεῖν τοὺς ἐγγυτέρω πολεμίους ὑπολιπόν-
 τας καὶ πᾶν διεκώλυσε πολλῶν ἐπειγομένων, τὰ δὲ τοῦ
 πολέμου πρῶτον ἔφη, ἐπειδὴ καὶ στρατηγὸς ἦρητο, πλεῖν-
 3 σας ὥς Τισσαφέρνης πράξειν. καὶ ἀπὸ ταύτης τῆς ἐκκλη-
 σίας εὐθὺς ῥῆχeto, ἵνα δὴ δοκῇ πάντα μετ' ἐκείνου κοι-
 νοῦσθαι, καὶ ἅμα βουλόμενος αὐτῷ τιμιώτερός τε εἶναι
 καὶ ἐνδείκνυσθαι ὅτι καὶ στρατηγὸς ἦδη ἦρηται καὶ εὖ
 καὶ κακῶς οἷός τ' ἐστὶν αὐτὸν ἦδη ποιεῖν. ξυνέβαινε δὲ
 τῷ Ἀλκιβιάδῃ τῷ μὲν Τισσαφέρνηι τοὺς Ἀθηναίους φο-
 βεῖν, ἐκείνοις δὲ τὸν Τισσαφέρνην.

83. Οἱ δὲ Πελοποννήσιοι ἐν τῇ Μιλήτῳ πυνθανό-
 μενοι τὴν τοῦ Ἀλκιβιάδου κἀδοδον, καὶ πρότερον τῷ Τις-
 σαφέρνηι ἀπιστοῦντες, πολλῷ δὴ μάλλον ἔτι διεβέβληντο.
 2 ξυνηνήχθη γὰρ αὐτοῖς, κατὰ τὸν ἐπὶ τὴν Μίλητον τῶν
 Ἀθηναίων ἐπίπλου, ὥς οὐκ ἠθέλησαν ἀνταναγαγόντες
 ναυμαχεῖν, πολλῷ ἐς τὴν μισθοδοσίαν τὸν Τισσαφέρ-
 νη ἀρρωστώτερον γενόμενον, καὶ ἐς τὸ μισεῖσθαι ὑπ'

αὐτῶν πρότερον ἐτι τούτων διὰ τὸν Ἀλκιβιάδην ἐπιθε-
σθαι. καὶ ξυνιστάμενοι κατ' ἀλλήλους οἴαπερ καὶ πρό-
τερον οἱ στρατιῶται ἀνελογίζοντο καὶ τινες καὶ τῶν ἄλ-
λων τῶν ἀξιολόγων ἀνθρώπων καὶ οὐ μόνον τὸ στρα-
τιωτικόν, ὥς οὔτε μισθὸν ἐντελῇ πώποτε λάβοιεν τό τε
διδόμενον βραχὺ καὶ οὐδὲ τοῦτο ξυνεχῶς· καὶ εἰ μὴ τις
ἢ διακυβεύσῃ ἢ ἀπαλλάσσῃ ὅθεν τροφήν ἔξει, ἀπο-
λείψειν τοὺς ἀνθρώπους τὰς ναῦς· πάντων τε Ἀστυ-
οχον εἶναι αἰτίων, ἐπιφέροντα ὀργὰς Τισσαφέρνει διὰ
ἰδία κέρδη.

84. Ὅντων δ' αὐτῶν ἐν τοιούτῳ ἀναλογισμῷ ξυνη-
νέχθη καὶ τοιόσδε τις θόρυβος περὶ τὸν Ἀστυόχον. τῶν
γὰρ Συρακοσίων καὶ Θουρίων ὅσῃ μάλιστα καὶ ἐλεύθε-
ροι ἦσαν τὸ πλῆθος οἱ ναῦται, τοσούτῳ καὶ θρασυτάτω
προσπεσόντες τὸν μισθὸν ἀπήτουν. ὁ δὲ ἀνθαδέστερόν
τέ τι ἀπεκρίνατο καὶ ἠπέλλησε καὶ τῷ γε Λωριεῖ ξυναγο-
ρεύοντι τοῖς ἑαυτοῦ ναύταις καὶ ἐπανήρατο τὴν βακτη-
ρίαν. τὸ δὲ πλῆθος τῶν στρατιωτῶν ὥς εἶδον, οἶα δὴ
ναῦται, ὥρμησαν ἐκραγέντες ἐπὶ τὸν Ἀστυόχον ὥστε
βάλλειν· ὁ δὲ προῖδων καταφεύγει ἐπὶ βωμόν τινα. οὐ
μέντοι ἐβλήθη γε, ἀλλὰ διελύθησαν ἀπ' ἀλλήλων. ἔλα-
βον δὲ καὶ τὸ ἐν τῇ Μιλήτῳ ἐνφοκοδομημένον τοῦ Τισσα-
φέρους φρουρίον οἱ Μιλήσιοι, λάθρα ἐπιπεσόντες, καὶ
τοὺς ἐνόντας φύλακας αὐτοῦ ἐκβάλλουσι. ξυνεδόκει δὲ
καὶ τοῖς ἄλλοις συμμαχοῖς ταῦτα, καὶ οὐχ ἥκιστα τοῖς Συ-
ρακοσίοις. ὁ μὲντοι Ἀλκας οὔτε ἠρέσκετο αὐτοῖς ἔφη τε
χρηῖναι Τισσαφέρνει καὶ δουλεύειν Μιλησίους καὶ τοὺς
ἄλλους τοὺς ἐν τῇ βασιλείᾳ τὰ μέτρια καὶ ἐπιθεραπεύ-
ειν, ἕως ἂν τὸν πόλεμον εὖ θῶνται. οἱ δὲ Μιλήσιοι ὡρ-
γίζοντό τε αὐτῷ καὶ διὰ ταῦτα καὶ ἄλλα τοιοῦτότροπα,
καὶ νόσῳ ὕστερον ἀποθανόντα αὐτὸν οὐκ εἶδαν θάψαι
οὐ βούλονται οἱ παρόντες τῶν Λακεδαιμονίων.

85. Κατὰ δὴ τοιαύτην διαφορὰν ὄντων αὐτοῖς τῶν πραγμάτων πρὸς τε τὸν Ἀστυόχον καὶ τὸν Τισσαφέρην Μίνδαρος διάδοχος τῆς Ἀστυόχου ναυαρχίας ἐκ Λακεδαιμόνος ἐπῆλθε καὶ παραλαμβάνει τὴν ἀρχήν· ὁ δὲ 2 Ἀστυόχος ἀπέπλει. ξυνέπεμψε δὲ καὶ Τισσαφέρους αὐτῷ πρεσβευτὴν τῶν παρ' ἑαυτοῦ, Γαυλίτην ὄνομα, Κᾶρα δίγλωσσον, κατηγορήσοντα τῶν τε Μιλησίων περὶ τοῦ φρουρίου καὶ περὶ αὐτοῦ ἅμα ἀπολογησόμενον, εἰδὼς τοὺς τε Μιλησίους πορευομένους ἐπὶ καταβολῇ τῇ αὐτοῦ μάλιστα καὶ τὸν Ἑρμοκράτη μετ' αὐτῶν, ὃς ἐμελλε τὸν Τισσαφέρην ἀποφαίνειν φθείροντα τῶν Πελοποννησίων τὰ πράγματα μετὰ Ἀλκιβιάδου καὶ ἐπαμφοτερίζον- 3 τα. ἔχθρα δὲ πρὸς αὐτὸν ἦν αὐτῷ αἰεὶ ποτε περὶ τοῦ μισθοῦ τῆς ἀποδόσεως· καὶ τὰ τελευτάα φυγόντος ἐκ Συρακουσῶν τοῦ Ἑρμοκράτους καὶ ἐτέρων ἡκόντων ἐπὶ τὰ ναῦς τῶν Συρακουσίων ἐς τὴν Μίλητον στρατηγῶν, Ποτάμιδος καὶ Μύσκωνος καὶ Δημάρχου, ἐνέκειτο ὁ Τισσαφέρης φυγάδι ὄντι ἤδη τῷ Ἑρμοκράτει πολλῶ ἐν μᾶλλον καὶ κατηγόρει ἄλλα τε καὶ ὥς χρήματά ποτε αἰτήσας αὐτὸν καὶ οὐ τυχῶν τὴν ἔχθραν οἱ προθοίτο. ὁ μὲν οὖν Ἀστυόχος καὶ οἱ Μιλήσιοι καὶ ὁ Ἑρμοκράτης ἀπέπλευσαν ἐς τὴν Λακεδαίμονα· ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης διεβέβηκει πάλιν ἤδη παρὰ τοῦ Τισσαφέρους ἐς τὴν Σάμον.

86. Καὶ οἱ ἐκ τῆς Δήλου ἀπὸ τῶν τετρακοσίων [πρεσβευταί], οὓς τότε ἐπεμψαν παραμυνησομένους καὶ ἀνα- διδάξοντας τοὺς ἐν τῇ Σάμῳ, ἀφικνοῦνται παρόντος τοῦ Ἀλκιβιάδου, καὶ ἐκκλησίας γενομένης λέγειν ἐπεχείρουν· 2 οἱ δὲ στρατιῶται τὸ μὲν πρῶτον οὐκ ἠθέλον ἀκούειν, ἀλλ' ἀποκτείνειν ἐβόων τοὺς τὸν δῆμον καταλύοντας· ἔπειτα 3 μέντοι μόλις ἡσυχάσαντες ἤκουσαν. οἱ δ' ἀπήγγελλον ὥς οὔτε ἐπὶ διαφθορᾷ τῆς πόλεως ἢ μετὰστασις γένοιτο, ἀλλ' ἐπὶ σωτηρίᾳ, οὐδ' ἵνα τοῖς πολεμίοις παραδοθῇ

εἶναι γάρ, ὅτε ἐσέβαλον ἤδη σφῶν ἀρχόντων, τοῦτο
 ποιῆσαι), τῶν τε πεντακισχιλίων ὅτι πάντες ἐν τῷ μέρει
 μεθέξουσιν, οἳ τε οἰκτεροὶ αὐτῶν οὐδ' ὑβρίζονται, ὥσ-
 περ Χαιρέας διαβάλλων ἀπήγγειλεν, οὔτε κακὸν ἔχου-
 σιν οὐδέν, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς σφετέροις αὐτῶν ἕκαστοι κατὰ
 χώραν μένουσιν. ἄλλα τε πολλὰ εἰπόντων οὐδὲν μᾶλλον ἄ
 ἐσήκουον, ἀλλ' ἐχαλέπαινον καὶ γνώμας ἄλλοι ἄλλας ἐλε-
 γον, μάλιστα δὲ ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ πλεῖν. καὶ ἐδόκει Ἀλ-
 κιβιάδης πρῶτον τότε καὶ οὐδενὸς ἑλασσον τὴν πόλιν
 ὠφελῆσαι· ὠρμημένων γάρ τῶν ἐν Σάμῳ Ἀθηναίων
 πλεῖν ἐπὶ σφᾶς αὐτοὺς, ἐν ᾧ σαφέστατ' ἂν Ἰωνίαν καὶ Ἑλ-
 λήσποντον εὐθὺς εἶχον οἱ πολέμιοι, κωλυτὴς γενέσθαι.
 καὶ ἐν τῷ τότε ἄλλος μὲν οὐδεὶς ἂν ἱκανὸς ἐγένετο κατα-
 5 σχεῖν τὸν ὄχλον, ἐκεῖνος δὲ τοῦ τ' ἐπίπλου ἐπαυσε καὶ
 τοὺς ἰδίᾳ τοῖς πρέσβεσιν ὀργιζομένους λοιδορῶν ἀπέτρε-
 πεν. αὐτὸς δὲ ἀποκρινάμενος αὐτοῖς ἀπέπεμπεν, ὅτι τοὺς 6
 μὲν πεντακισχιλίους οὐ κωλύοι ἄρχειν, τοὺς μέντοι τε-
 τρακοσίους ἀπαλλάσσειν ἐκέλευεν αὐτοὺς καὶ καθιστάναι
 τὴν βουλὴν ὥσπερ καὶ πρότερον, τοὺς πεντακοσίους· εἰ
 δὲ ἐς εὐτέλειάν τι ξυντέμνηται, ὥστε τοὺς στρατευομέ-
 νους μᾶλλον ἔχειν τροφήν, πάνυ ἐπαινεῖν. καὶ τὰλλα 7
 ἐκέλευεν ἀντέχειν καὶ μὴδὲν ἐνδιδόναι τοῖς πολεμίοις·
 πρὸς μὲν γὰρ σφᾶς αὐτοὺς σφριζομένης τῆς πόλεως πολ-
 λὴν ἐλπίδα εἶναι καὶ ξυμβῆναι, εἰ δὲ ἅπαξ τὸ ἔσπερον σφα-
 λήσεται, ἢ τὸ ἐν Σάμῳ ἢ κείνοι, οὐδὲ ὅτῳ διαλλαγῆσε-
 8 ται τις ἐτι ἔσεσθαι.

Παρήσαν δὲ καὶ Ἀργεῖων πρέσβεις, ἐπαγγελλόμενοι 8
 τῷ ἐν τῇ Σάμῳ τῶν Ἀθηναίων δήμῳ ὥστε βοηθεῖν· ὁ δὲ
 Ἀλκιβιάδης ἐπαινέσας αὐτοὺς καὶ εἰπὼν, ὅταν τις καλῇ,
 παρῆναι, οὕτως ἀπέπεμπεν. ἀφίκοντο δὲ οἱ Ἀργεῖοι μετὰ 9
 τῶν Παράλων, οἳ τότε ἐτάχθησαν ἐν τῇ στρατιώτιδι νηὶ
 ὑπὸ τῶν τετρακοσίων περιπλεῖν Εὐβοίαν, καὶ ἄγοντες

Ἀθηναίων ἐς Λακεδαίμονα ἀπὸ τῶν τετρακοσίων πεμπτοὺς πρέσβεις, Αἰσποδίαν καὶ Ἀριστοφῶντα καὶ Μελησίαν, ἐπειδὴ ἐγένοντο πλείοντες κατ' Ἄργος, τοὺς μὲν πρέσβεις ξυλλαβόντες τοῖς Ἀργείοις παρέδωσαν ὥς τῶν οὐκ ἦκιστα καταλυσάντων τὸν δῆμον ὄντας, αὐτοὶ δὲ οὐκέτι ἐς τὰς Ἀθήνας ἀφίκοντο, ἀλλ' ἄγοντες ἐκ τοῦ Ἄργους ἐς τὴν Σάμον τοὺς πρέσβεις ἀφικνοῦνται ἥπερ εἶχον τριήρει.

87. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους Τισσαφέρους, κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐν ᾧ μάλιστα διὰ τε τάλλα καὶ διὰ τὴν Ἀλκιβιάδου κάθοδον ἤχθοντο αὐτῷ οἱ Πελοποννήσιοι ὥς φανερώς ἤδη ἀπικίζοντι, βουλόμενος, ὥς ἐδόκει δῆ, ἀπολύεσθαι πρὸς αὐτοὺς τὰς διαβολάς, παρεσκευάζετο πορεύεσθαι ἐπὶ τὰς Φοινίσσας ναῦς ἐς Ἀσπενδον, καὶ τὸν Λίχαν ξυμπαρεύεσθαι ἐκέλευε· τῇ δὲ στρατιᾷ προσταΐξιν ἔφη Ταμῶν ἑαυτοῦ ὑπαρχον, ὥστε τροφὴν ἐν ὅσῳ ἂν αὐτὸς ἀπῇ διδόναι. λέγεται δὲ οὐ κατὰ ταῦτό, οὐδὲ ῥᾷδιον εἰδέναι τίμιν γνῶμην παρῆλθεν ἐς τὴν Ἀσπενδον καὶ παρελθὼν οὐκ ἤγαγε τὰς ναῦς. ὅτι μὲν γὰρ αἱ Φοίνισσαι νῆες ἐπὶ καὶ τεσσαράκοντα καὶ ἑκατὸν μέχρι Ἀσπένδου ἀφίκοντο σαφές ἐστι· διότι δὲ οὐκ ἦλθον πολλαχῇ εἰκάζεται. οἱ μὲν γὰρ ἵνα διατρέβῃ ἀπελθὼν, ὥσπερ καὶ διανοήθη, τὰ τῶν Πελοποννησίων (τροφὴν γοῦν οὐδὲν βέλτιον, ἀλλὰ καὶ χειρόν ὁ Ταμῶς, ᾧ προσετάχθη, παρείχεν), οἱ δὲ ἵνα τοὺς Φοίνικας προαγαγὼν ἐς τὴν Ἀσπενδον ἐκχρηματίσαιτο ἀφείς (καὶ γὰρ ὥς αὐτοῖς οὐδὲν ἐμελλε χρῆσεσθαι), ἄλλοι δ' ὥς καταβοῆς ἔνεκα τῆς ἐς τὴν Λακεδαίμονα, τὸ λέγεσθαι ὥς οὐκ ἀδικεῖ, ἀλλὰ καὶ σαφῶς οἴχεται ἐπὶ τὰς ναῦς ἀληθῶς πεπληρωμένας. ἐμοὶ μέντοι δοκεῖ σαφέστατον εἶναι τριβῆς ἔνεκα καὶ ἀνακωχῆς τῶν Ἑλληνικῶν τὸ ναυτικὸν οὐκ ἀγαγεῖν, φθορὰς μὲν, ἐν ὅσῳ παρῇ ἐκεῖσε καὶ διέμελλεν, ἀνισώσεως δέ, ὅπως

μηδετέρους προσθέμενος ισχυροτέρους ποιήσῃ, ἐπεὶ, εἰγε ἐβουλήθη, διαπολεμῆσαι ἂν ἐπιφανεῖς δῆπου οὐκ ἐνδοιαστώς· κομίσας γὰρ ἂν Λακεδαιμονίοις τὴν νίκην κατὰ τὸ εἰκὸς ἔδωκεν, οἳ γε καὶ ἐν τῷ παρόντι ἀντιπάλως μᾶλλον ἢ ὑποδεεστέρωσ τῷ ναυτικῷ ἀνθώρουν. καταφωρᾷ δὲ 5 μάλιστα καὶ ἦν εἶπε πρόφασιν οὐ κομίσας τὰς ναῦς. ἔφη γὰρ αὐτὰς ἐλάσσους ἢ ὅσας βασιλεὺς ἔταξε ξυλλεγῆναι· ὁ δὲ χάριν ἂν δῆπου ἐν τούτῳ μείζω ἔτι ἔσχεν, οὔτε ἀναλώσας πολλὰ τῶν βασιλῆως, τὰ τε αὐτὰ ἂπ' ἐλασσόνων πράξας. ἐς δ' οὖν τὴν Ἀσπένδον ἦτιμι δὴ γνώμη ὁ Τισσαφέρνης ἀφικνεῖται καὶ τοῖς Φοίνιξι συγγίγνεται· καὶ οἱ Πελοποννήσιοι ἐπεμψαν ὥς ἐπὶ τὰς ναῦς κελεύσαντας αὐτοῦ Φίλιππον ἄνδρα Λακεδαιμόνιον δύο τριήρεσιν.

88. Ἀλκιβιάδης δὲ ἐπειδὴ καὶ τὸν Τισσαφέρνην ἥσθετο παριόντα ἐπὶ τῆς Ἀσπένδου, ἐπλεὶ καὶ αὐτὸς λαβῶν τρεῖς καὶ δέκα ναῦς, ὑποσχόμενος τοῖς ἐν τῇ Σάμῳ ἀσφαλῆ καὶ μεγάλην χάριν (ἥ γὰρ αὐτὸς ἄξειν Ἀθηναίοις τὰς Φοινίσσας ναῦς ἢ Πελοποννησίοις γε κωλύσειν ἔλθειν), εἰδώς, ὥς εἰκὸς, ἐκ πλείονος τὴν Τισσαφέρνην γνώμην ὅτι οὐκ ἄξειν ἔμελλε, καὶ βουλόμενος αὐτὸν τοῖς Πελοποννησίοις ἐς τὴν ἑαυτοῦ καὶ Ἀθηναίων φιλίαν ὥς μάλιστα διαβάλλειν, ὅπως μᾶλλον δι' αὐτὸ σφίσιν ἀναγκάζοιτο προσχωρεῖν. καὶ ὁ μὲν ἄρας εὐθὺς τῆς Φασήλιδος καὶ Καύνου ἄνω τὸν πλοῦν ἐποιεῖτο.

89. Οἱ δ' ἐκ τῆς Σάμου ἀπὸ τῶν τετρακοσίων πεμφθέντες πρέσβεις ἐπειδὴ ἀφικόμενοι ἐς τὰς Ἀθήνας ἀπηγγείλαν τὰ παρὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου, ὥς κελεύει τε ἀντέχειν καὶ μηδὲν ἐνδιδόναι τοῖς πολεμίοις, ἐλπίδας τε ὅτι πολὺς ἔχει κἀκείνοις τὸ στράτευμα διαλλάττειν καὶ Πελοποννησίων περιέσεσθαι, ἀχθομένους καὶ πρότερον τοῖς πολλοῖς τῶν μετεχόντων τῆς ὀλιγαρχίας καὶ ἡδέως αἰὲς ἀπαλλαγέντας πῃ ἀσφαλῶς τοῦ πράγματος πολλῶς δὲ

2 μάλλον ἐπέρρωσαν. καὶ ξυνίσταντό τε ἤδη καὶ τὰ πρά-
 γματα διεμέφοντο, ἔχοντες ἡγεμόνας τῶν πάντων στρα-
 τηγῶν τῶν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ καὶ ἐν ἀρχαῖς ὄντων, οἷον
 Θηραμένη τε τὸν Ἀγνωνος καὶ Ἀριστοκράτη τὸν Σκελ-
 λίου καὶ ἄλλους, οἱ μετέσχον μὲν ἐν τοῖς πρώτοις τῶν
 πραγμάτων, φοβούμενοι δ', ὥς ἔφασαν, τό τε ἐν τῇ
 Σάμῳ στράτευμα καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην σπουδῇ πάντων, τοὺς
 τε ἐς τὴν Λακεδαιμόνα πρεσβευομένους, μὴ τι ἄνευ τῶν
 πλειόνων κακὸν δράσωσι τὴν πόλιν, οὗτοι ἀπαλλαξείναι
 τοῦ ἄγαν ἐς ὀλίγους ἐλθεῖν, ἀλλὰ τοὺς πεντακισχιλίους
 ἔργῳ καὶ μὴ ὀνόματι χρῆναι ἀποδεικνύναι καὶ τὴν πολι-
 3 τείαν ἰσαίτεραν καθιστάναι. ἦν δὲ τοῦτο μὲν σχῆμα πο-
 λιτικὸν τοῦ λόγου αὐτοῖς, κατ' ἰδίᾳς δὲ φιλοτιμίας οἱ
 πολλοὶ αὐτῶν τῷ τοιούτῳ προσέκειντο, ἐν ᾧ περ καὶ μά-
 λιστα ὀλιγαρχία ἐκ δημοκρατίας γενομένη ἀπόλλυται·
 πάντες γάρ αὐθημερόν ἀξιούσιν οὐχ ὅπως ἴσοι, ἀλλὰ καὶ
 πολὺν πρῶτος αὐτὸς ἕκαστος εἶναι· ἐκ δὲ δημοκρατίας αἰ-
 4 ρέσεως γιγνομένης ἥσων τὰ ἀποβαίνοντα ὥς οὐκ ἀπὸ τῶν
 ὁμοίων ἐλασσούμενός τις φέροι. σαφέστατα δ' αὐτοὺς
 ἐπῆρε τὰ ἐν τῇ Σάμῳ τοῦ Ἀλκιβιάδου ἰσχυρὰ ὄντα καὶ
 ὅτι αὐτοῖς οὐκ ἐδόκει μόνιμον τὸ τῆς ὀλιγαρχίας εἶσθαι·
 ἡγωνίζετο οὖν εἰς ἕκαστος αὐτὸς πρῶτος προστάτης τοῦ
 δήμου γενέσθαι.

90. Οἱ δὲ τῶν τετρακοσίων μάλιστα ἐναντίοι ὄντες
 τῷ τοιούτῳ εἶδει καὶ προεσιῶτες, Φρύνιχός τε, ὅς καὶ
 στρατηγήσας ἐν τῇ Σάμῳ τῷ Ἀλκιβιάδῃ τότε διη-
 νέχθη, καὶ Ἀρίσταρχος, ἀνὴρ ἐν τοῖς μάλιστα καὶ ἐκ
 πλείστου ἐναντίος τῷ δήμῳ, καὶ Πείσανδρος καὶ Ἀντι-
 φῶν καὶ ἄλλοι οἱ δυνατώτατοι, πρότερόν τε, ἐπεὶ τάχι-
 στα κατέστησαν καὶ ἐπειδὴ τὰ ἐν τῇ Σάμῳ σφῶν ἐς δη-
 μοκρατίαν ἀπέστη, πρέσβεις τε ἀπέστελλον σφῶν ἐς τὴν
 Λακεδαιμόνα καὶ τὴν ὁμολογίαν προϋθυμοῦντο καὶ τὸ

ἐν τῇ Ἑτιωνείᾳ καλουμένην τείχος ἐποιούντο, πολλῶ τε
 μᾶλλον ἔτι, ἐπειδὴ καὶ οἱ ἐκ τῆς Σάμου πρέσβεις σφῶν
 ἦλθον, ὁρῶντες τοὺς τε πολλοὺς καὶ σφῶν τοὺς δοκοῦ-
 ντας πρότερον πιστοὺς εἶναι μεταβαλλομένους. καὶ ἀπ-
 ἔστειλαν μὲν Ἀντιφῶντα καὶ Φρύνιχον καὶ ἄλλους δέκα
 κατὰ τάχος, φοβούμενοι καὶ τὰ αὐτοῦ καὶ τὰ ἐκ τῆς Σά-
 μου, ἐπιστελλάντες παντὶ τρόπῳ ὅστις καὶ ὅπως οὖν ἀνε-
 κτὸς ξυλλαγαῇναι πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους. φόκοδό-
 μουν δὲ ἔτι προθυμότερον τὸ ἐν τῇ Ἑτιωνείᾳ τείχος.
 ἦν δὲ τοῦ τείχους ἡ γνώμη αὕτη, ὥς ἔφη Θηραμένης καὶ
 οἱ μετ' αὐτοῦ, οὐχ ἵνα τοὺς ἐν Σάμῳ, ἦν βίᾳ ἐπιπλέωσι,
 μὴ δεῖξονται ἐς τὸν Πειραιᾶ, ἀλλ' ἵνα τοὺς πολεμίους
 μᾶλλον, ὅταν βούλωνται, καὶ ναυσὶ καὶ πεζῶ δεῖξονται.
 κηλὴ γάρ ἐστι τοῦ Πειραιῶς ἡ Ἑτιωνεία, καὶ παρ' αὐ-
 τὴν εὐθὺς ὁ ἔσπλους ἐστίν. ἐτειχίζετο οὖν οὕτω ξὺν τῷ
 πρότερον πρὸς ἡπειρον ὑπάρχοντι τείχει, ὥστε καθεξο-
 μένων ἐς αὐτὸ ἀνθρώπων ὀλίγων ἄρχειν τοῦ ἔσπλου·
 ἐπ' αὐτὸν γὰρ τὸν ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ λιμένος στενοῦ
 ὄντος τὸν ἕτερον πύργον ἐτελεύτα τὸ τε παλαιὸν τὸ
 πρὸς ἡπειρον καὶ τὸ ἐντὸς τὸ καινὸν τείχος τειχιζόμενον
 πρὸς θάλασσαν. διφκοδόμησαν δὲ καὶ στοᾶν, ἥπερ ἦν ἡ
 μέγιστη καὶ ἐγγύτατα τούτου εὐθὺς ἔχομένη ἐν τῷ Πει-
 ραιεῖ, καὶ ἦρχον αὐτοὶ αὐτῆς, ἐς ἣν καὶ τὸν σῆτον ἠνάγ-
 καζον πάντας τὸν ὑπάρχοντά τε καὶ τὸν ἐσπλέοντα ἐξαι-
 ρεῖσθαι καὶ ἐντεῦθεν προαιροῦντας πωλεῖν.

91. Ταῦτ' οὖν ἐκ πλείονός τε ὁ Θηραμένης διεθρόει
 καὶ ἐπειδὴ οἱ ἐκ τῆς Λακεδαιμονίας πρέσβεις οὐδὲν πρά-
 ξαντες ἀνεχώρησαν τοῖς ξύμπασι ξυμβατικόν, φάσκων
 κινδυνεύσειν τὸ τείχος τοῦτο καὶ τὴν πόλιν διαφθεῖραι.
 ἅμα γὰρ καὶ ἐκ τῆς Πελοποννήσου ἐτύγγανον Εὐβοίαν²
 ἐπικαλουμένων κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦτον δύο καὶ
 τεσσαράκοντα νῆες, ὧν ἦσαν καὶ ἐκ Τάραντος καὶ Λο-

κρῶν Ἰταλιώτιδες καὶ Σικελικαὶ τινες, ὁρמוῦσαι ἤδη ἐπὶ
 Λᾷ τῆς Λακωνικῆς καὶ παρασκευαζόμεναι τὸν ἐς τὴν Εὐ-
 βοϊαν πλοῦν (ἦρχε δ' αὐτῶν Ἀγησανδρίδας Ἀγησάνδρου
 Σπαρτιάτης)· ὥς ἔφη Θηραμένης οὐκ Εὐβοίᾳ μᾶλλον ἢ
 τοῖς τειχίζουσι τὴν Ἡετιώνειαν προσπλεῖν, καὶ εἰ μὴ τις
 3 ἦδη φυλάσσεται, λήσειν διαφθαρέντας. ἦν δέ τι καὶ τοι-
 οῦτον ἀπὸ τῶν τὴν κατηγορίαν ἔχόντων, καὶ οὐ πάνν
 διαβολὴ μόνον τοῦ λόγου. ἐκεῖνοι γὰρ μάλιστα μὲν ἐβού-
 λοντο ὀλιγαρχούμενοι ἄρχειν καὶ τῶν ξυμμάχων, εἰ δέ
 μὴ, τὰς τε ναῦς καὶ τὰ τεῖχη ἔχοντες αὐτονομεῖσθαι,
 ἐξειργόμενοι δὲ καὶ τούτου μὴ οὖν ὑπὸ τοῦ δήμου γι-
 αῦθις γενομένου αὐτοὶ πρὸ τῶν ἄλλων μάλιστα διαφθα-
 ρῆναι, ἀλλὰ καὶ τοὺς πολεμίους ἐσαγαρόμενοι ἄνδρ τει-
 χῶν καὶ νεῶν ξυμβῆναι καὶ ὅπως οὖν τὰ τῆς πόλεως ἔχειν,
 εἰ τοῖς γε σώμασι σφῶν ἄδεια ἔσται.

92. Διόπερ καὶ τὸ τεῖχος τοῦτο, καὶ πυλίδας ἔχον
 καὶ ἐσόδους καὶ ἐπεσαγωγὰς τῶν πολεμίων, ἐτείχιζόν τε
 2 προθύμως καὶ φθῆναι ἐβούλοντο ἐξεργασάμενοι. πρό-
 τερον μὲν οὖν κατ' ὀλίγους τε καὶ κρύφα μᾶλλον τὰ λε-
 γόμενα ἦν· ἐπειδὴ δὲ ὁ Φρύνιχος ἦκων ἐκ τῆς ἐς Λακε-
 δαίμονα πρᾶσβείας πληγὴς ὑπ' ἀνδρὸς τῶν περιπόλων
 τινὸς ἐξ ἐπιβουλῆς ἐν τῇ ἀγορᾷ πληθούσῃ καὶ οὐ πολὺ
 ἀπὸ τοῦ βουλευτηρίου ἀπελθὼν ἀπέθανε παραχρῆμα,
 καὶ ὁ μὲν πατάξας διέφυγεν, ὁ δὲ ξυνεργός, Ἀργεῖος
 ἄνθρωπος, ληφθεὶς καὶ βασανιζόμενος ὑπὸ τῶν τετρα-
 κοσίων οὐδενὸς ὄνομα τοῦ κελεύσαντος εἶπεν οὐδὲ ἄλλο
 τι ἢ ὅτι εἰδείῃ πολλοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐς τοῦ περιπο-
 λάρχου καὶ ἄλλοσε κατ' οἰκίας ξυνιόντας· τότε δὴ οὐδε-
 νὸς γεγενημένου ἀπ' αὐτοῦ νεωτέρου καὶ ὁ Θηραμένης
 ἦδη θρασύτερον καὶ Ἀριστοκράτης καὶ ὅσοι ἄλλοι τῶν
 τετρακοσίων αὐτῶν καὶ τῶν ἑξῶθεν ἦσαν ὁμογνώμονες
 3 ἦσαν ἐπὶ τὰ πράγματα. ἅμα γὰρ καὶ ἀπὸ τῆς Λᾶς αἱ

νῆες ἤδη περιπεπλευκνῆναι καὶ ὀρμισάμεναι ἐς τὴν Ἐπί-
 δαυρον τὴν Αἰγίναν κατεδεδραμήκεσαν· καὶ οὐκ ἔφη ὁ
 Θηραμένης εἰκὸς εἶναι ἐπ' Εὐβοίαν πλεούσας αὐτὰς ἐς
 Αἰγίναν κατακολπίσαι καὶ πάλιν ἐν Ἐπιδαύρῳ ὀρμεῖν,
 εἰ μὴ παρακληθεῖσαι ἥκοιεν ἐφ' οἷσπερ καὶ αὐτὸς ἀεὶ
 κατηγορεῖ· οὐκέτι οὖν οἷόν τε εἶναι ἡσυχάζειν. τέλος δὲ 4
 πολλῶν καὶ στασιωτικῶν λόγων καὶ ὑποψιῶν προσγενο-
 μένων καὶ ἔργῳ ἤδη ἤπιοντο τῶν πραγμάτων· οἱ γὰρ
 ἐν τῷ Πειραιεὶ τὸ τῆς Ἡετιωνείας τεῖχος ὀπλῆται οἰκοδο-
 μούντες, ἐν οἷς καὶ ὁ Ἀριστοκράτης ἦν ταξιαρχῶν καὶ τὴν
 ἑαυτοῦ φυλὴν ἔχων, ξυλλαμβάνουσιν Ἀλεξικλέα, στρα-
 τηγὸν ὄντα ἐκ τῆς ὀλιγαρχίας καὶ μάλιστα πρὸς τοὺς
 εἰαίρους τετραμμένον, καὶ ἐς οἰκίαν ἀγαγόντες εἴρξαν.
 ξυνεπελάβοντο δὲ αὐτοῖς ἅμα καὶ ἄλλοι καὶ Ἑρμῶν τις 5
 τῶν περιπόλων τῶν Μουνυχίασι τεταγμένων ἀρχῶν· τὸ
 δὲ μέγιστον, τῶν ὀπλιτῶν τὸ στίφος ταῦτα ἐβούλετο. ὥς 6
 δὲ ἐσηγγέλθη τοῖς τετρακοσίοις (ἔνυχον δὲ ἐν τῷ βου-
 λευτηρίῳ ξυγκαθήμενοι), εὐθύς, πλὴν ὅσοις μὴ βου-
 λομένοις ταῦτα ἦν, ἐτοῖμοι ἦσαν ἐς τὰ ὅπλα λῆναι καὶ
 τῷ Θηραμένει καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ ἡπείλουν. ὁ δὲ ἀπο-
 λογούμενος ἐτοῖμος ἔφη εἶναι ξυναφαιρησόμενος λῆναι
 ἤδη. καὶ παραλαβὼν ἓνα τῶν στρατηγῶν ὅς ἦν αὐτῷ
 ὁμογνώμων ἐχώρει ἐς τὸν Πειραιᾶ· ἐβοήθει δὲ καὶ Ἀρό-
 σταρχος καὶ τῶν ἱππέων νεανίσκοι. ἦν δὲ θόρυβος πολὺς 7
 καὶ ἐκπληκτικός· οἳ τε γὰρ ἐν τῷ ἄστει ἤδη ᾤοντο τὸν τε
 Πειραιᾶ κατειληφθαι καὶ τὸν ξυνειλημμένον τεθνάναι,
 οἳ τε ἐν τῷ Πειραιεὶ τοὺς ἐκ τοῦ ἄστεως ὅσον οὐπω ἐπὶ
 σφᾶς παρῆναι. μόλις δὲ τῶν τε πρεσβυτέρων διακωλυ- 8
 ὄντων τοὺς ἐν τῷ ἄστει διαθέοντας καὶ ἐπὶ τὰ ὅπλα φε-
 ρομένους, καὶ Θουκυδίδου τοῦ Φαρσαλίου τοῦ προξένου
 τῆς πόλεως παρόντος καὶ προθύμως ἐμποδῶν τε ἐκά-
 στοις γιγνομένου καὶ ἐπιβοωμένου μὴ ἐφεδρευόντων ἐτι

τῶν πολεμίων ἀπολέσαι τὴν πατρίδα, ἡσυχασάν τε καὶ
 θασσῶν αὐτῶν ἀπέσχοντο. καὶ ὁ μὲν Θηραμένης ἐλθὼν ἐς
 τὸν Πειραιᾶ (ἦν δὲ καὶ αὐτὸς στρατηγός), ὅσον καὶ ἀπὸ
 βοῆς ἔνεκα, ὠργίζετο τοῖς ὀπλίταις· ὁ δὲ Ἀρίσταρχος καὶ
 10 οἱ ἐναντιοὶ τῷ ἀληθεῖ ἐχαλέπαινον. οἱ δὲ ὀπλίται ὁμοσε
 τε ἐχώρουν οἱ πλείστοι τῷ ἔργῳ καὶ οὐ μετεμέλοντο, καὶ
 τὸν Θηραμένην ἡρώτων εἰ δοκεῖ αὐτῷ ἐπ' ἀγαθῷ τὸ τεύ-
 χος οἰκοδομεῖσθαι, καὶ εἰ ἄμεινον εἶναι καθαιρεθέν. ὁ
 δὲ, εἰπερ καὶ ἐκείνοις δοκεῖ καθαιρεῖν, καὶ δαυτῷ ἔφη
 ξυνδοκεῖν. καὶ ἐντεῦθεν εὐθύς ἀναβάντες οἱ τε ὀπλίται
 καὶ πολλοὶ τῶν ἐκ τοῦ Πειραιῶς ἀνθρώπων κατέσκαπτον
 11 τὸ τεῖχοςμα. ἦν δὲ πρὸς τὸν ὄχλον ἡ παράκλησις ὥς χρη-
 ὅστις τοὺς πεντακισχιλίους βούλεται ἄρχειν ἀντὶ τῶν τε-
 τρακοσίων, λέναι ἐπὶ τὸ ἔργον. ἐπεκρύπτοντο γὰρ ὅμως
 ἔτι τῶν πεντακισχιλίων τῷ ὀνόματι, μὴ ἄντικρυς δῆμον
 ὅστις βούλεται ἄρχειν ὀνομάζειν, φοβούμενοι μὴ τῷ ὄντι
 ὥσι καὶ πρὸς τινα εἰπῶν τίς τι ἀγνοίᾳ σφαλῇ. καὶ οἱ
 τετρακόσιοι διὰ τοῦτο οὐκ ᾔθελον τοὺς πεντακισχιλίους
 οὔτε εἶναι οὔτε μὴ ὄντας δῆλους εἶναι, τὸ μὲν καταστή-
 σαι μετόχους τοσούτους ἄντικρυς [ἄν] δῆμον ἡγούμενοι,
 τὸ δ' αὖ ἄφανες φόβον ἐς ἀλλήλους παρῆξιν.

93. Τῇ δ' ὕστεραία οἱ μὲν τετρακόσιοι ἐς τὸ βου-
 λευτήριον ὅμως καὶ τεθορυβημένοι ξυνελέγοντο· οἱ δ'
 ἐν τῷ Πειραιεῖ ὀπλίται τὸν τε Ἀλεξικλέα ὃν ξυνέλαβον
 ἀφέντες καὶ τὸ τεῖχοςμα καθελόντες ἐς τὸ πρὸς τῇ Μου-
 νυχίᾳ Διονυσιακὸν θέατρον ἐλθόντες καὶ θέμενοι τὰ
 ὅπλα ἡκκλησιάσαν, καὶ δόξαν αὐτοῖς εὐθύς ἐχώρουν ἐς
 2 τὸ ἄστυ καὶ ἔθεντο ἐν τῷ Ἀνακείῳ τὰ ὅπλα. ἐλθόντες
 δὲ ἀπὸ τῶν τετρακοσίων τινὲς ἡρημένοι πρὸς αὐτοὺς
 ἀνὴρ ἀνδρὶ διελέγοντό τε καὶ ἐπιπθόν οὓς ἴδοιεν ἀνθρώ-
 πους ἐπιεικέως αὐτοὺς τε ἡσυχάζειν καὶ τοὺς ἄλλους πα-
 ρακατέχειν, λέγοντες τοὺς τε πεντακισχιλίους ἀποφα-

νεῖν, καὶ ἐκ τούτων ἐν μέρει ἢ ἂν τοῖς πεντακισχιλίοις
δοκῇ τοὺς τετρακοσίους ἔσεσθαι, τέως δὲ τὴν πόλιν μη-
δενὶ τρόπῳ διαφθεῖρειν μηδ' ἐς τοὺς πολεμίους ἀνῶσαι.
τὸ δὲ πᾶν πλῆθος τῶν ὀπλιτῶν, ἀπὸ πολλῶν καὶ πρὸς
πολλοὺς λόγων γιγνομένων, ἡπιώτερον ἦν ἢ πρότερον,
καὶ ἐφοβεῖτο μάλιστα περὶ τοῦ παντὸς πολιτικοῦ. ξυν-
εχώρησάν τε ὥστ' ἐς ἡμέραν ῥητὴν ἐκκλησίαν ποιῆσαι
ἐν τῷ Διουνύσειῳ περὶ ὁμονοίας.

94. Ἐπειδὴ δὲ ἐπῆλθεν [ἢ ἐν Διουνύσειῳ ἐκκλησίᾳ] καὶ
ὅσον οὐ ξυνειλεγμένοι ἦσαν, ἀγγέλλονται αἱ δύο καὶ
τεσσαράκοντα νῆες καὶ ὁ Ἀγησανδρίδας ἀπὸ τῶν Μεγά-
ρων τὴν Σαλαμίνα παραπλεῖν· καὶ πᾶς τις τῶν πολλῶν
αὐτὸ τοῦτο ἐνόμιζεν εἶναι τὸ πάλαι λεγόμενον ὑπὸ Θη-
ραμένους καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ, ὥς ἐς τὸ τεῖχος ἐπλεον
αἱ νῆες, καὶ χρησίμως ἐδόκει καταπεπτωκέναι. ὁ δὲ Ἀγη-
σανδρίδας τάχα μὲν τι καὶ ἀπὸ ξυγκειμένου λόγου περὶ
τε τὴν Ἐπίδauρον καὶ ταύτῃ ἀνιστρέφετο, εἰκὸς δ' αὐ-
τὸν καὶ πρὸς τὸν παρόντα στασιασμὸν τῶν Ἀθηναίων,
δι' ἐλπίδος ὥς κἂν ἐς δεῖον παραγένοιτο, ταύτῃ ἀνέχειν.
οἱ δ' αὖ Ἀθηναῖοι, ὥς ἡγγέλθη αὐτοῖς, εὐθύς δρόμῳ
ἐς τὸν Πειραιᾶ πανδημεὶ ἐχώρουν, ὥς τοῦ ἰδίου πολέμου
μειζονος [ἢ] ἀπὸ τῶν πολέμων οὐχ ἑκὰς ἀλλὰ πρὸς τῷ
λιμένι ὄντος. καὶ οἱ μὲν ἐς τὰς παρούσας ναῦς ἐσέβαι-
νον, οἱ δὲ ἄλλας καθείλκον, οἱ δὲ τινες ἐπὶ τὰ τεῖχη καὶ
τὸ στόμα τοῦ λιμένος παρεβοήθουν.

95. Αἱ δὲ τῶν Πελοποννησίων νῆες παραπλεύσασαι
καὶ περιβαλοῦσαι Σούνιον ὁρμίζονται μεταξὺ Θορικοῦ
καὶ Πρασιῶν, ὥστερον δὲ ἀφικνοῦνται ἐς Ὠρωπόν. Ἀθη-
ναῖοι δὲ κατὰ τάχος καὶ ἀξυγκροτήτοις πληρώμασιν ἀναγ-
κασθέντες χρήσασθαι, οἷα πόλεως τε στασιαζούσης καὶ
περὶ τοῦ μεγίστου ἐν τάχει βουλόμενοι βοηθῆσαι (Εὐ-
βοία γὰρ αὐτοῖς ἀποκεκλημένης τῆς Ἀττικῆς πάντα ἦν).

πέμπουσι θυμοχάρην στρατηγὸν καὶ ναῦς ἐς Ἐρετρίαν.
 3 ὧν ἀφικομένων ξὺν ταῖς πρότερον ἐν Εὐβοίᾳ οὔσαις ἔξ
 καὶ τριάκοντα ἐγένοντο. καὶ εὐθύς ναυμαχεῖν ἤναγκά-
 ζοντο· ὁ γὰρ Ἀγησανδρίδας ἀριστοποιησάμενος ἐκ τοῦ
 Ὁρωποῦ ἀνήγε τὰς ναῦς, ἀπέχει δὲ μάλιστα ὁ Ὁρωπὸς
 τῆς τῶν Ἐρετριέων πόλεως θαλάσσης μέτρον ἐξήκοντα
 4 σταδίων. ὥς οὖν ἐπέπλει, εὐθύς ἐπλήρουν καὶ οἱ Ἀθη-
 ναῖοι τὰς ναῦς, οἰόμενοι σφίσι παρὰ ταῖς ναυσὶ τοὺς
 στρατιώτας εἶναι· οἱ δ' ἔτυχον οὐκ ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἄρι-
 στον ἐπισιτιζόμενοι (οὐδὲν γὰρ ἐπωλείτο ἀπὸ προνοίας
 τῶν Ἐρετριέων), ἀλλ' ἐκ τῶν ἐπ' ἔσχατα τοῦ ἥστεως οἰ-
 κιῶν, ὅπως σχολῇ πληρουμένων φθάσειαν οἱ πολέμιοι
 προσπεσόντες καὶ ἐξαναγκάσειαν τοὺς Ἀθηναίους αὐ-
 τως ὅπως τύχοιεν ἀνάγεσθαι. σημείον δ' αὐτοῖς ἐς τὸν
 Ὁρωπὸν ἐκ τῆς Ἐρετρίας, ὅποτε χρὴ ἀνάγεσθαι, ἦρθη.
 5 διὰ τοιαύτης δὴ παρασκευῆς οἱ Ἀθηναῖοι ἀναγαγόμενοι
 καὶ ναυμαχήσαντες ὑπὲρ τοῦ λιμένος τῶν Ἐρετριέων
 ὀλίγον μὲν τινα χρόνον ὁμῶς καὶ ἀντέσχον, ἔπειτα ἐς
 6 φυγὴν τραπόμενοι καταδιώκονται ἐς τὴν γῆν. καὶ ὅσοι
 μὲν αὐτῶν πρὸς τὴν πόλιν τῶν Ἐρετριέων ὥς φιλίαν
 καταφεύγουσι, χαλεπώτατα ἐπραξαν, φονευόμενοι ὑπ'
 αὐτῶν· οἳ δὲ ἐς τὸ τεῖχος τὸ ἐν τῇ Ἐρετρίᾳ, ὃ
 εἶχον αὐτοί, περιγίγνονται καὶ ὅσοι ἐς Χαλκίδα ἀφι-
 7 κνοῦνται τῶν νεῶν. λαβόντες δὲ οἱ Πελοποννησίοι δύο
 καὶ εἴκοσι ναῦς τῶν Ἀθηναίων καὶ ἄνδρας τοὺς μὲν ἀπο-
 κτείναντες τοὺς δὲ ζωγρήσαντες τροπαῖον ἔστησαν. καὶ
 ὕστερον οὐ πολλῷ Εὐβοίαν [τε] ἄπασαν ἀποστήσαντες
 πλὴν Ὁρεοῦ (ταύτην δὲ αὐτοὶ Ἀθηναῖοι εἶχον) καὶ τὰλλα
 τὰ περὶ αὐτὴν καθίσταντο.

96. Τοῖς δ' Ἀθηναίοις ὥς ἦλθε τὰ περὶ τὴν Εὐ-
 βοίαν γεγενημένα, ἐκπληξίς μερίστη δὴ τῶν πρὶν παρ-
 ἔστη. οὔτε γὰρ ἦ ἐν τῇ Σικελίᾳ συμφορὰ, καίπερ μεγάλη

τότε δόξασα εἶναι, οὔτε ἄλλο οὐδέν πω οὕτως ἐφόβησεν. ὅπου γὰρ στρατοπέδου τε τοῦ ἐν Σάμῳ ἀφιστηκότος, 2 ἄλλων τε νεῶν οὐκ οὐσῶν οὐδὲ τῶν ἐσβησομένων, ἀν- τῶν τε στασιαζόντων καὶ ἄδηλον ὃν ὁπότε σφίσιν αὐτοῖς ξυρραΐζουσι, τοσαύτῃ ἢ ξυμφορὰ ἐπεγεγέννητο, ἐν ἣ ναῦς τε καὶ τὸ μέγιστον Εὐβοίαν ἀπωλωλέκεσαν, ἐξ ἧς πλείω ἢ τῆς Ἀττικῆς ὠφελοῦντο, πῶς οὐκ εἰκότως ἠθύμουν; μάλιστα δ' αὐτοὺς καὶ δι' ἐγγυτάτου ἐθορύβει, εἰ οἱ πο- 3 λέμιοι τολμήσουσι νενικηκότες εὐθύς σφῶν ἐπὶ τὸν Πει- ραιᾶ ἐρῆμον ὄντα νεῶν πλεῖν· καὶ ὅσον οὐκ ἤδη ἐνόμι- ζον αὐτοὺς παρεῖναι. ὕπερ ἂν, εἰ τολμηρότεροι ἦσαν, 4 φραδίως ἂν ἐποίησαν, καὶ ἢ διέστησαν ἂν ἐτι μᾶλλον τὴν πόλιν ἐφορμουῦντες ἢ, εἰ ἐπολιόρκουν μένοντες, καὶ τὰς ἀπ' Ἰωνίας ναῦς ἠνάγκασαν ἂν καίπερ πολεμίας οὐσας τῇ ὀλιγαρχίᾳ τοῖς σφετέροις οἰκείοις καὶ τῇ ξυμπάσῃ πό- λει βοηθῆσαι· καὶ ἐν τούτῳ Ἑλλήσποντός τε ἂν ἦν αὐ- 5 τοῖς καὶ Ἰωνία καὶ αἱ νῆσοι καὶ τὰ μέχρι Βοιωτίας καὶ ὥς εἶπεν ἡ Ἀθηναίων ἀρχὴ πᾶσα. ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ 6 μόνῳ Λακεδαιμόνιοι Ἀθηναίοις πάντων δὴ ξυμφορώτα- τοι προσπολεμῆσαι ἐγένοντο, ἀλλὰ καὶ ἐν ἄλλοις πολ- λοῖς. διάφοροι γὰρ πλείστον ὄντες τὸν τρόπον, οἱ μὲν ὀξεῖς οἱ δὲ βραδεῖς, καὶ οἱ μὲν ἐπιχειρηταὶ οἱ δὲ ἄτολμοι, ἄλλως τε καὶ ἐν ἀρχῇ ναυτικῇ πλείστα ὠφέλουν. ἔδειξαν δὲ οἱ Συρακόσιοι· μάλιστα γὰρ ὁμοιότροποι γενόμενοι 7 ἄριστα καὶ προσεπολέμησαν.

97. Ἐπὶ δ' οὖν τοῖς ἡγγελμένοις οἱ Ἀθηναῖοι ναῦς τε εἰκοσιν ὅμως ἐπλήρουν καὶ ἐκκλησίαν ξυνέλεγον, μίαν μὲν εὐθύς τότε πρῶτον εἰς τὴν Πύκνα καλουμένην, οὐ- 8 περ καὶ ἄλλοτε εἰώθεσαν, ἐν ἣ περ καὶ τοὺς τετρακοσίους καταπαύσαντες τοῖς πεντακισχιλίοις ἐψηφίσαντο τὰ πρά- γματα παραδοῦναι· εἶναι δὲ αὐτῶν ὅπόσοι καὶ ὅπλα παρέχονται· καὶ μισθὸν μηδὲνα φέρειν μηδεμιᾶς ἀρχῆς

2 εἰ δὲ μὴ, ἐπάρατον ἐποιήσαντο. ἐγίγνοντο δὲ καὶ ἄλλαι ὕστερον πυκναὶ ἐκκλησίαι, ἀφ' ὧν καὶ νομοθέτας καὶ τὰλλα ἐψηφίσαντο ἐς τὴν πολιτείαν. καὶ οὐχ ἥμισυ δὴ τὸν πρῶτον χρόνον ἐπὶ γ' ἔμοῦ Ἀθηναῖοι φαίνονται εὐπολιτεύσαντες· μετρία γάρ ἢ τε ἐς τοὺς ὀλίγους καὶ τοὺς πολλοὺς ξύγκρασις ἐγένετο, καὶ ἐκ ποιηρῶν τῶν πραγμάτων γενομένων τοῦτο πρῶτον ἀνήνεγκε τὴν πό-
 3 λιν. ἐψηφίσαντο δὲ καὶ Ἀλκιβιάδην καὶ ἄλλους μετ' αὐτοῦ κατιέναι, καὶ παρὰ τε ἐκεῖνον καὶ παρὰ τὸ ἐν Σάμῳ στρατόπεδον πέμψαντες διεκελεύοντο ἀνθάπτεσθαι τῶν πραγμάτων.

98. Ἐν δὲ τῇ μεταβολῇ ταύτῃ εὐθύς οἱ μὲν περὶ τὸν Πείσανδρον καὶ Ἀλεξικλέα καὶ ὅσοι ἦσαν τῆς ὀλιγαρχίας μάλιστα, ὑπεξέρχονται ἐς τὴν Δεκέλειαν· Ἀρίσταρχος δ' αὐτῶν μόνος (ἔτυχε γὰρ καὶ στρατηγῶν) λαβὼν κατὰ τάχος τοξότας τινὰς τοὺς βαρβαρωτάτους ἐχώρει πρὸς
 2 τὴν Οἰνόην. ἣν δὲ Ἀθηναίων ἐν μεθορίοις τῆς Βοιωτίας τεῖχος, ἐπολιόρκουν δ' αὐτὸ διὰ ξυμφορὰν σφίσιν ἐκ τῆς Οἰνόης γενομένην ἀνδρῶν ἐκ Δεκελείας ἀναχωρούντων διαφθορᾶς οἱ Κορίνθιοι, ἐθειλοντηδὸν προσ-
 3 παρακαλέσαντες τοὺς Βοιωτοὺς. κοινολογησάμενος οὖν αὐτοῖς ὁ Ἀρίσταρχος ἀπατᾷ τοὺς ἐν τῇ Οἰνῇ, λέγων ὡς καὶ οἱ ἐν τῇ πόλει τὰλλα ξυμβεβήκασιν Λακεδαιμονίοις, καὶ κείνους δεῖ Βοιωτοῖς τὸ χωρίον παραδοῦναι· ἐπὶ τούτοις γὰρ ξυμβεβάσθαι. οἱ δὲ πιστεύσαντες ὡς ἀνδρὶ στρατηγῷ καὶ οὐκ εἰδότες οὐδὲν διὰ τὸ πολιορκεῖσθαι, ὑπό-
 4 σπονδοὶ ἐξέρχονται. τούτῳ μὲν τῷ τρόπῳ Οἰνὸν ληφθεῖσαν Βοιωτοὶ κατέλαβον, καὶ ἡ ἐν ταῖς Ἀθήναις ὀλιγαρχία καὶ στάσις ἐπαύσατο.

99. Ἐπὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ θέρους τούτου καὶ οἱ ἐν τῇ Μιλήτῳ Πελοποννήσιοι, ὡς τροφήν τε οὐδεῖς ἐδίδον τῶν ὑπὸ Τισσαφέρους τότε ὅτε ἐπὶ τὴν

Ἀσπενδον παρήει προσταχθέντων, καὶ αἱ Φοίνισσαι νῆες οὐδὲ ὁ Τισσαφέρους τέως πονήκων, ὃ τε Φίλιππος ὁ ξυμπεμφθεὶς αὐτῷ ἐπιστάλκει Μινδάρω τῷ ναυάρχῳ καὶ ἄλλος, Ἱπποκράτης, ἀνὴρ Σπαρτιάτης καὶ ὢν ἐν Φασηλίδι, ὅτι οὕτε αἱ νῆες παρέδονται πάντα τε ἀδικοῦντο ὑπὸ Τισσαφέρους, Φαρνάβαζός τε ἐπεκαλεῖτο αὐτοὺς καὶ ἦν πρόθυμος κομίσας τὰς ναῦς καὶ αὐτοὺς τὰς λοιπὰς ἐτι πόλεις τῆς ἑαυτοῦ ἀρχῆς ἀποστήσαι τῶν Ἀθηναίων, ὥσπερ καὶ ὁ Τισσαφέρους, ἐλπίζων πλεονεκτήσειν ἀπ' αὐτοῦ· οὕτω δὲ ὁ Μίνδαρος πολλῷ κόσμῳ καὶ ἀπὸ παραγγέλματος αἰφνιδίου, ὅπως λάθοι τοὺς ἐν Σάμῳ, ἄρας ἀπὸ τῆς Μιλήτου ναυσὶ τρισὶ καὶ ἐβδομήκοντα ἐπλεῖ ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον. πρότερον δὲ ἐν τῷ αὐτῷ θερεὶ τῷδε ἐκκαίδεκα ἐς αὐτὸν νῆες ἐσέπλευσαν, αἱ καὶ τῆς Χερσονήσου τι μέρος κατέδραμον. χειμασθεὶς δὲ ἀνέμῳ καὶ ἀναγκασθεὶς καταίρει ἐς τὴν Ἰκαρον, καὶ μείνας ἐν αὐτῇ ὑπὸ ἀπλοίας πέντε ἢ ἑξήμας ἀφικνεῖται ἐς τὴν Χίον.

100. Ὁ δὲ Θράσυλος ἐκ τῆς Σάμου, ἐπειδὴ ἐπύθετο αὐτὸν ἐκ τῆς Μιλήτου ἀπηρκότα, ἐπλεῖ καὶ αὐτὸς ναυσὶν εὐθύς πέντε καὶ πεντήκοντα, ἐπειγόμενος μὴ φθάσῃ ἐς τὸν Ἑλλήσποντον ἐσπλεύσας. αἰσθόμενος δὲ ὅτι ἐν τῇ Χίῳ εἴη καὶ νομίσας αὐτὸν καθέξειν αὐτοῦ, σκοποὺς μὲν κατεστήσατο καὶ ἐν τῇ Λέσβῳ καὶ ἐν τῇ ἀντιπέρῃς ἡπείρῳ, εἰ ἄρα ποὶ κινούντο αἱ νῆες, ὅπως μὴ λάθοιεν, αὐτοὺς δὲ ἐς τὴν Μηθύμναν παραπλεύσας ἄλφειά τε καὶ τὰλλα ἐπιτήδεια παρασκευάζειν ἐκέλευεν ὥς, ἣν πλείων χρόνος γίγνηται, ἐκ τῆς Λέσβου τοὺς ἐπίπλους τῇ Χίῳ ποιησόμενος. ἅμα δέ (Ἐρεσος γὰρ τῆς Λέσβου ἀφαισθήσκει) ἐβούλετο ἐπ' αὐτὴν πλεύσας, εἰ δύναίτο, ἐξελεῖν. Μηθυμναίων γὰρ οὐχ οἱ ἀδυνατωτάτοι φερόμενοι, διακομίσαντες ἐκ τε τῆς Κύμης προσεταιριστοὺς ὁπλίτας ὥς τεντήκοντα καὶ τῶν ἐκ τῆς ἡπείρου μισθωσάμενοι, ξυμ-

πασιν ὥς τριακοσίοις, Ἀναξάνδρον Θηβαῖον κατὰ τὸ
 ξυγγενὲς ἡγουμένου, προσέβαλον πρῶτον Μηθύμνη· καὶ
 ἀποκρουσθέντες τῆς πείρας διὰ τοὺς ἐκ τῆς Μυτιλήνης
 Ἀθηναίων φρουροὺς προελθόντας, αὐτοὺς ἔξω μάχῃ ἀπω-
 σθέντες καὶ διὰ τοῦ ὄρους κομισθέντες ἀφίστασι τὴν
 4 Ἔρεσον. πλεύσας οὖν ὁ Θρασύλος ἐπ' αὐτὴν πάσαις ταῖς
 ναυσὶ διανοεῖτο προσβολὴν ποιῆσθαι. προαφίγμενος δ'
 αὐτόσε ἦν καὶ ὁ Θρασύβουλος πέντε ναυσὶν ἐκ τῆς Σά-
 μου, ὥς ἡγγέλθη αὐτοῖς ἡ τῶν φυγάδων αὐτῇ διάβασις·
 5 ὕστερήσας δέ, ἐπὶ τὴν Ἔρεσον ἐφώρμη ἐλθών. προσ-
 εγέγοντο δὲ καὶ ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου τινὲς δύο νῆες ἐπ'
 οἶκον ἀνακομιζόμεναι καὶ αἱ Μηθυμναῖαι· καὶ αἱ πᾶσαι
 νῆες παρήσαν ἐπὶ καὶ ἐξήκοντα, ἀφ' ὧν τῷ στρατεύ-
 ματι παρεσκευάζοντο ὥς κατὰ κράτος μηχαναῖς τε καὶ
 παντὶ τρόπῳ, ἣν δύνωνται, αἰρήσοντες τὴν Ἔρεσον.

101. Ὁ δὲ Μίνδαρος ἐν τούτῳ καὶ ἐκ τῆς Χίου τῶν
 Πελοποννησίων αἱ νῆες, ἐπισιτισάμεναι δυοῖν ἡμέραιν
 καὶ λαβόντες παρὰ τῶν Χίων τρεῖς τεσσαρακοστὰς ἑκα-
 στος Χίως, τῇ τρίτῃ διὰ ταχέων ἀπαίρουσιν ἐκ τῆς Χίου
 οὐ πελάγαι, ἵνα μὴ περιτύχῃσι ταῖς ἐν τῇ Ἐρέσῳ ναυ-
 σίν, ἀλλ' ἐν ἀριστερᾷ τὴν Λέσβον ἔχοντες ἐπλεον ἐπὶ
 2 τὴν ἠπείρου. καὶ προσβαλόντες τῆς Φωκαίδος ἐς τὸν ἐν
 Καρτερίοις λιμένα καὶ ἀριστοποιησάμενοι, παραπλεύ-
 σαντες τὴν Κυμαίαν δειπνοποιοῦνται ἐν Ἀργινούσαις
 3 τῆς ἠπείρου, ἐν τῷ ἀντιπέρας τῆς Μυτιλήνης. ἐντεῦθεν
 δὲ ἔτι πολλῆς νυκτὸς παραπλεύσαντες καὶ ἀφικόμενοι
 τῆς ἠπείρου ἐς Ἀρματοῦντα καταντικρὺ Μηθύμνης, ἀρι-
 στοποιησάμενοι, διὰ ταχέων παραπλεύσαντες Λεκτὸν
 καὶ Λάρισαν καὶ Ἀμαξιτὸν καὶ τὰ ταύτη χωρία ἀφι-
 κνοῦνται ἐς Ροῖτιον ἤδη τοῦ Ἑλλησπόντου, πρῶτερον
 μέσων νυκτῶν. εἰσὶ δ' αἱ τῶν νεῶν καὶ ἐς Σίγειον κατ-
 ῆραν καὶ ἄλλοις τῶν ταύτη χωρίων.

102. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἐν τῇ Σηστῷ δυοῖν δεύουσας εἴκοσι ναυσὶν ὄντες, ὥς αὐτοῖς οἷ τε φρουκτωροὶ ἐσθμαίνον καὶ ἡσθάνοντο τὰ πυρὰ ἐξαίφνης πολλὰ ἐν τῇ πολεμίᾳ φανέντα, ἔγνωσαν ὅτι ἐσπλεύουσιν οἱ Πελοποννησίοι. καὶ τῆς αὐτῆς ταύτης νυκτὸς ὥς εἶχον τάχους ὑπομίζαντες τῇ Χερσονήσῳ, παρέπλεον ἐπ' Ἐλαιοῦντος, βουλόμενοι ἐκπλεῦσαι ἐς τὴν εὐρυχωρίαν τὰς τῶν πολεμίων ναυς. καὶ τὰς μὲν ἐν Ἀβύδῳ ἐκκαίδεκα ναυς ἔλα-² θον, προειρημένης φυλακῆς τῷ φιλίῳ ἐπίπλω, ὅπως αὐτῶν ἀναγκῶς ἔξουσιν, ἢ ἐκπλέωσι· τὰς δὲ μετὰ τοῦ Μινδάρου ἅμα τῇ ἔῳ κατιδόντες τὴν δίωξιν εὐθύς ποιουμένου οὐ φθάνουσι πᾶσαι, ἀλλ' αἱ μὲν πλείους ἐπὶ τῆς Ἰμβρου καὶ Ἀήμνον διέφυγον, τίσσεσες δὲ τῶν νεῶν αἱ ὕσταται πλέουσai καταλαμβάνονται παρὰ τὸν Ἐλαιοῦντα. καὶ μίαν μὲν ἐποκείλασαν κατὰ τὸ ἱερὸν τοῦ³ Πρωτεσιλάου αὐτοῖς ἀνδράσι λαμβάνουσι, δύο δὲ ἐτέρως ἄνευ τῶν ἀνδρῶν· τὴν δὲ μίαν πρὸς τῇ Ἰμβρῳ κενὴν κατακάουσι.

103. Μετὰ δὲ τοῦτο ταῖς τε ἐξ Ἀβύδου ξυμμιγείσαις καὶ ταῖς ἄλλαις ξυμπάσαις ἐξ καὶ ὀγδοήκοντα πολιορκήσαντες Ἐλαιοῦντα ταύτην τὴν ἡμέραν, ὥς οὐ προσεχώρει, ἀπέπλευσαν ἐς Ἀβυδον.

Οἱ δ' Ἀθηναῖοι ψευσθέντες τῶν σκοπῶν καὶ οὐκ² ἂν οἰόμενοι σφᾶς λαθεῖν τὸν παράπλουν τῶν πολεμίων νεῶν, ἀλλὰ καθ' ἡσυχίαν τειχομαχοῦντες, ὥς ἡσθοντο, εὐθύς ἀπολιπόντες τὴν Ἐρεσον κατὰ τάχος ἐβοήθουν ἐς τὸν Ἑλλήσποντον· καὶ δύο τε ναυς τῶν Πελοποννησίων αἰρουῖσιν, αἱ πρὸς τὸ πέλαγος τότε θρασύτερον ἐν τῇ διώξει ἀπάρασαι περιέπεσον αὐτοῖς, καὶ ἡμέρας ὕστερον ἀφικόμενοι ὀρμίζονται ἐς τὸν Ἐλαιοῦντα καὶ τὰς ἐκ τῆς Ἰμβρου ὅσαι κατέφυγον κομίζονται καὶ ἐς τὴν ναυμαχίαν πάντε ἡμέρας παρεσκευάζοντο.

104. Μετὰ δὲ τοῦτο ἐνανυμάχουν τρόπῳ τοιῷδε. οἱ Ἀθηναῖοι παρέπλεον ἐπὶ κέρως ταξάμενοι παρ' αὐτὴν τὴν γῆν ἐπὶ τῆς Σηστοῦ, οἱ δὲ Πελοποννησίοι αἰσθόμενοι ἐκ τῆς Ἀβύδου ἀντανῆγον καὶ αὐτοί. καὶ ὡς ἔγνωσαν ναυμαχήσοντας, παρέτειναν τὸ κέρως οἱ μὲν Ἀθηναῖοι παρὰ τὴν Χερσόνησον, ἀρξάμενοι ἀπὸ Ἰδάκου μέχρι Ἀρριανῶν, νῆες ἕξ καὶ ἑβδομήκοντα, οἱ δ' αὖ Πελοποννησίοι ἀπὸ Ἀβύδου μέχρι Δαρδάνου, νῆες ὀκτὼ καὶ ὀγδοήκοντα. κέρως δὲ τοῖς μὲν Πελοποννησίοις εἶχον τὸ μὲν δεξιὸν Συρακόσιοι, τὸ δ' ἕτερον αὐτοὺς Μίνδαρος καὶ τῶν νεῶν αἱ ἄριστα πλέουσai, Ἀθηναίοις δὲ τὸ μὲν ἀριστερὸν Θρασύβουλος, ὁ δὲ Θρασύβουλος τὸ δεξιόν· οἱ δὲ ἄλλοι στρατηγοὶ ὡς ἕκαστοι διετάξαντο. ἐπειρομένων δὲ τῶν Πελοποννησίων πρότερόν τε ξυμμίξαι, καὶ κατὰ μὲν τὸ δεξιὸν τῶν Ἀθηναίων ὑπερσχόντες αὐτοὶ τῷ εὐωνύμῳ ἀποκλῆσαι τοῦ ἕξω αὐτοὺς ἐκπλου, εἰ δύναιντο, κατὰ δὲ τὸ μέσον ἐξῶσαι πρὸς τὴν γῆν οὐχ ἑκὰς οὔσαν, οἱ Ἀθηναῖοι γνόντες, ἣ μὲν ἐβούλοντο ἀποφράξασθαι αὐτοὺς οἱ ἐναντίοι, ἀντεπεξῆγον καὶ περιεγίγνοντο τῷ πλῶ, τὸ δ' εὐώνυμον αὐτοῖς ὑπερεβεβλήκει ἤδη τὴν ἄκραν ἣ Κυνὸς σῆμα καλεῖται. τῷ δὲ μέσῳ, τοιούτου ξυμβαίνοντος, ἀσθενέει καὶ διεσπασμέναις ταῖς ναυσὶ καθίσταντο, ἄλλως τε καὶ ἐλάσσοσι χρώμενοι τὸ πλῆθος καὶ τοῦ χωρίου τοῦ περὶ τὸ Κυνὸς σῆμα ὀξεῖαν καὶ γωνιώδη τὴν περιβολὴν ἔχοντος, ὥστε τὰ ἐν τῷ ἐπ' ἐκεῖνα αὐτοῦ γιγνόμενα μὴ κάτοπτα εἶναι.

105. Προσπεσόντες οὖν οἱ Πελοποννησίοι κατὰ τὸ μέσον ἐξέωσάν τε ἐς τὸ ξηρὸν τὰς ναῦς τῶν Ἀθηναίων καὶ ἐς τὴν γῆν ἐπεξέβησαν, τῷ ἔργῳ πολὺν περισχόντες. ἀμύναι δὲ τῷ μέσῳ οὐδ' οἱ περὶ τὸν Θρασύβουλον ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ ὑπὸ πλῆθους τῶν ἐπικειμένων νεῶν ἐδύναντο, οὐδ' οἱ περὶ τὸν Θρασύβουλον ἀπὸ τοῦ εὐωνύμου

(ἀφανές τε γὰρ ἦν διὰ τὴν ἄκραν τὸ Κυνὸς σῆμα καὶ ἅμα οἱ Συρακόσιοι καὶ οἱ ἄλλοι οὐκ ἐλάσσους ἐπιτεταγμένοι εἶργον αὐτούς), πρὶν οἱ Πελοποννησίοι διὰ τὸ κρατήσαντες ἀδεῶς ἄλλοι ἄλλην ναῦν διώκοντες ἤρξαντο μέρει τινὶ σφῶν ἀτακτότεροι γενέσθαι. γνόντες δὲ οἱ 3 περὶ τὸν Θρασύβουλον, τὰς ἐπὶ σφίσι ναῦς ἐπεχούσας, παυσάμενοι τῆς ἐπεξαγωγῆς ἤδη τοῦ κέρους καὶ ἐπαναστρέψαντες, εὐθὺς ἡμύναντό τε καὶ τρέπουσι, καὶ τὰς κατὰ τὸ νικῆσαν τῶν Πελοποννησίων μέρος ὑπολαβόντες πεπλανημένας ἐκοπτὸν τε καὶ ἐς φόβον τὰς πλείους ἀμαχεὶ καθίστασαν. οἱ τε Συρακόσιοι ἐτύγχανον καὶ αὐτοὶ ἤδη τοῖς περὶ τὸν Θράσυλον ἐνδεδωκότες καὶ μᾶλλον ἐς φυγὴν ὁρμήσαντες, ἐπειδὴ καὶ τοὺς ἄλλους ὥρων.

105. Γεγενημένης δὲ τῆς τροπῆς, καὶ καταφυγόντων τῶν Πελοποννησίων πρὸς τὸν Μείδιον μάλιστα ποταμὸν τὸ πρῶτον, ὕστερον δὲ ἐς Ἄβυδον, ναῦς μὲν ὀλίγας ἔλαβον οἱ Ἀθηναῖοι (στενὸς γὰρ ὦν ὁ Ἑλλησποντος βραχείας τὰς ἀποφυγὰς τοῖς ἐναντίοις παρῆχε), τὴν μὲν τοι νίκην ταύτην τῆς ναυμαχίας ἐπικαιροτάτην δὴ ἔσχον. φοβούμενοι γὰρ τέως τὸ τῶν Πελοποννησίων ναυτικόν 2 διὰ τὰ κατὰ βραχὺ σφάλματα καὶ διὰ τὴν ἐν τῇ Σικελίᾳ ξυμφοράν, ἀπηλλάγησαν τοῦ σφῶς τε αὐτοὺς καταμέμψεσθαι καὶ τοὺς πολέμους ἐτι ἀέλους του ἐς τὰ ναυτικά νομίζειν. ναῦς μὲντοι τῶν ἐναντίων λαμβάνουσι 3 Χίας μὲν ὀκτώ, Κορινθίας δὲ πέντε, Ἀμπρακιώτιδας δὲ δύο καὶ Βοιωτίας δύο, Αἰνυαδίων δὲ καὶ Λακεδαιμονίων καὶ Συρακοσίων καὶ Πελληνέων μίαν ἐκάστων· αὐτοὶ δὲ πεντεκαίδεκα ναῦς ἀπολλύουσι. στήσαντες δὲ τροπαίου 4 ἐπὶ τῇ ἄκρᾳ οὗ τὸ Κυνὸς σῆμα καὶ τὰ ναυάρια προσαγαγόμενοι καὶ νεκροὺς τοῖς ἐναντίοις ὑποσπόνδους ἀποδόντες ἀπέστειλαν καὶ ἐς τὰς Ἀθήνας τριήρη ἄγγελον τῆς νίκης. οἱ δὲ ἀφικαμένης τῆς νεῶς καὶ ἀνέλπιστοι 5

τὴν εὐτυχίαν ἀκούσαντες ἐπὶ τε ταῖς περὶ τὴν Εὐβοίαν ἄρτι ξυμφοραῖς καὶ κατὰ τὴν στάσιν γεγενημέναις πολὺ ἐπερρώσθησαν καὶ ἐνόμισαν σφίσι ἐτι δυνατὰ εἶναι τὰ πράγματα, ἣν προθύμως ἀντιλαμβάνονται, περιγενέσθαι.

107. Μετὰ δὲ τὴν ναυμαχίαν ἡμέρα τετάρτη ὑπὸ σπουδῆς ἐπισκευάσαντες τὰς ναῦς οἱ ἐν τῇ Σηστῷ Ἀθηναῖοι ἐπλεον ἐπὶ Κύζικον ἀφεστηκῆσαν· καὶ κατιδόντες κατὰ Ἀρπάριον καὶ Πριάπον τὰς ἀπὸ τοῦ Βυζαντίου ὀκτὼ ναῦς ὁρμούσας, ἐπιπλεύσαντες καὶ μάχῃ κρατήσαντες τοὺς ἐν τῇ γῇ ἔλαβον τὰς ναῦς. ἀφικόμενοι δὲ καὶ ἐπὶ τὴν Κύζικον ἀτελείστον οὖσαν προσηγάργοντο ² πάλιν καὶ χρήματα ἀνέπραξαν. ἐπλευσαν δὲ ἐν τούτῳ καὶ οἱ Πελοποννήσιοι ἐκ τῆς Ἀβύδου ἐπὶ τὸν Ἐλαιούντα καὶ τῶν σφετέρων νεῶν τῶν αἰχμαλώτων ὅσαι ἦσαν ὑγίεις ἐκομίσαντο (τὰς δὲ ἄλλας Ἐλαιούσιοι κατέκασαν), καὶ ἐς τὴν Εὐβοίαν ἀπέπεμψαν Ἱπποκράτη καὶ Ἐπικλέα κομιοῦντας τὰς ἐκεῖθεν ναῦς.

108. Κατέπλευσε δὲ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τούτους καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης ταῖς τρισὶ καὶ δέκα ναυσὶν ἀπὸ τῆς Καύνου καὶ Φασήλιδος ἐς τὴν Σάμον, ἀγγέλλων ὅτι τὰς τε Φοινίσσας ναῦς ἀποστρέψει τοῖς Πελοποννησίοις ὥστε μὴ ἔλθειν, καὶ τὸν Τισσαφέρην ὅτι φίλον πεποιήκοι ² μᾶλλον Ἀθηναίοις ἢ πρότερον. καὶ πληρώσας ναῦς ἐννεα πρὸς αἷς εἶχεν Ἀλικαρνασέας τε πολλὰ χρήματα ἐξέπραξε καὶ Κῶν ἐτείχισε. ταῦτα δὲ πράξας καὶ ἄρχοντα ἐν τῇ Κῷ καταστήσας πρὸς τὸ μετόπισθον ἤδη ἐς τὴν Σάμον κατέπλευσεν.

³ Καὶ ὁ Τισσαφέρης ἀπὸ τῆς Ἀσπένδου, ὡς ἐπύθετο τὰς τῶν Πελοποννησίων ναῦς ἐκ τῆς Μιλήτου ἐς τὸν Ἑλλησποντον πεπλευκυίας, ἀναξεύξας ἤλαυνεν ἐπὶ τῆς Ἰωνίας. ⁴ ὄντων δὲ τῶν Πελοποννησίων ἐν τῷ Ἑλλησ-

πόντω, Ἀντάνδριοι (εἰσὶ δὲ Αἰολῆς) παρακομισάμενοι ἐκ τῆς Ἀβύδου περὶ διὰ τῆς Ἰδης τοῦ ὕδρου ὀπλίτας ἐσηγάγοντο εἰς τὴν πόλιν, ὑπὸ Ἀρσάκου τοῦ Πέρσου, Τισσαφέρνης ὑπάρχου, ἀδικούμενοι, ὅσπερ καὶ Ἀηλίους τοὺς Ἀτραμύτιον κατοικήσαντας, ὅτε ὑπ' Ἀθηναίων Ἀήλου καθάρσεως ἕνεκα ἀνέστησαν, ἐχθραν προσποιησάμενος ἄδηλον καὶ ἐπαγγέλλας στρατιὰν αὐτῶν τοῖς βελτίστοις, ἐξαγαγὼν ὡς ἐπὶ φιλίᾳ καὶ ξυμμαχίᾳ, τηρήσας ἀριστοποιουμένους καὶ περιστήσας τοὺς ἑαυτοῦ κατηκόντισε. φοβούμενοι οὖν αὐτὸν διὰ τοῦτο τὸ ἔργον μηποτε καὶ περὶ σφᾶς τι παρανομήσῃ, καὶ ἄλλα ἐπιβάλλοντος αὐτοῦ ἃ φέρειν οὐκ ἠδύναντο, ἐκβάλλουσι τοὺς φρουροὺς αὐτοῦ ἐκ τῆς ἀκροπόλεως.

109. Ὁ δὲ Τισσαφέρνης αἰσθόμενος καὶ τοῦτο των Πελοποννησίων τὸ ἔργον καὶ οὐ μόνον τὸ ἐν Μιλήτῳ καὶ Κνίδῳ (καὶ ἐνταῦθα γὰρ αὐτοῦ ἐξεπεπτώκεισαν οἱ φρουροί), διαβεβλήσθαι τε νομίσας αὐτοῖς σφόδρα καὶ δεισας μὴ καὶ ἄλλο τι ἐτι βλάπτωσι, καὶ ἅμα ἀχθόμενος εἰ Φαρνάβαξος ἐξ ἐλάσσονος χρόνου καὶ δαπάνης δεξάμενος αὐτοὺς κατορθώσει τι μᾶλλον τῶν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, πορευέσθαι διενσεῖτο πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ Ἑλλησπόντου, ὅπως μέμψηταί τε τῶν περὶ τὴν Ἀντανδρον γεγενημένων καὶ τὰς διαβολὰς καὶ περὶ τῶν Φοινισσῶν νεῶν καὶ τῶν ἄλλων εὐπρεπέστατα ἀπολογήσῃται. καὶ ἀφικόμενος πρῶτον εἰς Ἐφεσον θυσίαν ἐποιήσατο τῇ Ἀρτέμιδι. [ὅταν ὁ μετὰ τοῦτο τὸ θέρος χειμῶν τελευτήσῃ, ἐν καὶ εἰκοστὸν ἔτος πληροῦται.]

INDEX RERUM.

(Ubi paragraphi numerus non additur, plerumque aut totum caput intellegitur aut § 1.)

A.

- Abdera urbs 2, 97, 1. Abderita 2, 29.
 Abydus Milesiorum colonia 3, 61. in Hellesponto sita 62. deficit ab Atheniensibus ad Dercylidam et Pharnabarum ibid.
 Acamantis tribus 4, 118, 10.
 Acanthus Lacedaemonius 5, 19, 2.
 Acanthus Andriorum colonia 4, 84, 5, 18, 5. ei bellum infert Brasidas 4, 84. deficit ab Atheniensibus 4, 88.
 Acarnania ab Acarnane Alomaconis filio dicta 2, 102, 6. ad eam subigendam Cnemum mittunt Lacedaemonii 2, 80 sq. Acarnanes optimi funditores 2, 81, 8. vincunt Ambraciotas ibid. pacem cum eis faciunt 3, 114, 3. in Atheniensium societatem veniunt 2, 68, 7. Anactorium incolunt 4, 49.
 Acaesines Siciliae fluv. 4, 25, 8.
 Achaia Peloponnesi in Atheniensium societatem adsumpta 1, 111, 3. Peloponnesiis reddita ab Atheniensibus 1, 115. eam repossunt 4, 21, 3. Achael Phthiotae 8, 3.
 Acharnae maximus Atticae pagus 2, 19, 2. obsidentur 2, 20 sq. magna pars civitatis Atheniensis ibid.
 Achelous fl. ex Pindo monte per Dolopiam, Agraeos etc. fuit 2, 102.
 Acheron agri Thesprotici fl. 1, 46, 4.
 Acherusia palus 1, 46, 4.
 Aerae urbs Siciliae 6, 5, 2.
 Aeraeum Lepae 7, 78, 5.
 Acragas urbs et fluvius Siciliae 8, 4, 4. vide Agrigentum.
 Acrothoi urbs 4, 109, 3.
 Actaenae civitates 4, 52, 3.
 Acte regio 4, 109. quas urbes continent ibid.
 Actium agri Anactorii, ubi templum Apollinis 1, 29, 3.
 Adimantus 1, 60.
 Admetus rex Molossorum profugum Themistoclem recipit 1, 138, 2 sq.
 Aeanthes tyrann. Lampsacenus 6, 59.
 Aegaleon mons Atticae 2, 19, 2.
 Aegina oppugnatur ab Atheniensibus 1, 105. hiedem per editionem tradita 1, 108, 4. incursionibus infestatur 8, 92, 5.
 Aeginae sinus ibid. Aeginetae classe olim valuerunt 1, 14, 2. bellum adversus Athenienses suadent 1, 67, 2. ab Atheniensibus navali proelio victi 1, 105. quomodo et cur ex Aegina ab Atheniensibus expulsi 2, 27, 2. Thyream a Lacedaemoniis incolendam accipiunt ibid. capta Thyrea quomodo ab Atheniensibus tractata 4, 57, 3. Aegineticus obolus 5, 47, 6. Aeginetica drachma ibid.
 Aegitium in Aetolia 3, 97.
 Aegyptus ab Artaxerxe deficit 1, 104. ea aliquando potiti Athenienses 1, 109. iterum in ditionem regis Persarum concedit 1, 110. in eam classem mittunt Athenienses 1, 112, 3. Aegyptiorum qui sint pugnacissimi 1, 110, 2.
 Aeneas Ocyrae fl. 4, 119, 2.
 Aenesias Spartae ephorus 2, 2.
 Aenus urbs 4, 28, 4. Aenii Aeoles sunt 7, 57, 5. Atheniensium vestigales ibid.
 Aeolades Pagondae pater 4, 31.
 Aeolis, quae et Calydon 3, 102, 5. Aeolenses Atheniensium vestigales 7, 57, 5. Atheniensibus in bello Syracusano naves suppeditant ibid. Boeotorum coloni ibid. 108.
 Aeoli insulae 3, 115.
 Aerarium Atheniensium Deli 1, 98, 2.
 Aesimides nanarchus Coregyaeorum 1, 47.
 Aeson legatus Argivorum 5, 40, 3.
 Aethaenenses 1, 101, 2.
 Aethiopia supra Aegyptum 2, 48.
 Aetna, mons Siciliae 3, 116. flammam eructat ibid.
 Aetolorum gens qualis 3, 94, 3. Aetolia bellum inferunt Athenienses 3, 95 sq. superant Athenienses 3, 98.

emmonis classis 1, 9. eiusdem insu-
um et potentia ibid.
Archidas dux Corinth. 2, 83, 4.
Archus classis Syracusanorum prae-
us 7, 25, 70.
ander 1, 139, 3.
Andridas ibid.
ppidas Laced. 5, 56.
Archidami fil. rex Laced. 3, 89. dux
editionis in Atticam aliaque loca
1. et 4, 2, 5, 54, 57. eius contra Ar-
ros res gestae 5, 58. Argivos inclu-
e manibus dimittit 5, 59 sq. ob id
Lacedaemonia accusatur 5, 63. iterum
Argivos proficiscitur 5, 65 sq. eius
atogema 5, 71. Argivos eorumque
ios proelio vincit 5, 72, 73 sq. De-
cam in Attica communit 7, 19. inde
Hum contra Athenienses ciet 7, 27, 4.
is ad Decoleam potestas et auctori-
as 8, 5. Athenas nequidquam tentat
7, 71. Agis legatus 5, 19, 2, 24.
ueorum terra 3, 106, 2. Agraeorum
x Salynthius 3, 111, 4, 114, 2. Agrae
gio ibid. Agrael 2, 102, 2, 4, 77, 2.
lanes 2, 96.
l quomodo a praeclis Graeciae incolis
ibi sint 1, 2, 2. agrorum habitatio
nam vetusta 3, 14.
igentum a Gelois conditum 5, 4, 4.
ditione laborat 7, 46. quae postea in
nicitiam conversa est 1, 50. Agrigen-
ni Nicias iter per agrum suum dare
debeant 7, 52. bello Syracusano se me-
os gerunt 7, 33 sq. ubi citi 7, 58.
anestus 3, 52, 5.
aeus Athenis archon 5, 19, 25.
armenes, Laced. Stenelaidas fil. 8, 5.
ux classis Pelop. 8, 8, 2. ab Athe-
nensibus ad Piraeum victus et inter-
fectus 8, 10, 4.
Albiades nomen Laconicum 8, 6, 3. Al-
biades Cliniae fil. 5, 43. eius genus
arum ibid. cur infestus Lacedaemo-
nis ibid. eorum legatus deludit 5, 45
q. eius in Peloponnesum expeditio 5,
2, 2. et in Argos 5, 84. unus e duci-
bus in Siciliam mittendis 6, 8, 2. ex-
peditionem urget 6, 15. orationem ha-
et 6, 16. taxatur a Nicias 6, 12. Nicias
diversatur 6, 15. eius ingenium vita
iores etc. 6, 13, 15, 16, 23. eius in lu-
is Olympiacis magnificentia 6, 16. ac-
cusatur de Hermis violatis et mysteriis
profanatis 6, 28, 53, 61. paratus ad se
urgandum 6, 29. abijt in Siciliam 6,
3, 2. eius de bello Siculo sententia 6, 48.
il causam dicendam revocatur 6, 53.
d. non paret, sed in exilium abiit 6,
4. capite damnatur ob desertum in-

dictum ibid. exsul ex agro Thurio in
Peloponnesum proficiscitur ibid. casus
Spartae oratione Lacedaemonios ad
bellum Atheniensibus inferendum ex-
citatur 6, 89 sqq. Endio Ephoro hospes
paternus 8, 6, 3. Lacedaemonios ad
classem in Chium mittendam hortatur
ibid. in Chium cum Chalcideis mittitur
8, 11 sq. res in illa insula et circa Mi-
letum ab eo gestae 8, 14, 17, 26. Pelo-
ponnesia aspectus ad Tissaphernem
se confert 8, 45. illisque plurimum aule
consillis nocet ibid. et 46. reditum sibi
in patriam struit 8, 47 sq. eius cum
Phrynicho contentio 8, 50, 51. Tissa-
phernem Atheniensibus conciliare stu-
det 8, 52. ei redditus in patriam decer-
nuntur 8, 81, 97. illi summa rerum com-
mittitur 8, 82. militum in Quadringen-
tos iram compositis 8, 85. Aspidam
ad Tissaphernem cur profectus 8, 89,
ad classem redit 8, 108.
Alcidas nanarchus Lacedaemoniorum 3,
16, 3. Lesium missus ibid. et Mity-
lenen 3, 26. eius consilium 3, 31. res
gestae 3, 32. et turpis fuga 3, 33. in
Peloponnesum redit 3, 69. adversus
Coreyram navigat 3, 78. triumvir co-
loniae Heracleae deducendus 3, 92, 5.
Alcinadas 5, 19, 2, 24.
Alcinoi fatum 3, 70, 4.
Alciphron hospes Lacedaemoniorum 3,
59, 5.
Alcisthenes pater Demosthenis 2, 91, 4,
66, 3, 7, 10.
Almacon Amphiarai fil. 2, 102, 5. e-
matrem interfecit ibid. ei redditum ora-
culum ibid.
Almaeonidae Pisistratidae efficiunt Athe-
nis 6, 59, 4.
Alexander pater Perdicae 1, 57, 2, 137.
ex urbe Argis oriundus 2, 99, 5.
Alexarchus Corinthiorum dux 7, 19, 4.
Alexicles unus e Quadringentis in vin-
cula condicatur 8, 92, 4. Decoleam pro-
fugit 8, 98.
Alexippides ephorus Laced. 8, 58.
Alcynoi 7, 82.
Almopia, Almopes 2, 99, 5.
Alupe 2, 26, 2.
Alysa 7, 31, 2.
Ambracia Corinthiorum colonia 2, 80, 8.
eam Acarnanes et Amphilochoi cur ex-
pugnare voluerint 3, 113, 6. ad eam
praesidium a Corinthiis missum 3, 114,
4. Ambraciotas auxilium ferunt Co-
rinthiis contra Coreyros 1, 27. initium
inimicitiarum inter eos et Argivos 2,
68 sq. bellum inferunt Amphilochoi 2,
68, et Acarnanibus 2, 80. a quibus re-

pelluntur 2, 81. allam adversus Amphilocho et Acarnanes expeditionem suscipiunt 3, 105. Olpas capti ibid. ab Acarnanibus vincuntur 3, 108 sq. tandem foedus inest 3, 114, 3. Syracusanis contra Athenienses auxilia dant 7, 58, 3. Ambracius alius 1, 29, 3. 55. Aminades Philemonis fil. 2, 67, 2, 3. Aminias 4, 132, 3. Aminocles naupagus Corinthius 1, 13, 3. Samis quattuor naves facit ibid. Ammeas Coroebi fil. 3, 22, 3. Amorgae Plesuthiae filius spuria a Perseum rege deficit 8, 5, 5. a Peloponnesis captus Tissapherni traditur 8, 28, 3. Anpelidas 5, 22, 2. Amphiaras pater Amphilocho 2, 68, 3. pater Alcmæon 2, 102, 5. Amphias Euphaedae fil. 4, 119, 2. Amphidorus pater Menecrates 4, 119, 2. Amphilocho 2, 68, 3. ab Amphilocho Amphiaras fil. condita ibid. Amphilocho quinam et quales 2, 68, 5. urbe ab Ambraciota pulsi etc. ibid. Amphilocho Argos, vide Argos. Amphipolis urbs, olim *Κερκίρα* ὀδοί 1, 100, 3, 4, 102, 3. ubi, quando et a quibus condita ibid. cur ita appellata ibid. et bellum inferi Brasidas 4, 102 sq. auxilium poscit a Thucydide 4, 104. Brasidas se fedit 4, 105 sq. ab Eudamone Atheniensium oppugnat 7, 9. Amphiasces 3, 101, 2. Amyclaeum templum Apollinis 5, 18, 10. 23, 5. Amyntas Philippi fil. 2, 95, 3. 100, 3. Amyntaeus rex paludum Aegypti 1, 112, 3. Anacoem, templum Castoris et Pollucis 8, 93. Anactorium, in ore sinus Ambracii situm 1, 55. capitur a Corinthiis ibid. recuperant Athenienses et Acarnanes 4, 49. Anactorius ager 1, 29, 3. 5, 30, 2. Anax 3, 32, 2, 4, 75. eo se conferunt Semiorum exules 4, 75, et Chii 8, 19. Anaxitas Lyciae interitum 2, 12, 2. Anapus Acarnanias fil. 2, 82. Sicillae fil. 6, 36, 3, 7, 78, 3. Anaxander Thasius 8, 100, 3. Anaxilas Rhiginorum tyrannus 6, 4, 6. Messanae conditor ibid. Andocides Leogorae filius nanarchus Athen. 1, 61, 4. Androcles, accrimus status popularis propagator 8, 65, 2. auctor Aloibiadis expellendi ibid. ab adversa factione cæsus ibid. Androcratis fanum 3, 24.

Andromedes 6, 42. Androthenes Arcas, Olympionides 5, 40. Andrus insula 2, 55. Andrii Atheniensium socii 4, 42. subditi et tributarii Athen. 7, 57, 4. Aneristus 2, 67. Antandrus urbs 4, 58. eius munitionem cur impediverint Athen. 4, 75. Antandrii Aeclesiae genero 8, 108, 4. cur Aracis Persae praesidium ex arce eorum expulsi ibid. Antimachus 2, 99 sq. Antiochus Cynoucrii agri oppidum 5, 41, 2. Antioles 1, 117, 2. Antigene pater Socratis 2, 23, 2. Antimachus Laced. 5, 42. Antimachus pater Hierophontis 3, 105, 3. Antiochus Orestarum rex 2, 20, 6. Antiphemus Gelae conditor 6, 4, 3. Antiphon orator praestantissimus 8, 68. auctor multo status popularis ibid. optime capitis causam dicit ibid. Antippos Lac. 5, 19, 2, 24. Antissa Lesbi urbs 8, 12, 8, 23, 3. frustra oppugnatur a Methymaenis 8, 13. capitur ab Atheniensibus 8, 28. Antiochus Spartanus 8, 39, 61, 2. Aphrodita 4, 56. Aphytia 1, 64, 2. Apidanus Thessaliae fil. 4, 78, 5. Apodoti gens Aetolica 3, 94, 5. Apollinis Archegetae ara 6, 3. Apollinis Pythii ara a Pisistrato dedicata 6, 54, 7. Apollinis templum in Actio 1, 29, 4. et apud Lepandus 3, 94, 2. et Argis 5, 47, 11. et in Laconica 7, 25, 2. et apud Triopium 8, 35, 5. et prope Naupactum 2, 91. Apollinis Pythii templum 2, 15, 4, 6, 54, 6, 7. Apollinis oraculum 2, 102, 5. Apollinis Maleae festum 3, 3, 6. Apollini Delio consecrata Rhodia 1, 13, 6, 3, 104, 2. Apollinis Delii templum 4, 90. Apollo Pythaeus 5, 53. Apollodorus pater Chariclei 7, 20. Apollonia Corinth. colonia 1, 26, 2. Aquaeductus Syracusanus 6, 100. Ara Apoll. Archegetae 6, 3. Pythii 6, 54, 6. Eumenidum 1, 126, 11. duodecim decorum 6, 54, 7. Arcades ab Agamemnone naves acceperunt 1, 2, 3. bello Syrac. ab utraque parte mercede militarunt 7, 57, 10. Archedica Hippiae filia 6, 59, 3. Archelaus Perdiccae fil. et res ab eo gestae 2, 100 sq. Archestratus Lyscomediae fil. 1, 57, 6. Chacrae pater 8, 74. Archetimus Eurytimae fil. 1, 29, 2. Archias Camarinensis 4, 25, 7. Archias

Corinthius ex Heraclidarum familia Syracusarum conditor 6, 3, 2. Archidamus Zenxidam fil. Lacedaemoniorum rex, vir prudens et modestus 1, 79, 2. orationem habet ibid. sq. dux expeditionis in Atticam 2, 10. orationem habet ibid. sq. legatum Athenas mittit 2, 12. in Atticam exercitum movet ibid. Periclis hospes 2, 13. ob Gemon non expugnatam in gravem suspicionem apud Laced. incitat 2, 15, 2, 3. cur tanta cunctatione tenui ibid. in Atticam irrupit 2, 19. cunctatur circa Acharnas 2, 20. dux alterius expeditionis in Atticam 2, 47. et alterius ad Boeotiam Plataeam 2, 71. eius ad Plataeas responsum etc. 2, 72 sq. Archippus, vid. Aristides. Archonides in Sicilia regnans, antea Atheniensibus 7, 1, 4. Archontes novem 1, 126, 8. eorum potestas ibid. Arcuri exortus 2, 78, 2. Argilus Andriorum Siciliae urbs 3, 15, 5. Argilli Andriorum reges 4, 103, 5. ad Brasidam deficiunt ibid. Argilli cuiusdam commentum proclatur Pausanias 1, 132, 5. Arginum 8, 34. Arginusae 8, 101, 3. Argis conflatur lunaria templum 4, 133. 2. constituitur oligarchia 5, 81, 2. Argivi hostes Lacedaemoniorum 1, 102. foedus inest cum Atheniensibus ibid. Quando foedus tricennale inter eos et Lacedaemonios exierit 5, 14. exstimulantur a Corinthiis contra Laced. 5, 27. principatum Peloponnesi affectant 5, 28. cum Mantinensibus societatem inveniunt 5, 29. et cum Eleis 5, 31. et cum Corinthiis et Chalcidensibus ibid. eorum auxilium ambunt Laced. 5, 36. foedus infra captum cum Corinthiis et Boeotis 2, 37. auxilium Lacedaemoniorum ambunt 5, 41. Atheniensium societatem petunt 5, 44 sq. et cum illis foedus faciunt 5, 46. populari imperio reguntur 5, 44. bellum gerunt cum Epidauris 6, 53 sq. in eos bellum parant Laced. 6, 57. inclusi a Laced. Audis beneficio evadunt 5, 59. Orochomenum capiunt 5, 61. His rursus bellum inferunt Laced. 5, 64. pugnam parant 5, 69. congressuntur 5, 72. vincuntur a Laced. 5, 73 sq. pacem accipiunt a Laced. 5, 76. de statu populari abolendo clam agunt cum Laced. ibid. foedera inveniunt cum Laced. 5, 77. 79. eorum plebs, pollicetur oligarchia, Atheniensium auxilium repetit 5, 82. inter eos et Laced. bellum renovatur 5, 83. 116, 6, 7. Or-

neae solo sequuntur 6, 7. a Miliasia superantur 5, 25. Argivum agrum a Iaconico determinat Thyrea 2, 27, 4, 56. Argos Amphilocho a quo conditum et dictum 2, 68, 3. eius amplitudo et potentia 2, 68, 4. ab Ambraciota captus 2, 68, 6. tum ab Athen. captum Amphilocho redditur 2, 68, 7. rursus impetum faciunt Ambraciota 3, 102, 6. 105 sq. Aranthides Lysimachi fil. 4, 91. Ariphron pater Hippocratis 4, 66, 3. Aristagoras Milesias 4, 102, 2. Aristarchus fautor paucorum dominatus 8, 90, 92, 6. 9. profugione Athenas Deoon Boeotis tradit 8, 98. Aristae Pellicae fil. 1, 99, 5. Adimanti fil. 1, 60. res ab eo gestae ibid. sq. Aristaeus Corinthius 2, 67. Aristaeus Athenas delatus et capiti supplicio affectus ibid. Ariston Laced. 4, 103, 3. Aristides Archippi fil. 4, 50. Aristides Lysimachi fil. 1, 51. Aristides Atheniensium dux 4, 75. Aristocles frater Plistonachae regis Laced. 6, 16, 2. Aristocles praefectus bellum apud Laced. 5, 71, 3. in exilium pulsus 5, 72. Aristocles Hestiodori pater 2, 10. Aristocrates 5, 19, 2, 24. Aristocrates Scyllii fil. 8, 9, 2, 89, 2, 92, 4. Aristonem viris Athen. 6, 54. Hipparchum perimit 1, 20, 6, 54 sq. Ariston Pyrrichi fil. optimus varium gubernator 7, 39, 2. Aristonous Larissaeus 2, 22, 3. Agrigenti conditor 6, 4, 4. Aristonymus pater Buphamidas 2, 23, 4, 119. Aristophon 8, 86, 9. Aristoteles Timocratis fil. 8, 105, 3. Arma cur olim Graeci gestarint 1, 9. quinam primi ea deposuerint 1, 5, 5. Arnae τῆς Ἀλκιδικῆς 4, 103. Arno Thessaliae urbs 1, 12, 6. Armas Macedoniae opp. 4, 128, 2. Arrhiani 8, 104. Arrhibaeus Lyncastarum rex 4, 79, 2. Bremeri fil. 4, 83. et bellum inferunt Brasidas et Perdiccas 4, 124. Aranes Tissaphernis praef. 8, 103, 4. Aristarchus Phariacis fil. 1, 129, 182, 5. Aristophanes Persa 4, 50. Artae 7, 23, 4. Aristarchus Keris fil. Persarum rex 1, 104. regnare incipit 1, 137, 2. moritur 4, 50, 3. Artemisium 3, 54. Artemisium mensis 5, 18. Artynas Argivorum magistrat. 5, 47, 6.

Arx Athenarum capta a Oylone etc. 1, 126, 9. olim erat urbs etc. 2, 15.
Asine 4, 13, 54, 4, 6, 93, 3.
Asopius Phormionis pater 1, 64, 2. Asopius Phormionis fil. 3, 7. res ab eo gestae ibid. occidit ibid.
Asopolas pater Astymachi 3, 62, 5.
Asopus fluvius 2, 5, 2.
Aspendus 8, 81, 87, 99, 108.
Assinarus Siciliæ fl. 7, 84, 2.
Astacus 2, 30. urbs Acarnaniæ, ab Atheniensibus capta ibid. et postea ab Atheniensibus bellum inferunt 2, 102.
Astymachus Asopolai fil. 3, 52, 5.
Astyocheus Laced. nanarchus 8, 20. in Chium venit 8, 23. Lesbum tentat ibid. eius expeditiones 8, 31. periculum ad Corycum 8, 33. Chium auxilium ferre recusat 8, 38. apud Lacedæmonias a Pedarito accusatur ibid. Phryniolum prodit 8, 50 sq. mortem evitat confugiendo ad aram 8, 84, 3. Spartam revertitur 8, 85.
Atalante insula 2, 32. muro cinota ibid. ubi aia 8, 89, 3, 5, 18, 7. Atalante urbs Macedoniæ 2, 100, 3.
Athene ut ad tantam magnitudinem creverint 1, 2, 6, 98. quomodo post barbaros a Græciæ fugatos instauratae 1, 89 sq. earum thesaurus 2, 13. copiae militares ibid. ambitus ibid. muri ibid. earum frequentia 2, 17. pestilentia laborant 2, 47 sqq. 87. earum laus 2, 49 sq. status popularis in paucorum dominio mutatur, cur, quomodo, per quos etc. 8, 42—66 sq. tempus huius mutationis notatur 8, 68, 68.
Athen. adversæ omnes civitate donant 1, 2, 6. colonias mittunt ibid. et 12, 4. primi ferro deposito villas genus delicatius coluerunt 1, 6, 3. Delum iurant 1, 8, 3, 104. cum Aeginetis bellum gerunt 1, 14, 2. quando facti nautici 1, 18, 2. urbe relicta naves conscendunt ibid. et 73 sq. a Lacedæmonitis dissociati 1, 18, 3. Coryraei in amictum acceptis auxilium mittunt 1, 44 sq. cum Corinthiis manus conserunt 1, 49. quas res circa Potidaeam gesserint 1, 56 sq. Perdicæ bellum inferunt 1, 59. postea societatem cum eo inveniunt 1, 61. pugnant cum Corinthiis et Potidaecis 1, 62. et victoria potiuntur ibid. Potidaeam obsident 1, 64. eorum ingulunt, mores etc. 1, 70, 102, 3, 7, 14, 4. 48. plurima sacra faciebant 2, 38. redditus eorum e iudiciis 6, 91. eorum legati respondent orationi Corinthiorum 1, 72 sq. urbem et moenia instaurant 1, 89 sq. duce Pausania cum Persis bel-

lum gerunt 1, 94. tributum exigunt sociis 1, 96. Medos ad fl. Euryng. perant 1, 100. Thasis bellum facio ibid. eosque subigunt ibid. prope Laced. auspicionem se iungunt Argæi 1, 102. Helotas recipiunt et Naupacti collocant 1, 103. bellum gerunt in Ægypto 1, 104. pugnant cum Corinthiis et Epidauris 1, 105. et cum Aeginetis ibid. et cum Corinthiis ibid. long. mauros addiscant 1, 107. pugnant a Laced. ibid. sq. Boeotos et Locros argunt etc. 1, 108. Pelop. depopulantur ibid. Ægypto palai 1, 109 sq. et versus Pharusum expeditionem suscipiunt 1, 111. Sicyonios proelio vincunt ibid. et 108. foedera quinque illa inveniunt cum Pelop. 1, 112. in primum facta expeditione Cyprios aliosque superant ibid. Chæroperum reperiunt ibid. ad Coroniam victi Boetiam amittunt 1, 113. Euboeam subigunt 1, 114. cum Laced. tricenarium foedera percutiunt 1, 115. Sami statim pop. constitunt ibid. bellum gerunt cum Samiis 1, 116. eosque subigunt ibid. deliberant de bello Pelop. 1, 117. tyranni parent 6, 53. eorum socii bello 2, 9. ex agris in urbem commigrant 2, 14. pagatim habitantes a Theis primum in urbem coacti 2, 15. pugna avari a Pericle reprimuntur 2, 21. obsem circa Pelop. mittunt 2, 23. Methen oppugnant 2, 25. Locridem invadunt 2, 27. cum Sitalce societatem inveniunt 2, 29. Sollium capiunt et Asi cum etc. 2, 30. Megaridem invadunt 2, 31. Atalantes committunt 2, 32. exsequias faciunt bello casis 2, 33. gravi peste affliguntur 2, 47 sq. obsem in Pelop. mittunt 2, 56. Potidaeam frustra oppugnant 2, 58. Pericli accensent 2, 59. postea militigant 2, post mortem Pericli ambitioni quaestui dediti ibid. intercepti Pelop. ad Persas legatos 2, 67. Potidaeam capiunt 2, 70. naves ad Naupactum in Cariam mittunt 2, 69. eorum Platæenses responsum 2, 75. belli inferunt Chalcedoniensibus etc. 2, 79. ario Marte ibid. pugnant cum Pelop. 83. iterum se parant certamine 2, 85. pugnam committunt 1, 90. Asiae navigant et in Acarnaniam digreduntur 2, 102 sq. eorum resp. qualis 2, edus optimum temperamentum 8, classam in Lesbum mittunt 3, 3. tylenon obsidione cingunt 3, 6, 18. capti 3, 27. eorum in Mitylenæ sacrum decretum 3, 38, 49. Mity-

lenam occupant 3, 51. in Siciliam naves mittunt 3, 56. iterum peste laborant 3, 57. in Asoli insulas expeditionem suscipiunt 3, 58. quas res in Sicilia suscipiunt 3, 59, 89, 103, 115. classam in Pelopon. et Melum etc. mittunt 3, 61. in Acarnania res gestae 3, 94. pugnant cum Aetolis 3, 97. vincuntur 3, 98. novam classam instruunt 3, 115. et in Sicilia mittunt 4, 2. Pylum occupant et mittunt 4, 4. Eionem capiunt 4, 7. pugnant cum Laced. circa Pylum 4, 9. eosque superant 4, 13 sq. Inducias faciunt 4, 16. quibus soluta bellum rursus gerunt cum Laced. 4, 23. pugnant cum Syracusanis 4, 25. Pylum obsident 4, 26 sq. pugnant cum Laced. 4, 32 sq. Corinthios invadunt 4, 42 sq. Anactorium capiunt 4, 49. Chiorum murum dolocunt 4, 61. Cythera occupant 4, 63 sq. agrum Laced. populantur 4, 64. Thyream capiunt et Aeginetas perimunt 4, 67. longos mauros Megarensem capiunt 4, 68. et Naxeam 4, 69. pugnam cum Brasida detestantur 4, 73. Atandrum recipiunt 4, 75. Boetiam ingressi Delium committunt 4, 90. proelium inveniunt cum Boeotis 4, 96. vincuntur ibid. Delum amittunt 4, 101. Amphipoli capta trepidare coeperunt 4, 108. Inducias faciunt cum Laced. 4, 117 sq. Menden capiunt 4, 130. Scironen obsident 4, 131. societatem inveniunt cum Perdicæ 4, 132. Helos insula pellunt 5, 1. expeditionem in Thraciam suscipiunt 5, 2. locos in Sicilia mittunt 5, 4. ad Amphipolim a Brasida fugantur 5, 10. ad Naxeam inclinant 5, 14. foedera inveniunt cum Laced. 5, 18, 23. Scironem oppugnant 5, 32. eorum in Laced. ira 5, 42. foederis solvendi occasionem capiunt 5, 43. focos faciunt cum Arivis et eorum sociis 5, 47. in Melum classam mittunt 5, 54. eamque obsident 5, 114. et expugnant 5, 116. in Sicilia expeditionem suscipiunt 6, 1. quam ob causam 6, 8. de bello Siculo deliberant 6, 8. eius apparatus 6, 25, 31. ab Segestanis decepti 6, 46. inquirunt de sacris violatis 6, 53. Alcibiadem a Sicilia revocant 6, 61. quas res in Sicilia gesserint 6, 62. Syracusanos invadere coeperunt 6, 63. proelium patiuntur cum Syrac. 6, 67. pugnant et vincunt 6, 70 sq. Camarinensium societatem petunt 6, 75. sunt Iones genere 6, 82, 7, 47. Scirones et Etruscos belli socios faciunt 6, 89. Epipolæ capiunt et Syracusanos vincunt 6, 97 sqq. 101.

Syracusanos obsidione premunt 6, 109. pacem cum Lacedæmonis cupiunt 6, 105. cum Gylippo vario Marte pugnant 7, 5 sq. novum exvolutum in Siciliam decernunt 7, 16. naves 30 in Pelop. et novam classam in Sicilia mittunt 7, 20. post Decedam muro conclusam conservant 7, 27. Thraeces domum remittunt 7, 29. cum Corinthiis pugnant ad Erineum 7, 34. pugnant cum Syrac. et vincuntur 7, 40 sq. magnam cladem ad Epipolæ accipiunt 7, 43 sq. de discessu a Syrac. cogitant 7, 47 sq. discessuri innoce defensione absterrentur 7, 50. vincuntur a Syrac. 7, 52 sqq. quinam eorum socii in bello Syrac. 7, 57. ultimi proclii fortissimum experiri statuunt 7, 60. dimittunt 7, 70. et superantur 7, 71 sq. miserabilis eorum discessus 7, 75 sq. noctu profugant 7, 80. eosque insequuntur Syrac. 7, 81. captivi in lapidibus coniciunt 7, 87. eorum post hanc cladem conservatio 8, 1. accoriorumque defectio 8, 2. classam Pelop. fugant obsidente 8, 10. eorum apparatus ob eorum defectiorem 8, 14 sq. Mitylenen capiunt 8, 23. Classæmonios subigunt 8, 25. Chios nec victos obsident 8, 24. Milesios superant 8, 25. a Miletio Pelop. metu abscidunt 8, 27. expeditionem suscipiunt adversus Miletum et Chium 8, 30. ad Chium naufragium faciunt 8, 34. pugnant cum Pelop. et vincuntur 8, 42. amictum Tissapherni frustra tentant 8, 56. pugnant cum Chio 8, 61. quo anno post exactos tyrannos libertatis privati 8, 68. opprimunt optimates in Samo 8, 73. pugnant cum Pelop. et profugant 8, 95. post Euboeam aniam conservant 8, 96. navale certamen inveniunt cum Pel. 8, 104. et victoriam obtinent 8, 106. animo quondam ibid.

Athenæns Periclis fil. 4, 119, 2. 122.
Athenagoras Syracusanus populo ob faciendum gratiosissimus 6, 35.
Athlæas in certam. Olym. subagicans circa puldenda gestabant 1, 6, 5. c. quando primum se audierint ibid.
Athos mons ubi situs et quot urbes contingit 4, 109, 5.
Atintæa 2, 80, 6.
Atranythium in Asia situm 5, 1. a Delia habitatum 8, 109, 4.
Atræ Pelopoli fil. regnum Mycenarum ab Eurystheo accipit 1, 9, 2.
Attica cur olim seditionibus immunita 1, 2, 5, 6. ab hostibus incolis semper habitata ibid. sterilis ibid. hominum

multitudine quomodo aucta ibid. cur in Ioniam colonias miserit ibid. quomodo olim inculta sit 2, 15. invaditur 1, 114. 2, 10. 12. 18. 19. 47. 3, 1. 26. 7, 19.
 Aulon 4, 103.
 Arigam coronavit in Olymp. Lichas Lacedaem. 5, 50, 4.
 Autocles Tolmaei fil. 4, 53. 119, 2.
 Axius fl. 2, 99, 4.

B.

Bacchi in Limnis templum 2, 15, 4. eius in honorem celebrantur Bacchanalia ibid.
 Barbari nomen ignotum Homero 1, 3, 3. barbari ferrum gestare perpetuo solebant 1, 6. Graeciam magna classe invadunt 1, 18, 2.
 Battus Corinthius dux 4, 43.
 Bellum Peloponnesiacum quantum 1, 1. 23. eius causae 1, 24. 56. 66. 88. et apparatus ex utraque parte 2, 7. et initium 2, 1. primus eius annus absolutus 2, 47. secundus 2, 70. tertius 2, 103. quartus 2, 25. quintus 2, 88. sextus 2, 116. septimus 4, 51. octavus 4, 116. nonus 4, 135. decimus 5, 24. undecimus 5, 39. duodecimus 5, 51. decimus tertius 5, 56. decimus quartus 5, 81. decimus quintus 5, 83. decimus sextus 6, 7. decimus septimus 5, 93. decimus octavus 7, 18. decimus nonus 8, 6. vicesimus 8, 60. vicesimus primus 8, 109. quomodo gestum sit 5, 26. praedictum ab oraculo ibid. per aestatem et hiemem a Thucydide descriptum 3, 1. 5, 20 sq. 26. primo gestum per decem integros annos duravit 5, 20. 24. rodintegratum 5, 26. bellum inter Chalcidenses et Eretrios 1, 15, 3. cum Media gestum 1, 23. inter Corcyraeos et Corinthios 1, 24. inter Ambraciotos et Amphilochoos 2, 68. inter Lacedaemonios et Argivos 5, 83. 6, 7. 95. inter Epidaurios et Argivos 5, 53. bellum sacrum 1, 112, 5. Reliqua vide sub in locis, scilicet in nominibus eorum, a quibus gesta sunt.
 Beroca 1, 61, 4.
 Bisaltia 2, 99, 6. 4, 109, 4.
 Bithyni Thraeos 4, 75, 2.
 Boeoti ex Arne electi 1, 12, 3. Cadmeidem regionem occupant ibid. ab Athen. victi ad Oenophyta 1, 108, 3. Iberi sunt 1, 113. Phocenisbus contemniunt 5, 95. Bellum oppugnant 4, 100. vincunt Athenienses ad Delium 4, 26. Panactum capiunt 5, 3, 5. societatem

cum Lacedaemoniis ineunt 5, 40. Syracusanis auxilia mittunt 7, 19, 3. Athenienses ad Syracusanos superant 7, 43, 7. eorum magistratus *Hoplarchae* dicti 2, 4, 31. 5, 37. eorum quatuordecim consilia 5, 88. et Boeoti et Lesbii Athenienses erant 3, 2, 3, 7, 57, 5, 8, 100, 2.
 Boeum 1, 107, 2.
 Bolbe palus in agro Mygdonico 1, 56, 2, 4, 103.
 Bolissus 8, 24, 3.
 Bomienses 8, 96, 3.
 Boriades Eurytanes 3, 100.
 Bottia, unde dicti Bottiaei 2, 99, 3. Bottiaei 2, 100, 4. Bottiaei in Thracia 1, 57. ad defectionem sollicitati ibid. in bellum inferunt Athen. 2, 79. et dubio Marte pugnant ibid.
 Brasidas Pellidis fil. Methonen servat Spartae collaudatur 2, 25, 2. Alcidae conciliarius 3, 89. ad Pylum rem strenue gerit 4, 11, 4. graciter vulneratur 4, 12. Megarensibus succurrit 4, 70. copiam pugnae facit Atheniensibus 4, 78. in Thraciam copias ducit 4, 11. Thessaliam pertransit ibid. eius iactantia 4, 81. 103. 5, 7. in Lyncestas expeditur 4, 83. Acantho bellum infert 4, 84. orationem habet 4, 85. ad eum desinit Acanthus 4, 88. et Stagirus ibid. contra Amphipolim copias ducit 4, 100. occupat Argilum 4, 103. et Amphipolim 4, 106. ab Elone repellitur 4, 107. conditione accipit Myrcinum, Gapselmon, Oesymen ibid. exercitum ducit in Aegium 4, 109. Toronem occupat 4, 112. Leontium oppugnat et capit 4, 115. ad eum deficit Scione 4, 120. a Scionensis, Graeciae liberator, aurea corona donatur 4, 121. ad eum deficit Menda 4, 123. alteram in Lyncestas expeditionem suscipit 4, 114. deseritur a Perdicca 4, 125. milites cohortatur 4, 127. hostes insequentes repellit 4, 127. hoc indicatur a Perdicca 4, 128. Potidam nequidquam teniat 4, 135. Cleoni castrum opponit ad Cerdylum 5, 6. Athenienses aggredi statuit 5, 8. milites adhortatur 5, 9. in Athenienses erumpit 5, 11. victor in proelio cadit ibid. honorifice sepelitur 5, 11.
 Brasidae 5, 67, 71. 5, 72, 2.
 Brauro Pittacum interfecit 4, 107, 3.
 Brichinnia arx in agro Leontino 8, 4, 23.
 Brilissus mons 2, 23.
 Bromerus pater Archibael 4, 83.
 Bromisus 4, 105.
 Eucollon Arcadias opp. 4, 134, 2.
 Budorum propugnaculum 2, 94, 2.
 Buphras 4, 118, 4.

Byzantium Medis eripiunt Athen. ductu Pausaniae 1, 94. a Pausania priore adventu captum et Gongylo Eretriensi commissum 1, 128. Byzantii ab Athen. deficient 1, 115, 5. cum illis compositionem faciunt 1, 117, 3.

C.

Cacoparis fl. 7, 80, 5.
Cadmeis, quae postea Boeotia 1, 12, 3.
Caducei usus ac forma 1, 53, 146, 2, 1.
Caecadas ap. Laced. 1, 134, 4.
Caecinus fl. 3, 103, 3.
Calchedon colonia Megarensium 4, 75, 2.
Calex fl. 4, 75, 2.
Callias pater Callieratis 1, 29, 2. pater Hipponici 3, 91, 4. Calliadae fl. dux Athen. 1, 61. in proelio cadit 1, 63, 3.
Hyperochidae fl. 6, 55.
Callierates Calliae fl. dux Corinth. 1, 29, 2.
Callienses Actoli 3, 96, 3.
Calligitus Leophontis fl. 8, 6. Megarensis 8, 39.
Callimachus pat. Phanomachi 2, 70. pater Learchi 2, 67, 2.
Callirrhoeus 2, 15, 5.
Calydon olim Actolis 3, 102, 5.
Camarina civitas Dorica 3, 86, 2. a Syracusanis condita 6, 5, 3. ab Archia prodita 4, 25, 7. Camarinaci his aedibus suis pulsi 6, 5, 3. quomodo se gesserint erga Athenienses et Syracusanos 6, 85 sq.
Cassobyses Cyri fl. Persarum rex 1, 13, 6, 14, 2.
Cassius 8, 44, 2.
Canastrum 4, 110, 2.
Capaton pater Proxeni 3, 103, 3.
Carcinus Xenotimi fl. 2, 23, 2.
Cardamyle 8, 24, 3.
Caria 1, 116, 2, 9, 4. Cares insulas olim habitabant et latrocinia exercebant 1, 8. in Delo sepulti, et quomodo ex armorum genere agniti ibid. Caricum mare, vide Mare.
Carnea festa Laced. 5, 54, 75 sq. Carneus mensis 5, 54, 2.
Carteria in agro Phocaeensium 8, 101, 2.
Carrhaginienses a Phocaeensibus vici 1, 13, 6.
Carya 5, 55, 3.
Carystii vici ab Athen. 1, 98, 3. Dryopes sunt 7, 57.
Cassmenae a Syrae. conditae 6, 5, 2.
Castoris et Pollucis templa, v. Templum.
Catana quando et a quo condita 6, 3, 3.
Catanae regionem sub Actna monte

incolunt 3, 118. in Atheniensium potestatem redacti 6, 51.
Caulonia 7, 25, 2.
Caunus 1, 116, 8, 39, 42, 57, 108.
Cecalus pater Nicasi 4, 119, 2.
Cecrops Athen. rex 2, 16. sub eo ut inculsa Attica ait ibid.
Cecryphalea 1, 105.
Cenaeum Euboeae prom. 3, 93.
Cenchrea 4, 42, 44. Cenchreae 8, 19, 20.
Centoripa Sculorum opp. 6, 94, 3. Centoripae incolae 7, 32.
Cephallenia 1, 27, 2. ubi sita 2, 30, 2. quot urbes habeat ibid. ab Atheniensibus capta ibid.
Ceramieus 6, 57, 58.
Cercine mons 2, 98.
Cerdylum 5, 6, 8, 10.
Ceryceus 8, 53, 2.
Cestrine 1, 46, 4.
Chaereas Archastrati fl. 8, 74, 3. res ab eo gestae ibid. et 80, 3.
Cheronea Boeotiae urbs 1, 113, 4, 76, 3. ab Athen. capta 1, 113.
Chalco 8, 41, 44, 55, 60.
Chalcidenses in Euboea cum Eretriensibus bellum gerunt 1, 15, 3. colonias emittunt 8, 3. Ath. subiecti 8, 76, 2, 84, 3, 7, 57, 1. — Ch. *οἱ ἐν τῷ ὄρει* 6, 10, 5. eorum proxenus 4, 78. ab Ath. deficient 1, 57, 5 sqq. 2, 29, 6 al. Brasidas arcescent et adiuvant 4, 7, 79 sqq. — Ch. in Sicilia 6, 5, 4, 5, 76, 2. Leoninorum et Ath. socii 3, 86, 3, 61, 4, 6, 6, 1 et al.
Chalcideus classi Lac. praefectus 5, 8, 2. res ab eo gestae 8, 11—23. ab Athen. caesus 8, 24.
Chalcioecus Minerva 1, 128, 2, 134.
Chalcis Euboeae urbs 6, 4, 5, 7, 29, 2, 8, 95, 6. eius in Sicilia et Italia coloniae 6, 3, 4, 5, 44, 3, 79. — Corinthiorum urbs 1, 108, 5, 2, 83, 3.
Chaones barbari 2, 68, 9. quali utantur imperio 2, 80. bellicosissimi 2, 81. ad Stratum eladum accipiunt ibid.
Charadrius locus apud Argos, ubi de canis militibus cognoscunt 5, 60, 6.
Charicles Apollodori filius 7, 20, 26.
Charminus Atheniensium dux 8, 30. eladum a Pelop. accepit 8, 42. oligarchicos in Samo adiuvat 8, 73.
Charocades Ephileti fl. 3, 86. caesus a Syracusanis 3, 90.
Charybdis 4, 24, 5.
Chersonesus Thraciae 1, 11. Peloponnesi 4, 42, 2.
Chimerium Theoprotidia 1, 30, 3, 46.
Chilonis Laced. 5, 19, 2, 24.

- Chilus obsidetur 8, 38. abundat serris 8, 40. Chli de rebellione suspecti novum murum Atheniensem inani demoluntur 4, 51. ab Athen. deficiunt 8, 14. proelio vincuntur variisque cladibus ab Athen. afficiuntur 8, 24-39. Graecorum opulentissimi 8, 24. 45. urbs ab Athen. circumvallata 8, 55. Astyochoe in urbem accessiverint 8, 24. ab Astyocho auxilium petunt 8, 40.
- Choerades insulae 7, 53, 4.
- Chromon Messenius 3, 98.
- Chrysippus Pelopis fil. 1, 9, 3.
- Chrysis Iunonis sacerdos Argis 7, 2. eius imprudentia conflatur Iunonis templum 4, 133, 2 sq. Philuntem confugit ibid.
- Cicadas aureas olim gestarunt Athenienses 1, 6, 3.
- Cilloes pugna superati ab Atheniensibus 1, 112, 4.
- Cimon pater Lacedaemonii 1, 45, 2. Cimon Miltiades filius Eionem capit 1, 98. Persas ad Eurym. fl. vincit 1, 100. in Cyria expeditione moritur 1, 112, 4.
- Cithaeron 2, 75, 2. 8, 34.
- Citium Cyprj urbs 1, 112. obsidetur ibid.
- Clarus insula 3, 38.
- Classis quanam antiquissima 1, 4. quanam olim omnium potentissima 1, 14. Graecorum classes quales 1, 15. classis ad Troiam profecta quanta et qualis 1, 10. classis in Siciliam missae apparatus 6, 30 sq. classes Ath. 3, 16.
- Clazomenae 8, 14. ab Athen. deficiunt ibid. Polichnam muniunt ibid. in Athen. ditionem concedunt 8, 23.
- Cleacetus, vide Cleon.
- Cleandridas pater Gylippi 6, 93, 2.
- Clearchus Rhamphiae filius 8, 8, 2, 33, 2. 80.
- Clearidas Cleonymi fil. Amphipol. praefectus 4, 132, 3. 5, 6. 8. Cleonem cum Brasida vincit 5, 10 sq. pacem turbare conatur 5, 21.
- Cleippides Diniae fil. 3, 8, 2.
- Cleobulus ephorus Laced. 5, 35. 37. 38, 3.
- Cleombrotus pater Pausaniae 1, 94. Nicomedis 1, 107, 2.
- Cleomedes Lyconae fil. 5, 84, 3.
- Cleomenes Laced. 1, 126, 12. Pausaniae patruus 5, 26, 2.
- Cleon Cleaeneti filius 3, 36, 6. eius ingenium mores facundia ibid. et 4, 21. 22. orationem habet 3, 37. Pylum cum exercitu mittitur 4, 28. res ab eo gestae 4, 30-41. eius arrogantia 4, 27. 5, 7. in Thraciam contra Brasidam copias ducit 5, 2. Toronen capit 5, 3. ei Galepsum 5, 6. ad Amphip. e Brasida victus 5, 10. a quodam Myrcinio occiditur ibid.
- Cleonae urbs ad Athon 4, 109, 3. Cleonae in Argiva regione 5, 67, 2. 5, 99.
- Cleonymus pater Clearidae 4, 132, 3.
- Cleopompus Cliniae fil. 2, 26, 58.
- Cliniae ibid. pater Alcibi. 3, 43, 2 al.
- Onemus Spartianus classis in Zacynthum missae praef. 2, 66. in Acarnaniam a Laced. mittitur 2, 80. pugnat cum Athen. ad Stratum 2, 83 sq.
- Cnidia 5, 51, 2.
- Cnidus 3, 88, 2, 35. 42.
- Colloquium Atheniensium et Mallorum 6, 85 sqq.
- Colonnae agri Troiani 1, 131.
- Coloniae deducendae mos priscus 1, 24. 2. coloniae et metropolis mutua officia quanam 1, 25, 3 sq. 38 sq.
- Colonus locus editus in agro Anico 4, 67, 2.
- Colophon 3, 34. Colophonii Notium conferunt etc. ibid.
- Commercium inter priscos Graecos quale fuerint 1, 2.
- Concilio Corcyraeorum 1, 32. Corinthiorum 1, 37. 68. 120. Peloponnesiorum 1, 53. Atheniensium 1, 53. 75. Pariclii 1, 140. 2, 35. 69. Archidami 1, 80. 2, 10. 72. 74. Sthenelaidi 1, 86. Plataeensium 2, 71. 3, 53. Onemi ceterorumque ducum Lacedaemoniorum 3, 87. Phormionis 2, 89. Mitylenaeorum 3, 9. Teutiapl. Eiei 3, 30. Cleontis 3, 37. Diodoti 3, 42. Thebanorum 3, 61. Demosthenis 4, 10. Lacedaemoniorum 4, 17. Hermocratis 4, 59. 6, 33. Brasidae 4, 85. 126. 6, v. Pagandae 92. Hippocratis 4, 95. Nicias 6, 9. 20. 68. 7, 61. 77. Alcibiadis 6, 16. 89. Athenagorae 6, 36. Eupheni 6, 32. Gylippi et ceterorum belli ducum 7, 66.
- Confurationes et Hetaeriae 8, 49. 54, 4.
- Conon 7, 31, 4.
- Copaenses 4, 93, 4.
- Cophos portus 5, 2, 2.
- Corcyra Epidamnii metropolis 1, 24. eam olim tenuerunt Phaeacae 1, 29. et insula et urbs 1, 37. quomodo 1, 36. 44. 68. 4. Corinthiorum colonia 1, 25. 5 sq. bellum Epidamnii inferunt 1, 26. mari Corinthios vincunt 1, 23. societatem Atheniensium implicant 1, 31. orationem habent 1, 32. societatem ab Athen. impetrant 1, 45. proelium navale committunt cum Corinthiis 1, 48. vincuntur 1, 50. eorum discordiae et seditio 3, 20 sqq. a classe Peloponnesiorum 3, 77. plebis in optimatum

saevitia 3, 81 sq. in bello Syracus.
 Atheniensibus auxilia dant 7, 57, 7.
 Corinthus 1, 13, 5. Corinthii navium for-
 mam primi immutaverunt 1, 13, 3. opu-
 lenti ibid. Epidamnios in fidem et
 clientelam recipiunt 1, 25. Corcyraeos
 odio prosequuntur ibid. Epidamnium
 praesidia mittunt adversus Corcyr. 1,
 26. bellum contra Corcyr. parant 1,
 27. cum Corcyr. navale proelium com-
 mittunt et vincuntur 1, 29. praesidia
 Leucadem ceterasque civitates amicas
 tuentur 1, 30. bellum adversus Corcyr.
 insistant 1, 31. et cum illis et Athen.
 rursus pugnant 1, 48 sq. exitus pro-
 lii 1, 50 sq. auxilium mittunt Poti-
 daecatis 1, 60. Athenienses vincunt 1,
 62. Athenienses odio habent 1, 103.
 cum illis aequo Marte pugnant 1, 105.
 gravissimam cladem accipiunt ibid. a
 Phormione proelio navali superantur
 2, 84. cum Athen. pugnant et ab illis
 vincuntur 4, 43 sq. maximum tumultum
 in Peloponneso excitant 5, 27. a
 Lacedaemoniis abalienati 5, 30. socia-
 tatem faciunt cum Eleis 5, 31. et cum
 Argivis ibid. Syrac. contra Athen. sup-
 petias ferunt 6, 23. 7, 17 sq. Corinthio-
 rum concio 1, 37. 68. 120. Graeciae
 emporium 1, 13, 6.
 Corcebus 3, 22, 5.
 Coronaei 4, 93, 4.
 Coronea Boeotiae 1, 113. 3, 62. 67. 4,
 92 sq.
 Coronta Acarnaniae 2, 102.
 Corycus 8, 14. 33, 2. 34.
 Coryphasium 4, 3, 2. 115. 4, 5, 18, 6.
 Cos Meropis 8, 41, 2. 103, 2.
 Cranii Cephaleniae 2, 30, 3. 33, 3. 5,
 33, 7. 56, 3.
 Cranonii 2, 22, 3.
 Crataeones 6, 4, 6.
 Cratesicles pater Thrasymelidae 4, 11, 2.
 Crenae Amphilochia 3, 105, 2.
 Cretonica gens 2, 99, 6. 4, 109, 4.
 Creta 3, 69. Cretenses cum Rhodiis Ge-
 lam condunt 7, 57, 9. mercede militiant
 ibid.
 Crisaeus sinus 1, 107, 3. al.
 Crocylium Aetoliae opp. 3, 96, 2.
 Croesus 1, 18.
 Crommyon in agro Corinth. 4, 42, 4. 44,
 4. 45.
 Cropa in Attica 2, 19, 2.
 Crotonatis regio et Crotoniatae 7, 35.
 Crusta regio 2, 79, 4.
 Cultus priscus Graecorum qualis 1, 6.
 Cumae Aetolica 3, 31. Cuma 8, 31, 3.
 100, 3. Cuma η $\epsilon\nu$ $\Theta\eta\nu\alpha\kappa\alpha$ 6, 4, 5.

Cupressaeis arcis Athenienses condabant
 ossa mortuorum 2, 34, 3.
 Cyclades insulae 1, 4, 2, 9, 4.
 Cyclopes 6, 2, 1.
 Cydonia urbs Cretae 2, 85, 5. Cydoniatae
 ibid.
 Cyllene 1, 30. a Corcyraeis incensa ibid.
 Eleorum navale ibid. et 2, 84, 6, 88.
 Cylon et Cylonium piaculum 1, 126 sq.
 Cynae Theolyti fil. 3, 102. Coronta re-
 ducitur ibid.
 Cynossema prom. 8, 104, 5. 105, 2. 106, 4.
 Cynosurius ager 4, 56, 2. in confiniis Ar-
 givi et Laconici agri ibid. controver-
 sus inter Laced. et Argivos 5, 41, 2.
 Cyprus 1, 94. multae eius urbes a Grae-
 cis subactae ibid. et bellum inferunt
 Athenienses 1, 112.
 Cypselus castellum 5, 23.
 Cyrene 1, 110, 7, 50, 2.
 Cyrrhus 2, 100, 4.
 Cyrus primus Persarum rex Cambysae
 pater 1, 13, 6. Croesum superat 1, 16.
 Cyrus Persarum regis fil. Pelopon. fa-
 vet 2, 65, 12.
 Cythera insula ubi 4, 53, 2. 7, 46. et
 bellum inferunt Athen. 4, 54. Cytherii
 ab Athen. ex suis sedibus in alias
 translati ibid.
 Cytherodices quis 4, 54.
 Cytinium 1, 107, 2. 3, 95. 102.
 Cyzicus 8, 107.

D.

Dalmachus pater Eupompidae 3, 20.
 Dalmas Laced. 5, 19, 3. 24.
 Damagetus Laced. ibid.
 Damagone Laced. 3, 92, 5.
 Damotimus Nauocratis fil. 4, 119, 2.
 Daphnus 8, 23, 6. 31, 2.
 Dardanus 8, 104, 2.
 Darius Persarum rex Cambysae successit
 1, 14. Phoenicum classe insulas in
 suam potestatem redigit 1, 16. ad Ma-
 rathonem pugnat cum Atheniensibus
 6, 59. alter Darius Artaxerxis filius
 8, 5. foedus cum Lacedaemoniis iungit
 8, 18, 37. 58.
 Darius, vid. Persarum reges.
 Darius stater 8, 28, 4.
 Dascon Camarinae conditor 8, 5, 3.
 Dascon locus 6, 66, 2.
 Dascyllitis provincia 1, 123.
 Daullia urbs in agro Phocensi 2, 29, 3.
 Daullia avis ibid.
 Decolea in Attica 6, 93. Alcibiadis suasu
 communita 7, 18. 19. maximo Atheniens.
 damno 7, 27. quantum distet ab Athe-
 nis et Boeotia 7, 19.

- Decemviri Athenis creati 8, 67.
 Defectio Graecorum ab Athen. qua de causa 1, 99.
 Defectus lunae 7, 50, 4. solis 1, 23, 2, 28, 4, 52.
 Delium Apollinis templum in agro Tanagraeo 4, 76. ab Athen. munitum 4, 90. a Boeotis oppugnatum 4, 100. et expugnatum ibid.
 Delphi 1, 112, 5. Delphos spolia mitti solita 4, 134. Delphica vates a Plataeas corrupta 5, 16, 2. Delphicum templum Delphis a Laced. traditum, Phocensibus ab Athen. 1, 112, 5. Delphicum oraculum vid. Oraculum.
 Delphinium in Chio 8, 38, 2. ab Atheniensibus munitum ibid.
 Delus ab Athen. lustratus 1, 8, 3, 104, 2. aerarium Athen. 1, 96, 2. mota ante bellum Pelop. 2, 8, 3. Deliaci iudi et conventus 3, 104. Delii ab Athen. ex insula submoti 5, 1. quoniam se receperint ibid. et 8, 108, 4. quando et cur ab Athen. in patriam reducti 5, 32.
 Demaratus Athen. 6, 105, 2.
 Demarchus Syrac. 8, 85, 3.
 Demas pater Philocretis 5, 116, 3.
 Demiurgi 5, 47, 9.
 Democratia Athenis sublata 8, 63 sq. Argis 5, 82, 2.
 Demodocus 4, 75.
 Demosthenes Alcibiadis filius 3, 91. Aetolis bellum inferi 3, 94 sq. ciadem ab his accipit 3, 98. ubi quum Athenas redire non audet, sed apud Naupactum manet ibid. totius socialis exercitus dux electus 3, 107. res ab eo gestae ibid. circa Pylum quomodo se gesserit 4, 8 sq. milites hortatur 4, 10. Megara tentat 4, 66. Megarensium longos muros capit 4, 67. Nisaeum occupat 4, 69. ad bellum Syracusanum mittitur 7, 16. traicit in Siciliam 7, 26. Syracusas cum classe venit 7, 42. Epipolas aggressus magna cum clade repellitur 7, 43. discessum e Sicilia suadet 7, 47. non probat Nicias consilium 7, 49. ultimum navale proelium infeliciter tentat 7, 69 sq. Syracusis discedit 7, 75 sq. cum suis se dedit Syracusanis 7, 82. et ab illis interficitur 7, 86.
 Demoteles 4, 25, 11.
 Dercylidas Spart. Abydum et Lampsacum occupat 8, 81 sq.
 Derdas 1, 57, 3. 59. res ab eo gestae ibid.
 Derraei 2, 101, 3.
 Deucallion 1, 3, 2.
 Diacritus pater Melosippi 2, 12.
 Diacum genus, vide Dif.
 Diana Ephesia 3, 104, 5, 8, 109.
 Diasia maximus Iovis Milichii dies festus 1, 120, 6.
 Didyme insula 3, 88, 2.
 Diamporus Onetoridae fil. 2, 2.
 Dienses 5, 35, 82.
 Dii 2, 96, 2, 7, 27.
 Diitrephea Athen. 7, 29. pat. Nicostroti 3, 75, 4, 119, 2, 129, 2.
 Diluvium circa Orobias et Atalantam 3, 89, 2.
 Diniades 8, 22.
 Dinias pater Eleippidae 3, 4, 2.
 Diodotus Eucratidis fil. 3, 41. orationem habet 3, 42 sq.
 Liomedon Athen. dux 8, 19. Chios victor obsidet 8, 24. democratiae favet 8, 54.
 Diomilus Andrius 6, 96, 3. in proelio interfectus 6, 97, 3.
 Dion Macedonias opp. 4, 78, 6. Dion ad Athen. 4, 109.
 Dionysia 5, 20, 23, 4. Dionysiacum thestrum ubi 8, 93.
 Dioscurorum templum 3, 75, 3.
 Diotimus Strombichi fil. 1, 45, 2, 8, 15.
 Diotrephea 4, 53. in Thraciam missus 8, 64.
 Diphilus Athen. dux 7, 54, 3.
 Doberus urbs Pasentica 2, 98 sqq.
 Dolopia 2, 102, 2. Dolopes Scyrum incolunt 1, 98, 2.
 Dorcis Laced. 1, 85, 6.
 Doros sive Dorienas Peloponnesum tenent 1, 12, 3. Lacedaemona cōdunt 1, 15. Doros Lacedaemoniorum metropolis 1, 107, 2, 3, 92, 3. a Phocensibus bello premuntur 1, 107, 2. Ionum perpetui hostes 6, 80, 3. Dorica instituta 6, 4, 3.
 Doricus Diagoras filius Rhodius Glymponiceus 3, 8. Thurinarum navium praefectus 8, 55, 84, 2.
 Dorus 4, 78.
 Drabescus Edonica 1, 100, 3, 4, 102, 2.
 Drimussa insula 8, 31, 3.
 Droi Thracae 2, 101, 3.
 Edones 1, 100, 2, 99, 4, 102, 109, 5, 6.
 Ectionea 8, 90 sqq.
 Egesta urbs Elymorum 6, 2, 3. Egestae bellum cum Selinuntis gerunt 6, 6.
 E.

- Atheniensium opem petunt ibid. eorum in Athenienses trans 4, 46.
 Elion 1, 98, 4, 50, 102, 4, 106. a Media occupata 1, 98. Mendacorum colonia 4, 7.
 Eleantis agri Thesprotici pars 1, 46, 4.
 Eleus 8, 102, 107, 2.
 Elephelion mensis 4, 118, 2, 5, 19.
 Eleusis Atticae opp. 1, 114, 2. Eleusini contra Erechtheum bellum gerunt 2, 15. Eleusinium templum 2, 17.
 Elimiatae 2, 99, 2.
 Elis 2, 25, 3. 66. Elai victi ab Athen. 2, 2. societatem faciunt cum Corinthiis et Argivis 5, 31. agrum Lepreptarum vastant ibid. foedus ineunt cum Athen. etc. 5, 47.
 Elomenum 3, 94.
 Elorina via 6, 66, 3, 70, 4, 7, 80, 5.
 Elymi 6, 2, 3, 6.
 Embatum Erythraeae 3, 29, 2.
 Empedias Laced. 5, 19, 2, 24, 1.
 Endius ephorus Spart. Alcibiadis fil. 8, 8, 3. hospes Alcib. ibid. ad Athen. legatus 5, 44, 3. eius cum Agide similitas 8, 12, 2, 3.
 Eulpeus fl. 4, 78, 3.
 Eumecrurus fons 2, 15, 5.
Εὐρέα ὁδὸς 1, 100, 3, 4, 102, 3.
 Euthimus Cret. Gelae conditor 6, 4, 3.
 Eordia regio 2, 99, 5. Eordi ibid.
 Ephesia solemnitas 3, 104, 3.
 Ephori Laced. 1, 131. eorum potestas ibid. et 5, 86, 8, 11, 3, 12.
 Ephyra urbs Thesprotidis 1, 46, 4.
 Epichos pater Proteae 1, 45, 2, 2, 23, 2, 8, 107, 2.
 Epichorus pater Pachetis 3, 18, 3.
 Epicydidas Laced. 5, 12.
 Epidamnus ubi sita 1, 24. a quibus condita ibid. Epidamni seditione laborant ibid. a finitiis vexantur ibid. Corecyaeorum auxilia implorant, sed non impetrant 1, 24 sq. ex oraculo urbem Corinthiis dedunt 1, 25. eorum exules orant Corinthios ut se in patriam redeant 1, 26. obsidentur a Corecyaeis ibid. ad deditionem redacti 1, 29. cf. 146, 3, 70.
 Epidauros Pelop. urbs 2, 56, 4. Epidaurum Alcib. et Argivi occupare conantur 5, 54, 56. in eius agrum irrumpunt et Argivi 5, 54. invaditur ab Kleis et Athen. 5, 75, 4. Epidaurii Corinthiis naves praebent contra Corecyaeos 1, 27, 2. Epidaurii et Corinthii vincunt Athenienses 1, 105. Ep. *ἡ Λιμνὴ* 4, 66, 6, 105, 7, 18, 26.
 Epidemurgi 1, 56, 2.
 Epipolae 6, 75. ubi sitae et unde appellatae 6, 96. obsessae ab Athen. 7, 43.
 Epistola Pausaniae ad Xerxem 1, 128.
 Xerxis ad Pausan. 1, 129. Themistocles ad Artaxerxem 1, 137. regia Persarum ad Laced. 4, 59. Nicia ad Athen. 7, 11.
 Epitadas Molobri fil. 4, 8, 9, 31, 2. defunctus 4, 35.
 Erac urbs 8, 19, 4, 20, 2.
 Erasimides Corinth. 7, 7.
 Erasistratus pater Phaeacis 5, 4.
 Eratocles pater Phalli 1, 24, 2.
 Erechtheus rex Athen. 2, 15.
 Ereus urbs Lesb. 3, 18. ab Athen. deficit ibid. reducta a Pachete 3, 95. iterum deficit 8, 23, 100 sq.
 Eretrienses cum Chalcidensibus bellum gerunt 1, 15, 3. subditi et tributarii Athen. 7, 57, 4. Eretriensium urbs 8, 95.
 Erineus Dorio. 1, 107, 2. Erineus Achaia. 7, 34, 1, 5.
 Erineus fl. 7, 34, 80, 82.
 Erythrae Boeotiae 3, 24, 2.
 Erythrae Ioniae 6, 5, 4, 8, 24 al.
 Eryx urbs Siciliae 6, 2, 3, 46, 3.
 Eryxidas 4, 119, 2.
 Eteoniceus Laced. 8, 23, 4.
 Euclae Spartanus 8, 22.
 Euarchus tyrannus Aetac 2, 39. ab Atheniensibus electus ibid. a Corinthiis restitutus 2, 33. Euarchus alter 6, 3, 3.
 Euboea ab Athen. deficit 1, 114. ab eisdem tota subacta ibid. iterum deficit 8, 5, 95.
 Eubulus 8, 23, 4.
 Eucles dux Athen. 4, 104, 4. Eucles dux Syrac. 6, 103, 4.
 Euclides unus e conditoribus Himerae 6, 5.
 Eucrates pater Diodoti 3, 41.
 Eustemon 8, 30.
 Euenus fl. 2, 83, 3.
 Euesperitae 7, 50, 2.
 Euetion dux Athen. 7, 9.
 Eumachus Chrysidis fil. 2, 33.
 Eumenidum arae 1, 126, 11.
 Eumolpidae 8, 53, 2.
 Eumolpus cum Erechtheo bellum gerit 2, 15.
 Eupalidas pater Amphiae 4, 119, 2.
 Eupallum opp. Loer. 3, 96, 2, 102.
 Euphamidas Aristonymi fil. 2, 33, 4, 119, 2, 5, 55.
 Euphemus Atheniensium legatus 6, 75, 4. orationem habet ad Camarinenses 6, 82.
 Euphiletus pater Charocadae 3, 86.
 Eupompidas 3, 20.
 Euripides pater Xenophontis 2, 70, 79.

Euripus Euboeae 7, 29, 30.
 Eurypus oppugnatur 2, 100, 2.
 Eurybatus 1, 47.
 Euryelus 6, 97, 2, 7, 43, 3.
 Eurylochus Spartanus 3, 100-109.
 Eurymachus Leontiadæ fil. 2, 2, 3. a
 Plataensibus interficitur 2, 5, 7.
 Eurymedon fil. 1, 100.
 Eurymedon Theucis fil. 3, 80, 2. Cor-
 cyraea auxilio mittitur ibid. dux
 Athen. 3, 91, 4. in Siciliam mittitur
 4, 2, 46. bellum infert Corcyrae ibid.
 ob reditum ex Sicilia pecunia multa-
 tur 4, 65, 3. iterum in Siciliam mit-
 titur 7, 16. Syracusae venit 7, 42. dis-
 cedere cupit 7, 49. cedit in proelio 7,
 52, 2.
 Eurytheus rex Mycenarum ab Heracli-
 dia caesus 1, 9, 2.
 Eurytanes 3, 94, 6.
 Eurytimus pater Archetimi 1, 29, 3.
 Eustrophus Laced. 5, 40, 3.
 Euthycles pater Xenoclidis 1, 46, 2, 3,
 114, 4.
 Euthydemus Athen. 5, 13, 2, 24. bello
 Syrac. dux creatur 7, 16. ultimo pro-
 elio cum Syrac. infeliciter pugnat 7,
 62, 4.
 Euxinus pontus 2, 96, 97.
 Exceus pater Sicani 6, 73.
 Exequiae bello caesis ab Athen. factae
 2, 34.
 Exercitus Athen. quinam maximus 2,
 31, 2. quinam Graecorum pulcherrimus
 5, 60, 3. Lacedaemon. qualis 5, 66.
 Expeditio Troiana qualis et quanta 1,
 9, 10, 11. expeditiones superiorum se-
 culorum qualis 1, 10, 15.

F.

Ferrum gestandi mos barbaricus quan-
 do desierit 1, 6.
 Festus dies maximus Iovis Milichii 1,
 126, 1. festorum dierum nimis super-
 stitiosa observatio quot cladis Laco-
 daemonia attulerit 4, 5, 5, 82, 3. festum
 Apollinis Maleostis 3, 3, 3.
 Flammis eructatio ex Aetna quoties
 tempora Thucydidi contigit 3, 118.
 Foedus quinquennale inter Pelop. et
 Athen. 1, 112. triennale inter eosdem
 1, 115. quando duraverit 2, 2, aperte
 ruptum 2, 7. inter Acaeanes et Am-
 philochos 3, 114. inter Athen. et La-
 ced. 5, 17. eius formula 6, 18. quando
 ruptum 5, 25. aliud inter eosdem 6,
 22. eius formula 5, 23. inter Athen. et
 Argivos Eleosque 5, 46. eius formula
 5, 47. inter Argivos et Laced. 5, 76.

eius formula 5, 77. aliud inter eosdem
 5, 78. eius formula 5, 79. inter Eleos
 et Corinthios atque Argivos 5, 31. inter
 Laced. et Tissaphern. 8, 17. eius for-
 mula 8, 18. aliud inter eosdem 8, 36.
 eius formula 8, 37. et rursus aliud 6,
 57. eius formula 8, 58. foedera iure
 iurando caesis hostibus confirmata 5, 47.
 columnis lapideis insula ibid. et 58.
 Pretum Siolum 4, 24, 5.
 Funebris oratio Periclis 2, 35 sqq.

G.

Galepsus Theasorum colonia ad Brad-
 dam deficit 4, 107, 3. a Cleone ex-
 pugnat 5, 6.
 Gaudites 8, 85, 2.
 Gela fil. 6, 4, 3.
 Gela urbs condita 6, 4, 3, 2, 57, 6. Sioli
 eo conveniunt 4, 56. Ath. infensa 4,
 4, 6.
 Gelon rex Syrac. 6, 4, 2, 5, 3, 94.
 Geloi Acaeanum condunt 6, 4, 4. RT
 rac. opem ferunt contra Athen. 7, 52
 ubi habitent 7, 56.
 Geracaeus 3, 3, 5.
 Gerastus mensis Laced. 4, 119.
 Geranes 1, 105, 3. mons in agro Megar.
 4, 70. transitu difficilis 1, 108, 2.
 Getae Scythia finitimi, cultu similes 5,
 96, 38, 4.
 Gignus 1, 61, 5.
 Glaucus in agro Mycalensis 8, 79, 2.
 Glaucus Leagris filius 1, 51, 4.
 Goaxia liberi Pittacum interficiunt 4,
 107, 3.
 Gongylus Eretrionensis 1, 128, 6. Gongyl-
 us dux Corinth. 7, 2.
 Gortyna urbs 2, 100, 3.
 Graecia instabiliter olim habitata 1, 2,
 quales ante bellum Troianum 1, 3. et
 post bellum Troi. 1, 12. unde et quando
 Hellas nominari coepta 1, 3. colonias
 emittit 1, 12. a tyrannide impedita ne
 illustre aliquid facinus ederet 1, 11.
 quanta mala ex bello et additionibus
 passa sit 3, 82. Graeciae urbes ubi olim
 conditae 1, 7. Graeci priores quo vitas
 genere et cultu uti sint 1, 5. quomodo
 ad Troianam expeditionem profecti
 sint 1, 9. ad Troiam appuli qui ger-
 serint 1, 11. rei navali operam dare
 coeperunt 1, 13. latrocinia sustulerunt
 ibid. quomodo bellum olim gesserint
 1, 15. quando parum ad Athenienses
 partem ad Laced. divisi transferant 1,
 18. Graecorum quos exatiterunt La-
 cedaeonum in bello Medico ibid. Athe-

nenses autem post Pausaniae iniurias
 1, 95.
 Graecia in Attica 2, 23, 3.
 Greatonia 2, 89, 6. 100, 4.
 Gylippus Cleandridas fil. praefectus Sy-
 racusanis a Laced. missus 6, 93. Sy-
 racusanis venit 7, 1. vincitur ab Athen.
 7, 5. eodem postea vincit 7, 6. Plem-
 myrium capit 7, 22. nova Syrac. auxilia
 adducit 7, 50. pugnat cum Athen. eos-
 que vincit 7, 69 sq. eorum fugam im-
 pedire statuit 7, 74. Nicias capit 7,
 85. naves ex Sicilia domum reducit
 8, 13.
 Gymnopaediae Laced. 5, 82.
 Gyrtoni Thessaliae 2, 22, 3.

H.

Habronichus, Lysiclis fil. 1, 91, 3.
 Haemus mons Thraciae 2, 96, 1.
 Hagron 1, 117, 2. Nicias filius, in pra-
 tura Periclis collega 2, 58. Athenien-
 sium dux ibid. et 95, 3. Potidaeam op-
 pugnat 2, 58. Amphipolim condit 4,
 102, 3. eius monumenta delinunt Am-
 phipolitani 5, 11. Hagron pater Ther-
 amenis 6, 68, 4. 89, 2.
 Halex fl. 3, 90.
 Halenses 1, 105. Halensis ager 2, 56, 5.
 Haliartus 4, 93, 4.
 Halicarnassus 8, 42, 5. 108, 2.
 Halyx fl. 1, 16.
 Hamaxitis 8, 101, 3.
 Harmetus 8, 101, 3.
 Harmodius adamatus ab Aristogitone
 6, 54. sollicitatus ab Hipparcho ibid.
 ab eodem contumelia affectus 8, 56.
 Hipparchum perimit 1, 20, 6, 54 sq.
 Harmotes Laced. 3, 5, 2.
 Harpagium 8, 107.
 Hebrus fl. 2, 96, 4.
 Hegesander Lac. 4, 132, 3. Thespiensis
 7, 19, 3.
 Hegesippidas Laced. 5, 52.
 Helona 1, 9.
 Helixus Megaronensis 8, 80, 3.
 Hellanicus Historicus 1, 97, 7.
 Hellas, vide Graecia.
 Hellen Decaulonis fil. 1, 2, 2. in Phthio-
 tide imperat ibid.
 Hellenotamiae, quassiores Graecias 1,
 90, 2.
 Hellespontus 8, 77.
 Helos urbs 4, 54, 4.
 Helotes a Laced. deficientes liberos
 accesserunt 1, 101. cur Messenii vocati
 ibid. his bellum intulerunt Laced. ibid.
 timentur a Laced. 4, 80. eorum 2000
 clam sustulerunt ibid. sub Brasida mi-

litantes libertate donantur 5, 54. quam
 his polliciti sunt Laced. 4, 26.
 Heraclia in agro Trachidum 3, 92, 4, 78.
 5, 51. condita a Laced. 6, 92. in Boeo-
 torum fidem recepta 5, 54. Heraclio-
 tae a Melenibus eto. proelio superati
 5, 51.
 Heraclidas Eurystheum interficiunt 1, 9,
 2. Peloponnesum tenent 1, 12, 3.
 Heraclides Lyimachi fil. dux Syrac. 6,
 75, 103, 4.
 Heraclides 5, 87.
 Herculis sacra apud Syracusanos 6, 73,
 2. eius templum in agro Mantinico 5,
 64, 6.
 Hermiae Atheniensium quales 6, 27. praeci-
 pui ibid. de his inquisito facta 5, 63.
 60, 61.
 Hermacondas Thebanus 3, 5, 4.
 Hermionia triformis 1, 128, 3. Hermio-
 nensis ager 2, 56, 5.
 Hermocrates Hermionis fil. pacem Sioli-
 enibus suadet 4, 59. Syracusanos
 hortatur ad se praeparandos contra
 instantem classem adventum 6,
 83. vir prudens et fortis 6, 72. Syracusa-
 post cladem acceptam consolatur et
 confirmat ibid. imperator factus a Sy-
 rac. 6, 78. ad Camarinenses orationem
 habet 6, 16. quo commentu haec sit
 ad decipiendos hostes 7, 79. in exilium
 a Syrac. mittitur 8, 85.
 Hermon pater Hermocratis 4, 58, 8, 32.
 Hermon electorum praefectus 8, 82, 5.
 Hesiodus in Iovis Nemeae templo
 creditur obitus 3, 95.
 Hessli 3, 101, 2.
 Hestiacenses sede pulsi ab Athenien-
 sibus 1, 114, 3. Atheniensium coloni in
 Euboea 7, 57, 2.
 Hestiodorus Aristoclidæ fil. 2, 70.
 Hiera insula Vulcani officina 3, 85, 2, 3.
 Hieramenes 8, 56.
 Hieron 3, 92, 2.
 Hierophon Anthemestis fil. 3, 105, 3.
 Himeria 6, 62, 2, 7, 1, 5, 115.
 Hippagretes Laced. 4, 38.
 Hipparchus Hippiae et Thessali frater,
 Pisistrati fil. 1, 20. sollicitat Harmo-
 dium 6, 54. et contumelia irritat 6, 56.
 ab eodem interficitur 1, 20, 6, 57.
 Hippas pater Pisistrati 6, 54. alter Pi-
 strati fil. natu max. 1, 20, 6, 54.
 Hipparchi et Thessali fr. ibid. princi-
 patum obtinet 6, 54. 55. quomodo se
 gesserit in tyrannide 6, 59. imperio
 epollatus ad Asantidem esse profectus
 ibid. Hippas Arcadium dux a Pachi-
 fraude interemptus 3, 34, 8.
 Hippocles Ath. 8, 15.

Hippoclus Lampsacenus tyrannus 6, 59, 3.
Hippocrates Ariphronis fil. Atheniensium
 dux 4, 68, 3. Delium communit 4, 90.
Megara tentat 4, 68. *Megarensium longos muros capit* 4, 67. *Nisaeam occupat* 4, 69. *pugnaturus cum Boeotis milites adhortatur* 4, 95. in proelio caesus 4, 101. *Hippocrates Gelae tyrannus* 6, 5, 3. *Hippocrates Spartanus* 8, 35, 99, 107, 2.
Hippolochidas 4, 78.
Hipponeus Calliae fil. 3, 91, 4.
Hippionoidas Laced. 5, 71, 3.
Hippotoxotae 2, 13, 8, 96, 5, 84, 6, 94, 4.
Historia Thucydidia qualis 1, 21, 22.
Attica Hellanici 1, 97, 2.
Homerus 1, 3, 9, 10, 2, 41. eius veritas citantur 3, 104.
Hyacinthia Laced. 5, 23, 4, 41, 3.
Hynai 3, 101, 2.
Hybla urbs 6, 62, 5. *Hyblaci* 6, 94, 3.
Hyblon rex Siculus 6, 4.
Hyccara oppidum Sicanicum 5, 62, 4, 7, 13, 2.
Hyllas fil. 7, 35, 2.
Hyllaeus portus 3, 72, 3, 81, 2.
Hyperbolus, civis Athen. a quibus interemptus 8, 73, 2.
Hyperochidas 6, 55.
Hysiae 3, 24, 2, alias 5, 83, 2.
Hyataepes pater Pisauthnae 1, 115, 4.

I.

Iapygia prom. 6, 30, 44, 2, 7, 33, 4. *Iapygiae* ibid.
Isus Ioniae opp. 3, 28, 29. *Isaeus sinus* 3, 26.
Iberia 6, 2, 2. *Iberi* ibid. 6, 90, 3.
Icarus 3, 29, 8, 99.
Ichthys prom. 2, 25, 4.
Ida 4, 52, 3, 8, 108, 4.
Idaea 8, 104.
Idomene Macedoniae a Thracibus capta 2, 100, 3. *Idomene Amphiloehiae* 3, 112.
Iolytus urbs Rhodi 8, 44, 2.
Ietae (?) castellum 7, 2, 3.
Iguibus signum dari solitum 2, 94, 3, 22, 7, 80, 2.
Illyrii 1, 26, 4, 4, 124, 4.
Inabril 3, 5, 4, 28.
Inarus Psammethici fil. Aethiopiae rex 1, 101. *Aegyptum ad defectionem a Persis concitat* ibid. in crucem actus 1, 110, 3.
Incendium magnum Plataeae 2, 77, 3.
Induciae annuae inter Athen. et Laced. 4, 15. earum formula 4, 16. inter eos-

dem 4, 117. earum formula 4, 118. *Induciae decendiales inter Athen. et Boeot.* 5, 28, 42. *inter Chalcid. et Athen.* 6, 7, 10. vide etiam *Foedus*.
Inessa 3, 103. *Inessaet* 6, 94, 3.
Inquisitio Atheniensium de sacris violatis 6, 53.
Inscriptio Pausaniae in tripode Delphico 1, 132, 2.
Insulae continenti adiunctae 2, 102, 3 sqq.
Inundatio circa Euboeam etc. 3, 89, 2.
Iolaus 1, 62, 2.
Ioleius Athen. 5, 19, 2, 24, 1.
Ion pater Tydei 8, 38, 3.
Iones Atheniensium coloni et consanguinei 1, 2, 12, 95, 2, 15, 3, 86, 4, 81. *magnum classem Cyri temporibus sibi compararunt* 1, 13. *maris imperium obtinent* ibid. a Cyro subacti 1, 16. a Persis ad Athenienses deficient 1, 95. *perpetui Doriensium hostes* 6, 82.
Ionum in Delum conventus 3, 104. *Ionius sinus* 1, 24, 4.
Ipnenses 3, 101, 2.
Isarchidas Isarchi fil. 1, 29, 3.
Isachagoras Laced. 4, 132, 5, 19, 24.
Isocrates dux Corinth. 2, 83, 4.
Isolochus pater Pythodori 3, 115, 2.
Isler fluv. 2, 96, 97.
Isthmia sive Isthmici ludi 8, 10. *Isthmici foedera* ibid. et 9.
Isthmionicus Athen. 5, 19, 2, 24, 1.
Istione mons 3, 85, 4, 4, 46.
Italia unita dicta 6, 2, 4. a Sicilia habitata ibid. *coloniae coeductae* 1, 12, 4. *abundat* *coloniae* 6, 90, 3, 7, 25, 2. cum *Laced.* coniuncta 3, 7, 2. *Ath.* commensum mittit 6, 103, 2, 7, 14, 3, 25. cum *Ath.* coniuncta 7, 57, 11, 87, 3.
Italus Sicolorum rex 5, 2, 4.
Iliamenes 3, 34. res ab eo gestae ibid.
Ithome 1, 101. a *Lacedaemoniis obsidetur* ibid. *deditur* *Laced.* 1, 103.
Ithometa Iuppiter, vide Iuppiter.
Itomeneus 5, 5, 3.
Itye 2, 29, 3.
Iunonis templa 1, 24, 3, 24, 68, 79, 81, 4, 133, 5, 75.
Iuppiter Ithometa 1, 103, 2. *Iuppiter Milichius* 1, 126, 2. *stusque foetum* ibid.
Iuppiter Liberator 2, 71, 2. *Iuppiter Nemeus eiusque templum* 3, 96. *Iuppiter Olympius* 5, 31, 60. *eius templum* 2, 15, 3, 14. *Iovis, naseio culus, templum* 8, 19.
Iurisiurandi formula inter Laced. et Athen. 5, 18, 4. *alia iurisiurandi formula* 5, 47, 8. *iurisiuranda optimatum et popularium* 8, 75, 2.

L.

Lakdalum 6, 27, 5.

Lacedaemon qualis urbs 1, 10. a Doriensibus condita 1, 18. aedificationibus diurnis confictata, bonis legibus usque, tyrannidis semper inimica ibid. servis abundat 8, 40. Lacedaemonii domus Peloponnesi paries colunt et totius ditionem tenent 1, 10. Lacedaem. qualis cultus et vestitus 1, 8. prius corpora nudarunt et unxerunt certaturi ibid. plerosque tyrannos ex Graecia sustulerunt 1, 18. Graecorum duces electi ibid. eandem reip. formam servarunt ibid. ab Atheniensibus dissociati bellum cum his gerere coeperunt ibid. quomodo sociis imperarint 1, 18. quoniam eos impulerint ad bellum suscipiendum contra Athen. 1, 23 sqq. 56. 66. 88. 102. bellum illaturi conventum sociorum indicunt 1, 67. post concilios utriusque habitas sententiam ferunt, Athenienses iniuste agere, decernuntque foedera esse rupta 1, 79. 87. 118. vocem, non calculis suffragia dant 1, 87. in suffragiis ferendis quot caleniis utantur reges Laced. 1, 20. bellum gerendum esse decernunt 1, 88. per legatos postulant, ne Athenienses muros violenter 1, 90. a Themistocle illudantur ibid. et sq. Pausaniam ad causam dicendam arcessunt 1, 95. 128 sq. Themistoclem accusant 1, 135. in Atticam irruptioni terrae motu impediuntur 1, 101. contra Helotas, qui erant Ithomae, bellum gerunt 1, 102. et sq. palam dissentiunt ab Athen. ibid. mari pugnant cum Athen. et vincuntur 1, 105. suppetias ferunt Doriensibus, metropoli suae 1, 107. superant Athen. ad Tanagram 1, 108. foedera quinqueannalia incurrunt cum Athen. 1, 112. bellum sacrum suscipiunt et templum Apollinis Delphi tradunt ibid. irruunt in Atticam 1, 114. cum Athen. triennalia foedera percutiunt 1, 115. ad bellum tardi 1, 118. de bello Athen. inferendo oraculum consulunt ibid. socios iterum convocant et cum his deliberant de bello 1, 119. tandemque bellum decernunt 1, 125. legatis ab Athen. missis imperarunt ut socios Cyclorum exilarent 1, 126 sq. eis victisim imperant Athen. ut placidum ad Taenarum admissum ex urbe pellerent 1, 128. per legatos postulant ab Athen. ut Potidaeam obsidione recederent etc. et ut decretum de Megarenais rescinderent 1, 139. hisce respondent

Athen. 1, 145. eorum ad bellum apparatus 2, 7. et socii 2, 9. Atticam invadunt 2, 18. Oenoe frustra oppugnant ibid. Atticam depopulantur 2, 19. 23. domum revertunt 2, 24. Arginellis pulvis electusque Thyream incendendam dederunt 2, 27. iterum in Atticam irruunt 2, 47. bellum inferunt Zacynthis 2, 66. eorum legati ab Athen. intercepti 2, 67. copias docunt versus Plataeam 2, 71. eamque oppugnant 2, 75. ne obsidione cingunt 2, 77. Acarnaniam invadunt 2, 80. pugnant cum Athen. 2, 83. et superantur 2, 84. iterum se parant certamini 2, 85. duces eorum milites adhortantur 2, 87. proelium committunt vario Marte 2, 90 sq. Piraeum nequidquam tenent 2, 93. in Atticam irruunt 3, 1. Mytilenaeis succurrere volunt 3, 15. classem in Lesbum militem statuunt 3, 16. in Atticam irruunt 3, 26. eorum classis in Asiam traicit 3, 29. in Polop. se recipit 3, 33. eamque prosequuntur Athen. ibid. Plataeam deditione accipiunt 3, 52. eorum de civibus et urbe Plataeensium indolium 3, 68. in Corcyram classem militem statuunt 3, 69. Corcyraeos vincunt 3, 78. metu Athen. ab Corcyra fugiunt 3, 81. Atticam invadunt terras motibus absteruntur 3, 82. Heracleam coloniam deducunt 3, 89. cum Ambraciis expeditionem suscipiunt contra Amphil. 3, 105. post cladem ab Acarn. acceptam Ambraciotas deserunt 3, 109. in Atticam irruunt 4, 2. post Pyrum captum domum redeunt 4, 6. ad Pyrum exercitum admovent 4, 8. Sphacteriae praesidium impediunt ibid. Pyrum terra marique oppugnant 4, 11. superantur ab Athen. 4, 14. indolias faciunt cum Athen. 4, 16. legatos mittunt Athenas ibid. eorum ad Athen. oratio ibid. sq. re infecta et pace non impetrata redeunt 4, 22. in Sphacteria obsidentur 4, 26. ensaque aggrediuntur Athen. 4, 31. deditionem faciunt 4, 38. captivi Athenas deferuntur etc. 4, 41. epistola missa ad Laced. a rege Perseum, intercepta ab Athen. 4, 50. conatantur post cladem acceptas 4, 55. Helotas ablegandi causas quarunt 4, 80. Amphipolim capiunt 4, 108. indolias annuas faciunt cum Athen. 4, 117 sq. ad pacem inclinant 5, 14. foedera luunt cum Athen. 5, 18. 25. accusant Corinthios 5, 39. in Arcadum expeditionem suscipiunt 5, 23. Helotas sub Brasidas ducto pugnantes liber-

- tatē donant 5, 34. suspecti sunt Athen. 5, 35. cum Boeotia societatem institunt 5, 39. Panastum Athen. reddunt 5, 42. aditu ad Iovis Ol. templum ab Eleis prohibiti 5, 43. Epidauris succurrunt 5, 56. contra Argivos arma movent 5, 57. Agidi succumbunt 5, 63. 65. Tegeatis opem ferunt 5, 64. in agrum Mantinensium irruunt ibid. aciem instrunt contra Argivos 5, 67. exercitus ordo ibid. ad tibicinium cantum incedunt ad proelium 5, 70. Argivos ad Mantineam vincunt 5, 73. atque hac victoria infamiae notam, ob cladem in Sphacteria acceptam sibi ab universis Graecis insensam, delent 5, 75. illa pacem dant 5, 77. et foedera ineunt 5, 79. oligarchiam Argis institunt 5, 81. muros Argivorum diruunt 5, 89. Hysias capiunt ibid. agrum Argivum depopulantur 6, 7. suppetias Syracus. ferre decernunt 6, 33. Syracusas veniunt 7, 2. vario Marte pugnant cum Athen. 7, 5. bellum contra Athen. instituunt 7, 18. Atticam ingressi Decoleam communiunt 7, 19. navalia in Siciliam auxilia mittunt ibid. Syracusas adveniunt 7, 21. Chios adiuvant 8, 6. in Chium proficiscentes fugantur ab Athen. 8, 10. foedus faciunt cum rege Persarum 8, 18. 37. 58. ab Athen. obsessi erumpunt 8, 20. Iasum capiunt 8, 28. novam classem in Asiam mittunt 8, 39. pugnant cum Athen. et vincunt 8, 42. Rhodum occupant 8, 44. partem classis ad Pharnabazum mittunt 8, 80. cum Athen. pugnant eosque profligant 8, 95. navali proelio decertant cum Athen. et superantur 8, 104. 106. Lacedaemoniorum ingenium 1, 69. 70. 84. 8, 96. in re nautica atrocium 2, 85. breviloquentia 4, 17. Carneia 5, 76. Gymnopaedias 5, 82. eorum agrum ab Argivo determinat Thyrea 4, 56. eorum et Atheniensium disciplina diversa 2, 37 aeq. eorum Trecenti Equites 5, 72. Libellistas 5, 105. reges in exercitu summum imperium habent 5, 66. Lacedaemonii peregrinos civitate pellebant 2, 39. ad bella proficiscentes tertiam sociorum partem domi relinquebant 2, 10. 12. 3, 15. hostes fugos non longe persequantur 5, 73. omnia in republ. occulta habebant 5, 68. Carneia a militia abstinebant 5, 64. 75. item propter terrae motum 1, 101. 3, 89. 5, 60.
- Lacedaemonius Cimonia fil. 1, 45, 2.
- Laches Melanopi fil. dux classis in Siciliam missae 3, 86. 115. 6, 75. Mylla bellum infert 3, 90. Locros acie vincit 1, 103. eorum castellum capit 3, 115. legatus 5, 19; 2, 24.
- Lacon Alimnesti fil. 3, 52, 5.
- Lade insula Mileto adiacens 8, 17, 3. 24.
- Lacopodias dux Athen. 6, 105, 2. 8, 86, 9.
- Laestrygones 6, 2.
- Lamachus Xenophania fil. unus a tribus ducibus Athen. expeditionis in Siciliam 4, 75. 6, 8. classem amittit 4, 75. eius de bello Siculo sententia 6, 49. occumbit in proelio 6, 101. 5, 19, 2, 24.
- Lamia condit Trotilum 6, 4.
- Lampon Athen. 5, 19, 2, 24.
- Lampeacus Themistocli datur ab Artaxerxe 1, 138, 5. vini feracissima ibid. ab Athen. deficit 8, 62. a Strombichido recipitur ibid.
- Laoedecium in Orestide situm 4, 134.
- Laophon 8, 5.
- Laphilus Laced. 5, 19, 2, 24.
- Larisa 8, 101, 5. Larisaei 2, 22, 3.
- Lae opp. 8, 91, 2. 92. 3.
- Latoniae Syracusarum 7, 86 aeq.
- Latrocinia tam a Graecis quam barbaris olim exercebantur 1, 5. 8. a Minos e mari subleata 1, 4. et a Graecia postea 1, 13.
- Laurium mons 2, 55. 6, 91, 7.
- Leagrus pater Glauconis 1, 51, 4.
- Learchus Callimachi fil. 2, 67, 2.
- Lebedus 8, 19, 4. ad defectionem inducitur a Chilis ibid.
- Lectus 8, 101, 3.
- Leocythus 4, 113. oppugnatur a Brasidas et expugnatur 4, 115 aeq. Palladi dedicatur ab eodem 4, 116.
- Legati Laced. ad Persarum regem ab Athen. capti et supplicio affecti 2, 67. legati Coreyr. ab Athen. in custodiam dati 5, 72. legati undecim Laced. Astycho aduneti 8, 39. legatum Archidami pacis causa missum in urbem non admittunt Athen. 2, 12. legationes in vicem inter Laced. et Athen. ante bellum missae 1, 126.
- Lemnus insula 4, 109, 4. 8, 102, 2. Athen. subleata 1, 115, 3. morbo Attico afflicta 2, 47, 3. Lemni 3, 5, 4. 28. 5, 3. oculi Athen. in expeditione Siciliam 7, 57. eadem cum Athen. lingua Hadesmum instituta videntur ibid.
- Leocortum fanum 1, 20. 6, 57, 3.
- Leocrates Strobili fil. 1, 103, 2.
- Leogoras pater Andocidis 1, 61.
- Leon Iaced. 3, 92. 5, 44. 8, 28. 81. Leon Athen. 5, 19. 24. 8, 24. 55. Leon vicia 8, 97.
- Leonidas pater Phiarochi 1, 132.
- Leontides pater Eurymachi 2, 2, 3.

Leontini a Chalcidensibus conditi 6, 3.
 3. 79. cum Syrac. bellum gerunt 3, 86.
 quinam eorum socii ibid. seditione laborant 5, 4. eorum potentissimi Syracusarum migrant etc. ibid. Atheniensium cognati 6, 50.
 Leotychides rex Laced. 1, 89, 2.
 Lepreum 5, 31. 34. 49. 50. Lepreatae bellum gerunt cum Arcadibus 5, 31. eorum cum Eleis contentio ibid. et sq.
 Lerus 8, 26. 27.
 Lesbus ab Athen. ad Laced. deficit 3, 2. ab Athen. recepta 3, 51. 8, 5. a Chii tentata 8, 22. Lesbiis ut imperarent Athen. 1, 19. Lesbi in societatem recepti a Laced. 3, 15. quomodo multati ab Athen. 3, 59. Lesbi et Bocoti consanguinei, vide Bocoti.
 Leucas Corinthiorum colonia 1, 80. eius agrum populantur Corecy. ibid. ubi sita sit urbs 2, 30. 3, 94. eam infesta classe petunt Athen. ibid. Leucadii Corinthii contra Corecy. naves praebent 1, 27. se adiungunt Ambraciota 2, 80. Leucadius Isthmus 3, 81. 4, 8.
 Leuconium Corecyae prom. 1, 30. 47. 51. 3, 79.
 Leuconium 8, 24, 3.
 Λευκὸς Τεῖχος pars Memphides 1, 104, 2.
 Leutroa 5, 64.
 Liberi eorum, qui pro patria pugnautes ceciderunt, olim Athenis ad pubertatem usque publicis sumptibus alebantur 2, 46.
 Libya peste afflicta 2, 48. Libyes Aegyptio finitimi 1, 104.
 Lichas Arcestei fil. Lacedaemonius, in Olympiis victor 5, 50, 4. virgo caesus ab Eleorum Hectoribus ibid. Lacedaemoniorum legatus 5, 22, 2. 8, 89, 2. Argivorum hospes 5, 76, 3. Argos a Laced. missus ibid. cum Tiasapherna ob foedus contendit 8, 43, 3. 52. moritur 8, 84, 5. Milesi eum a Laced. humari non permiserunt in eo loco, ubi Lacedaemonii volebant ibid.
 Ligyas 6, 2, 2.
 Limnae 2, 15, 4. Limnae pagus 2, 80, 8. 3, 106, 2.
 Lindii loci nomen in Sicil. 6, 4, 3.
 Lindus urbs Rhodi 8, 44, 2.
 Lipara una ex Aeoli insulis 3, 88. Liparaci Cnidiorum coloni ibid.
 Locri Ozolae 1, 5. Naupactum occuparunt 1, 103. Athen. socii 3, 95. Aetolia finitimi ibid. Locri Opuntii, quorum pars Epimenidii 1, 108, 2. 32, 3, 89. Locri Epizephyrii 7, 1. Rheginos odio

prosequuntur 4, 1. 24. in agrum Rheginorum ibid. cum Athen. amicitiam inungunt 5, 5. Athen. aqua et appellu arcent 6, 44. Pelop. auxilia mittunt 8, 91.
 Longi muri Athen. vide Muri.
 Loryma 8, 43.
 Ludi Deliaci instituti 3, 104. Inudi in Dianae Ephosiae honorem ibid.
 Luna eclipsin patitur 7, 50, 4.
 Luscina Danlia appellata 2, 29, 3.
 Lustralia festa 3, 104.
 Lustratio Deli 1, 8. 3, 104.
 Lycæum 5, 16, 3. 54.
 Lycia 2, 69. 3, 41, 4.
 Lycomedes pater Archestrati 1, 57, 6.
 Cleomedes pater 5, 84, 3.
 Lycophron dux Corinth. 4, 43. in fuga ab Athen. caesus 4, 44, 2.
 Lycus pater Thraeybuli 5, 75, 2.
 Lynceus 4, 83. 124. 129. 132. Lyncestae 2, 99. 4, 83. 124.
 Lysicles pater Habronichi 1, 91, 3. Lysicles ab Athen. ad pecuniam colligendam missus 5, 19. a Caribus et Anactis caesus ibid.
 Lysimachus pater Aristidis 1, 91, 3. pater Heraclidis 4, 73.
 Lysimelia palus 7, 53, 2.
 Lysistratus Olynthus 4, 110, 2.

M.

Macarius Spartanus 3, 100, 2. in acie cecidit 3, 109.
 Macedonia 1, 58. eius descriptio 2, 89 sq. eius reges Argis oriundi ibid. vid. Perdiccas.
 Machaerophori Thraeces 2, 96, 3. bellicosissimi 2, 98, 4.
 Machina Boeotorum in Deli oppugnatione 4, 100. machinae variae a Platæensibus excogitatae 2, 75 sq.
 Machaon dux Corinth. 2, 83, 4.
 Maecandrus campus 3, 19, 2. 8, 58.
 Maedi 2, 98, 2.
 Maenalia 5, 64, 2.
 Magnesia Themistocli data ab Artaxerxes 1, 138, 5.
 Magnotes 2, 101, 2.
 Malea Lesbi prom. 3, 4. 5. 6. 2. prom. Pelop. 4, 53, 3. 8, 39, 3.
 Maloëntia Apullinis festum 3, 3.
 Mantinea 5, 64, 4. 77. Mantinenses 5, 107. 108. cum Tegyatis acie pugnant 4, 134. cum Argivis societatem inveniunt 5, 29. Arcadias partem subigunt ibid. cum Laced. bellum gerunt 5, 33. ad Laced. societatem redeunt 5, 81. mer-

- cede militanti 7, 57. Mantigenium subditi 5, 29, 69, 81.
 Manns ferreae 4, 25, 4, 7, 62, 3.
 Marathonis pugna 1, 18, 2, 34, 5, 6, 59, 4.
 Marathussa 8, 31, 8.
 Mare Graecum 1, 4. Aegaeum 1, 98. Oreticum 4, 53, 5, 110. Siculum 4, 24, 53, 6, 13. Tyrhenum 4, 24. maris inundatio Euboeae magnam cladem affert 3, 89.
 Marea urbs 1, 104.
 Massilia a Phocensibus condita 1, 13, 6.
 Mecybernae 5, 39. capta ab Olynthis ibid.
 Mecybernae 5, 18, 6.
 Medeon 3, 106, 2.
 Medi pugnant cum Athen. vide Marathonis pugna. a Graecis victi ex Europa discedunt 1, 89, 2.
 Megabates 1, 129.
 Megabazus Persa 1, 109, 3.
 Megabyzus Zopyri fil. ibid.
 Megacles pater Onastini 4, 119, 2.
 Megara Siciliae urbs 6, 4, 2, 94.
 Megara Graeciae 1, 103. tentata ab Athen. 4, 67 sq. conservata a Brasida 4, 70. oligarchia ibi constituta quamdiu duraverit 4, 74. Megaris sive ager Megarensis quotannis ab Athen. vastatur 2, 31, 4, 66. Megarenses Corinthiis contra Corcyraeos opem ferunt 1, 27. foro et portibus Atticis arcantur 1, 67. se Atheniensibus iungunt 1, 103. ab eis deficiunt 1, 114. de urbe Athen. prodenda agunt 4, 66. et ex ea fugiunt qui prodicionem moliebantur 4, 74. eorum exules in urbem reducti 4, 66. quomodo se gerant ibid. longos muros diruunt 4, 109.
 Melae 5, 5, 3.
 Melanrides Laced. 8, 6, 5.
 Melanopus pater Lachetis 3, 83.
 Melanthus Laced. 8, 5.
 Meleas Laced. 3, 5, 4.
 Meleander dux Athen. occiditur in Iyrcia 2, 69, 2.
 Melesias 8, 86, 9.
 Melesippus legatus Laced. 1, 139, 3. Dacriti fil. 2, 12, 2. ab Archidamo Athenas missus ibid. re infecta redit ibid.
 Mellenses in tres partes distincti 3, 92, 2. pugnant cum Heracleotis 5, 61. Melensis sive Mellacus sive 3, 96, 3, 4, 100, 8, 3.
 Melitis Achaiae 4, 78.
 Melus insula, una ex Cycladibus 2, 9, 5, 84, 8, 41. Meli Lacedaemoniorum coloni 5, 84. colloquia habent cum Athen. legatis 5, 85. classe infecta ab Atheniensibus petuntur 3, 91. vallo circumdantur 5, 114. et expugnantur 5, 116. deditione facta quomodo ab Athen. tractati ibid. coloniam eo deducunt Athen. ibid.
 Memphis 1, 104, 2. ab Athen. capta ibid.
 Menander Athen. ad Syracusas dux 7, 16, 43, 2. ultimo proelio cum Syracus. infeliciter pugnat 7, 69, 4.
 Menas Laced. 5, 19, 2, 34.
 Mende in Pallene sita 4, 123. Eretrionum colonia, ab Athen. ad Laced. deficit ibid. ab Athen. per vim capta ad direpta 4, 130 sq. Mendaei coloni ad Elionem mittunt 4, 7.
 Mendesium Nili cornu 1, 110, 4.
 Menecolus Camarinae conditor 6, 5, 2.
 Menecrates Amphidori fil. 4, 119, 2.
 Menedatus 3, 100, 2, 100.
 Menon Pharsalus 2, 22, 8.
 Messapia gens 7, 33, 4. Messapii 3, 101, 2.
 Messene urbs Sicil. condita ab Anaxilla 6, 4, 6. quomodo sita 4, 1, 6, 48. Atheniensibus dedita 3, 90. ab his deficit 4, 1. a Locrensis tenetur 5, 5. ab Athen. frustra tentatur 8, 74. Messenii Naxiis bellum inferunt 4, 25 sq. maximam cladem a Naxiis accipiunt ibid.
 Messenii a Pelop. a Laced. palliuntur 1, 101-103. ab Athen. Naupacti locantur 1, 103, 7, 57. Pheam capiunt 2, 25. Pylum reversi agrum Laconicum infestant 4, 41.
 Metagenes 5, 19, 2, 24.
 Metapontium 7, 33, 4. Metapontini ibid. et 57, 11.
 Methone in agro Laccon. 2, 25, 2. Methone inter Epidaurum et Troezenem 4, 45, 2. Methone urbs Macedoniae finitima 6, 7, 3. Methonaei 4, 123, 4.
 Methydrium Arcadiae 5, 68, 2.
 Methymna Lesbii urbs 3, 2. Sula Atheniensibus ibid. Methymnaei gravem cladem ab Antissaenis accipiunt 3, 18. naves Athen. praebent, cetera liberi 6, 35, 2, 7, 57, 5. Methymnaei exules Methymnam adoriuntur 8, 100, 2.
 Metropolis quid debeat colonia 1, 23. metropolis est coloniae mutuum officium quid sit 1, 84, 38.
 Metropolis urbs 3, 107.
 Mictades nauarchus 1, 47.
 Midina R. 8, 106.
 Migrationes olim frequentes in Graecia 1, 2.
 Miletus 1, 118, 8, 17. ab Athen. deficit ibid. tentata ab Athen. 8, 25, 30. Miletum cum Samis bellum gerunt 1, 115. Argivos superant 8, 25. castellum a Tisapherne Miletum exstructum ca-

piunt 8, 84. et praesidium, quod ille erat, efficiunt ibid.
 Milichius Iuppiter 1, 126, 6.
 Militaris Laeod. disciplina 5, 66 sq.
 Miltiades pater Cimonia 1, 98, 100.
 Minas 8, 34.
 Mindarus nauarchus Laeod. 8, 85. in Hellespontum navigat 8, 99 sq. proelio vincitur 8, 104 sq.
 Minerva Chalcioecus 1, 134. Minervae signum in arce Athen. 2, 13, 5. eius janum in Leocytho 4, 118, 2.
 Minos ina. 3, 51, 4, 67, 118, 4.
 Minos primus ubi classem comparat 1, 4. mare piratis liberat ibid. Cyclo- dum imperium obtinet ibid.
 Molobrus Epitadeus pater 4, 8, 9.
 Molossi 2, 80, 6.
 Molycrium 2, 84, 4. Corinthiorum colonia 3, 102, 2.
 Morbus Atticus vid. Pestis.
 Morgantine 4, 65.
 Motus belli Pelop. quantus 1, 1.
 Motye 6, 2.
 Mneta Laeod. ab Eleis indicta 5, 49.
 Munera dandi et accipiendi mos apud Odryas aliosque Thraeces 2, 97, 4.
 Munychia 2, 13, 7, 8, 92, 5, 93.
 Muri longi 1, 69, 107, 108, 2, 13, longi muri Megarensium ab Athen. aedificati 1, 103, 4, 66. ab Athen. ab urbe Megarensium abrupti 4, 69. postea a Megarensibus solo aequati 4, 109. longi muri ab Argivis aedificati 5, 82. a Laeod. diruti 5, 83. Atheniensibus, ut muros demolirentur, suadent Laeod. 1, 90. muri, quo Plataeenses a Laeod. cingebantur, descriptio 2, 78. murus albus turris Memphidis pars 1, 104.
 Mycale 1, 89, 2, 8, 79.
 Mycaleusis urbs 7, 29. a Thraoibus capta et direpta ibid.
 Mycenae 1, 10. Mycenaeorum regnum 1, 9, 2.
 Myconus insula 3, 29.
 Mygdonia 2, 99, 4, 100, 4. Mygdonius ager 1, 68, 2.
 Mylae Messeniorum opp. 3, 90, 2.
 Myletidae 6, 5.
 Myonenses 3, 101, 2.
 Myonessus 3, 32.
 Myrcinus urbs Edonensis 4, 107, 3. Myrcinus 5, 6, 4, 18, 9.
 Myrionides dux Athen. 1, 105, 5, 108, 2, 4, 95, 3.
 Myrrhinae Hippiae coniux 6, 63.
 Myrtilus Athen. 5, 19, 2, 24.
 Myseon Syrac. 8, 85, 3.
 Mysteria Athen. violata 6, 23, 23, 60 sq. 52.

Mytilene Lesbii urbs 3, 2, 3. ab Atheniensibus deficit 3, 2. ab Athen. obsidetur 3, 6, 18. deditur Athen. 3, 28. Atheniensium de ea crudele decretum 3, 56, 49. rursus ab Athen. deficit 3, 22. ab illis recipitur 8, 23. Mytilenaei festum Apollinis Maloantis celebrant 3, 3. eorum triremes ab Athen. detentae ibid. proelium navale cum Athen. committunt et fugantur 3, 4. factis inducitur legatos Athenas mittunt ibid. legati re infecta Athenas redeunt 3, 5. rursus pugnant cum Athen. ibid. legatos Lacedaemonas mittunt 3, 4, 8. ad Laeod. orationem habent 3, 9. Methymen adoriuntur 3, 18. in magnum discrimen veniunt 3, 49. quomodo ab Athen. tractati ibid. et 50.
 Myus 3, 15, 2. ab Artaxerxe Themistocli pro opsonio data 1, 138, 5.

N.

Navis longa 1, 14. navis quinquaginta remigum ibid. navis hippagoga 4, 42. navis hoplitagoga 8, 25, 2, 8, 30, 2. navis Halandula et Paralus 3, 53, 77, 6, 53. navis piratica qualis olim 1, 10, 4. navis olim Neptuno consecrata post victoriam 2, 92, 5. navium ad Troiam profectarum numerus et magnitudo 1, 19, 4. navium formam quinam primi immutavit 1, 13, 2. navium praesidio res Graecae conservatae 1, 73. navium Athen. numerus initio belli Pelop. 2, 13, 8. navium numerus, quem Laeod. sociis imperarunt 2, 7, 2, 3, 16, 2. navium ab Athen. in Siciliam missarum numerus 6, 25, 81, 43. navalia Laeod. ab Athen. accensa 1, 108, 5. navalia rei studiosa Graecia 1, 13. navium insignia 6, 31, 3.
 Naucidae Plataeensis 2, 2, 9.
 Naucratis pater Demotid 4, 149, 2.
 Naupactus urbs 1, 103, 3, 2, 89, 91, 3, 102. a Locris Osois occupata 1, 103. ab Athen. recepta ibid. Helotibus incolenda data ibid.
 Nautiarum genera 6, 31, 3.
 Naxos insula ab Athen. obsessa 1, 137, 2. subacta 1, 98, 4. Naxos urbs Chalcidica 4, 25, 7, 6, 3. Naxii Atheniensium partes fovunt 6, 50, 2, 7, 57. Messenenses gravissima clade efficiunt 4, 25.
 Neapolla Africae 7, 50, 2.
 Nemea 3, 96, 5, 58 sq. Nemeaeus Iuppiter 3, 96.
 Neptuni templum 1, 128, 8, 67, 2. Neptuno navis consecrata post victoriam 2, 92, 5.

Nerion Leucadia 3, 7, 5.
 Neatus fl. 2, 96, 4.
 Nicanor Chacon dux 2, 80, 5.
 Nicasus pater Cecali 4, 118, 2.
 Niclaides Ath. 4, 118, 10.
 Niclae Nicerati fl. 3, 91. religiosus et prodigiorum observationi deditus 7, 50, 4. 77. 86. eius laus 7, 86. eius orationes 6, 9. 20. 68. 7, 61. 77. Minoam insulam capit 3, 51. Melum frustra oppugnat 3, 91. Tanagraeos vincit ibid. Locridis oram populatur ibid. Corinthios acie vincit 4, 43 sq. Cleoni imperio cedit 4, 47, 4. 28. Cythera capit 4, 54 et Menden 4, 130. Scironem obsidione cingit ibid. ad pacem cum Laced. faciendam propensus 5, 16. foederis et pacis cum Laced. auctor 5, 43. 46. 7, 88. bello Syrac. praedictor 6, 8. bellum dissuasit 6, 9. eius de bello Siculo sententia 6, 47. milites ad proelium hortatur 6, 68. Syrac. acie vincit et obsidet 6, 69. eius stratagema 6, 102. defuncto Lamacho solus imperium habet 6, 103. litteras Athenas mittit de statu rerum in Sicilia 7, 8. 11. cunctatus adorsum Syracusas in contemptum venit 7, 42. Syracusis discedere recusat 7, 48. postea discedit 7, 75. Gylippo se dedit 7, 85. interficitur 7, 86. — Hagnonis pat. 2, 58. 4, 102, 3. — Gortynius 2, 85, 5.
 Nicolaus Laced. 2, 67.
 Nicomachus Phocensis 4, 89.
 Nicomedes Cleombroti fl. 1, 107, 2.
 Nicon Thebanus 7, 19, 3.
 Niconidas 4, 78, 2.
 Nicostratus Diitrephes fl. 4, 119, 5, 61. Corcyraeorum plebi contra optimates auxilium fert 3, 75. Cythera capit 4, 53 sq. Menden capit 4, 130. Scironem obsidet ibid. sq.
 Nisaea 1, 114, 2, 31, 4, 21, 5, 17. Megarensium navale 2, 93. portus Megarensium 4, 66. octo stadia a Megaris distat ibid. ab Athen. obsessa et capta 4, 69.
 Nisi sacellum 4, 118, 4.
 Notium urbs Colophonorum 3, 34. seditione laborat ibid.
 Nudi certant in Graecia 1, 6, 5.
 Nuptiarum solemnibus aqua Callirhoea utebantur Athenienses 2, 15, 5.
 Nymphodorus Pythae fl. 2, 29.

O.

Obolus Aegineticus 5, 47, 6.
 Ocytus pater Aeneae 4, 119, 2.
 Odemanti 2, 101, 3, 5, 6, 2.

Odrysae 2, 29. 96. eorum regnum a Tere amplificatum 2, 29. eorum imperium quantum 2, 97. eorum tributum ibid. et lex de muneribus ibid.
 Oeanthenses 3, 101, 2.
 Oeneon 3, 95, 5, 9, 8, 3, 102.
 Oeniadae 1, 111, 3, 2, 102, 2, 3, 114, 2. frustra oppugnatae ab Athen. 8, 7, 4. recipiuntur in Atheniensium societatem 4, 77, 2.
 Oenoe Atticae 2, 18. a Laced. frustra oppugnatur ibid. eam occupat Aristarchus 3, 98.
 Oenophyta Boeotiae 1, 108, 3, 4, 95, 3.
 Oenussae insulae 8, 24, 2.
 Oesyme Thasiorum colonia 4, 107, 3.
 Oetaei 3, 92, 2, 8, 3.
 Oligarchia Sami constituitur 1, 115. quam mutare laborat Sami 8, 21 sq. Argis etiam obtinet 5, 81. Athenis sublata 8, 97 sq. oligarchiae vituperatio 3, 62, 3, 6, 38 sq. 8, 48, 5.
 Olophyxus 4, 109, 3.
 Olorus pater Thucydides 4, 104, 4.
 Olpe (ae) 3, 105. 107, 1, 111. 113. Olpaei 3, 101.
 Olympia 3, 8, 5, 47. in Peloponneso celebrata 1, 126. Olympiaca foedera sive induciae Olympiacorum causa factae 5, 49. Olympiades in India victor Cyclon 1, 126, 3. Androsthena 5, 49. Lichas 5, 50. Olympici athletae rudigacula olim gestabant 1, 6, 5. Olympius Iuppiter 5, 31. vide Iuppiter.
 Olympium 6, 64. 65. 70. 75. 7, 37.
 Olympus mons 4, 78, 6.
 Olynthus 1, 63, 2, 2, 79, 2, 4, 123, 4, 5, 18, 5. quantum a Potidaea distat 1, 63, 2. Olynthii capiunt Mocybernam 5, 39.
 Onasimus Megacis fl. 4, 118, 2.
 Onens mons 4, 44, 4.
 Onatorides pater Diemperi 2, 2.
 Onomades dux Athen. 8, 25. 30, 2.
 Ophionenses 3, 94, 6.
 Opici 5, 2, 4. ager Opicus 6, 4, 5.
 Opuntii, vide Locri.
 Opus 2, 92.
 Oraculum Delphicum 1, 25. 28. 103. 118. 123. 126. 134, 2, 17. 54. 102, 3, 96, 4, 118, 5, 39. oracula multa ante bellum Pelopon. edita 2, 21, 3.
 Oratio, vide Concio.
 Orchomenus Boeotiae 1, 113, 3, 87. ante Minyem, postea Boeotius dictus 4, 76.
 Orchom. Arcad. 5, 61. ab Athen. oppugnatur ibid.
 Ordo exercitus Laced. 5, 66 sq.
 Orestae 2, 80, 6.
 Orestes Echeatridae Theasiorum regis fl. 1, 111.

Oresthis 4, 134.
 Oresthium Maenaliae 5, 64, 2.
 Orsus 8, 95, 7.
 Orneae 6, 7. ab Argivis oppugnantur
 ibid. Orneatae ibid. et 5, 67, 72, 74.
 Orobiae 3, 89, 2.
 Oroedus rex 2, 80, 4.
 Oropia 4, 91.
 Oropus 2, 23, 3, 91, 4, 98, 8, 95 sq. a
 Boeotis per prodicionem capitur 8, 60.
 Oropi Athen. subdit 2, 23.
 Oacius fl. 2, 96, 4.
 Ostracismus Athen. 1, 135, 3, 8, 73, 3.
 Ozolae Locri 1, 5, 3.

P.

Pachus Epicuri fil. dux Atheniensis 3, 18.
 adversus Mytilenensem mittitur ibid. eam
 capit 3, 28. et Notium 3, 34. Pyrrham
 et Eresum ad deditionem redigit 3, 35.
 Salaethum captum Athenas mittit ibid.
 Paean cantus militaris 1, 50, 2, 91, 4,
 43, 7, 44.
 Paeones 2, 96, 98.
 Pagondas Aeladis fil. Boeotarchus The-
 banus 4, 91. Boeotos adhortatur 4, 92.
 cum Athen. congreditur 4, 96.
 Pale Cephaleniae urbs 1, 27, 2. Palen-
 ses vel Pallenses ibid. 2, 30, 2.
 Palaerenses 2, 30.
 Pallene 1, 56, 64, 4, 116, 129. Pallenes
 isthmus 1, 56.
 Pamillus Megarensis, Selinuntis conditor
 6, 4, 2.
 Pamphylii 1, 100.
 Panactum Atticae castellum, a Boeotis
 captum 5, 3, 5. et dirutum 5, 42.
 Panai 2, 101, 3.
 Panarus 4, 78.
 Panathenaea magna 5, 47, 10, 8, 56, 2.
 Panathenaea pompa 1, 20, 2, 6, 56, 2.
 Pandion rex Athen. 2, 29, 3.
 Pangaeum mons 2, 99, 3.
 Panormus Achaicus 2, 86, 4. Panormus
 Siciliac 6, 2, 6. Panormus agri Milesii
 8, 24.
 Pantacyas fl. 6, 4.
 Papaver melitum 4, 26, 8.
 Paralus ager 2, 55. Parali 3, 92, 2.
 Paralus navis Athen. 3, 33, 77, 8, 74.
 Parali dicti, qui in navi illa vehen-
 tur 8, 73. Paralis navem illam auferunt
 Quadringenti 8, 74.
 Parasi 2, 22.
 Parausi 2, 80, 4.
 Parli 4, 104, 4.
 Parnes mons 2, 23, 4, 96, 7.
 Parrhasii Arcades 5, 33. his bellum in-

ferunt Laced. ibid. ensque in liber-
 tatem asserunt ibid.
 Pasiteltidas dux Laced. 4, 134, 3, 5, 3.
 Patmos ins. 3, 33, 3.
 Patrae 2, 83, 3, 84, 3. Patrenses 3, 52, 2.
 Pausanias Cleombroti fil. Graecorum dux
 1, 94. Cyprum subigit et Byzantium
 expugnat ibid. imperium superbum
 exercet ibid. a Lacedaemoniis revoca-
 tur 1, 95, 128. accusatur et privatarum
 iniuriarum damnatur ibid. publicarum
 absolvitur ibid. privatus abit in Hel-
 lespontum ibid. Xerxis benevolentiam
 conciliare studet ibid. Gongylum ad
 Xerxem mittit cum epistola ibid. qui
 respondet Xerxes 1, 129. post Xerxis
 epistolam acceptam superbus et inso-
 lens factus 1, 130. Byzantio ab Athen.
 pulsus 1, 131. in carcerem conficitur
 ibid. et liberatur ibid. eius genus 1,
 132. tutor Plistarchi regis Leonidae
 fil. ibid. ab Argilio defertur ad Laced.
 magistratus ibid. in templo Palladis
 Χαλκιδίου conclusus famus moritur
 1, 134. mortui corpus in Casadem de-
 fectum ibid. postea translatum ad Pal-
 ladii templum et in fani vestibulo sep-
 ultum ibid.
 Pausanias Plistoanactis fil. rex Laced.
 3, 26, 2.
 Pecuniae quantum in aerario Athen. in-
 itio belli Pelopon. 2, 13 sq. pecuniam
 quando primum Athen. in usum pu-
 blicum contulerint 3, 10.
 Pedaritus Leontis fil. 8, 28, 33, 38, 40.
 caesus ab Athen. 8, 55.
 Pegae Athen. subiectae 1, 103, 107, 111.
 restitutae Peloponnesiis 1, 113, 4, 21.
 Pele insula 8, 51, 3.
 Pelasga gens vaga 1, 3, 2. Pelasgici
 Tyrrheni 4, 108, 4. Loranum et Athe-
 nas olim incoluerunt ibid. Pelasgicum
 Athenis 2, 17. cur in eo non liceret
 habitare; habitatum tamen ibid.
 Pella Macedoniae 2, 99, 4, 100, 4.
 Pellonenses Achaici 2, 9, 2. socii Laced.
 ibid. et 8, 3, 2.
 Pelliclus pater Aristaei 1, 39, 3.
 Pelopi in Peloponneso opibus potens re-
 gioni nomen dedit 1, 2, 2. Pelopidae
 Persidia potentiores facti ibid.
 Peloponnesus unde dicta 1, 9, 2. eius
 divisio 1, 10, 2. eam Dorae olim in-
 coluerunt 1, 12, 3. Peloponnesi quo
 et quando colonias emittant ibid. in-
 opes et ἀντονομοί 1, 141, 3. ad dis-
 turna et maritima bella rudes etc. ibid.
 et in sq. Dorianae origines 6, 82. bel-
 lum gerunt cum Athen. vide Lacedae-

- monii et Athenienses, Peloponnesia-
cum bellum, vide Bellum.
- Peloris prom. 4, 25, 3.
- Penteconteres in exercitu Laced. 5, 66.
- Peparethus insula 3, 89, 4. ibi resta-
gnatio maris exorta ibid.
- Perdiccas Alexandri fil. Macedonum rex
1, 57, 2, 29, 39. frater Philippi et Ber-
dae 1, 57. pater Archelai 2, 100. Atho-
nensibus hostis ex amico et socio
factus 1, 57. bellum inter Athen. et
Pelopon. suscitatur ibid. Chalcidensibus
suadet ut relictis urbibus commigra-
rent Olynthum 1, 58. societatem init
cum Athen. 1, 61. deficit paulo post
1, 62. per Sitalcen Athen. conciliatur
2, 29. et cum illis societatem init ibid.
et arma infert Chalcidensibus ibid. et
bellum infert Sitalces 2, 95 sq. soro-
rem Sonthae dat in matrimonium 2,
101. copias ex Peloponneso ad se evoc-
cat 4, 79. illum Athen. hostem denun-
tiant 4, 82. eius cum Brasida expedi-
tiones in Arrhibaem 4, 83, 124. Bra-
sidam postea hostem iudicat 4, 128.
compositionem facit cum Athen. 4,
132. iterum Athen. hostis declaratur
5, 83. eiusque regionem infestant Athe-
nienses 5, 7.
- Pericles Xanthippi fil. dux Athen. 1, 111.
in Pelop. et Acaarnaniam expeditiones
facit ibid. Bubocem subigit 1, 114. et
Samum 1, 116. eius genus maternum 1,
127. potentia Athenis ibid. et 139. in-
imicitiae cum Laced. 1, 127. prudentia
2, 13, 22, 85. et elegium egregium ibid.
quomodo Cylonio piaculo obnoxius 1,
127. cur agros suos, Laced. exercitu
in Atticam irrupturo, resp. dono dederit
2, 13. quomodo exercitum a pugna
continuerit 2, 22. se ipse laudat 2, 69
sq. pecunia ab Athen. mulcitur 2, 65.
quomodo in resp. administratione se
gesserit ibid. quando mortem obierit
ibid.
- Periclidus pater Athenaei 4, 119, 2.
- Perieres Zancleae conditor 8, 4, 4.
- Peripolium 3, 29.
- Perrhaebia 4, 78, 5. Perrhaebi ibid.
- Persarum reges Cyrus 1, 13. Cambyses
ibid. Darius 1, 14, 2, 65. Xerxes 1, 14,
129. Artaxerxes 1, 104, 137. Darius 8,
5, 37. Persarum pugna ad Thermopy-
las 4, 36. Persae libentius dant quam
accipiunt 2, 97, 4.
- Persidae Pelopidis inferiores 1, 9.
- Pestis Athen. gravissima 2, 47 sq. iterum
vehementer grassatur 3, 87. valde af-
flicti Athenienses vires 1, 23, 3, 2,
- 58, 2, 3, 87 sq. quot Atheniensium
millia absumperit 2, 58, 2, 3, 87.
- Petra agri Rhegini 7, 85, 2.
- Phacium 4, 78, 5.
- Phaeaces Corcyram olim tenuerunt 1,
25, 4.
- Phaeax Erastriati fil. 5, 4.
- Phaedimus Laced. 5, 42.
- Phaenippus scriba 4, 118, 11.
- Phaenis sacerdos Iunonis 4, 133, 3.
- Phagres 2, 39, 3.
- Phalerum 1, 107. Phalericus murus 2,
13, 7.
- Phalios Kratoclidae filius 1, 24, 2. Epi-
damnum condit ibid.
- Phanac 8, 24, 3.
- Phanomaehus Callimachi fil. 2, 70.
- Phanotis 4, 76, 6. Phanoteus 4, 89.
- Pharax pater Styphonis 4, 38.
- Pharnabazus Pharnabazi fil. 8, 6, 80.
109. — pater Pharnacia 2, 67.
- Pharaces Pers. 1, 129. Eius nepos 2, 87,
5, 1, 8, 6, 55.
- Pharsalus Thessaliae 1, 111, 4, 78, 8, 92.
Pharsali 2, 22.
- Pharus 1, 104.
- Phaselia 2, 69, 8, 88, 99, 108.
- Phea Eleorum 2, 25, 7, 31. a Messeniis
capta 2, 25.
- Pherae 2, 22, 3.
- Philemon pater Aminiadis 2, 67, 2.
- Philippus frater Perdiccae, Alexandri
fil. 1, 57, 59, 2, 95. Philippus Laced.
8, 28, 87, 93.
- Philocharidas Eryxidae fil. 4, 119, 5,
19, 24, 44.
- Philocrates Demae fil. 5, 116, 3.
- Philoctetes 1, 10, 4.
- Philus 4, 133, 3, 5, 57, 2. Philasi 1, 27,
5, 58. ager Philasius 6, 105, 3.
- Phocaea urbs Ioniae 8, 31, 3. Phocaenae
Maseillam condunt 1, 13, 6. Cartha-
ginenses pugna navali vincunt ibid.
- Phocaeae arx in agro Leontino 5, 4, 4.
- Phocenses Doriensibus bellum inferunt
1, 107, 2. templum Delphicum ab
Athen. accipiunt 1, 112. amici Athe-
niensium 3, 25. Phocenses a Troia in
Libyam delati, dein in Siciliam 6, 2, 3.
- Phoenices 2, 69.
- Phoenices olim latrocinia exercebant 1,
8. insulas Graecae incolunt ibid. et
Siciliam 6, 2, 6. commercia dediti
ibid. Phoenicum classis 1, 16, 100, 110,
116, 8, 46, 81, 87, 109.
- Phoenicus portus 8, 34.
- Phormio Aesopli fil. dux Athen. 1, 64.
- Potidae cum oppugnat ibid. Chalciden-
sem et Boeoticum agrum populatur 1,
65. navium dux in bello Samio 1, 117,

2. arma movet contra Chalcidenses 2, 29. Acarnanibus auxilium ferit 2, 88, 7, 102. classis Atticae praef. 2, 80. pugnat cum Peloponnesiis 2, 83. senex superat 2, 84. quo strategemate unus est ibid. ad secundum proelium se instruit 2, 85. milites adhortatur 2, 89. vincitur a Pelop. 2, 90. tandem eos vincit 2, 91, 92.
- Photyus Chaonum dux 2, 80, 5.
- Phrygia locus Att. 2, 22, 2.
- Phrynichus dux Athen. et res ab eo gestae 8, 25, 27. prudens ibid. Alcibiadi succenset 8, 48, 4. cunctis consilia improbat et strategemata eludit ibid. et 50 sq. ad Aetiochum adversus Alcibiadem scribit ibid. ab Aetiocho proditor ibid. eius conatus ad capitis periculum vitandum ibid. Imperio privatur 8, 54, 3. oligarchicos adjuvat 8, 68, 90. pacis causa Lacedaemona mittitur ibid. reversus a circitore quodam interficitur 8, 92, 2.
- Phrynis Periocus 8, 6, 4.
- Phthiotis 1, 3, 3. Phthiotae Achaei 8, 2.
- Phylides pater Phytangeli 2, 2.
- Phycus munio 5, 49.
- Physca 2, 99, 5.
- Phytia 3, 106, 2.
- Piaculum Cylonium 1, 126 sq. piaculum ad Tacnarum admissum etc. 1, 128 sq. ad Chalciocum ibid.
- Pieria 2, 99, 3. Pieres ibid. Pierius sinus ibid.
- Pierine mons Thessaliae 5, 18.
- Pilei Laced. in prociis 4, 34.
- Pindus mons 2, 102, 2.
- Piraeus portus Athen. 1, 52, 93, 107. eius partes non munitas Themistocles muniri fuisse 1, 93. tres portus natura munitos habet ibid. eius cum Munychia ambitus 2, 13. tentatur a Pelop. 2, 93. olim nullo praesidio custoditus nullaque calenis clausus ibid. eum incipiunt Athen. diligenter tutari 2, 94. in Piraeo Ectiones 8, 90 in eo murus extruitur ibid. idem diruitur 8, 92.
- Piraeus portus Corinth. 8, 10, 8.
- Pisander Athenas dissolvendae democraticae causa missus 3, 49, 53. Atheniensibus suadet, ut Alcibiadem revocent et dominatum popularem tollant etc. 8, 53 sq. statum popularem everit 8, 65, 68. Decelem profugit 8, 98.
- Pisistratus tyrannus, pater Hippiae et Hipparchi et Thessali 1, 20, 2, 6, 54 sq. Delum lustrat 3, 104. senex in tyrannide decessit 6, 54. Pisistratus Hippiae fil. avi nomen referens ibid. aram
- duod. Deorum et Apollinis dedicat ibid. Pisistratidarum tyrannus a Laced. eversa 6, 53. eorundem lani 6, 54.
- Pisanthus Hystaspis filius 1, 115, 3, 61.
- Pitanates cohors nulla apud Lacedaemonios 1, 20, 3.
- Pithias senator Corcyraeus 3, 70. occiditur ibid.
- Pitacus Edonorum rex 4, 107, 3.
- Plataea urbs Boeotiae 2, 2 sqq. a Thebanis occupata ibid. et in sq. quantum a Thebis distet 2, 5. in eam Athen. frumentum important etc. 2, 5. eam infesto exercitu petunt Laced. 2, 71. obsident omnique oppugnationis genere tentant 2, 75, 76 sq. condita a Thebanis 3, 61. ab Hadem everitur soloque asperitur 3, 68. Plataenses socii Atheniensium 2, 2, 3, 68. Thebanos invadunt 2, 3. se Pelop. dedere recusant 2, 74. obsedi, para nocte erumpit 3, 20, 22. se dedunt Laced. 3, 52. Scironem ab Athen. habitantem accipiunt 5, 32. Platensium perfidia 2, 5. obsessorum sedulitas et strategemata 2, 75. oratio ad Laced. 2, 71, 5, 53. captivi a Laced. interficiuntur 3, 68.
- Plenamyrium promont. 7, 4. a Nicia munio ibid. eius munitiones a Gylyppo occupatas 7, 22 sq. earumque expugnatio valde afflixit Athenienses 7, 24.
- Plauron 3, 102, 5.
- Plataeae Leonidas fil. 1, 132.
- Plotaanax Pausaniae regis fil. rex Laced. 1, 107, 114, 2, 21, 3, 16, 33, 78. in exilium elicitur 2, 21. ad pacem cum Lacedaemoniis faciendam propensus 5, 16 sq. in patriam redit ab exilio ibid. Plotanax pater Pausaniae 5, 16. legatus 5, 19, 2, 24.
- Plutolae Ephorus Lacedaem. 5, 19, 2, 24, 25.
- Pnyx 8, 87.
- Poenae peccatorum quales olim et cur paulatim auctae 3, 45.
- Poetae res in manus extollunt 1, 21.
- Polemarchi in exercitu Lacedaem. 8, 66.
- Polichna 8, 14, 3. ab Athen. capta 8, 23, 6. Polichniiae Crateses 2, 85, 5.
- Pollis vicus Hyaeorum 3, 101, 2.
- Pollis rex Odomantium 5, 8, 2.
- Pollis Argiva 2, 67.
- Polyanthes Corinthius 7, 84, 2.
- Polyrates Sami tyrann. tempore Cambyxis classe pollobat 1, 13, 6. Ethenam Apollini Delo consecrat ibid. et 3, 104, 2.
- Polydamidas Laced. 4, 123, 4, 129.
- Polymodes Larinaeus 2, 22, 3.

- Popularis dominatus, vide Democritus.
 popularis levitas 3, 36, 37.
 Portus magnus Syrac. 6, 101. 7, 4, 23.
 36, 56, 59. portus parvus Syrac. 7, 22.
 Potidionum 4, 129, 3.
 Potamia Syrac. 3, 85, 3.
 Potidae in Pallenis isthmo sita 1, 56,
 ab Athen. desitit 1, 59. stadiis ferme
 60 Olyntho distat 1, 63. obsidetur ab
 Athen. 1, 65. acriter oppugnatur 2,
 58. deditionem facit 2, 70. cum Athe-
 niensibus colonia de suis civibus missa
 incolunt ibid. a Brasida frustra ten-
 tatur 4, 135. Potidaeatae Corinthiorum
 coloni 1, 56. Dorienenses 1, 124. cum
 Athen. pugnant et vincuntur 1, 62 sq.
 Potidania Aetoliae 3, 96, 2.
 Prasias agri Lacon. opp. 2, 56, 6. ab
 Athen. direptae ibid. Prasiarum ager
 6, 105, 2. Prasias in Attica 8, 95.
 Pretium redemptionis captivorum 3, 70.
 7, 83, 2.
 Priapus urbs 8, 107.
 Priene 115, 2.
Πρόβουλοι 8, 1, 3.
 Proci Helennae 1, 9.
 Procles Theodori filius dux Athen. 3,
 91. eius caedes 3, 95. Procles Athen.
 5, 19, 24.
 Procne Pandionis filia 2, 29, 3. uxor
 Teror ibid.
 Proditio Boeotiae cum Athen. constituta
 4, 76. in irritum cadit 4, 89. proditio
 Megarorum confutata, detecta, discussa
 4, 86. proditio Amphip. 4, 103. pro-
 ditio Toronae 4, 110.
 Proelium inter Corcyraeos et Corinthios
 navale, omnium antiquissimum 1, 13.
 aliud inter eandem 1, 29, 49. inter
 Athen. et Corinthios 1, 62, 105, 2, 83.
 4, 43, 7, 34 sq. inter Athen. et Persas
 1, 100. inter Athen. et Thasios ibid.
 inter Athen. et Pelop. ibid. et 105, 2,
 86, 90. inter Athen. et Aeginetas 1,
 105. inter Athen. et Laced. 1, 107, 4,
 11 sq. 8, 104 sq. inter Athen. et Phoe-
 niceas 1, 108. inter Athen. et Boeotas
 1, 113, 4, 93 sq. inter Athen. et Samios
 1, 117. inter Athen. et Chalcidenses 2,
 79. inter Chaones et Stratios 2, 81.
 inter Pelop. et Corcyraeos 3, 78. inter
 Ambraciotas et Acarnan. 3, 108—115.
 inter Athen. et Syracusanos 4, 25, 6,
 70, 7, 22 sq. 58 sq. 43 sq. 52 sq. 70 sq.
 inter Mantinenses et Tegenatas 4, 134.
 inter Laced. et Argivos eorumque so-
 cios 5, 65 sq. quod proelium omnium
 maximum 5, 74. inter Athen. et Mue-
 tios 8, 25. inter Athen. et Chios 8, 62.
 Profectio classis Atticae in Siciliam 6,
 30 sq.
 Pronnaei Cephaleniae 2, 30, 2.
 Propylaea arcis Athen. 2, 13, 3.
 Proschion Aetoliae 3, 102, 5, 106.
 Prosopitis insula 1, 109, 4.
 Prote insula 4, 13, 3.
 Proteas Epicii fil. dux Athen. 1, 45, 2.
 2, 23, 2.
 Protesilai delubrum 8, 102, 3.
 Proxenus Capatonis fil. 3, 103, 3.
 Prytanes Athen. 4, 118, 5, 47, 6, 14, 8, 70.
 Psammeticus pater Inari 1, 104.
 Pteleon urbs 5, 18, 7. — 8, 24, 2, 31, 2.
 Ptoeodorus exsul Theban. 4, 75, 2.
 Ptychia insula 4, 46, 3.
 Pydna 1, 61. obsessa ab Atheniensibus ibid.
 urbs Alexandri 1, 137.
 Pylus ubi sita 4, 3, 41. eius a Sparta
 distantia 4, 3. Demosthenis suasu mun-
 ditur ibid. et 9. oppugnatur a Laced.
 ibid. et 11. eius custodia Athen. la-
 boriosa 4, 26. res ad Pylum ventae
 inter Laced. et Athen. 4, 8 sq. apud
 Pylum accepta clades a Laced. qualis
 nulla prius 5, 14. Messenios e Pylo
 educunt Athenienses suasu Laced. 5,
 35. Pylum Lacedaemoniis facta pace
 restituere nolunt Athenienses ibid.
 Pyrsai Thessaliae 2, 22, 3.
 Pyrrhae, urbs Lechl 3, 18, 25, 35, 8, 23.
 Pyrrichus Aristonis pater 7, 39, 2.
 Pytelius conditor Agrigenti 6, 4, 4.
 Pythangelus Phylidis fil. 2, 2.
 Pythen Corinthius 6, 104, 7, 1, 70.
 Pythes pater Nymphodori 2, 39.
 Pythia 5, 1. Pythium oraculum 1, 103, 2.
 Pythaealis Apollo 5, 53.
 Pythodorus archon Atheniensis 2, 2. Py-
 thodorus Isotochi fil. Atheniensis dux
 3, 115, 6, 105, 2. ab Atheniensibus exilio
 mulctatus 4, 95.

Q.

- Quadrigentorum apud Athen. dominatio
 8, 63, 67 sq. eorum tyrannis 8, 70, 71.
 cum Laced. pacem facere tentant ibid.
 et in sq. ad exortum Athen. legatos
 mittunt 8, 72, 86. muniunt se contra
 populum 8, 90, 92. imperio delinuntur
 8, 87.
 Quaestores Graeciae 1, 96, 2.
 Quingentorum senatus Athenia 8, 86, 6.
 Quinque millium imperium Quadrin-
 gentis succedit 8, 87.

R.

- Reges Laced. in bello summam potesta-
 tem habent 5, 66. Lacedaemoniorum

- duo reges erant 5, 75. in carcerem ab Ephoris duos possunt 1, 131, 2.
Regna olim hereditaria et certa honoribus definita 1, 11. in tyrannides immutata ibid.
Religio neglecta Athenis, dum ingruerat pestilentia 2, 53, 4.
Respublica Athen. describitur 2, 37. resp. Laced. quibus vitia laboret 1, 141 sq. resp. forma quænam optima secundum Thucydidem 8, 97, 2.
Rhamphias Laced. 1, 139. 5, 12. 8, 8. 39.
Rhegium Italiae opp. 3, 86, 2. seditionibus agitatum 4, 1. Ithegium Italiae promont. proximum Messanae, quæ est in Sicil. 4, 24, 4. 6, 44, 2. Rhegini Italiae pop. 3, 86, 2. Leontinorum consanguinei ibid. et 6, 44, 2. et Ionum 3, 86. Chalcidenses aut 6, 44. 79. a Locris oppugnatur 4, 1. 24, 4. bello Syracusano ac neutros gerunt 6, 44. eorum ager a Locris vastatur 4, 1. 24. eorum tyrannus Anaxilas 6, 5. eos odio prosequuntur Locri 4, 1. 24.
Rheneia insula 1, 13, 6. 3, 104, 2. a Polyrate subacta et Apollini consecrata ibid.
Rhiti in Attica 2, 19, 2.
Rhium in agro Corinth. 4, 42, 2.
Rhium promont. 2, 84. Rhium Molyuri-um ibid. et 86. Achaicum ibid. et 2, 92. 5, 52.
Rhodope mons 2, 96. 98, 4.
Rhodus ab Athen. deficit 8, 44, 2. ab hisdem infestatur ibid. Rhodii Dorien-tes, Argivorum coloni 7, 57, 6. 9.
Rhoetium 4, 52, 2. 8, 101, 3.
Rhydice 7, 34.

S.

- Sabylanthus Tharpyi regis adhuc pupilli tutor 2, 80, 6.
Sacon Himeræ conditor 6, 5.
Sacrum bellum a Lacedæmonia susceptum 1, 112, 5.
Sadoeus Sitalces fil. 2, 29, 5. 67, 2. ut civis Athen. ibid.
Salaethus Laced. Mithylenon missus 3, 25. populum armat 3, 27. captus ab Athen. et interfectus 3, 20. 36.
Salamina navis Athen. 3, 33. 77, 6. 53.
Salamia ins. 2, 93, 4. 3, 51, 2. custodita 3, 17, 2. invaditur 2, 93. pugna ad 3, 1, 73, 4. 137, 4. — urbs Cypri 1, 112, 4.
Salynthius Agræorum rex 3, 111, 4. 4, 77, 2.
Samael Cephaleniæ 2, 90, 7.
Saminthus 5, 53, 5.

THUCYDIDES. II.

- Samus ab Athen. expugnata 1, 118 sq. eius opes ac potentia 8, 73. 76. eius a continente distantia 8, 79. in ea statum popularem constituit Athenienses 7, 115. Samii ab Athen. deficiunt 1, 40. in eorum potestatem Corinthiorum opera redacti 1, 41. cum Milesiis bellum gerunt 1, 115. navali proelio ab Athen. vincuntur 1, 116. 117. acce dedunt Athen. ibid. e Samis ciscuntur 6, 5. eorum seditio ab dominatus mutationem 8, 21. 73 sq.
Sanaei 5, 18, 6.
Sandina collis 3, 19, 2.
Sane Andriorum colonia 4, 103, 5.
Sardes urbs 1, 115, 4.
Sargæus Silyonius 7, 19, 4.
Scandæa Cytheriorum urbs 4, 54.
Scelus Cylonium 1, 126. Tænarium 1, 128 sq. Chalcioeci ibid. scelera e peste Athen. exorta 2, 52 sq.
Schola Mycaleasi 7, 29, 5.
Scione urbs 4, 120. ab Athen. ad Brasi-dam deficit ibid. ab Athen. circumvallatur 4, 133. expugnatur 5, 32. Pta-tæcæniibus datur ibid. Scionei Pelle-nones ex Peloponneso oriundi 4, 120. Brasiadam ut Græciæ liberatorem aurea corona redimunt 4, 121. ab Athen. post urbis expugnationem crudeliter trahuntur 5, 32.
Sciritæ Laced. 5, 67. erant sexagesi 5, 68, 3.
Sciritæ in agro Laconico 5, 33.
Scironides dux Athen. ad Miletum vin-cit Pelopon. 8, 25. imperio privatur 8, 54, 3.
Scirphondas Thebanus a Thracibus in-terfectus 7, 30, 3.
Scelus urbs 5, 18, 5.
Scorobus mons 2, 96, 3. 4.
Scriba publicus 7, 10.
Scyllæum 5, 63.
Scyrus insula ab Athen. capta et di-repta 1, 98, 2.
Seythæ 2, 96. eorum potentia quanta olim 2, 97, 5. 6.
Seditio apud Epidamnios 1, 24. et Cor-cyraeos 3, 69. 81. 4, 48. et per Græ-ciam, et inde nata mala 3, 82 sq.
Selinus urbs 7, 50. quando et a quo con-dita 6, 4, 2. Selinuntii Megrenses 7, 57, 8. ubi habitent 7, 58. cum Egæstæis bellum gerunt 6, 6, 2.
Σεπυρὶ Θωρὶ 1, 126, 11.
Senatus fabia lectus apud Athen. 8, 66. imperio delectus ab oligarchiis 8, 69 sq.
Senat. quatuor Boeotorum summam potestatem habent 5, 38.

- Sepellendi mos ap. Cares et Phoenices 1, 8. ap. Athenienses 2, 34. in uribus 5, 11. nefas in agro Attico sepellire proditionis eos 1, 138. sepulcrum illustrium virorum quod esse soleat 2, 45. sepulturae modus, quo Athen. humantur eos, qui primi in bello Pelop. mortem obierunt 2, 34. sepulturae lex violata in peste Athen. 2, 52.
- Sermylli 5, 13, 8. Sermyllorum urbs 1, 65, 2.
- Servi Laced., vide Helotes. servorum multitudo apud Chios 8, 40. et apud Athenienses 7, 27.
- Seutus ubi sita 8, 62. n. Media occupata 1, 89. 8, 62. obsessa et capta ab Atheniensibus 1, 89.
- Seuthes Sparadoci fil. 2, 101, 5. 4, 101, 5. Odyrsarum regno post Sitalcen potitus 2, 97, 3. 4, 101, 5. sororem Perdicae duxit 2, 101.
- Sicania antiquum Sicil. nomen 6, 2, 2. unde deductum ibid.
- Sicani Iberiae pop. 6, 2, 2.
- Sicantes Iberiae flav. 6, 2, 2.
- Sicanus Excecati fil. 6, 73, 7. 46, 50. 70.
- Sicilia prius Trinacria et Sicauda dicta 6, 2. eius magnitudo 6, 1. et incolae 6, 2. eius a continente distantia 4, 24, 6. 1. a Sicilia Italiae incolae ista appellata 6, 2. eius partem incolunt Graeci 7, 58. ei bellum cur intulerint Athen. 4, 80 sq. 6, 8. 83. 90. 7, 66.
- Siculi ex Italia in Sicil. traiecerunt 6, 2. Siculi 3, 115. 7, 32. Siculi Hermocratis enasus inter se compositionem faciunt 4, 58. 65. Siculorum alii Syracusanis, alii Atheniensibus se iungunt 6, 83, 7, 32. Siculum fretum 4, 24, 6, 1. mare Siculum 6, 13. Siculo- rum equitatus 6, 20.
- Sicyon 1, 111, 2. status eius pop. in paucorum dominatum reductus 5, 81, 2. 7, 58, 3. Sicyonii victi ab Athen. 1, 108, 5. 111, 2. eadem invadentes superant 4, 101, 4.
- Sidussa 8, 24, 2.
- Sigeum 6, 59, 4. 8, 101, 3.
- Sigillum regis Persarum 1, 129.
- Silva in Sphacteria cremata 4, 80, 3.
- Simonides dux Athen. 4, 7.
- Simulantes inter Athen. et Pelop. 1, 55.
- Simus unus e conditoribus Himeras 6, 5.
- Singael 5, 15, 6.
- Sinti 2, 28.
- Sinus Ambracius 1, 55. Crisaeus 1, 107. Iasiacus 8, 26. Ionius 1, 24. Malia- cus 4, 109. 8, 3. Piericus 2, 99. Terinae- cus 6, 104. Tyrrhenus 8, 62.
- Siphac 4, 76. per proditionem tentatae ibid. a Boeotis conservatae 4, 80.
- Sitalces Torae fil. Thracum rex 2, 29. cum Athen. societatem init ibid. Mac- cedonibus et Chalcidensibus bellum infert 2, 95. cum exercitu domum re- dit 2, 101. eius regnum et potentia etc. 2, 96 sq. a Triballis acie victus oc- cumbit 4, 101, 5.
- Societas, vide Foedus.
- Socrates Antigenis fil. 2, 23, 2.
- Solia defectus 1, 23, 2. 28, 4, 52.
- Sollium urbs Corinth. 2, 30, 3. 95, 5, 30, 2. ab Athen. captum 2, 30.
- Solois 6, 2, 6.
- Solygia vicus 4, 42, 2. 43. Solygius col- lis 4, 42, 2.
- Sophocles Sostratidae fil. 3, 115. in Si- coliam missus 4, 2. ad Corcyram tau- dit 4, 3. Corcyraeos exanles captos plebi tradit 4, 46. ab Athen. exilio mulctatur 4, 65.
- Sortium usus in publicis foederibus 5, 21.
- Sostratides, vide Sophocles.
- Spartacus, pater Seuthae 2, 101, 5. 4, 101, 5.
- Sparta, vide Lacedaemon.
- Spartolus urbs Bottica 2, 79, 2. 5, 18, 5.
- Sphacteria insula eiusque situs 4, 8. a classe Athen. circumdatur 4, 14. in- cendium patitur 4, 29. rerum ad Spha- cteriam gestarum tempus et distur- bitas 4, 39. in eam milites transmissi a Laced. 4, 8. victus in eam quomodo importetur 4, 26. in ea Laced. expugnati 4, 31. eives Laced. in ea capti post restitutionem quomodo a Laced. tractati 6, 54.
- Stages Persa 8, 16, 3.
- Stagirus 4, 88. Andriorum colonia ibid. ab Athen. deficit ibid. 5, 18, 5.
- Stater Phocaeus 4, 52, 2. Darius 3, 28, 4.
- Status popularis Athenis sublatas 8, 47 sq. 65. quot et quanta mala inde nata ibid. sq. de populari statu iterum con- sistendo agi coeptum 8, 73. 89 sqq.
- Stesagoras 1, 116, 3.
- Stenelaidas Ephorus Laced. 1, 85, 3. eius concio 1, 86.
- Stipendium peditum et equitum apud Graecos 5, 47. stipendium ab Athen. sua datum 5, 17, 8, 45. cur imminu- tum ibid. et sq. stipendium Thracum mercenariorum 7, 27. a Tisaapherno militibus datum 8, 29. 45. magistrati- bus apud Athen. datum 8, 69, 97.
- Strategema militare Aristi et Callias 1, 62 sq. Stratiorum adversus Chaeones 2, 81. Plataeensis contra Pelop. 4

- 75 sq. Phormionis contra classem Pelop. 2, 84. Peloponnesiorum contra Phormionem 2, 90 sq. eorumdem in tentando Piraco 2, 93 sq. Demosthenis contra Ambraciotas et Pelop. 3, 107 sq. eiusdem in expugnanda Laced. in Sphaerteria 4, 33. et eiusdem ad Epidaurum 5, 80. Megarensium in urbe prodenda 4, 62. Brasidae contra Athen. ad Megara 4, 78. eiusdem contra Clazomenem ad Amphipolim 5, 6 sq. 10. Boeotum in Delio expugnanda 4, 100. Atheniensium contra Syracusanos 6, 64 sq. eorumdem in discessu a Syracusanis 7, 78 sq. Nicias in defendendis castris 6, 102. Hermocratis in impedienda fuga Athen. 7, 73. Aristarchi in occupanda Oenoe 8, 98. strategema politicum Athen. legatorum ut Laced. a bello decernendo averterent 1, 73. Themistoclis contra Laced. in moenibus instaurandis 1, 90 sq. eiusdem, fuga in Atticam classem delati 1, 137. Alcibiadis contra Athen. legatos 8, 111. et contra oligarchicos et Tisaph. 8, 83 sq. et apud milites 8, 108. Atheniensium in sublevis imperio Graecia 1, 92. 95. Argilli cuiusdam in detegenda Pausaniae consilia 1, 132. Periclis ut sibi privatim a periculo caveret 2, 13. Lacedaem. ne Plataeam reddere aliquando cogerentur 3, 52. 5, 17. eorumdem contra Halotas 4, 80. eorumdem ne socii ipsorum ad Athen. deficerent, 6, 22. Alcibiadis in defendendis legatis Laced. 5, 45. Corcyraeorum adversus exules captivos 4, 48. Nicias in dissuadenda Siciliensi expeditione 6, 20 sq. Egostanorum contra Athen. 4, 46. Hippiae in opprimenda coniuratione Aristogitonis 6, 58. captivi cuiusdam ob Hermarum detractionem 6, 60. inter Phrynichum et Alcib. 8, 50 sq.
- Strategi Athen. 1, 57. 2, 13. 59. 65. 4, 68. 8, 30. *Στρατηγὸς τῶν κατὰ* 8, 5, 4.
- Stratodemus 2, 67.
- Stratonice soror Perdicas et uxor Sautias 2, 101, 6.
- Stratus urbs Acaen. 2, 80. 102. Straili Chaeones superant 4, 81. tropaeum erigunt 2, 82.
- Strepsa urbs 1, 61, 4.
- Strobilus Atheniensis, pater Leocratis 1, 103, 3.
- Strombichides Diotimi filius dux Athen. 8, 15. res ab eo gestae ibid. et 30. 62 sq.
- Strombichus pater Diotimi 1, 45, 2.
- Strongyle una ex Aeoli insulis 2, 88, 2.
- Strophacus 4, 78.
- Strymon fluv. 1, 100. 2, 96. 99. ex Scamiro monte per Graecos ad Lacaeos fluit 2, 96.
- Styphon Phariacis fil. 4, 38, 2.
- Styrenaea 7, 57, 4.
- Subligacula olim in certandibus gestant athletae 1, 6. quando gestari desierint ibid.
- Suffragium Laced. voce dant, non taloculis 1, 87, 2.
- Sunium 7, 28. ab Athen. munium 8, 4.
- Supplices occidere nefas 3, 56, 3.
- Sybaris fl. 7, 35.
- Sybotas portus Thesprotidis 1, 50, 3, 76. portus in Sybotis ins. 1, 52. 64. Sybota insulae 1, 47.
- Syca sive Tycha, pars Syracusarum 6, 98, 2.
- Syme insula 8, 41. 42.
- Symaethus fl. 6, 65.
- Synoclea 2, 15, 3.
- Syracusae conditae ab Archia Corinthio 6, 3 sq. intestinis dissensionibus saepe afflictae 6, 38. mixta incolis habitatae 6, 17. obsessae ab Athen. 6, 99. obsidione premuntur 6, 103. Syracusani cum Leont. bellum gerunt 3, 96. pugnant cum Athen. et vincuntur 4, 24 sq. se contra Athen. instrunt 6, 45. 63. proelium parant 6, 67. congregantur cum Athen. et funduntur 6, 70 sq. eos consolatur Hermocrates 6, 72. urbem muniunt 6, 75. legatos Camarianam mittunt ibid. Corinthum Spartamque 6, 73. 88. Catanaeorum agrum populantur 6, 75. rursus se contra Athen. instrunt 6, 96. pugnant et superantur 6, 97 sq. obsessi murum Atheniensibus obiciunt 6, 99 sq. 7, 4. de compositione cum Nicia agere coeperunt 8, 103. rem navalem praeparant contra Athen. 7, 21. Athen. terra marique adoriuntur 7, 22. mari succumbunt 7, 23. naves in Italiam mittunt 7, 25. eorum auxilia a Sicilia caduntur 7, 32. iterum se navali certamine parant 7, 36. terra marique aggrediuntur Athen. 7, 37. eosque superant 7, 41. duo tropaea statuunt 7, 45. ob insperatum successum animis eriguntur 7, 46. ad Athen. invadendos rursus se praeparant 7, 50. eos discessu prohibere statuunt 7, 51. proelio fundunt fugantque ibid. et 53. tropaeum erigunt 7, 54. animis valde confirmantur 7, 56. socii eorum et auxilium 7, 57. ultimum proelium parant 7, 63. dimi-

cant 7, 71 sq. et victoria potiuntur 7, 72. Athen. discessuros quo strategate deceperint 7, 73. eos ab itinere morantur 7, 78. fugientes insequuntur 7, 81. quomodo tractarint Athen. captivos 7, 87. Peloponnesiis auxilia contra Athen. mittunt 8, 26. 105.

T.

Taebarum Lacon. prom. 1, 128. 133. 7, 19. Talenta mille, non expendenda nisi extrema necessitate cogente, cur seposuerint Athen. 2, 24 sq. haec mille talenta quando et cur lege abrogata tetigerint 8, 15.

Tamos Ioniae praefor 8, 31, 2. 87. Tanagra Boeotiae 1, 108. 3, 91. eius muros demoluntur Athen. 1, 108. Tanagrae ab Athen. proelio superati 3, 91. Tantalus Patroclis fil. dux Laced. 4, 57, 3. in vincula coniectus ab Athen. ibid. Tarentum 6, 44, 2. 104, 2.

Tauranti gens Illyrica 1, 24. Taurus Echetimidae fil. 4, 119, 2.

Tegea urbs potens in Pelop. 5, 32, 3. ad defectionem a Corinthis frustra sollicitatur ibid. ab Argivis obsidetur 5, 84. Tegeatae cum Matinensibus pugnant 4, 134.

Tellus Laced. 5, 19. 24. Brasidas pater 5, 89.

Tellus dux Syracus. 6, 103, 4.

Temenidae primi possederunt Macedoniam 2, 89, 3. Argia oriundi ibid. expellunt Piores ibid.

Temenites pars Syracusarum 6, 75. 100, 2. Temenites collis 7, 3, 3.

Templum Apollinis 1, 29, 2. 91, 3. 94, 7. 26. Apollinis Amyclaei 5, 18. 23. Pythi 2, 15, 4. 118. 5, 53. 6, 54. Bacchi 2, 15, 2. 81, 8. 93. Castoriae et Poll. 3, 75, 4. 110, 8. 93. Dianae 6, 44. Eleusinium 3, 17. Herculis 5, 64. 66. Iovis Nemeaei 3, 96. Iovis Olympii 2, 15. Iunonis 1, 24, 3. 68. 75. 79. 81, 4. 133, 5. 75. Mercurii 7, 29. Neptuni 4, 118. Palladis 4, 116. 5, 10. Palladis Chalciensis 1, 134. Proteidae 8, 102. Telluris 2, 15. Theaei 6, 61. Veneris in Eryce 6, 48. templum Iunonis Argis deflagrat 4, 133. templa morbo Aetico profanata 2, 52. templa eorum sunt, qui regionem obtinent 4, 98. templis hostium temperandum 4, 97.

Tenedi 3, 2. subditi Athen. 7, 57.

Tenii 7, 57, 4. 8, 69, 2.

Teos urbs 8, 16. 20. Teii 3, 82, 7. 57.

Teres pater Sitalcae 2, 29. primus Odry-

sarum regnum per vim obtinuit ibid. quantum illud amplificaverit ibid. Teres et Teres diversa regum nomina, nec in eadem regione regnarunt ibid. Terias fl. 6, 50, 3. 94, 2.

Tereus rex Thracum 2, 29, 3. Procnemarus ibid. in urbe Daunia habitabat ibid.

Terinaeus sinus 6, 104, 2.

Terra a mari absorpta circa Orobias 3, 89. terrae motus Spartae 1, 128. eius causa ibid. terrae motus maximi tempore belli Pelop. 1, 23, 3. 87. 89, 4. 52, 5. 45. 59, 8. 6. terrae motu orio concio solvebatur apud Athenienses 5, 46. Lacedaemonii a militia abstinabant, vide Lacedaemon.

Tessaractosae Chiae 8, 101.

Tessera militaria 7, 44, 4. 5.

Tentapilus Eleus 3, 29, 2. Alcidas et Pelop. adhortatur ibid.

Tentussae insula 8, 42, 4.

Thalamii 4, 82, 2.

Thapsus peninsula 6, 97. 99. Thapsus oppidum in ea situm quando et a quo conditum 6, 4.

Tharypus Molesorum rex 2, 80, 6. eius tutelam gerit Sabylanthus ibid.

Thasus insula 1, 100. Pariorum colonia 4, 104. ubi sita ibid. in Thaso res gestae 8, 64. Thasii ab Athen. deficient 1, 100. victi ab Athen. ibid. Laced. auxilium implorent 1, 101. tandem se Athen. dedunt ibid. urbem maris cingunt 8, 64. Thasiarum metalla 1, 100.

Theaenetus Tolmidae fil. vates Plataeensis 3, 20.

Theagenes Megarensis 1, 126, 3. 5. Athen. 4, 27, 3. 5, 19, 3. 24.

Theatrum Dionysiacum Athenis 8, 93.

Thebae 1, 90. quantum distent a Plataea 2, 5. Thebani Plataeam noctu ingrediuntur 2, 3. plurimi a Plataeensibus caesi 2, 4. reliqui se dedunt ibid. Thebani suis succurrunt 2, 5. Plataeensis insidias struunt ibid. foderam tempore et feris menstruis Plataeam occupaverunt 3, 56. concoliti Plataeensium respondent 3, 61. merita in Graeciam ostendant etc. 3, 62 sq. victores ad Coronam ibid. muros Thespensium diruant 4, 133. Thraeces Mycalesso digressos persequuntur 7, 30.

Themistocles rei navalis studii auctor Athen. 1, 14. 74. 93. dux prudens et animus 1, 74. eius suavis proclium navale in maris angustis cum barbaris commissum ibid. maximis honoribus a Laced. idcirco affectus ibid. Atheniensium

- bus suadet, ut se legatum ad Laced.
mitterent 1, 90. varum eius consilium
ad aedificandos urbis muros ibid. et
91. eius hortatu ambitus Piraei absol-
vitur 1, 93. annuo magistratu fungitur
ibid. Laced. olim amicus et apud eos
gratiosus 1, 91. per ostracismum pa-
tria pulsus Argis habitavit 1, 135. a La-
ced. accusatur quod cum Media sen-
sisset ibid. Corcyram profugit ibid.
non recipitur ibid. ad Admetum Ma-
llosum regem devertit ibid. variis
casus et pericula, in quae incidit 1,
137. ad regem Persarum confugit ibid.
eius ad regem Hierae ibid. eius apud
eum auctoritas 1, 138. perilia linguae
Persicae ibid. eius encomium amplius
ibid. eius mors et monumentum ibid.
Artaxerxis in eum munificentia ibid.
- Theodorus pater Procli 3, 91.
- Theolytus pater Cynotis 2, 102.
- Theori magistratus 5, 47, 9.
- Thera una ex Cycladibus 2, 9, 4.
- Theramenes Athen. Hagnonis fil. 8, 63,
4. una ex eis qui statum pop. ever-
tunt etc. ibid. iterum ei favet 8, 89 sqq.
- Therimenes Laced. classem in Asiam
adducit 8, 28. foedus cum Persis iussit
8, 36, 2. 43, 3. 53. eius interitus 8, 38.
- Thermo Maced. 1, 61, 2. capta ibid. red-
dita Perdiccae 2, 29, 6.
- Thermon Laced. 8, 11, 2.
- Thermopylae 2, 101, 2. 3, 92, 6. 4, 36, 3.
- Thesaurus Atheniensium 2, 13.
- Thescus reipubl. Athen. constituit etc.
2, 15. eius templum 6, 61, 2.
- Thespisium ager 4, 76, 3. Thespiones
4, 93, 4. eorum in pugna contra Athen.
clades 4, 98, 3. eorum muri a Theba-
nis defecti 4, 133. eorum plebs insur-
git contra magistratum 6, 95.
- Thesprotia 1, 46, 3. Thesproti regio non
parent dominatu 2, 80, 5.
- Thessalia sine duce transitu difficilis 4,
78, 2. eius plebs Atheniensibus amica
ibid. Thessali ex Arce Boeotiae effugunt
1, 12, 3. Atheniensium foederati 1,
102, 4. Athen. auxilia mittunt 1, 107,
7. 2, 22, 2. cum Boeotia pugnant ibid.
- Thessali circa Heracleam dominantes
3, 93, 2. Thessali paucorum dominatu
potius quam statu pop. utuntur 4, 78, 3.
- Thessalus Pisistrati fil., Hippiae et Hip-
parchi frat. 1, 20, 2. 6, 55.
- Thionius 8, 93.
- Thracia 1, 100, 2. 80, 4. 101. Thraces
Athen. profugiant 1, 100, 4. 102. Thra-
ces inter Haemum et Rhodopem 2, 96.
Machirrophori et Dii appellati ibid.
et 98, 7. 27. suis legibus vivant 2, 29,
96. 98. Alii sunt Thraces qui Phoci-
dem olim incolabant 2, 29. accipere
potius quam dare conansuerunt 2, 97.
barbari et avidi caedis 7, 29. pugnant
cum Thebanis 7, 30. Mycaleseum cru-
deliter diripiunt ibid. Thracum res
gestae in Macedonia 2, 100. Thracum
gens trans Strymonem 2, 101.
- Thraciae portae ad Amphipolim 5, 10, 7.
- Thrasnites 6, 31, 8.
- Thraeybulus Lyci filius 8, 73, 2. demu-
cratiae studiosus 8, 73, 2. 75, 2. dum
a militibus in Samo creatur ibid. At-
cibiadem ab exilio reducti 8, 81. Pe-
lopon. in Hellesponto navali proelio
vincit 8, 105 sq.
- Thraeycles Athen. 5, 19. 24, 8. 15, 17. 19.
- Thrasylus Argivus 5, 59, 5. ab Argivis
lapidibus paene obrutus 5, 60, 6. qua-
modo evaserit ibid.
- Thrasylus Athen. 8, 75. statui populari
favet 8, 73, 75. dum a militibus in
Samo facit ibid. Pelopon. navali proe-
lio superat 8, 100, 104.
- Thrasymelides Laced., Grataecilia fil.,
classis ad Pylum praefectus 4, 11, 2.
- Thrasius campus 1, 114, 2. 2, 19.
- Throchium Boeotiae 2, 20, 2.
- Thucles pater Eurymedonide 3, 80, 81.
115, 7. 16. Thucles dux coloniae, quae
Naxum condidit 8, 3.
- Thucydides Oleri filius 4, 104, 5. quando,
qua occasione, in qua finem et quo-
modo conscripserit bellum Pelop. 1, 1,
20. 21. 22. 23. 8, 20. 26. postea cor-
ruptus 2, 44, 3. anni aeternae et offi-
cinae in Thracia possidebat et opibus
inter illius regionis principes ideo va-
lebat 4, 105. Thraciae regionis ab Athen.
praefectus ibid. Amphipolim defensen-
sibus sero venit 4, 106, 3. Miconem
contra Brasidem defendit 4, 107. vi-
tam per 20 annos in exilio traduxit
5, 26, 5. Thucydides alius, Hagnonis
et Phoradonis collega 4, 117, 2. Thu-
cydides Pharialus, proxenus Athen.
8, 94, 8.
- Thurii urbs Italiae 6, 61, 7. 33. 35.
57. 84.
- Thurians in Laconia 1, 101, 2.
- Thyades Riv. 1, 46, 4.
- Thyamus mons 3, 108.
- Thymochares 8, 95, 2.
- Thyrea 4, 56, 5. 41. Aeginetiae incolen-
dam dederunt Laced. 2, 27, 4. 56. eam
capiunt Athen. 4, 57. Thyraetis ager
2, 27, 4. 56, 6. 95.
- Thyssa urbs 4, 109, 3. 5, 35.
- Thibicium ad caeterum proelium locum
Laced. 5, 70.

Tichium Aetoliae 3, 96, 2.
 Tichiusa agri Milesii 8, 26, 3, 28.
 Tilmatae 2, 96, 4.
 Timagoras Athenagorae fil. Cyzicenus 8, 6, 39.
 Timagoras Tegeatae 2, 67.
 Timanor Timanthia fil. 1, 29, 3.
 Timocrates Laced. 2, 85, 92, 3, gladio se transigit ibid.
 Timocrates Athen. pater Aristotelis 3, 105, 3, 5, 19, 2.
 Timocrates Corinth. pater Timoxeni 2, 33.
 Timoxenus 2, 33.
 Tintinnabula in urbium custodiis circumferri solita 4, 135.
 Tisamenus Trachinius 3, 92, 2.
 Tisander Apodotus 3, 100.
 Tisias Tisimachi fil. 5, 84, 3.
 Tisimachus ibid.
 Tissaphernes Asiae maritimae a Darío praefectus 8, 5. Pelop. ad bellum Athen. inferendum instigat ibid. stipendium ipsa pollicetur ibid. foedus cum Pelop. init 8, 17, 36, 47 sq. ad Miletum vincitur ab Athen. 8, 25. Insum praesidio munit 8, 29. mensuram stipendium navibus Laced. numerat ibid. iratus discedit a consiliariis Laced. 8, 43.
 Aloib. suavis stipendium Laced. promissum imminuit 8, 45, 46. sibi molens in gratiam cum Pelop. redire studet 8, 56 sq. in eum invehuntur clasarii milites Pelop. 8, 78. cur classem Phoenicum ad Pelop. non adduxerit 8, 81, 87. Laced. se purgare conatur 8, 85, 109. Ephesus profectus Dianae sacrificat 8, 109.
 Tlepolemus 1, 117, 2.
 Tolmaeus 4, 53. pater Autoelia 4, 53.
 Tolmidae pat. 1, 108, 113.
 Tolmides Tolmaei fil. dux Athen. 1, 108, 5, 113. res ab eo gestae ibid. — pater Theaeneti 3, 20.
 Tolophonis 3, 101, 2.
 Tolophus Ophionensis 3, 100.
 Tomeus 4, 118, 4.
 Torone urbs Chalcidica 4, 110, 120. a Brasida capitur 4, 111. ab Athen. recepta 5, 3.
 Torylaeus 4, 78.
 Trachini 3, 92. ager Trachinius ibid. 100, 4, 72.
 Tragia insula 1, 116.
 Treres 2, 96, 4.
 Triballi 2, 96, 4. vincunt Sitalcen, Odrysarum regem 4, 101, 5.
 Tributum quantum Athen. a sociis quotannis recipiebant 2, 13, 3. tributum primum Graecia ab Athen. impositum quantum etc. 1, 96, 2. ab Aristide descriptum 5, 18, 5. tributum quod Scythae Odrysarum regi pendebatur 2, 97, 3.
 Trierarchi Athen. 6, 81, 3, 7, 70, 8.
 Trinacria antiquum Siciliae nomen 6, 2, 2.
 Triopium prom. 8, 35, 2, 60, 3.
 Tripodiscus agri Megar. 4, 70.
 Tripus Delphicus 1, 132, 2, 3, 57, 2.
 Tritaenenses 3, 101, 2.
 Troas 1, 131.
 Troezen 1, 115, 4, 118, 4. Troezenii duae naves praebent Corinthiis contra Corcyraeos 1, 27, 2. Troezenius ager vastatus 2, 56, 5.
 Trogilius 6, 99, 7, 2, 5.
 Troia obidid 1, 11. Troiana expeditio 1, 9 sq. Troianae res minores fama 1, 10. Troiani cur et quomodo Graecia per decem annos restiterint 1, 11. Troiani post urbem captam Siciliam appulsi ibi sedes posuerunt 6, 2. a Troia profecti Scironaeorum maiores 4, 120. a Troia in Libyam delati Phoenices, at inde in Siciliam 6, 2.
 Tropaea Acarnanum 3, 109, 112. Atheniensium 1, 63, 105, 2, 84, 92, 4, 13, 14, 25, 38, 44, 72, 131, 5, 3, 6, 70, 94, 98, 103, 7, 5, 23, 34, 54, 8, 24, 25, 106.
 Bocotorum 4, 97. Brasidae 4, 124, 5, 10.
 Corcyraeorum 1, 30, 54. Corinthiorum 1, 54, 7, 34. Mantinensium 4, 134. Perdiccae 4, 124. Pelop. 2, 22, 92, 5, 74, 8, 42, 95. Sicyoniorum 4, 101. Stratiolorum 2, 82. Syracusanorum 7, 24, 41, 45, 54, 72. Tegeatarum 4, 134.
 Trotilum urbs 6, 4.
 Tyca vel Tycha, vide Syca.
 Tydens Ionia fil. 8, 38, 3.
 Tyndareus iureiurando obstringit Helenae procos 1, 9.
 Tyranni in Graecia 1, 17. a Laced. sublati ibid. Tyranni in Sicilia ad magnam potentiam evecti ibid. diu imperium obtinuerunt 1, 18. Tyrannides in Graeciae civitatibus quando et quomodo constitutae 1, 18. Tyrannia Pisistratidarum qualis 6, 53 sq. 59.
 Tyrrheni Pelagici Lemnum et Athenas olim incoluerunt 4, 109, 4. Tyrrheni cum Athen. militant in Sicilia 7, 53, 2, 54.

U.

Ulixes per Charybdim dicitur navigasse 4, 24, 5.
 Unguento ual sunt veteres athleteas 1, 6, 5.

Urbes in Graecia quales olim 1, 2. recentiores in litoribus conditae 1, 7. vetustiores longius a mari ibid.

Urinatores 4, 26, 8.

V.

Vates multa canebant sub initium belli Pelop. 2, 8, 2. 21, 3. illis irati Athenienses 8, 1.

Vectigalia populi Att. 2, 13.

Veneris fanum in Eryce 6, 46, 3.

Ventus subsolanus 3, 23, 5. ventus continuo spirans e sinu Crisaeo 2, 84, 2.

Verborum usitata significatio mutata 3, 82, 4.

Veritatis investigatio difficilis 1, 20, 3.

Vestes Laced. et Athen. quales 1, 6, 3, 4.

Victimae ex farinae subactae massa ad verarum similitudinem factae et immolatae 1, 126, 6.

Vita, quam prisci mortales in Graecia degebant, qualis 1, 2. 6. vitae genus delicatius quinam in Graecia primi coluerint ibid.

Vulcanus in Hiera aerariam exercere creditus 3, 88, 3.

X.

Xanthippus pater Periclis 1, 111. 127.

Xenagi Laced. 2, 75, 3.

Xenares ephorus Spartae 5, 36 sqq. Lacedaem. Heracleotarum dux, in proelio caesus 5, 31, 2.

Xenoclides Euthyctis fil. 1, 46, 2. 3, 114, 4.

Xenon Thebanus 7, 19, 3.

Xenophanes pater Lamachi 6, 8, 2.

Xenophantidas Laced. 8, 55, 2.

Xenophon Euripidis fil. 2, 70. 79.

Xenotimus pater Carcini 2, 23, 2.

Xerxes 1, 118, 2. 129. eius ad Pausaniam epistola 1, 129. pater Artaxerxis 1, 137, 3. 4, 50, 3.

Z.

Zacynthus insula 2, 66. 4, 8, 2. Zacynthii Achaeorum coloni 2, 66. Athen. socii in bello Sicil. 7, 57, 7.

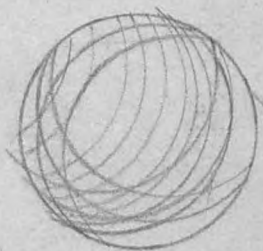
Zancle urbs quando et a quibus condita et unde dicta 6, 4, 5. postea Messene dicta 6, 5.

Zancleon Siculi falceem appellant 6, 4, 5.

Zeuxidamus Archidami pater 2, 19. 47. 71. 3, 1.

Zeuxidas Laced. 5, 19, 2. 24.

Zopyrus pater Megabyxi 1, 109, 3.



Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Platonus de viris illust.	2 40
Historia Apollonii regis Tyri	1 —
Horatii carmina	1 —
Hygini Geom. liber	75
Incert. snec. de Const. Magno	60
Jurisperitendius antequat. reliq.	6 75
Justinianus	1 —
Justinus	80
Juvenalis satirae	45
Libri opera, 6 voll. (à 1 Mark)	6 —
Lucretius	1 50
Macrobius	4 40
Martialis epigrammata	1 50
Martianus Capella	4 50
Mela, Pomponius	1 20
Metatogici scriptores, 2 voll.	5 10
Mureti scripta selecta, 2 voll.	2 40
Ovidii opera, 3 voll.	2 90
Panegyrici latini	3 60
Persius	30
Phaedri fabulae	30
Plauti comediae, 2 voll.	2 70
Plini epistolae	1 20
Plini nat. hist., 6 voll.	13 20
Plinius et Gargilius	2 70

de hyrion	4 20
Propertii carmina	60
Quintilian inst., 2 voll.	2 40
Quintilian inst., lib. X	30
Rutilius Namatianus	70
Sallustius	45
Scriptores hist. Aug., 2 voll.	5 40
Senecae opera philos., 3 voll.	7 50
Senecae tragoediae	4 30
Seneca rhetor	4 50
Statius. Vol. I. Silvae	1 30
— Vol. II. Pass. I. Achilleis	75
Suetonius	1 50
Taciti opera, 2 voll.	2 40
— libri minores	45
Terentii comediae	1 20
Tibullii carmina	30
Ulpianus	75
Valerius Flaccus	1 50
Valerius Maximus	3 75
Valerius Paternulus ed. Halm	1 —
Vegetius	5 —
Virgilio opera	1 55
— Bucolica et Georgica	45
— Aeneis	90

Schulungsgaben griechischer und lateinischer Klassiker mit deutschen erklärenden Anmerkungen. Mk. Pf.

Aeschylus' Agamemnon. Von Rob. Eger und Gilbert. 2. Aufl.	2 25
— Perser. Von W. S. Teuffel. 2. Aufl.	1 20
— Prometheus. Von N. Wacke. 2. Aufl.	1 80
— Prometheus. Von H. Schmidt.	1 20
Anthologie aus den Lyrikern der Griechen. Von E. Buchholz. 2 Bde.	1 —
Aristophanes, die Wolken. Von W. S. Teuffel.	1 50
Arrian's Anabasis. Von Dr. K. A. Schmidt. 2 Hefte. Mit 1 Karte.	4 05
Caesar's commentarii de bello Gallico. Von A. Dohren. 7. Aufl.	2 25
— de bello civili. Von A. Dohren. 4. Aufl.	1 80
Chrestomathia Ciceroniana. Von C. F. Linders. 2. Aufl.	2 70
Ciceronis de officiis libri tres. Von J. v. Gruber. 3. Aufl.	1 50
— Laelius. Von G. Lahmeyer. 3. Aufl.	60
— Cato major. Von G. Lahmeyer. 4. Aufl.	50
— Cato major. Von C. Meissner.	45
— Cornelius Scipionis. Von C. Meissner. 2. Aufl.	45
— Tusculanarum disp. libri V. Von O. Heine. 2. Aufl.	2 25
— de finibus bonorum et malorum. Von H. Heine.	2 70
— Rede für Cn. Plancius. Von E. Köpke. 2. Aufl.	1 20
— Rede für P. Sestius. Von H. A. Koch u. A. Eberhard. 2. Aufl.	90
— Rede für Sex. Roscius. Von Fr. Richter u. A. Eberhard. 2. Aufl.	90
— Rede für T. Annius Milo. Von Fr. Richter. 2. Aufl.	90
— divinitio in Q. Caecilius. Von Fr. Richter.	45
— Rede gegen C. Verres. IV. Buch. Von Fr. Richter u. Eberhard. 2. Aufl.	1 30
— V. Buch. Von Fr. Richter u. Eberhard. 2. Aufl.	1 20
— für P. Sulla. Von Fr. Richter.	60
— Reden gegen L. Catilin. Von Fr. Richter u. A. Eberhard. 3. Aufl.	1 —
— f. Marcellus, Ligarius u. Dolabrarius. Von Fr. Richter u. Eberhard. 2. Aufl.	90
— Rede für L. Murena. Von H. A. Koch.	75
— üb. d. Imper. d. Cn. Pompeius. Von Fr. Richter u. Eberhard. 2. Aufl.	80
— Erste und zweite Philippische Rede. Von Koch u. Eberhard. 2. Aufl.	90
— Rede f. d. Dichter Archias. Von Fr. Richter u. A. Eberhard. 2. Aufl.	45
— de oratore. Von K. W. Piderit. 5. Aufl. Von Adler.	4 50
— Orator. Von K. W. Piderit. 2. Aufl.	2 —
— Brutus de claris oratoribus. Von K. W. Piderit. 2. Aufl.	2 25
— Partitiones oratoriae. Von K. W. Piderit.	1 —
— ausgewählte Briefe. Von Josef Frey. 2. Aufl.	2 25
Cornelius Nepos. Von J. Siebelle u. Jancovia. 9. Aufl.	1 30
Curtius Rufus. Von Th. Vogel. T. Bandchen. Buch III—V. 2. Aufl.	3 10
— II. Bandchen. Buch VI—X. Mit 1 Karte. 2. Aufl.	2 75
Cicero's neun philippische Reden. Von C. Rehdantz. 1. Heft. 6. Aufl.	1 50
— 2. Heft. I. Abh. 4. Aufl. II. Abh. Indices. 4. Aufl.	1 75
— die Römische. Von R. Voigt. 2. Aufl.	1 50

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΑΘΗΝΑ ΕΠ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΔΗΜΟΣΙΑ

Δημόσια Κέντρα της Βιβλιοθήκης Βερόνας